

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MECMÛA-İ SULTAN AHMED (İNCELEME-ÇEVİRİ
YAZI METİN VE MESTAP'A GÖRE
TASNİFİ-TIPKIBASIM)

MELEK NUREDİNİ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Neslihan KOÇ KESKİN

DOKTORA TEZİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

ARALIK 2020

**MECMÛA-İ SULTAN AHMED (İNCELEME-ÇEVİRİ YAZI METİN
VE MESTAP'A GÖRE TASNİFİ-TIPKIBASIM)**

MELEK NUREDİNİ

**DOKTORA TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

ARALIK 2020

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğm verileri, bilgileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğim, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak gösterdiğimi kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını Kabul ettiğimi beyan ederim.

28.12.2020

Melek NUREDİNİ

MECMÛA-İ SULTAN AHMED (İNCELEME-ÇEVİRİ YAZI METİN VE MESTAP'A
GÖRE TASNİFİ-TIPKIBASIM)

Doktora Tezi

Melek NUREDİNİ

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÖZET

Mecmûa-i Sultan Ahmed, Fransa Kütüphanesi'ne Supplement Turc 1035 numarası ve *Sultan Ahmed ler (1216-1026 de l'hégire-1603-1617)* başlığı ile kayıtlı, 82 varaktan oluşmuş bir yazma eserdir. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'deki şiirler; I. Ahmed'in emriyle sekbanbaşı Ömer Ağa tarafından toplanmış ve sanatlı bir üslupla yazıya geçirilmiştir. *Mecmûa*, manzum bir eser olmakla birlikte 4a-7a ve 64a-67b varakları arasında mensur bölümler yer almaktadır. Bunlardan ilki sebab-i te'lif mahiyetindedir. Eserin zahriyesinde Genç Mehmed Paşa-zâde İbrahim tarafından 20 Receb 1222/ 23 Eylül 1807 Miladi karşılığı tarihli bağış kaydı vardır. Fransa Milli Kütüphanesi'ne ise 5 Mart 1900 yılında kaydedilmiştir. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de 17. yüzyılda yaşayan 37 şaire ait 212 manzûme yer almaktadır. "Kaside" başlığında verilen bu manzumelerin nazım şekillerine göre dağılımı şu şekildedir: 145 kaside, 20 kıt'a-i kebire, 14 müseddes, 7 müsemmen, 6 kıt'a, 5 mesnevi, 5 tercî-i bend, 1 terkîb-i bend, 2 murabba ve 1 muhammes. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'deki şairlerin adları/mahlasları ise alfabetik olarak şu şekildedir: 1. Abdî, 2. Afvî, 3. Ahmed, 4. Aklî, 5. Ali Halife, 6. Âlî Efendi, 7. Âsârî, 8. Azîz Efendi, 9. Âzerî, 10. Bahtî, 11. Bülbulî, 12. Cem'î, 13. Derbânî, 14. Dâî, 15. Ebû Nemi, 16. Esad Efendi, 17. Gani-zâde Nâdirî, 18. Hâfız Ahmed Paşa, 19. Hâletî, 20. Hâsilî, 21. Hıfzî, 22. Huşûî, 23. Hüseyin Efendi, 24. Hüseyin Halife, 25. İydî, 26. İmâm-ı Hüdavendigâr (Sâfi), 27. Kemâl Efendi, 28. Kurbî, 29. Medhî, 30. Nizâmî, 31. Piyâde, 32. Pertevî, 33. Şeyhî, 34. Şeyhülislâm Mehmed Efendi, 35. Sanî, 36. Ulvî ve 37. Zihnî. Bunların yanında şairi belli olmayan 14 manzûme ve kaynaklarda hakkında bilgi bulunmayan 7 şairin manzumeleri yer almaktadır. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*, şiir mecmualarının tasnifinde medhiye mecmualarına dâhil edilmelidir. *Mecmûa*, Sultan I. Ahmed'in edebî muhitinde olan şairlerin yazdıkları kudûmiye, dâriye ve şikâriye gibi edebî türler açısından da önemlidir. Bu şiirler padişahın şiire yansıyan biyografisi açısından önem teşkil eder. *Mecmûa*'da başlıklarda geçen "kaside" terimi, nazım şekli ve genel olarak "medhiye edebî türü" anlamında kullanılmıştır. Tüm bu yönleriyle *Mecmûa-i Sultan Ahmed*, 17.yüzyıl Klasik Türk şiirinin önemli bir kaynağıdır.

Bilim Kodu	: 30101
Anahtar Kelimeler	: Sultan I. Ahmed, Mecmûa-i Sultan Ahmed, mecmua, kaside, medhiye, 17.yüzyıl klasik Türk şiiri
Sayfa Adedi	: 657
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Neslihan KOÇ KESKİN
Öğrenci ORCID ID	: 0000-0001-9762-6648

MECMÛA-İ SULTAN AHMED (REVIEW-TRANSLATED TEXT AND
CLASSIFICATION ACCORDING TO MESTAP- FACSİMİLE)

Ph. D. Thesis

Melek NUREDİNİ

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

ABSTRACT

Mecmûa-i Sultan Ahmed is registered in the Library of France under the registration number of Supplement Turc 1035 and The Title of Sultan Ahmed the First, (1216-1026 de l'hégire-1603-1617). It is (medhiye) poem collection written for Sultan Ahmed the First, which was edited by the secretary Ömer Ağa in the 17th century by order of Sultan Ahmed the First, written in vocal verses in artistic style and numbered 82 pages. In *Mecmûa-i of Sultan Ahmed* there are poems and prose placed in the sections between the pages 4a-7a and 64a-67b. It was compiled by the Genc Mehmed Pasha-zâde Ibrahim on 20 Rajab, 1222 (23 September 1807). It was registered in the library in France, on March 5, 1900. There are 212 poems which were written from 37 poets who lived in the 17th century. According to the verse forms of these poems given under the title of "Kasîde", they are as follows: 145 kaside, 20 kit'a-i kebire, 14 müseddes, 7 müsemmen, 6 kit, 5 mesnevi, 5 tercî-i bend, 1 terkîb-i bend, 2 murabba and 1 muhammes. The names / pseudonyms of the poets in *Mecmûa-i Sultan Ahmed* are arranged in alphabetical order; 1. Abdî, 2. Afvî, 3. Ahmed, 4. Aklî, 5. Ali Halife, 6. Alî Efendi, 7. Asârî, 8. Azîz Efendi, 9. Azerî, 10. Bahtî, 11. Bülbulî, 12. Cem'î, 13. Derbânî, 14. Dâî, 15. Ebu Nemi, 16. Esad Efendi, 17. Gani-zâde Nâdirî, 18. Hâfız Ahmed Pasha, 19. Hâletî, 20. Hâsılî, 21. Hıfzî, 22. Huşî, 23. Hüseyin Efendi, 24. Hüseyin Halife, 25. İydî, 26. İmâm-ı Hüdavendigâr (Sâfi), 27. Kemâl Efendi, 28. Kurbi, 29. Medhi, 30. Nizâmî, 31. Piyâde, 32. Pertevî, 33. Şeyhî, 34. Şeyhülislâm Mehmed Efendi, 35. Sanî, 36. Ulvî and 37. Zihnî. Among the 212 poems written by 37 poets who lived in the 17th century, there are 14 poems whose poets are unknown and 7 poets who cannot be found in the sources. *Mecmûa-i Sultan Ahmed* should be included in the classification of poetry collections. Mecmûa is important in terms of the poets who were in the literary circle of Sultan Ahmed the First, and the sultan's biography reflected in the poetry, where is explained in literary genres like kudûmiye, dâriye and şikâriye. The term "Kasîde" (the literary genre of medhiye) in the titles of poetry has been used to describe the meaning of the form of the verse and in general. *Mecmûa-i of Sultan Ahmed* from this perspective is in fact a medhiye poems. Having in mind all these aspects, Mecmûa-i of Sultan Ahmed is an important source of the 17th century Classical Turkish poetry.

Science Code : 30101
Key Words : Sultan Ahmed I, *Mecmûa-i Sultan Ahmed*, mecmua, kasîde, medhiye, 17th century classical Turkish poetry
Page Number : 657
Supervisor : Doç. Dr. Neslihan Koç Keskin
Student ORCID ID : 0000-0001-9762-6648

TEŞEKKÜR

Doktora eğitimim süresince bana yol çizen, zorluklara karşı nasıl başa çıkacağımı gösteren, zor olanı kolaylaştıran Sayın Doç. Dr. Neslihan Koç Keskin'e bana karşı olan sabrı, hoşgörüsü ve emekleri için teşekkür ederim.

Tez süresince bilgilerinden faydalandığım, tezime katkıda bulunan ve bana yol gösteren tez izleme komitesi üyeleri sayın Prof. Dr. Ahmet Mermer ve Prof. Dr. Özge Öztekin hocalarıma müteşekkirim.

Doktora eğitimim süresince beni Eski Türk edebiyatı alanında baştan inşa eden Doç. Dr. Neslihan Koç Keskin'e, Prof. Dr. Ahmet Mermer, Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak, Prof. Dr. Orhan Kurtoğlu, Prof. Dr. Ayşe Yıldız ve Doç. Dr. Muvaffak Eflatun hocalarıma teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Tezimde Arapça manzumelerin tercümelerine yardımcı olan Doç. Dr. Erdinç Doğru'ya ve İbrahim Halil Canpolat'a teşekkür ederim.

Her zaman bana destek olan, iyi ve kötü günümde yanımda olan anneme ve babama, kardeşlerime ve Ankara'da edindiğim arkadaşlarıma destekleri için teşekkür ederim.

Tez yazım süresince bana güç veren, bu yolda devam etmemi sağlayan, zorluklarla mücadelede moral desteğini esirgemeyen, bu tezi bitirmeme yardım eden, hayatta güçlü ve sabırlı olmaya teşvik eden yeğenim Muhammed'e hayatıma kattığı güzelliklerden dolayı teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLULARIN LİSTESİ	xi
GRAFİKLERİN LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xiv
1. GİRİŞ	1
2. MECMÛA-İ SULTAN AHMED'İN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ VE MÜRETTİBİ.....	9
2.1. Şekil Özellikleri.....	9
2.2. Mürettibi.....	11
3. MECMÛA-İ SULTÂN AHMED'DEKİ ŞAİRLER VE BİYOGRAFİLERİ..	13
3.1. Abdî (d. ?? - ö. ??).....	14
3.2. Afvî (d. ?? - ö. ??)	15
3.3. Ahmed (d. ?? - ö. ??).....	15
3.4. Aklî (d. ?? - ö. ??).....	15
3.5. Âlî Efendi (d. ?? - ö. 1647/1057)	16
3.6. Alî Halîfe (d. ?? - ö. ??).....	16
3.7. Âsârî (d. ?? - ö. ??).....	16
3.8. Azîz Efendi (d. 1591/ ö. 1657).....	17
3.9. Âzerî (d. ?? - ö. 1647)	18
3.10. Bahtî, Sultan I. Ahmed d.1590-ö.1617)	19
3.11. Bülbülî (d. ?? - ö. ??).....	19
3.12. Cem'î (d. ?? - ö. 1659)	20
3.13. Dâ'î (d. ?? - ö. 1659/1070)	20

3.14. Derbânî (d. ?? - ö. ??).....	21
3.15. Ebû Nemî (d. ?? - ö. ??)	21
3.16. Es'ad Efendi (d.1570/ö.1625)	21
3.17. Gani-zâde Nâdirî Efendi (d.980/1572-ö.1036).....	22
3.18. Hâfız Ahmed Paşa (d. ?? - ö. 1631/1041)	23
3.19. Hâletî (d. 1570. ö. 1631).....	24
3.20. Hâsılî (d. ?? - ö. ??)	24
3.21. Hıfzî (d. ?? - ö. ??)	25
3.22. Huşû'î (d. ?? - ö. ??).....	25
3.23. Hüseyin Efendi (d. ?? - ö. ??).....	25
3.24. Hüseyin Halîfe (d. ?? - ö. ??)	26
3.25. İydî (d. ? - ö. 1646).....	26
3.26. İmâm Hüdâvendigâr (Sâfi) (d. ?? - ö. ??).....	27
3.27. Kemâl Efendi (d. 1553/960-61- ö. 1621/1031-32).....	27
3.28. Kurbî (d. ?? - ö. ??)	28
3.29. Medhî (d. ?? - ö. ??)	28
3.30. Nizâmî (d. ?? - ö. ??).....	29
3.31. Piyâde (d. ?? - ö. ??).....	29
3.32. Pertevî (d. ?? - ö. ??)	29
3.33. Şeyhülislâm Mehmed Efendi (d. ?? - ö.1024/1615).....	30
3.34. Sânî (d. ?? - ö. ??).....	33
3.35. Şeyhî (d. ?? - ö. 1635)	33
3.36. Ulvî (d. 1574 /ö. 1653)	34
3.37. Zihnî (d. ?? - ö. ??)	34
4. MECMÛA-İ SULTAN AHMED'DEKİ MANZUMELERİN NAZİM ŞEKİLLERİ VE KULLANILAN ARUZ KALIPLARI	35
4.1. Nazım Şekilleri.....	35

4.1.1. Kasîde	36
4.1.2. Kıt'a ve Kıt'a-i Kebire.....	43
4.1.3. Mesnevi.....	44
4.1.4. Muhammes	47
4.1.5. Murabba.....	48
4.1.6. Müseddes	49
4.1.7. Müsemmen	50
4.1.8. Müzeyyel Gazeller.....	51
4.1.9. Tesdis.....	52
4.1.10. Tercî-i bend ve Terkîb-i bend.....	53
4.2. Aruz Kalıpları.....	54
5. MECMÛA-İ SULTAN AHMED'DEKİ MANZÛMELERİN EDEBÎ TÛRLERİ ve DİĞER KONULAR	57
5.2. Dâriye	59
5.1.1. Çeşme Yapımı	59
5.1.2. Kâ'be Tamiri ve Mîz-âb-ı Rahmet'in Yapılması.....	60
5.1.3. Kasr Yapımı.....	63
5.1.4. Köprü Yapımı	64
5.1.5. Tarih Düşürme	64
5.2. Hasbihâl.....	71
5.3. İdiye.....	71
5.4. Kudûmiye	75
5.5. Medhiye.....	80
5.6. Münâcât	93
5.6.1. Duâ.....	94
5.7. Na't.....	96
5.8. Şikâriye.....	97

5.9. Şikâyet-nâme	100
5.10. <i>Mecmûa-i Sultan Ahmed</i> 'deki Manzûmelerde Bahsedilen Diğer Konular	102
5.10.1. Sultan I. Ahmed'in Şairlere Verdiği Hediyeler ve Şairlerin Teşekkürleri.....	102
5.10.2. Sultan I. Ahmed'in Düzenlediği ve Katıldığı Helva Sohbetleri	103
5.10.3. Sultan I. Ahmed'in Türbe Ziyâretleri	106
6. MECMÛA-İ SULTAN AHMED	107
6.1. <i>Mecmûa-i Sultan Ahmed</i> 'in Nüsha Tavsifi.....	107
6.2. Çeviri Yazıda Takip Edilen Usûl	108
6.3. Transkripsiyon Alfabesi	109
6.4. <i>Mecmûa-i Sultan Ahmed</i> 'in Çeviri Yazı Metni	110
7. SONUÇ	415
KAYNAKÇA	419
EKLER	425
Ek 1. Mestap Tablo	426
Ek 2. Mensur Bölümler Tablosu	458
Ek 3. Sözlük	459
Ek 4. Dizin	482
Ek 5. <i>Mecmûa-İ Sultan Ahmed</i> 'in Tıpkıbasımı.....	485
ÖZGEÇMİŞ	657

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo 3.1. Şairi Belli olmayan Şiir Tablosu	13
Tablo 3.2. Şiir Sayısı	14
Tablo 3.3. Şiir Sayısı	15
Tablo 3.4. Şiir Sayısı	15
Tablo 3.5. Şiir Sayısı	16
Tablo 3.6. Şiir Sayısı	16
Tablo 3.7. Şiir Sayısı	16
Tablo 3.8. Şiir Sayısı	17
Tablo 3.9. Şiir Sayısı	18
Tablo 3.10. Şiir Sayısı	18
Tablo 3.11. Şiir Sayısı	19
Tablo 3.12. Şiir Sayısı	20
Tablo 3.13. Şiir Sayısı	20
Tablo 3.14. Şiir Sayısı	21
Tablo 3.15. Şiir Sayısı	21
Tablo 3.16. Şiir Sayısı	21
Tablo 3.17. Şiir Sayısı	22
Tablo 3.18. Şiir Sayısı	23
Tablo 3.19. Şiir Sayısı	24
Tablo 3.20. Şiir Sayısı	24
Tablo 3.21. Şiir Sayısı	25
Tablo 3.22. Şiir Sayısı	25
Tablo 3.23. Şiir Sayısı	25
Tablo 3.24. Şiir Sayısı	26
Tablo 3.25. Şiir Sayısı	26
Tablo 3.26. Şiir Sayısı	27
Tablo 3.27. Şiir Sayısı	27
Tablo 3.28. Şiir Sayısı	28
Tablo 3.29. Şiir Sayısı	28
Tablo 3.30. Şiir Sayısı	28
Tablo 3.31. Şiir Sayısı	29
Tablo 3.32. Şiir Sayısı	29
Tablo 3.33. Şiir Sayısı	29

Tablo 3.34. Şiir Sayısı	33
Tablo 3.35. Şiir Sayısı	33
Tablo 3.36. Şiir Sayısı	34
Tablo 3.37. Şiir Sayısı	34
Tablo 3.38. Şiir Sayısı	34
Tablo 4.1. Bend sayısı ve vezinler.....	42
Tablo 4.2. Bend sayısı ve vezinler.....	44
Tablo 4.3. Bend sayısı ve vezinler.....	46
Tablo 4.4. Bend sayısı ve vezinler.....	47
Tablo 4.5. Bend sayısı ve vezinler.....	49
Tablo 4.6. Bend sayısı ve vezinler.....	50
Tablo 4.7. Bend sayısı ve vezinler.....	51
Tablo 4.8. Bend sayısı ve vezinler.....	52
Tablo 4.9. Bend sayısı ve vezinler.....	52
Tablo 4.10. Bend sayısı ve vezinler.....	54
Tablo 5.1. Şiir Başlığı.....	70
Tablo 5.2. Şiir Başlığı.....	71
Tablo 5.3. Şiir Başlığı.....	75
Tablo 5.4. Şiir Başlığı.....	80
Tablo 5.5. Şiir Başlığı.....	93
Tablo 5.6. Şiir Başlığı.....	94
Tablo 5.7. Şiir Başlığı.....	95
Tablo 5.8. Şiir Başlığı.....	97
Tablo 5.9. Şiir Başlığı.....	100
Tablo 5.10. Şiir Başlığı.....	102
Tablo 5.11. Şiir Başlığı.....	103
Tablo 5.12. Şiir Başlığı.....	105
Tablo 5.13. Şiir Başlığı.....	106

GRAFİKLERİN LİSTESİ

Grafik 4.1. Nazım Şekilleri	36
Grafik 4.2. Aruz Kalıpları	55
Grafik 5.1. Edebî Türler	58
Grafik 5.2. Tarih Düşürme	66

KISALTMALAR

Tez çalışmasında kullanmış olduğumuz kısaltmaların açıklamalarıyla birlikte aşağıda gösterilmiştir.

Kısaltmalar	Açıklamalar
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
a.g.t.	: Adı geçen tez
Ar.	: Arapça
b.	: Beyt
BD.	: Bahtî Dîvânı
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
CD.	: Cem'î Dîvânı
D.	: Divan
d.	: Doğumu
Fr.	: Farsça
HAD	: Hâfız Ahmed Paşa Dîvânı
HD	: Hâletî Dîvânı
K.	: Kaside
Kt.	: Kıt'a
Kk.	: Kıt'a-i Kebire
MESTAP	: Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi
M.	: Mesnevi
Mr.	: Murabba
MD.	: Mehdî Dîvânı
MG.	: Müzeyyel Gazel
Mh.	: Muhammes
Msm.	: Müsemmen
Msd.	: Müseddes
Mtl.	: Matla Beyt
No.	: numara
ND.	: Nadîrî Dîvânı

Kısaltmalar	Açıklamalar
ö.	: ölümlü
s.	: sayfa
ŞD	: Seyhî Dîvânı
Trc.	: Terci bend
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
Tsd.	: Tesdis
vb.	: ve benzeri
vs.	: ve saire
Yay.	: Yayınları

1. GİRİŞ

Tarih boyunca Türk milletinin yaşamış ve yaşamakta olduğu Anadolu coğrafyasından, Balkan topraklarına ve Avrupa'ya kadar uzanan, dünyanın birçok kütüphanesinde kayıtlı olduğu bilinen binlerce mecmua bulunmaktadır.

“Arapça “cem” kökünden türetilmiş olan mecmua kelimesi sözlüklerde toplanmış bir araya getirilmiş, toplanıp biriktirilmiş tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi olarak anlamına gelmektedir. Seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitaplara da mecmua denilmektedir” (Devellioğlu, 2003, s. 162). Terim olarak, “seçilmiş şiir, münşe‘at, güfte” vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlerin genel adını taşımaktadır.” (Mermer & Keskin, 2002, s. 66). “Önceleri hadis toplayıcılığı olarak ortaya çıkan tür daha sonra şiirlerin toplandığı kitaplar haline gelerek yaygınlaşmaya başlamıştır” (Uzun, 2003, s. 265). Ortaya çıkışından sonraki yüzyıllarda amaç ve yöntem farklılıklarıyla değişmiş, farklı bir hüviyete bürünmüştür.

Mecmualar, kendilerine has özellik taşıyan, farklı ve önemli konuları barındıran, edebiyatımızda önemli kaynak eserlerimizden sayılmaktadır. Değişik sebeplerden dolayı tezkirelerde veya diğer kaynaklarda adı geçmeyen şairlere rastlamak mümkündür. Bu sebeple mecmualar edebiyat tarihi için kaynak olarak kabul edilebilir. Mecmualar, bir veya birçok yazar ya da şairi ve farklı türleri bir araya getiren manzum ve mensur metinlerden oluşan derleme kitaplarıdır. Mecmuaların geleneği belirlenmiş kaideleri yoktur. Mecmualarda sadece Türkçe değil Arapça veya Farsça şiir örneklerine de yer verebilir. Mecmualarda yalnızca şiirler bulunmaz. Mürettip, gündelik yaşam içerisinde karşılaştığı her türlü hususa tarih düşebilir, deyim ve atasözlerine, duâlara ve ilaç tariflerine yer verebilir.

Çoğu şiir mecmualarının baştan, ortadan veya sondan eksik varak veya boş varakların olduğu, bazı hasarlardan dolayı cildinin dağıldığı, bazı varakların kaybolduğu ya da varakların yanlış yerlere ciltlendiği görülür. Sayfalar yeniden numaralandırılmış da olabilir. Mecmualara değişik zamanlarda yapılan eklemelerden dolayı bazen farklı renkte ve çeşitte kâğıt, mürekkep ve yazı türleri karşımıza çıkabilir. Bu farklılığın sebebi mecmuanın el değiştirmesi yani birden fazla derleyene sahip olması da olabilir. “Mecmuaların çoğunda yazı, kâğıt, satır veya sütun gibi yazma

eserlerin nüsha tavsifiyle ilgili hususlarda da belli bir düzen yoktur. Bunda da tek belirleyici mürettibin beğenisidir” (Köksal, 2012, s. 409-431).

Şiir tarihi açısından şiir mecmuaların önemi oldukça büyüktür. Bu önem edebiyat tarihimizde olan bilgileri daha iyi anlamak, bilinen bilgilere yeni bilgiler katmak ve bazı durumlarda ise şair ve şiirler hakkında bilinen bilgilere düzeltmeler de yapmak mümkün olabilir. Şiir mecmuaların çoğu zaman derleyeni ve derleniş tarihi tam olarak bilinmese de içindeki şiirlerden tespit edilebileceği için, dönemin beğenilen şair ve şiir zevkini belirleme imkânı verebilir. Divan sahibi olan ya da olmayan şairlerin, bilinmeyen eserleri değişik mecmualarda rastlamamız mümkündür. Edebiyat kaynaklarında adı geçen ve yaşadığı dönemde rağbet görüp de divanları olmayan ve unutulmuş şairleri tekrardan ele almak şiir mecmuaları sayesinde olmaktadır. Bu bakımdan şiir ve nazire mecmuaların önemi de Türk şiirinin geçirdiği bütün değişimleri tespit edilmesinde ve unutulmaya yüz tutmuş değerli şairleri günümüze aktarmada büyük rol oynar.

Mecmua ve tezkirecilik arasında farkı anlamak için Mustafa İsen şöyle tanımlamıştır: “Tezkirecilik, biyografik künye yazıcılığını esas aldığı için yazarı, ortaya koyduğu eserden daha önde tutup sanatın kaynağındaki insan unsuruna yönelir.” (İsen, 1997, s. 28). “Biyografi, Osmanlı dönemi yazılı kaynaklarının en zengin kollarından biridir ayrıca farklı türdeki eserlerin olduğu, edebi şahsiyetin biyografisini tamamlayacak bilgilerin de yer aldığı mecmualarla karşılaşmak mümkündür” (Aksoyak, 2011, s. 15-55). “Mecmualar ise karşıt bir durum oluşturacak şekilde, şairin eserlerinden örnekler sunma amacı taşır” (Gürbüz, 2001, s. 315). Mecmualar hakkında yıllarca yapılmış olan çalışmaları Kamil Ali Gıynaş (Gıynaş, 2011, s. 245) yazmış olduğu makalede, mecmualar hakkında ve mecmua tarihi hakkında yıllarca yapılan tüm bibliyografya okuyucularına sunmuştur.

Farklı konu ve türleri barındıran, klasik Türk edebiyatına katkıda bulunan mecmuaların tarihi ve edebi önemi ile ilgili yapılan çalışmaların sonucunda, mecmuaların önemi gösterilmiş ve bu konuyla ilgili yıllar boyunca akamedisyenler tarafından çalışılacağı konusunda, edebiyat tarihi öneminin anlaşılmasına yorumlamamız doğru olur.

Mecmuaların belli bir düzenin bulunmaması, içerisinde buluna farklı tür, konu ve çeşitliliği barındırdığından dolayı hangi yöntem ve tekniklerle inceleneceğinin tam olarak belirlenmemesi mecmuaları incelemeyi güçleştirmektedir.¹

Mecmuaların sınıflandırılması konusunda kesin olarak belirtilmiş kurallar bulunmadığından dolayı mecmualar çeşitli biçimlerde sınıflandırılabilir.

Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi*'nde mecmuaları şu şekilde sınıflandırmıştır:

1. Nazire Mecmuaları
2. Meraklılarca Toplanmış, Birer Antoloji Niteliğindeki Seçme Şiir Mecmuaları
3. Türlü Konulardaki Risalelerin Bir Araya Getirilmesiyle Oluşan Mecmualar
4. Aynı Konudaki Eserlerin Bir Araya Getirilmesiyle Meydana Gelen Mecmualar
5. Tanınmış Kişilerce Hazırlanmış, Birçok Yararlı Bilgileri, Fıkraları ve Özel
6. Mektupları kapsayan Mecmualar (Levent Â. S., 1984, s. 167)

Günay Kut tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi "Mecmua" maddesinde yapılmış olan tasnifte mecmualar kendi aralarında şöyle bir sınıflandırmaya tabi tutulabilir:

1. Nazire mecmuaları
2. Seçme şiir mecmuaları (*Mecmûa-yı eş'âr, mecmûa-yı devâvin*)
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmualar (*mecmûa-yı edviyye, mecmûa-yı tevârih, mecmûa-yı mu'ammeyât, mecmûa-yı münşe'ât, mecmûa-yı resâ'il*)

1 Mecmuaların incelenmesi hususunda 2011 yılında düzenlenen Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları'nın VII. toplantısı "Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı" başlıklı bilimsel toplantıda M. Fatih Köksal mecmuaların sistematik tasnif projesini (MESTAP) tanıtmıştır. Bu projede mecmuada yer alan şiirlerin hangi usullere göre inceleneceğini sıraladıktan sonra tasnif ve taramanın kolaylıkla yapılabilmesi için inceleme sonuçlarının bir tabloda gösterileceğini belirtmiştir. Mecmualarda yer alan mensur kısımlar için ayrı, şiirler için ayrı olmak üzere iki farklı tablo ve bu tablolarda hangi başlıkların yer alacağı örnek bir mecmuadan hareketle gösterilmiştir. Bu projenin hayata geçmesiyle kütüphanelerimizde bulunan mecmualarımız hem birer birer gün yüzüne çıkacak hem de mecmuaların dökümü elimizde olacaktır.

4. Karışık, yani manzûm ve mensûr veya farklı dillerle yazılmış parçalardan oluşan mecmualar.

5. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar (*Ömer bin Mezîd-Mecmû'atü'n-nezâ'ir*, *Eğirdirli Hacı Kemâl-Câmi'ün-Nezâ'ir*, *Edirneli Nazmî-Mecma'ün'-Nezâ'ir*, *Pervâne Bey – Pervâne Bey Mecmûası*, *Budinli Hisâlî – Metâli'ün-Nezâ'ir*) (Kut, 1986, s. 170).

Mecmualar, “*mecmûatü'l-ehâdis*, *mecmûa-yı fetâvâ*, *mecmûa-yı ed'îye*, *mecmûatü'r-resâil*, *mecmûa-yı eş'âr*, *mecmûa-yı tevârîh*, *mecmûa-yı fevâ'id* gibi muhtevalarının ön planda tutulduğu genel bir sınıflandırmaya da tabi tutulmuşlardır” (Uzun, 2003, s. 265).

Yaşar Aydemir'in mecmualarla ilgili yapmış olduğu tespitleri şöyledir:

1. Şairin bizzat hayatı hakkında verilen veya aktarılan bilgiler
2. Daha önce tezkirelerde adına rastlanmadığı halde ilk defa mecmualarda ismi geçen şair ya da yazarlar
3. Başka kaynaklarda bulamadığımız yeni türler, eserler, şiirler
4. Şairlerin birbirleriyle olan özel ilişkilerine dair bilgi ve belgeler
5. Nazirelerle şairler arasında kurulan ilişkiler ve şairin edebi kişiliğinin oluşumuna ait ipuçları (Aydemir, 2011, s. 87).

2011 yılında düzenlenen mecmualar konulu bilimsel toplantıda genel olarak mecmua türü ele alınmış ve toplantıdaki bildiriler 2012 yılında yayımlanmıştır. Bu toplantıda yukarıda yaptığımız mecmua tasnifi Atabey Kılıç ve Mehmet Gürbüz tarafından genişletilmiştir. Atabey Kılıç tüm mecmuaları dört başlık altında sınıflandırırken Mehmet Gürbüz ise sadece şiir mecmualarını tasnif etmeye çalışmıştır. Atabey Kılıç'ın tasnif denemesi şu şekildedir (Kılıç A. , 2012, s. 75).

1. Cilt ve tertip hususiyeti bakımından

1.1. Cönkler

1.2. Mecmualar

1.2.1. Tertip durumuna göre mecmualar

1.2.2. Mürettep mecmualar

1.2.3. Mürettep olmayan mecmualar

- 1.2.4. Mürettep durumuna göre mecmualar
- 1.2.5. Mürettibi bilinen mecmualar
- 1.2.6. Mürettibi bilinmeyen mecmualar
- 1.2.7. Aynı zümreye mensup şahsiyetlerin eserlerinin toplandığı mecmualar

2. Şekil bakımından

2.1. Manzum metinler mecmuaları

- 2.1.1. Kaside mecmuaları
- 2.1.2. Gazel mecmuaları
- 2.1.3. Nazire mecmuaları
- 2.1.4. Muammu mecmuaları
- 2.1.5. Manzum lugat mecmuaları
- 2.1.6. İlahi mecmuaları
- 2.1.7. Şehrengiz mecmuaları
- 2.1.8. Na't mecmuaları
- 2.1.9. Hilye mecmuaları
- 2.1.10. Mi'raciyye mecmuaları
- 2.1.11. Matla' mecmuaları
- 2.1.12. Mersiye mecmuaları
- 2.1.13. Çeşitli mesnevilerden seçkileri barındıran mecmualar
- 2.1.14. Güfte mecmuaları
- 2.1.15. Müstezad mecmuaları
- 2.1.16. Tarih mecmuaları
- 2.1.17. Musammat mecmuaları
- 2.1.18. Kıt'a ve ruba'i mecmuaları
- 2.1.19. Divan mecmuaları

2.2. Mensur metinler mecmuaları

- 2.2.1. Lugaz mecmuaları
- 2.2.2. Fetva mecmuaları
- 2.2.3. Tefsir mecmuaları
- 2.2.4. Şerh mecmuaları
- 2.2.5. Sakk mecmuaları
- 2.2.6. Mekân tasvirlerini içeren mecmualar

- 2.2.7. Münşe'at mecmuaları
- 2.2.8. Derleme münşe't mecmuaları
- 2.2.9. Tek şahsa ait inşa örneklerinden oluşan münşe'at mecmuaları
- 2.3. Karışık manzum ve mensur eserler mecmuaları
 - 2.3.1. Fevayid ve eş'ar mecmuaları
 - 2.3.2. Farklı türleri barındıran mecmualar

3. Dil bakımından

- 3.1. Arapça mecmualar
- 3.2. Farsça mecmualar
- 3.3. Türkçe mecmualar
- 3.4. Çok dilli mecmualar

4. Muhteva bakımından

- 4.1. Din
- 4.2. Tasavvuf
- 4.3. İlm-i nücum / fal ve remil
- 4.4. Hikâye / latife
- 4.5. Hezel ve hicv
- 4.6. Edviye
- 4.7. Musiki
- 4.8. Hat ve kitabet

Mehmet Gürbüz ise şiir mecmuaları şu şekilde sınıflandırmıştır (Gürbüz, 2001, s. 315-328).

1. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar

1.1.Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmûaları

- 1.1.1. Gazel mecmûaları
- 1.1.2. Kaside mecmûaları
- 1.1.3. Müstezad mecmûaları
- 1.1.4. Matla mecmuaları
- 1.1.5. Beyit mecmuaları
- 1.1.6. Mısra mecmuaları
- 1.1.7. Farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşmuş mecmualar

1.2. Şiirlerin konularına göre oluşturulan(tematik) şiir mecmuaları

- 1.2.1. Tarih mecmuaları

1.2.2. Na't mecmuaları

1.2.3. Mu'amma mecmuaları

1.2.4. Lügaz mecmuaları

1.2.5. Medhiye mecmuaları

2. Nazire mecmuaları

2.1. Şairlerin aidiyeti/ mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmualar

2.2. Aynı zümreye (tasavvufi oluşum, meslek grubu vb.) mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar

2.2.1. Mevlevi şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar

2.2.2. Hurufi-Bektaşî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar

2.3. Aynı coğrafyada ya da aynı şehirde yetişmiş veya aynı milliyete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar.

Atabey Kılıç'ın yapmış olduğu tasnifi mecmua konusundaki en kapsamlı tasniftir. Yapılan bu tasnifte mecmuaları cilt ve tertip özellikleri, edebi türleri, dil ve muhteva olmak üzere dört ana başlıkta sınıflandırmıştır. Bu bakımdan mecmua türlerinin aydınlatılmasına katkısı büyüktür. Elbette tam bir tasnif kütüphanelerimizdeki tüm mecmuaların bilimsel ölçütlere göre değerlendirilip yayımlanmasıyla mümkündür. Yayımlanan çalışmalardan elde edilecek verilerle mecmua tasnifinin genişleyeceği şüphesizdir.

Çalışma konumuz olan *Mecmûa-i Sultan Ahmed'in* birinci bölümünde; *Mecmûa'nın* şekil özellikleri ve mürettibi hakkında biyografik bilgi verilmiştir. İkinci bölümde şairler hakkında biyografik bilgi verildikten sonara *Mecmûa'da* yer alan manzûmelerin nazım şekilleri ve aruz kalıpları üçüncü bölümde yer verilmiştir. Bu doğrultuda *Mecmûa-i Sultan Ahmed'in* edebî türler hakkında bilgiler dördüncü bölümde yer almaktadır. Edebî türler hakkında yapmış olduğumuz incelemeler *Mecmûa'nın* muhtevasını oluşturmaktadır. Beşinci bölüm *Mecmûa-i Sultan Ahmed'in* çeviri yazılı metni, nüsha tavsifi ve çeviri yazıda takip edilen yol yer almaktadır. Sonuç *Mecmûa'nın* en son bölümüdür.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'e en son olarak ekler bölümünde *Mecmûa-i Sultan Ahmed'in* Mestap'a göre tasnifi, sözlük ve *Mecmûa'nın* tıpkıbasımı yer almaktadır.

2. MECMÛA-İ SULTAN AHMED'İN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ VE MÜRETTİBİ

2.1. Şekil Özellikleri

Mecmûa-i Sultan Ahmed, “Fransa Milli Kütüphanesi’ne Supplement Turc 1035 numarası ile kayıtlıdır” (Bloche, 2012, s. 318). Eser; Sultan I. Ahmed’in edebî muhtini oluşturan 37 şairin yazdığı 212 manzûmeden oluşmuştur. 82 varaktan oluşan eserin tüm derkenârlarında da şiirler vardır. Manzûmeler “Kasîde” başlığı altında yer alır. Şiir başlıklarda, Sultan I. Ahmed’in adı geçtiğinde ve mahlaslarda altın yıldız kullanılmıştır. Harekeli nesihle ve sanatkârâne yazılmış *Mecmûa* manzum tertip edilmekle birlikte, 4a-7a ve 64a-67b varakları arasında “Nesr” başlığı altında mensur bölümler yer almıştır. Eserin zahriyesinde ayrıca Sadrazam İbrahim Paşa’nın torunu Genc Mehmed Paşa-zâde İbrahim’e ait 20 Receb 1222 (23 Eylül 1807’de) tarihli “Selâm ‘alâ İbrahim” mührü görülmektedir. Mührün altında ise “Min Mevâhibü’r-Rabbi’l-Kerim İlâ-‘Abdihi El-fakîr Genç Paşa-zâde Hacı İbrahim 1222/Receb/20” yazmaktadır. Alt kısmında yine “İbrahim” adının bulunduğu mühür de yer almaktadır. Bu bilgiler eserin Genc Mehmed Paşa-zâde İbrahim tarafından muhtemelen Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi’ne bağışlandığı daha sonra ise eserin bir şekilde yurtdışına çıkarıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Birinci *Nesr* başlığında padişahın zaman zaman özellikle kış mevsiminden bahara geçişte, hava değişikliği, seyir ve avlanma için Edirne sarayına gittiği tabiat tasvirleri ile anlatılmıştır.

- [1.] pādşāh-ı ‘ālem-penāh hazretlerinüñ şecā‘at ü mehābetleri ve ‘ādalet ü
- [2.] diyānetleri ve gāh güşāde-‘tab‘ için seyr ü şikār ve gāh
- [3.] temāşā-yı ‘āşār-ı Perverdigār her varaḳ-ı defterīst mārīfet-i
- [4.] Kirdgār hükmince büstān-ı lālezār ve gāh taḡyīr-i āb u hevā
- [5.] için tebdīl-i serāy-ı ‘ālī-miḳdār kılup el-ḥāşıl ḥarekāt u sekenāt
- [6.] ve ‘ıydān u Ḳadr ü Berāt her bār sermā-yı şitādan necāt
- [7.] ve safā-yı gül-i ḥamrā bülbül-i şeydā ve nergis-i bīnā vü süsen-i
- [8.] ber-pā ve benefşe vü reyāḥīn-i miskāsā zamānları geldükde ‘ulemā-i kibār

Bu ziyaretlerinde önde gelen âlimler, şeyhler, fasihler ve şairler onun hakkında kasideler, tercî-i bendler, tarih manzumeleri yazıp padişaha sunmuşlardır. Padişah ise haremde mukarreb-i şehriyârî (padişahın en yakınında olan kişi) olan Ömer Ağa’ya

bu manzumeleri bir araya getirme görevi vermiş ve sanatkârane yazılmasını ferman buyurmuştur. Bu ifadeler *Mecmûa*'nın neden, nasıl ve kim tarafından tertip edildiğini açıkça ifade etmektedir.

[9.] ve fuşehâ-yı zül-iftihâr ve şu'ârâ-yı zü-fünûn-ı 'âlî-mikdâr

[10.] mehmâ-emken envâ'-ı letâyif ile nakş-ı şahâyif kılup kaçden kaçîdeler

[11.] tahrîr idüp pâdşâh-ı 'âleme ve kâdr-şinâs-ı efdal-i âdem-i 'ubüdiyyet

[12.] arz idüp ve ba'zı bî-bedel terc'î- bendler bend kılup ve niceleri

[13.] dahı ser-mâye-i 'ömr harc idüp târîh-i târîhler düşürmişdür ki

[14.] vaşf olmaz sa'âdetlü pâdşâhımız dahı meşâyih-ı kibâr ve 'ulemâ-ı

[15.] zü'l-iftihâr ve füsefâ-yı 'âlî-mikdâr hazretlerinüñ dürr-i şâh-vâr gibi

[16.] mucaffâ vü müseccâ' manzûmelerin tazyî vü evkât itmeyüp harem-i

[17.] muhteremlerinde muqarreb-i şehriyârî olan '**Ömer Ağa** kullarınüñ eli ile

[18.] cem 'itdirüp maḥzen-i ma'ârif ve mecma'-ı letâyif ve na't-ı vaşf-ı

[19.] hümâyûnları tahrîrinde pür-nakş-ı şahâyif olmak fermân-ı âlî-şânları

[20.] üzere dibâce tahrîr olmuşdur

İkinci *Nesir* bir duânâmedir. Öncelikle Vezir Kuyucu Murad Paşa'nın vefat ettiği ve Nasuh Paşa'nın onun yerine vezir olduğu belirtilmiştir. Daha sonra padişahın İran'a yönelik politikası fermanından bir alıntı yapılarak dile getirilmiştir. Fermana göre I. Ahmed;

[22.] "inşâ'allâhi'l-'azîzü'l-müste'ân evvel-i bahâr-ı hüceste-âşârda

[23.] 'asker-i islâm-ı muzaffer-encâm birle bi'z-zât kendüm varurum

[24.] ol bî-dîn bî-mezheb bî-sîm u zeheb fâcir u fâsık

[25.] ve Bū Leheb vaktine hâzır olsun bundan böyle yedi yıla degin

sefer-i hümâyûnum vardur" demiştir.

Bu durum tarihî kaynaklarca da desteklenmektedir. Gümölcineli Damat Nasuh Paşa, (ö. 17 Ekim 1614) I. Ahmed saltanatında, 5 Ağustos 1611-17 Ekim 1614 tarihleri arasında sadrazamlık yapmış Osmanlı devlet adamıdır. Nasuh Paşa'nın Diyarbakır valiliği sırasında Sadrazam Kuyucu Murat Paşa İran üzerine sefer için serdar-ı ekrem tayin edilmiştir. "Diyarbakır valisi olan Nasuh Paşa, Sultan I. Ahmed'e bir mektup yazarak, Kuyucu Murat Paşa'nın azledilip yerine kendisinin "Sadrazam" görevine getirilmesi durumunda hazineye 40.000 altın verip, ayrıca İran seferine çıkmış olan ordunun tüm levazım iaşesini kendi cebinden temin edeceğini bildirmiştir. Sultan bu

mektubu seferde olan Kuyucu Murat Paşa'ya göndermemiştir. O, Nasuh Paşa'yı yanına çağırması; ona bu mektubu kimin yazdığını sormuştur. Nasuh Paşa inkâra sapmayarak mektubu kendisinin yazdığını itiraf etmiştir. Sadrazamın etrafındakiler bunun Nasuh Paşa'nın idamı ile sonuçlanacağını sanmakta iken Kuyucu Murat Paşa onun devlete gerekli bir kişi olduğunu bildirerek onun idam edilmemesini etrafına açıklamıştır” (Uzunçarşılı, 1954, s. 365).

“15 Ağustos 1611’de Kuyucu Murat Paşa'nın Diyarbakır'da ölmesi üzerine Nasuh Paşa sadrazamlığa getirilmiştir. Nasuh Paşa, Nasuh Paşa Antlaşması adı verilen bir antlaşma ile İran'la barış sağlamıştır. Eylül 1612'de yanında İran elçilik heyeti ve Şah I. Abbas'ın her yıl tazminat olarak ödemeyi kabul ettiği 200 yük ipekle İstanbul'a dönmüştür” (Sakaoğlu, 1999, s. 205).

Duânâmenin sonunda Şeyh Hüsâmeddîn Burusevî'nin (ö.1632) de adı geçmektedir. Buna göre 17. yüzyıl mutasavvıflarından olan Burusevî, Edirne’de padişahın duacısı olmuştur. (Kara, 1998).

2.2. Mürettibi

Yukarıda da ifade ettiğimiz üzere *Mecmûa*'nın mürettibi Ömer Ağa'dır.

“Ömer Ağa, Yeniçeri Ocağı ricalinden olup Sultan I. Ahmed devri (1603-1617) sonlarında sekban başı olup azledildikten sonra 1031’de (1612) tekrar o göreve getirildi. 1032’de (1623) azledildi ve sonra vefat etti” (Süreyya M. , 1996, s. 1311).

Ömer Ağa hakkında sınırlı bilgiye sahibiz. Sadece Sicill-i Osmanni’de yer alan bu bilgi diğer kaynaklarda bulunamamıştır.

3. MECMÛA-İ SULTÂN AHMED'DEKİ ŞAİRLER VE BİYOGRAFİLERİ

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan şairlerin biyografik bilgilerine ulaşmak hem mecmua çalışmaları hem de Türk edebiyatı tarihi çalışmaları açısından önem arz etmektedir. *Mecmûa-i Sultan Ahmed'de* yer alan şairlerin hangi döneme ait olduklarını, doğum ve ölüm tarihlerini ve de mesleklerini tespit etmek mecmua için önem teşkil etmektedir. Yapılan detaylı incelemelerde *Mecmûa-i Sultan Ahmed'de* 37 şairin ad/mahlasının geçtiği tespit edilmiştir. 14 manzûmede ise mahlas kullanılmamıştır. Bu manzumeler hakkındaki bilgi şu şekilde tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	2	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ MEDİNE-İ MÜNEVVERE
2.	7	Kaside	Şikariye	ŞİKAR-I SÂNİ-İ PÂDİŞAH-I 'ALEM-PENÂH
3.	22	Kıt'a	Medhiye	MEDH-İ SULTÂN AHMED HAN
4.	35	Kıt'a-i kebire	Medhiye	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HAN
5.	45	Kıt'a-i kebire	Medhiye	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HAN
6.	50	Kıt'a	Medhiye	DİĞER
7.	52	Matla beyit	Medhiye	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HAN
8.	56	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ BENDE BERÂY-I SULTÂN AHMED HAN
9.	66	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HAN
10.	76	Kaside	Medhiye	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HAN
11.	93	Kaside	Medhiye	KAŞİDEİ DER MEDH SULTÂN AHMED HAN
12.	124	Kaside	Medhiye	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HAN
13.	125	Kaside	Medhiye	Başlık bulunmamaktadır.
14.	134	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HAN

Tablo 3.1. Şairi Belli olmayan Şiir Tablosu

Mecmûa-i Sultan Ahmed'deki şairler alfabetik olarak aşağıda listelenmiştir:

1. Abdî, 2. Afvî, 3. Ahmed, 4. Aklî, 5. Ali Halife, 6. Âlî Efendi, 7. Âsârî, 8. Azîz Efendi, 9. Âzerî, 10. Bahtî, 11. Bülbülü, 12. Cem'î, 13. Derbânî, 14. Dâî, 15. Ebû Nemî, 16. Esad Efendi, 17. Gani-zâde Nâdirî, 18. Hâfız Ahmed Paşa, 19. Hâletî, 20. Hâsılî, 21. Hıfzî, 22. Huşûî, 23. Hüseyin Efendi, 24. Hüseyin Halife, 25. İydî, 26. İmâm-ı Hüdâvendigâr (Sâfî), 27. Kemâl Efendi, 28. Kurbî, 29. Medhî, 30. Nizâmî, 31. Piyâde, 32. Pertevî, 33. Şeyhî, 34. Şeyhülislâm Mehmed Efendi, 35. Sâni, 36. Ulvî ve 37. Zihnî.

Şairlerin biyografik bilgilerine geçmeden önce mahlaslar ile ilgili birtakım hususiyetlere burada değinmek gereklidir. Sultan I. Ahmed; hem Bahtî hem de Ahmed mahlaslarını divanında kullanmıştır. *Mecmûa*'da "Ahmed"e ait olan şiirler Sultan I. Ahmed Dîvânı'nda yer almamaktadır. Yukarıda adı geçen şairlerden sadece Ebû Nemî Arap asıllıdır. Manzumesi de Arapçadır. "İmâm-ı Hüdâvendigâr" olarak manzumenin başlığında belirtilen şairin mahlasının "Sâfi" olduğu taç beyitten anlaşılmıştır. Hüseyin Efendi ve Hüseyin Halife'nin aynı şahsiyetler olup olmadığı bilinemediği için ayrı şairler olarak gösterilmiştir. Hüseyin Efendi'nin mahlası "Şühûdî"dir. Kurbî mahlası ise kasidenin başlığında verilmemesine rağmen mahlas beytindeki ifadeden yola çıkılarak tespit edilmiştir.

Mecmûa'da adı geçen birçok şair hakkında *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*'nde (TEİS) akademisyenler tarafından yazılmış kapsamlı bilgiler yer almaktadır. TEİS'teki maddelerin yazarlarına atıflar yapılarak, bu çalışmada başta bu kaynak olmak üzere Sicill-i Osmânî, Osmanlı Müellifleri, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi gibi birçok temel eserlerden de istifade edilmiştir. *Mecmûa-i Sultân Ahmed*'de yer alan manzumelerinin şiir numaraları, nazım şekilleri, edebî türleri, şiir başlığı da tablolarda gösterilmiştir.

3.1. Abdî (d. ?? - ö. ??)

TEİS'e göre 17.yüzyıl sonlarında yaşamış 14 dîvân şairi "Abdî" mahlasını kullanmıştır. Maddelerde verilen örnek manzumelerle *Mecmûa-i Sultân Ahmed*'deki manzumeler karşılaştırılmış, *Mecmûa*'daki Abdî'nin bunlardan hangisi olduğu tespit edilememiştir.

Abdî'nin Sultan. I. Ahmed'e yazmış olduğu manzumeler aşağıdaki tabloda şiir sayısı, nazım şekli, edebî türü ve şiir başlıkları ile verilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	25	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ 'ABDİ EFENDİ
2.	44	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ 'ABDİ BERÂY-I SULTÂN AĞMED HÂN
3.	63	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ 'ABDİ BERÂY-I SULTÂN AĞMED HÂN
4.	75	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ 'ABDİ DER MEDĖ-İ SULTÂN AĞMED HÂN

Tablo 3.2. Şiir Sayısı

3.2. Afvî (d. ?? - ö. ??)

TEİS'te 17. yüzyıl sonlarında yaşamış Afvî mahlasını kullanan 2 şair bulunmaktadır. Maddelerde verilen örnek manzumelerle *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'deki manzumeler karşılaştırılmış, *Mecmûa*'daki Avfî'nin bunlardan hangisi olduğu tespit edilememiştir.

Afvî'ye ait manzumenin nazım şekli, edebî türü ve şiir başlığı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	33	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ 'AFVÎ

Tablo 3.3. Şiir Sayısı

3.3. Ahmed (d. ?? - ö. ??)

TEİS'te 17. yüzyıl'da yaşamış Ahmed adlı 102 şair bulunmaktadır. Bunlardan 4'ü Ahmed mahlasını kullanmıştır fakat *Mecmûa*'da adı geçen Ahmed'in hangi Ahmed olduğu tespit edilememiştir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan Ahmed'in manzumelerine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	17	Mesnevi	Medhiye	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AĞMED ĖÂN
2.	18	Mesnevi	Medhiye	KAŞİDE-İ DİĞER
3.	70	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ AĞMED BERÂY-I SULTÂN AĞMED ĖÂN
4.	77	Dörtlük	Medhiye	NAZM-I ŞERİF-İ SULTÂN AĞMED ĖÂN

Tablo 3.4. Şiir Sayısı

3.4. Aklî (d. ?? - ö. ??)

TEİS'te 17. yüzyılda yaşamış Aklî mahlasıyla şiir yazar 2 şair vardır. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'deki Aklî'nin iki Aklî'den hangisi olduğu tespit edilememiştir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'deki Aklî'nin manzumesine şu şekildedir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	132	Müsemmen	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AQLİ
2.	140	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AQLİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.5. Şiir Sayısı

3.5. Âlî Efendi (d. ?? - ö. 1647/1057)

TEİS'e göre Âlî Efendi hakkında sadece *Rıza Tezkiresi*'nde bilgi mevcuttur. *Tezkire*'de şairin adı “Selânikli Yavuz-zâde Mustafa Çelebi Efendi olarak geçmektedir”. (Zavotçu, 2009, s. 91) “İyi bir öğrenim görmüş, devrin önemli âlimlerinden dersler almıştır. Yurdun değişik medreselerinde müderrislik yaptıktan sonra kadı olarak hayatına devam etmiştir”. (Kesik, 2014)

Rıza Tezkiresi'nde bulunan Âlî Efendi'nin *Mecmûa*'da yer alan Âlî Efendi ile aynı şair olduğu düşünülmektedir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de 1 şiiri olan Âlî Efendi'nin manzumesine ait şiir bilgileri şu şekildedir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	12	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'ALİ EFENDİ EL-MÜDERRİS

Tablo 3.6. Şiir Sayısı

3.6. Alî Halife (d. ?? - ö. ??)

Kaynaklarda Alî Halife hakkında bilgi bulunamamıştır. *Mecmûa*'daki manzumelerinin başlığına göre “Oda-i Hâssa”da görevlidir. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de Ali Halife'nin iki şiiri yer almaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	81	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'ALİ HALİFE BE-ODA-İ HÂŞŞA
2.	130	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'ALİ HALİFE BE-ODA-İ HÂŞŞA

Tablo 3.7. Şiir Sayısı

3.7. Âsârî (d. ?? - ö. ??)

TEİS'te sadece bir Âsârî vardır. (Ördek, 2014) Bu maddede şairin “1611 yılında vefat ettiği belirtilmiştir” (Tatçı, 2001, s. 5). TEİS'te yer alan Âsârî'nin *Mecmûa* 'da yer alan Âsârî ile aynı şair olabileceği düşünülmektedir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de Âsârî'nin sadece bir şiiri yer almaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	6	Kıt'a-i Kebîre	İydiye	KAŞİDE-İ 'ÂSÂRÎ EFENDİ

Tablo 3.8. Şiir Sayısı

3.8. Azîz Efendi (d. 1591/ ö. 1657)

Karaçelebizâde Abdülazîz Efendi 1000/1591 tarihinde Bursa'da doğmuştur. Eserlerinde Abdülazîz veya Azîzî mahlaslarını kullanmıştır. Abdülaziz Efendi müderrislik, kadılık, Anadolu ve Rumeli kazaskerliği yapmış. “Hoca Sâdeddin Efendi'nin oğlu Mehmed Efendi'nin kızıyla evlenmiş, Şeyhülislâm Sun'ullah Efendi'den mülâzemet alarak çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır” (Kaya N. , 2001).

Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi, içinde yer aldığı siyasî olaylar yanında edebî ve tarihî eserleriyle de şöhret kazanmıştır. İnşâ ve belâgata önem verdiği ve üç dili çok iyi kullandığı eserlerinden ve şiirlerinden anlaşılmaktadır. *Divân, Gülşen-i Niyâz, Ravzatü'l-Ebrâr, Ravzatü'l-Ebrâr Zeyli, Mir'âtü's-Safâ fî Târihi'l-Enbiyâ, Fevâyihi'n-Nebeviyye fî Siyeri'l-Mustafaviyye, Süleymân-nâme* ve *Zafer-nâme* adlı eserleri vardır. (Karagözlü, 2014) *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de Azîz Efendi'nin manzumelerine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	3	Mesnevi	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
2.	44	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
3.	49	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
4.	50	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
5.	9	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ
6.	27	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ
7.	41	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ
8.	79	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ
9.	102	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
10.	115	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
11.	116	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ
12.	118	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
13.	7	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ
14.	13	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
15.	100	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.9. Şiir Sayısı

3.9. Âzerî (d. ?? - ö. 1647)

“Bostanzâde İbrahim Çelebi Edirneli'dir. İstabl-ı Âmire memurlarındandır”. (Kazancıgil, 1999, s. 121) Âzerî, kâtiplikten sonra durumuna uygun memur olarak çalışmıştır. “Defterdar olarak Şam'a gitmiştir. Tekirdağlı Mustafa Paşa'nın vezirliğinde Şam defterdarı iken vefat etmiş, vefat tarihini takriben 1101/1689-90 olarak veren kaynaklar da bulunmaktadır. Safayî'ye göre, Divân tertip etmiştir”(Aksoyak, 2014).

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de Âzerî'nin iki manzumesi yer almaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	139	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ÂZERİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
2.	143	Kıt'a	Kudumiye	Başlık yok

Tablo 3.10. Şiir Sayısı

3.10. Bahtî, Sultan I. Ahmed d.1590-ö.1617)

1617’de 14. Osmanlı padişahı olarak genç yaşta tahta çıkmıştır. Genç yaşta tahta çıkmasının, devlet işlerinin başına gelmesinden dolayı bazı konularda eksikliklerinin olduğu kaynaklarda yazmaktadır. Buna rağmen edebiyata olan merakından dolayı kendi yazdığı bir divançesi vardır. Dîvânçe’sinde “5 münâcât, 3 naat, 4 ramazaniyye, Ebû Eyyub el-Ensârî ve Mevlana hakkında birer medhiye, 3. Mehmed hakkında bir mersiye, 28 gazel, 1 tercî-i bend, bir tahmis, 36 murabba, 3 şarkı, 4 kıt’a ve 4 müfred yer almaktadır”(Kayaalp, 2019, s. 12-14).

Mecmûa’da Bahtî’ye ait 1 mesnevi ve bir münâcat yer almaktadır. Mesnevi, *Mecmûa*’da 1b varağında “Güfte-i Hazret-i Sultan Ahmed Han” başlığı altında, *Bahtî Divânı*’nda ise “Diger Târîh” başlığıyla 16b varağında yer almaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	1	Mesnevi	Medhiye	GÜFTE-İ HAZRET-İ SULTAN AHMED HAN
2.	3	Murabba	Münacat	GÜFTE-İ SULTAN AHMED HAN

Tablo 3.11. Şiir Sayısı

3.11. Bülbülî (d. ?? - ö. ??)

TEİS’te Bülbülî hakkında sınırlı bilgi yer alır. Buna göre “Müstakimzâde Süleyman Sadeddin, *Mecelletü’n-Nisâb fi’n-Nisbi ve’l-Künâ ve’l-Elkâb* adlı eserinde Bülbülî Çelebi’yi "şair-i Rûmî" olarak kaydetmiştir. Mahmud Paşa veli Camii civarında Mengenehane önündeki Güzelce Mahmut Paşa Çeşmesi için yazdığı bir manzum tarih dışında bugüne ulaşan başka eseri yoktur”(Aksoyak, 2015). *Mecmûa*’da adı geçen Bülbülî’nin TEİS’te yer alan Bülbülî ile aynı şair olduğu düşünülmektedir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed’de Bülbülî’nin manzumelerine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	25	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
2.	27	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I
3.	60	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SUL TÂN AHMED HÂN
4.	91	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
5.	5	Müsemmen	İydiye	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ
6.	19	Müsemmen	Medhiye	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ
7.	58	Müsemmen	Medhiye	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
8.	85	Müsemmen	Medhiye	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ
9.	133	Müsemmen	Medhiye	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.12. Şiir Sayısı

3.12. Cem'î (d. ?? - ö. 1659)

17. yüzyıl şairlerinden olan Cem'î'nin asıl adı Mehmed'dir. 1670 yılında vefat etmiştir. Medrese eğitimi görmüş, mülâzım olmuş bir şairdir. “Bazı kasaba ve beldelerde müderrislik ve kadılık yapmıştır. Bilinen tek eseri Divânı'dır. Cem'î Divânı'nda 23 kaside, 4 mesnevî, 1 terki-i bend, 1 tercî-i bend, 1 tahmis, 2 tesdis, 149 gazel, 13 kıt'a, 35 matla bulunmaktadır” (Aksoyak, 2014).

Mecmûa'da yer alan, Cem'î'ye ait Sultan I. Ahmed'e yazmış olduğu medhiyesi Cem'î Divânı'nda bulunmamaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	3	Tercî-i bend/5	Medhiye	KAŞİDE-İ BENDE [CEM'Î]

Tablo 3.13. Şiir Sayısı

3.13. Dâî (d. ?? - ö. 1659/1070)

Şair hakkında bilgi veren tek kaynak, “İsmail Belig'in Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr adlı tezkiresidir. Bu esere göre Beykozlu olup İmam Mehdî Efendi olarak bilinmektedir. Buradan şairin imamlık mesleğini icra ettiği sonucu çıkarılabilir. 1070 / 1659 senesinde vefat etti”(Aksoyak, 2015). *Mecmûa*'da yer alan Dâî'nin tezkirede hakkında bilgi verilen Dâî olduğunu düşünmekteyiz.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de Dâî'nin manzumelerine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	15	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ DÂ'İ
2.	32	Kaside	İydiye	KAŞİDE-İ DÂ'İYÂ BERÂ-Y-I SULTÂN AHMED HÂN
3.	39	Kaside	İydiye	KAŞİDE-İ DÂ'İ BERÂ-Y-I SULTÂN AHMED
4.	137	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ DÂ'İ BERÂ-Y-I SULTÂN AHMED HÂN
5.	26	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ DÂ'İ BERÂ-Y-I CİSR-İ SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.14. Şiir Sayısı

3.14. Derbânî (d. ??? - ö. ???)

Kaynaklarda ismine rastlanmayan şairlerden biri de Derbânî'dir. Hakkında biyografik bilgi yoktur. *Mecmûa*'da Sultan I. Ahmed'in döneminde yaşadığı görülmektedir. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de sadece bir kasidesi yer almaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	55	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ DERBÂNİ BERÂ-Y-I SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.15. Şiir Sayısı

3.15. Ebû Nemî (d. ??? - ö. ???)

Ebu Nemî hakkında kaynaklarda bilgi bulunamamıştır. Ebû Nemî'nin *Mecmûa*'da 51 beyitlik Arapça kasidesi yer almaktadır. Şair bu kasidede Sultan I. Ahmed'e dua etmiş ve övgülerde bulunmuştur.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	20	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ EBU NEMİ BÂ-TERTİB-İ 'ARABİ

Tablo 3.16. Şiir Sayısı

3.16. Es'ad Efendi (d.1570/ö.1625)

Mehmed Efendi'nin kardeşi olan Esad Efendi, iyi tahsil görmüş, babası ve kardeşi gibi kendi de şeyhülislamlık yapmıştır. Babasının o dönem önde gelen devlet adamlarından olmasından dolayı kardeşi gibi o da kadılık, kazaskerlik, müderrislik ve

kardeşi Mehmed Efendi'nin ölümünden sonra da şeyhülislamlık yaptığı kaynaklarda bildirilmiştir. (Aktepe, 1995)

“*Gül-i Hândân* eseri bir Gülistân tercümesidir. *Kasidetü'l-bürde*'ye yapmış olduğu bir tahmis de önemlidir (Süleymaniye Ktp. Fatih, nr.5431). Ayrıca *Fezâil-i Cum'a* ve manzum *Şemâil Tercümesi* de vardır” (Torun, 2002) .

Es'ad Efendi'ye ait Türkçe ve Farsça Dîvân olduğu belirtilmektedir fakat kütüphanelerde halâ tespit edilememiştir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de Es'ad Efendi'nin manzumelerine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	8	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
2.	35	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
3.	69	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
4.	86	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
5.	87	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
6.	88	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
7.	97	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
8.	113	Kaside	Şikariye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
9.	124	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
10.	125	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
11.	126	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
12.	30	Kaside	Medhiye	BEYT-İ 'ARABİ DER MEDH SULTÂN AHMED HÂN
13.	40	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'ARABİ DER EVŞÂF-I HAZRET-İ EBİ EYYÜB ENŞÂRİ
14.	82	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BEYT-İ ŞERİFİN SAĞINI SA'ADETLÜ PADIŞAHIMUZİN MEREMMET BUYURDUKLARINA TARİHDÜR

Tablo 3.17. Şiir Sayısı

3.17. Gani-zâde Nâdirî Efendi (d.980/1572-ö.1036)

Kaynaklarda babasının ismi ve mahlasıyla anılan Nâdirî'nin asıl adı “Mehmed Nâdirî bin Abdulganî bin Emîr şâh bin Bâyezî” şeklindedir” (Külekçi, 1985, s. 5).

Eğitimli bir aileden gelen Nâdirî, hakkında tezkirelerde de fazla bilgi yoktur; övgü cümlelerinden başka, ölüm tarihi ve şiirlerinden kısaca örneklerle yetinilmiştir.

Eserleri: 1. *Divân*: Dibace kısmında anlaşıldığı üzere kendi tarafından tertip edilmiştir. Divan'ın ilk şiiri 74 beyitlik bir mi'raciye'dir. Bunu takiben 1 na't ve padişahlardan III. Murad, III. Mehmed, I. Ahmed, I. Mustafa ve II. Osman için söylenmiş kasideler gelir. Nâdirî Divanı'nın nüshaları oldukça fazladır. 19 kadar Dîvân nüshası yanında, çeşitli şiir mecmualarında da şiirlerinin toplandığı görülmektedir. 2. “*Şehnâme*, Şehnâme’de Osmanlı tarihinin kısa bir bölümü, I. Ahmed’in son zamanlarıyla II. Osman zamanında meydana gelen olaylar anlatılmıştır” (Aksoyak, 2015). 3. *Münşeat*, 4. *Kalemiyye Risalesi*, 5. *Tefsîr-i Beyzavî-i Haşiye*.

Mecmûa-i Sultan Ahmed’de Nâdirî’nin manzumelerine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	42	Kaside	Şikariye	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
2.	52	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
3.	62	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
4.	106	Kaside	Şikariye	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
5.	107	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
6.	119	Kaside	Medhiye	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN HÂN
7.	36	Kıt‘a-i Kebire	Şikariye	KAŞİDE-İ NÂDİRİ EFENDİ
8.	54	Kıt‘a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
9.	31	Müzeyyel Gazel	Medhiye	KAŞİDE-İ NÂDİRİ EFENDİ

Tablo 3.18. Şiir Sayısı

3.18. Hâfız Ahmed Paşa (d. ?/? - ö. 1631/1041)

17. yüzyıl şairlerinden olan Hâfız Ahmed Paşa, “Sultan I. Ahmed’in kızı Ayşe Sultan’la evli olduğu için Damad Hâfız Ahmed Paşa olarak bilinir” (Uzunçarşılı, 2006, s. 380). Filibeli bir müezzinin oğludur. Babasının mesleğinden dolayı Müezzinzâde olarak da anılır. “Şairin mahlası Hâfız’dır. Hâfız mahlasında başka bir mahlas kullanmamıştır” (Tosun, 2011, s. 41).

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de Ahmed Paşa'nın iki manzumesi bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	34	Tercî-i bend	Medhiye	KAŞİDE-İ HÂFİZ AĞMED PĀŞA
2.	37	Tercî-i bend	Medhiye	KAŞİDE-İ HÂFİZ AĞMED PĀŞA

Tablo 3.19. Şiir Sayısı

3.19. Hâletî (d. 1570. ö. 1631)

17. yüzyıl dîvân şairi olan Azmi-zâde Hâletî'nin asıl adı "Mustafa"dır. İstanbul'da doğmuştur. İyi bir eğitim gören Hâletî devrinin ünlü hocası Hoca Sâdeddin Efendi'den mülâzemet ru'usu olarak 21 yaşında müderris olmuştur. Hâletî, Edirne'de kadılık yapmıştır (Kaya B. A., 2017, s. 7).

"Hâletî'nin âlimliğinin yanı sıra ve hatta ondan daha çok üzerinde durulan yönü şairliği olmuştur"(Tolasa, 1981, s. 41). *Hâletî Divânı*'nda en çok şiir yazdığı sultan I. Ahmed'tir. "Görev hayatındaki çalkantı ve azillerin en yoğun olduğu bir dönemde en çok kasîdeyi bu padişaha sunması, bir anlamda en çok ondan talepte bulunması, mağduriyeti ile paralel görünmektedir" (Kaya B. A., 2017, s. 9).

Hâletî Sultan I. Ahmed'e çok şiir yazmasına rağmen *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de sadece bir manzumesi yer almaktadır

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	55	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ HĀLETİ BERĀY-I SULTĀN AĞMED HĀN

Tablo 3.20. Şiir Sayısı

3.20. Hâsılî (d. ?? - ö. ??)

Kaynaklarda Hâsılî mahlasını taşıyan şair hakkında biyografik bilgiye ulaşılamamıştır. Şairin Sultan I. Ahmed döneminde yaşadığı, padişaha yazmış olduğu medhiyesinden anlaşılmaktadır. Şairin *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de sadece bir manzumesi yer almaktadır. Bu manzumeye ait bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	10	Tercî-i Bend	Medhiye	KAŞİDE-İ HAŞİLİ

Tablo 3.21. Şiir Sayısı

3.21. Hıfzî (d. ?? - ö. ??)

Hıfzî hakkında 17. yüzyıl kaynaklarında bilgi bulunamamıştır. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de Hıfzî'nin bir manzumesi yer almaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	4	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ HIFZÎ
2.	23	Kaside	Dariye	KAŞİDE-İ HIFZÎ

Tablo 3.22. Şiir Sayısı

3.22. Huşû'î (d. ?? - ö. ??)

“16. yüzyılda Yeni Pazar (Novi Pazar) kasabasında doğdu. Bir kaç beyti dışında, Mehmet Paşa'nın Yeni Pazar'a geldiği zaman kendisine sunduğu “Kaside-i Huşû'î Berây-ı Mehmed Pâşâ” başlıklı kasesi bilinmektedir. 1029/1620 yılından sonra vefat etmiştir” (Ćatović, 2014).

Mecmûa'da yer alan Huşû'î ile yukarıda hakkında bilgi verilen Huşû'î'nin aynı şair olduğu düşünülmektedir. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de Huşû'î'nin Sultan I. Ahmed'e yazmış olduğu sadece bir manzumesi yer almaktadır, bilgileri aşağıda verilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	128	Tecî-i bend	Medhiye	KAŞİDE-İ HUŞÛ'Î DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.23. Şiir Sayısı

3.23. Hüseyin Efendi (d. ?? - ö. ??)

Hüseyin Efendi'nin *Mecmûa*'da Şühûdî mahlasını kullanmıştır. TEİS'te Şühûdî mahlasını kullanan 5 ayrı şair görülmektedir. Bunlardan hangisinin *Mecmûa-i Sultân Ahmed'deki* Şühûdî olduğunu tespit edilememiştir. Şairin *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de sadece bir manzumesi yer almaktadır, bilgileri aşağıda verilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	16	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ HÜSEYN EFENDİ DER MEDH-İ SULTAN AHMED HAN

Tablo 3.24. Şiir Sayısı

3.24. Hüseyin Halife (d. ?/? - ö. ?/?)

Mecmûa'da adı geçen Hüseyin Halife hakkında kaynaklarda bulunamamıştır. *Mecmûa-i Sultân Ahmed*'de yer alan ve “Kaşide-i Hüseyin Halife Der Mahrec-i Oda-i Hâşşa Medh-i Cemil-i Ahmed Hânî Bi-Tertîb-i Sûre-i Qur'ânî” şeklindeki şiir başlığından anlaşıldığı kadarıyla Hasoda görevlilerindedir. Yunus Kaplan; Millet Yazma Eser Kütüphanesi'nde Ali Emiri Manzum 696 arşiv numarasıyla kayıtlı olan şiir mecmuasının 81b-83b sayfalarında “*Medhiyye-i Sultân Murâd Hân Be-Tertîb-i Sûre-i Qur'ânî*” adını taşıyan aynı manzumenin, Dâ'î'ye ait olduğunu ve Sultan Murad Han için kaleme alındığını belirtmiştir” (Kaplan, 2016, s. 267). Bu manzumede şairin mahlasının geçtiği beyit yoktur. Bu sebeple manzumenin Hüseyin Halife'ye ait olduğunu düşünmekteyiz. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de Hüseyin Halife'nin manzumesine ait şiir tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	132	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ HÜSEYN HALİFE DER MAHREC-İ ODA-İ HÂŞŞA MEDH-İ CEMİL-İ AHMED HÂNİ Bİ-TERTİB-İ SÛRE-İ QUR'ÂNİ

Tablo 3.25. Şiir Sayısı

3.25. İydî (d. ? - ö. 1646)

Şair hakkında biyografik kaynaklarda verilen bilgiler ihtilaflıdır. *Rıza Tezkiresi*'nde mahlası 'İydî olarak verilmişken, *Tuhfe-i Nâilî*'de mahlası 'Aydî, Safâyî Tezkiresi ve Sicill-i 'Osmânî'de 'Abdî olarak gösterilmiştir. “Asıl adı Beyzâde Derviş Lutfullâh olan İydî, padişahın şiir meclislerinde bulunmuştur”(Kılıç F. , 2014).

Biyografik kaynaklarda Farsça ve Türkçe şiirlerinin benzersiz olduğu söylenmektedir. Şairin ölümüyle ilgili bilgiler de kaynaklarda farklı biçimlerde verilmiştir. “*Tuhfe-i Nâilî*’ye göre 1056/ 1646 tarihinde vefat eden şairin mezarı İstanbul’dadır”(Tuman, 2001, s. 716). *Safâyî Tezkiresi*'nde ise ölüm tarihi 1054/1644, “mezar yeri ise Kırım olarak gösterilmiştir”(Çapan, 2005, s. 370). *Mecmûa-i Sultan*

Ahmed'de iki manzumesi olan İydî'nin bu manzumeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	59	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ İYDİ BERÂY-I SULTÂN AĞMED HÂN
2.	128	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ İYDİ BERÂY-I SULTÂN AĞMED HÂN

Tablo 3.26. Şiir Sayısı

3.26. İmâm Hüdâvendigâr (Sâfi) (d. ?? - ö. ??)

Kaynaklarda adına rastlanmayan İmâm Hüdâvendigar, *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'e göre Sâfi mahlasını kullanmaktadır. TEİS'e göre 17. yüzyıl sonlarına doğru yaşamış Sâfi mahlaslı şairlerden *Mecmûa*'da yer alan Safi'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de 4 manzumesi olan Sâfi'nin bu manzumelerine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	45	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ İMÂM-I HÜDÂVENDGÂR DER MEDH-İ SULTÂN AĞMED HÂN
2.	76	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ İMÂM HÜDÂVENDGÂR
3.	104	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ İMÂM-I HÜDÂVENDİGÂR DER MEDH-İ SULTÂN AĞMED HÂN
4.	78	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ İMÂM HÜDÂVENDGÂR

Tablo 3.27. Şiir Sayısı

3.27. Kemâl Efendi (d. 1553/960-61- ö. 1621/1031-32)

“Babası Taşköpri-zâde Ahmed Efendi'dir. İstanbul'da doğan Kemâl Efendi iyi tahsil görmüş, İstanbul'un değişik medreselerinde müderrislik yapmıştır. Müderrislikten sonra değişik bölgelerde kazaskeri ve kadı olarak görev yapmıştır” (İpşirli, 2011). Eserleri; *Mevzûâtü'l-ulûm*, ve *Kitâbü'l-İstîâb fî ma'rifeti'l-ashâb*'dir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de 6 manzumesi olan Kemâl Efendi'nin bu manzumelerine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	15	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
2.	16	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ
3.	61	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
4.	89	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ
5.	142	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ SULTÂN AHMED HÂN
6.	14	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ

Tablo 3.28. Şiir Sayısı

3.28. Kurbî (d. ?? - ö. ??)

TEİS'te Kurbî mahlası ile şiir yazan üç şair vardır. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'deki Kurbî'nin bunlardan hangisi olduğu tespit edilememiştir. Kurbî'nin bu manzumesi bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	21	Kaside	Medhiye	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.29. Şiir Sayısı

3.29. Medhî (d. ?? - ö. ??)

İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu'nda 17.yüzyılda yaşayan, asıl adı Mehmed ve Gelibolulu olan bir Medhî vardır. Kaynaklarda "İstanbul'da Şâh-ı Hubân Medresesi'nde müderrislik, Gelibolu'da kadılık yaptığı belirtilmiştir"(Özcan, 1989, s. 415).

Eserleri: *Divânı, Şîr-i Dilîr bâ-Mihr-i Münîr, Esrâr-ı Hikmet, Hikâye-i Rıdvân Şâh, Tercüme-i Şâh-nâme-i Firdevsî, Kasîde-i Nev-bâve ve Menâkıb-ı Dervîş Hâkî'dir.*

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de 1 manzumesi olan Medhî'nin bu manzume bilgisi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	57	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ MEDHİ

Tablo 3.30. Şiir Sayısı

3.30. Nizâmî (d. ?? - ö. ??)

Mecmûa'da yer alan Nizâmî mahlaslı şair hakkında biyografik bilgiye kaynaklarda bulunamamıştır. *Mecmûa*'da bir şiiri olan Nizâmî Sultan I. Ahmed döneminde yaşadığı, padişaha yazmış olduğu şiirinden anlamaktayız. Nizâmî'nin bu manzumesine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	57	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ NİZÂMÎ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.31. Şiir Sayısı

3.31. Piyâde (d. ?? - ö. ??)

Sicill-i Osmânî'de Piyâde hakkında verilen bilgiler gerçek adı, nereli olduğu ve ölüm tarihidir. "Asıl adı Mehmed Efendi olan Piyâde Kastamonuludur. Şevval 1049/1640'ta vefat etmiştir" (Süreyya M. , 1996, s. 1311)). *Mecmûa*'da adı geçen Piyâde'nin hakkında bilgi verilen Mehmed Efendi olduğunu düşünmekteyiz. Piyâde'nin bu manzumesine ait bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	36	Kıt'a-i kebire	Medhiye	TÂRİH-İ PİYÂDE BERÂY-I İCRÂ-YI TUNCA DER MAHMİYYE-İ EDRİNE DER SERÂY-ÂBÂD

Tablo 3.32. Şiir Sayısı

3.32. Pertevî (d. ?? - ö. ??)

Mecmûa'da bir kasidesi olan Pertevî mahlaslı şair hakkında bilgi bulunamamıştır. Sultan I. Ahmed döneminde yaşadığı manzumesinden anlaşılmaktadır. *Mecmûa*'da sadece bir manzumesi yer almaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	51	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ PERTEVÎ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.33. Şiir Sayısı

3.33. Şeyhülislâm Mehmed Efendi (d. ?/? - ö.1024/1615)

Hoca Sâdeddin Efendi'nin oğlu olan Mehmed Efendi, ilk eğitimini babasından ve dönemin en iyi hocalarından görmüştür. İyi bir eğitim ile babasının yolundan yürümüştür. Babası dönemin ileri gelen alim ve siyasetçilerinden olduğu için Mehmed Efendi de eğitim sonrası müderris, kadı, kazaskeri ve şeyhülislam olarak görev yapmıştır. Mehmed Efendi'nin görev yaptığı kurumlarda hızlıca yükselişinin sebebi babasının büyük rolü olduğu düşünülür. Bu düşüncelere rağmen Mehmed Efendi'nin iyi bir alim olduğu," Türkçe, Arapça ve Farsça şiir ve nesirleri bunduğu bilinmektedir" (İpşirli, 2003). Eserleri; "Tâcü't-tevârih zeyli olan İbtihâcü't-tevârih, Abdülkadir-i Geylânî'nin Menâkıb Tercümesi ve İlmiye Sal-nâmesi'dir" (İpşirli, 2003).

Mecmûa'da en çok şiiri olan şair Şeyhülislâm Mehmed Efendi'dir. Mehmed Efendi'ye ait toplam 81 şiir bulunmamaktadır. Bu manzumelere ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	4	Müsemmen	Medhiye	TESDİS-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
2.	38	Müsemmen	Medhiye	KAŞİDE-İ MEHEMMED DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
3.	10	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ MUHAMMED EFENDİ
4.	21	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
5.	23	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
6.	28	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
7.	31	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
8.	63	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
9.	71	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
10.	73	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
11.	106	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
12.	109	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
13.	138	Müseddes	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
14.	110	Müseddes	Iydiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
15.	100	Müseddes	Şikariye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ

16.	29	Gazel	Medhiye	ÇEŞMENÜN BAŞLANMASINA TARİHİDÜR GÜFTE-İ MÜFTİ MEHEMMED EFENDİ
17.	5	Tercî-i bend	Medhiye	KAŞİDE-İ MEHEMMED EL-FENÂRİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
18.	8	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
19.	9	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
20.	11	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
21.	14	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN
22.	18	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ SULTÂN AHMED HÂN
23.	19	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
24.	22	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ
25.	24	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
26.	26	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
27.	32	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
28.	33	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
29.	37	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
30.	41	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
31.	43	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I İTMÂM-I KAŞR-I BÜLEND VE ÇEŞME-İ HAYÂT
32.	53	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
33.	54	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
34.	56	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
35.	57	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM BERÂY-I İTMÂM-I ÇEŞME MA' A-TÂRİH
36.	58	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
37.	59	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
38.	64	Kaside	Şikariye	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ
39.	65	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
40.	11	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
41.	24	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
42.	28	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
43.	29	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
44.	30	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ

45.	38	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
46.	39	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
47.	40	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
48.	41	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
49.	43	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
50.	61	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
51.	67	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
52.	72	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
53.	34	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERAY-I SULTÂN AHMED
54.	60	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
55.	65	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
56.	66	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM [MEHEMMED EFENDİ]
57.	68	Kaside	Iydiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
58.	83	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
59.	85	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHEMMED EFENDİ
60.	93	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
61.	94	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
62.	95	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
63.	97	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
64.	99	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
65.	102	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
66.	111	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ MEHEMMED EFENDİ
67.	112	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
68.	113	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
69.	115	Kaside	Şikariye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
70.	118	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
71.	121	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
72.	124	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
73.	136	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ

74.	137	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
75.	20	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
76.	48	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
77.	46	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	NA'T-I ŞERİF
78.	47	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	DİĞER NA'T-I ŞERİF
79.	49	Kıt'a-i Kebire	Medhiye	DİĞER
80.	81	Muhammes	Şikariye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
81.	17	Müzeyyel Gazel	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.34. Şiir Sayısı

3.34. Sâni (d. ?? - ö. ??)

Sâni hakkında bilgi bulunan tek kaynak *Sicill-i Osmâni*'dir. Buna göre; asıl adı İbrahim Efendi'dir. Manisalıdır, 1652 yılında vefat etmiştir(Süreyya, 1996, s. 97). *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de bir manzumesi olan Sâni'nin, Sâni İbrâhîm Efendi olduğu düşünülmektedir. Sâni'nin *Mecmûa*'da bir manzumesi yer almaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	84	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ SÂNİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 3.35. Şiir Sayısı

3.35. Şeyhî (d. ?? - ö. 1635)

Asıl adı Mehmed'dir. "Allâme Şeyhî ve Şeyhî Seyyid Mehmed Allâme Efendi olarak tanındı. Medrese öğrenimi gördü. Şeyhülislam Yahya Efendi'den mülâzım oldu. Medrese müderrisliklerine getirilmiş. Kadılık da yapmış olan Şeyhî, Muharrem 1622'de Kudüs kadısı olmuştur"(Kesik, 2014).

Mecmûa'da yer alan şiirlerde Sultan I. Ahmed'in Edirne'ye teşrifi, Edirne gezileri yer almaktadır. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de Şeyhî'nin manzumelerine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	13	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ŞEYHİ
2.	46	Kaside	Hasbihal	KAŞİDE-İ ŞEYHİ DER MEDH-İ SULTAN AHMED HAN
3.	47	Kaside	Medhiye	HÜVE'LLAHÜ'L-SUBHÂN ES-SULTÂNÜ'L-VEHHAB HÜVEL-HAMDÜ EL-KERİMÜ'L-TEVVÂB

Tablo 3.36. Şiir Sayısı

3.36. Ulvî (d. 1574 /ö. 1653)

Asıl adı Şeyh Cemâleddîn Mahmûd Hulvî Efendi'dir. "Saray Helvacıbaşısı Ahmed Ağa'nın oğludur. Babasının bu görevi yürüttüğü sırada 1574'te İstanbul Şehremini'de doğmuştur. 1605-06'te Şeyh Hasan Efendi aracılığıyla Davudpaşa Camii Cuma vaizliği, diğer günler Sultan Ahmed, Şehzade ve Sultan Mehmed Han Camileri vaizliği görevine getirilmiştir. 1653-54 yılında 82 yaşında vefat etmiş ve Hulvî olarak da bilinen Şirvânî zaviyesinin içine defnolunmuştur"(Yıldız, 2015). Eserleri: *Câm-ı Dil-nüvâz, Şebüsterî'nin Gülşen-i Râz Tercümesi ve Lemezât-ı Hulviyye el-Lemehât-ı Ulviyye'dir. Mecmûa-i Sultân Ahmed'de* bir manzumesi yer almaktadır. Ulvî'nin manzumesine ait şiir bilgisi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	84	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ 'ULVÎ DER MEDH-İ SULTAN AHMED HAN

Tablo 3.37. Şiir Sayısı

3.37. Zihnî (d. ?/? - ö. ?/?)

Şair hakkında bilgi veren tek kaynak, İsmail Belig'in *Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr* adlı tezkiresidir. Bu tezkireye göre asıl adı "Hamîdî Mehmed Çelebi olup kadılık görevinde bulundu. Tezkire'de bir beyti bulunmaktadır" (Abdulkadiroğlu, 2009, s. 85). *Mecmûa-i Sultan Ahmed'de* Zihnî'nin bir kasidesi yer almaktadır. Zihnî'nin manzumesine ait şiir no, nazım şekli, edebî tür ve başlık bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Şiir No	Nazım Şekli	Edebî Tür	Başlık
1.	103	Kaside	Medhiye	KAŞİDE-İ ZİHNİ DER-MEDH-İ SULTAN AHMED HAN

Tablo 3.38. Şiir Sayısı

4. MECMÛA-İ SULTAN AHMED'DEKİ MANZUMELERİN NAZIM ŞEKİLLERİ VE KULLANILAN ARUZ KALIPLARI

4.1. Nazım Şekilleri

Her edebiyatın kendi yapı kuralları olduğu gibi eski Türk edebiyatının da kendi çerçevesi içinde barındırdığı özellikleri bulunmaktadır. Türklerin asırlar boyunca edebiyatla ilgili değerli birçok eser verdikleri, günümüze kadar ulaşan değerli eserlerden görmekteyiz. Türklerin İslâmiyet'ten önce ve sonra olmak üzere, yüzyıllar boyunca hem kendi belirlediği hem de etkilendiği Arap ve Fars edebiyatının nazım şekillerini benimseyerek kendisine öz bir nazım şekilleri oluşturdukları görülmektedir.

Eski Türk edebiyatının nazım şekilleri, dize ve uyak arasında oluşan düzen içinde birleşerek oluşur. Nazım şeklinde ölçü olarak kullanılan parçaya nazım birimi denir. Dîvân şiirinde nazım birimi beyit ve benttir. Beyitler ve bentlerle kurulan nazım şekilleri iki bölümden incelenmektedir. Beyitlerle kurulan nazım şekilleri; gazel, kaside, mesnevi, kıt'a, müstezad vd. olmakla beraber, bentlerle kurulan nazım şekilleri ise; rubai, tuyuğ, murabba, şarkı, muhammes, tardiye, tahmis, taştir, müseddes, tesdis, müsebba, müsemmen, mütessa, muaşşer, terki-bent ve terci-bentlerdir.

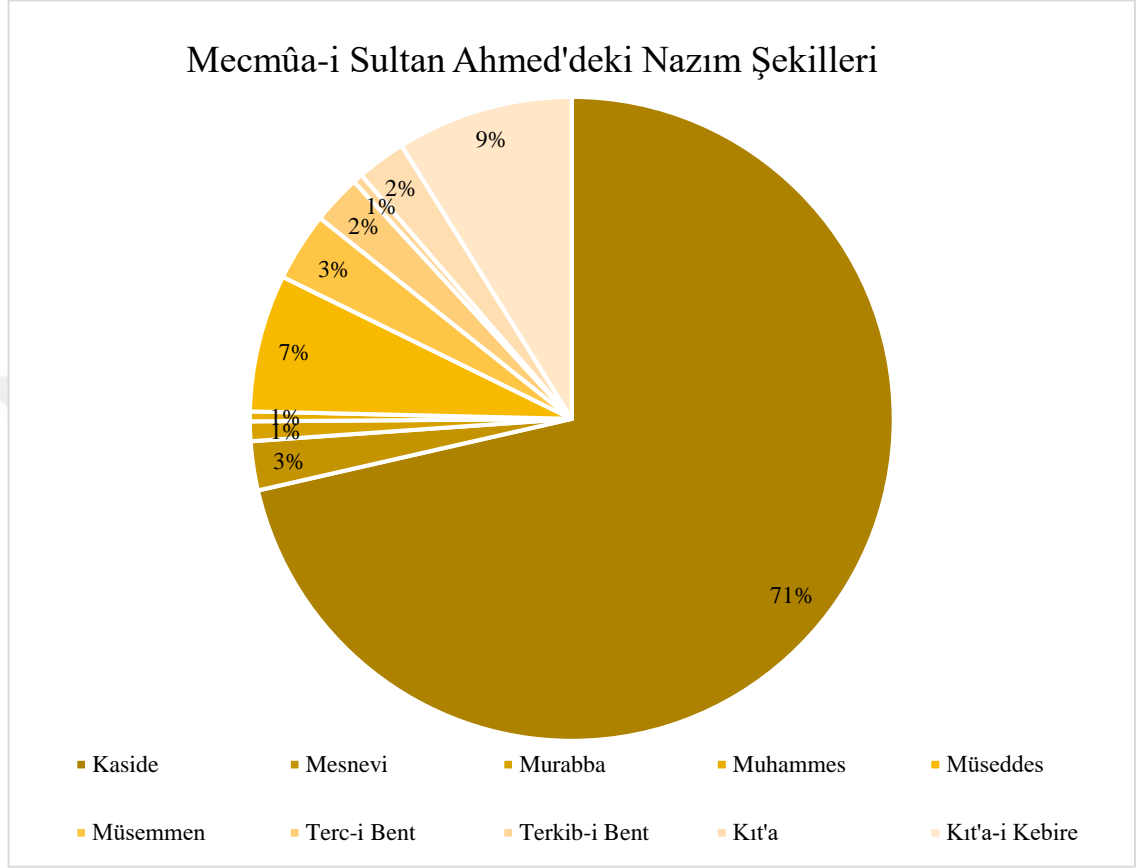
Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan ve en çok kullanılan nazım şekilleri bu bölümde incelenmiştir. *Mecmûa*'da yer alan manzumelerin başlıklarına baktığımızda hemen hemen hepsinde "kaside" başlığı kullanılmıştır. Manzûmelerin inceleme sırasında farklı nazım şekillerine ait olmasına rağmen mesnevi, kıt'a, murabba, müseddes, musammat vb. oldukları anlaşılmıştır. Bu sebeple *Mecmûa*'daki manzumelerin başlığında yer alan "kaside" terimi, nazım şekli olarak değil bir edebî tür olan "medhiye" karşılığı olarak kullanılmıştır.

Mecmûa ile divanlarda ortak olan manzumelerin başlıkları değişebilmektedir. Bu bölümdeki incelemelerimizde Cemal Kurnaz ve Halil Çeltik'in nazım şekilleri konusundaki görüşleri dikkate alınmış, nazım şekilleri konusunda farklı kaynaklardan da istifade edilmiştir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan manzûmelerin 145'i kasidedir. % 64'lük yüzdelle en çok tercih edilen nazım şekli kasidedir. *Mecmûa*'da yer alan diğer manzumelerden 20'si kıt'a-i kebire, 14'ü müseddes, 7'si müsemmen, 6'sı kıt'a, 5'i

mesnevi, 5'i tercî-i bend, 1'i terkeb-i bend, 2'si murabba ve 1'i muhammes nazım şekliyle yazılmıştır.

Aşağıda verilmiş grafikte nazım şekillerinin yüzdelik dilim oranı verilmiştir.

Grafik 4.1. Nazım Şekilleri

4.1.1. Kasîde

Klasik Türk edebiyatının en çok kullanılan nazım şekillerinden biri olan kaside, tarih boyunca kendi yapı ve etkisini oluşturmuştur. Kaside asırlar boyunca farklı özellikleri kendi içine alarak gelişimini sürdürmüş, gelişiminde diğer milletlerden etkilenerek asırlar boyu Türk edebiyatında kendine özel bir yer kurmuştur. “Arap edebiyatının bir ürünü olan kaside milattan önce V. yüzyıla kadar uzanan çok eski bir tarihi vardır” (Çavuşoğlu, 1986, s. 17). “Arap edebiyatından sonra İran edebiyatında önem kazanmış, İran tarzı şekillenmeye başlamıştır. “XIII. yüzyıldan sonra Türk edebiyatına geçmiştir” (Dilçin, 2000, s. 122).

“Türk edebiyatında kasidenin tam olarak kendini gösterme, güçlü bir hâl aldığı yıllar 15. yüzyıla denk gelmiştir. Bu yüzyılda ilk kaside yazarı olarak Hoca Dehhâni

gösterilmektedir” (Derdiyok, 1994, s. 59). 15. yüzyılda kaside yazan şairlerden bazıları, Ahmedî, Âşık Paşa, Şeyhî, Karamanlı Nizâmî, Ahmet Paşa ve Necâtî olarak görülmektedir.

16. yüzyılda ise Osmanlı Devleti'nin hem siyasî hem de kültürel hayatı gelişmesini sürdürmüştür. Klasik Türk edebiyatının en önemli şairlerinden Bâkî, Bağdatlı Rûhî, Hâyâli Bey, Taşlıcalı Yahya ve Zâtî gibi şairler 16. yüzyılın önemli kaside şairlerindedir.

17. yüzyılda kaside çoğu edebî çevre tarafından Türk edebiyatının en usta kasidecisi olarak kabul edilen Nef'i karşımıza çıkmaktadır. Nef'i'nin İran ve Arap kasidecilerini geride bıraktığı ifade edilmiştir.

“Kaside "niyet etmek, yaklaşmak" anlamlarında "kasada" kökünden gelen Arapça bir kelimedir. “Bir kişiyi övmek ve genellikle karşılığında yardım istemek için yazılan şiirlere denir. Arap Edebiyatında doğmuş ve İran'da bazı değişikliklere uğrayarak gelişmiş, oradan da Türk Edebiyatına girmiştir” (İpekten, 1994, s. 28).

Kasidenin tarihî gelişimi olarak değerlendirme yapılırsa, İslâmiyet öncesi Arap toplumundan başlayıp, yıllar boyu süren İslâm din ve kültürünün yaşadığı topraklarda çokça kullanılan bir nazım şekli olarak görülmüş, bu nazım şeklinin farklı yapı ve türleri ortaya konulmuştur. Kaside yazan her milletten şairler, kendi kültür ve dil hazinesinden ona yeni değerler katmıştır.

“Divan edebiyatı nazım şekillerinin beyit sayısı çok olmasından dolayı kasidenin yeri farklıdır. Kasidenin beyit sayısı konusunda kesin bir sınır çizmek doğru değildir. Kaside beyit sayısı ortalama bir kaside 30-45 beyit arasındadır” (Aydemir, 2002, s. 144). Kasidenin beyit sayısı hakkında farklı görüşler mevcuttur. Bazı şairlerin alışılmış beyit sayısı dışında kasideler yazdıkları eserlerinde görülmektedir. Çavuşoğlu ise beyit sayısı hakkında; kimi yedi, kimi dokuz beyitten fazla olmasını şart koşmuştur. Bazıları on beş, bazıları on dokuz bazıları da yirmi bir beyitten yukarı olması gerektiğini iddia ederler. “Çoğunluk en az otuz bir ve en çok doksan dokuz beyitten ibaret olmasını, bu iki sınır arasındaki kasidelerin ideal olacağını kabul etmiştir” (Çavuşoğlu, 1986, s. 20).

Kaside yazan şairler, biçim ve anlam özelliklerin bir uyum içinde birleştirip yazmaları gerektiğini görmekteyiz. Beyit sayısı uzun olan kaside nazım şeklinde manzume yazmak, kelimeleri yerli yerinde kullanarak edebî sanatlarla bir yere

getirmek her şairin kolaylıkla yapabileceği bir iş olmadığı farklı şairlerin kasidelerinde görülmektedir. Kaside kurallarının her birini kullanarak yazmanın zorluğu, şairin söz ustalığı ve şiir bilgisinin olmasını gerektirmektedir.

“Kasidenin tanımı yapıldığında, bir kişiyi övmek genellikle karşılığında yardım istemek için yazılan şiirler olarak belirtilmiştir” (Aydemir, 2002, s. 133).

“Bazı kasideler şairâne dilekçe olarak değerlendirmek de mümkündür” (Kurnaz & Çeltik, 2011, s. 120).

“Kasidenin aruz vezniyle ve aa, ba, ca gibi kâfiye dizilişiyle yazıldığı, bir matlâ beytinden sonra ilk mısraları serbest, ikinci mısraları matlâ ile kâfiyeli, aynı vezindeki tek kâfiyeli beyitlerle ve belirli bir maksatla yazılan şiir biçimi kabul edilir” (Kurnaz & Çeltik, 2011, s. 120).

Kaside, farklı bölümlerden oluşan bir nazım şeklidir. Kasidenin başlıca bölümleri arasında sırasıyla; “nesib/teşbip, giriz/girizgâh, maksûd/methiye, tegazzül, fahriye, duâ bölümleri sayılmaktadır” (Kurnaz & Çeltik, 2011, s. 126-128).

Kasidenin ilk bölümü olan nesip, bahar, bayram, tabiat gibi konular anlatılıyorsa teşbip diye adlandırıldığı ifade edilmektedir. Kasidelerin çoğunun başlıkları bulunmaktadır. “Bahâriye, berfiye, cülûsiye, dâriye, fethiye, hammâmiye, ıydiye, kudûmiye, nevrûziye, rahşiye, ramazâniye, sulhiye, sûriye, şikâriye, şitâiye, temmûziye” (Kurnaz & Çeltik, 2011, s. 126) gibi nesip bölümü konuları yer almaktadır.

“Kasidelerin ikinci bölümü olarak sayılan, bir bölümün bittiğini diğer bölüme başladığını bildiren birkaç beyitten oluşan girizgâh, daha çok nasipten medhiyeye ve bir önceki bölümden duâyaya geçişte yer alır” (Aydemir, 2002, s. 145).

“Medhiye bölümünde ise şairin edebî sanatları kullanarak memdûha yazmış olduğu övgüler bölümüdür. Kaside terimi medhiyeyi karşılar ve genellikle medhiye yerine kullanılır” (Akün, 1994, s. 408). Kasidenin en önemli bölümünün medhiye olduğu, yazılış amacının en uygun bölümü olarak dikkate alınır, kasidenin en önemli bölümünün medhiye bölümünü görmüş oluruz. Bu bölümde şair kasidesini sunduğu kişinin özelliklerini çeşitli mübalağalar aracılığıyla övüldüğü görülmektedir.

“Kasidenin bir diğer bölümü de tegazzül kasidedir. Kaside içindeki gazel olarak bilinen, gazel söylemeye tegazzül, gazelin bulunduğu yere de tegazzül bölümü denir”

(Kurnaz & Çeltik, 2011, s. 128). Kasideki yeri tam olarak belirlenmemiş her kasidede yer almamaktadır. Kasidenin ölçüsüne ve uyağına uygun yazılan, araya sıkıştırılan gazel, şair gazel söyleyeceğini önceden belirtmektedir.

Kasidenin fahriye bölümünde ise şairin kendini övdüğü, söz kullanma becerisini gösteren kaside içinde şahsına ayırdıkları bir bölüm olarak yer almaktadır. “Şairin kendisini överken daha ziyade şiirdeki kudreti, tab’ı, nazmı, inşası, kalemi, sözde kendisine nazir olamayacağı gibi hususiyetleri dile getirir ve kimisinde de belli şahsiyetleri hedef alarak yerer. Bu vesileyle şair bu bölümde birtakım isimler zikreder” (İsen, Horata, Macit, Kılıç, & İ. Hakkı Aksoyak, 2012, s. 209). Bu bölümde anlaşıldığı üzere fahriye, şairlerin hak ettikleri değeri vurguladıkları ve iltifat bekledikleri bölümdür.

Son bölüm olarak kasidede duâ bölümü karşımıza çıkmaktadır. Duâ kelimesinden de anlaşıldığı gibi kasidede şairin Allah’a duâ ederek isteklerini ve dileklerini iletmiş bölümüdür. “Kasidenin bu son bölümde şairin gerçekleşmesini istediği dilek ve temennilerle kasidelerin sonlandırıldığı görülür. Kasidelerde medhiye ve duâ bölümleri hiç eksik olmamıştır” (Çavuşoğlu, 1986, s. 22).

Kasidenin bölümlerinin belli başlı kuralları içerdiğini görmekteyiz. Bu kuralların olmazsa olmaz kurallar olmadığı da görülmektedir. Yukarıda söz etmiş olduğumuz kaside bölümleri her kasidede yer almamaktadır. Böyle bir kural olmadığı da kaynaklarda belirtilmiştir. Tarih boyunca kasidenin gelişmesiyle şairlerin görüş ve temennileri farklı olmasından kaynaklanan değişiklikler, dönemin getirmiş olduğu düşünce ve bakış açıların uğradığı farklılıkların yansıdığı görülmektedir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed’de yer alan bütün manzumelerin “kaside” başlığı altında olmasına rağmen, kaside kâfiyelenmesine uygun olmadığı görülmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere başlıklardaki kaside “medhiye” anlamındadır. *Mecmûa*’daki 212 manzume 5 ila 62 beyit arasında yazılmıştır. Manzume başlığına tâbi kalarak *Mecmûa*’da yer alan ve kaside nazım şekline uyan bütün manzumeler kaside kabul edilmiştir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed’e baktığımızda mecmuanın Sultan I. Ahmed’e yazılmış medhiyelerden oluştuğunu görmekteyiz. Şairlerin bütün manzumelerinde methedilen Sultan I. Ahmed dönemin en başarılı, güçlü, kahraman, adaletli, cömert, vefakâr, merhametli vs. padişah olduğu erdemlerle manzumelerin bu bölümünde övülmüştür.

Mecmûa'da yer alan kasidelerdeki bu övgülerin bazılarının telmih ve teşbih yoluyla yapıldığı karşımıza çıkmaktadır. Medhiye bölümünde yapılmış olan bu telmih ve teşbihlerde İslâm öncesi ve İslam sonrası ilahî dinlerinde yer alan peygamberler ve o dönemin önemli kişilerden faydalandığı görülmektedir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan 212 manzûmeden 145 manzûme kaside nazım şekli olarak yer almaktadır. Edebi tür olarak kasidelerin birçoğu Sultan I. Ahmed'e yazılmış mehiye ve duâ manzumelerdir. *Mecmûa* 'da en çok Mehmed Efendi tarafından kaside yazılmıştır.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan kaside sıra ve varak numaraları, şair, bend sayısı ve veznini aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra no	Varak no	Şair	Beyit Sayısı	Vezin
1.	10a	Ahmed	29	.._/_.._/_.._/_.._
2.	42b	Ahmed	14	.._/_.._/_.._/_.._
3.	80a	Ahmed	11	.._/_.._/_.._/_.._
4.	20a	Âfî	41	.._/_.._/_.._/_.._
5.	46b	Alî Halife	26	.._/_.._/_.._/_.._
6.	69b	Alî	18	.._/_.._/_.._/_.._
7.	81a	Akfî	39	.._/_.._/_.._/_.._
8.	25b	Avfî	13	.._/_.._/_.._/_.._
9.	61b	Azîz	14	.._/_.._/_.._/_.._
10.	70a	Azîz	9	.._/_.._/_.._/_.._
11.	71a	Azîz	7	.._/_.._/_.._/_.._
12.	10b	Azîz	11	.._/_.._/_.._/_.._
13.	23b	Azîz	8	.._/_.._/_.._/_.._
14.	30a	Azîz	8	.._/_.._/_.._/_.._
15.	47a	Azîz	12	.._/_.._/_.._/_.._
16.	65a	Azîz	22	.._/_.._/_.._/_.._
17.	64b	Azîz	10	.._/_.._/_.._/_.._
18.	64b	Azîz	8	.._/_.._/_.._/_.._
19.	65b	Azîz	8	.._/_.._/_.._/_.._
20.	81a	Âzerî	3	.._/_.._/_.._/_.._
21.	43b	Bülbüfî	11	.._/_.._/_.._/_.._
22.	45a	Bülbüfî	11	.._/_.._/_.._/_.._
23.	78b	Bülbüfî	5	.._/_.._/_.._/_.._
24.	52a	Bülbüfî	5	.._/_.._/_.._/_.._
25.	56b	Dâ'î	18	.._/_.._/_.._/_.._
26.	14b	Dâ'î	62	.._/_.._/_.._/_.._
27.	25a	Dâ'î	23	.._/_.._/_.._/_.._
28.	79a	Dâ'î	32	.._/_.._/_.._/_.._
29.	74a	Derbânî	11	.._/_.._/_.._/_.._
30.	47b	Es'ad	6	Ar
31.	53a	Es'ad	11	.._/_.._/_.._/_.._
32.	58a	Es'ad	17	Ar
33.	10a	Es'ad	24	.._/_.._/_.._/_.._
34.	42a	Es'ad	7	.._/_.._/_.._/_.._
35.	48b	Es'ad	9	Ar
36.	50b	Es'ad	9	.._/_.._/_.._/_.._
37.	51a	Es'ad	9	.._/_.._/_.._/_.._
38.	51a	Es'ad	6	.._/_.._/_.._/_.._
39.	54a	Es'ad	9	.._/_.._/_.._/_.._

40.	63b	Es'ad	11	._._./._._./._._./._._.
41.	67b	Es'ad	7	._._./._._./._._./._._.
42.	67b	Es'ad	8	.._./.._./.._./.._.
43.	68a	Es'ad	23	._._./._._./._._./._._.
44.	19b	Ebu Nemî	51	Ar
45.	33b	Hâletî	18	._._./._._./._._./._._.
46.	6b	Hifzî	24	._._./._._./._._./._._.
47.	22a	Hifzî	15	._._./._._./._._./._._.
48.	72b	Hüseyn	52	.._./.._./.._./.._.
49.	36b	Iydî	23	._._./._._./._._./._._.
50.	70b	Iydî	19	._._./._._./._._./._._.
51.	29b	Kemâl	32	._._./._._./._._./._._.
52.	79a	Kemâl	8	._._./._._./._._./._._.
53.	17a	Kemâl	12	._._./._._./._._./._._.
54.	53b	Kemâl	19	._._./._._./._._./._._.
55.	82a	Kemâl	14	.._./.._./.._./.._.
56.	21b	Kurbî	15	._._./._._./._._./._._.
57.	15a	Mehmed	9	._._./._._./._._./._._.
58.	15b	Mehmed	16	._._./._._./._._./._._.
59.	19a	Mehmed	14	._._./._._./._._./._._.
60.	23b	Mehmed	81	._._./._._./._._./._._.
61.	36a	Mehmed	6	._._./._._./._._./._._.
62.	37a	Mehmed	9	._._./._._./._._./._._.
63.	39b	Mehmed	5	.._./.._./.._./.._.
64.	43a	Mehmed	5	._._./._._./._._./._._.
65.	44a	Mehmed	9	._._./._._./._._./._._.
66.	50b	Mehmed	9	._._./._._./._._./._._.
67.	51a	Mehmed	15	.._./.._./.._./.._.
68.	52b	Mehmed	9	._._./._._./._._./._._.
69.	54b	Mehmed	6	._._./._._./._._./._._.
70.	59a	Mehmed	5	._._./._._./._._./._._.
71.	60a	Mehmed	18	._._./._._./._._./._._.
72.	73a	Mehmed	5	._._./._._./._._./._._.
73.	73b	Mehmed	6	._._./._._./._._./._._.
74.	75a	Mehmed	14	._._./._._./._._./._._.
75.	76a	Mehmed	11	._._./._._./._._./._._.
76.	77a	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
77.	77b	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
78.	81b	Mehmed	5	._._./._._./._._./._._.
79.	82b	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
80.	12a	Mehmed	15	._._./._._./._._./._._.
81.	23a	Mehmed	5	._._./._._./._._./._._.
82.	24a	Mehmed	9	.._./.._./.._./.._.
83.	24a	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
84.	24b	Mehmed	5	._._./._._./._._./._._.
85.	28b	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
86.	28b	Mehmed	5	._._./._._./._._./._._.
87.	28b	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
88.	29a	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
89.	29b	Mehmed	9	._._./._._./._._./._._.
90.	31a	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
91.	37b	Mehmed	27	._._./._._./._._./._._.
92.	38b	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
93.	39b	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
94.	40b	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
95.	40b	Mehmed	10	._._./._._./._._./._._.
96.	41b	Mehmed	11	._._./._._./._._./._._.
97.	43b	Mehmed	12	._._./._._./._._./._._.
98.	48b	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.
99.	49b	Mehmed	7	._._./._._./._._./._._.

100.	53a	Mehmed	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
101.	53a	Mehmed	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
102.	53a	Mehmed	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
103.	53b	Mehmed	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
104.	54a	Mehmed	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
105.	55b	Mehmed	9	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
106.	63a	Mehmed	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
107.	63a	Mehmed	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
108.	63b	Mehmed	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
109.	64a	Mehmed	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
110.	65a	Mehmed	8	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
111.	66b	Mehmed	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
112.	67a	Mehmed	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
113.	76b	Mehmed	9	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
114.	12b	Medhî	36	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
115.	59b	Nâdirî	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
116.	72b	Nâdirî	8	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
117.	79b	Nâdirî	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
118.	31b	Nâdirî	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
119.	59b	Nâdirî	41	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
120.	61a	Nâdirî	16	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
121.	65b	Nâdirî	20	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
122.	34b	Nizâmî	20	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
123.	71b	Pertevî	8	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
124.	63a	Sâfî	9	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
125.	32b	Sâfî	9	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
126.	45b	Sâfî	12	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
127.	57b	Sâfî	33	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
128.	38b	Sânî	8	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
129.	63b	Şeyhî	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
130.	67b	Şeyhî	24	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
131.	14a	Şeyhî	15	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
132.	7a	Şeyhî	29	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
133.	32a	Şühudî	43	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
134.	49a	Ulvî	16	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
135.	56b	Zihnî	21	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
136.	12b	Şairi belli Değil	33	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
137.	4a	Şairi belli Değil	51	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
138.	32a	Şairi belli Değil	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
139.	34a	Şairi belli Değil	22	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
140.	40a	Şairi belli Değil	13	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
141.	44b	Şairi belli Değil	17	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
142.	52a	Şairi belli Değil	11	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
143.	66b	Şairi belli Değil	8	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
144.	66b	Şairi belli Değil	6	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
145.	72a	Şairi belli Değil	24	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

Tablo 4.1. Bend sayısı ve vezinler

4.1.2. Kıt'a ve Kıt'a-i Kebire

“Sözlük anlamıyla "parça" demek olan Kıt'a, nazım terimi olarak iki ya da daha çok, 9-10 beyte kadar olan, matla ve mahlas beyti bulunmayan, gazelde olduğu gibi, kâfiyeli bir nazım şeklinin adıdır” (İpekten, 1994, s. 42).

Kıt'alar gazellerden şekil ve konu bakımından ayırılmaktadır. Kıt'alar en az 2 beyit olabilirler, gazellerin beyit sayısı ise en az 5-15 beyit olduklarından dolayı aralarındaki fark görülmektedir.

“Kıt'alarda beyitler arasında anlam birliği bulunur ve beyitler birbirini tamamlayıcı niteliktedir” (Dilçin, 1986, s. 87).

1'5 beyitten de uzun 30-40 beyte kadar uzayan kıt'alar yazılmıştır. Böyle uzun kıt'lara Kıt'a-i kebre denir”(İpekten, 1994, s. 42). Konu bakımından gazellerden farklıdırlar.

Kıt'alar kısa olduklarından dolayı genellikle mahlas bulunmamaktadır, kıt'a-i kebrelerde ise beyit sayısının fazla olmasından dolayı genellikle mahlaslar yer almaktadır. Kıt'a ve Kıt'a-i kebreler genellikle övgü ve tarih düşürmelerde daha fazla kullanılmıştır.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de farklı şairler tarafından yazılmış 5 kıt'a ve 20 kıt'a-i kebre yer almaktadır. *Mecmûa'da* en çok kıt'ası olan şair Mehmed Efendi ve Abdî'dir. Abdî tarafından yazılmış 4 farklı kıt'a-i kebre Sultan I. Ahmed'in yaptırmış olduğu kasr konu edilirken diğer kıt'alarda tarih düşürülmüştür. Vezin bakımından Abdî 4 farklı aruz vezni kullanmıştır. Mehmed Efendi ise 4 kıt'asında da aynı vezni kullanmıştır. Mehmed Efendi 4 farklı kıt'asında Sultan I. Ahmed'e övgü ve duâlarda bulunmuştur.

Diğer şairlerin yazmış oldukları kıt'alarda Sultan I. Ahmed'e övgülerde bulunup tarih düşürmüşlerdir. *Mecmûa'da* yer alan kıt'alar Sultan I. Ahmed'e yazılmış övgü, duâ ve tarih konulu kıt'alardır.

Mecmûa'da kimin tarafından yazıldığı belli olmayan 1 kıt'a Arapça olmak üzere 5 kıt'a yer almaktadır. Kıt'aların beyit sayısı farklıdır. Konu bakımından ise Sultana övgü, duâ, sultanın cami ve kasr yaptırdığını konu ederek tarih düşürülmüştür.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de genel olarak bakıldığında yer alan kıt'aların övgü ve duâ konuları üzerine olduklarını görmekteyiz.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan kıt'alara ait şiir no, varak no, şair, beyit sayısı ve vezin bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sıra no	Varak no	Şair	Beyit Sayısı	Vezin
1.	23a	Abdî	10	.._/_/_/_/_/_/_/_/_/_
2.	30a	Abdî	13	.._/_/_/_/_/_/_/_/_/_
3.	39a	Abdî	11	.._/_/_/_/_/_/_/_/_/_
4.	45b	Abdî	8	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
5.	9b	Âsârî	10	.._/_/_/_/_/_/_/_/_/_
6.	23a	Azîz	5	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
7.	9b	Azîz	11	.._/_/_/_/_/_/_/_/_/_
8.	54b	Azîz	9	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
9.	23b	Dâî	4	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
10.	14b	Kemâl	5	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
11.	37b	Mehmed	6	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
12.	69b	Mehmed	7	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
13.	31a	Mehmed	9	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
14.	41a	Mehmed	13	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
15.	27a	Nâdirî	19	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
16.	31b	Nâdirî	9	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
17.	33a	Nâdirî	12	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
18.	54a	Piyâde	7	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
19.	46b	Sâfî	7	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
20.	39a	Şeyhî	5	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
21.	30b	Şairi Belli Değil	10	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
22.	22a	Şairi Belli Değil	2	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
23.	27a	Şairi Belli Değil	7	.._/_/_/_/_/_/_/_/_
24.	32a	Şairi Belli Değil	1	Ar
25.	53b	Şairi Belli Değil	7	.._/_/_/_/_/_/_/_/_

Tablo 4.2. Bend sayısı ve vezinler

4.1.3. Mesnevi

“Aynı vezinde ve her beyti kendi arasında aynı kâfiyeli nazım şekillerine mesnevi adı verilmiştir” (İpekten, 1994, s. 42). Mesneviyi diğer nazım şekillerinden farkı her beyitte ayrı kâfiyeye yer verilmesidir. Şairlerin, mesnevi nazım şeklini tercih etme sebebi mesnevinin her beytinin kendi arasında kâfiyeli olma özelliğidir. Gazel ve kaside gibi divan şiirinin nazım şekillerinde beyitler arasında kâfiye bağı vardır. Mesnevide böyle bir bağın olmayışı şairlere kâfiye bulmada ve en az iki beyitten istedikleri kadar beyit sayısına ulaşma kolaylığı sağlanmıştır. Mesnevinin her beyit

kendi içinde kâfiye zorunluluğu olmadığı için şairlere her konuda şiir yazma sahasını açmıştır.

“Beyit sayısının çok olması yüzünden, aruzun hangi bahrinden olursa olsun, mesnevide daima kısa kalıplar kullanılmıştır” (Ünver, 1986, s. 432).

En çok kullanılan kalıpları şöyle sıralayabiliriz

1. . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ 1. mefâ’îlün / mefâ’îlün / fâ’îlün

2. _ _ . / _ . _ / . _ _ 2. mef’ûlün / mefâ’îlün / fâ’îlün

3. _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ 3. fâ’îlâtün / fâ’îlâtün / fâ’îlün

4. . . _ _ / . . _ _ / . . _ 4. fe’îlâtün / fe’îlâtün / fe’îlün/

Ahmet Kartal, 727 mesnevide kullanılan aruz kalıpları gösteren bir tablo vermiştir. Bu tabloya göre Türkçe mesnevilerde en çok kullanılan ilk üç kalıp “% 36.31 ile “fâilâtün fâilâtün fâilün”, % 27.92 ile “mefâîlün mefâîlün feûlün” ve % 10.73 ile feilâtün mefâilün feilün” olarak görülmektedir. Diğer kalıplar ise % 10’nun altında kalan rakamlarla temsil edilmektedir. Remel bahrinin diğer kalıbı olan “feilâtün feilâtün feilün” % 7.02, uzun kalıplar ise % 1.28’lik orana sahiptir. Remel bahrinin kalıpları birlikte değerlendirildiğinde ortaya % 44.61’lik bir sonuç çıkmaktadır ki, bu da neredeyse mevcudun yarısına tekabül eder” (Kartal, 2014, s. 90) *Mecmûa-i Sultan Ahmed*’de sadece 5 mesnevi olmasına rağmen yukarıda belirttiğimiz vezinlerin farklı şairler tarafından kullanıldığı görülmektedir.

Mesnevilerin bir tertip düzeni bulunmaktadır. Bu genel planda üç bölüm vardır;

1. Giriş bölümü
2. Konunun işlendiği bölüm
3. Bitiş bölümü (Ünver, 1986, s. 432)

Mesnevinin nazım şekli olarak bir mesnevide bulunması gereken bütün bölümleri ve özellikleri ihtiva eden mesnevilerde, bu bölümler belirli başlıklarla birbirinden ayrılmıştır. Ancak ilk dönem mesnevilerinin ekseriyetinde, özellikle de edebî bir gayeyle yazılmayan dînî-tasavvufî ve ahlâkî mesnevilerin büyük kısmında, yukarıda belirtilen bölümlerin birbirinden kesin çizgilerle ayrılmadığı görülür (Kartal, 2014, s. 94).

Giriş bölümünde besmele, dibâce, tevâhid, münâcât, mi'râciye, medh-i çihâr-yâr-ı güzîn, sebeb-i te'lif, âgâz-ı dâstân, hâtîme (Dilçin, 2000, s. 164-169). Konunun işlendiği bölüm de ise; âgâz-ı dâstân, âgâz-ı kelâm, hasb-ı hâl, mebd'e'-i dâstân, matla'-ı kıssa gibi çok farklı isimler alan bu bölüm mesnevilerin asıl konusunun işlendiği en hacimli bölümdür.

Cem Dilçin, mesnevi tasnifini 6 sınıfta toplamıştır. “Aşk konulu mesneviler, dini ve tasavvufi mesneviler, ahlâki ve öğretici mesneviler, savaş ve kahramanlık konulu mesneviler, bir şehri ve güzellerini anlatan mesneviler, mizahi mesneviler” (Dilçin, 2000, s. 178-197).

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de 5 mesnevi nazım şekli bulunmaktadır. 1 manzume Bahtî'ye, 1 manzume Azîz'e, 3 manzume ise Ahmed'e aittir. *Mecmûa*'da farklı şairler tarafından yazılmış olan mesnevi başlıkları şöyledir: “*Güfte-i Hazret-i Sultân Ahmed Hân*”, “*Ķasîde-i 'Azîz Efendi Berây-ı Sultân Ahmed*” ve *Ķasîde-i Berây-ı Sultân Ahmed, Ķasîde-i Diğer*” adlı başlıkları yer almaktadır. Başlıklarda kaside yazılmasına rağmen bu manzumelerin nazım şekli mesnevidir.

Bahtî bu manzumesinde Edirne'ye gidişinden ve Allah'tan bahşedilmiş bütün lütuflara duâda bulunmuştur. Bahtî Divanı'nda yer almamasına rağmen Ahmed mahlasını kullanan şair Bahtî'nin manzumeleri olma ihtimali olduğu düşünülmektedir.

Ahmed'in manzumelerinden birisi na'ttır, diğer 2 manzumesinde ise Sultan I. Ahmed'in meclisleri konu edilmiştir. Azîz Efendi ise sultan tarafından samur kürk hediye edilmesi sebebiyle mesnevisinde teşekkürlerini sunmaktadır. Manzumelerde mesnevilerde en çok kullanılan kalıplar tercih edilmiştir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan mesnevi sıra ve varak numaraları, şair, bend sayısı ve veznini aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra no	Varak no	Şair	Beyit Sayısı	Vezin
1.	3b	Ahmed	9	-. - - / - . - - / - . -
2.	17b	Ahmed	10	. . - - / . - - - / . . -
3.	18a	Ahmed	14	. . - - / . - - - / . . -
4.	5b	Azîz	16	. - - - / . - - - / . - -
5.	1b	Bahtî	13	- . - - / - . - - / - . -

Tablo 4.3. Bend sayısı ve vezinler

4.1.4. Muhammes

Beş mısralık bendlerden oluşan nazım şekline muhammes denilmektedir. Genellikle 4-8 bend arasında yazılmışlardır. “Az görülmekle birlikte daha uzun, 12-13 bende kadar uzayan muhammesler de vardır” (İpekten, 1994, s. 84). Musammatların bir çeşidi olan muhammesler, müzdeviç ve mütekerrir olmak üzere Türk edebiyatında örneklerini görmekteyiz. Mütekerrir muhammeslerin örnekleri daha fazla kullanıldığını rastlamaktayız.

“Bendlerden oluşan bu nazım şekli şairin isteğine bağlı olarak bend sayısında ve uzunlukta yazılmıştır. Birinci bendde bütün mısralar aynı kâfiyededir. Diğer bendlerde ilk dörder mısra kendi aralarında, beşinci mısralar birinci bendin son mısra ile kâfiyelidir” (Cengiz, 1986, s. 342).

Muhammeslerde çeşitli konuları işlenmiş olmakla birlikte en fazla rastlanan konular aşk ve sevgili ile ilgili konulardır. Bu konuların ardından en çok örneği görünen musammatlar medhiye, nasihat, münacat ve na'ttır.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de sadece Mehmed Efendi tarafından yazılmış 1 muhammes örneği yer almaktadır. Remel bahrinin fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün vezniyle yazılmış olan bu manzume Sultan I. Ahmed'e duâ, övgü ve avlanmasıyla ilgilidir.

1. 'Arz idüp şâm u seher dergeh-i Mevlâ'ya ricâ
2. Dilerem 'ömr-i tavîl ide şehin-şâha 'atâ
3. Tâ gelüp şayf ü şitâ ola vezân bād-ı şabâ
4. Bu Mehemmed saña bülbül gibi itdükçe du'â
5. Tâze gül gibi kalup 'izzet ü devlet süresin

Mehmed Mhm. (81/VII)

Mecmûa'da yer alan muhammesin sıra ve varak numarası, şairi, bend sayısı ve vezni aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sıra no	Varak no	Şair	Bent Sayısı	Vezin
1.	47b	Mehmed	7	.._/_/.._/_/.._/_/.._/_

Tablo 4.4. Bend sayısı ve vezinler

4.1.5. Murabba

Kelime anlamı dörtlük olan, aynı ölçüde dörder mısralık bentlerden oluşan nazım şeklidir. “Aynı vezinde dörder mısralık bendlerin birleşmesinden oluşan bir nazım şekline murabba' adı verilmiştir” (İpekten, 1994, s. 74). “Murabbain kâfiyesi ise; birinci bendinde ilk dört mısra birbiriyle kâfiyelidir. İkinci bendde ve onu izleyen diğerlerinde ilk üçer mısra kendi aralarında kâfiyelenir, dördüncü mısra birinci bendin son mısraı ile aynı kâfiyeden olur” (Cengiz, 1986, s. 295).

Bendlerin son mısraları yalnız kâfiye ile bağlanmışsa bu tür murabbalara murabba müzdevic adı verilir. Bendlerin sonlarındaki mısralar aynen tekrar edildiğinde ise bunlara murabba mütekerrir denir. Divan şiirinde mütekerrir murabbain daha fazla kullanıldığını görülmektedir.

Örneklerde her konuda murabba yazıldığı rastlanmaktadır. Murabbain konuları, musammatlarda olduğu gibi farklı ve geniştir. Övgü, yergi, dini ve öğretici konularda murabba nazım şekli kullanılmıştır. Divan edebiyatında başlangıçtan son dönemlere kadar şairler tarafından kullanılan musammatlardan olmuştur. Şairin divanında en az bir murabba görülür.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de şair Şühûdi ve Ahmed tarafından yazılmış 2 murabba-ı mütekerrir örneği görmekteyiz. *Güfte-i Sultân Ahmed Hân* başlığı altında Ahmed'e ait manzumede Bahtî mahlasını kullanmamıştır. BD'nda bu manzume yer almaktadır.

Ahmed'in murabbaı bir münacattır. Allah'a bir sultana bahşedilebilecek her türlü iyiliğe şükran duyduğunu ve bu vesileyle duâ ettiğini, günahların affı için yalvardığı görülmektedir. Ayrıca şair bu manzumesinde târîh de düşürmüştür.

1. Kapuñda **Ahmed**'i maqbûl kul it
2. Günâhım 'avf idüp 'özüüm qabûl it
3. Yoluñda 'âkıbet ehl-i vuşûl it
4. Beni kııl 'âlem-i ma'nîde sultân (Mr. 1/V)

Şühûdi'nin bu manzumesinde Sultan I. Ahmed'in şiirini tazmin ettiği görülmektedir. Nazım şekli, kâfiyesi aynıdır, Bahtî'nin manzumesi 5 bend olmasına

rağmen Şühûdî 9 bend yazmıştır. Bahtî'nin son mütekerrir mısraı “*Beni kıl ‘âlem-i ma‘nîde sultân*” Şühûdî ise “*Olur ol ‘âlem-i ma‘nîde sultân*” olarak geçmektedir.

Şühûdî'nin manzumesinde Sultan I. Ahmed'e övgü ve duâda bulunduğunu, sultanın yüceliğini, iyilikseverliğini methetmiştir.

Şühûdî'ye ait makta bendi aşağıda gösterilmiştir.

1. **Şühûdî** hağda kalbi olsa hâzır
2. Cemî‘ eşyâda olsa aña nâzır
3. Nitekim oldı ol sultân-ı zâhir
4. Olur ol ‘âlem-i ma‘nîde sultân Mr. 131/IX)

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de sadece iki örneği olan murabbaın sıra ve varak numaraları, şairleri, bend sayısı ve vezinleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra no	Varak no	Şair	Bend Sayısı	Vezin
1.	3b	Ahmed	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _
2.	71a	Şühûdî	9	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

Tablo 4.5. Bend sayısı ve vezinler

4.1.6. Müseddes

Divan edebiyatında aynı vezinde altı mısralık bendlerin birleşmesiyle meydana gelen musammatlara müseddes denir. “Genellikle 5-7 bend arasında yazılmışlardır. Az olmakla birlikte 12 bende kadar uzayan müseddesler de vardır. Müseddeslerin kâfiye şekilleri oldukça değişiktir” (İpekten, 1994, s. 91). Divan edebiyatında mütekerrir ve müzdeviç müseddesler kullanılmıştır.

“Müseddesin kâfiye şekilleri dışında nazım şekillerinin değişikliğe uğradığı "aaaaaA bbbbaA" kâfiyeli müzdevic ve mütekerrir şekil ile "aaaaa bbbbbb cccccc" şeklinde her bendi ayrı kâfiyeli bir başka şekli de kullanılmıştır” (İpekten, 1994, s. 92).

Müseddes konuları da öteki musammatlarda olduğu gibi çok değişik ve geniştir. Hemen her konu müseddes konusu yapılmış, her şair tarafından da yazılmaya gayret gösterilmiştir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de 14 müseddes örneği yer almaktadır. Manzumelerin hepsi Mehmed Efendi tarafından yazılmıştır. Mecmûa'da diğer şairler tarafında yazılmış müseddes nazım şekli örneği bulunmamaktadır. Müsemmenler, hecez

bahrinin [mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün] kalıbıyla yazılmıştır. Sultan I. Ahmed’e övgülerde bulunan şair, sultanın ziyaretlerini, avlanmasını, farklı şehirlere ziyaretlerini anlatmıştır.

Müseddeslerin sıra ve varak numaraları, bend sayısı ve vezinleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sıra no	Varak no	Şair	Bent Sayısı	Vezin
1.	17a	Mehmed	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
2.	38a	Mehmed	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
3.	40a	Mehmed	9	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
4.	46b	Mehmed	5	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _
5.	48a	Mehmed	9	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
6.	80a	Mehmed	4	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
7.	43a	Mehmed	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
8.	44a	Mehmed	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
9.	54b	Mehmed	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
10.	58b	Mehmed	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
11.	61b	Mehmed	5	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _
12.	62a	Mehmed	7	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _
13.	78a	Mehmed	7	_ . _ . / _ . _ . / _ . _ . / _ . _ .

Tablo 4.6. Bend sayısı ve vezinler

4.1.7. Müsemmen

Bentlerinin mısra sayısı 8 olan divan şiiri nazım biçimidir. Müsemmen, aynı vezinde sekiz mısralık bendlerden oluşan nazım şeklidir. Öteki musammatlar gibi kâfiyeler müzdevic ve mütekerrir şekillerinde olabilir. “Bentlerinin çok mısralı olmasından dolayı bend sonlarındaki kâfiyeler iki mısra üzerinde yapılmıştır” (İpekten, 1994, s. 42).

Müsemmenler diğer musammatlarda olduğu gibi her konuda yazılmıştır. “Kâfiye düzeni ise mütekerrir müseddes her bendin bir veya daha çok mısraın, iki mısraın ya da beytin tekrarlanmasına aaaaaA bbbbbA olarak kâfiye düzeni görülmektedir” (Cengiz, 1986, s. 358).

Mecmûa-i Sultan Ahmed’de 7 müsemmen örneği bulunmaktadır. Bülbülî’ye ait 5 manzume diğer 2 manzume de Aklî ve Mehmed’e aittir. Bu müsemmenlerde hezec bahrinin mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün kalıbıyla yazılmıştır.

Edebî tür olarak medhiye, ıydiye ve şairin talepte bulunmasıyla ilgili konular işlenmiştir. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de 7 müsemmen yer almaktadır. Bunların sıra ve varak numaraları, şairleri, bend sayıları ve vezinleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sıra no	Varak no	Şair	Bent Sayısı	Vezin
1.	74b	Aklî	7	-. _ _ / -. _ _ / -. _ _ / _ . _ _
2.	7b	Bülbülî	9	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
3.	18b	Bülbülî	7	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
4.	35b	Bülbülî	8	-. _ _ / -. _ _ / -. _ _ / _ . _ _
5.	50a	Bülbülî	5	-. _ _ / -. _ _ / -. _ _ / _ . _ _
6.	75b	Bülbülî	7	-. _ . / _ . _ . / . _ _ . / _ . _ _
7.	55a	Mehmed	3	-. _ . / _ . _ . / . _ _ . / _ . _ _

Tablo 4.7. Bend sayısı ve vezinler

4.1.8. Müzeyyel Gazeller

Divân edebiyatında gazellerin farklı özelliklerinden biri de müzeyyel gazeldir. Genellikle şairler gazelerde mahlaslarını son beytinde maktada yer vermişlerdir. Müzeyyel gazel ise mahlasın sondan bir önceki beyitlerde yer almasıyla meydana gelmiş bir gazel türüdür. Şair mahlasından sonra birkaç beyit ekleyerek bu gazel türünü ortaya çıkarmıştır. Müzeyyel gazel şairin mahlasını söyledikten sonra gazeline bir kişiyi övmek için bir ya da birkaç beyit eklemesi olarak tanımlanmaktadır” (İpekten, 1994, s. 8).

“Beyitlerde şair zamanın padişahı, devlet büyükleri ya da din ve tarikat uluları için övgüde bulunur. Birkaç beyitle medhiye yazar. Gazel bu haliyle kimi bölümleri eksik beyit sayısı en çok 15 kadar olan küçük bir kasideyi andırır. Böyle gazellere müzeyyel gazel denir” (Dilçin, 1986, s. 87-202).

Bazı gazelerde mahlasın bulunmadığını görmekteyiz, “bu gazeller nazım şeklini belirleyen unsur mahlas olmadığına göre sonunda medhiye bulunan gazellere mahlası olsun olmasın, müzeyyel denmelidir” (Çeltik & Kurnaz, 2010, s. 84).

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de Mehmed Efendi ve Nâdırî tarafından yazılmış iki müzeyyel gazel yer almaktadır. Mehmed Efendi'nin “*Kaside-i Şeyhü'l-islâm Müftü'l-Enâm Mehmed Efendi Berây-ı Sultân Ahmed Hân*” başlıklı manzumesinin Sultan I. Ahmed'e övgü amaçlı yazıldığı görülmektedir. Şair 8 beyitte mahlasını yazdıktan sonra sultana tekrardan övgü ve Hz. Adem'e benzetme yaparak 1 beyit daha eklemiştir.

Nâdirî'nin “*Kaside-i Nâdirî Efendi*” şiirinde ise mahlasını beşinci beytinde yazmıştır. Mahlastan sonra 5 beyit ekleyerek Sultan I. Ahmed'e övgülerde bulunmuştur.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan müzeyyel gazellere ait şiir no, varak no, şair, beyit sayısı ve vezin bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sıra no	Varak no	Şair	Beyit Sayısı	Eklenen mısra sayısı	Vezin
1.	35b	Mehmed	9	1	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
2.	24b	Nâdirî	10	5	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

Tablo 4.8. Bend sayısı ve vezinler

4.1.9. Tesdis

Müseddeslerde bazen ziyade mısralar olmakla birlikte bunlar tesdis yapılarak manzumenin ilk dizenin beyitleri aynı kâfiyededir. “Genellikle gazelin beyitlerine dörder mısra ekleyerek müseddes dönüşürme yöntemine tesdis denir” (Kurnaz & Çeltik, 2011, s. 216). Divan edebiyatında çok az kullanılmıştır.

Tesdis örneği Mehmed Efendi'nin “*Tesdis-i Şeyhü'l-İslâm Mehmed Efendi*” başlığı altında mecmûa'da sadece bir defa görülmektedir.

1. Edirne tahtını etmiş müşerref Dâver-i devrân
2. O dâr-ı naşra şalmış zıllın ol sâye-i Raḥmân
3. Olup ol taht-ı baht üzre açılmış gül gibi ḥandân
4. Medâr-ı emn olup her yirde virüp 'âleme sāmân
5. Gelüp yine bu mülke sâye-i pervâne-i Yezdân
6. Yayılısun ya'nî zıll-i hazret-i sulṭân Aḥmed Ḥân

Mehmed Tsd. (4/I)

Aşağıdaki tabloda sıra ve varak numarası, şair, bend sayısı ve vezini aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sıra no	Varak no	Şair	Bent Sayısı	Vezin
1.	6b	Mehmed	6	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

Tablo 4.9. Bend sayısı ve vezinler

4.1.10. Tercî-i bend ve Terkîb-i bend

Terkîb, Arapça rükûb kelimesinden gelen “birkaç şeyi birleştirip meydana getirme”, tercî ise Arapça rücû kelimesinden gelen “geri çevirme, döndürme anlamını gelmektedir” (Devellioğlu, 2003, s. 897). Terkîb-i bend, kâfiyeleri farklı, birkaç kısımdan meydana gelen ve her parçasının sonunda tekrarlanan kâfiyeli bir beyti bulunan bir nazım şeklidir. Tercî-i bend ise kâfiyeleri farklı olacak şekilde birkaç parçadan meydana gelen ve her parçanın sonunda tekrarlanan kâfiyeli beyti bulunan bir nazım şeklidir. “Bent beyti her kıtanın sonunda aynen tekrarlanıyorsa, o şekle tercî-i bend denir. Bent beyti, her parçanın sonunda başka başka beyitler hâlinde söylenirse, manzumenin bütününe terkîb-bent denir” (Banarlı, 1997, s. 212).

Terkîb-i bend nazım şekli, Eski Türk edebiyatında musammatlar bölümünde incelenmektedir. Kâfiyeleri birbirinden farklılık göstermektedir. Terkîb-i bendlerde vasıta beytinin kâfiyesi değişmektedir fakat tercî-i bendlerde vasıta beyitlerinin kâfiyesinin aynı kaldığı görülür. Her iki nazım şekli hem gazel hem de mesnevi tarzındaki kâfiyenin kullanıldığı örnekler görülmektedir. Terkîb-i bend ve tercî-bend nazım şekilleri ile ele alınan konular, birbirinden çok fazla bir farklılık arz etmemektedir.

“Terkîb-i bend ve tercî-i bend nazım şekillerinde şair mahlasını son terkîb-hânedede ve son tercî-hânedede söyler, ancak mahlas, vasıta beyitlerinde söylenmez” (Gibb, 1999, s. 74). *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de 5 tercî-bend, 1 terkîb-bend yer almaktadır.

Farklı şairler tarafından yazılan bu manzumelerin tercî-i bendler aynı aruz vezniyle yazılmış, terkîb-i bend ise farklı aruz kalıbıyla yazılmıştır. Manzumelerin hepsinde şairler, Sultan I. Ahmed'e övgü ve duâda bulunmuşlardır. Sultanın büyüklüğünü, yardım severliğini, büyük alîm ve kıymetli insanlara benzerliği konu edilmiştir. Mehmed Efendi tarafından yazılmış olan manzume 6'şar mısradan oluşan 7 bendden müteşekkildir. Mecmuada en az mısra sayısı fakat en çok bend sayısı olan manzumedir. Hâsılî tarafından yazılan tercî-i bend ise 8'er mısradan oluşan 6 bendden oluşmuştur.

Cemî'nin yazmış olduğu tercî-i bendi 12'şer mısradan oluşan 5 bendden biçimlenmiştir.

Mecmûa'da yer alan bütün tercî-i bendler remel bahrin [fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün] kalıbıyla yazılmıştır. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de Huşû'î tarafından yazılmış 1 terkîb-i bend hezec bahrinin [mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün] kalıbıyla yazılmıştır.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan tercî-i bend ve terkîb-i bendlerin varak numaraları, şairleri, bend sayıları ve vezinleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sıra Nu	Varak Nu	Şair	Bend Sayısı	Vezin
1	8a	Mehmed	7	-. - - / -. - - / -. - - / -. -
2	5b	Cemî	5	-. - - / -. - - / -. - - / -. -
3	11a	Hâsilî	6	-. - - / -. - - / -. - - / -. -
4	26a	Hâfız	3	-. - - / -. - - / -. - - / -. -
5	28a	Hâfız	2	-. - - / -. - - / -. - - / -. -
6	69b	Huşû'î	5	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Tablo 4.10. Bend sayısı ve vezinler

4.2. Aruz Kalıpları

Mecmûa'da yer alan manzumelerin aruz vezni incelemesinde Haluk İpekten'in Eski Türk Edebiyatı kitabından faydalanılmıştır.

Nazım şekillerin aruz vezni bakıldığında hecelerın uzunluk ve kısalıkları incelendiğinde mecmuada on dört farklı kalıbın kullanıldığı görülmektedir.

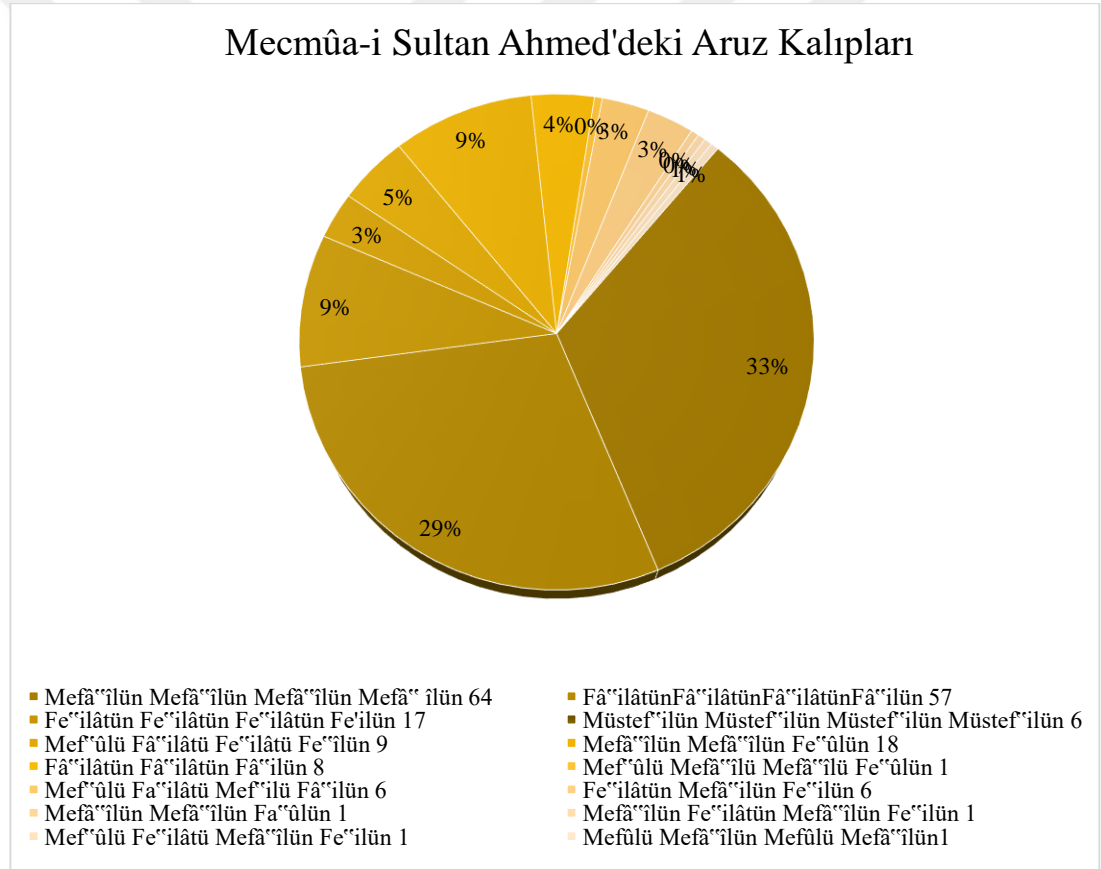
En çok kullanılan bahr-i hezec, bahr-i remel, bahr-i muzâri bahirleridir. Bahr-i hezecın mefâ'ilün/mefâ'ilün/mefâ'ilün/mefâ'ilün kalıbı en çok kullanılan, ikinci sırada ise bahr-i remelin “fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün” kalıbı kullanıldığı görülmektedir.

Hazec bahrin aynı tefilenin tekrarından oluşan mefâ'ilün kalıbı mecmûada 64 defa farklı nazım şeklinde kullanıldığı görülmektedir. Hezec bahri 18 defa mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün kalıbı kullanılmış, fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün kalıbı 17 ise defa kullanılmıştır. Remel bahrinin fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün kalıbı ise 57 manzûmede kullanılmıştır.

Kaside, kıt'a, kıt'a-i kebire, müseddes, müsemmen, tercî-i bend nazım şeklinde kullanıldığı görülmektedir. fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün kalıbı ise 8 manzûmenin kaside, mesnevi ve kıt'a nazım şeklinde kullanılmıştır. Bahr-i muzârî kalıbı ise mef'ûlü fâ'îlâtü mefâ'îlü fâ'îlün 6 manzûmenin kaside ve müsemmen nazım şeklinde yer alır.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan 64 manzûme hecez bahrin %33 "mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün" kalıbıdır. 57 manzûmenin remel bahrinin %29 fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün"kalıbıdır. Mecmûada yer alan diğer bahirler ise daha az kullanılmıştır.

Aşağıda verilmiş grafikte *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de yer alan 14 aruz kalıbının yüzdeleri yer almaktadır.

Grafik 4.2. Aruz Kalıpları

5. MECMÛA-İ SULTAN AHMED'DEKİ MANZÛMELERİN EDEBÎ TÜRLERİ ve DİĞER KONULAR

“Şiir mecmualarının tanıtımına yönelik çalışmalarda ele alınan mecmuanın nüsha tavsîfi; mürettibi/müstensihi belli ise onun hakkındaki bilgiler; muhtevası, tasnifi ve tertip özellikleri; şair, edebî türü ve şekilleri gibi yönleriyle değerlendirilmiştir. Bu tarzda yapılmış çalışmaların en önemli işlevi mecmualarda yer alan şair ve şiirlerin gün yüzüne çıkarılması ve ilgililerinin istifadesine sunulmuş olmasıdır”s (Tanyıldız, 2012, s. 225).

Mecmuaların düzenli bir tertibinin olmaması, her mecmuada farklı ve yeni üretilen düzen, mürettibin kendi sistemini ortaya koyma amaçlı ya da gelişi güzel bir sistemin olduğu görülmektedir. “Mecmualarda, üslûp çalışmalarının önemli bir bölümünü teşkil eden bazı kavramların, unsurların, farklı şairlerden örneklerle bir araya getirildiğini görülmektedir” (Aydemir, 2001, s. 149).

Mecmûa-i Sultan Ahmed bir medhiye mecmuasıdır. Kasîde edebî tür olarak bakıldığında farklı ve değişik konuları barındırdığı görülmektedir. “Kasîdenin bölünmez parçaları “nesîb, maksûd, arz-ı hâl ve dua gibi ana bölümlerin genellikle kendi içlerinde bir takım alt bölümlere ayrıldığı görülür: 1. Nesîb /teşbîb ve girîzgâh (gürîz/tahallüs) 2. Maksûd: Medh (medih) a) Memdûhun adı ve ünvanları (elkâb) (3. şahıs “o” zamiri ile övgü) b) Memdûhun sıfat ve fiilleri (evsâf ve ef’âl) (İltifât: 2. şahıs “sen” zamiriyle övgü) Ebubekir S. Şahin, Medh ve hamd kavramları çerçevesinde medhiye üslûbu üzerine 3. Fahr (temeddüh) ve arz-ı hâl (hasb-i hâl)6 4. Dua a) Memdûhun sağlığı, gücü ve devletinin devamlılığını, b) Düşmanlarının kahrı ve yenilgisini dileme” (Şahin, 2013, s. 344). *Mecmûa-i Sultan Ahmed*’de yer alan manzumelerin maksûd/medh, meduhunun adı ve ünvanları, hamd ve duâ kavramları üzerinde tertib edildiği görülmektedir.

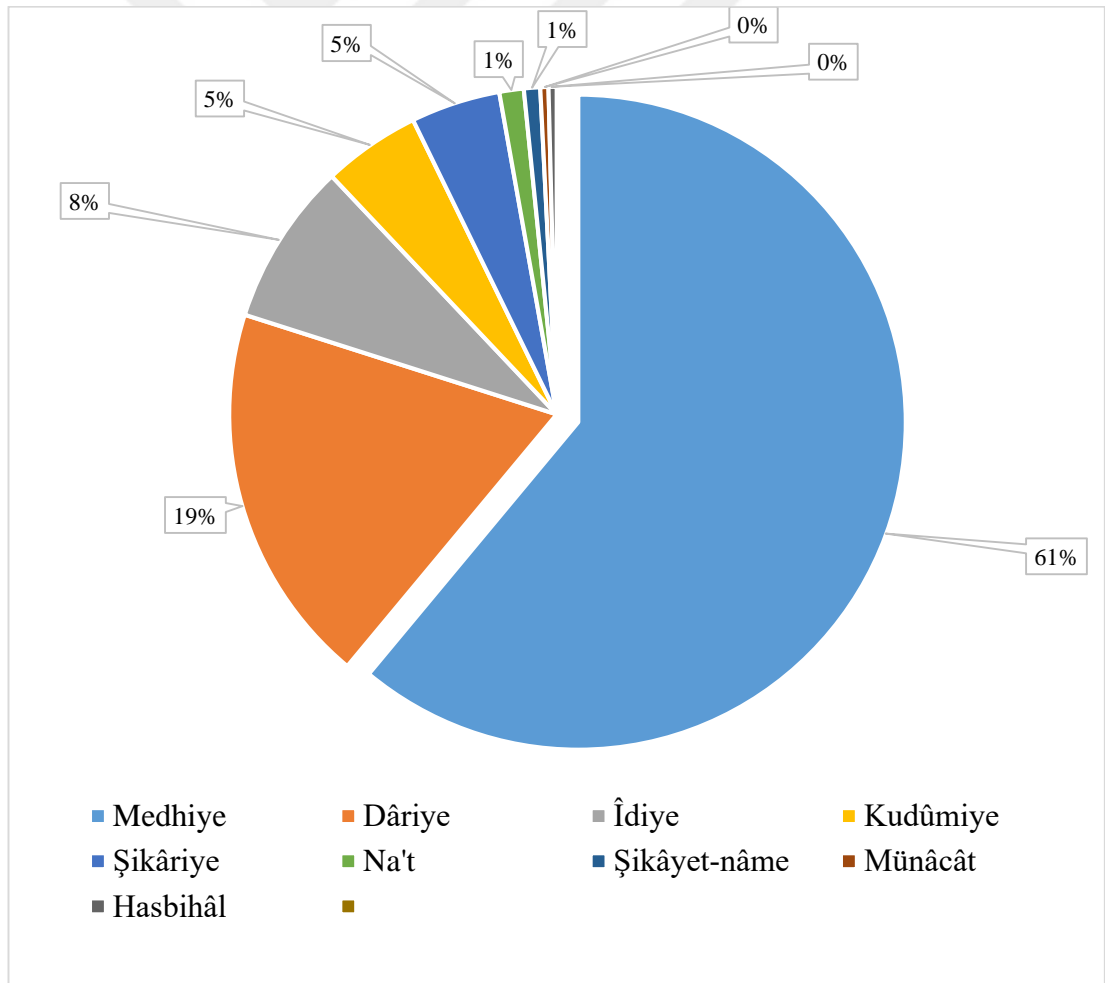
Şairler; Sultan I. Ahmed’e övgülerde bulunarak; padişahın devlet yönetimini, saltanatını, Şehnâmedeki şahlara benzeterek, gitmiş olduğu şehirler ve o şehirlerde yaptırmış olduğu hayratları, köşk, köprü, çeşme, hatta Ka’be’nin tamiri ile ilgi farklılık gösteren konuları ele almışlardır. Ayrıca Ramazan ve Kurban Bayramı tebrikleri, nevrûz kutlamaları, padişahın avlanması, halkın memnuniyeti, padişahın ziyaretleri ve de birkaç manzûmede ise şairlerin şikâyetlerinin de yer aldığı görülmektedir.

Tür merkezli sınıflandırmada Metin Akkuş'un *Klasik Türk Şiirinin Anlam Dünyası Edebî Türler* adlı eseri başta olmak üzere edebî türlerle ilgili çalışmalar göz önüne alınarak yapılmıştır.

Bu bölümde *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de yer alan manzûmler; ilk önce hangi edebî türe ait olduklarını tespit edilmiş, tek tek kaynaklardan faydalanılarak kendi içinde sınıflandırma yapılmış, alt başlıklara ayrılarak edebî türlerin özellikleri hakkında bilgi verilmiştir.

İlk önce *Mecmûa*'da yer alan edebî türleri alfabetik olarak altbaşlıklar şeklinde bilgi verilmiştir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan manzûmelerin edebî türleri hakkındaki bilgi, yüzdelerle oranlar ile aşağıdaki grafikte gösterilmiştir. Grafığe göre *Mecmûa*'da medhiye, dâriye, kudûmiye, bayram tebrikleri en çok işlenen konulardır.

Grafik 5.1. Edebî Türler

5.2. Dâriye

Dîvân edebiyatında örnekleri az da olsa şairler tarafından kullanılan “Dâriyye” edebi türü, sözlük anlamı “dîvân şairlerinin, büyüklerin yaptırdıkları evlere dâir, yazdıkları manzumelerdir” (Devellioğlu, 2003, s. 174). Devlet büyüklerinin evlerini medhetmek için yazdıkları, bu vesile ile evin sahibi olan kişiyi övdükleri kasîdeler olarak geçmektedir. “Edebiyatta, saray, köşk, yalı gibi devlet büyüklerinin yaptırdıkları sanatlı yapıların tasvir edildiği şiirleridir” (Akkuş, 2006, s. 56). “Dîvân edebiyatında dâriyye/kasriyye örnekleri veren önemli şairlerden biri de Nedîm’dir. Nedîm Dîvânı’nda kıt’alar bölümünde seksen yedi kıt’a dâriyye/kasriyye edebi türüyle yazılmıştır” (Macit, 2017, s. 110-164).

Mecmûa-i Sultan Ahmed’de yer alan dâriyye örnekleri Mehmed Efendi tarafından yazılan iki manzûme ve şairi belli olmayan bir manzumedir.

Mecmûa’da ayrıca manzûmeler kasr tamiri, kasr yapımı, doğal köprü yapımı, çeşme yapımı konulu şiirler de yer almaktadır. Bu manzûmelerin hepsine tarih düşürülmüştür. Târîh düşürülmüş manzûmeleri ayrı bir altbaşlık altında değerlendirdik.

5.1.1. Çeşme Yapımı

Farsça yazılmış olan aşağıdaki kıt’ada Mehmed Efendi tarafından kaleme alınmıştır. Şair bu manzumede Sultan I. Ahmed’in yaptırmış olduğu çeşmeden bahsetmektedir. Çeşme 1612 yılında yapılmıştır.

1. Hıyırât- ı sultân-ı cihân bîrûn-ter ez hadd u adâst
2. İn çeşme-râ târîh-i sâl ez-hayr-ı sultân Aḥmed-est
3. Nev-şud heme âb-ı hayât ân şâh-ı İskender-şifât
4. Çün şâhibül-hayrât-râ ‘ömr-i medîd-est

1021/1612

Mehmed Kıt’a (29)

Mehmed Efendi medhiyesinde Sultan I. Ahmed’in yaptırmış olduğu kasr ve uğurlu köşkten bahsederken yaptırmış olduğu çeşmeyi de dile getirir. Çeşmeden akan suların hoş ve tatlı olduğunu söyler.

Yine sultān Aḥmed-i ferḥunde fāl

Yapdı bir asr-ı bülendi bī-miṣāl

Mehmed K. (43/1)

Yapılup bu eṣme ol ḥoṣ ṣuffede

Lūlesinden aıdur āb-ı zülāl

Mehmed K. (43/13)

Oldı bu eṣme ü sultān Aḥmed’iñ

Dāyimā anda aa mā-i zülāl

Sene 1021/1612-Mehmed K. (43/18)

5.1.2. Kâ’be Tamiri ve Mîz-âb-ı Rahmet’in Yapılması

Tüm Müslüman âleminin kutsal toprakları olan Mekke ve Medine her zaman farklı bir yerde olup, bu topraklara karşı manevî bir bağılık içerisinde kendi İslam dinine bağlılığını göstermektedir. Mekke’yi kutsal yapan eserlerden biri de Kâ’be’nin orada olmasıdır. Kâ’be, İslam’ın beş şartından biri olarak, yılın belli (zilhicce ayında) Mekke’de yapılan Kâ’be’yi ziyaret ve tavaf etmektir. Bu ziyaretten sonra Müslümanların hac vazifelerini yerine getirdikleri kabul edilir.

Kâ’be, Müslümanların kıblegâhı olarak, Müslümanların kutsal Allah’ın evi olarak kabul edilmiştir. Arapça bir kelime olan “beyt” ev anlamına gelerek “Beytullah” Allah’ın evi olarak Kâ’be hakkında kullanılan bir tabirdir. Kur’an-ı Kerîm’de “el-beyt” olarak kullanılarak “Beytullah” yani Kâ’be’den bahsedilmektedir. Kur’an-ı Kerîm’de iki ayette “Ce’ala Allâhu-l ka’bete-l beyte-l harâme” (Kur’an-ı Kerîm, s. 5-97), “beyti-l’atîk” (Kur’an-ı Kerîm, s. 22-23) mukaddes ev olarak geçmektedir. Kâ’be, kutsal ve manevi bakımdan Müslümanların vazgeçilmez emaneti, Osmanlı Hükümdarları tarafından İslâm dini yolunda kulluklarını bu yapının tamiri ile İslam dinine hizmet etme görevi olarak görmüşlerdir.

“Osmanlı padişahlarından Kanûnî Sultan Süleyman, Kâ’be için 960 (1553) yılında gümüş levhayla kaplı bir oluk göndermiştir” (Özel, 1989). “Sultan Süleyman’dan sonra, Sultan I. Ahmed’e kadar Kâ’be’nin tamiri olmamıştır. Sultan I.

Ahmed İslam dinine olan bağlılığı ve İslam dinine olan hizmetiyle bilinmektedir. Kâ'be tamiriyle ilgili olarak başmimar Mehmed Ağa'dan harap durumdaki Kâ'be'nin yıkılma tehlikesine karşı önlem alınmasını istemiş, hazineden de gerekli tahsisat ayrılmıştı" (Ünal, 2001).

"Sultan I. Ahmed'den sonra (1633-34) yılında IV. Murad Kâ'be'nin oluşunu yeniden altınla kaplattırıştır. 1273'te (1856-57) Sultan Abdülmecid eskiyen bu oluşun yerine yeni bir altınoluk koydurmuştur. Şimdi mevcut olan altınoluk budur" (Özel, 1989).

Mecmûa-i Sultan Ahmed'e yer alan Kâ'be tamiriyle ilgili manzumeler; Mehmed Efendi, Es'ad ve Abdülganî tarafından kaleme alınmıştır.

Mehmed Efendi, Sultan I. Ahmed'nin saltanatında Kâ'be'yi tamir ettirerek onu güzelleştirdiğini söyler.

Harîm-i saltanatda muhterem ol kim zemânunda

İdüp ta'mîr-i Beytu'llâh tezyîn-i Harem kıldıñ

Mehmed K. (98/4)

Es'ad Efendi tarafından yazılan kasidenin teşbip bölümünde Sultan I. Ahmed'in Kâ'be'yi tamir ettirmesi anlatılmıştır. Es'ad Efendi, yirmi dört beyitlik bu manzûmesinde Sultan I. Ahmed'in Beytullâh'ı tamir ettirmesinin övünç sebebi olduğunu söyler:

Hıdmetiyle fahr iderken cümle şâhân-ı cihân

Mâye-i fahridür anuñ hıdmet-i Beytü'l-harâm

Es'ad K. (8/8)

Sultan I. Ahmed Ka'be için altın ve gümüş olmak üzere iki kemer hazırlattırıştır:

Ka'betu'llâha kuşatdı iki zî-kıymet kemer

'Urve-i vüşkâ-yı Şun-ı Hâk'a idüp i'tişâm

Es'ad K. (8/11)

Birin anuñ ser-be-ser zerrîn birin sîmîn idüp

Eyledi râh-ı Hudâ'da şarf emvâl-i izâm

Es'ad K. (8/12)

Es'ad Efendi, güneş ve ayın tamir edilen Kâ'be'nin oluklarına selam vermek için yere inmesi güzel olur, demiştir.

Hoş yaraşır Ka'be'nün tākına bu iki niṭāk
Yiridür şems ü kamer gökden inüp virse selām
Es'ad K. (8/13)

Manzûmenin ilerleyen beyitlerinde ise Sultan I. Ahmed'den başka hiçbir padişahın bu hizmeti yapmadığı söylenir.

İtmedi bu hıdmeti bu ana dek bir pādşāh
Gerçi geldi 'āleme bunca selāṭin-i 'izām
Es'ad K. (8/17)

Es'ad Efendi, Beytullah'ın sağlam, daimi ve görkemli olması için Sultan I. Ahmed'e duâda bulunarak, onun devletinin güçlü ve sağlam olmasını niyaz eder. Padişahın sayesinde Müslümanların hac vazifelerini yaptıklarını söyler.

Yā ilāhī muḥkem it bünyān-ı 'ömr ü devletin
Çünkü Beytu'llāhuñ ihkāmını eyler iltizām
Es'ad K. (8/23)

Dā'imā huccāc ide emn ü şafā-yı ḳalble
Sāyesinde 'ömr ü sa'yi vü ṭavāf u isti'lām
Es'ad K. (8/24)

Sultan I. Ahmed, 1612 yılında, Ka'be'nin kapısı üzerindeki kitabe ile altınoluğu yeniletmiş, ayrıca duvarları tutması için halis altın ve gümüşten on altı kuşak yaptırıp Mekke'ye yollamıştır” (İlgürel, 1989) (Özel, 1989). Abdülganî, Kâ'be örtüsünün yenilenmesine tarih düşmüştür.

Ḳuşadup sîm ü zerle hātif-i ḳudsî didi tāriḥ
Dem-i 'adlinde sulṭān Aḥmed'in Ḳa'be ḳuşandı pāk
1021/1612 Ganî Kk. (47/5)

“Mîz-âb-ı Rahmet” olarak adlandırılan bu oluk aşağıdaki beyitte söz konusu edilmiştir.

Cedîd oldı zer-i Mîz-âb-ı Raḥmet devr-i 'adlinde
Muṭallā kıldı minber ḳubbesini itmeyüp imsak
Ganî Kk. (47/2)

Şair, bir diğer manzumesinde yine tarih düşerek Sultan I. Ahmed'in Ka'be tamirinden söz ederek bağışta bulunduğunu belirtmektedir.

Hulûş-ı kalb ile termîm çün itdi sulţān Aĥmed ĥān
İdüp ta'mîr-i Beytu'llāh niçeye itdi hem iĥsān
Ganî K. (48/1)

5.1.3. Kasr Yapımı

Mecmûa'da yer alan şairi belli olmayan bu manzûmede, Sultan I. Ahmed'in yaptırmış olduğu kasır anlatılarak tarih düşürülmüştür.

Şair, Sultan I. Ahmed'e övgülerde bulunarak Hasköy bahçesinde, تنها bir köşede yaptırdığı kasrı överek, tarih düşerek kasrın güzelliğinden bahsetmektedir. Manzûmede, köşkün huzur verici bir yerde olduğunu, ferah havasından, gündüz ve gece yürüyüşlerin yapıldığını dile getirmektedir.

İtmek için rûz u şeb anda ĥavāş ile seyr
Ĥāşköyüñ bâğçesin eyledi ĥalvet-serāy
Kk. (35/3)

Niçe suĥan-āferîn ṭalib-i tārîĥ iken
Söyledi bir ehl-i ṭab' kaşr-ı sa'ādet-fezāy
1023/1614

Kk. (35/7)

Abdî tarafından yazılmış olan bu manzûmede, şair tarih düşerek Sultan I. Ahmed'in yaptırmış olduğu köşkten, büyüklüğünden ve güzelliğinden bahsetmektedir.

'Abdî-i dā'î didi tārîĥini taĥsîn idüp
Cāy-ı bî-mānend ü kaşr-ı kuşūr-ı bî-bedel
1021/1612

Abdî Kt (25/10)

Bir başka şair Medhî ise Sultan I. Ahmed'in yaptırmış olduğu köşkten bahsederken padişaha övgü ve duâda bulunarak, şairin köşke hiç gitmediğini, gidemeyişinin sebebini de ihtiyarlığın vermiş olduğu sıkıntılardan dolayı olduğunu söylemektedir.

Medhî çü vaşf-ı kaşrıña hîç kâdir olmadı
Ammâ bilür kusûrını ol pîr ü nâtüvân
Medhî K. (12/31)

Hıfzî padişah tarafından yaptırılmış köşkün vermiş olduğu mutluluktan bahsederken, köşkün yüce bir mekân olduğunu da söylemektedir. Şair, köşkün kubbesinin büyük, içinde de mescid olduğunu ve benzeri olmadığını dile getirmektedir.

Hâzret-i hân Aḥmed ol ḥākān-ı a'zam kāmurān
Yapdı bir kaşr-ı şafâ-baḥş ol şeh-i 'ālî-mekân
Hıfzî K. (23/1)

Bir mu'azzam kubbedür ol kaşr-ı 'ālî kim dilâ
Künbed-i çerḥ-i felekden Ḥaḳ budur virdi nişân
Hıfzî K. (23/31)

Ḥoş yaraşdı anıñ içinde olan mescid şehâ
Bir mü'ebbed küşedür kim görmedi mişlin cihân
Hıfzî K. (23/7)

Söyledi itmāmına târîḥ şehâ Hıfzî kuluñ
Didi aña kaşr-ı ra'nâ bî-bedel 'ālî-mekân
1021/1612 Hıfzî K. (23/12)

5.1.4. Köprü Yapımı

Dâî tarafından kaleme alınmış aşağıdaki manzûmede padişahın yaptırmış olduğu köprünün halka bir geçit ve kolaylık sağladığını belirtir, padişaha övgü ve duâlarını dile getirir.

Pâdişāhım cisriñ oldı 'āleme cāy-ı mürür
Dā'imā ḥayrāta mā'il eyleye Ḥayy u Ğafūr
Dâî Kt (26/1)

Yapduğunda hân Aḥmed **Dā'ī** târîḥin didi
Cümle 'ālem eyleye pā cîsr-i sulṭāndan 'ubūr
1023/1614 Dâî Kt. (26/1)

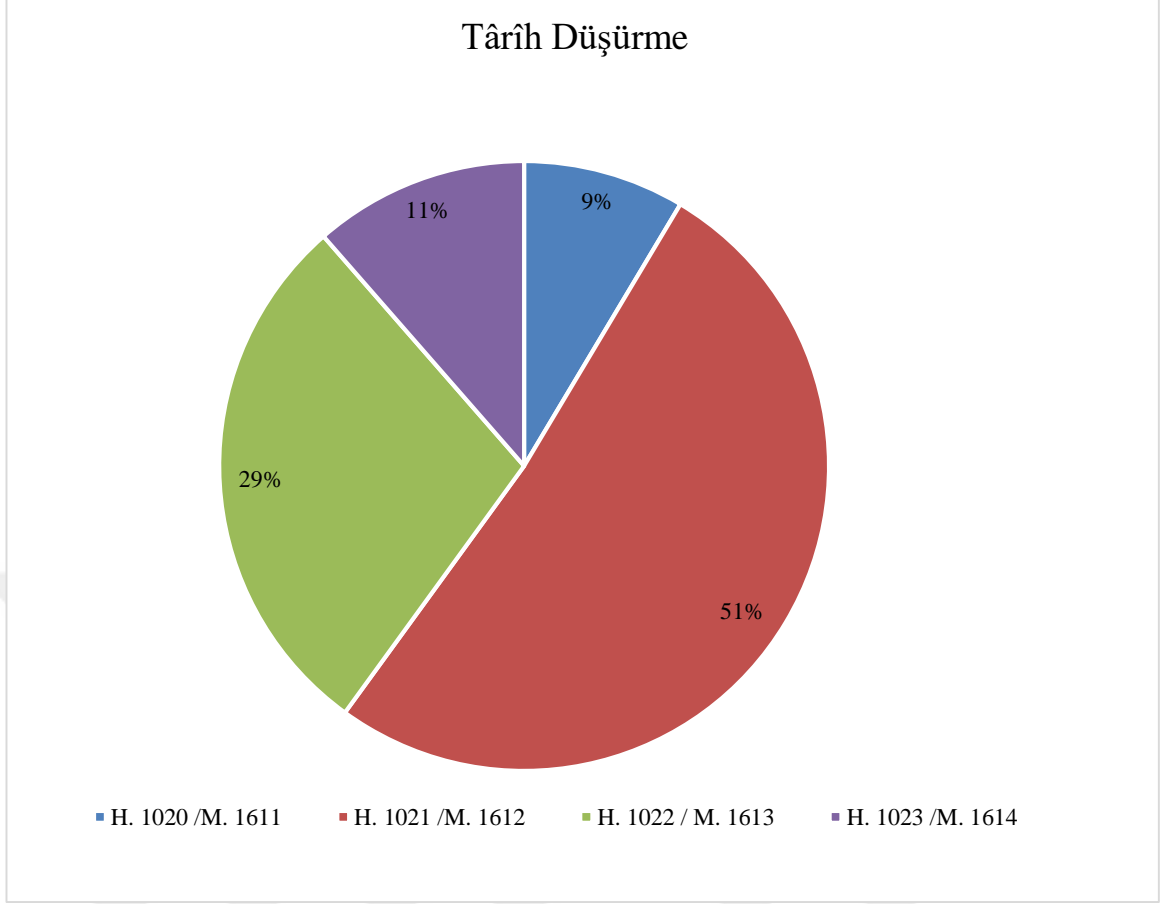
5.1.5. Tarih Düşürme

Bir olayın vuku bulduğu tarihi (ebced) hesabıyla bir mısra veya bir beyiti tespit etmek, şairler tarafından çok makbul bir hüner sayılmıştır. Ebced sistemi çok eski

olmakla birlikte tarih düşürme sanatının ilk defa kimin tarafından icat edildiği kesin olarak belli değildir. Bilindiği kadarıyla tarih düşürme XII. yüzyılda önce Fars edebiyatında ortaya çıkmış, İslâm kültürünün etkisiyle Arap harflerini alan İranlılar’dan Türkler’e, Türkler’den de Araplar’a geçmiştir. Fars kültüründe tarih manzumelerine “mâdde-i târîh” ya da kısaca “târîh”, tarih düşürmeye de “mâdde-i târîh-sâzî, târîh goften, târîh nüvîšten”; Türkler’de “tarih düşürme, tarih yazma, tarih söyleme” denilmiş, Araplar’da ise buna “târîhun şî’rî, târîhun harfî” adı verilmiştir. Tarih düşürme Türk edebiyatında XIV. yüzyıldan itibaren gelişmeye başlamış ve özellikle XVIII. yüzyılda en verimli dönemine ulaşmıştır. Kanûnî Sultan Süleyman devrine kadar çoğunlukla Arapça ve Farsça yazılan tarih kitâbeleri XVI. yüzyıldan itibaren daha çok Türkçe kaleme alınmıştır. Başlangıçta öğrenme ve ezberleme kolaylığı için ortaya çıktığı tahmin edilen tarih düşürme, daha sonra şairliğin gereklerinden biri sayılarak bu alanda sanat gösterme aracı durumuna gelmiş, Bursalı Hâşimî ve Seyyid Osman Sürûrî gibi şairlerin elinde en güzel örneklerini vermiştir (Karabey, 2011). Klasik Türk Edebiyatında şairler farklı konularda tarih düşürmüşlerdir. Padişahların tahta çıkmasına, sadrazamların tayinlerine, şeyhülislam tayinlerine (Yakıt, 2003, s. 72), ayrıca şairler padişahların yaptırmış oldukları “cami, mescit, tekke, medrese, han, hamam, köprü, çeşme, vs. gibi (Yakıt, 2003, s. 105) mimarî yapıların tamamlanışına tarih düşürmüşlerdir.

Mecmûa’da bazı manzûmelerin son beyitlerinde ya da manzûme ortalarında tarih düşürüldüğü tespit edilmiştir. Bunlar Sultan I. Ahmed’in biyografisi açısından önem arz etmektedir.

Mecmûa’da tarih düşmeyle ilgili yazılan 34 şiir bulunmaktadır. Farklı şairlere ait bu manzûmeler Sultan I. Ahmed’in şehirlerarası yapmış olduğu yolculuklara, avlandığı zamanlara, kasr, çeşme, saray gibi imar yapılarını konu edinmektedir. *Mecmûa’da*, Sultan I Ahmed’in gitmiş olduğu şehirleri, yaptırmış olduğu çeşme ve köprüleri ve o dönemin önemli olaylarını şairler tarih düşürerek anlatmışlardır. *Mecmûa’da* 1020/1611, 1021/1612, 1022/1613, 1023/1614 tarihleri bu manzumelerde geçmektedir. Aşağıdaki grafikte de belirtildiği üzere en çok 1612 yılı ile ilgili tarih düşürülmüştür.

Grafik 5.2. Tarih Düşürme

Manzûmelerin tarihleri incelendiğinde; 1020/1611 yılı şair Es'ad tarafından Arapça yazılmış iki manzûme ve Âzerî tarafından yazılmış bir manzûmede yer almaktadır. Bahtî'nin aşağıdaki şiirinin yazılış tarihi de 1020/1611'dir. Sultan I Ahmed kendi yazmış olduğu aynı zamanda da *Mecmûa-i Sultân Ahmed*'in ilk şiiri olan *Güfte-i Hazret-i Sultan Ahmed Han* şiirinde tarih düşürmüştür. Bahtî bu şiirinde Edirne'ye gittiğini bildirmektedir.

1. Kapuñda **Ahmed**'i maqbûl kul it
2. Günâhım 'avf idüp 'özüüm kabûl it
3. Yoluñda 'âkıbet ehl-i vuşul it
4. Beni kıl 'âlem-i ma'nîde sultân

1020/1612 Bahtî Mr. (2/5)

1021/1612 yılı on sekiz manzûmede geçmektedir. Bu manzumeler Abdî, Azîz, Âzerî, Abdülganî, Bahtî, Mehmed Efendi, Safî, Şeyhî, Piyâde tarafından yazılmıştır. Bir tane de şairi belli olmayan manzume vardır.

1022/1613 yılı *Mecmûa*'da on farklı manzûmede söz konusu edilir. 'Âlî, 'Azîz, Kemâl Efendi, Mehmed Efendi tarafından bu manzûmeler yazılmıştır. Şairi bilinmeyen bir manzûmede de bu yıla tarih düşürülmüştür.

1023/1614 yılının geçtiği dört manzûme yer almaktadır. Bunlar Abdî, Dâî ve Şeyhî tarafından Sultan I. Ahmed'in Edirne'ye teşrifini ve Edirne'de yaptırdığı köşk ve köprü tarihleridir. Şairi bilinmeyen bir manzûmede de bu yıla tarih düşürülmüştür.

Mecmûa'da en çok şiiri olan şairlerden Şeyhülislam Mehmed Efendi, bir şaheser olan Sultanahmet Camii'nin temel atma töreninde Sulatan I Ahmed'in yanında bulunmuştur. Şeyhülislam Mehmed Efendi şiirlerinde Sultan I. Ahmed'e Edirne'de bulunuşunun mutluluğuna dua ederek tarih düşmüştür. Diğer manzumelerinde ise Sultan I Ahmed'in Gelibolu'ya gelişi, İstanbul'a tekrar geri dönüşü ve 1612 yılında çeşme yaptırmayı sebebiyle tarih düşmüştür.

Hibrî, *Edirne Tarihi* eserinde yüz altmıştan fazla çeşme olduğu belirtilir, fakat Sultan I Ahmed'in yaptırdığı çeşmeden bahsetmez

Dedi târîhin Mehemmed idüp ol şâha du'â
Edirne ola sürürî câyı sultân Aḥmed'in

1021/1612 Mehmed K. (8/9)

Söyleyüp şan'atla târîhin Mehemmed didi kim
Ġam gidüp Aḥmed geldi Edrene tahtına

1021/1612 Mehmed K. (37/6)

Oldı bu çeşme çü sultân Aḥmed'in
Dâyimâ anda aḳa mâ-i zülâl

1021/1612 Mehmed K. (43/18)

Du'â-güyı Muḥammed mülhem olup didi târîhin
Gelibolı'ya sultân Aḥmed-i deryâ-kerem vardı

1022/1613 Mehmed K. (11/14)

Dîdi târîhin Mehemmed mülhem olup ğaybdan
Geldi sultân Aḥmed İstanbul'a yine emn ile

1022/1613 Mehmed K. (18/6)

Didi bu mısra'ı hâtifden Mehemmed ğuş idüp
Çeşmesinde aḳdı sultân Aḥmed'in mâ-i ma'in

1022/1613 Mehmed K. (57/11)

Abdi, Âlî Efendi, ‘Azîz Efendi, Dâ‘î, Hıfzî, Kemâl Efendi, Nâdirî ve Şeyhî gibi şairler *Mecmûa*’da yazmış oldukları şiirlerde; 1612’de Sultan Ahmed’in Edirne’ye gelişini, 1613’te İstanbul’a dönüşünü, 1614’te tekrar Edirne’ye gelişini anlatmışlardır. Fakat Hibrî, eserinde Sultan I Ahmed’in Edirne’ye 1605 yılında geldiğini söyler.

Şairler, Sultan I. Ahmed’e duâ ederek, Edirne’yi cennet gibi bir mekâna dönüştürdüğünü söyleyip, Edirne’de bulunan bir köşkü ve çeşmeyi yaptırdığını söylemişlerdir. (Bkz. Köşk ve Cisir Yapımı) Ayrıca, adaletli padişahın makamına ve saltanatına övgüde bulunmuşlardır.

Hümâyün maqdemüñ târîhin ‘Abdî

Didüm ‘izzetle geldi şâh-ı ‘âlem

1023/1614 Abdî Kk. (60/11)

Geldi çün lafzen ve ma‘nen didi ‘Âlî târîh

Biñ yigirmi ikide şâh-ı mükerrem geldi

1022/1613 Âlî Efendi K. (12/41)

Âzerî bu resime yazmış ki anı kilik-i kudret

Âb ile eyledi şâd Edirne milkini sultân Aḥmed

102/1612 Âzerî K. (140/6)

Âzerî bu resme yazdum ol şehüñ târîhini

Firdevs-i â‘lâ oldı sultân Aḥmed ile Edrene

1021/1612 Âzerî Kt (143/14)

‘Azm-i İstanbul kılduḡda didüm târîhin

Yine Sitanbul’a sultân Aḥmed iḡbâl eyledi

1022/1613 Azîz K. /50/7)

Hâtıf-ı ḡaybî didi târîhin

Şaydḡeh Edrene buldı şeref

1021/1612 Azîz K. (49/9)

Nâdirî ol vaz‘-ı maḡbûliñ didi târîhini

Cennet-âbâd oldı sultân Aḥmed ile Edirne

1021/1612 Nâdirî K. (52/8)

Her ḡande ḡursa olsun hem-ḡâl-i sırr-ı Aḥmed

Her ḡande gitse olsun hem-râh-ı avni’ llâh

1021/1612 Nâdirî K. (62/7)

Söyledi itmāmına tārīh şehā Hıfzî kuluñ

Didi āña kaşr-ı ra' nā bī-bedel 'ālī-mekān

1021/1612 Hıfzî K. (23/12)

Şāfî hemān-dem bir cevāb inşā idüp luţf ile hoş

Tārīh ile didi āña hān Ahmed secde-gāh

1021/1612 Şāfî K. (45/9)

Hamd idüp Şeyhî didi tārīhini

Pādişāhum geldüñ 'izzetle bugün

1023/1614 Şeyhî Kk. (61/5)

Hayr-mağdem diyü düşdi tārīh ey şāh-ı 'ādil

1021/1612 Şeyhî K.136/28)

Mübārek-bād sa' ādet-bād bi-ħağ-ı şîr-i Yezdānî

Pādişāhuñ mağdem in eyle mübārek 'āleme

Didi dil etdi du' ā zımnında tārīhin beyān

1022/1613 Kemâl K. (16/12)

Lisānına hemān-dem oldı cārî

Ķudūmuñ hayr ola tārīh-i zībā

1022/1613 Kemâl K. (15/21)

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan dâriyye edebi tür olarak adlandırdığımız bu bölümde şairlerin manzûmelerinde Sultan I. Ahmed'in yaptırmış olduğu sadece köşklere değil de farklı yapılardan da bahsedilmektedir. Görkemli, gösterişli köşler yaptırırken sadece hayır maksadıyla herkesin faydalanması için yapılan, halkın ihtiyaçlarının giderilmesi için faydalanacakları çeşme, köprü gibi değişik yapıtlar yapıldığı da dile getirilmiştir.

Aşağıdaki tabloda *Mecmûa*'da yer alan dâriyyelerin, tarih manzumelerin sıra sayısı, varak numarası, şair ve şiir başlığı yer almaktadır.

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	23a	Abdî	KAŞİDE-İ 'ABDÎ EFENDİ
2.	23b	Dâî	KAŞİDE-İ DÂ'İ BERÂY-I CİSR-İ SULTAN AHMED HAN
3.	22a	Hıfzî	KAŞİDE-I HIFZÎ
4.	60a	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I İTMÂM-I KAŞR-I BÜLEND VE ÇEŞME-İ HAYAT
5.	12b	Medhî	KAŞİDE-İ MEDHÎ
6.	27a	Belli Değil	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTAN AHMED HAN
7.	47b	Mehmed	ÇEŞMENÜN BAŞLANMASINA TÂRİHİDÜR GÜFTE-İ MÜFTİ MEHEMMED EFENDİ
8.	10a	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
9.	31b	Ganî	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-'ABDÜ'L-GANÎ

10.	31b	Ganî	Diger
11.	32a	Şairi belli değil	Diger
12.	32a	Şairi belli değil	Diger
13.	54a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
14.	23a	Abdî	KAŞİDE-İ 'ABDÎ EFENDİ
15.	39a	Abdî	KAŞİDE-İ 'ABDÎ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
16.	45b	Abdî	KAŞİDE-İ 'ABDÎ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
17.	20a	Alî	KAŞİDE-İ 'ALÎ EFENDİ EL-MÜDERRİS
18.	80b	Azerî	KAŞİDE-İ AZERÎ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
19.	82b	Azerî	Başlıksız
20.	70a	Azîz	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
21.	71a	Azîz	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
22.	1b	Bahtî	GÜFTE-İ HAZRET-İ SULTÂN AHMED HÂN
23.	3b	Bahtî	GÜFTE-İ SULTÂN AHMED HÂN
24.	23b	Dâ'î	KAŞİDE-İ DÂ'Î BERÂY-I CİSR-İ SULTÂN AHMED HÂN
25.	47a	Es'ad	BEYT-İ 'ARABÎ DER MEDH SULTÂN AHMED HÂN
26.	48b	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BEYT-İ ŞERİFİN SAĞHINI SA'ADETLÜ PÂDİŞAHIMUZIN MEREMMET BUYURDUKLARINA TÂRİHDÜR
27.	22a	Hıfzî	KAŞİDE-İ HIFZÎ
28.	17a	Kemâl	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ
29.	29b	Kemâl	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
30.	15a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHMED EFENDİ
31.	19a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
32.	36a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ SULTÂN AHMED HÂN
33.	54a	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
34.	60a	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I İTMÂM-I KAŞR-I BÜLEND VE ÇEŞME-İ HAYÂT
35.	47b	Mehmed	ÇEŞMENÜN BAŞLANMASINA TÂRİHDÜR GÜFTE-İ MÜFTİ MEHEMMED EFENDİ
36.	76a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM BERÂY-I İTMÂM-I ÇEŞME MA'ATÂRİH
37.	72b	Nâdirî	KAŞİDE-İ GANİ-ZÂDE EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
38.	79b	Nâdirî	KAŞİDE-İ GANİ-ZÂDE MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
39.	31b	Nâdirî	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-'ABDÜ'L-GANİ
40.	62b	Safî	KAŞİDE-İ İMÂM-I HÜDAVENDGAR DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
41.	39b	Şeyhî	KAŞİDE-İ ŞEYHÎ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
42.	77a	Şeyhî	KAŞİDE-İ ŞEYHÎ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
43.	54a	Piyade	TÂRİH-İ PİYÂDE BERÂY-I İCRÂ-YI TUNCA DER MAHMİYYE-İ EDRİNE DER SERÂY-ÂBÂD
44.	27a	Şairi Belli Değil	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
45.	31b	Şairi Belli Değil	DİGER
46.	32a	Şairi Belli Değil	DİGER
47.	32a	Şairi Belli Değil	DİGER

Tablo 5.1. Şiir Başlığı

5.2. Hasbihâl

“Hasbihâl, edebiyatta, şairin kendi halinden söz ettiği veya samimi bir sohbet ortamı, hal-hatır sorma tavrını ifade eden metinler” (Akkuş, 2006, s. 91) olarak tanımlanır. “Beyitlerde şairlerin kendileri ve bazen başkaları ile ilgili anlattıkları her şey, hasb-i hâl sınırları kapsamında değerlendirilebilir” (Aça, Gökalp, & Kocakaplan, 2009, s. 305). “Bu türde şairlerin hal-hatır sormakla beraber kendi halinden memnun olmayıp şikâyetle bulunduğu da görülmektedir. Divan şairleri hallerini doğal olarak şikâyetlerini ve dertlerini de dile getirirler” (Aça, Gökalp, & Kocakaplan, 2009, s. 557). *Mecmûa*'da sadece bir manzumede bu türdedir.

Mecmûa'da yer alan *Kasîde-i Şeyhî Der Medh-i Sultân Ahmed Hân* başlıklı manzumede Şeyhî, padişaktan başka kimsesi olmadığı, acizliğini dile getirir.

Deyr-i dünyâ içre şâhum senden a'lâ kimse yok
Ey şehüm cins-i beşerde benden ednâ kimse yok
Şeyhî K. (46/1)

Aşağıdaki tabloda *Mecmûa*'da yer alan bu manzûmenin sıra sayısı, varak numarası, şair ve şiir başlığı yer almaktadır.

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	63b	Şeyhî	KAŞİDE-İ ŞEYHÎ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 5.2. Şiir Başlığı

5.3. İdiye

“İd” Arapça bir kelime olup bayram anlamındadır. *Kasîde-i İdiye*’ ise şairlerin büyük kimselere, bayramda sundukları tebrik kasidesi anlamını taşımaktadır” (Devellioğlu, 2003, s. 426). Müslümanların yılda iki defa kutladıkları Ramazan ve Kurban bayramları vardır. Bayramlar, geçmişten bugüne kadar özel anlamlar taşıyan günlerdir. “Dinî bayram olmamakla beraber nevrûz da bu günlere dâhil edilmiş, ancak yazılan şiirler ayrı bir adla "nevrûziyye" olarak anılmıştır” (Uzun, 1999). İdiye olarak adı geçen şiirler birer bayram tebriği olarak da adlandırılabilir. Dîvân şairleri makam sahiplerine ithafen kaside yazmak için faydalandıkları fırsatlardan biri de bayramlar münasebetiyle bugünlerini kutlamak olmuştur. İdiyeler yazıldığında sadece bayram kutlamaları değil Ramazan vesilesiyle de yazılmıştır. “Şairler kasidelerini bazı kutlamadan dolayı yazmaya teşfik eden ve yine bazı vesilelerle onları övdükleri

kişilere takdim etmektedirler. Ramazan ve ardından gelen bayramlar, bu vesilelerin en kıymetlilerindedir” (Pekolcay, 1981, s. 240). Ramazanla birlikte daha çok anıldığı için, hilalin görülüp oruca başlanması ve orucun sona erdirilmesi gibi uyulamalardan söz edilemesi nedeniyle ramazaniyelerle iç içe işlenebilmektedir (Akkuş, 2006, s. 122).

Dîvân şiiirinde bir diğer bayram kutlaması da nevrûz bayramıdır. “Gece ve gündüzün eşitlenme zamanı olarak kabul edilen, Eski İran ve Türk kültüründe bahar başlangıcı ve yılbaşı olarak kabul edilmiştir. Tarikatlar arasında özellikle de Bektaşiler arasında çok yaygın ve gelişmiş bir gelenektir. Kırılarda ve dergâhlarda okunan bestelenmiş nevrûziyeler yazılmıştır” (Aça, Gökalp, & Kocakaplan, 2009, s. 557). “Dîvân edebiyatında Necati Bey, Hayalî Bey, Şeyhülislam Yahya, Nefî, Nâbî, Nedim, Enderunlu Fâzıl, Keçecizade İzzet Molla ıydiyye türünden şiiir yazan şairlerimizden bazılarıdır” (Canım, 2014, s. 90).

Mecmûa-i Sultân Ahmed’de Nevrûz, Kurban ve Ramazan Bayramı vesilesiyle farklı şairler tarafından Sultan I. Ahmed’e yazılmış tebrikler de yer almaktadır.

Mecmûa’da en çok îdiyesi olan şair Mehmed Efendi’dir. Ahmed, Asârî, Azîz, Afvî, Bülbülü, Dâî, Es’ad, Kemâl ve Sanî tarafından yazılmış îdiyeler de *Mecmûa*’da yer almaktadır. *Mecmûa-i Sultân Ahmed*’de nevrûziye örneği sadece bir manzûmede görülmektedir. *Mecmûa-i Sultân Ahmed*’de yer alan îdiyelerde; bayram vesilesiyle şairlerin tebrikleri, halkın mutluluk ve heyecanı, verilen ziyafetler, yapılan hazırlıklar anlatılmakta bu vesileyle de padişaha duâ ve övgülerde bulunmaktadır.

Mehmed Efendi, bayram vesilesiyle halkın sevinci ve bayramın getirdiği huzurdan bahsetmektedir.

Sürür-ı ‘ıyd ile mesrûr iken halk-ı cihân cümle
Şafâ-yı şâh-ı ‘âlem anlara ‘ıyd-ı cedîd oldı
Mehmed K. (34/4)

Mehmed Efendi, yirmi yedi beyitlik bu manzûmesinde Sultan I. Ahmed’in bir Kurban Bayramı’nda Edirne’de bulunduğunu, halkın mutluluğunu, bayram vesilesiyle padişahın eteğini öpme arzusunun olduğunu dile getirmiştir. Şair manzûmenin diğer beyitlerinde padişaha duâ ve övgülerde bulunmuştur.

Semā-yı devletüñ ol mihr-i rahşān ü toğar ayı
Edirne kişverinde etdi yine ‘ıyd-ı azhāyı

Mehmed K. (57/1)

Edirne halkunuñ n’ola olursa gözleri rüşen
Ararken mäh-ı ‘ıydı buldılar ol şems-i ‘ulyāyı

Mehmed K. (57/6)

Öperdik dāmenin ‘ıyd-ı sa‘ıd irdikce ‘izzetle
Görürdik āfitābāsā cemāl-i ‘ālem-ārāyı

Mehmed K. (57/21)

Mehmed Efendi bir başka beytinde ise padişahın Ramazan Bayramı’nı kutlar.

Sa‘ādetle gelüp dāyim terāvīh ü şıyām ayı
Mübārek ola sultān Aḥmed’e bu ihtirām ayı

Mehmed K. (62/1)

Mehmed Efendi aşağıdaki bentte Sultan I. Ahmed’in bayramda Edirne’de bulunduğunu söyler.

1. Ey penāh-ı halk-ı ‘ālem sāye-i Rabb-ı mecīd
2. Mäh-ı iqbālīñ hemīşe ola devletinle cedīd
3. utlı olup Edrene taḥtı ola baḥtıñ sa‘ıd
4. Her günüñ firūz ola şāhım mişālī rūz-ı ‘ıd
5. ‘ıyd olup dāmāniña yüz sürdi aḥrār ü ‘abīd
6. Ol sa‘ādetden hemānā bu du‘ācıdur ba‘ıd

Mehmed Msd. (109/2)

Asārî, Azîz ve Afvî; Sultan I.Ahmed’e bayram tebriğinde bulunarak bu vesileyle padişaha duâ etmişlerdir. Şairler, padişahın ömrünün uzun, bayram gibi mutlu bir hayatının olmasını dilemektedirler.

Dilerim ḥazret-i sultān-ı ‘azīmü’ş-şānuñ
Her günin ‘ıyd-ı sa‘ıd eyleye dā’im mevlā

Asārî Kk. (6/1)

Cihān tırduqça tırsun her günü ‘ıyd-ı sa‘ıd olsun
Cenāb-ı ḥazret-i Ḥaḳ’dan göre luṭf-ı firāvānı

Azîz K. (44/14)

Burc-i rif'atden tülû' itdi meh-i envâr-ı 'ıyd
'Âleme 'arz eyledi luţf eyleyüp dîdâr-ı 'ıyd
Afvî K. (33/1)

Bülbülü'ye ait aşağıdaki bentte ve Dâî'nin beytinde yukarıdaki şairlerle aynı
duygu ve düşünceler dile getirilmiştir.

1. Hezârân şük'r ü ħamd olsun dil ü cân ile mevlâya
2. Ki bir yılda virirüz zînet iki 'ıyd ile dünyâya
3. Üzüntüden gelir şafvetderün-ı pîr ü bernâya
4. Keder gider şafâ-baĥş olunur a'lâya ednâya
5. O günlerde şalınmaĥ kâr olur her ĥadd-i bâlâya
6. Çıkar ĥalk-ı cihân her cânibe seyr ü temâşâya
7. Ĥudâ 'ömrüñ ziyâde ide ey şâh-ı hümâ-sâye
8. İresin nice yüz biñ 'ıyd-ı şavma ıyd-ı aĥhâya

Bülbülü Msm. (5/I)

Ĥudâ itsün mübârek 'ıydı her dem
Şafâ ile pür olsun cümle 'âlem

Dâî K. (39/1)

Es'ad Efendi bayram vesilesiyle padişaha tebriklerini sunarak, ömrünün bayram
gibi ve adaletinin daim olmasını bu şekilde insanların huzurlu yaşayacaklarını belirtir.

Ĥazret-i Ĥaĥ pâdişâhın her günün bayrâm ide
Sâyesinde ehl-i îmân dâyimâ ârâm ide

Es'ad K. (88/1)

Kemâl Efendi, padişahın bayram vesilesiyle ziyafetler verdiğiinden
bahsetmektedir.

Çü rüz-ı rûze geldi 'ıyd irdi
Ziyâfet itdi cümle dâ'iyânı

Kemâl K. (89/5)

Aşağıdaki tabloda *Mecmûa*'da yer alan îydiyelerin sıra sayısı, varak numarası,
şair ve şiir başlığı yer almaktadır.

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	42b	Ahmed	KAŞİDE-İ BERĀY-I SULTĀN AĦMED HĀN
2.	9a	Asārī	KAŞİDE-İ ‘ĀSĀRĪ EFENDĪ
3.	61b	Azîz	KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDĪ BERĀY-I SULTĀN AĦMED HĀN
4.	25b	Afvî	KAŞİDE-İ ‘AFVĪ
5.	7b	Bülbülî	KĀŞİDE-İ BÜLBÜLĪ
6.	25a	Dā’î	KAŞİDE-İ DĀ’ĪYĀ BERĀ-YI SULTĀN AĦMED HĀN
7.	56b	Dā’î	KAŞİDE-İ DĀ’Ī BERĀY-I SULTĀN AĦMED
8.	51a	Es’ad	KAŞİDE-İ ES’AD EFENDĪ BERĀY-I SULTĀN AĦMED HĀN
9.	53b	Es’ad	KAŞİDE-İ ES’AD EFENDĪ BERĀY-I SULTĀN AĦMED HĀN
10.	67b	Es’ad	KAŞİDE-İ ES’AD EFENDĪ
11.	17a	Kemal	KAŞİDE-İ KEMĀL EFENDĪ
12.	51b	Kemal	KAŞİDE-İ KEMĀL EFENDĪ
13.	52b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEĦEMMED EFENDĪ BERĀY-I SULTĀN AĦMED
14.	37b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEĦEMMED EFENDĪ
15.	39b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEĦEMMED EFENDĪ
16.	40b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM
17.	41b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEĦEMMED EFENDĪ
18.	53b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEĦEMMED EFENDĪ
19.	62a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEĦEMMED EFENDĪ
20.	38b	Sanî	KAŞİDE-İ SĀNĪ BERĀY-I SULTĀN AĦMED HĀN

Tablo 5.3. Şiir Başlığı

5.4. Kudûmiye

Arapça bir kelime olan “kudûm” uzak bir yoldan gelme” (Devellioğlu, 2003, s. 537) anlamına gelmektedir. Edebiyat terimi olarak Kudûmiye ise “uzak bir yoldan bir büyüğe, o yerin halkı tarafından sunulan armağan tebrik şiiri” (Devellioğlu, s. 537) şeklinde tanımlanmıştır. Bu türde yazılmış olan edebi türler çeşitlilik göstermektedir. Kimi zaman seferden dönen yada değişik şehirlerin ziyaretine giden hükümdara, yahut farklı görevlere giden devlet büyüklerine yazılmıştır. Yazılış sebebinin farklılığından dolayı kudûmiye edebi türünün pek çok edebi sanat ve benzetme unsurları kullanılarak da genişletilmiştir.

Mecmûa’da yer alan kudûmiyelerde şairler şiirlerinde hükümdarın gelişini coşkulu bir dille anlatmıştır. Hükümdarın gelişini anlatırken sadece kendi duygularını değil padişahın teşrif ettiği yerlerde halkın yaşadığı heyecanı, neşeyi, memnuniyet duygularını da dile getirmektedirler.

Mecmûa-i Sultân Ahmed'de 11 kudûmiye edebi türü bulunmaktadır. *Mecmûa*'da farklı şairler tarafından yazılan kudûmiyelerde Sultan I. Ahmed'in, Edirne'ye, İskender Köyü'ne, Gelibolu'ya, Tokat'ta, İstanbul'a ve Üsküdar'a gidişleri söz konusu edilmiştir.

Mecmua'da, kudûmiye edebi türü en çok Mehmed Efendi tarafından yazılmıştır, diğer manzûmeler ise Aklî, Derbânî, Es'ad ve Şeyhî'ye aittir.

Tesdîs-i Şeyhü'l-İslâm Mehemmed Efendi başlığı altında yer alan manzûme Mehmed Efendi tarafından yazılmış müseddes-i mütekerrirdir. Şair, bu manzûmesinde Sultan I. Ahmed'in Edirne'ye teşrifinden dolayı halkın duyduğu heyecan ve mutluluktan bahsetmektedir.

1. Edirne halkı müştâk idi ol sultân-ı bâ-ğadre
2. Görüp bedr-i cemâli bâ-kemâlin irdiler çadre
3. Hilâl-i 'iyda düş oldu başkanlar ol yüzi bedre
4. Yiter irdi o şehre mihr-i rüyından anîñ behre
5. Gelüp yine bu mülke sâye-i pervâne-i Yezdân
6. Yayılson ya 'nî zıll-i hazret-i sultân Ahmed Hân

Mehmed Msd.(4/2)

Mehmed Efendi'nin *Mecmûa*'da 19a varlığında yer alan on dört beyitlik manzûmesinde ise Gelibolu'ya gittiğini tarih düşerek Sultan I. Ahmed'e duâlarda bulunmuştur.

Gelibolu'ya sultân Ahmed-i deryâ-kerem vardı
Şehin-şâh-ı mu'azzam dâver-i 'âlî-himem vardı

Mehmed K. (11/1)

Du'â-güyı Muhammed mülhem olup didi târîhin
Gelibolu'ya sultân Ahmed-i deryâ-kerem vardı

Sene 1022/1613

Mehmed K. (11/14)

Mehmed Efendi'nin bir diğer 83 beyitlik kudûmiyesinde ise Sultan I. Ahmed'in Edirne'ye gelişinden söz etmektedir. Manzûmenin ilk on beyti padişahın gelişini müjdelere ve şairin duyduğu memnuniyeti ifade etmektedir. Halkın duyduğu mutluluğu dile getiren şair, padişahın yüzündeki nurla Edirne şehrini aydınlattığını, şehrin canlılığının tekrardan geldiğini, şehrin gül bahçesine döndüğünü anlatmaktadır.

Mehmed Efendi'nin *Kaşîde-i Şeyhü'l-İslâm Mehemmed Efendi Berây-ı Sulţân Ahmed Hân* başlığı altın kudümiyesine mukayeseli inceleme yapılmıştır. (Batur & Yıldız, 2019)

Hayr-mağdem merhabâ ey Dâver-i devr-i zamân
Âfitâb-ı tal'atüñle oldı nürânî cihân

Mehmed K. (14/1)

Câni geldi yirine şehriñ kudümuñla yine
Rühısın sen 'âlemüñ âfâka aḥkâmıñ revân

Mehmed K. (14/6)

Hamdüli'llâh şimdi nîsân-ı şehâb-ı luḫ ile
Bâğ-ı ḳalbiñ oldı her bir küşesi bir gülistân

Mehmed K. (14/8)

Mehmed Efendi onuncu beyitten sonra ise Sultan I. Ahmed'in Edirne'de gittiği camilerden bahsederek yeni bir mescit yaptırılmasının emrini verdiğini aktarmaktadır. Tunca nehrinde kayık gezintisinden bahsederken, sultanın aynı zamanda av merkezi olan Edirne'nin her yerini gördüğünü ve bu vesile ile gittiği her yere yenilikler getirdiğini anlatmaktadır. Manzûmenin devamında ise Sultan I. Ahmed Edirne'de beş ay kaldıktan sonra da Gelibolu'ya gittiğini, Yazıcıoğlu mezarlığını ziyaret ederek yıldönümü dolayısıyla mevlit okuttuğundan bahsetmektedir.

N'ola sa'd olursa ol şehre duḫülüñ yemn ile
Toğrı Beytu'llâha indik ey güzîn-i dâverân
Mehmed K. (14/11)

Cüy-ı Tunca aḳdı pây-ı kâmet-i dil-cüyüña
Ḳayığıñ üstünde añın oldı bir taḫt-ı revân
Mehmed K. (14/14)

Yazıcıoğlın ziyâret eylediñ ekrâm ile
Âb-ı feyz ola revânından saña dâ'im revân
Mehmed K. (14/19)

Çünkü eyyâm-ı vilâdetde ziyâret eylediñ
Mevlid okutduñ ḳabül ide Hudâ-yı müste'ân
Mehmed K. (14/20)

Kasidenin ikinci bölümünde 33. beyitten sonra Sultan I. Ahmed'in İstanbul'a geri dönüşünü konu edinmektedir. Şair padişahın İstanbul'a gelmesine dair duâlarda

bulunarak, devlet büyüklerinin ve halkın, padişahın huzuruna çıkıp eteğine yüz sürmek için geldiklerinden bahseder. Padişahın konakladığı yer ise Davutpaşa'dır.

Ol gice bulup şeref Dāvūd Paşa menzili
Ol fezāda kondı cümle leşker-i İslāmiyān

Mehmed K. (14/41)

İlerleyen beyitlerde şair, padişahın teşrifi sebebiyle yapılan kutlamalardan söz etmektedir. Sultan I. Ahmed'in İstanbul'a gelişi büyük bir coşku ile kutlanırken şair, beyitlerde mumlarla, çadırlarda ordu meşaleleriyle, bayraklarla, top ve tüfek seslerinin gökyüzüne çıkan sesleriyle duyulan coşkuyu beyitlere yansıtmıştır. Şair, Lâle ve zambaklarla bir meşale gibi süslenmiş çemenleri, bahar üzerinden yapılan tasvirlerle beyitlerine taşımıştır.

Mūmlarla zeyn olup ordu-yı dil-cū ser-te-ser
Yiryüzünde āşikār oldı rüsūm-ı aḥterān

Mehmed K. (14/43)

Lâleler sahn-ı çemenzār içre meş'allar yāḳūt
Oldılar ol leylerde anlar daḥı āteş-feşān

Mehmed K. (14/46)

Açdı zanbaḳ aḳ sancaklar livā-yı şubḥveş
Rāyet-i feth āyetiñ şevkiyle ey şāh-ı zamān

Mehmed K. (14/59)

Gayrimüslim olan bir zat, Müslüman olacağını söyleyerek Sultan I. Ahmed'in huzuruna çıkmıştır.

Güş-ı hūşum sözleri dürrine olmışken şadef
'Arz-ı İslām eyledi bir kāfir anda nāgehān

Mehmed K. (14/73)

Maḥzarında dīn-i İslāmı aña telkīn idüp

Ṭül-i 'ömr ü devleti için du'ā itdim hemān

Mehmed K. (14/74)

Kasîdenin devamında şair padişahın ömrünün uzun, Müslümanların daha fazla olması duâsıyla devam ederek en son bölümünde de fahriyeye geçmiştir.

Mehmed Efendi manzûmesini bölümlere ayırarak padişahın gittiği her yeri bir güneş gibi aydınlattığını, halkın padişahı memnun olduklarını, ziyaretlerde

bulduğunu, İslam dinine olan bağlılığını, yanında bulunan devlet büyüklerine lütufta bulunduğunu anlatmaktadır.

Mehmed Efendi'ye ait bir diğer kudûmiyelerinde ise Sultan I. Ahmed'e övgülerde bulunarak Üsküdar'a teşrifinden bahsetmektedir.

Sa'îd olsun güzârîñ Üskidar'a

Sa'âdet karşı gelsün ol diyâra

Mehmed K. (19/1)

Olup şems-i sa'âdet âşikâre

Şafâ geldi diyâr-ı Üskidar'e

Mehmed K. (39/1)

Mecmûa'da yer alan Aklî'nin müsemmeninde ve Derbânî'nin kasidesinde ise Sultan I. Ahmed'in Edirne'ye teşrifi üzerine yazılmıştır.

1. Yâ İlâhi gülşen-i 'ömrin hemîşe tâze kııl
2. Rişte-i devletle 'ömr-i defterin şîrâze kııl
3. Ehl-i İslâmbul'a şâhuñ kapusun dervâze kııl
4. Hîl'at-i iqbâli kıddine tamâm endâze kııl
5. Kûs-i kıadrin göklere ırgür bülend-âvâze kııl
6. Gülşen-i dilde beyti 'Aklî her dem tâze kııl
7. Hıyr-makdem merhabâ hoş geldün ey şâh-ı kerem
8. Dest-gîrûñ Aħmed olsun yarıcîñ Allâh hem

Aklî Msm. (133/ VII)

Hazret-i sultân Aħmed Hân şâh-ı kâm-kâr

İtdi teşrîf Edrene tahtın şeh-i 'âlî-vaķâr

Derbânî K. (55/1)

Es'ad Efendi tarafından *Mecmûa*'da yer alan kudûmiyede ise Sultan I. Ahmed'in Tokat'a teşrifini ve orada avlandığını şu beytinde söylemektedir.

Şikâr için kıoyup Tokat'a hep düşmenleri bir bir

Dem-â-dem her birisin tu'me-i tîg-i demâr itsün

Es'ad K. (68/6)

Şeyhî tarafından yazılmış *Mecmûa*'da yer alan iki kudûmiye bulunmaktadır. Her iki manzûmede de Sultan I Ahmed'in Edirne'ye teşrifini tarih düşerek söz konusu etmiştir.

Bîşezâr-ı Edrine'yi geşt idüp

Şirveş geldi şecâ'atle bugün

Şeyhî Kk.. (61/4)

Hamd idüp Şeyhî didi târîhîni

Pâdişâhum geldün 'izzetle bugün

Sene 1023/1614

Şeyhî Kk. (61/5)

Mecmûa-i Sultân Ahmed'de şairler manzûmelerinde padişahın teşrifini coşkulu bir şekilde anlatmıştır. Bu coşkuyu şair sadece kendi duygularını değil halkın ve tabiatın bile dile geldiğini, heyecan ve neşe duygularıyla tasvir edilmektedir. Bu tür manzumelerde olumsuzluktan uzak, güzel izlenimler bırakan coşku dolu bir dille kaleme aldıkları görülmektedir.

Aşağıda verilmiş olan tabloda *Mecmûa-i Sultân Ahmed'de* yer alan kudûmiyelerin sıra sayısı, varak numarası, şair ve şiir başlığı yer almaktadır.

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	74b	Aklî	KAŞİDE-İ 'AKLÎ
2.	74a	Derbânî	KAŞİDE-İ DERBÂNÎ BERÂY-I SULTÂN AĞMED ĖĖAN
3.	42a	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
4.	6b	Mehmed	TESDİS-İ ŞEYĖÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ
5.	17a	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ MUĞHAMMED EFENDİ
6.	19a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYĖÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ
7.	23b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYĖÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AĞMED ĖĖAN
8.	28b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYĖÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ
9.	37a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYĖÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AĞMED
10.	14a	Şeyhî	KAŞİDE-İ ŞEYĖİ
11.	39b	Şeyhî	KAŞİDE-İ ŞEYĖİ BERÂY-I SULTÂN AĞMED ĖĖAN
12.	66b	Şair belli dsegil	Başlık Yok

Tablo 5.4. Şiir Başlığı

5.5. Medhiye

Eski Türk edebiyatının temelini oluşturan nazım birimi ve edebî türler, edebî geleneğin sanatını, zevkini yansıtmaktadır. Kaside nazım şeklinin önemli bir bölümü olan medhiye Arapça bir kelime olan “medh” sözlüklerde övme, övgü anlamındadır.

Edebî terim olarak, bir kimseyi veya bir kişiyi övmek için yazılmış şiir anlamıyla divan edebiyatında bir anlam tarzına ad olmuştur (Akkuş, 2006, s. 143).

Kasîdenin temel bölümü olmakla beraber şair bu medhiyede din büyüklerini, padişahları, sadrazamları, şeyhülislamı, kâtipleri, defterdarları, padişah hocalarını ve analarını iyi vasıflarla bol bol över (Çavuşoğlu M. , 2000, s. 21). Bazı durumlarda övülen memduhun hak etmediği bir abartı da görülmektedir. Bu durumda övgü sıfatları, “memduhda olmamasına rağmen, belki de memduhun bu yöne dikkati çekilerek daha duyarlı olması istenir.” (Aydemir, 2002, s. 153).

Medhiye, şairin kendini makam sahiplerine tanıtması, şairliğini ve şiir sanatını duyurması açısından önemli bir araçtır. Şair, kasidesinin medhiye bölümünde memduhun, adaletini, iyilik severliğini, savaşçı kişiliğini, saltanatı gibi özelliklerini anlatmaktadır. Şair, medhiyede bir devlet yöneticisinin kendi bakış açısıyla kaleme almaktadır (İspir, 2011, s. 46). Şair, memduhun, adalet sahibi ve eşsiz kişiliğini, cömert ve fazilet sahibi olduğunu dile getirir. Peygamber, evliya, ün yapmış kahramanlara benzetilerek manzûmelerde en çok çalışılan konular arasında bulunmaktadır. Manzumelerin duâ bölümlerin özellikle medhiye bölümünde işlenen konuya uygun ifadelerle dileklerde buldukları görülmektedir. Makam ve mevki sahibi devlet büyüklerin, yiğitlik cömertlik, gibi üstün niteliklerle övülerek, bu niteliklere sahip olmaya da yönlendirmektedir. Medhedilen kişinin yardımseverliği sanata ve sanatçıya verdiği önem vurgulanarak bu vesileyle isteklerde buldukları görülmektedir.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan manzûmelerin medhiye olması *Mecmûa*'ya medhiye ağırlıklı bir görünüm sağlamaktadır. Sultan I. Ahmed'in kişiliği, seferleri, avlanması, sanatçıya vermiş olduğu önem, yaptırmış olduğu kasr, cami, köprü, çeşme gibi hayratlar, yardım severliği gibi örnek davranış ve vasıfları manzûmelerde medhiye edebi türü altında değişik konularda işlendiği görülmektedir. Ona medhiye yazan şairler, padişahın edebî muhitini de anlatmaktadır. Bu bölümde örnek beyitler vererek şairlerin padişaha bakış açısını anlatmak istiyoruz:

Abdî ve Dâî Sultan I. Ahmed'i Hz. Süleyman'a benzetir. Daî, Osmanlı devletinin mükemmel padişahını överken, Edirne'ye gelişinin haberini alan halktan bahsetmiş, görkemli padişahı Hz. Süleyman'a benzeterek yüceltmıştır.

Cenāb-ı kibriyānuñ hem olup manzûrı hân Ahmed
Süleymān-ı zamān olup cihānda pāyidār olsun

Abdî K. (43/3)

Kemāl-ı luṭf ile zıll-ı hudāsın
Ki sensin āb-rūy-ı āl-i ‘Osmān

Daî K. (15/3)

İrdi hātifden Edirne halkına bir hoş-peyām
Müjde olsun didi geldi bir Süleymān-ihtişām

Daî K. (1538/1)

Ahmed medhiye manzûmelerinde, padişahın başarılarından bahsederken, bayrağının gölgesi altında bulunmanın mutluluğundan bahsetmiştir. Padişahın namının kusursuz olup âdil olmasını, bahtı ve talihinin açık olmasını dilemektedir. Ahmed şu beyitlerinde padişahı överek duâlarda da bulunmaktadır.

Gösterüp bu memleketde rāyemi

Bu diyāre şaldı Mevlā sāyemi

Ahmed M. (1/1)

Nāmı zātı gibi olup kāmil

Oldı sultān Ahmed-i ‘ādil

Ahmed M. (17/6)

Meclis-i taht u tēc-ı sultānī

Meclis-i bārgāh-ı Osmānī

Ahmed M. (1/10)

Kim odur manzûr-ı Hāk şāhin-şeh-i şāhib-hüner

Devlet ü iḳbāl ü bahtuñ yār ola şām u şeh

Ahmed K. (139/11)

Alî ise; cihan sultanı olan padişahın yüce adaletinden, bağışlayıcılığın ve yardımseverliğinden bahsederken, Sultan I. Ahmed’in namının bütün dünyaya yayıldığını söylemektedir. Şair, padişahın adaletli kişiliğini aşağıdaki beyitlerle övmektedir.

Dāver-i ‘ālī-himem hüsrev-i Cemşid-‘alem

Yā‘nī ol hāzret-i sultān-ı cihān Ahmed Hān

Alî K. (12/7)

Hân Aḥmed-i zamâne ki ferr-i ‘adâleti
Şaldı cihâna debdebe-i kūs-ı iştihâr
Alî Kk. (78/4)

Şâh-ı mülk-i kerem bir pâdişâh-ı muhteşemsin kim
İrişse dest-i kaşdıñ zer kıılır hân-ı beyâbanı
Alî K. (127/14)

Bir başka şair Azerî, Sultan I. Ahmed’i medhederken memleketin sultanı olduğunu söyler. Ayrıca adaletinin nesiller boyunca geldiğinden ve seçilmiş kişiliğinden söz etmektedir.

Kişver-i şâh-ı güzîn-baht hazret-i sultân Aḥmed
Ki virilmişdür ‘adâlet-i ezeli anlara tâ ced-ber-ced
Azerî K. (140/1)

Sultan I. Ahmed’in Osmanlı Devleti’nin seçkin padişahı olarak hayırlara vesile olan, devleti güneş gibi aydınlatan, âlemin güçlü ve kudretli padişahı olduğunu söyleyen Azîz Efendi, ayrıca Allah’a hamdederek şu beyitlerinde duâda da bulunmuştur.

Meh-i burc-ı sa‘âdet zıll-i Yezdân
Güzîn-i hânedân-ı Âl-i Oşmân
Azîz M. (3/1)

Devlet-i ‘Oşmân’a virüp revnâkı
Oldı selâfîne o hayrû’l-halef
Azîz K. (49/6)

Cihâna gün gibi pertev şalup ey zıll-i Yezdânı
Sa‘âdet evcinüñ ol dâyimâ hurşîd-i rahşânı
Azîz Kk. (7/1)

Hüsni-tedbîrûñle virdi ‘âleme nazm-ı tamâm
Kuvvet ü kudret virüp dünyâya sultân eyledi
Azîz Kk. (100/7)

Hamdüli’llâh yine ol pâdişeh-i devr-i zamân
Yâd idüp bendesini eyledi luṭf u ihsân
Azîz K. (115/1)

Mecmûa’da adı geçen bir başka şair Bülbülî ise Allah’ın lütuf ve ihsanına layık olan padişahın, sâdık ve adaletli kişiliğinden, her türlü gaflete karşı her zaman hazır

olduğundan, yüce cömertliğinden bahsederek padişahı medhetmektedir. Şair padişahın Allah tarafından korunan bir sultan olduğunu da dile getirmektedir.

1. N'ola dirsem Hudā'nuñ luṭf u iḥsānına lāyıksın
2. Ki zīrā pādīşāhum gün gibi her sözde şādıksın
3. 'Adālet eylemekde server-i şāhān-ı sābıksın
4. Görünmez ḥāb-ı ğaflet çeşmiñe her dem uyanıksın
5. 'Atā kılmakda dünyāya selāṭin içre fāyıksın
6. Dil ü cān ile hem dāyim muṭi'-i emr-i Rāzık'sın
7. Saña maḥlūḳdan irmez zarar sen zıll-i Ḥālık'sın
8. Hudā'dur ḥāfızuñ her yerde sulṭān-ı ḥalāyıksın

Bülbülî Msm. (19/I)

Cem'î, kaleme almış olduğu medhiyesinde, padişaha duâlarda bulunarak onu övmektedir. Devleti için ay ve güneşin bile kul olmasını, saygıyla padişahın önüne çıkmalarını istemektedir. Şair, giydiği kürk ve tacının göklere erişmesini, sıhhatinin daimî olmasını, makamının yüce ve parlak olmasını dilemektedir. Sonsuz adaleti olan padişahın lütfundan dolayı zulmün uzaklaştığını söyleyen şair, padişahın adaletli kişiliğini överek medhiyesinde şan ve adaletinden bahsetmektedir. Bu ifadelere aşağıdaki beyitleri örnek verebiliriz:

1. Ḥāk-i pāy-ı devletiñde çāker olsun mihr-i māh
2. El tutup karşıñda dursun 'izzetüñ bī-iştibāh
3. Kulle-i ṭāḳ-ı siphire ire tac-ı hil'atuñ
4. Ṭālī'ün burcı ola evc-i leṭāfetde sitāh
5. Cāme-i şıḥhat irişe cismiñe Ḥāk'dan senüñ
6. Her ne yire 'azm iderseñ açıla ferḥunde-rāh
7. Şadr-ı rif'at üzre cānā bulasın rüşen-maḳām
8. Şu gibi pāyüñe aḳsun re's-i düşmen penc-gāh
9. Rehber ola saña Ḥızrī dehre olan dīde-bān
10. Dest-gīr olsun şehā kande iseñ püşt-i penāh
11. Şān-ı 'adli tutdı dehri şimdi Sulṭān Aḥmed'üñ
12. Sāye-i luṭfında gitdi aradan zulm-i tebāh

Cem'î Trc. (3/I)

Derbânî, Sultan I. Ahmed’i güneş ve ayı bile aydınlatan adaletli kişiliğinden bahseder.

Mihr ü mähāsā münevver itdi ‘adli ‘ālemi
Haşre dek kıla esās-ı devletin Hağ üstüvār
Derbânî K. (55/3)

Hâsilî’nın manzûmesinde ise; Sultan I. Ahmed’in padişahlar soyundan geldiğini, Hz. Süleyman gibi ve onun yerini alan, Allah’ın gölgesi altında, Osmanlı neslinden gelen bir padişah oğlu olduğunu dile getirerek, padişaha gece ve gündüz duâ etmektedir. Şair, padişahın cesur oluşundan, adaletinden, bağışlayıcı kişiliğinden de bahsetmektedir.

1. Devlet ile Hân Aḥmed ibn-i sultānsın bugün
2. Cā-nişīn-i ḥazret-i sultān Süleymānsın bugün
3. Sāye salmış ‘āleme bir zıll-i Yezdānsın bugün
4. Ta‘ne-i Selçuḳıyān u āl-i Sāmānsın bugün
5. İftihār-ı dūd-mān-ı nesl-i Osmānsın bugün
6. Ya‘ni sultān ibn-i sultān ibn-i sultānsın bugün
7. Cān ile dilden du‘āmız bu durur leyl ü nehār
8. Hağ te‘ālā bir günüñ biñ eylesüñ ey şehriyār

Hasilî Trk. (10/1)

Hıfzî ve Huşûî ise; Sultan I. Ahmed’i Hz. Muhammed’e sığınan, Hz. Süleyman gücünde, Dârâ haşmetinde ve Cem iktidarında görmektedir. Allah’ın Bârî ismiyle padişahın mutluluğunun daim olmasını, dünyayı aydınlatan kişiliğinin cihana ışık vermesini dilemektedir.

Ey penāh-ı dīn-i Aḥmed sāye-i Perverdgār
V’ey Süleymān-satvet ü Dārā-ḥaşem Cem-iḳtidār
Hıfzî K. (4/1)

Mübārek eylesün sūr-ı sūrūr-encāmını Bārī
Cihāna fer vire ḥān Aḥmediñ bu feyz ü āşārī

Huşû Trk. (128/I)

Bir başka şair İydî, padişahın mertliği, adaleti ve cömertliği konusunda bir benzeri olmadığını, onun Allah’ın yeryüzündeki gölgesi olduğunu dile getirirken, Medhî, esmâ-i hüsnâdan Hâlık ve Rezzak isimlerini kullanarak, padişahın halkı için bol ihsanlarda bulunduğunu söyler.

Hān Aḥmedsin cihāna gelmedi mişlūñ senūñ
Ne şehāda ne ‘atāda ne keremde bir fetā

Iydî K. (56/2)

Zıll-i Haḳ sultān-ı Aḥmed Dāver-i devri zamān
Nev-bahār oldı vüçüdüñla bu dem faşl-ı şitā

Iydî K. (129/2)

Halk-ı cihāna Hālık u Rezzāḳ odur k’anuñ
Mahlūka luḳfı bî-ḥad iḥsānı bî-kerān

Medhî K. (12/2)

Mehmed Efendi, *Mecmûa-i Sultan Ahmed*’de en çok medhiyesi olan şairlerden biridir. Kaleme almış olduğu şu medhiyesinde ise aslana benzeyen padişahın, kölesinin kaplan olduğunu, halkın onun askerlerine hayran kaldığını söylemektedir. Şair, böyle adil bir padişahın başka bir yerde olmadığını, yerde insanların gökte meleklerin bile onu kıskandığını da belirtmektedir.

1. Hāzret-i sultān Aḥmed pādişāh-ı şîr-ceng
2. Ḳapusınuñ ḳulları oldı bugün bebr ü peleng
3. Halk-ı ‘ālem ‘askerin görse olur ḥayrān u deng
4. Ḥayme-i zerrîn otağıdur bu dehr-i heft-reng
5. Böyle bir sultān-ı ‘ādil ḳande görmişdir felek
6. Yirde gökde reşk ider gördükde insān u melek

Mehmed Trk. (5/1)

Şair yine, padişahın gelmesiyle korkusuz ve emniyetli günlerin başladığını söyleyerek, Allah’ın padişahı daima mutlu etmesini dilemektedir.

Mazḥar-ı luḳf-ı Hudā padşeh-i bî-hemtā

Buldı eyyām-ı şerîfüñde cihān emn ü emāñ

Mehmed K. (63/2)

Hāzret-i Haḳ pādişāh-ı dāyimā şād eylesün

Bendesin yād etdi Mevlā ol şehi yād eylesün

Mehmed K. (65/2)

Mehmed Efendi şu manzûmesinde Allah’a hamd ederek, onun diğer padişahlardan üstün bir padişah olduğunu, tahta çıkmasıyla saraya mutluluk getirdiğini söyler ve tahtının kötülüklerden korunması için dua eder.

1. Bi-ḥamdi’llāh gelüp ‘izzetle ol şehler ser-efrāzı
2. Serāy-ı devletiñ oldı serîr-ārā-yı mümtāzı

3. İdüp āvāze-i şeh-nāzı ile vāşıflar āġāzı
4. Cevāhir şaçdı mādiḥler açup gencīne-i rāzı
5. Serāy-ı pür-sürūra geldi sultān Aḥmed-i ġāzı
6. Ḥudā maḥfūz ide bu āşiyān içre o şeh-bāzı

Mehmed Msm. (105/I2)

Nadirî'ye ait medhiyelerde ise; padişahın âdil ve saygılı kişiliğini, kuvvet ve kudretli oluşunu överek, sahip olduğu bu vasıfların daimî olmasını dilemiş ve padişahlar padişahına duâ etmiştir.

Ḥüsrev-i 'âdil mu'izzi'l-devle ḥān Aḥmed o kim
Şaldı ferr-i ḥaşmeti ṭāḳ-ı sipihre ṭantana

Nadirî K. (52/1)

Fermān-revā-yı kişver şāhib-ķırāñ-ı şaf-der
Ḥākān-ı dād-güster Ḥān Aḥmed ol şehin-şāh

Nadirî K. (62/1)

O pādişāh-ı melāyik sipāh-ı ġāzı kim
Ḥümāy-ı himmetinüñ şaydıdur mülük-i 'izām

Nadirî K.K. (51/1)

Devletiñde oldı ol taḥt-ı ḳādīm

Ni'metüñle ġayret-i dārü'n-na'im

Nadirî K. (107/2)

Padişahın önemli bir özelliğine değinen Kemâl Efendi, Sultan I. Ahmed'in ilme verdiği değerden bahseder ve onu İskender, Darâ ve Behrâm gibi hükümdarlarla özdeşleştirir.

Cāhile yüz vermeyüp fāzıllara iḥsān idüp

'Ālem içinde livā-i 'ilmi i'lā eyledüñ

Kemâl K. (61/2)

Dāver-i Cem-'azamet Ḥüsrev-i vālā-rütbet

Şeh-i Dārā-devr ü İskender-i Behrām-ḥaşem

Kemâl K. (142/4)

Kurbî, Sultan III. Mehmed'in oğlu olan Sultan I. Ahmed'in atının ayağına diğer padişahların yüz sürdüğünü söylerken, Sâfi; peygamber lakaplı padişahın kulu olmaktan mutludur, o cihanın padişahı olarak görmektedir.

Hzret-i sultān-ı Aḥmed bin Meḥemmed bin Murād
Yüz sürer pāy-ı semendine mülük-i devrān

Kurbî K. (21/5)

Faḥr-i rüsül durur laḳabıñ ey resül-ı Hāḳ
Nāmıñ Muḥammed Aḥmed ü Maḥmūd ü Muḫtafā

Sâfi K. (50/4)

Hamdü' lillāh böyle bir şāh-ı sühan-ver ḳulıyuz
Devlet ü 'izzet anıñ kim yaşdana ḥāk-i derin

Sâfi Kk. (77/2)

Sultān Aḥmed Hān kim oldur cihāna pādişāh
Rūy-ı zemīne ḳıldı Hāḳ anı şeh-i bā-intibāh

Sâfi K. (45/1)

Şeyhî'ye göre padişah maarif ülkesinin sultanı, kerem göğünün ayıdır. Saadet sabahındaki güneş gibi dünyayı aydınlatan bir güneştir.

Ey şeh-i milk-i ma'ārif v'ey meh-i burc-ı kerem
Maḫla' -ı şubḫ-ı sa'ādet āfitāb-ı rüz-ı hem

Şeyhî K. (47/1)

Şühudî'ye ait aşağıdaki manzum parçalarda padişahın yüce gönüllü olmasından ve manevî yönünden bahsedilir.

Zihî sultān-ı 'ādil şāh-ı 'ālī-cāh-ı deryā-dil
Ser-efrāz-ı emāsil kār-sāz-ı milk-i imkānī

Şühudî K/ (16/3)

1. Gelicek ḳalb-ı şāha feyz-i Raḥmān
2. Olur ol şākir-i elḫāf-ı sübhān
3. Olıcak bende-i dergāh-ı Yezdān
4. Olur ol 'ālem-i ma'nide sultān

Şühudî MB. (130/I)

Es'ad Efendi'nin aşağıdaki beyitlerinde onun ihtişamı Büyük İskender ile eş tutulur. Şair, Berat gecesini vesilesiyle Sultan I. Ahmed'e uzun ömür yazılmasını dilerken, ona göre padişahın cemali ise cisim kazanmış bir ruhtur.

Şāh-ı şāhān-ı cihān İskender-i şāhib-ḳırān
Māye-i emn ü emān ḥākān-ı gerdün-iḫtişām

Es'ad K. (8/2)

Dīvān-ı Hâk' da nāmına sultān Aḥmed'in
Tūl-i beḳā ü devlet ile yazıla Berāt
Es'ad K. (86/2)

Cemāl-i pāki sultān Aḥmediñ rūḥ-ı muşavverdür
Bağışlar tāze cān nezzāre iden ehl-i ebşāre
Es'ad K. (124/2)

Ulvî, sultan I. Ahmed'in Hz. Ali gibi aslan heybetli, Hz. Hasan ve melekler gibi nur yüzlü olduğunu şu şekilde dillendirir.

Hān Aḥmed kim olupdur ḥüsn ü ḥulḳ u 'adl ü cūd ile
Esed-heybet 'Alī-siret Ḥasan-süret melek-manzar
Ulvî K. (83/4)

Pertevî, Sultan I. Ahmed'in teşriḫi ile her tarafı yeşilliklerle bürünmüş Edirne'nin gönül gözünün açıldığını belirtir. Şair, şehrin manevi bir değer kazandığını söyleyerek, Edirne şehrinin rahatlığa kavuştuğunu, güzellik ve sefaya erdiğini dile getirmiştir.

Açdı gönül gözünü çemenzār-ı Edrene
Gösterdi rüy-ı rāḫatı dīdār-ı Edrene
Pertevî K. (51/1)

Aşağıda verilmiş olan tabloda *Mecmûa*'da yer alan medhiye manzumelerinin varak numaraları, şair adı ve şiir başlığı verilmiştir:

Sıra No	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	23a	Abdî	KAŞİDE-İ 'ABDİ EFENDİ
2.	39a	Abdî	KAŞİDE-İ 'ABDİ BERĀY-I SULTĀN AḤMED ḤĀN
3.	45a	Abdî	KAŞİDE-İ 'ABDİ DER MEDḤ-İ SULTĀN AḤMED ḤĀN
4.	1b	Ahmed	GÜFTE-İ ḤAZRET-İ SULTĀN AḤMED ḤĀN
5.	17b	Ahmed	KAŞİDEİ BERĀY-I SULTĀN AḤMED ḤĀN
6.	18a	Ahmed	KAŞİDE-İ DİĞER
7.	80a	Ahmed	KAŞİDE-İ AḤMED BERĀY-I SULTĀN AḤMED ḤĀN
8.	20a	Alî	KAŞİDE-İ 'ĀLİ EFENDİ EL-MÜDERRİS
9.	46a	Alî	KAŞİDE-İ 'ALİ ḤALİFE BE-ODA-İ ḤAŞŞA
10.	69a	Alî	KAŞİDE-İ 'ALİ ḤALİFE BE-ODA-İ ḤAŞŞA
11.	74b	Aklî	KAŞİDE-İ 'AKLI
12.	80b	Azerî	KAŞİDE-İ ĀZERİ BERĀY-I SULTĀN AḤMED ḤĀN
13.	5b	'Azîz	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULTĀN AḤMED
14.	70a	'Azîz	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULTĀN AḤMED ḤĀN
15.	71a	'Azîz	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULTĀN AḤMED ḤĀN
16.	9b	'Azîz	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ

17.	10b	‘Azîz	KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ
18.	23b	‘Azîz	KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ
19.	29b	‘Azîz	KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ
20.	47a	‘Azîz	KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ
21.	55a	‘Azîz	KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ DER MEDH-İ SULTAN AHMED HAN
22.	56a	‘Azîz	KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ DER MEDH-İ SULTAN AHMED HAN
23.	64b	‘Azîz	KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
24.	64b	‘Azîz	KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ
25.	65b	‘Azîz	KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
26.	18b	Bülbülî	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ
27.	35b	Bülbülî	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
28.	43a	Bülbülî	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
29.	45a	Bülbülî	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
30.	50a	Bülbülî	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ
31.	52b	Bülbülî	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
32.	75b	Bülbülî	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
33.	78b	Bülbülî	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
34.	5b	Cem‘î	KAŞİDE-İ BENDE-İ [CEM‘İ]
35.	14b	Dâ‘î	KAŞİDE-İ DÂ‘İ
36.	79a	Dâ‘î	KAŞİDE-İ DÂ‘İ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
37.	74a	Derbânî	KAŞİDE-İ DERBÂNİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
38.	19b	Ebu Nemi	KAŞİDE-İ EBU NEMİ BÂ-TERTİB-İ ‘ARABİ
39.	26a	Hâfız	KAŞİDE-İ HÂFİZ AHMED PAŞA
40.	28a	Hâfız	KAŞİDE-İ HÂFİZ AHMED PAŞA
41.	33b	Hâletî	KAŞİDE-İ HÂLETİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
42.	11a	Hâsılî	KAŞİDE-İ HAŞİLİ
43.	6b	Hıfzî	KAŞİDE-İ HIFZİ
44.	69b	Huşû	KAŞİDE-İ HUŞU‘İ DER-MEDH-İ SULTAN AHMED HAN
45.	36b	‘İydî	KAŞİDE-İ ‘İYDİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
46.	70b	‘İydî	KAŞİDE-İ ‘İYDİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN
47.	12b	Medhî	KAŞİDE-İ MEDHİ
48.	8a	Mehmed	KAŞİDE-İ MEHEMMED EL-FENARİ BERAY-I SULTAN AHMED
49.	12a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ‘L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
50.	23a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ‘L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
51.	24a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ‘L-İSLÂM MEHEMMED EDENDİ
52.	24a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ‘L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
53.	24b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ‘L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
54.	28b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ‘L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
55.	29a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ‘L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
56.	29b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ‘L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
57.	35b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ‘L-İSLÂM MÜFTİ‘L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERAY-I SULTAN AHMED HAN

58.	36a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ SULTÂN AHMED HÂN
59.	37b	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
60.	37b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
61.	38a	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
62.	39b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
63.	40a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
64.	40b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
65.	41a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
66.	43b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
67.	43b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
68.	44a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
69.	44a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
70.	46b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
71.	48a	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
72.	48b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
73.	49b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHEMMED EFENDİ
74.	50b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
75.	53a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
76.	53a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
77.	53a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
78.	54a	Mehmed	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
79.	55a	Mehmed	KAŞİDE-İ MEHEMMED DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
80.	58b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
81.	59a	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
82.	61b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
83.	63a	Mehmed	KAŞİDE-İ MEHEMMED EFENDİ
84.	63a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
85.	63b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
86.	65a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
87.	65b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
88.	66b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
89.	67a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
90.	69b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
91.	73a	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
92.	73b	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
93.	75a	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
94.	76b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ

95.	77a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
96.	77a	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
97.	77b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
98.	78a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
99.	82b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
100.	24b	Nâdirî	KAŞİDE-İ NÂDIRİ EFENDİ
101.	33a	Nâdirî	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
102.	61a	Nâdirî	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
103.	65b	Nâdirî	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
104.	72b	Nâdirî	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
105.	79b	Nâdirî	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
106.	34b	Nizâmî	KAŞİDE-İ NİZÂMİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
107.	29b	Kemâl	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
108.	79a	Kemâl	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
109.	14b	Kemâl	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ
110.	80a	Kemâl	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ SULTÂN AHMED HÂN
111.	21b	Kurbî	KAŞİDE-İ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
112.	32b	Safî	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
113.	45b	Safî	KAŞİDE-İ İMÂM HÜDÂVENDGÂR
114.	46a	Safî	KAŞİDE-İ İMÂM HÜDÂVENDGÂR
115.	57b	Safî	KAŞİDE-İ İMÂM-I HÜDÂVENDİGÂR DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
116.	63b	Safî	KAŞİDE-İ İMÂM-I HÜDÂVENDGÂR DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
117.	67b	Şeyhî	HÜVE'LLÂHÜ'L-SUBĦÂN ES-SULTÂNÜ'L-VEHHAB HÜVEL-HAMDÜ EL-KERİMÜ'L-TEVVÂB
118.	32a	Şühudî	KAŞİDE-İ HÜSEYN EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
119.	71a	Şühudî	KAŞİDEİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
120.	10a	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
121.	48b	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BEYT-İ ŞERİFİN SAḤİNİ SA'ADETLÜ PÂDİŞAHIMUZIŦ
122.	50b	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
123.	51a	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
124.	54a	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
125.	58a	Es'ad	KAŞİDE-İ 'ARABİ DER EVŞÂF-I HÂZRET-İ EBİ EYYÜB ENŞÂRİ
126.	67b	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
127.	68a	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
128.	71b	Pertevî	KAŞİDE-İ PERTEVİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN

129.	54a	Piyâde	TÂRİH-İ PİYÂDE BERÂY-I İCRÂ-YI TUNCA DER MAHMİYYE-İ EDRİNE DER SERÂY-ÂBÂD
130.	49a	‘Ulvî	KAŞİDE-İ ‘ULVÎ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
131.	57a	Zihnî	KAŞİDE-İ ZİHNÎ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
132.	4a	Belirsiz	KAŞİDE-İ MEDİNE-İ MÜNEVVERE
133.	12b	Belirsiz	ŞİKÂR-I ŞANÎ-İ PÂDİŞÂH-I ‘ÂLEM-PENÂH
134.	22a	Belirsiz	MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
135.	30b	Belirsiz	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
136.	32a	Belirsiz	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
137.	34a	Belirsiz	KAŞİDE-İ BENDE BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
138.	40a	Belirsiz	KAŞİDE-İ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
139.	44b	Belirsiz	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
140.	52a	Belirsiz	KAŞİDEİ DER MEDH SULTÂN AHMED HÂN
141.	66b	Belirsiz	KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN

Tablo 5.5. Şiir Başlığı

5.6. Münâcât

“Divân edebiyatı toplumumuzun İslâm medeniyetine katılmasından sonra teşekkül ettiği için, bundan sonraki kültürün çekirdeği olacak dinin, yani İslâmiyet’in ortaya koyduğu bakış açısına bağlı olacaktır” (İsen, 1997, s. 489). Bu bakış açısının izleri tevhîd ve münâcâtlarda görülmektedir.

Münâcât, Divân edebiyatında çok söz konusu edilen bir edebî türdür. Şairler, bu manzûmelerinde kendilerini affettirme, günahlarından arınma ve merhametine sığınarak Allah ile olan bağlarını kuvvetlendirme amacıyla Allaha yalvarmışlardır.

“Allah'a yalvarma, günahlardan af dileyerek yaradanın büyüklüğüne sığınma konularını işleyen” (Pala, 1990, s. 369) bu edebî tür ile *Mecmûa-i Sultân Ahmed*’de manzûmeler yer almıştır.

Derkenârda yer alan ilk manzûme münâcât örneğidir. *Güfte-i Sultân Ahmed* başlığıyla başlayan manzûme Sultan I. Ahmed tarafından yazılmıştır. Aynı manzûme *Bahî Divânı*’nda da yer almaktadır.

Sultan I. Ahmed tarafından yazılmış olan bu münâcatta şair Allah’a duâ ederek dünya malına, oturduğu tahtına güvenmediğini, Allah’ın rızasını almak istediğini dile getirmektedir.

1. Ricâl ü mâle yokdur i‘timādum
2. Degildür taht u bahta istinādum

3. Rızā-yı pākūñ olmışdur murādum
4. Beni kıl ‘ālem-i ma‘nīde sultān

Bahfī Mr. (1/II)

Sultan I. Ahmed, manzûmesinde Allah’a olan yalvarışını şu dizelerde de sürdürmektedir. Allah’ın rızasını almak ve Allah’ın kapısına gelip reddedilmemeyi dileyen şair, günahlarının affını ister ve Allah yoluna varmak istediğini dile getirir.

4. Kapuñda Aḥmed’i maḳbûl ḳul it
5. Günāhım ‘avf idüp ‘özüüm ḳabûl it
6. Yoluñda ‘āḳıbet ehl-i vuşûl it
7. Beni kıl ‘ālem-i ma‘nīde sultān

Bahfī Mr. (1/V)

Mecmûa’da tek örneği olarak bulunan bu münâcâtta Sultan I. Ahmed, din ve imanın Allah sevgisinden gelen İslam’ın özü olduğu düşüncesinden hareketle, Allah’tan uzak kalmamayı dilemektedir.

Aşağıda verilmiş olan tabloda *Mecmûa*’da yer alan münâcâtın varak numarası, şair adı ve şiir başlığı verilmiştir:

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	3b	Bahfī	GÜFTE-İ SULTÂN AḤMED ḤÂN

Tablo 5.6. Şiir Başlığı

5.6.1. Duâ

“Duâ” Allah’a yalvarma, niyaz anlamına gelmektedir (Devellioğlu, 2003). Duâ, kendisi ve başkalarının iyiliğini isteme duygusunu Allah’a yalvararak herkes için talepte bulunmak anlamına gelen bir ifade biçimidir. Dîvân şiirinin farklı nazım şekillerinde, padişaha, devlet büyüklerine, sevgiliye, dost ve aile fertlerine duâlarda bulunup ve bu duâlar çok çeşitli olup, şairlerin duygularını, onlar hakkındaki düşüncelerini yansıtmaktadır. Şairlerin yazmış oldukları şiirlerde duâ en iyi ifade aracı olmuştur. Övülenin şahsına ve mevkiine göre mutluluğunun, ömrünün, zaferlerinin artmasına ve sürekli olmasına duâ edilir (Çavuşoğlu M. , 1986, s. 18).

Mecmûa’daki duâ içerikli manzumelerde şairler, Hz. Peygamber (s.a.s) olmak üzere Sultan I. Ahmed’in devletinin devamı için duâ etmişlerdir. Şairler manzûmelerinde sultanın ömrünün uzun olmasını, saltanatının uzun sürmesi gibi

duâlarda bulunmuşlardır. “Duâ bölümü şairin, duâlarda bulunarak, iyi dileklerini sunduğu son bölümdür. Kaside tamamlandığı için Allah’a hamd ve şükür yer alır” (Saraç, 2007, s. 23).

Mehmed Efendi, birçok manzumesinde duâ bölümüne yer verir. Mehmed Efendi, Sultan I. Ahmed’in çınar ağacı gibi ömrünün uzun, mutluluğu sonsuz olmasını dilemektedir. Duâ ve iyi dileklerini içtenlikle anlatan şair, Padişaha dileklerde bulunurken duâların kabul makamının Allah olduğunu söyler.

Çınār el açdı ol demde du ‘āya

Ki dā’im ide ‘ömrin Hāḡ te ‘ālā

Mehmed K. (15/15)

Olup eyyām-ı ‘ömr ü cāhı efzūn

Ola iḡbālī bī-ḡadd ü nihāye

Mehmed K. (32/7)

İki ‘ālemde ol şāh-ı cihāna

Müyesser eyleye Mevlā ‘ivazlar

Mehmed K. (111/3)

Hudā maḡfūz idüp zāt-ı şerīfin ḡande varursa

O şāhin-şāha leḡāf-ı İlāhī sāyebān olsun

Mehmed K. (112/2)

Bülbülî ise Sultan I. Ahmed’in ömrünün uzun, erişmek istediği her ne duâsı varsa kolaylıkla kabul edilmesini dileyerek duâda bulunur.

ḡuluñ sultān Aḡmed ḡānı yā Rabbī mu ‘ammer ḡıl

Ne maḡşūd u murādı var ise senden müyesser ḡıl

Bülbülî K. (91/1)

Aşağıdaki tablolarda *Mecmûa*’da yer alan duâ konulu manzumeleri sıra sayısı, varak numarası, şair ve şiir başlığı yer almaktadır.

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	52b	Bülbülî	KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULTĀN AḡMED ḡĀN
2.	70b	İydî	KAŞİDE-İ İYDİ BERĀY-I SULTĀN AḡMED ḡĀN
3.	29b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYḡŪ’L-İSLĀM MEḡEMMED EFENDİ
4.	50b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYḡŪ’L-İSLĀM MEḡEMMED EFENDİ BERĀY-I SULTĀN AḡMED ḡĀN
7.	62a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYḡŪ’L-İSLĀM MEḡEMMED EFENDİ
8.	63b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYḡŪ’L-İSLĀM MEḡEMMED EFENDİ

Tablo 5.7. Şiir Başlığı

5.7. Na't

Divân edebiyatında, peygamberimiz Hz. Muhammed'e duyulan sevgiye kalple bağlı olan şairler, na't edebi türünün yüzyıllar boyunca devam etmesini, peygamber sevgisini kalplerden şiirlere yansıtmayı başarmış, günümüze kadar devam eden bir edebi türdür. Na'tlar, Hz. Peygamber'i öven ona duyulan sevgiyi dile getiren şiirlere na't denir (Kurnaz, 1997, s. 278). "Sözlük manası olarak na't "bir kimsede bulunan özellikleri anlatmak, medhetmek, tarif etmektir. Edebi bir terim olarak da; Hz. Peygamber'in sözcükleri üzerine söylenen, O'nu övmek maksadı ile kaleme alınan şiirlere verilen isimdir" (Yeniterzi, 1993, s. 8). "Na'tlar, peygamberlere karşı duyulan sevgi, saygı; peygamberliği, onun mucizeleri, hicreti, yaşadığı sıkıntılar; şefaati ve miraç gibi yaşadığı olağanüstü olayları konu edinen metinlerdir" (Akkuş, 2006, s. 181).

Mecmûa-i Sultân Ahmed'de yer alan na't edebi türü iki farklı şair tarafından kaleme alınmıştır.

Ahmed (Bahtî) tarafından yazılmış olan bu na'tta kâinatın var olma sebebinin Hz. Peygamber olduğu belirtilir. Candan onun yolunu talep etmenin gerektiği söylenir.

Ol Muhammed'dür bu icâda sebeb

Cân ile eyle anuñ rāhın taleb

Ahmed M. (3/6)

Mecmûa' da yer alan diğer iki na't ise Mehmed Efendi'ye aittir. Mehmed Efendi tarafından yazılan "Na't-ı Şer'îf" başlıklı bu manzumede klasik na't değildir. Padişah övülmüştür. Bayram vesilesiyle sultanı görme isteği dile getirilmiştir.

Hilâl-i ebruvānuñ gürresin görmezse çeşm-i cān

Meħemmed bu muķarrer 'ıydı olmaz ķalb-i maħzūnuñ

Mehmed K. (45/7)

Mehmed Efendi'ye ait "Diğer Na't-ı Şer'îf" başlıklı bu na'tta, Hz. Muhammed'den şefaath bekleyen kullar ile padişahın lütfunu gösterdiği kullar arasında ilgi kurulur.

Muħammed yā resūlu'llāh diler elťāfı ķapuñda

N'ola mesrūr iderseñ ķalbini ol 'abd-i maħzūnuñ

Mehmed Kk. (46/8)

Aşağıdaki tabloda *Mecmûa*'da yer alan na'ların sıra sayısı, varak numarası, şair ve şiir başlığı yer almaktadır.

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	3b	Ahmedî	Yok
2.	31a	Mehmed	NA'T-I ŞERİF
3.	31a	Mehmed	DİĞER NA'T-I ŞERİF

Tablo 5.8. Şiir Başlığı

5.8. Şikâriye

Dîvân edebiyatının zengin edebî türlerin olması farklı konular ortaya çıkmaktadır. Edebî türlerden kaynaklanan konuların bir tanesi de şikâriyelerdir. “Arapça bir kelime olan “şikâr” av, avlanma, avlanan hayvan anlamına gelmektedir. “Şikâriyye” ise av kasidesi, konusu av olan kaside anlamına gelmektedir” (Devellioğlu, 2003, s. 996). Dîvân edebiyatında padişahların avlarını anlatan kasideler genellikle şikâriyye olarak adlandırılmaktadır. Osmanlı padişahlarının ava olan düşkünlüğü ve av merakı padişahları ülkenin farklı şehirlerine gitme ve avlanma faaliyetlerin gerçekleşmesine sebep olmuştur.

Mecmûa-i Sultân Ahmed'de yer alan manzûmelerde Sultan I. Ahmed'in ava olan merakı, avlanmak için gittiği yerlerden bahsedilmiştir. Padişahın avcılığa olan ilgisini şairler şiirlerine yansıtmıştır. “Sık sık avlanmaya giden padişahın en çok tercih ettiği yerlerden biri de Edirne olduğu görülmektedir. Bu vesileyle Edirne dönemin rağbet görüp, şehre duyulan ilgi de artmıştır” (Gökbilen, 1994).

Şikâriyelere göre Sultan I. Ahmed, Edirne etrafında bulunan yerlerde avlanmaya çıkmıştır. Edirne'de İskender köyü, Tunca ve Meriç nehirleri etrafında, Gelibolu, Üsküdar ve Tokat diğer av merkezleridir.

Mecmûa'da en çok şikâriye konulu manzûme kaleme alan şairlerden Mehmed Efendi'dir. *Mecmûa*'da beş şikâriye örneği bulunmaktadır. Mehmed Efendi, Sultan I. Ahmed'in avlanmaktan hoşlandığını şiirlerinde söylemiştir. Padişahın av sırasında ata bindiği, iyi bir at binicisi ve atmış olduğu oklardan da iyi bir okçu olduğu aşağıdaki beyitlerde dile getirilmiştir.

Şikâr ihsân idüp şâhum kerâmet âşikâr itdûñ
Cemâlûñ görmeyüp maḥzûn idüm ḳalbüm şikâr itdûñ

Mehmed K. (64/1)

Müşerref oldı yine bende-ḥâne

Güzâr itdi okından ol yegâne

Mehmed K. (71/1)

Yine şair bu manzûmesinde duâ ederek, devletin bulunduğu saltanatta daima var olmasını dileyerek, bahar mevsiminde Üsküdar etrafından bulunan dağlarda avlanmasını istemektedir.

1. Hudâvend-i cihân sultân-ı devri kâm-kâr itsün
2. Serîr-i saltanatda dâyimâ devletle var itsün
3. Bahâr olduğça ol şeh geşt-i deşt-i kühsâr itsün
4. Şikâr eyyâmı geldükce güzâr-ı Üsküdar itsün
5. Şehin-şâh-ı cihân hem-vâre şevk ile şikâr itsün
6. Göñüller şayd idüp şeh-bâz-ı luṭfın âşikâr itsün

Mehmed Msd. (80/I)

Mehmed Efendi padişahın Tokat'a gittiğini, avlanmak için orada bulunan dağ tepelerini, bozkırları gezdiğini de bildirmektedir.

1. Sa'âdetle varup Tokat'a devletle ḳarâr itdûñ
2. Esâs-ı taḥt u baḥtuñ ol maḥalde üstüvâr itdûñ
3. İdüp geh geşt-i deşt ü gâh seyr-i kühsâr itdûñ
4. Muḥassal şayd için ḥâtırları geşt ü güzâr itdûñ
5. Yine âyîn-ı luṭfi pâdişâhum âşikâr itdûñ
6. Şikâr ihsân idüp murğ-ı dili şayd ü şikâr itdûñ

Mehmed Msd. (99/I)

Mecmûa'da Nâdirî tarafından yazılan üç ayrı şikâriye de yer almaktadır. Şu beyitlerde Sultan I. Ahmed'in ava çıktığı, avlanırken Behrâm-ı Gûr'a benzediği ve av esnasında Hz. Süleymân gibi hayvanlara tesir ettiği ifade edilir.

Zihî şikâr-ı hümâyün Hüsrev-i islâm

Ki gûş idüp anı görende reşk ider Behrâm

Nâdirî KK. (42/1)

Süleymânveş şabâ-yı raḥş ile 'azm-i şikâr itdûñ

Cihānîñ vahş u tayrın darb ile fermān-güzār itdün

Nâdirî Kk. (42/1)

Çıkup sultān-ı ‘ālem zāhirā kaşd-ı şikār itdi

Hâkîkatde ‘adūyı şevketinden hâksār itdi

Nâdirî K. (106/1)

Şikâr-ı Sâni Padişâh-ı Âlem-Penâh başlıklı manzûmenin kimin tarafından yazıldığı belli değildir. Otuz üç beyitlik olan bu manzûmenin ilk sekiz beytinde Sultan I. Ahmed’e şair övgülerde bulunmuştur. 9-27. beyitler arası ise padişahın avladığı hayvanlardan bahsedilmektedir. Padişahın Edirne’de avlandığını dile getiren şair, manzûmenin son beyitlerinde padişaha duâ etmektedir.

Eksik olmaya kapısından anîñ şayd ü şikār

‘İzzet ü devlet ile şadr-ı sa‘âdetde kıla

K. (7/32)

Es’ad Efendi, duâda bulunarak, padişahın her zaman ava çıkmasını dilemektedir. Bu beyitte padişahın kuş ve şahin avladığından bahsetmektedir.

Dâver-i devrân idüp şeh-bâz-ı himmetle şikār

Murğ-ı diller şayd idüp itsün şafâsın âşikār

Es’ad K. (113/11)

Mecmûa-i Sultân Ahmed’de yer alan şikâriyelerde Sultan I. Ahmed avlanmaya atla gittiği, yanlarında samson cinsi köpeklerin ve zagar av köpeklerinin bulunduğu bahsedilmektedir. Padişahın avladığı hayvanlar ise kurt, tilki, tavşan, kartal, kuş, şahin gibi gittiği yere göre farklılık göstermektedir.

Aşağıdaki tabloda *Mecmûa* 'da yer alan şikâriyelerin sıra sayısı, varak numarası, şair ve şiir başlığı yer almaktadır.

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	10a	Ahmed	ŞİKÂR-I EVVEL PÂDŞÂH-I 'ÂLEM-PENÂH
2.	12b		ŞİKÂR-I ŞÂNİ PÂDŞÂH-I 'ÂLEM-PENÂH
3.	63b	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERÂY-I
4.	27a	Nadirî	KAŞİDE-İ NÂDİRİ EFENDİ SULTÂN AHMED HÂN
5.	59b	Nadirî	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN
6.	59b	Nadirî	KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
7.	43a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ' L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
8.	47b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ' L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
9.	54b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ' L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
10.	64a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ' L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
11.	81b	Mehmed	KAŞİDE-İ MÜFTİ'-ENÂM MUHAMMED EFENDİ

Tablo 5.9. Şiir Başlığı

5.9. Şikâyet-nâme

Arapça bir kelime olan “şikâyet” sızlanma, yakınma anlamına gelmektedir. Şairler genellikle yaşadıkları bir durumun istendiği gibi olmamasından duydukları rahatsızlıkları, maddî sıkıntılarını, hastalıklarını, devrin siyasî olaylarından duydukları rahatsızlıkları vs. devrin sultanına, büyüklerine, devlet adamlarına yazdıkları şikâyet-nâmelerde anlatmışlardır. “Bu manzumelerde şair, doğrudan kendinden bahsedebileceği gibi, benliğini ikinci veya üçüncü şahıslar arkasına saklayarak da ifade edebilir. Tasvir ettiği şahsı mazlum, ihtiyaç sahibi, güçsüz ve zavallı olarak memduha takdim eder” (Akkuş, 2006, s. 252).

Mecmûa-i Sultân Ahmed'de yer alan üç manzûmede farklı şikâyetlerden muzdarip olan şairleri, Sultan I. Ahmed'den yardım diledikleri görülmektedir. Şairler manzûmelerinde bu şikâyetleri dile getirmişlerdir. Kimi humma hastalığından dolayı yardıma muhtaç olduğunu söylemiş, kimi de fakirlikten şikâyetlerini şiirlerine yansımıştır.

Kasîde-i Kemâl Efendi başlığı altında yazılmış olan manzûmede humma hastalığına yakalanmış güçsüz kalan şair, sultandan yardım dileyerek hastalığına çere aramaktadır.

Ža‘f-ı ħummā gerçi māni‘ oldı lĳkin firĳatũñ
Şöyle virdi za‘f kim oldum zebũn u nā-tũvān

Kemāl Kt (14/2)

Şerbet-i luĳfuñla iĳyā eyle bu dil-ĳasteyi

Ey řabĳb-i cān u dil tā kim bulam ben tāze cān

Kemāl Kt (14/3)

Dā‘ĳ tarafından yazılmış kasidenin ilk 25 beytinde, Sultan I. Ahmed’e övgüde bulunulmuş, şair; dũnyada neler şektiğini, yaşamının olumsuz yönlerini, ailesiyle ilgili sıkıntıları, maddi yoksunluğu anlatmıştır. Kasidenin 30 beyitten sonra ise çocukları ve karısından bahsederek onların hiĳ bitmeyen isteklerinden, řikāyetlerinden bahsederek fakirlikten gelen kötü hayat şartlarını sultana ileterek medet ummuştur. Kasidenin 47. sonra ise şairin altmış yaşına geldiğini, Sultan I. Ahmed’den hacca gidebilmek iĳin talepte bulunduğunu görmekteyiz.

ĳeküp bunca cefāsin rũzgārĩñ

Belāya uğradım bĩ-had ü pāyān

Dā‘ĳ K.(15/25)

İşit devletli ĳünkārum kerem ĳıl

Bu Dā‘ĳ’ye neler ĳıldı bu devrān

Dā‘ĳ K. (15/26)

Ne getürdüñ babā dir şarşu gelür

Kimi destüm tatar kimisi dāmān

Dā‘ĳ K. (15/33)

Anaları ki destüm şolu görse

Babañuzı řoñ otursun dir ol ān

Dā‘ĳ K. (15/34)

Ki altmış yaşına vardı bu Dā‘ĳ

Sezādur pādiřāhum eyle iĳsān

Dā‘ĳ K. (15/47)

Muĳařřal Ka‘be’dir şimdi murādum

Revān olsam oña üftān ü ĳĩzān

Dā‘ĳ K. (15/48)

Aşağıda verilmiş olan tabloda ise *Mecmûa*'da yer alan şikâyet manzûmelerin tablosu yer almaktadır.

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	14b	Kemâl	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ
2.	14b	Dâ'î	KAŞİDE-İ DÂ'Î

Tablo 5.10. Şiir Başlığı

5.10. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'deki Manzûmelerde Bahsedilen Diğer Konular

Bu başlıkta müstakil bir edebî tür olmayıp manzumelerde sıklıkla ele alınan diğer konular değerlendirilmiştir.

5.10.1. Sultan I. Ahmed'in Şairlere Verdiği Hediyeler ve Şairlerin Teşekkürleri

Dîvân edebiyatında manzûmelerin konuları farklı türlerden olup, şairlerin hediye alma ve hediye verme konuları şiirlerine yansımıştır.

Mecmûa'da Sultan I. Ahmed tarafından hediye edilmiş kürkler, şairlere verilmiş ziyafetler, şerbetler ve helva ikramları, 100 altın hediyesi gibi farklı vesilelerle şairlerin teşekkürü dile getirilmiştir. *Mecmûa*'da Sultan I. Ahmed'in samur kürk hediye etmesiyle ilgili 3 farklı şair manzumelerinde teşekkürlerini dile getirmişlerdir.

Azîz Efendi bu durumdan memnuniyetini şu şekilde dile getirir.

‘Înâyet itdi bir semmür-ı a‘lâ

Aña eltâf ide mevlâ te‘âlâ

Azîz M. (3/7)

Ya İlâhî âb-rüy-ı Aḥmed-i Muḥtâr için

Ġonçe-i ümmîdin aç kim bizi ḥandân eyledi

Azîz Kk. (100/4)

Es'ad Efendi de “yine” diyerek padişahattan birden fazla samur kürkü hediyesi aldığını şu beytinde söylemiştir.

Yine dâ‘îsin itdi ḥil‘at-i semmür ile teşrîf

Sezâ görsün Ḥaḳ anı ḥulle-i ni‘âm ü efdâle

Es'ad K. (97/6)

Mehmed Efendi ise manzûmesinde Sultan I. Ahmed'e cennet kaftanı giymesi için dua eder ve samur kürk hediyesi için teşekkür eder.

Hil'at-ı semmür-ı fâhr ile müşerref eyledi
Hulle-i Rıdvân ile cennetde cevelân eylesün
Mehmed K. (11/7)

Mehmed Efendi tarafından yazılmış olan bir diğer manzûmede ise Sultan I. Ahmed'e duâ edilerek padişahın şaire şerbet ikramında bulunduğu söylenmiştir.

Şerbet ihsân eyleyüp yâd eylemiş bu bendesin
Şerbet-i lutf ile Mevlâ ol şehdi ikrâm ide
Mehmed K. (24/2)

Kemâl Efendi ise padişaktan aldığı 100 altın hediyesi ile müteşekkirdir, bu durumu şu şekilde anlatır.

Fakîre dahı yüz gösterdi iqbâl
Yüz altun ile mesrûr itdi anı
Kemâl K. (89/7)

Mecmûa-i Sultan Ahmed'e yer alan hediye konulu manzûmeleri kaleme alan şairler, Sultan I. Ahmed'in cömertliği, merhameti, hoşgörüsü, yapılan iyilik karşısında hediyeler dağıttığını, insana verilen değeri ve insanlar arası hoşgörüyü de anlattıklarını görmekteyiz.

*Mecmûa'*da yer alan teşekkür konulu manzûmelerin aşağıdaki tabloda sıra numarası, şair ve şiir sayısı tabloda gösterilmiştir.

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	5b	'Azîz	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
2.	55a	'Azîz	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
3.	54a	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
4.	43b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AHMED
5.	12a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ
6.	54a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED EFENDİ
7.	51b	Kemâl	KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ

Tablo 5.11. Şiir Başlığı

5.10.2. Sultan I. Ahmed'in Düzenlediği ve Katıldığı Helva Sohbetleri

Osmanlı döneminden başlayıp bugüne kadar devam eden sosyal hayatın bir parçası olarak vazgeçilmez olan helva kültürü ve sohbetleri gelecek nesillere de aktarılıp bu köklü helva geleneğinin devam edeceği kaçınılmazdır. Helva, tatlılar

içerisinde kendine özgü malzemeleri, hazırlanışı ve sunumuyla ayrı bir tatlı türü olarak her evde ve merasimde ikram edilen, ağızları tatlandıran ve vazgeçilemeyen bir tatlıdır. “Yüzyıllar boyunca süren bu geleneğin başlangıç döneminde bir halk geleneği olarak Osmanlı aile, komşu, hısım akraba toplantı ve ziyaretlerinde sosyal hayatın büyük bir kısmını oluşturmuştur. Türklere helva sohbeti eskidir. Fakat en zevklisi, en tatlısı Lale Devri’nde yapılandır” (Onay, 2009, s. 231). “17. yüzyılda Yahyâ, Atâyî, Razmî, Sâbit, Hâletî, Nadirî cw Sabîr Pârsâ” (Keskin, 2018, s. 85), “18.yüzyılda ise Nedîm, Çelebizâde Âsım, Seyyid Vehbi, Tırsî, Râşid, Şeyh Gâlib ve Refî” (Öztekin, 2006, s. 182) helvâ sohbetlerinden bahsetmişlerdir. *Mecmûa*’da ise 10 manzumede padişahın helva sohbetleri hakkında bilgi verilmiştir.

Mecmûa-i Sultân Ahmed’de şairlerin Sultan I. Ahmed tarafından davet edilip helva sohbetlerine çağırıldıklarını, padişah tarafından helva ikramında bulunduğu ifade etmişlerdir.

Mecmûa’da Şeyhülislam Mehmed Efendi, Sultan I. Ahmed’in kendisini helva sohbetine çağırdığını ve helva göndererek gönlünü aldığını şu beyitlerinde söylemiştir.

Yine helvâ gönderüp bu bende-i nâçizine
Kâminî şîrîn idüp elţâfa mu‘tâd eyledi

Mehmed K. (59/2)

Benî çün hulv ile yâd eyleyüp şîrîn zebân itdûñ
Zebânîñ hulv iden helvâ-yı temcîd-i mecîd olsun
Mehmed K. (65/8)

İrüp helvâ-yı elţâf-ı ilâhî
Dehânuñ tatlu itsün Hâk te‘âlâ

Mehmed K.(67/9)

Dâver-i devrân beni yâd eyledi helvâ ile
Hîân-ı ihsânı pür olsun her zamân na‘mâ-yile

Mehmed K. (94/1)

Mecmûa’da yer alan diğer bir şair Esad Efendi de padişahın kendisini helva vesilesi ile hatırlamasına mutlu olmuş ve şu beyitlerinde bu durumu anlatmıştır:

Yine dâ‘isini helvâ ile hulvü’l-mezâk itmiş
Ağız dâdıyla yâ Rabb ‘izz ü ikbâlin medîd eyle
Esad K. (34/10)

Yine helvā ile dā'isini yād itmiş ol sultān
Şeker gibi mükerreren ola anuñ luḡfi her-bāre

Esad K (124/5)

Esad Efendi helva ile hatırlanması karşılığında minnettarlığını göstermiş ve Sultan I. Ahmed'e dua etmiştir.

Ben du'ācısın yine helvā ile yād eylemiş

Haḡ oña in'āmını iki cihānde 'ām ide

Esad K. (88/5)

Şeyhüslislaḡ Esad ve Mehmed Efendiler ile birlikte Aziz Efendi de padişahın kendisini helva sohbetine çağırıldığını söylemiştir:

Bize helvālar iḡsān eyleyüp ḡulü'l-mezāk itdüñ

Selāṡin-i cihān içre şehā sensin kerem-kānı

Azîz K. (44/11)

Başka bir manzûmede ise şair, helva ikramının kendisi ile birlikte başka devlet görevlilerine de helva tabağı yapıldığını belirtmiştir.

Yād idüp dā'iyān-i devletini

İndi iḡsān ṡabaḡ ṡabaḡ helvā

Azîz K. (116/3)

Didi Baḡtî oldı baña Edrine

Biñ igirmi birde cāy-ı salṡana

1021/1612 Baḡtî M. (1/13)

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	77b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUḡAMMED EFENDİ BERAY-I SULTÂN AḡMED
2.	40b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM [MEḡEMMED EFENDİ]
3.	41b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEḡEMMED EFENDİ
4.	53b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUḡAMMED EFENDİ
5.	51a	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I SULTÂN AḡMED ḡĀN
6.	53a	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I SULTÂN AḡMED ḡĀN
7.	67b	Es'ad	KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ
8.	61b	'AZİZ	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULTÂN AḡMED ḡĀN
9.	64b	'AZİZ	KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ
10.	1b	Baḡtî	GÜFTE-İ ḡAZRET-İ SULTÂN AḡMED ḡĀN

Tablo 5.12. Şiir Başlığı

5.10.3. Sultan I. Ahmed'in Türbe Ziyâretleri

Kudûmiyelere ilave olarak *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de yer alan manzûmelerde Sultan I. Ahmed'in yapmış olduğu kısa türbe ziyaretlerinden de bahsetmektedirler. *Mecmûa*'da yer alan birkaç manzûmede Sultan I. Ahmed'in türbe ziyaretlerinde bulunduğu görülmektedir. Azîz Efendi tarafından yazılmış olan manzûmede padişahın Yazıcıoğlu Mezarlığı'nı ziyaret edip orada mevlit okuttuğu anlaşılmaktadır.

Bu merkad-ı 'âlîde oğutdı yine mevlüd
Geldükde sa'âdetle Dārā-yı felek-dergâh

Azîz Kt. (13/4)

Mehmed Efendi tarafında yazılan bir diğer manzûmede de padişahın Ebu Eyüp Ensari hazretlerine ziyaretinden bahsedilmektedir.

1. Şafâlarla çıkup seyr ü güzâr eyle fezâlarda
2. Gelüp ol hâzrete karşı du'â eyle oralarda
3. Cihânda var olup devletle ol her dem şafâlarda
4. Mehemmed dâyimâ aîsun seni şâhum du'âlarda
5. Civâr-ı ravza-i pâk-ı ebî Eyyüb Enşârî
6. Şeneldi oldı sultân Aḥmed'in manzûr-ı enzârî

Mehmed Msd. (23/IX)

Manzûmelerde Sultan I. Ahmed'in dindar kişiliği vurgulanmakta ve dinî hassasiyetlere bağlı bir padişah portresi çizilmektedir. Bu manzumelerin sıra numarası, şair ve şiir sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra no	Varak No	Şair	Şiir Başlığı
1.	23a	Azîz	KAŞİDE-İ AZİZ EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AḤMED HÂN
2.	40a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AḤMED HÂN
3.	44a	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AḤMED
4.	43b	Mehmed	KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ

Tablo 5.13. Şiir Başlığı

6. MECMÛA-İ SULTAN AHMED

6.1. Mecmûa-i Sultan Ahmed'in Nüsha Tavsifi

Eserin tavsifi şu şekildedir:

Genel Bilgiler					
Eser Adı	Mecmûa-i Sultan Ahmed				
Bulunduğu Kütüphane ve Kayıt No	Fransa Milli Kütüphanesi Supplement Turc 1035 (Blochet, I-1419)				
Derleyici Adı	Ömer Ağa				
Özellikler					
Yazmanın Dili	Türkçe	Yazı Türü	Harekeli Nesih	Kağıt Boyutu	315x215 mm
Kâğıt Türü	Filigranlı			Satır Sayısı	5-7 arası değişmektedir.
Varak Sayısı	85	İstinsah Yeri		İstinsah Tarihi	
Derlendiği Yer	Edirne İstanbul	Mürekkep Rengi	Siyah ve yaldızlı		
Derleme Tarihi	17.yüzyıl				
Cilt Özellikleri	Kahverengi meşin kaplı cilt, salbek şemseli				
Tezhip Özellikleri	Yazı alanı cetveli, şiir başlıkları yaldızlı. Şemseli kısmın içerisinde birbirine bağlı çiçekli ve yapraklı motifler altın renginde süslenmiştir. Şemsenin dış kısmında kılıca benzer motifler yer almaktadır. Zencirek kısmı ise altın renginde motifsiz düz bir şekildedir. <i>Mecmûa</i> 'nın miklebinde cildin üst ve alt kısmında bulunan salbek ve zencirekin aynı uygulanmıştır. Mecmûa'ya kapalı bir şekilde bakıldığında üst, sağ yan tarafı ve alt kısmı altın rengindedir. İç kapakta serpmeli ebru vardır.				
Yazmanın Başı					
Çün olup lüt[u]f-ı Hudâ zi'l-minen Sâyemi şaldum Edirne üzre ben					
Yazmanın Sonu					
Âzerî bu resme yazdum ol şehûñ tārîhini Firdevs-i â'lâ oldı sulţān Aħmed ile Edrene					
Diğer Özellikler					
Mutercim	-	Manzum	Evet	Mensur	4a-7a, 64a-67b varakları arası "Nesr" başlığında mensur kısımlar vardır.
Cilt Sayısı	Tek bir cilt.	Derkenar	Yazma boyunca her sayfada derkenâr vardır.		

Zahriye	İlk zahriyede Sadrazam İbrahim Paşa'nın torunu Genc Mehmed Paşa-zâde İbrahim'e ait 20 Receb 1222 (23 Eylül 1807'de) tarihli "Selâm 'alâ İbrahim" mührü görülmektedir. Mührün altında ise "Min Mevâhibü'r-Rabbi'l-Kerim Îlâ-'Abdihi El-fakîr Genç Paşâ-zâde Hacı İbrahim 1222/Receb/20" yazmaktadır. Alt kısmında da "İbrahim" adının bulunduğu mühür yer almaktadır. İkinci zahriye mavi mürekkep ve yaldızlı tezhiplidir.
İçerik	Abdî, Afvî, Ahmed, Aklî, Ali Halife, Âlî Efendi, Âsârî, Azîz Efendi, Âzerî, Bahtî, Bülbülî, Cem'î, Derbânî, Dâî, Ebû Nemi, Esad Efendi, Gani-zâde Nâdirî, Hâfız Ahmed Paşa, Hâsîlî, Hüseyin Efendi, Hüseyin Halife, Azmi-zâde Haletî, Huşûî, İydî, İmâm-ı Hüdavendigâr (Sâfi), Kemâl Efendi, Kurbî, Medhî, Nizâmî, Piyâde, Pertevî, Şeyhî, Şeyhülislâm Mehmed Efendi, Sanî, Ulvî ve Zihnî'nin Sultan I. Ahmed hakkında yazdıkları medhiyeler.
Ek Bilgiler	: Fransa Milli Kütüphanesi'ne kayıt tarihi 5 Mart 1900'dür.
Konu	: Medhiye Mecmûları

Tablo 6.1. Mecmûa-i Sultan Ahmed'in Nüsha Tavsifi

6.2. Çeviri Yazıda Takip Edilen Usûl

1. Çeviri yazıda harekeye uyulmuş, hareke hataları dipnot ile gösterilmiştir.
2. Gentium plus yazı fondu kullanılmıştır.
3. Çeviriyazıda İsmail Ünver ve Mehmet Fatih Köksal'ın tekliflerine uyulmuştur.
4. Varak no'lar metin içi ve derkenar olmak üzere tasnif edilmiştir. Metin içi şiirler baştan sona kadar birinci bölümde, ikinci bölümde de derkenar şiirleri olarak ayrılmıştır.
5. Mensur kısımlara [] ile satır numarası verilmiştir.
6. Manzumelere numara verilmiştir.
7. Manzume başlıkları büyük harf ve koyu olarak gösterilmiştir.
8. Manzumelerin aruz kalıpları [] ile gösterilmiştir.
9. Nazım birimi beyit olan nazım şekillerine beyit, bent olanlara mısra numarası verilmiştir.
10. Daha çok mütekerrir musammatlarda görülen mısra eksiklikleri dipnot ile gösterilmiştir.
11. Metin tamirleri [] ile, metin tamiri yapılamayan yerler (hece/kelime eksikliği/fazlalığı) dipnot ile gösterilmiştir.
12. Metinde zihaf yapılan hecelerdeki zihafklar italik gösterilmiştir.
13. Var, yok, çok, baş, kan vb. Türkçe kelimelerde med yapıldığı tespit edilmiş, bunlarda herhangi bir işaretleme yapılmamıştır.
14. Yaldızlar sebebiyle silik çıkan yerler (...) ile belirtilmiştir.
15. Âyetleri ve Arapça/Farsça manzumelerin tercümeleri dipnot ile verilmiştir.

6.3. Transkripsiyon Alfabeti

ا Aa/ Ee	س Ss
آ Āā	ش Şş
أ ‘	ص Şş
ب Bb/ Pp	ض Ḍḍ / Žž
پ Pp	ط Ṭṭ
ت Tt	ظ Ṣṣ
ث Ṣṣ	ع ‘
ج Cc	غ Ğğ
چ Çç	ف Ff
ح Ḥḥ	ق Kk
خ Ḫḫ	ك Kk / Gg / Ññ
د Dd	ل Ll
ذ ḌḌ	م Mm
ر Rr	ن Nn
ز Zz	و Vv / Ūū / Oo / Öö
ژ Jj	ھ Hh
اَخوا ā	ی Yy / İı/İi/ Īī/

Tablo 6.2. Transkripsiyon Alfabeti

6.4. Mecmûa-i Sultan Ahmed'in Çeviri Yazı Metni

1a

Selâm 'alâ İbrâhîm

Min Mevâhibü'l-Rabbi'l-Kerîm İlä- 'Abdihî

El-faķîr Genc Paŗa-zâde Hâcî İbrâhîm

1222 Receb [10]20 [23.09.1807]

1b

GÜFTE-İ HAẒRET-İ SULṬĀN AḤMED ḤĀN²

[fā' ilātün fā' ilatün fā' ilün]

1. Çün olup luṭ[u]f-ı Ḥudā zi'l-minen
Sāyemi şaldum Edirne üzre ben
2. Sāye-i baḥtumda ol taḥt-ı kādīm
Nesme-i iḳbāl ile oldı besīm
3. İdüp ol taḥt-ı kādīm üzre qarār
Oldı baḥtumla müşerref bu diyār
4. Gösterüp bu memleketde rāyemi
Bu diyāre şaldı Mevlā sāyemi
5. 'Adl için geldüm bu milke ben hemān
Kārumı āsān ide Rab Müste'an
6. Memleket āsāyişin idüp murād
Bunda itdüm 'adl ü dāde ictihād
7. Umaram ḥaḳdan olup baña Mu'in
İde ihsān ile dāyim kām-bīn
8. Baña ferḥunde olup bu köhne-taḥt
İde Ḥaḳ dāyim beni ferḥunde-baḥt
9. Luṭf u ihsān eyleyüp her dem Ḥudā
İtmeye hergiz rızāsından cüda

² Kayaalp, İsa. Bahtı Dîvânı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2010, s.16

10. Fazl-ı Hâk'la dâyim olup kâ-m-yâb
İde Mevlâ baña luḡ-ı bî-ḡisâb
11. Çün dūr-i ikbâlûme oldu şâdef
İtdi tezyîn anı lû'lû-i şeref
12. İtdiler çün sâl-i ikbâlüm su'âl
Lafzan u mâ 'nen diyüp târîḡ-i sâl
13. Didi **Baḡtî** oldu baña Edrine
Biñ igirmi birde cây-ı salṡana

Sene 1021/1612

3b³

2

[fâ 'ilâtün fâ 'ilatün fâ 'ilün]

1. Ḥamdüli'llâhi'l-Ḳadîmü's-Settâr
Erhame'r-râḡimîn ve'l-Ġaffâr
2. Ḳudretiyle 'âlemi var eyledi
Ḥikmetiyle şun'ın izḡâr eyledi
3. Var idüp bu kevni pes âbâd iden
Kâf [u] nûn'dan⁴ ḡamusı icâd iden
4. Bû'l-beşîr çün na'ti *kerremnâ*⁵ didi
Zilleti ḡâlinde *irḡamnâ*⁶ didi

³ 2b-3a varakları boştur.

⁴ Pala, İskender, Tdv İslâm Ansiklopedisi, <https://Islamansiklopedisi.Org.Tr/Kun> , "Kün" Allah'ın yaratma gücünü ve süratini anlatan dinî-tasavvufî terim.

⁵ "Şerefli kıldık.", Kurân-ı Kerim. 17/70.

⁶ "Bize rahmet et.", Kurân-ı Kerim. 23/109.

5. Enbiyā vü evliyā her ne ki var
Nūr-ı Aḥmed'den olupdur 'āşkār
6. Ol Muḥammed'dür bu icāda sebeb
Cān ile eyle anuñ rāhın taleb
7. Çār-yār-ı Muştafā'dur ser-firāz
Ola anuñ düşmeninüñ ömri az
8. Āl-i ashāb-ı güzineş şad selām
Ber-resül-i cümle ahbābeş temām
9. Fażl-ı Ḥaḳ'la şimdi şāh-ı zü'l-amān
Server-i 'ālem durur **Aḥmed** Ḥān

4a

NEŞR

1. pādşāh-ı 'ālem-penāh ḥazretlerinüñ şecā'at ü mehābetleri ve 'ādalet ü
2. diyānetleri ve gāh güşāde-ṭab' için seyr ü şikār ve gāh
3. temāşā-yı 'āşār-ı Perverdigār her varaḳ-ı defterist mārifet-i
4. Kirdgār ḥükmince büstān-ı lālezār ve gāh taḡyir-i āb u hevā
5. için tebdil-i serāy-ı 'ālī-mikdār kılup el-ḥāşıl ḥarekāt u sekenāt
6. ve 'ıydān u Ḳadr ü Berāt her bār sermā-yı şitādan necāt
7. ve safā-yı gül-i ḥamrā bülbül-i şeydā ve nergis-i bīnā vü süsen-i
8. ber-pā ve benefşe vü reyāḥin-i miskāsā zamānları geldükde 'ulemā-i
9. kibār
9. ve fuşehā-yı zül-iftihār ve şu 'ārā-yı zü-fünün-ı 'ālī-mikdār
10. mehmā-emken envā'-ı letāyif ile nakş-ı şahāyif kılup ḳaşden ḳaşideler
11. tahrir idüp pādşāh-ı 'āleme ve ḳādr-şinās-ı efdal-i ādem-i 'ubūdiyyet
12. arz idüp ve ba'zı bī-bedel terc'i- bendeler bend kılup ve niceleri
13. daḡı ser-māye-i 'ömr ḥarc idüp tārīḡ-i tārīḡler düşürmişdür ki
14. vaşf olmaz sa'ādetlü pādşāhimuz daḡı meşāyih-ı kibār ve 'ulemā-ı
15. zü'l-iftihār ve füsefā-yı 'ālī-mikdār ḥazretlerinüñ dürr-i şāh-vār gibi

16. muḳaffā vü müseccā‘ manzūmelerin taẓyī vü evḳāt itmeyüp ḥarem-i
17. muḥteremlerinde muḳarreb-i şehriyārī olan ‘Ömer Ağa ḳullarınıñ eli
ile
18. cem ‘itdirüp maḥzen-i ma‘ārif ve mecma‘-ı leṭāyif ve na‘t-ı vaşf-ı
19. hümāyūnları taḥrīrinde pūr-nakş-ı şahāyīf olmaḳ fermān-ı ālī-şānları
20. üzere dibāce taḥrīr olmuşdur

3

5b

ḲASİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULTĀN

AḤMED

[mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

1. Meh-i burc-ı sa‘ādet zıll-i Yezdān
Güzīn-i ḥānedān-ı Āl-i Oşmān
2. Şehen-şāh-ı cihān sultān Aḥmed
Ola hemvāre devletle mü’ebbed
3. Cihāna sāyesi emn ü āmāndur
Hemānā mehdī-i ‘āhir zamāndur
4. Çü yok mānendi cūd u ma‘deletde
Cihān turduḳça dursun salṭanatda
5. Kerem kānı şeh-i ferḥunde-ṭālī‘
Cihāne irişür andan menāfi‘
6. Yine yād eyledi bu ḥāk-i rāhı
Mu‘ammer eyle anı yā ilāhī
7. ‘İnāyet itdi bir semmūr-ı a‘lā
Aña elṭāf ide mevlā te‘ālā
8. Ḥarem ehlini idüp cümle dil-şād

Şanasın itdi bî-ḥad Ka‘be bünyād

9. Vücūdı oldı çünkim maḥz-ı rahmet
Bulur ‘ālem anıñ devrinde rāḥat

10. Re‘āyāya ‘adāletdür murādı
Anın-çün buldı şöhret yaḥşı adı

11. Şafā vü şevḳ ile geçsün şühürü
Sürür üzre mürür itsün duhürü

12. İlähî beyt-i a‘zam ḥürmeti-çün
Muḥammed Muştafā’nıñ ‘izzeti-çün

13. Bi-ḥaḳḳ-ı Ka‘be vü rükn-i mu‘azām
Bi-ḥaḳḳ-ı zemzem ü mîz-āb-ı ekrem

14. Şehin-şāh-ı zamānı it mu‘ammer
Suhūletle murādātın müyesser

15. Açılsun gönçe-i ḳalbi dem-ā-dem
Gülistān-ı murādı ola ḥurrem

16. ‘Azîz eyler du‘ā-yı pādişāhı
Ḳabül eyle recāsın yā ilāhî

TESDİS-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHMEMMED

[mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün]

I

1. Edirne tahtını etmiş müşerref Dâver-i devrân
2. O dâr-ı naşra şalmış zıllın ol sâye-i Raḥmân
3. Olup ol taht-ı baht üzre açılmış gül gibi ḥandân
4. Medâr-ı emn olup her yirde virüp 'âleme sāmân
5. Gelüp yine bu mülke sâye-i pervâne-i Yezdân
6. Yayılsun ya'nî zıll-i ḥazret-i sulṭân Aḥmed Ḥân

II

1. Sezâvâr-ı serîr-i 'izz ü devletdür o şâhen-şâh
2. Kadem başsa yaraşur her serîre ol şeh-i âgâh
3. Ola her yerde ikbâl ü zafer ol dâvere hem-râh
4. Çün oldur milket-i Osmâniyân'a şimdi zıllu'llâh
5. Gelüp yine bu mülke sâye-i pervâne-i Yezdân
6. Yayılsun ya'nî zıll-i ḥazret-i sulṭân Aḥmed Ḥân

III

7. Edirne ḥalkı müştâk idi ol sulṭân-ı bâ-ḳadre
8. Görüp bedr-i cemâli bâ-kemâlin irdiler ḳadre
9. Hilâl-i 'iyda dūş oldu baḳanlar ol yüzi bedre
10. Yiter irdi o şehre mihr-i rüyından anıñ behre
11. Gelüp yine bu mülke sâye-i pervâne-i Yezdân
12. Yayılsun ya'nî zıll-i ḥazret-i sulṭân Aḥmed Ḥân

IV

1. O şâhin-şâh-ı devrânun ki bedr-i ḳadri 'âlîdür
2. Cihâna fer viren nûr-ı cemâl-i bâ-kemâlidür
3. Şeref-baḥşâ-yı 'âlem pertev-i mihr-i vişâlidür
4. Sitanbul ol şereften nice günlerdür ki ḥâlidür
5. Gelüp yine bu mülke sâye-i pervâne-i Yezdân⁷

⁷ *Mecmûa*'da bu mısra eksik olup eklenmiştir.

6. Yayılısun ya'ni zıll-i Һazret-i sultān AҺmed Hān

VI

1. Du'ā-yı devletin idüp **MeҺemmed** her seher ezber
2. Umar kim ola ihsān-ı Hūdāya dā'imā mazhar
3. Virir çünkim zılāl-i mihr-i iqbāli cihāna fer
4. El açup dergeh-i Hākka bu beyti şıdkıla söyler
5. Gelüp yine bu mülke sāye-i pervāne-i Yezdān
6. Yayılısun ya'ni zıll-i Һazret-i sultān AҺmed Hān

5

8a
SULTĀN AHMED

KAŞİDE-İ MEHEMMED EL-FENĀRĪ BERĀY-I

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

I

1. Hāzret-i sultān AҺmed pādişāh-ı şır-ceng
2. Kapusunuñ kulları oldı bugün bebr ü peleng
3. Hālk-ı 'ālem 'askerin görse olur hayrān u deng
4. Hāyme-i zerrīn otağıdur bu dehr-i heft-reng
5. Böyle bir sultān-ı 'ādil kande görmişdir felek
6. Yirde gökde reşk ider gördükde insān u melek

II

1. Pādişāhıñ bendesidür şimdi sultān-ı 'Acem
2. Kulu olaldan berü çekmez cihān içinde ğam
3. Kulu olurdu eğer sağ olsa Hākān ile Cem
4. Devr-i 'adlinde sürer zevk ü şafā çekmez elem
5. Böyle bir sultān-ı 'ādil kande görmişdir felek
6. Yirde gökde reşk ider gördükde insān u melek

III

1. Pādişāhıñ devletinde cümle 'ālem şād olur
2. İtdügi 'adl ü 'adālet tā kıyāmet yād olur

3. Bārgāh-ı salṭanatdur her ğarībe dād olur
4. Ṭurmadın ğünden ğüne cāmi‘leri bünyād olur
5. Böyle bir sulṭān-ı ‘ādil kande ğörmüŝdir felek
6. Yirde ğökde reşk ider ğördükde insān u melek

IV

1. Pādiŝāhıñ heybeti ṭolsun cihānda şarğ u ğarb
2. Eksik olmasın ‘adūsınuñ baŝından ğarb u ğarb
3. Kulu olsun pādŝāhlar kapisında bā-edeb
4. Dergehinde ğizmet etsinler kaması cümle hep
5. Böyle bir sulṭān-ı ‘ādil kande ğörmüŝdür felek
6. Yirde ğökde reşk ider ğördükde insān u melek

V

1. Pādiŝāhıñ ‘izzetinde cümle ‘ālem nürdur
2. Cennet-i firdevse döndi yeryüzi hep hürdur
3. ‘Iyŝ u nüş itmekdedür ğalk-ı cihān mesrürdur
4. Sīneler ṭoldı ŝafālar hem ü ğamlar dürdur
5. Böyle bir sulṭān-ı ‘ādil kande ğörmüŝdür felek
6. Yirde ğökde reşk ider ğördükde insān u melek

VI

1. Pādiŝāhlar pādŝāhıdır bizüm sulṭānımız
2. Ğazret-i şahib-kırān hān neslidir ğāğānımız
3. Ğamdüli’llāh⁸ yedi iğlīm hānıdır ğāğānımız
4. Sāyesinde ğıfz kılsın ‘adl ile Allāhımız
5. Böyle bir sulṭān-ı ‘ādil kande ğörmüŝdür felek
6. Yirde ğökde reşk ider ğördükde insān u melek

VII

1. Yā ‘ilāhī eyle Ağmed Ğānı dāyim ser-firāz
2. ‘Adl u dād itdüğini tā ‘arş-ı a’lāñ üzre yaz
3. Çok ŝikār itsün serīr-i salṭanatla kış u yaz
4. Sen kábül eyle du‘āmızı dime yā Rabb çoğ u az
5. Böyle bir sulṭān-ı ‘ādil kande ğörmüŝdür felek

⁸ *Mecmúa*’da yer alan “ki” vezin ğereği çıkarılmıştır.

6. Yirde gökde reşk idergördükde insân u melek

10a

ŞİKĀR-I EVVEL PĀDŞĀH-I 'ĀLEM-PENĀH

[fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün]

1. Geldi irişdi yine peyk-i seher bād-ı şabā
İtdi etrāf-ı çemenzārı dolu misk-i Hıtā
2. Görmemisiz ki cihān oldı mu'aţtar andan
Tāze cān buldı yine mürdeler oldı ihyā
3. 'Alemin dikdi yine şems-i cihān şahrāya
Dağılup hayl-i nücüm oldı o dem nā-peydā
4. Sünbülün çözdü saçın bād-ı nesīm-i eshār
H̄ābdan açdı gözünü nergisin pūşide-ķabā
5. Açdı parmaklarını zanbaķ ile zūlf-i nigār
Çemenüñ aldı hisābın ne ki var tā ser-ü-pā
6. Lāle giydi başına şimdi muraşsa'-tācın
Ķaşdı budur ki gelüp Ķapıda der-bānı ola
7. Tuğ-ı şāhī irişüp kendini gösterdi o dem
Bildiler kim irişür bāğa otağ-ı ümerā
8. Şoñra 'izzetle gelür hayme-i sultān-ı cihān
Şād olur maķdem-i pākiyle anıñ bay u gedā
9. Āsmān-pāye hümā-sāye-i gerdün-rif'at
Ĥazret-i Cem-azamet Ĥusrev-i pākīze-edā

10. Şeh-i pākīze-nażar hazret-i ferhunde-seyr
Bedr-i gerdūn-nażar şahib-i rāyāt-ı Hudā
11. Melce-i mülk-i milel müstenid-i dīn ü düvel
Mażhar-ı feyz-i ezel merkez-i eltāf-ı Hudā
12. Şāh-ı şehān-ı cihān hazret-i sultān Ahmed
Māh-ı gerdūn-ı zamān server-i iklīm-güşā
13. Ol kerem-kānı kaçan şayd u şikār eyler ise
Heybet-i bāzī ile yire iner hayl-i hümā
14. Edrine şehrine irişdi sa'ādetle bugün
Şayda varsun diyü emr itdi eger bay u gedā
15. Sürdiler sürgün ile İskender'in vādīsin
Geldi meydāne görüldi ne ki var cümlesi tā
16. Māh-ı zi'l-ħiccenin on sekizi dü-şenbe günü
Dağdan indi yire doldı 'umūmen şahrā
17. Yüz yigirmi yedi tavşan otuz altı tilki
On sekiz dāne-i cīrānı sürüp geldi sabbā
18. Karşıladı oları gördüğü demde Şamson
Yetişüp kapdı birin kıldı o dem bī-ser ü pā
19. Pārside fāris ile girdi o dem meydāne
Atılup aldı şikārın nitekim bād-ı hevā
20. Tavşanıñ zehresi çāk oldı vü kaldı anda
Bilmedi kim irişür kendisine tūr-i każā

21. urduñ vazı yavuz ıkmış idi vdide
şimdi tar oldu gzine grinen cmle ova
22. Nice crnı dağı şayd u şikr eylediler
Rz-1 ğir olıcağ almayıcağ nr u zıy
23. amağ ile serini urtarımaz tilkiler
Nereye girdi ise itdiler ir peyd
24. ırmızı ana boyandı aramağ ile zağar
Đaylı ter çıkdı binden irişicek t
25. Av ğir olıcağ il atı giydi erkn
atı oğ aldılar altun ile işsnı seğ
26. Himmet itdi olara pdşeh-i Cem-azmet
Đaylı demden ber olmamişidi byle at
27. Fahr-i lemsin ey kn-1 seğ dnyda
uluñ olsa yaraşur Đsrev ile Cem Dr
28. İsterem kim bu cihn ire felek şayydın
Dergehinden yaa sevđ eyleye her demde şab
29. Tutasın erđe ura ez⁹ şafağından zencr
şr u aplan ile bebri getre bd-1 hev

⁹ Anlamlandırılmayan bu kelime *Mecma*'da ) şeklinde yazılmıştır.

ŞİKĀR-I ŞĀNĪ-İ PĀDİŞĀH-I ʿĀLEM-PENĀH

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1. Merhabā ey dem-i hoş-būy -1 seher bād-1 şabā
Ki sen olduñ bu cihān içre bunuñ çehre nümā
2. Senden irişdi cihān halkına būy-1 dil-keş
Revnağın buldı senüñle bu zemān tā ser ü pā
3. Gözüñi yumdı aydı cümleten evrāk-1 çemen
Açdı ol demde gözün nergis-i pūşide-ğabā
4. Göricek anı irişdi yine ferrāş-1 cihān
Düşdi cümle-i zemīn üzre bisāt-1 hađrā
5. Gülüñ irişdi kulağına o dem tāze haber
Ki gelür bāğa bugün pādişeh-i Cem Dārā
6. Hüsrev ü Cem- ʿazamet hażret-i sultān Aħmed
Şāh-1 şāhān-1 cihān server-i pākīze-edā
7. Vāriş-i memleket vū zābit-i halk-1 ʿālem
Hāriş-i dīn ü düvel server-i iqlīm-küşā
8. Def ʿa-i şāniyede bir daħi emri olıcak
Kātı çok geldi vuħuş oldu o demde peydā
9. Kurd kayasından olur sürgün-i şadr-1 ā ʿzam
Şāhib-i hayl ü haşem mefhar-i şadrü'l-vüzerā
10. Āşaf-1 şāh-1 zemān hażret-i Naşūh Paşa kim
Rüz u şeb durma ider kulluğını şubħ u mesā

11. Emriyle sürilür hizmetine cümle vuḥūş
Ṭağdan indi yire ṭoldı ‘umūmen şahrā
12. Ḥazret-i şāh-ı Selīm Ḥan zemān-ı ‘aşrīden
Almasun kimse şikārın diyü şaklardın şabā
13. Ol zemāndan berü şaklardı şikārını felek
Gele sultān-ı ciḥān daḫi şikārını ala
14. Bu bahāneyle murādını bula çerḫ-i felek
Ḥişsedār ola daḫi ḫalmaya hīç bay u geda
15. Maḫdem-i şāh-ı ciḥāne süreler yüzlerini
Luṭf u iḥsān alalar hep ṭola ‘arz ile semā
16. Geldi meydāna yine Fāris ile Pārsīler
Ḥaşmını ide şikār etmek için bī-ser ü pā
17. İki şakḫ eyleye kim ḫalmaya andan zehre
Ġayrı ḫayvān göricek cümlesi hep ‘ibret ala
18. Her ne deñlü çoğ ise cümlesi olur bir bir
Böyledür tā ezeli ḫā‘ide-i resm-i Ḥudā
19. Şīr-i meydān-ı hünerdür görinüz kim ḫurduñ
Cān u ser virmek için eyledi ceng u gavgā
20. Tilkiler çıkdı göründi yine her vādīden
Ṭar oldı gözine ḫaçmağ için cümle ova
21. Bildiler kim irişür kendisüne tāzīler
Birisin ṭutmış iken birisini daḫı ala

22. Tut ki cāmesini giydi vü kaçdı tavşan
Tāzī [hem] ince meyān irdi vü kapdı تنها
23. Girdi meydāna qarardı gözi ceyrānuñ da
Boynın uzatdı ki¹⁰ biñ cān ile qurbānı ola
24. Şamsonuñ qalmadı şabrı girüp aralarına
İki şakq eyledi irişdi ‘aqtbinden mā
25. Bāz-ı pür-kuvveti de hayli külüngi göricek
Çıkdı eflāke vü kapdı nitekim kāh-rübā
26. Meh-i nev şanma anı şeh-per-i bāzīçesidür
Göklere çıkdı yine inmek için bir-ki hümā
27. Hayli şayd oldı o gün tıldı şikāryla cihān
Şadr-ı ā‘zam giyer üç kaftān ser-ā-ser dībā
28. Meric ü Edirne vü Tunca üçi birikdügi yir
Qatı heybetlü göründi şanasın kim deryā
29. Pādişāhuñ atnuñ dırnağına sürdi yüzün
Geçicek buldı şeref tıldı ‘umūmen şahrā
30. Hāşeki daħi rikābında bile geçdi suyu
Hıdmet-i pādşehī itmede oldur yek-tā
31. İsterem kim bu cihān içre felek şayyādın
Ola da şāh-ı cihān eyleye her demde şafā
32. Eksik olmaya qapusından anıñ şayd ü şikār
‘İzzet ü devlet ile şadr-ı sa‘ādetde qala

¹⁰ *Mecmûa*'da geçen “kim” vezin gereği “ki” olarak okunmuştur.

15a
EFENDİ

33. Günü günden yeg olup devleti olsun dāyim
Cümle ‘ālem gele maqşūdını қаpuñdan ala

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEHMMED

[fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Edrine çün tahtı oldı yine sultān Ahmed’iñ
Oldı halkı mażhar-ı luṭfi o şāh-ı emcediñ
2. Şarşar-ı qahr-ıyla kāfir-i bī-düş lerzān olup
Üstüvar oldı yeñiden her hişārı ser-ḥaddiñ
3. Pençe-i qahr-ıyla dest-i luṭfi olup kār-sāz
Her biri virsün cezāsın dā’imā nīk ü bediñ
4. Hazret-ı Haq her murādın yüsr ile iḥsān ide
Kaşdı çünkim ḥāyrdur ol şāh-ı ‘ālī-maqşadiñ
5. Şem’a rüyın eyleyüp cāmi’lerinde āşikār
Ola envārı çerāğ-ı rüşeni her ma’bediñ
6. Eyleyüp dā’im serīr-i salṭanatda adl ü dād
Dādını bula murādı üzre ‘ömr-i sermediñ
7. Serv-ı gül-zār-ı sa’ādet olup itdükce ḥurām
Tunca aqsun pāyine ol dāver-i tūbā-ḳadiñ
8. İdüp ol kişverde eyyām-ı sürür üzre mürür
Ṭālī’i firüz ola her dem o bahtı Es’adiñ
9. Didi tārīhin **Meḥammed** idüp ol şāha du‘ā
Edrine ola sürürī cāyı sultān Aḥmed’iñ

Sene 1021/1612

15b
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEHMEMED

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

1. Edirne tahtına çün ol şeh-i 'ālī-alem gitdi
Yanınca halk-ı 'ālem cem' olup hayl ü haşem gitdi
2. Rikābında olup a'yān u erkān cümleten hāzır
Kemal-i haşmet üzre her vezīr-i muhteşem gitdi
3. Meh-i zī'l-ka'de içre biñ yigirmi birde devlete
Çıkup Dāvūdpaşā'dan o sultān-ı kerem gitdi
4. Önünce tūglar perçem cözüp yüz tutdılar rāha
Kafasında yedi meh-peyker ejder ser-'alem gitdi
5. Muqarrer olacak ol cānibe 'azm-i hümāyūnı
O¹¹ sultān-ı cihāndan üç gün evvelce harem gitdi
6. 'Aceb midür hümāyūn-baht olursa Edrine tahtı
Aña sultān-ı ferruh-mağdem-i hurrem-ka-dem gitdi
7. O şehriñ halkına müjde ki sultān-ı kerem varup
Cihāna bezl için yanınca dīnār u direm gitdi
8. N'ola ğam yimeyüp yise nefāyis halkı ol şehriñ
Ne ğam ol kişvere kim anda bu degil ni'am gitdi
9. Sürür ile tolup n'ola dilinden ğam-ı vehm gitse
O milke çünkü sultān Aḥmed-i 'ālī-himem gitdi

¹¹ *Mecmûa*'da "ol" olarak yazılmıştır, vezin gereği "o" olarak okundu.

10. Varup şāh-ı Ğazanfer-fer konup ol kişvere ‘asker
Meserretle tolup her yer cünüd-ı ğam-ı vehm gitdi
11. **Meḥemmed** didi tārīḥin mu‘ammā gibi şan‘atla
Edirne tahtına böyle feraḥ geldi vü ğam gitdi
12. Olaldan ol şehiñ āyīne-i ‘ālem-nümā ḳalbi
Cihān içre añılmaz oldu nām-ı cām-ı Cem gitdi
13. Sitem resmi n’olamaḥv olsa ismiyle o kişverden
Bisāt-ı ‘adli başı için şeh-i ‘ālem-şiyem gitdi
14. ‘Adālet milkin ābād eyleyüp şol resme bünyād it
Disün ‘ālem cihāndan nām-ı cevri ism-i sitem gitdi
15. Vücūdı ‘ayn-ı nef‘ oldu cihāna çünki ol şāhiñ
Zamān-ı devletinde cümle ‘ālemden elem gitdi
16. Budur ümīdimüz kim Edrine ḥalkı diye bir gün
Sa‘ādetle Sitanbul’a şeh-i ‘ālī-‘ālem gitdi

8

17a

KAŞİDE-İ MÜFTİ MUḤAMMED EFENDİ

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

I

1. Hümāyün-bahtuñ olup pādişāhum dā‘imā ḥurrem
2. Ola anuñla her dem her sarāy-ı pür-şafā ḥurrem
3. Görüp rüy-ı müniriñ ola yād u āşinā ḥurrem
4. Olup her adımıñda ibtidā o intihā ḥurrem
5. Ḳudūmuñla sarāy-ı Edrine olmuş şehā ḥurrem
6. Hemīşe ola sāyeñde o cāy-ı bī-behā ḥurrem

II

1. Hümā-yı zıll-i iḳbāliñ şalup ol milkete sāye
2. Şeref virdi vuşūliñ ol diyār-ı behcet-efzāye

3. Gelüp ol hānedāna rāyet-i luṭfuñla pīrāye
4. Sürüp pāy-ı şeref me'nūsıña yüz anda her pāye
5. Kudümüñle sarāy-ı Edrine olmuş şehā hurrem
6. Hemīşe ola sāyeñde o cāy-ı bī-behā hurrem

III

1. Esās-ı kaşr-ı iḳbālīñ olup her yerde müstaḥkem
2. Zilāl-i devletiñ olmaya hergiz üstümüzden kem
3. 'Alem-ḳaddiñ görüp ḥalḳ-ı Edirne buldılar 'ālem
4. N'ola faḥr eylese şimdengirü ol kişver-i a'zam
5. Kudümüñla serāy-ı Edrine olmuş şehā hurrem
6. Hemīşe ola sāyeñde o cāy-ı bī-behā hurrem

IV

1. Şeh-i vālā-himemsin pādişāh-ı yem-şiyemsin sen
2. Zilāl-i luṭfi 'ālemde yapan 'ālī-'alemsin sen
3. Gereksin cümleye kim dāfi'-i zulm ü sitemsin sen
4. Çü sultān-ı hümāyün-maḳdem-i ferruḥ-ḳademsin sen
5. Kudümüñla serāy-ı Edrine olmuş şehā hurrem
6. Hemīşe ola sāyeñde o cāy-ı bī-behā hurrem

V

1. N'ola ḳulluḳ iderler saña şāhum ḳāmurān olsa
2. Rikābuñda yaraşur peyk olup şehler devān olsa
3. Varırdum ben de dāmen-būsa imkān ü mekān olsa
4. 'Aceb mi pāyiña yüz sürmege Tunca revān olsa
5. Kudümüñla serāy-ı Edrine olmuş şehā hurrem
6. Hemīşe ola sāyeñde o cāy-ı bī-behā hurrem¹²

VI

1. Beni ḥaṭṭ-ı hümāyünüñla añup ey şeh-i 'ālem
2. Dil-i maḥzūnumı āşār-ı luṭfiñ eyledi hurrem
3. Olup dāyim şafā-yı ḥāṭır üzre görme hergiz ḡam
4. 'Aceb mi ḥāne-i ḳalbümde ābād eyleseñ her dem
5. Kudümüñla serāy-ı Edrine olmuş şehā hurrem
6. Hemīşe ola sāyeñde o cāy-ı bī-behā hurrem

¹² *Mecmûa*'da bu mısra eksik olup eklenmiştir.

VII

1. **Muhammed** dā'imā umup şehā elţāf-ı Mevlāyı
2. Diler kim olasın her burc-i iqbālîñ toğar ayı
3. Sa'adetle görüp her bir sarāy-ı 'ālem-ārāyı
4. Müşerref idesin yine bu dergāh-ı mu'allāyı
5. Kudūmuñla serāy-ı Edrine olmuş şehā hurrem
6. Hemîşe ola sāyeñde o cāy-ı bî-behā hurrem¹³

9

19a
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED

[mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

1. Gelibolu'ya sultān Aḥmed-i deryā-kerem vardı
Şehin-şāh-ı mu'azzam dāver-i 'ālî-himem vardı
2. O dār-ı fetḥe devletle teveccüh idüp ol dāver
Gidüp ḥayl ü ḥaşem yanınca ḥayli Muḥteşem vardı
3. O gice peyk olup fetḥ ü zafer ol server-i 'aşrıñ
Rikāb-ı kāmıyanında nice şāhib-ḥaşem vardı
4. Çü andan toğdı İslām āfitāb-ı kişver-i Rum'a
O milki görmege şāhin-şeh-i encüm-ḥadem vardı
5. Tutup ervāḥ-ı ehlu'llāh yüz ol cāy-ı zībāda
Teveccüh idüp erbāb-ı kulūba muğtenem vardı
6. Aḳup bahr-i sefide cūylar enhār-ı luţfında
Dürr-i iḥsānı bezle pādişāh-ı yem-şiyem vardı

¹³ *Mecmûa*'da bu mısra eksik olup eklenmiştir.

7. Tena' 'üm eylesün halkı o dār-ı behcet-āsārīñ
Ne ğam ol milke kim yanınca envā' -ı ni'am vardı
8. İdüp 'ālem n'olarif'at bulursa ol diyār ehli
Ona sultān-ı gerdūñ hayme-i 'ālī-'ālem vardı
9. O belde n'ola ger olursa reşk-i merz-būm-ı Rūm
Ki aña sāyık-i Hāğ hādīm-i beyt ü harem vardı
10. Hilāl-i (...) vilādet çün bedīd oldı
Nümāyān itdi āb-rūsın o māh-ı muhterem vardı
11. İdüp ta'zīm-i mevlūd-ı mūkerrem oğudup mevlid
O yere neşr-i hayrāt itdi ol şāhib-kerem vardı
12. Muqaddem Edrine tahtın müşerref eyleyüp bahtı
Üç ay idüp karar andan o milke bī-elem vardı
13. Çü şaldı sāyesin sultān-ı Aħmed-i Ğāzī¹⁴
Hümā-yı baht ü devlet gibi ol hurrem-ka-dem vardı
14. Du'ā-gūyı **Muħammed** mülhem olup didi tārīhin
Gelibolı'ya sultān Aħmed-i deryā-kerem vardı

Sene 1022/1613

10

20a

KAŞİDE-İ 'ALİ EFENDİ EL-MÜDERRİS

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

1. Şubh-dem çünki tulū' eyledi şems-i raħşān
Eyledi 'arż-ı cemāl ol şeh-i nev-rüz-ı cihān

¹⁴ Mısrada hece/kelime eksikliğinden kaynaklanan vezin problemi vardır.

2. İrdi çün gūş-ı nebātāta nidā-yı hayyū
Kalkdılar yirlü yirinden yüz urup hāke hemān
3. Giydi her biri birer gūne libāsı ol dem
Bī-zebān eylediler cümlesi zıkr-i sübhān
4. Şāh-ı gül naṭ'-ı zemīn üzre oṭāğı kurdı
Geçüp oturdı o dem yirlü yirine erkān
5. Toldı her kūşesi ezhār ile bāğıñ fi'l-hāl
Ser-be-ser sünbül ü süsen ile lāle reyḥān
6. Döşedi rüy-ı zemīn üzre bisāt-ı çemen
Gelür ol zıll-i ḥudā diyü ḥudā-yı Mennān
7. Dāver-i 'ālī-himem ḥüsrev-i Cemşid-'alem
Yā'nī ol ḥazret-i sultān-ı cihān Aḥmed Ḥān
8. Pāye-i rāyetidür pāye-i cāh u iclāl
Sāye-i devletidür māye-i dīn ü īmān
9. Ḥınk-ı gerdūna süvār olsa olur mihr ile meh
Altun üsküfleri rikābında yürür peyk-i revān
10. Āsumān evc ü felek seyr ü cihān-peymāsı
Mağrib u maşrıķı bir demde ider ṭayy-i mekān
11. Māh-i nev şanma felekde görinen şekl-i hilāl
Raḥşınıñ na'l-i nişānidur olan andan a'yān
12. Meh-i nev-ḥançer-i zerrin ile hem-pehlū
Tıg-i tābendesinüñ bendesi şems-i tābān

13. Āsumānda görinen şems-i dirahşān şanmañ
Hātemi pertevdür güne olur nūr-efşān
14. Zeyn-i zerrīn şehe kaşd-ı şikār itdükçe
Ṭabl-bāz olmağ-içün mihr ile māh itdi kırān
15. O şehin-şāh-ı felek-mertebe olduçça süvār
Atı öñünce revān olsa revā cümle şehān
16. Ārbet-i tīg-i cihān-gīri ucından şehūñ
Heft-zemīn lerzeye düşdi vü nüh eflāk gerdān
17. Nīzesi havf ile giydi zırh-ı māhīler
Bīm-i şemşīr ile ditredi dir dir ‘ummān
18. Devr-i Aḥmed’de zemān emn ü emān oldu diyü
Eyledi ḥalk-ı cihān içre ‘adālet cereyān
19. Serverā dād-gerā pādşehā ‘adlūñle
Oldı bir mertebede mutteḥid-i ezdād el-ān
20. Şīr pençesi olup şāne-i mūy-ı āhū
Oldı hem-rāh-ı ğanem deşt ü çerāda gürgān
21. Şāh-ı iḳlīm-i ‘Acem Erdel ü Efrenc Alman
Ser-fürü itmeseler emn ile bulmazlar emān
22. Şermşār olur idi ‘adlile yād oldığına
‘Adl ü inşāfını görseydi eger bu Şīrvān
23. Ey kerem kānı seḫā madeni ey menba‘-ı cūd
Şeh-i ‘ādil-dil ü Dāver-şıfat ü Cem-‘unvān

24. Hüsni-Yūsuf'la şehā hulķ-ı Muhammed sende
Ey 'alī-sīret ü ve'y mazhar-ı 'ilm ü 'irfān
25. Dem-be-dem her nefesiñ mürdeler eyler ihyā
Seng-i hārāya nazar itseñ olur āb-ı revān
26. Hāk-i pāyindür anıñ sürme-i a'yān-ı cihān
Nuķ-ı cān-baħşıdurur ħasteye āb-ı ħayvān
27. Harem-i ħürmetidür kıble ulü'l-elbāba
Dergeh-i 'izzetidür bā'is -i luķ u iħsān
28. Eyledüm ben de şehā Şi'r ile ħālüm iş'ār
Luķ idüp 'ayn-ı 'ināyet ile eyle nigerān
29. Hāric elli ile on beş yıl olupdur Őāhā
Yaturam bī-kes olup dāħile yoķdır imkān
30. Nicesi dāħil-i sittin olup oldu monlā
Kaldum ayaķda elüm al yetiş HıZR-ı zamān
31. 'İlm içinde aĝarup rīŐ-i siyāh oldu sefid
Kara yazuya nazardan bozarıpdır 'inān
32. Şi'r ü inŐāma eger itse nazar Őāh-ı cihān
İltifāt-ı Şeh-i 'ālemler olurdu Selmān
33. Leb-i la'lünden umar mürde dil ey 'isa-dem
Dem-i cān baħşınla büyür aña virdiĝi cān
34. 'Āliyā başla du'āya sözi itme taķvīl
Eyle bu nazm-ı dürer-bārı hemān vird-i zeban

35. Yā ilāhī aña tevfiķi refiķ eyle müdām
Kānde ‘azm eyler ise yāri ola ‘avn-i Raḥmān
36. Bi-ḥaḳḳ-ı ḥazret-i Ādem bi-ḥaḳḳ-ı nevḥa-i Nūḥ
Bi-ḥaḳḳ-ı Ahmed-i mürsel bi-ḥaḳḳ-ı çār-erkān
37. Ḥamdüli’llāh ki ṣehin-ṣāh-ı cihān Aḥmed Ḥān
İdicek seyr-i çemen ‘ālem açılup güldi
38. Nām-ı şimşir-i cihān-giri o şāhin-şāhiñ
Şarḳdan ğarba deĝin milk-i cihānı aldı
39. Ğulĝul-i kūṣ-ı raḥīl-i kerem-i sulṭānī
Māhdan māhīye dek şīt ü şadāsı doldı
40. Minnetu’llāh ki şehr-i Gelibolı el-ān
Şeref-i makdem-i sulṭān ile ‘izzet buldı
41. Geldi çün lafzen ü ma‘nen didi ‘Āli tārīḥ
Biñ yigirmi ikide şāh-ı mükerrem geldi

Sene 1022/1613

11

23a
ḤĀN

KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULṬĀN AḤMED

[mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülü mefā‘ilün]

1. Sulṭān-ı Sikender-der Ḥāḳān-ı muẓaffer-fer
Ḥān Aḥmed-i dīn-perver ol dāver-i zıllu’llāh
2. ‘Adl üzre qarār itdi dūnyāyı şikār itdi
Tā geşt ü güzār itdi aḥvāle ola āĝāh

3. Her ҡande ki ‘azim itse iҡbāl ide istiķbāl
Devrinde aniñ dā’im a‘dāsı ola güm-rāh
4. Bu merķad-ı ‘ālīde oқutdı yine mevlūd
Geldükde sa‘ādetle Dārā-yı felek-dergāh
5. İşitdi ‘Azīz ol dem didi aña bir ā‘lā
Tārīh gelüp mevlūd oқutdı ŗeh-i Cem-cāh

12

23b

**KAŞİDE-İ ŒEYHÜ’L-İSLĀM MEĒEMMED EFENDİ BERĀY-
I SULTĀN AĒMED ĒĀN**

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ēayr-maқdem merĒabā ey Dāver-i devr-i zamān
Āfitāb-ı ŗal‘atüñle oldı nūrāñi cihān
2. Zūlmet-i fūrķatde ‘ālem bī-ser ü sāmān iken
Çeşme-i ‘aynü’l-Ēayevāt vuşlatıñ oldı ‘ayān
3. Nice demlerdi ki gözlerdiñ Ēubār-ı maқdemiñ
Rūşen itdi dīdemiz ol tūtiyā-i çeşm-i cān
4. Çıkdı istiķbālīñe iķbāl ile ‘ālem ŗehā
Pāyıña yüz sürdiler ‘izzetle ‘ayān-ı zemān
5. Yerde buldı gökde ararken felek mihr ü mehi
Gördi çün iki rikāb-ı zer-nişāñıñdan nişān
6. Cāñı geldi yirine ŗehriñ Ēudūmuñla yine
Rūhısın sen ‘ālemüñ āfāķa aĒkāmıñ revān

24a

7. Oldı lerzān bīdveş diller firāķıñla seniñ
Bāğ u rāğa uğradıķda berg-rīzān-ı huzān
8. Hāmdüli'llāh şimdi nīsān-ı seḫāb-ı luţf ile
Bāğ-ı ķalbiñ oldı her bir kūşesi bir gülistān
9. Eyleyüp 'azm-i diyār-ı Edrine'yi şāh-ı dīn
Devlet ü iķbāl ile eglendiñ anda bir zemān
10. Virüp ol taḫt-ı ķadīme maķdemiñ tāze şeref
Oldı ābādān ķudūmuñle o kōhne ḫānedān
11. N'ola sa'd olursa ol şehre duḫūlūñ yemñ ile
Toğrı Beytu'llāha indik ey güzīn-i dāverān
12. Eyleyüp cāmi'leri iḫyā edā-yı farz ile
Şu gibi her cum'ada bir Cāmi'e oldıñ revān
13. Kānde olursañ idersin çünki bir mu'īd binā
Yapdıñ ol dār-ı sa'ādet iķre bir mescid hemān
14. Cūy-ı Tunca aķdı pāy-ı kāmet-i dil-cūyıña
Kāyığıñ üstünde añın oldı bir taḫt-ı revān
15. Şafḫa-i şāḫn-ı sarāyıñda o cūy-ı ḫoş-nümā
Bir gümüş cedvel çeküp sīm-i müzāb itdi revān
16. Şaydgāhında idüp seyr ü şikār ol kişveriñ
Kālmadı bir gūşe-i zībāsı kim ola nihān
17. Zāhiren 'azm-i şikārı āşikār etdiñ velī
Fi'l-ḫaķīķa eylediñ ķaşd-ı şikār-ı zālīmān

18. Şüretā geşt ü güzār itdiñ egerçi ‘ālemi
Dād-hāhī diñlemek kaçd eyledin andan hemān
19. Başmamışdı niçe demlerdi o zībā kişvere
Pāy-1 rahş-1 āsumān naķş-1 hıdīvān-1 zamān
20. Başacak ol milke devletle semend-i himmetiñ
Naķş-i na’liñ eyledi rüy-1 zemīn-i āsumān
21. Oturup iclāl ü devletle beş ay ol beldede
Şeş cihetden geldi cem’ oldı cünūd-1 bī-kerān
22. Şonradan şehr-i Gelibolı’ya iķbāl eyleyüp
Eylediñ ol āşiyān-1 fetħ ü naşrı āsitān
23. Şoñra devletle Kılīd-i Bahri seyrān eyleyüp
Eyledi miftāħ-1 cūduñ fetħ-i bāb-1 baħr u kān
24. Fitne-i Ye’cüc-i küfr için odur sedd-i sedīd
Oldı manzūriñ nice muħkemdür ol dār-1 emān
25. Eyleyüp evc-i burūcı saķf-1 gerdüne ‘urūc
Kubbe-i çerħ-i felekden kullesi virmiş nişān
26. Ol hişār-1 üstüvārı seyreden ma’lūm olur
Dīn yolında niçe hıdmet eylemiş Osmāniyān
27. Taħt-1 baħt üzre mekīn ol sen sultān-1 dīn
Olduğunca mażhar-1 ğufrān-1 Hāķķ ol serverān
28. Ol iki hısn-1 hasīniñ emr idüp ta’ mīrine
Eylediñ imdād-1 dīn ey Dāver-i devr-i zemān

29. İki günde yine ‘avdet eyleyüp iqbāl ile
Sāye-i elṭāfiñi ol şehre itdiñ sāyebān
30. Yazıcıoğlın ziyāret eylediñ ekrām ile
Āb-ı feyz ola revānından saña dā’im revān
31. Çünki eyyām-ı vilādetde ziyāret eylediñ
Mevlid okutduñ kabūl ide Hūdā-yı müste‘ān
32. Yümn için soñra Süleymān şāh-ı gāzīye varup
Seyf-i fetḥ u nuşreti kuşandın ey şāhib-kırān
33. Eyleyüp andan ‘azīmet āsitān-ı devlete
Geldiñ İstānbul’a toğrı ey mu‘in-ı rāsitān
34. Avladıñ şāhīn-i himmetle şehā hār-zādeyi
Beste-i fitrāk-i luṭf oldı yine ol nev-üivān
35. Pādişāhlar şayd-ı naḥcīr eylemişler şayd ile
Avladıñ şāhīni sen ey şāh-bāz-ı serverān
36. Semt-i istikbāle isti‘cāl idüp iqbālveş
Halk-ı ‘ālem oldılar hep rāh-ı hıdmetde devān
37. İtmege kuhl-ı cilā-yı çeşm-i cān hāk-i rehiñ
Nergisāsā yollara göz dikdi a’yān-ı zemān
38. Hāmdüli’llāh kim gelüp ey dāver-i ‘ālem yine
Rüşen oldı nūr-ı vechiñle ‘uyūn-ı dā’iyān
39. ‘Ālimān-ı dīn olan dā’iler ile cümleten
Yüz sürüp dāmāniña oldıķ qarīn-i ‘izz ü şān

40. Menzil-i mäh-1 şeref oldu güçüñ çekme bize
Kim görüñdi anda mäh-rüy-1 sultân-1 cihân
41. Ol gice bulup şeref Dāvūd Paşa menzili
Ol fezâda kondı cümle leşker-i İslâmiyân
42. Mağdem-i şâh-1 cihâna cümle şenlikler idüp
İtdiler peydâ o gice mümlardan çadırân
43. Mümlarla zeyn olup ordu-yı dil-cü ser-te-ser
Yiryüzünde âşikâr oldu rüsüm-1 ahterân
44. Hayra mağdem demek içün ey meh-i burc-1 şeref
İtdiler güyâ zemîne âsumândan rüşenân
45. Çünkü emrûñle şehâ ol şeb çerâğân itdiler
Şanki geldi bir yire şeb-çerağân-1 zemân
46. Lâleler sahn-1 çemenzâr içre meş'aller yâkût
Oldılar ol leylede anlar dağı âteş-feşân
47. Göklere irüp o gice şevkden şıyt u şadâ
Na'ra-i toğ u tüfekden güm güm ötdi âsumân
48. Kal'a-i zulmet-nümâ-yı firqati feth itmege
Ol gice çalışdılar güyâ cemî'-i ins ü cân
49. Şâm-1 vaşl-encâm-1 hicri def' idüp sultân-1 şubh
Çın şeherden 'arz-1 dîdâr itdi şâh-1 hâverân
50. Dizilüp saflar alaylar bağlanup tertîb ile
Cem' olup hayl-i beşer gösterdi maşşerden nişân

51. ʤonanup elvān-1 bayrakla sipāh-1 ŧāh-1 dīn
Şahñ-1 şahrā içre güyā lālezār oldı ‘ayān
52. Surḥ ü zerd ü al idüp dāmānını pervāz ider
Oldı pervāzīsı anıñ şanki ṭāvūs-1 ciḥāñ
53. Sebzezārı itdi tezyīn gūne gūne lāleler
Virdi reng-ā-reng bayraklarla ordudan nişān
54. Şahn-1 şahrāya yeşil maḥmil yapup ferrāş-1 şubḥ
Atdı pāy-endāz-1 esb-i dāver-i gītīsītān
55. Bağladı şaflar dıraḥtān-1 çemen şaf şaf ṭurup
Sāye şalar diyü bāğa ol ḳadd-i serv-i revān
56. Maḳdem-i sultān-1 devrāna nişār olsun diyü
Dökdi varın rāh-1 gülzāra nihāl-i ergavān
57. ʤaḳınup tiğ-i zümüröd-fāmı süsenler yine
Aldılar debbūsler düşe mişāl-i çāvuşān
58. Altun üsküf başda destinde zümürödden ‘aşā
Oldı zerrīn saña derbān ey şeh-i sāmī-mekān
59. Açdı zanbaḳ aḳ sancaklar livā-yı şubḥveş
Rāyet-i fetḥ āyetīñ şevḳiyle ey şāh-1 zamān
60. Mā-ḥaşal bu vech ile ziynet bulup şahñ-1 zemīn
Maḳdemiñ şevḳiyle ṭonandı şehā ehl-i zemān
61. Yüz ṭutup ‘ālem serāy-1 devlete iḳbāl ile
Baḳdılar kim gün gibi toğa şehēn-şāh-1 cihān

62. Şāh-ı şāhān-ı zamān hāḳān-ı Sikender-niṣān
Ya'ni kim sultān Aḥmed Ḥān gerdūn-āsītān
63. Ola hemvāre sipihr-i devlete mihr-i münir
Āfitāb-ı ṭal'atında ola nūrānī cihān
64. Ḥāḳ iderken maṭla'-ı bāb-ı hümāyūna nazar
Āfitāb-ı 'ālem-ārā gibi toḡdı nāgehān
65. Nūr-baḥş olup cemāl-i bā-kemāli 'āleme
Virdi pīṣānīsi tāb-ı mihr-i enverden niṣān
66. Yayılıp nūr-ı sürūr āfāka rüyından yine
Zulmet-i endūh u miḥnet oldu şeb gibi nihān
67. Aḳlar giymiş ser-ā-pā māh-ı rüyı berḳ urup
Nūrdan bir cism-i pāke dönmiş ol mihr-i cihān
68. Ol elif ḳad çün selāma egdi bāşın luṭf ile
Ḳarşusunda lāma döndi kāmēt-i İslāmiyān
69. Ḥāḳ-i pāyında gidüp erkān-ı 'ayān cümleten
Geldi vaḳt-i zuhrda virdi serāya 'izz ü şān
70. Mihr ardında maḥall-i istivāya gün gibi
Müstevī oldu seririnde şehin-şāh-ı zemān
71. Yolda a'yānı rikābıyla müşerref eyleyüp
Bu kemīne bendesinde itdi luṭfi hem-'inān
72. Gūş-ı hūşum sözleri dürrine olmuşken şadef
'Arz-ı İslām eyledi bir kāfir anda nāgehān

73. Maḥzarında dīn-i İslāmı aña telkīn idüp
Tūl-i 'ömr ü devleti için du'ā itdim hemān
74. Ol şehin-şāh-ı cihān için uğur tutduḡ anı
Dā'imā devrinde arta zümre-i imāniyān
75. Çün der-i dār-ı sürūra geldi 'izz ü şān ile
Etdi fermān-ı du'ā ol dāver-i şāfi-cenān
76. Tūli 'ömr ü dev leti-çün eylediñ anda du'ā
Umarız ola qarīn-i da'vet-i kerrūbiyān
77. Şıdkı-niyyet şāhibidür çünki ol sultān-ı dīn
Müstecāb ide du'āmuz Hālik-ı kevn ü mekān
78. Maḥzar-ı ihsānıñ olmışdur **Meḥammed** serverā
N'olaolsa midhatūñle dā'imā raḡbū'l-lisān
79. Çün ider şīrīn-edālarla hemīşe vaşfiñi
Dāyimā olur zebān-ı ḡāmesi 'azbū'l-beyān
80. Şekker-i şükrūñ neyistānında şekker-ḡā olur
ḡāmesi tūḡı-şıfat olsa n'olaşīrīn-zebān
81. Zer gibi ḡāliş-'ayār oldur ḡulūş-ı ḡalb ile
ḡill u ḡışdan şāf u pāk olur olınsa imtiḡān
82. Dāyimā āb-ı ḡayāt-ı zindeḡānī nūş idüp
Devlet ü iḡbāliñ artup ola 'ömrūñ cāvidān

29b
AḤMED ḤĀN

KAŞĪDE-İ KEMĀL EFENDİ DER-MEDH-İ SULTĀN

[mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün]

1. Bi-ḥamdi' llāh ki irdi luṭf-ı Mevlā
Sürürıyla pür oldı yine dünyā
2. Nevīd-i maḳdem-i sultān Aḥmed
Semiyy-i şāḥib-i esrār-ı esrā
3. Ḥayāt-ı tāze virdi kā' ināta
Müzeyyen oldı her cānib ser-ā-pā
4. İricek gūş-ı sultān-ı bahāra
O peygām-ı laṭif-i behcet-efzā
5. Hemān-dem çıkdı istiḳbāl-i şāha
Yanınca ' asker-i ezhār-ı ğazā
6. Turup şaf şaf çemende serv-i āzād
Alaylar bağladı eşcār-ı şahrā
7. Dıraḥtñ cümlesi hep dikme çām
Giyüp oldı müzeyyen cümle eşyā
8. Şabā çāvüşı ol yollarda yeldi
Seḥābı da' vet idüp itdi saḳḳā
9. Şuladı āb-ı nisānıyla rāhın
Ġubārı def' olup oldı mücellā
10. O dem kim tāl' i oldı hem-çü ḥurşīd
O sultān-ı cihānü' ş-şāh-ı vālā

11. Zer ü sîmîni şeftâlû vü bādām
Şaçup pâyına şāhîñ itdi ihdā
12. Çemende baġladı naġġāş-ı ġudret
Niçe ezhārdan bir ıarġ-ı ġarrā
13. Döşetdi pâyına şāh-ı cihānîñ
İdüp dîbā-yı ġün-a-ġün peydā
14. Terennüm itdi bülbül şāġ-ı ġülde
İdüp ol pâdişāhın medġin inşā
15. Çınār el açdı ol demde du‘āya
Ki dā‘im ide ‘ömrin Hāġ te‘ālā
16. Sa‘ādetle duġül idince şehre
Sürürıyla pür oldı cümle ercā
17. Hîşār içre bedenler buldı cānın
ġayāt-ı tâze ġıldı ġalkā maġzā
18. Yirine geldî cānı kâ‘inātîñ
Olunca cālis-i taġt-ı mu‘allā
19. Kemāli mürde iken geldi müjde
Bulup ġuvvet o demde oldı ġüya
20. Du‘ā ile aña fikr itdi târîġ
Derünına anîñ Hāġġ itdi ilġā

21. Lisānına hemān-dem oldı cārī
Kudūmuñ hayr ola tārīh-i zībā

Sene 1022/1613

22. İlāhī hayr idüp şāhıñ kudūmın
Serīr-i salţanatda eyle ibkā

23. Hemīşe āsitān-ı devletine
Yüzün sürsün kul olsan cümle ā'dā

24. Recām oldur eyā şāh-ı 'atā-bağş
Bu yiri idesin luţfuñla ihyā

25. Çeküpdür rūzgārıñ niçe cevrin
Ki raḥm itdi aña a'lā vü ednā

26. Görüp aḥvālin itdi girye bārān
Derūnından acıdı aña deryā

27. 'Alemdür gerçi 'ilm ü ma'rifetde
Bilinmez lık anuñ kadri hayfā

28. Hedef oldı sihām-ı kahr-ı dehre
Saña 'arz idemez aḥvālin ammā

29. Çerāğ-ı ḥāş idindiñ çünki añı
Uyandır şem'-i baḥtın itme itfā

30. Yine sendendür ey şāh aña dermān
Ṭabībi sensin anuñ kıl müdāvā

31. Vücūduñdur baña devlet cihānda
Cenābuñdur cihān ḥalķına me'vā

32. Süleymān milki ile Nūḥ ‘ömrin

Müyesser ide şāhım Ḥaḳ te‘ālā

14

32a

KAŞİDE-İ HÜSEYN EFENDİ DER MEDḤ-İ SULTĀN

AḤMED ḤĀN

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Bi-ḥamdi’llāh iriṣḍi kā’ināta faẓl-ı Rabbānī
Musahḥar kıldı ber ü bahri devrānīn Süleymān’ı
2. Mişāl-i neyyir-i ā‘zam ki pertev şaldı eflākı
Ziyā-baḥş oldı heft-iḳlīme tāb-ı tiġ-i sultānī
3. Zihī sultān-ı ‘ādil şāh-ı ‘ālī-cāh-ı deryā-dil
Ser-efrāz-ı emāşil kār-sāz-ı milk-i imkānī
4. Hudāvend-i zamāne şeh-süvār-ı ‘arşa-i şevket
Şehin-şeh-i yegāne merd-i meydān-ı cihān-bānı
5. Şeh-i ma‘müre-i dünyā meh-i gerdün-ı isti‘lā
Dilīr-i ‘arsa-i heycā zahīr-i dīn-i Yezdānī
6. Hudāvend-i felek-rif‘at şehin-şāh-ı melek-ḥaşlet
Cihān-dār-ı ‘Alī-heybet güzīn-i āl-i ‘Oşmānī
7. Sikender-ḳadr ü Dārā-der Ḳubād-evreng Cem-efser
Ferīdün-cāh Kisrā-fer mu‘izz-i milk-i Ḥāḳānī
8. Şehin-şāh-ı cihān ḥān Aḥmed ol ḥāḳān-ı ġāzī kim
Şadā-yı kūsı lerzān eyledi eyvān-ı Keyvānī

9. O sultān-ı ‘azīmü’ ş-şān-ı iklīm-i sa‘ādet kim
Sipihruñ çeşmine kuhl-i cilādur gerd-i yekrānı
10. Cemāl-i bī-nazīri mażhar-ı envār-ı kuddūsī
Zamīr-i dil-pezīri maḥzen-i esrār-ı pinhānı
11. Felek bāzū-yı qadrinde muraşsa‘ bir siperdür kim
Cevāhirdür nücümü kubbe-i zer-mihr-i raḥşānı
12. Celālinden ‘ibāretdür cemālinden kināyetdür
Ġazāb-ı āteş-i dūzaḥ na‘īm-i bāġ-ı rıdvānı
13. Qarār itmezdi hergiz ‘arşa-i milk-i vücūd içre
Tokuḥna āfitābuñ toḇuna bir kerre çevgānı
14. Olurdı ḥalka-i gird-ābı sāk-ı ‘arşa bir ḥalḥāl
Şabā-yı himmetinden cūşa gelse baḥr-ı iḥşānı
15. Bi-ḥamdi’llāh mücellā eyledi āyīneveş milkin
Silüp jeng-i ‘adūyı mişkal-i şemşīr-i bürrānı
16. Perīşān eylemez devrinde şimdi kimseyi kimse
Meger bād-ı şabā gülşende evrāk-ı dirāḥtānı
17. Alur bir destı şarkı biri ġarbı ān-ı vāhidde
Ne Rüstemdür ki dünyāyı tutar bir demde destānı
18. Eger maşrıqda tīg-i intiķām urşa Qızılbaşā
İder her tācını deryā-yı ḥūnuñ şāḥ-ı mercānı
19. Ve ger maġribde pertev şalsa şem‘-i tīg-i berrākı
Yanar pervāneveş pervāz iden ruhbān-ı şeytānı

20. Hudāvendā sen ol sultān-ı ‘ālī-şān-ı ‘ādilsin
Ki raḥş-ı ‘adlūñ eyler ‘arşa-i ‘ālemde cevelānı
21. Hüseyn ol bī-nevā vü ‘abd-i nā-çiz ü gedādur kim
Olurdı ḳurb-ı şehle bir zamān maḥsūd-ı aḳrānı
22. İdüp taht-ı şerīfūñ ḥidmetin cān ile gönülden
Göze şaldırmaz-idi hıç ol eyvān-ı Keyvānı
23. Umardı ḥidmet ile ḳurb-i şāh yol bula āḥir
Göre aḳrānı gibi ol daḫı luḫf ile iḥsānı
24. Velīkīn sū-i ḫālī ‘çün müsā‘id olmadı şāhā
Bisāt-ı ḥidmetüñden dūr olup gördi perīşānı
25. Ümīdi līk yine şāh-ı ‘ālī-cāh-ı deryā-dil
Ferāmūş itdüre bir luḫf ile ālām-ı devrānı
26. Hemīşe tā ki cevlān eyleyüp şāhin-şeh-i ḫāver
Cihānı şu‘le-i şemşīr ile ḳılduḳça nūrānı
27. Şalup tīg-i cihādı ser-firāz ol gün gibi dāyim
Pür etsün pertev-i ‘adlūñ bu nüh pīrūze eyvānı
28. Celīsūñ devlet ü ‘izzet enīsūñ fırsat u nuşret
Mu‘īnūñ rūḫ-ı peygamber ḳarīnūñ ‘avn-i Sübhānı
29. Yine tahtına ‘azm etdi o sultān-ı melek-sīmā
Ḳudūmiyle müşerrefdir bugün a‘lā ile ednā
30. Velī ḫaylī zamān idi gönül ḳalmışdı dem-beste
Gelüp ḳalbimizi açdı bizüm yine gül-i ra‘nā

31. Sa 'adetle şecā 'atle Edrine' de şikār etdi
Çıkup geşt ü güzār etdi ki milki serā-tā-pā
32. Hāķīkatde vücūd-ı pāki anıñ cān-ı 'ālemde
Ki kıldı deşt ü geştinden niçe biñ mürdeler ihyā
33. Bu 'ālem bir zamān-idi ki qalmışdı zūlām içre
Ki şimdi zūlmi ref' itdi toğup şems-i cihān-ārā
34. Şehāda Hātem-i Tāy saña hāşā ola mānende
Faķir mi qaldı devriñde ki anı itmediñ iğnā
35. 'Ādāletde 'ādil olmaz saña Nūşīnrevān şimdi
Ki qalmışdı zamānında 'aceb nām-ı dūrüg peydā
36. Degil mi şāh-ı Sidre o şeh-zāde-i civān-bahtları
Hudā 'ömrün ziyād itsün bağışlasın saña Mevlā
37. Hudā virdi şehā 'adliñ iriştı rub' -ı meskūna
Dağı virmedi bir şāha saña virdügiñi Mevlā
38. 'Aceb mi hāk-i dergāhına yüz sürse kamu şāhān
Ki oldur yir yüzinde zıll-i Yezdān şimdi bī-hemtā
39. Şehā tīgiñ 'adūnuñ 'ırķını kaķ' eyleyelden
Cihānda ķurd ile koyun gezer bī-bāk ü bī-pervā
40. Hemīşe hān u hān-zāde şeh-i şāhān bile şāhā
Yüzün süriyü gelsünler ķapuñdur maķşad-ı aķşā
41. Huşūşā çār-yārıñ düşmeni şāh-ı pelīd niçün
Mübārek maķdemine eylemez yüzünü ferşāsā

42. Hārācın getirüp sursün yüzün dergāhıña küffār
Getürmezse ne Peç kalur ne Yanık ne Kızıl Elma

43. Pes imdi kıssa-i dūr u dirāz itme **Şühūdī** sen
Du‘ā-ı devleti şāhıñ diliñden düşmesün aşlā

15

35b

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MÜFTİ’L-ENĀM MEHEMMED
EFENDİ BERĀY-I SULTĀN AĦMED HĀN**

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Geyüp şāhā hemīşe hil‘at-i ihsān-ı Rabbānī
Serīr-i saltanatda ol nigāhbān-ı müselmānī
2. Yazılsun midḥat-i şāfiñ okunsun nazm-ı evşāfiñ
Görülsün dā‘im a‘tāfiñ irüp elṭāf-ı yezdānī
3. İçüp āb-ı ḥayātı çeşme-sār-ı feyz-i Mevlādan
Cihānı feth ü teşhīr eyle ol İskender-i şānī
4. N’ola ser-sebz ü hurrem olsa ‘ālem devr-i luṭfuñda
Şaçarsın ravza-ı ümmīde çün nīsān-ı ihsānı
5. Karīn-i luṭf-ı istihsāniñ oldı çünki eş‘ārum
Yeter baña bu devlet ey serīr-ārā-yı sulṭānī
6. İrişse her maḥal ü her mekān n’ola ihsāniñ
Kef-i cūdun ider şermende her dem baḥr ile kānı
7. Hudā dūr itmeyüp bu ḥānedāndan sāyeñi hergiz
Vücuduñla müşerref ola dāyım taḥt-ı ‘Osmānī
8. **Meḥemmed** çün olur ekşer kemāl-i luṭfiña mazḥar
Şenāñı eyleyüp ezber ider dilden du‘ā-ḥ‘ānī

9. İlāhī tā ki Ādemden nişān ola bu ‘ālemde
İrişsün ol şehin-şāh-ı cihāna feyz-i sübhānī

16

36a **KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEHEMMED EFENDİ SULTĀN
AĦMED HĀN**

[fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Hamdü’l-illāh kim tölup esbāb-ı şādī her dile
Vāşıl oldı halk şāhin-şāh-ı ‘ālī-menzile
2. MiĦnet-i fūrkatle kaçdı çün zamān-ı erba‘ın
Çekdi ‘ālem ārzū-yı vaşl ile niçe çile
3. Şükr Hakk’a kārī āsān oldı ehl-i ‘ālemiñ
Devr-i şūriyla düşmişler-idi gāyet müşkile
4. Şad hazerān şükr geldi ol şehin-şāh-ı güzīn
İtme şimden-şoñra ey dil derd-i hicrāndan gile
5. Şaçıla nīsān-ı iĦsānı hemīşe ‘āleme
Reşha-i feyz-i ilāhī ire tā āb u gile
6. Māye-i emn ü emān olup o şāhıñ sāyesi
Kande iĦbāl itse çün emn ol yere varır bile
7. Didi tāriĦin **MeĦammed** mülhem olup gaybdan
Geldi sultān AĦmed İstanbul’a yine emn ile

Sene 1022/1613

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I

SULTÂN ÂHMED

[mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün]

1. Sa'îd olsun güzârîñ Üskidar'a
Sa'âdet karşı gelsün ol diyâra
2. Beşâretler o dâr-ı pür-sürûra
Ki şâhin-şâh-ı devrân aña vara
3. Niçe demlerdi halkı ol diyârîñ
Cemâliñ görmege bulmazdı çâre
4. Bedîd oldı ziyâ-yı nûr-ı vechiñ
N'ola şükr etseler perverdgâra
5. Kudümüñla olup ser-sebz ü hurrem
Şafâ geldi dirâhtân-ı bahâra
6. El açdı şükr için dergâh-ı şâha
Du'â itdürdiler şâniña çenâra
7. Selâma tırdı şaflar bağlayup serv
Şeh-i deryâ-dil-i şâhib-vekâra
8. İder dâ'im du'â-yı fetḥ ü nuşret
Meḥammed ol şeh-i 'âlem-medâra
9. İlâhî salṭanatda üstüvâr et
Virüp 'ömr-i dirâz ol baḥtiyâra

37b **KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULTÂN AHMED HÂN**

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün]

1. Şıdķ ile Mîz-âb-1 Beytu'llâh'ı tecdîd eyledi
Zıll-i Hâķ 'âlem zihî 'izz ü sa'âdet didiler
2. İhtiyâc olmağ ile sakfın 'imâret eyledi
Hâne-i kâlbın ħudâ itsün 'imâret didiler
3. Nâv-dân-1 câvdân-1 fâz1-1 Hâķla dâ'imâ
Aķa sultân Ahmed-i 'ayn-1 'inâyet didiler
4. Reşha-i nîsân-1 fazl-1 Hâķķ ile ser-sebz olup
Bâğ-1 'ömr ü devleti bulsun ħarâvet didiler
5. Milket-i Rum üstine aķdı ħü mîz-âb-1 'atîk
Tâze nuşret bulmağa geldi beşâret didiler
6. Hâķ-1 'âlem pâyına aķup aña târîhi için
Aķa sultân Ahmed'e Mîz-âb-1 Raĥmet didiler

38a **KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULTÂN AHMED HÂN**

[mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

I

1. Cemâli gösterüp âfâka mihr-i 'âlem-ârâyı
2. Cihân etdi temâşâ sāye-i Mevlâ te'âlâyı
3. Münevver eylesün aķtâr-1 dehr-i pertev-i râyı
4. Tolaşup ħın-seher ferr ü zaferle deşt ü şahrâyı
5. Müşerref eyledi ol burc-1 iķbâliñ toğar âyı
6. Sa'âdetle serây-1 dil-keş-i Dâvüd Paşa'yı

II

1. Niçe günler şāfālarla gūzār-ı Üskūdār etdi
2. ‘İnāyet resmin anda niçe demler āşikār etdi
3. Niçe hātırları şāhīn-himmetle şikār etdi
4. Gelüp şimdi bu cāy-ı rāhat efzāda qarār etdi
5. Müşerref eyledi ol burc-ı iqbālīñ toğar ayı
6. Sa’ādetle serāy-ı dil-keş-i Dāvūd Paşa’yı

III

1. Ziyāret idüp evvel kıdve-i enşār-ı ahyārı
2. Medār-ı yūmn idindi ol mezār-ı behcet-āşārı
3. Meded-kārı ola rūh-ı ebī Eyyüb Enşārī
4. Olup şu gibi andan devlet ü iqbāl ile cārī
5. Müşerref eyledi ol burc-ı iqbālīñ toğar ayı
6. Sa’ādetle serāy-ı dil-keş-i Dāvūd Paşa’yı

IV

1. Mu’ammer olup ol şāh-ı cihān hayr ola āmālī
2. Ne yaña kim ola ‘āzim-i hümāyūn ola iqbālī
3. Serīr-i saltanatda hoş geçüp mesrūr ola bālī
4. Şeref-bağş-ı cihān olup kudūm-ı meymenet-fālī
5. Müşerref eyledi ol burc-ı iqbālīñ toğar ayı
6. Sa’ādetle serāy-ı dil-keş-i Dāvūd Paşa’yı

V

1. Meserretle pür olsun qarş-ı ol dergāh-ı a’lānīñ
2. Kūşād olsun der-i iqbālī ol qarş-ı mu’āllānīñ
3. **Meḥammed Haḫ**’dan ister ābadān olmasını anīñ
4. N’ola ol hānedān manzarı olsa ‘ayn-ı Mennān’ıñ
5. Müşerref eyledi ol burc-ı iqbālīñ toğar ayı
6. Sa’ādetle serāy-ı dil-keş-i Dāvūd Paşa’yı

49b

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MÜFTİ'L-ENÂM

MEHMMED EFENDİ

BERÂY-I SULTÂN AĞMED HÂN

[fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün]

1. Mağdemiñ kân-ı şafâ eyledi istavrozı
Oldı ol cāy-ı şeref-bağşa meserret-rūzı
2. Evvelâ ĥurşîd gibi şa'şa'a-endāz-ı felek
'Alem-i ĥasr-ı mu'allā-yı cihān-efrūzı
3. Yazıla şafha-i firūze-i tākında aña
Āyet-i feth ü zaferle ĥaber-i firūzı
4. Tarz-ı nev'le o serāyı yine ta'mîr itdi
Fikr-i mi'mār-ı dil-i pāk-i rumūz-āmūzı
5. Ey Meĥammed umarız ĥazret-i sultān Aĥmed
Ola hemvāre cihāniñ şeh-i ferruĥ-rūzı

40a

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MÜFTİ'L-ENÂM

MEHMMED EFENDİ

BERÂY-I SULTÂN AĞMED HÂN

[mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

I

1. Yine āyîn-i eslāf-ı kirāmı eyleyüp cārī
2. Müşerref eyledi bu ĥānedānı sāye-i Bārī
3. Mübārek eyleyüp Mevlā bu dār-ı behcet-āşārı
4. Ola yümn-i ĥudūmi ol şehiñ tersāneye sārī
5. Civār-ı ravza-i pāk-ı ebī Eyyüb Enşārī
6. Şeneldi oldı sultān Aĥmed'iñ manzūr-ı enzārı

II

1. Bu menzil bir maḥall-i ḥüb-1 bī-mānend-i ḥurremdür
2. Maḳām-1 ḥazret-i sultān Süleymān ḥān-1 ekremdür
3. Nazardan dūrdur bu dār-1 ḥoş-manzar niçe demdür
4. Sa'ādet aña kim şimdi maḳarr-1 şāh-1 'ālemdür
5. Cīvār-1 ravza-i pāk-1 ebī Eyyüb Enşārī
6. Şeneldi oldı sultān Aḥmed'in manzūr-1 enzārı

III

1. Yine ma'mūr olup kāşānesi Sultān Süleymān'in
2. Açıldı maḥbaḥ-1 şāhānesi ol kār-1 iḥsānıñ
3. Bişüp ni'metleri dütsün ocağı dāyimā anıñ
4. Hemīşe cā-nişini ol sa'ādetle o sultānıñ
5. Cīvār-1 ravza-i pāk-1 ebī Eyyüb Enşārī
6. Şeneldi oldı sultān Aḥmed'in manzūr-1 enzārı

VI

1. Umarız kim olup 'ömriñ uzun sultān Süleymān'in
2. Ola āşārıñ artık ol şeh-i pūr-cūd u iḥsāndan
3. Cüdā olmaya sāyeñ pādişāhum ehl-i imāndan
4. Hemīşe ehl-i 'ālem kām ala ol zıll-i Raḥmāndan
5. Cīvār-1 ravza-i pāk-1 ebī Eyyüb Enşārī
6. Şeneldi oldı sultān Aḥmed'in manzūr-1 enzārı

V

1. Şeneldüp dāyimā her ḥānedānı ābadān eyle
2. Serīr-i 'izzet ü iḳbāle her dārı mekār eyle
3. O ḥazretten hemīşe feyz alup izḥār-1 şān eyle
4. Cihāna sāye-i eltāfı dāyim sāyebān eyle
5. Cīvār-1 ravza-i pāk-1 ebī Eyyüb Enşārī
6. Şeneldi oldı sultān Aḥmed'in manzūr-1 enzārı

VI

1. Civārın ārzū idüp diyār-1 ḥayr-enşārıñ
2. Yaḳın olduñ o sultāne ola rūḥ-1 meded-kārı
3. Yayulsun āfītābāsā hemīşe dehre envāruñ
4. Cemālīñ şemsi olsun mihr-i nūr-efzāsı her dārıñ

5. Civār-ı ravza-i pāk-ı ebī Eyyüb Enşārī
6. Şeneldi oldı sultān Aḥmed'ıñ manzūr-ı enzārı¹⁵

VII

1. Açup per şāh-bāz-ı himmetiñ açup şehāmetle
2. Gelüp kondı bu eski āşiyāne çün sa'ādetle
3. N'ola dārüş'-şana'a olsa manzūruñ 'ināyetle
4. Pür eyle ol ocağı keştiyān-ı pür-mehābetle
5. Civār-ı ravza pāk-ı ebī Eyyüb Enşārī
6. Şeneldi oldı sultān Aḥmed'ıñ manzūr-ı enzārı

VIII

1. O şāhin-şāh-ı devrān anda devlete hırām etsün
2. Selām için dizilsün servler şaf şaf kıyām etsün
3. Çenār el kaldırıp dāyim du'āya ihtimām etsün
4. Hemīşe Haḫ o şāhin-şāh-ı devri şād-kām etsün
5. Civār-ı ravza-i pāk-ı ebī Eyyüb Enşārī
6. Şeneldi oldı sultān Aḥmed'ıñ manzūr-ı enzārı

IX

7. Şafālarla çıkup seyr ü güzār eyle fezālarda
8. Gelüp ol ḫazrete karşı du'ā eyle oralarda
9. Cihānda var olup devletle ol her dem şafālarda
10. **Meḥemmed** dāyimā añsun seni şāhum du'ālarda
11. Civār-ı ravza-i pāk-ı ebī Eyyüb Enşārī
12. Şeneldi oldı sultān Aḥmed'ıñ manzūr-ı enzārı

24

43a **KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED EFENDİ BERÂY-I SULTÂN AḤMED**

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Ḥazret-i Haḫ dāver-i devrānı şirīn-kām ide
Sāyesin 'ālemlere ser-māye-i ārām ide

¹⁵ *Mecmûa*'da bu mısra eksik olup eklenmiştir.

2. Şerbet ihsān eyleyüp yād eylemiş bu bendesin
Şerbet-i luţf ile Mevlā ol şehdi ikrām ide
3. Celb-i alb itmekdedür ol dāver-i devr-i zamān
Umarım Mevlā kulüb-ı nāsı aña rām ide
4. İtdi çün kāşāne-i sultān Süleymān'a hırām
Hazz idüp anda şafā-yı alb ile ārām ide
5. Tāli'in mes'ūd idüp Mevlā **Meħemmed** ol şehūñ
Gicesin adr u Berāt u gündüzin bayrām ide

25

43a
AĞMED ĖAN

AŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULTĀN

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Pādişāhum zıkr-i Ėayrıñ kimdür ezber ılmayan
Kāfir olsun her nefes saña du'alar ılmayan
2. Ėāşıl itmez gülşen-i albinde ma'nī güllerin
Eşigiñde kendüsin Ėāke berāber ılmayan
3. Sükker-i elţāfiña lāyık degildür Ėusrevā
and-ı evşāfiñ zebānında mükerrer ılmayan
4. Ėāb-ı Ėafletle geçer 'ömri açılmaz gözleri
Gıce gıce eşigüñ taşını pister ılmayan
5. Tā olunca rāh-ı zilletde alup feryād ider
Gāh gāh ihsāniña kendini mazhar ılmayan
6. Tıg-i ahrıñ yolına başın veriser 'ākıbet
Şāhlardan atıñ izi tozın efser ılmayan

7. Z̄ulmet-i ŝirk ire alup t̄a-ebed mah̄ur olur
N̄ur-ı tev̄h̄id ile albini m̄unevver ılmayan
8. H̄i lib̄as-ı ŝöhreti giymekden olur mı al̄as
İini ŝāfi-‘abā taŝın ser-ā-ser ılmayan
9. Desti irişmez der-i mas̄udına mar̄um olur
Bar-i ‘aşk ire serin p̄a p̄ayını ser ılmayan
10. D̄ar-ı ‘ukbāda udā ak̄kı kud̄ret ḡormeye
D̄ünyede bir kimsenüñ ḡönlünü m̄ukedder ılmayan
11. L̄âyık olmaz vaŝf-ı p̄ākūñ ılmaa ey z̄ıll-i ak̄
B̄ülb̄ülveŝ t̄ūt̄-i tab‘ın s̄üan-ver ılmayan

26

44a

**KAşİDE-İ şEYHÜ’L-İSLĀM MEHEMMED EFENDİ BERĀY-I
SULTĀN AMED**

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. İd̄üp sultān Amed ān’a is̄ān azret-i Bārī
Ebī Eyyüb-i Enŝārī’yi ide d̄āyimā yārī
2. Sev̄üp dilden o sultānı ider ta‘zīm çün anı
Olup is̄ān-ı Sübhānī ıla rūın meded-kārı
3. Livāsı s̄āyesinde aŝr ide ak̄k ol şeh-i d̄īni
Res̄ul-i müctebānīñ çünki olmuşdur ‘alem-dārı
4. O sultān s̄āyesinde vāŝıl oldu z̄ıll-ı Ramān’a
Umarız āiretde s̄āye-i sultān-ı ebrārı

5. Yiterken bu sa'adet kim yüzün gördük şafâlarla
Beni hil'atle teşrif itdi Haqq olsun nigâhdârı
6. Hemîşe bendegâna hil'at ihsân eyle devletle
Serîr-i salţanatda resm-i ihsânı idüp cârî
7. Hudâ göstermesün sensiz zamânı kullara hergiz
Selâmet hil'atinden zât-ı pāküñ olmaya 'arî
8. Bi-ḥamdi'llâh 'adâletle cihândan ḥamri ref' itdi
Müyesser eyledi Mevlâ saña bu ḥayr-âşârı
9. Du'ân eyler **Meḥammed** bu maḳâm-ı behcet-efzâda
Diler Ḥakdan ola yârıñ Ebü Eyyüb-ı Enşârî

27

45a
AḤMED ḤÂN

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SULTÂN

[fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

1. Dâ'imâ seyr-i şikâr itseñ n'ola ey şâh-ı dîn
Luţf-ı Haqq ile şikâr-gâhuñ olupdur bu zemîn
2. Ṭab'-ı pāküñ istedügi yirde kıl zevk ü şafâ
Ser-be-ser milkiñ dur[ur] Haq saña viridi yir yüzün
3. Eyle 'işret her murâd idindüğüñ yerde hemân
Çünküñ 'âlem ser-be-ser ḥükmüñdedür ey meh-
cebîn
4. Zıll-i Haqsın sen ne kim ṭab'-ı şerîfüñ dilese
Haqq ider maḳsüduñı fi'l-ḥâl Rabbül-'âlemîn

5. Niçesi her istediğini vermesün Allāh kim
Hep tatarsın buyruğın dünyāda ey şāh-ı güzīn
6. Emrinün hergiz hīlāfın işlemesin hıavf idüp
Bu işi bay u gedā bilmiş durur 'ilme'l-yaķın
7. Şark u ğarbı ser-be-ser 'ādilligiñ tutmuş durur
Hem kılursın her namāzı vaķti irdükde hemīn
8. Dünyada bir pādīşāh kim 'ādil u 'ābid ola
Tañ mı maķsūdın Hudā virse recā etdiği hīn
9. 'Adl ü dād itmekte hem Haķķ'a 'ibādet kılmada
Kevne mişliñ gelmedüğine n'ola kılsam yemīn
10. Çün tatarsın emrini cān u gönülden her nefes
Her umūruñda n'içün olmaya Haķ saña Mu'ın
11. Tapuña yüz yıl 'ömür ister Hudā'dan **Bülbül**
Umaram kim istediğin vire Rabbü'l-'ālemīn

28

46b

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM MEHĀMED EFENDİ BERĀY-I

SULTĀN AĞMED HĀN

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

I

1. Sāye-i Haķ'dur çü sultān AĞmed-i 'ālī-mekān
2. Sāyebān-ı luţf-ı Haķ'da dāyim olsun kāmurān
3. Rağmet oldı 'āleme çünkim o sultān-ı zamān
4. Sāyesinde āb-ı rağmet nāzil olup her zamān
5. Ebr-i elţaf-ı ilāhī aña olup sāyebān
6. Şaçılıp bārān-ı rağmet dāyimā olsun revān

II

1. Taht-ı bād-āverd ile āb üzre seyrān eylesün
2. Tal‘at-ı ferhundesı enşārı hayrān eylesün
3. Gāh seyr-i baħr idüp geh seyr-i bārān eylesün
4. Üsti Şu altında Şu ol Őāh cevlan eylesün
5. Ebr-i eltaf-ı ilāhı āna olup sāyebān
6. Őaçılup bārān-ı raħmet dāyimā olsun revān

III

1. Ķudret-i Ķaħķ’ı temāŐā itsün ol sulţān-ı dın
2. Gāh açup mihri ider gāhı kemın içre mekın
3. Gāh ider bārān-ı iħsān ile iħyā-yı zemın
4. Berr ü baħri eylemiş ol dādere zır-i nigın
5. Ebr-i eltaf-ı ilāhı āna olup sāyebān
6. Őaçılup bārān-ı raħmet dāyimā olsun revān

IV

1. Üstine dönsün o Őāh-ı ‘ālemün dā’im semā
2. Reşha-i fazl-ı Ķudā irsün nüzül itdükçe mā
3. Őāhsārı devleti her dem bulup neş ü nümā
4. Mesned-ārā-yı serır-i devlet olup dā’imā
5. Ebr-i eltaf-ı ilāh āna olup sāyebān
6. Őaçılup bārān-ı raħmet dāyimā olsun revān

V

1. Cism-i ‘ālemde **Meħemmed** dāyim ol Őeh-rūħ ola
2. Açılup gönli hemıŐe sinesı meŐrūħ ola
3. Ķün bugün ebvāb-ı raħmet ‘āleme meftūħ ola
4. Bu du‘āmuz müstecāb-ı dergeh-ı subbūħ ola
5. Ebr-i eltaf-ı ilāh āna olup sāyebān
6. Őaçılup bārān-ı raħmet dā’yim olsun revān

47b ÇEŞMENÜŃ BAŞLANMASINA TĀRĪHĪDÜR GÜFTE-İ MÜFTİ

MEHEMMED EFENDİ

[müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün
müstef‘ilün]

5. Hayrāt-ı sulṭān-ı cihān bīrūn-ter ez ḥadd u adāst
6. Īn çeşme-rā tāriḥ-i sāl ez-hayr-ı sulṭān Aḥmed-est
7. Nev-şud heme āb-ı hayāt ān şāh-ı Īskender-şifāt
8. Çün şāhibül-ḥayrāt-rā ‘ömr-i medīd-est

Sene 1021/1612

BEYT-İ ‘ARABĪ DER MEDH SULTĀN AḤMED

ḤĀN

1. Ḥazreti el-sulṭān Aḥmed rabbuhu¹⁷
Fi serīri el-‘ādli ebkā südedehu
2. Semi‘a el-aşraf fil beyti’ ş-şerīf¹⁸
Fes‘ā yehfidu fi an seddedehu
3. Binṭākin ṭā’ifin min ḥ‘evlihi¹⁹
Ve min el-keysī kesāhu ‘ascedehu
4. Binniṭākīni ḡadā munteṭikā²⁰

¹⁶ Cihan sultanının hayratı düşünülmediği kadar sınırsızdır.
Bu çeşmenin tarihi Sultan Aḥmed’in hayratındandır.
İskender sıfatlı padişah hayata yeni can verdi.
İyilik yapanın ömrü uzun olur.

¹⁷ Sultan Ahmed Rabbine şükretti.
Sultan adaletiyle hükmederek tahtında varlığını sürdürdü.

¹⁸ Ve Sultan, ehl-i beytini, eşrafını duydu ve tanıdı,
Hemen ihsanda bulundu.

¹⁹ Etrafındakilerine hediyeler
Giyecekler ve mücevherler verdi.

²⁰ İki bağla bağlıydı ve beytin hizmetkârıydı.
Rabbim onu hoşnut (Es‘ad) kılsın.

Hadimān libbeyti Rabbi Es'adehu

5. Zānehu fī 'āmi 'aşrīne ve alfe²¹
Kultu fī el-tārīhi beyten 'addedehu
6. Zāne beyte-allāhi sultān Aḥmed²²
Biniṭāka yehcin mā Aḥmedehu

Sene 1020/1611

31

48a

**KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENĀM MEḤEMMED EFENDİ BERĀY-I
SULTĀN AḤMED ḤĀN**

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

I

1. Edrine tahtına 'azm eylemiştir ey şeh-1 kāmīl
2. Huda āsān idüp rāhiñ mübārek ola her menzil
3. Şafā-yı kalb ile varup sa'ādetlerle ol vāşıl
4. Yine dāmāniña yüz sürmek ola yüsr ile ḥāşıl
5. Olurdı reşḥa-i nīsān-1 iḥsāniñ bize nāzil
6. Ferāmüş eyleme bu bendeñi ey şāh-1 deryā-dil

II

1. Ne yaña 'azm iderseñ 'izz ü devlet hem-'inān olsun
2. Yoluñda fetḥ u nusret peyk olup dāyim devān olsun
3. Konağıñda zilāl-i luṭf-1 Mevlā sāyebān olsun
4. Zamāniñ dāyimā sermāye-i emn ü emān olsun
5. Olurdı reşḥa-i nīsān-1 iḥsāniñ bize nāzil
6. Ferāmüş eyleme bu bendeñi ey şāh-1 deryā-dil

²¹ Bin yirmi yılında (1020)
Hoş ve güzel kılındı.

²² Dedim ki: Tarihte bir evden sayıldı.
Sultan Ahmed, Allah'ın evinde hoş kılındı.

III

1. Ne yaña şalınursa şāh-bāz-ı devlet ü cāhıñ
2. Hümā-yı himmet açup bāl-i iqbāl ola hem-rāhıñ
3. Olasın her maħalde dāyimā maħfūzı ilāhuñ
4. Sa'ādetle gelince şağ olursağ gözleriz rāhıñ
5. ²³Olurdı reşha-i nīsān-ı ihsānıñ bize nāzil
6. Çıkarma hātıruñdan yine ey sultān-ı deryā-dil

VI

1. Çü sen iy sāye-i Hāq māye-i luţf-ı ilāhısın
2. Mekān-ı mekremetsin taht u bahtuñ pādişāhısın
3. Sezāvār-ı serir-i kişver-i 'ālem-penāhısın
4. Kemāl-i re'fet ü şefkatle çün halkıñ penāhısın
5. Olurdı reşha-i nīsān-ı ihsānıñ bize nāzil
6. Ferāmüş eyleme bu bendeñi ey şāh-ı deryā-dil

V

1. Zilāl-ı luţfin olup başımızda sāye-i devlet
2. Alurduğ dāyimā ol sāyeden sermāye-i devlet
3. Umarız sāye-baħş ola yine ol rāye-i devlet
4. Bula yüz sāyesinde dāyim anıñ vāye-i devlet
5. Olurdı reşha-i nīsān-ı ihsānıñ bize nāzil
6. Ferāmüş eyleme bu bendeñi ey şāh-ı deryā-dil

VI

1. Gidersin pādişāhum gerçi sen iqbāl ü devletle
2. Qalır bunda qalanlar miħnet-i eyyām-ı firqatle
3. Şafālarla yūri var yine gel envā-ı 'izzetle
4. Cemāl-i bā-kemāliñ göstere Mevlā sa'ādetle
5. Olurdı reşha nīsān-ı ihsānıñ bize nāzil
6. Çıkarma hātıruñdan yine ey sultān-ı deryā-dil

VII

1. Vücūduñ sāyesi olmaya hergiz üstümüzden kem
2. Hūdā eksikliğiñ göstermeye dā'ilere bir dem

²³ *Mecmûa*'da bu mısra eksik olup eklenmiştir.

3. Göñül me'nūs idi luṭfuñla ey ṣāhin-ṣeh-i 'ālem
4. Sa'ādetle giderseñ ḥāl-i rāzım niçe olur bilmem
5. Olurdı reṣḥa nīsān-ı iḥsānıñ bize nāzil²⁴
6. Ferāmūş itme luṭfuñdan yine ey ṣāh-ı deryā-dil

VIII

1. Vücūduñ bā'is-i ārām-ı ḳalb-i ehl-i 'ālemdür
2. Göñüller şayd-ı ṣeh-bāzım saña her kār müsellemdür
3. Cemāliñ nūrını görmekle me'nūsem niçe demdür
4. Umarım yine görmek ḥazret-i Ḥak'dır Ekremdür
5. Olurdı reṣḥa nīsān-ı iḥsānıñ bize nāzil
6. Ferāmūş itme luṭfuñdan yine ey ṣāh-ı deryā-dil

IX

1. **Meḥemmed** luṭf-ı iḥsānuñla olup dāyimā ḥurrem
2. Anardıñ ol faḳīri dem-be-dem ey dāver-i 'ālem
3. Olurdı sīne-i mecrūḥa luṭfıñ māyesi merhem
4. Umarız göstere yine cemāliñ bize ol Erḥam
5. Olurdı reṣḥa nīsān-ı iḥsānıñ bize nāzil²⁵
6. Ferāmūş itme luṭfuñdan yine ey ṣāh-ı deryā-dil

32

50b

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEḤEMMED EFENDİ BERÂY-I SULṬÂN AḤMED ḤÂN

[mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün]

1. O ṣeh-i ferruḥ-ruḥ-ı ferḥunde-rāye
Güzār itmiş sa'ādetle serāya
2. Şu'ā-i ṭal'at-ı mihr-i cemāli
Ziyā-baḥşā ola ḥurşid ü aya

²⁴ *Mecmûa*'da bu mısra eksik olup eklenmiştir.

²⁵ *Mecmûa*'da bu mısra eksik olup eklenmiştir.

3. Olup dāyim muşaffā ṭab‘-ı pāki
Döne āyīne-i ‘ālem-nümāya
4. Hemīşe ‘āleme ol zıll-i Raḥmān
Serīr-i salṭanatda şala sāye
5. İrüp āvāre-i luṭfi cihāna
İde eṭrāf u eknāf-ı ḥimāya
6. Hemīşe mehce-i kaşr-ı bülendi
‘Ulüvv-i ḳadr ile irsün semāya
7. Olup eyyām-ı ‘ömr ü cāhı eفزün
Ola iḳbāli bī-ḥadd ü nihāye
8. Hümāyün olup ol şāha otağa
Ola revnaḳ-fezā per-i hümāya
9. Diler ol şāhin-şāh ‘ömr-i cāvīd
Meḥammed iştiğāl idüp du‘āya

33

51a

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEḤEMMED EFENDİ

BERAY-I SULTĀN AḤMED

[fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. İy şehin-şāh-ı dīn penāh-ı hüdā
Ramazāniñ mübārek ide Ḥudā
2. Dā’im olup serīr-i devletde
Şāh-ı şāhān-ı ‘ālem ol ebedā
3. Ebr-i dūr-bār-ı keff-i destüнден
Ravza-i ḳalbe ire āb-ı nidā

4. Pür olup dergehiñ meserretle
Ġam u endüh o derden ola cüdā
5. Ķapuña dāyim gelüp eyülik
Olına redd u ʃard anda redā
6. İrmeyüp bād-ı serd dāmeniñe
Bendegāniñ ola yolıña fedā
7. İre nām-ı şerifün āfāķa
Ola tā kim cihāna şit ü şadā
8. İrişüp dāyimā terāvīķe
Ol tesābīķ ile ķarīn-i hüdā
9. Ħaķ şıyām u ķıyāmuñ ide ķabül
Tā ki ķāmet gelüp ulıya nidā
10. Dāyimā ol mu ‘ammer-i ‘ālem
Ħalkā cūduñdan ire nef‘ ü cüdā
11. Dostlar şād olup sürüruñla
Düş ola ķahr-ı dehre cümle ‘adā
12. Düşmen-i dīn olup cüdā serden
Dest-i ķahrıñdan ire aña cidā
13. Ħān-ı iķsāniñ olup āmāde
Ħişşedār ola anda bay u gedā
14. Nām-ı nāmiñı yazalar evvel
Ketb olunduķda defter-i sü’edā

15. Bu **Meḥammed** du‘ān ider ammā
İdemez şükriñi kalemle edā

34

52b

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLÂM MEḤEMMED EFENDİ BERAY-I
SULTÂN AḤMED**

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Sipihr-i saltanatda yine bir kevkeb be-dîd oldı
Meserret iki kat olup bugün ‘ıyd üzre ‘ıyd oldı
2. Öpüldi dāmeni sultān-ı devrānıñ sa‘adetle
Olup rüz-ı mübārek ‘ıydımız ‘ıyd-ı sa‘id oldı
3. Şehin-şāh-ı cihāna çün sürür-ı ḥātır el virdi
Bütün dünyāya bu kutlu ḥaber tāze nevîd oldı
4. Sürür-ı ‘ıyd ile mesrūr iken ḥalk-ı cihān cümle
Şafā-yı şāh-ı ‘ālem anlara ‘ıyd-ı cedîd oldı
5. Sedîd olsun binā-yı devletiñ ey dāver-i ‘ālem
Ki devriñde esās-ı mekremet Sedd-i Sedîd oldı
6. Medîd olup zamān-ı devletiñ evlādıñı cedd gör
Ki dest-i luṭf u iḥsānıñ der-i cūda kilîd oldı
7. Bize ol dāver-i a‘lā ‘ināyet eyleyüp ḥelvā
Mezākı eyledi aḥlā ‘atāsı ber-mezîd oldı
8. Kem olmasun cihānda sāyesi ol şāh-ı devrānıñ
Ki zıllı sāye-i pür-māye-i Rabb-i Mecîd oldı
9. **Meḥammed** dergeh-i Ḥak’dan bekā-yı devletiñ ister
Ḥulūş üzre du‘āda dā‘iyān içre ferîd oldı

53a
HÂN

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I SULTĀN AĦMED

[mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. İlähî 'ömrüni sultān-ı devrānuñ medīd eyle
İrişdir niçe 'ıyde 'ıydini dāyīm sa'īd eyle
2. Sürürin zāhir u bāṭın muzā'af eyleyüp anıñ
Zamān-ı devletinde dāyimā 'ıyd üzre 'ıyd eyle
3. Virüp günden güne ol şāha gūn-ā-gūn sa'ādetler
Libās-ı 'izzet ü iqbālını her yıl cedīd eyle
4. Sipihri-i saltanatda āfitābāsā idüp ḥurrem
Hemīşe kevkeb-i baḥt-ı hümāyūnın bedīd eyle
5. Musahar idüp İskender-şıfat āfākı ser-tā-ser
Anuñ tıgın fiten Ye'cüc'ine Seddi Sedīd eyle
6. İdüp mansūr sultān Aḥmed'i naşr-ı qarībūñle
Keder esbābı her n'eyse cenābından ba'īd eyle
7. İlähî gönçe-i ümmīdin idüp gül gibi ḥandān
Aña düşmenlik iden her kim ise nā-ümīd eyle
8. İdüp kafirlerüñ bahr ile berde yüzlerin kara
Muzaffer idüp islām ehlinüñ rüyın sefid eyle
9. Ṭonanmasın muzaffer eyleyüp her bir qadırgasın
Diyār-ı düşmeni fetḥ itmek için bir kilīd eyle
10. Yine dā'isini ḥelvā ile ḥulvü'l-mezāk itmiş

Ağız dādıyla yā Rabb ‘izz ü iqbālin medīd eyle

11. Ferāmūş itmeyüp yād eylemiş **Es‘ad** du‘ācısın
İlāhī sāyesin ol dāver-i devriñ medīd eyle

36

54a **TĀRĪḤ-İ PİYĀDE BERĀY-I İCRĀ-YI TUNCA DER MAḤMĪYYE-İ
EDRĪNE DER SERĀY-ĀBĀD**

[fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Ḥamdüli’llāh ḥazret-i sulṭān Aḥmed Ḥjān’ı kim
Tācdārān-ı cihānuñ tācdārı eylediñ
2. Şehriyārā ārzuñ oldı Edirne şehrine
Şehriyārısın ezelden şehre yārī eylediñ
3. Bir ğazanfer-fer vezīri āsaf-ı ‘azim idüp
Kārın a‘dānuñ hemīşe āh u zārī eylediñ
4. Şadr-ı a‘zam olduğından ḥavf iden şāh-ı ‘Acem
İşi muḫṭarr oldı şulḥın izṭırārī eylediñ
5. Ey semiyy-i şāh-ı kevneyn āşafuñ Şiddikveş
Bende vü dāmān idindüñ yār-ı ğārī eylediñ
6. Tunca[y]ı kesdüñ aqıtduñ bāğıña münsed idüp
Sedd-i İskender mişāli şāhvārı eylediñ
7. Çün mülāzımdur **Piyāde** bende tārīḥin didi
Berr ü baḥre emrūñ olup ābı cārī eylediñ

Sene 1021 /1612

**54b KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULTÂN AĞMED ĖÂN**

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

1. Vardı çün sultân AĞmed Ėân Edirne tağtına
Virdi iğbâl ü Şeref baĖtı²⁶ o Őehriñ taĖtıña
2. Bir semend-i ala yüz iclâl ile oldu süvâr
Kim felek Gül-günü reşk eyler mücevher rağşına
3. Tır-i dil-düzü deler dâyim sipihr âyînesin
Dest-i himmet uramaz kimse kemân-ı sağtına
4. Gelmeye bir gâhice küh olsa düşmen karşıda
Tağ u taş olmaz muğâbil himmeti yek lağtına
5. Çün sürür-ı nev toľup ol tağta Ėam oldu cüdâ
Eyledi 'âlem du'â hem tağtına hem bağtına
6. Söyleyüp Şan'atla târiğin **Meğammed** didi kim
Ėam gidüp AĞmed geldi Edrene tağtına

Sene 1021/1612

**55a
AĞMED ĖÂN**

KAŞİDE-İ MEĞEMMED DER MEDĖ-İ SULTÂN

[mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün]

I

1. Şâhâ cihânda luĖfîña yok Ėadd ile kenâr
2. Vardur Ėapuñda bencileyin Ėullaruñ hezâr

²⁶ ‘‘Bağtı’’ kelimesi hem Sultan I Ahmed’in mahlası olarak hem de baht olarak okunabilir.

3. Ben ol ulım ki d nyada yok baňa i‘tib r
4. C n u g n lден ‘aql idemez zerrece ar r
5. Oldı dil mde vird-i du‘ n sırr ile cih n
6. Luf eylese  bu bende e ey  h-ı k m-k r
7. G nl m diler ki ul ola apu nda muttaıl
8. Red itme l tufı anı  hum ab l ıl

II

1. Unutma bunda ullaru  ey eh h d  h k 
2. İrg r mur da her birini enbiy  h k 
3. Sult n-ı enbiy  olan ol Mutaf  h k 
4. Maabbet ebinde olınan  h u du‘  h k 
5. Hacıları  ol itd gi zev u af  h k 
6. G ziler n de itd gi  ‘l  g z  h k 
7. G nl m diler ki ul ola apu nda muttaıl
8. Red itme l tufı anı  hum ab l ıl

III

1. Bir em‘-i k ted r dil-i **Muammed**’i meded
2. Uyar er gu  olsun anı g mdan it reh 
3. Budur rec sı dem-be-dem ey  h-ı ho-li 
4. Sa‘y ile bula Ka‘be-i kuyu nda o af 
5. ‘ det durur ki ehler ider ullara ‘a 
6. Ol ‘ det olsa n’ola ulu nda H srev 
7. G nl m diler ki ul ola apu nda muttaıl
8. Red itme l tufı anı  hum ab l ıl

39

AIDE-İ D ‘İ BER Y-I SULT N AMED

[mef  ‘il n maf  ‘il n fe‘ul n]

1. H d  its n m b rek ‘ıydı her dem
af  ile p r olsun c mle ‘ lem
2. Felekde g rinen anma  afadur
ızıl atlas giy p  d oldu ol hem

3. Yeñi giyüp şalınmağ olımağ 'ıyd
Belı 'ıyd oldur ola şāha hem-dem
4. Haķkat 'ıyd odur ey nūr-ı 'aynum
Şehe nāzır ola ādem dem-ā-dem
5. İşide sözini göre yüzini
Cemāli eşrefiyle ola hurrem
6. Naşib olmaz bu devlet degme şaḡşa
Meger kim şāh ide kendüye maḡrem
7. Devā ide vişāli yāresine
Ola derdine em zaḡmına merhem
8. Daḡi dir bu sözi eşraf u a'yān
Bu 'ıyd ile mübarek destin öpsem
9. Olupdur nāmı Aḡmed Hān o şāhıñ
Odur cümle şehin-şāh içre ekrem
10. Olımağ şāhlar anıñ veziri
Nazir olmaz oña hem Husrev ü Cem
11. Edirne şehrini itdi müşerref
Mu'azzez ide Allāh anı her-dem
12. Kudümında şafā buldı kamu ḡalk
İrişdi Ka'be-i maḡsūdına hem
13. İderdi cānların yolına kurbān
ḡalilāsā kabūlin bilse 'ālem

14. Du‘ā kı l **Dā‘iyā** maḳşūd oldur
İde Hāḳ ‘izz ü devletle mükerrerem

15. Mübārek ola yā Rab ‘ıyd-ı aḏḩā
Müşerref ḩātırına irmesün gam

16. Hemīşe ay yüzi olsun münevver
‘Adūnuñ ‘aynı olsun dem-be-dem nem

17. Cihān ṫurduḑça ṫursun devlet ile
İki ‘ālemde Hāḳ itsün mufahḩam

18. Gicesi Ḳadr olsun gündüzi ‘ıyd
Ola iḩsānı ile ḩalḑ ḩoş-dem

40

58a

**KAŞİDE-İ ‘ARABİ DER EVŞAF-I HAZRET-İ EBİ
EYYÜB ENŞARİ**

1. Kerim ebu Eyyüb ‘Abdeke ḩālidā²⁷
Yā Rabb-i fī cennāti ḩuldike ḩālidā
2. Huve şāḩibu linebiyyinā ve muşāḩibun²⁸
Kem min ḩadīşin ‘anhu yervī musnedā
3. Huve min beni eḩvāli ‘Abdi el-Muṫṫalib²⁹
Linebiyyinā min kāne cedden zā ceda

²⁷ Eba Eyyub! Kulu Halid’e ikramda bulundu.
Ya Rab, sonsuz cennetinde ebedi, kalıcı olarak,

²⁸ O, Nebimizin sahabesi ve müsahabe (arkadaşlık) etmiş,
Müsned’de birkaç hadis rivayetinde bulunmuş.

²⁹ O, Abdülmuttalib’in dayılarının çocuklarından,
Kavminin ileri gelenlerinden,

4. Allāhu şerrefe aderehu fe-enāhe fī³⁰
Mā' vāhu rāhilete el-resūli el-muktedā
5. Āvā el-nebbyi el-Muşţafā mutebevva³¹
Liddār-i velā imāni fī hedī el-Ĥudā
6. Huve kāne min ĥaysu el-iāfetu sābikā³²
Min sādetin neşarū el-nebbiyi Muĥamedā
7. Ne'imi eliāfetu vādiyāfetu ĥabbezā³³
Deyfı kerimu el-ĥulki feyyāzu el-neddā
8. Feāme bāliberkātī sebe'ate eşhurin³⁴
Fī dārihi ĥatta etteme el-mescidā
9. Billeyli kāne yeūfu ĥavle cenābihi³⁵
Ĥifzen lehu lesilahıhu mutekalidā
10. Fede 'ālehu feĥru el-verā felie'clhi³⁶
Ĥayyen ve meymen şīne min kaydi el-'aydā

³⁰ Nebimizin dedelerindendi.
Resulün evinde, himayesinde kaldı.

³¹ İmanı ve hidayeti nedeniyle ahiret yurdunda büyük bir makama ulaştı.

³² Halid, daru'l-hicrede Nebi Mustafa'nın evinde ilk kalanlardan olması,
Yanında yer alması ve muzaffer olmasında hep katkı sağlamıştı.

³³ Yaradılış itibariyle konukların,
İkramda bulunanların hayırlısı cömert misafir,

³⁴ Yedi ayda bereketlerle, hayırla inşa etti.
Evinde mescidi tamamlayıncaya kadar,

³⁵ Karanlık çökünce yakınlarımı,
Arkadaşlarımı koruma amacıyla aralarında dolaşırdı.

³⁶ Duada bulunurdu.
Onuruyla, ölü veya sağ.

11. Şehide el-meşāhīde cāhīden ve mecāhīden³⁷
Ve mukābīden bi-curūbīhi mā Kābedā
12. Hatta atā bişalābetin ve mehabetin³⁸
Fī āhīri el-gāzavāti hazā el-meşhedā
13. Kad māta mebtūnen ġarīben ġāziyen³⁹
Fegadā şehīden kble en yusteşhedā
14. Rabbi erda ‘anhu ve erđihi fī arđihi⁴⁰
Ve eb‘aşehu lilcerīni yeşfe‘u kâ’idā
15. Ve enşuri bihi el-sulţān Aĥmed dāyimā⁴¹
Ve ec‘alehu mubeşūrā lil’livā’i muvebbedā
16. Huve ĥāmilun lilvā’i eşrefu murselun⁴²
Yā Rabb tahta livā’ihi eb‘aş **Es‘adā**
17. Şumme eşşalāvātu ‘ala el-nnebiyyi ve Ālihi⁴³
Ve camī’i eşĥābi şalāvaten sermedā

³⁷ Bu sahneye son gazvelerde şahitti.
Müşahit ve cihat edendi.

³⁸ Güçlü yapısı onuruyla
Savaşlarıyla bozguna uğrattırdı.

³⁹ Gazi olarak, bir garip gibi vefat etti.
Şehit düşmeden şehit sayıldı.

⁴⁰ Rabbim bulunduğu yer ondan razı gelsin.
Sende ondan razı ol.

⁴¹ Ve onu komutan olarak komşulara şefaathçi eyle.
Onunla Sultan Ahmed’i sürekli muzaffer kıl.

⁴² Ve onu sancağını taşıyanlardan, yardım olunanlardan eyle.
O, sancağı taşıyan, elçilerin en şereflişidir.

⁴³ Ya Rab, onu sancağı altında mes’ud gönder.
Sonra Nebinin ehline ve ashabına salat ve selam olsun.

59a **KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MEHMMED EFENDİ BERÂY-I
SULTÂN AHMED HÂN**

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

1. Olur çün küh u şahırâ arzūmendî o ruhsāruñ
Şeref-bağşî olursa n'ola gāhî deşt ü kühsāruñ
2. Dizilmiş servler yir yir kadiñ tūbāsını gözler
Sa'adetle çıkup göster şehā nezzāre dīdāruñ
3. Olur halkuñ gözi rüşen gönüller cümle olsun şen
Cemāliñ āfitābından yayılsun dehre envāriñ
4. Şikār-ı ihsānuñ ile dīl murğını şikār itdūñ
Olursa n'ola gönüm beste-i fitrāk-ı pergāruñ
5. **Meḥammed** dāyimā eyler du'ā-yı devletiñ ezber
Der-i Hāk'dan recā eyler ki tuta dehri āşāriñ

59b **KAŞİDE-İ ĞANİ-ZĀDE EFENDİ BERÂY-I SULTÂN
AHMED HÂN⁴⁴**

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

1. Süleymānveş sabā-yı rahş ile 'azm-i şikār itdūñ
Cihāniñ vaḥş u tayrın darb ile fermān-güzār itdūñ
2. İder maḥşerde vaḥşiler ihāta nev'-i insānı
Hilāfın gösterüp ḥaşre deger gün āşikār itdūñ
3. Fezā pür-lerze yüziñden felek ser-geşte bāziñdan
Zemīn ü āsumānı vaḥş u tayr üstine tar itdūñ

⁴⁴ Nâdirî Dîvânı'nda bu şiir tespit edilemedi.

4. Şikār-ı küştenüñ hūnı ser-ā-ser tutdı hāmūnı
Sürüp zulm ehlini kalb-i re‘āyāyı şikār itdüñ
5. Şikār ihsān idince **Nādirī**’ nūñ şayd idüp kalbin
Kerem kılduñ nevāl-i himmetüñden hişşedār itdüñ

43

60a

**KAŞİDE-İ MÜFTİ MEHEMMED EFENDİ BERĀY-I
İTMĀM-I KAŞR-I BÜLEND VE ÇEŞME-İ HAYĀT**

[fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Yine sultān Aḥmed-i ferḥunde fāl
Yapdı bir kaşr-ı bülendi bī-mişāl
2. İtdürüp şāhāne añın şuffesin
Oldı burc-ı bāmı gerdün-ittişāl
3. Qırılıp bir taḥt-ı zerrīn-raḥt ile
Oldı cāy-ı server-i nīgū-ḥışāl
4. Şalup ol taḥta hümā-yı baḥtı zıl
Aça iqbāl üzre anda per ü bāl
5. Sāyesinde cümle ‘ālem hoş geçüp
Şağ ola şāhin-şeh-ı ‘ālī-zilāl
6. Girmeyüp hergiz ğubār-ı ğam aña
Qonmaya bir zerrece gerd-i melāl
7. Ber ü baḥre eyleyüp andan nazār
Luṭf ile ol dāver-i deryā nevāl
8. İdüp ol kāşānede dāyim ḥuzūr
Ola anda ‘adl ile pīr-i kemāl

9. Evc-i devletde olup dāyim münir
Gelmeye ol mihr-i iqbāle zevāl
10. Mehce-i a'lām-ı 'ālī-rütbesi
Evc-i iqbāle ola hurrem helāl
11. Yümn ile girüp yemīninden cenūb
Yüsr ile irsün yesārından şimāl
12. Berķ urup rūyında mihr-i 'ātıfet
Ola dāyim mazhar-ı nūr-ı cemāl
13. Yapılıp bu çeşme ol hoş şuffede
Lülesinden aķıdur āb-ı zülāl
14. Ol Sikenderdür içüp āb-ı hayāt
Sāye şala aña niçe māh u sāl
15. Biticek ol çeşme tārīh istenüp
İrdi çün fermān hātmi l'imtişāl
16. Hātmi tārīhin **Meħemmed** diledi
Kim ola tarz-ı du'āda ħasb-i ħāl
17. Didi hātif aña bu beyti tamām
Eyledükde sāl-i itmāmın su'āl
18. Oldı bu çeşme çü sultān Aħmed'in
Dāyimā anda aķa mā-i zülāl

Sene 1021/1612

61b
AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULTĀN

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

1. Şehr-i devlet ü iqbāl ü bahtuñ mäh-1 tábānı
Sa'ādet burcınıñ ħurşīd-i 'ālem-tāb-1 raḥşānı
2. Ĥudāvend-i Ferīdün-fer cenāb-1 Ĥusrev -i şafdur
Dārā ğulām u Cem-ḥaşem İskender-i şānı
3. Cenāb-1 ḥazret-i ḥān Aḥmed-i 'ādil felek-rif'at
Meh-i burc-1 leṭāfet mazḥar-1 elṭāf-1 sübhānı
4. Tūlū' itdi sa'ādet maṭla'ından āfitābāsā
Cemāli pertevinden kā'ināt itdi nūrānı
5. Dizildi ḳulları yer yer selāma ṭurdılar şaf şaf
Ḳuruldı devlet ü iqbāl ile taḥt-1 Süleymānı
6. Kemāl-i şevket ü 'izzetle çıḳdı taḥt-1 baht üzere
Müşerref oldılar bir bir gelüp erkān-1 dīvānı
7. Hezārān ḥamd u minnet bārgāh-1 ḥazret-i Ḥaḳḳ'a
Murād üzere naşīb oldu yine pā-būs-1 sultānı
8. Selāṭīn-i cihān fermān-revāy-1 ḥükmine tābi'
Müsellemdir şeh-i devrāna āyīn-i cihān-bānı
9. Tūtop keşkül ider der-yūze-i babın-1 mäh her şeb
Güneş sīmīn 'aşāsile derinde oldu derbānı
10. Olupdur devr-i luṭfinda cihān müsteĝar u ni'met
Çekildi sofrā-i cūdı yayıldı ḥ'ān-1 iḥsānı

11. Bize helvâlar ihsân eyleyüp hülû'l-mezâk itdün
Selâtin-i cihân içre şehâ sensin kerem-kânı

12. Du'â-yı devleti vird-i zebân-ı halk-ı âlemdir
Huluş-ı kalb ile oldu 'Azîz ammâ senâ-ğ'ânı

13. Münevver eylesün nûr-ı ruhı afâk-ı gerdünı
Cihānuñ mäh-ı 'ıyd olduğça bir şem'-i şebistānı

14. Cihân turduğça tursun her günü 'ıyd-ı sa'îd olsun
Cenâb-ı hazret-i Hâk'dan göre luğf-ı firāvānı

45

63a

**KAŞİDE-İ İMÂM-I HÜDÂVENDGÂR DER MEDH-İ
SULTÂN AHMED HÂN**

[müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün
müstef'ilün]

1. Sultân Ahmed Hân kim oldur cihāna pâdişâh
Rûy-ı zemîne kıldı Hâk anı şeh-i bâ-intibâh
2. Çün eyledi ilham ile 'azîm-i diyâr-ı Edrine
Bâ-'izzet ü bâ-ihtîşâm bâ-fer ü bâ-iclâl ü câh
3. Çalındı kûs-ı şevketi açıldı sancağ u 'alem
Şaflar düzüldi sağ u şol oldu 'adû-çün berg-i kâh
4. Ol pây-ı tahta geldi çün ide sarâyına nüzül
Şol kaçra girdi anda kim irmiş zimâhı tâ-be-mâh
5. Gördi 'alâmâtı tamâm kim kılmış anda şâhıñ
Ecdād-ı 'âlî-rütbesi ol gâziyân-ı Cem-sipâh

6. Didi o şāh-ı bā-kerem ben hem ‘alāmet iderem
Lākin ola ‘ukbā için kim ola baña rād-ı rāh
7. Kıldı benā bu mescidi ihyā idüp tã‘atle
Bulsun hayāt-ı nev-be-nev ol şāh-ı haşmet destgāh
8. Geldi temāşā eyledi bir merd-i şāhib-ma ‘rifet
Didi kimindür bu eşer kim olisar aña-penāh
9. Şāfi hemān-dem bir cevāb inşā idüp lutf ile hoş
Tārīh ile didi aña hān Ahmed’e secde-gāh

Sene 1021/1612

46

63b

AHMED HAN⁴⁵

KAŞİDE-İ ŞEYHİ DER MEDH-İ SULTAN

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Deyr-i dünyā içre şāhum senden a‘lā kimse yok
Ey şehüm cins-i beşerde benden ednā kimse yok
2. Gülşen-i şāh içre kad çekmiş nihāl-i tāze çok
Saña irer ey şehüm bir serv-i bālā kimse yok
3. Bāl u per yakup benim gibi du‘ālar şem‘ine
Yanmağa pervāneden bī-pāk u pervā kimse yok
4. Deyn-i ğam çekmekle oldum bu yalancı dünyede
Bir şehāvet gösterir der⁴⁶ dād-ı dirīgā kimse yok

⁴⁵ Şeyhî Dîvânı’nda bu manzume tespit edilemedi.

Parlak Dönmez, Betül (2006). Eğirdirli Şeyhî Mehmed Efendi’nin Divanı’nın İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üni.

⁴⁶ *Mecmûa*’da “der” kelimesi fazla yazılmıştır.

5. Gerçi kim dā'îlerün var şad hezārî (...)
Şeyhî gibi gülşen-i kūyuñda gūyā kimse yok
6. Hıat virüp luţf [u] 'aţalar ile ihsān eylediñ
Senden 'adel senden eşref senden eşhā kimse yok
7. Bu hıakîri bu fakîri 'adl ile dil-şād idüp
Senden a'zam senden ekrem senden a'tā kimse yok

64a

Nesr

- [1.] ol server-i kâ'ināt ve mefhar-i mevcūdat şalla'llāhu 'aleyhi vesellem
- [2.] ilā yevmi'l-'araşāt hazretlerinüñ hicret-i sa'adet-i siyādetlerinüñ
- [3.] biñ on toköz senesinde diyār-ı garb u şarka niyyet nehb ü gāret ve harka
- [4.] serdār-ı 'ālī-miқdār olan düstūr-ı mükerrrem müşîr-i efham
- [5.] vezir-i a'zam gāzi Murād Pāşā eskena'llāhu tebāreke ve te'ālā haysü
- [6.] fi'l-cenneti mā-yeşā hazretleri merhūm olduklarında
- [7.] ol muhibbü'l-'ulemā ve muhlişü'l-şulehā mu'inü'l-gurebā
- [8.] zehîrü'z-żu'afā 'adelü'l-ümerā ve mefharü'l-vüzerā
- [9.] dāmād-ı şehin-şāh-ı es-sultān (...) sultān güzide-i Āl-i Osmān
- [10.] es-sultān-ı Aħmed hān-ı hākān hazret-i şehr-i yār-ı devrān
- [11.] Naşūh Paşa-yı nām-dār zü'l-'izz vel-iқtidār āşaf-ı şadr-
- [12.] nişîn-ı kām-kār hazretleri devlet ü sa'adet ile vezîr-i mezbūruñ
- [13.] yirine serdār-ı 'ālī-miқdār olup ol devlet-i 'izz ü sa'adet
- [14.] mühr-i Süleymānî ve naқş-ı nigîn-i dîn-i mübîn hısn-ı haşîn kavā'id-i
- [15.] 'Osmānî ber-vechi'l-gār-ı sür'atle varduқda Kızılbaş-ı evbāş-ı

- [16.] dalālet-me ‘āş a ‘nî şāh-ı güm-rāh huffāş-ı kallāş-ı kulumāş seng-dil ve kalb-i kara taş muqaddemā olan itā ‘atinūñ hilāf-ı rikāb-ı hümāyūn-ı
- [17.] sa ‘ādet-maqrūn-ı ‘izzet-nümūn ‘arz-i i ‘lām olındıkdā ol
- [18.] şems-i nūr-ı dīn-i devlet mihr ü māh-ı sipihr-i ‘izz ü saltānat bārgāh-ı
- [19.] hurşīd-külāh encüm-sipāh-ı Cem-cāh pādīşāh-ı rüy-ı zemīn
- [20.] ‘ālem-penāh sa ‘ādet-dest-gāh es-sultān-ı es-sultān
- [21.] Aḥmed ḥān-ı ‘ādil şāh-ı zıll-i ‘arş-ı nūr-ı ilāh ḥāzretleri
- [22.] “inşā’ allāhi’l- ‘azīzü’l-müste ‘ān evvel-i bahār-ı ḥuceste-āsārda
- [23.] ‘asker-i islām-ı mużaffer-encām birle bi’z-zāt kendüm varurum
- [24.] ol bī-dīn bī-mezheb bī-sīm u zeheb fācir u fāsıķ
- [25.] ve Bū Leheb vaktine ḥāzır olsun bundan böyle yedi yıla degin
- [26.] sefer-i hümāyūnum vardur” diyū fermān-ı şāhī şādır oldukdā
- [27.] imtişālen li’l-emri’l- ‘ālī ittifāk-ı ümerā vü vüzerā vü mevālī birle ber-vech-i
- [28.] ‘acele tayrān-ı ceb-ḥāneveş rub ‘-ı meskūn şādī ve maḥzūna
- [29.] yaraķlar ve oķlar kimi yeñiçeri kimi şolaķlar murğ-ı
- [30.] tuiyürāsā ve’ ş-şubḥ ve’l-mesā tayrān u perrān olup
- [31.] “memālik-i maḥrūsamda cümle sākīnūn olan kullarum pīrleri ve dedelerimüz
- [32.] vāsītī iḥvānlarımız ve şıgārları oğullarımız cümleten gerek şīmīn
- [33.] töhmetin rüz-ı nev-rüz-ı behrüz-firüz-ı sultānīde yat ve yaraķları
- [34.] cebe vü cevşen ve silāḥları ile ḥāzır ve āmāde olup yevm-i mezbūrede
- [35.] tūğ u hümāyūnum önünde bulunsunlar” diyū fermān-ı āvāzesinde
- [36.] el-insān ‘abīdü’l-iḥsān bu faķīrū’l-ḥaķīr ḥālīş ü muḥliş kulları
- [37.] mażhar-ı ‘ināyet-i ri’āyet-i şāhī bā-ḥaṭṭ-ı hümāyūn-ı sa ‘ādet-maqrūn
- [38.] şehin-şāhī eş-şeyḥ Ḥüsāme’ d-dīn ibni eş-şeyḥ Necme’ d-dīn ibni eş-şeyḥ
- [39.] Bedre’ d-dīn ibni eş-şeyḥ Şemse’ d-dīn eş-şeyḥu fi’z-zāviye-i kuṭbū’l-āfāk
- [40.] nūr-ı çeşm-i nezr-i çerāk el-merḥūm u mağfūrlehu eş-şeyḥu İbrāḥīm
- [41.] Şehr-i yār-ı Kāzerūñi el-mülākķab eş-şeyḥ Ebī İşḥāķ raḥmetu’ llāhi ‘aleyhi melikū’l-
- [42.] Ḥallāk ilā yevmi’l-liķā-i vel-mīşāk fi maḥrūsa-i Edrene şānehā’ -allāh

[43.] te‘ālā ‘ani’l-fiteni ve’l-beliyyede dā‘ileri ol demde varidāt-ı ilāhiyyeden
bu du‘ā-nāme tesvīd olunmuş idi ḥālā beyāz olup rikāb-ı hümāyūna irsāl
olundu inşā-allāh te‘āla işāl olına.

47

**67b HÜVE’LLĀHÜ’L-SUBḤĀN ES-SULTĀNÜ’L-VEHHĀB HÜVEL-
ḤAMDÜ EL-KERİMÜ’L-TEVVĀB**

[fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Ey şeh-i milk-i ma‘ārif v’ey meh-i burc-ı kerem
Maṭla‘-ı şubḥ-ı sa‘ādet āfitāb-ı rüz-ı hem
2. Ey yüzün ḥurşīd-i enver eşref-i cümle ümem
Meh cebīniñde yazılmış āyet-i nūn ve’l-kalem⁴⁷
3. Ey şeh-i her dü ser-ā-ser defter-i ehl-i şafā
Ehl-i diller kūyına tañ mı dise bāğ-ı irem
4. Ey şeh-i milk-i kemāl-i fażl-ı ‘irfān-ı yakīn
Naḥl-i būstān-ı feşāḥat destiñ olmuştur ḳalem
5. Ey şeh-i milk-i ma‘ārif Fūrs-i kūy-ı Rūmiyān
Nuṭṭa ḳādīr mi olur yanıñda Selmān-ı ‘Acem
6. Ey şeh-i milk-i ma‘ārif ve’y meh-i heft-āsmān
Nūr-ı rüyüñla cihān ḥalkını ḳıldıñ muğtenem
7. Ey şeh-i milk-i ma‘ārif ve’y meh-i burc-ı cemāl
Lām ḳıldıñ ḳaddini māh-i neviñ ey zü’l-kerem

⁴⁷ “Kalem ve satır satır yazdıklarına and olsun”, Kalem Sûresi/1

8. Ey şeh-i milk-i ma'ārif ve'y meh-i burc-ı kerem
Mesnediñ burc-ı şerefde dāyim ola muhterem
9. Ey şeh-i milk-i ma'arif ve'y meh-i burc-ı kerem
Maṭla'-ı 'ayn-ı 'ināyet ger disem sanā ne ğam
10. Ey şeh-i milk-i ma'ārif ve'y meh-i burc-ı kerem
Maṭla'ı şubḥ-ı ḥitā maqbūl-i dergāh-ı kerem
11. Ey şeh-i milk-i ma'ārif ve'y meh-i burc-ı kerem
Maṭla'ı şubḥ-ı sa'ādet tāc-ı fark-ı muhteşem
12. Ey şeh-i milk-i ma'ārif ve'y meh-i burc-ı kerem
Maṭla'-ı şubḥ-ı sa'ādet āfitāb-ı rüz-ı yem
13. Pādişāh-ı⁴⁸ himmet-i tām milk-i kân-ı nihān
Nāşır-ı rāyāt te'vīlü laṭifü fāyıkān
14. Zümre-i ahyār-ı rāġıb buse-i ihsānıña
Her biri yazar ruḥ-ı ḥaṭṭ-ı ṭabi'atdan nişān
15. Āfet-i tebden nihālūñ görmeye hergiz zevāl
Leblerūñ kākülleriñle hem-demümdür rāyegān
16. Cāmi'-ı 'ayn-ı 'ināyetsin neden nāmuñ gelüp
Bulmaya her kimsenūñ gönlinde her dem merdimān
17. Merdüm-ı merdān nedīm-i melce'-ı 'ayānsın
Nāşibūñ kām-ı mürādāt tevbe-i umāc-ı cān
18. Mihr-i rüşendür ruḥuñ gün gibi yaḫar rāġıbı
Yok kabaḫat tābiş-i şem'-ı 'ayānuñda hemān

⁴⁸ *Mecmûa*'da bu kelimededen sonra “şāh” kelimesi yer almaktadır. Vezin gereği mısradan çıkarıldı.

19. Her kim okursa Şeyhî işbu nazm-ı dil-keşi
Fikr-i bikriyle odur devr içre Hâssân-ı zemân
20. At sürüp meydâne girdi bir şeh-i şîrîn-mizâc
Türk mi yâhûd Firenk mi bilmem ol başlarda tâc
21. Baydağ-ı hâl-i ruhın 'arz itdi geldi ilerü
Cevher-i ferz-i dili almağ diler benden hârâc
22. Fil-i cevrin bend idüpdür ferz-i meyl-i mihrine
Meyl-i mihr itme saña cevri yeter gel gözün ac
23. Ruhların açmaza şaldı âli le diler beni
Mât ider açmaza girme ey gönül luğf eyle kaç
24. Seni satranc-ı maḥabbetde şaḫın ki mât ider
Şeyḫ-zâde şöyle kim bulmaz aña Leclâc 'ilâc

48

69b

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUḤAMMED EFENDİ BERÂY-I
SULTÂN AḤMED ḤÂN**

[mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

1. Yine şâh-ı cihân 'azm itdi geşt-i deşt ü kühsâra
Sa'âdet karşı gelsün ol şeh-i sencide-eṭvâra
2. Teveccüh eyleyüp sayda gönüller bend ider kayda
Olur beste niçe hâṭırlar ol fitrâk-ı zer-kâra
3. Şikârı şânma kâr itdi keremler şikâr itdi
Niçe diller şikâr itdi ki olmuşlardı âvâre

4. Һarāmīler aña şebbāz-ı himmetle şikār olsun
İrüp kār eylesün peykān-ı tīri her sitemkāra
5. Zamān-ı devleti çünkim emāne tev-emān oldu
Ne_ola ğaddār-ı qahrı emān virmezse ğaddāra
6. Mu‘ammer eyleyüp Mevlā o şāhin-şāh-ı devrānı
Melāz itsün hemīşe dergāhın ahrār ü ebrāra
7. Du‘āyı devletin idüp **Muħammed** ol şeh-i dīniñ
Niçe demdür ki qatmışdur anı evrād-ı eşhāra

49

70a
AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULTĀN

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Һazret-i ḥān Aḥmed ‘ādil ki odur
Efdāl-i şāhān-ı güzīn-i selef
2. Edrene’ye ‘azm-i hümāyūn idüp
Ḥüzñ ü elem oldu o dem ber-ṭaraf
3. Rāst-revī tīri qaçan bāl açā
Düşmen-i dīn sīnesin eyler hedef
4. Һağ bu ki ol şāh-ı Süleymān-nigīn
Heybetle zālīm elin itdi kef
5. Şanma ki dūr baħr utanup der döker
Cūd u seḥā içün eger açsa kef
6. Devlet-i ‘Osmān’a virüp revnākı
Oldı selāṭīne o ḥayrū’l-ḥalef

7. Şevk ü surūr ile döşendi bugün
Pāy-ı semendine ser-ā-ser-i tuhaf
8. Şadr-i sa'ādetde anı var idüp
Eylesün Allāh 'adūsın telef
9. Hātıf-ı ğaybī didi tārīhin
Şaydgeh-i Edrene buldı şeref

Sene 1021/1612

50

71a
AHMED HAN

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULTĀN

[fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün]

1. Hamdüli'llāh hazret-i sultān Ahmed kim anıñ
Düşmen-i dīni semend-i 'adli pā-māl eyledi
2. İttilā'-i hāl-i 'ālem-çün idüp geşt ü güzār
'Adl ü dād u luţf ile dünyāyı hoş-hāl eyledi
3. Tır-i kahrı murğ-ı cān-ı düşmeni kıldı şikār
Tıg-i dil-dūzı 'adūnuñ qaddını dāl eyledi
4. Püte-i kah ru siyāset içre zulm-i Rabbānī
Ateşi şimşir-i 'ālem-süzla kāl eyledi
5. Hākim-i Mışr u Haleb Şām u Kırım hānı anıñ
Kullarıdur hüküm içün eţrāfa irsāl eyledi

6. Halk-ı İstānbul bu sāl-ı cedīdūñ yūmnine
Maqdem-i sultān-ı ‘ālī-şān ile fāl eyledi
 7. ‘Azm-i İstānbul kılduqda didüm tārīhin
Yine Sitanbul’a sultān Aḥmed iqbāl eyledi
- Sene 1022/1613**

51

71b
ḤĀN

KAŞĪDE-İ PERTEVĪ BERĀY-I SULTĀN AḤMED

[mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

1. Açdı gönül gözünü çemenzār-ı Edrene
Gösterdi rüy-ı rāḥatı dīdār-ı Edrene
2. Mir’āt-ı kalbi sildi gubār-ı melālden
Virdi feraḥ cilāsını āşār-ı Edrene
3. Āmāc-ı kaşduñ olalı iqbāle kıbledür
Allāh ne rāyic olmada bāzār-ı Edrene
4. Nezzāreler dikildi yolunda fütādelər
Nesrīn döşetdi pāyıña gülzār-ı Edrene
5. Rāyīndan itdi halk-ı cihān saña inkıyād
Ḥulkuñdan oldı nüzhet eṭvār-ı Edrene
6. Meyliñ mükerrerem itdi ve ger ḥıref degil
Zerrīn olursa da der ü dīvār-ı Edrene
7. Ta‘mīr iderse n’ola yıķık gönlümi şehā
Zātuñ ki oldı luṭf ile mi‘mār-ı Edrene

8. Nazm it kabül-ı silkine nazmın ki **Pertevî**
Bir sımta çekdi çok dürr-i şehvâr-ı Edrene

52

72b
SULTÂN AHMED HÂN⁴⁹

KAŞİDE-İ GANİ-ZÂDE EFENDİ BERÂY-I

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

1. Hüsrev-i 'ādil mu'izzi'l-devle hân Ahmed o kim
Şaldı ferr-i haşmeti tāk-ı sipihre tañana
2. Ol şehin-şeh kim mişal-i Rüstem itseydi hücum
İtdürürdi ser-furū bir darb ile Rüyinten'e
3. Ol şehin-şeh kim hadīs-i devletinde şübhe yok
Vardı zirā hazret-i 'Osmān'a çıkdı 'an'ane
4. Edrene şaydına āheng itdi hengām-ı şitā
Çünkim ecdādına oldur 'ādet-i müstaşsene
5. Tüg-ı şāhī çıkdı açıldı yapraqdan tāze gül
Revnağ-ı faşl-ı bahār geldi vaqt-i Behmen'e
6. Mihr-i tābān şanma kim anıñ ālāyın seyr için
Açdı qudsiler revāk-ı āsumān dan revzene
- 7.
8. Edirne şehrini ma'mūr itdi yümn-i maqđemi
Lāyık oldur ki ide teşrife himmet her sene
9. **Nādirī** ol vaz'-ı maqbūliñ didi tārīhini
Cennet-ābād oldı sultān Ahmed ile Edirne

Sene 1021/1613

⁴⁹ Bu manzume, ND'nda s. 231'de tarihler bölümünün ilk şiiri olarak yer alır. Şiir numarası belirtilmemiştir.

73a

KAŞİDE-İ MÜFTİ' L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I
SULTÂN AHMED HÂN

[mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün]

1. Elâ ey fahr-ı şahb u hayr-enşâr
Resül-ı müctebâya ey 'alem-dâr
2. Olup vâşıl hemîşe feyz-i Bârî
Rızâ-i haqdan irsün sana envâr
3. Olup sultân Ahmed Hân'a yâver
İki 'âlemde ol oña mededkâr
4. Livân altında maşşûr olmak ister
Şefî' ol aña ey muhtâr-ı ahyâr
5. Gedâ-i âsitânuñdur **Muhammed**
Recâsın kıl kabûl ey fahr-ı enşâr

73b

KAŞİDE-İ MÜFTİ' L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I
SULTÂN AHMED HÂN

[mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

1. Hemîşe ey şehin-şâh-ı cihân hayruñ cemîl olsun
Hidâyet râh-ber tevfiq-i Hâk dâyim delîl olsun
2. Reh-i Hâk'dan ebî Eyyüb için 'âlî-sebîl itdün
Naşîbüñ cennet içre Kevşer ü hem Selsebîl olsun
3. Hemîşe nüş idüp âb-ı hayât ol dâver-i 'âlem
Bu âb-ı şâf bu cây-ı muşaffâda sebîl olsun

4. Şehin-şāh-ı cihān sultān Aḥmed ḥān devletle
Umarız yüz yigirmi yıl şeh-i şāhib-cezīl olsun
5. Olup maḥfūz-ı dergāh-ı ilāhī ol şeh-i ‘ālem
Hemīşe ey **Muḥammed** maẓhar-ı luṭf-ı celīl olsun
6. İdüp ḥayrātını ‘ālemde cārī ḥazret-i bārī
‘Adāletle serīr-i saltanatda bī-‘adīl olsun

55

74a
AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ DERBĀNĪ BERĀY-I SULTĀN

[fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Ḥazret-i sultān Aḥmed Ḥān şāh-ı kām-kār
İtdi teşrīf Edrene taḥtın şeh-i ‘ālī-vaḳār
2. Eyleye Mevlā mü’ebbed ehl-i İslām üstüne
Ḥalk-ı ‘ālem pādişāh-ı dinle eyler iftiḥār
3. Mihr ü māhāsā münevver itdi ‘adl-i ‘ālemi
Ḥaşre dek kıla esās-ı devletin Ḥaḳ üstüvār
4. Devletinde mutaşşıl olmaḳda āsüde cihān
Milket-i İslām olupdur ‘adl ü dād ile ‘imār
5. Ber-ḳarār ola serīr-i saltanatda pādişāh
Yā İlāhī müddet-i ‘ömrin füzün it şad hezār
6. Bareka’llāh hoş laṭīf oldı havālar mu‘tedil
Eyledi faşl-ı şitāyı maḳdemi şanki bahār

7. Seyr ü şayda çekdüğünde Hüsrev-i 'âlem-penâh
Uğrı hayr ola ne yire eyleye 'azm-i şikâr
8. Geldi şâhin-şâh ile erkân-ı devlet cümlesi
Encümâsâ sağ u şolında 'asâkir-i bî-şümâr
9. Bendi halka-güşidür selâtin-zamân
Âsitânı gibi yokdur mesned-i 'izzet-medâr
10. Bahr-ı cüdi hâş u 'âma münteşir olmağdadur
Eyler ihsânı temevvüc nitekim mevc-i bihâr
11. Kıl du 'â **Derbânî** olsun pâdişâh-ı 'âlemüñ
Dest-gîri Hâk-te 'âlâ vü mu 'în-i çâr-yâr

56

75a

**KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I
SULTÂN AHMED HÂN**

[müstef' ilün fe 'ülün müstef' ilün fe 'ülün]

1. 'Ömrüñ uzun ide Hâk ey pâdişâh-ı kâmil
Olduñ kelâm-ı pâk-i hayrû'l-beşerle 'âmil
2. Dâyim o hayr-ı ahyâr olsun saña meded-kâr
Guş eyleyüp hadîşin olduk o kavle kâ'il
3. Ol mefhar-ı kirâma ol seyyid-i enâma
İrsün Cenâb-ı Hâkdan her-dem şalât-ı şâmil
4. Menkûle mâyil olduñ ma 'kûle kâyil olduñ
Güş eylemekden hakkı yokdur saña mu 'âdil
5. Pîr-i kemâl idüp Hâk ola sefidir yaşuñ
Ol yüz yigirmi sâle ifzâl-i hâkla vâsıl

6. Ey şāh-ı bedr-i kadr ü ey māh-ı mihr-i menzil
Meh gibi ol hemīşe zinet-dih-i menāzil
7. Ey server-i zamāne ey Dāver-i yegāne
Sür şöyle saltanat kim sürmiş degil evāyil
8. Dāyim güzīn-i enşār ola saña mededkār
Ol server-i ‘alemdār hayrū’l-livā-yı hāmīl
9. Ey şāhib-i mehāsīn ey kān-ı luṭf-ı kāmın
Zātuñ müzeyyen itmişdür aḥsen-i haşāyil
10. Alup tatlıca būyuñ aşhābı gördi rūyuñ
Olduñ mehi o kūyuñ olduḡda aña nāzil
11. Her yirde pādīşāh olup ḥimā-yı ḥaḡda
Ta ‘vīz-i luṭf-ı Mevlā olsun saña ḥamāyil
12. Geldi şeb-i Regāyib itdūñ du ‘āñı rātīb
Mevlā-yı zū’l-mevāhib ide ḡabūle ḡābil
13. Ol şeb idüp ziyāret kılduḡ du ‘ā-yı devlet
Maḡbūl olup o ḡacet maḡşūduñ ola ḡaşıl
14. Ey şāh-ı luṭf-pīşe emn üzre ol hemīşe
Luṭfuñ görüp **Muḡammed** olsun merāma nāyil

57

76a

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLÂM BERÂY-I İTMÂM-I
ÇEŞME MA’A-TÂRİḤ**

[fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün]

1. Hazret-i sultān Aḥmed Hān şehin-şāh-ı güzīn
Pādişāh maşrık u mağrīb şeh-i dünyā vü dīn
2. Sāye-i Haḳ māye-i pervāye-i emn u emān
Dāver-i şāhib-ķırān u yāver-i nuşret-ķarīn
3. Hānedān-ı Āl-i ‘Osmān içre on dördünci şāh
Bedr-i māh-ı çār-deh mihr-i siphir-i çār-mīn
4. Eyledi bu iki ‘ālī çeşmeyi bunde binā
Ķaşd idüp bu rāhda merzāt-ı Rabü’l-ālemīn
5. Nüş idenler rüy-ı deryāda bu şīrīn ābdan
Oldılar ‘azeb-i Furāt āyetinden hişşe-bīn
6. Çeşmesi ‘azeb-i furāt u baḥridür milhi’l-üçāc
Ķudret-i Mevlāya besdür bu iki şāhid hemīn
7. Çünki ķandırdı niçe ‘atşānı āb-ı luṭf ile
Ola maḥşerde ‘atāşnāk olmadan ol şeh-i emīn
8. Dünyada āb-ı ḥayāt-ı cāvūdān-ı nüş idüp
Āḥiretde āb-ı kevşerle içe mā-i ma‘in
9. ‘Aşlı çün ‘ayn-ı ma‘in oldı bu ‘ālī çeşmeniñ
Haşr olunca āb-ı nābın içe aniñ var-ı dīn
10. Fiķr idüp çün vaşf-ı tārīhini o zībā çeşmenüñ
Diledüm bir bī-bedel yek-pāre tārīḥ-i güzīn
11. Didi bu mısra‘ı hātifden **Muḥammed** güş idüp
Çeşmesinde aķdı sultān Aḥmed’in mā-i ma‘in

Sene 1022/1613

77a

**KAŞİDE-İ MÜFTİ MUHAMMED EFENDİ BERAY-I
SULTAN AHMED HAN**

[müstef' ilün fe' ülün müstef' ilün fe' ülün]

1. Ey Dāver-i muẓaffer māh-ı Şafer mübārek
Ey şāh-ı nīk-aḫter feth ü ẓafer mübārek
2. Her ẓande itseñ iḳbāl hem-rāhuñ ola iclāl
Devletle ola derḫāl ol müsteḳir mübārek
3. Varup nesīm-i devlet virsün şehā beşāret
Assun ol āsitāna bād-ı seḫer mübārek
4. Bu semte 'azm-i rāh it sāyeñi bize penāh it
Mevlā olup mu'īnün olsun sefer mübārek
5. Çün *lā-Şafer* buyurdu ḫayru'l-beşer ḫayrda
Virüp bişāret oldı ol hoş-ḫaber mübārek
6. Her şāmı Şām-ı firüz her rüzı rüz-ı Nevruz
Olsun o şāh-ı devre şām ü seḫer mübārek
7. Her-dem şehā **Muḫammed** idüp du'ā-yı devlet
Umar ki yüz yıl ola saña Şafer mübārek

77b

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM MUHAMMED EFENDİ BERAY-I
SULTAN AHMED**

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1. Dāver-i 'ālem yine bu bendesin yād eyledi
Ḫāne-i ḳalbi yapup luḫfıyla ābād eyledi

2. Yine helvā gönderüp bu bende-i nāçizine
Kāmını şīrīn idüp elṭāfa mu‘tād eyledi
3. Ağzı dadın dāyimā şīrīn ide Rabbü‘l-ibād
Şekker-i luṭfi mükerrer itdi mün‘ād eyledi
4. Dürlü dürlü iltifāt idüp bu ‘abd-ı hālīşe
Güne güne luṭf ile mesrūr u dil-şād eyledi
5. Hātırın yapsun Hudā luṭf ıla sultān Aḥmed’in
Hātırım kāşānesin bir demde bünyād eyledi
6. ‘Aleme hīdmet eyleyen dā‘ilere iḥsān idüp
Şīt-i luṭfin yayup āfāka eyü ad eyledi
7. Haḳ te‘ālā ber-murād itsün o şāh-ı ‘ālemi
Ber-murād idüp **Muḥammed** bendesin yād eyledi

60

78b
AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SUL TĀN

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Ben ḳuluñ Ka‘be’ye gönder bu yıl ey zıll-i Hudā
ḳılayım ‘ömrüñ uzunlığı içün anda du‘ā
2. Gerçi kim ḥayr-ı du‘āñ itmededür hep ḥuccāc
Līḳ ol hīdmete maḥşüş ola bendeñ şāhā
3. Ḳalb-ı hālīşe sürüp Ka‘be-i eşiğiñe yüzüm
Eyleyem ‘ömrüñ uzunluğunu cān ıla recā

4. Zıll-i Yezdāna du‘ā eyledüğümdan ğayrı
Pîrlikde vereyim eyleyeyim borcum edā

5. **Bülbülî** bende sühület ile hacc itmek için
Eyle yol harchlığın luṭf ile vāfirce ‘atā

61

79a

**KAŞİDE-İ KEMĀL EFENDİ BERĀY-I SULTĀN
AḤMED ḤĀN**

[fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilatün fā‘ilün]

1. Ey şehin-şāh-ı cihān ve’y sāye-i emn ü emān
Āb-ı şer‘ ü ‘adl-i dünyā içre icrā eyledüñ
2. Cāhile yüz vermeyüp fāzıllara ihsān idüp
‘Ālem içinde livā-i ‘ilmi i‘lā eyledüñ
3. Bu fakîr bî-kesi bir küşede mehcür iken
Manşib ihsān eyleyüp luṭfuñla ignā eyledüñ
4. Eyleyüp āb-ı zülālden haṭtuñ icrā hāmeden
Bende-i dil-teşneñi anuñla irvā‘ eyledüñ
5. İtmiş iken ḳahr-ı dehr anı zebün u pāy-māl
Ḳadrini ref‘ eyleyüp envā‘-ı i‘tā eyledüñ
6. ‘İlm içünde ‘ömrüm ifnā itdüm aḳrānum gidüp
Ḳalmış idüm ferd ü tenhā şimdi ihyā eyledüñ
7. Ḥaḳ bilür maḥşūs da‘ıyem şehābın zātuña
Ol huluşuñ sırrıdur kim anı ihdā‘ eyledüñ
8. Ḳudretüñ yok ol şehe lāyık **Kemālî** tuḥfeye
Bu du‘ā-nāme yiter kim anı ihdā eyledüñ

79b

**KAŞİDE-İ ĞANİ-ZADE MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I
SULTĀN AĞMED ĖĀN⁵⁰**

[müstef' ilün fe' ülün müstef' ilün fe' ülün]

1. Fermān-revā-yı kişver şāhib-kırāñ-ı saf-der
Ėākān-ı dād-güster Ėān AĞmed ol şehin-şāh
 2. Ecdādınıñ ihyāya tarīkın kıldı himmet
Şehr-i Edrene seyrin maķşūd idindi nā-gāh
 3. Rağşı idince cünbiş Ėurşide düşdi lerze
Gerd-i semenden oldı ālüde peyker-i māh
 4. Zāhirde şāh-ı 'ālem seyr ü şikāre çekdi
Ma' nide ol seferden mağv oldı Ėaşm-ı güm-rāh
 5. Dünyāyı tutdı ' asker bayraklar oldı güller
Ėurrem-bahāre döndi güyā ki vaķt-i dīmāh
 6. Ėavs-ı kuzāĖ degil kim bir çubı düşdi Ėāke
Olmışdı oña gerdün vaķt-ı seferde Ėer-gāh
 7. Her ķande ķursa olsun hem-Ėāl-i sırr-ı AĞmed
Her ķande gitse olsun hem-rāh-ı avni' llāh
- Sene 1021/1613**
8. Hātif Ėitāb idince ol şāha oldı tārīĖ
Ola sefer mübārek ey pādişāh-ı Cem-cāh

⁵⁰ Bu kaside ND'nda bulunmamaktadır.

**KAŞİDE-İ MÜFTİ'L-ENÂM MUHAMMED EFENDİ BERÂY-I
SULTÂN AĦMED**

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

I

1. Yine sultân AĦmed dâr-ı ħayra fetĥ-i bâb itdi
2. Açup tâ'ât kufılın sedd-i ebvâb-ı 'ikâb itdi
3. Mey ü meyĥâneyi ref' itdi 'adl ü ihtisâb itdi
4. Tıttup fermânını ħamr içmeden ħalk ictinâb itdi
5. Şarâbı kıldırup sultân AĦmed Ħân şevâb itdi
6. Kesüp ħalkı şarâb içmekden ecrin bî-ħisâb itdi

II

1. Müyesser itdi ħaĥ bu ħayrı ol sultân-ı devrâna
2. Ħudâ ħayr-ħalef itdi anı sultân Süleymân'a
3. Umarız yüz yigirmi sâl ola şeh ehl-i imâna
4. İdüp cân u gönülden imtişâli emr-i Raĥmân'a
5. Şarâbı kıldırup sultân AĦmed Ħân şevâb itdi
6. Kesüp ħalkı şarâb içmekden ecrin bî-ħisâb itdi

III

1. 'Usâti men içün ol şâh-ı 'âlem cürm ü işyândan
2. Emîn-i ħamrı ref' itdi geçüp mâl-i firâvândan
3. Giderdi 'adl ile bu münkeri büldân-ı imândan
4. Umarız kim Ħudâ râzî ola ol şâh-ı devrândan
5. Şarabı kıldırup sultân AĦmed Ħân şevâb itdi
6. Kesüp ħalkı şarâb içmekden ecrin bî-ħisâb itdi

IV

1. Bedel virdi o mâl içün bu ħayr itmege bâķı
2. Mu'ammer eyle ħaĥ umarum ol şâh-ı âfâķı
3. Ħalâş idüp güneĥden ħalkı irzâ itdi Ħallâķ'ı
4. Ķomadı şaĥne-i 'adl-i cihânda mest bir ayaķı
5. Şarabı kıldırup sultân AĦmed Ħân şevâb itdi

6. Kesüp halkı şarāb içmekden ecrin bi-ḥisāb itdi⁵¹

V

1. Hemīşe def´-i münker eyleyüp ref´-i hevā itsün
2. Ṭabīb-i ´adl-i bimārān-ı ´iṣyāna devā itsün
3. **Muḥammed** gūş idüp āvāze-i ´adli ṣenā itsün
4. Ṭutup yüz bār-gāh-ı ḥazret-i ḥaḳḳa du´ā itsün
5. Şarabı ḳaldırup sultān Aḥmed Ḥān ṣevāb itdi
6. Kesüp halkı şarāb içmekden ecrin bi-ḥisāb itdi

64

81b
EFENDİ

KAŞİDE-İ MÜFTİ´L-ENĀM MUḤAMMED

[mefā´ilün mefā´ilün mefā´ilün mefā´ilün]

1. Şikār iḥsān idüp şāhum kerāmet āşikār itdüñ
Cemālüñ görmeyüp maḥzün idüm ḳalbüm şikār
itdüñ
2. Mededkār olmayup ṭālī´-i cemālīñ görmedim lāmi´
Ziyāret eyleyüp çün ḥazreti bundan güzār itdün
3. Elā ey kān-ı inşāfuñ baña çoğ oldı ā´ṭāfuñ
Niçe ´add idem elṭāfuñ ki luṭf-ı bī-şümār itdüñ
4. Güzār itdükçe āfāḳı Ḥudā olsun senā´ vāḳı
Sa´ādetlerle ol bāḳī ki iḥsānı şı´ār itdüñ
5. Gider diyu şeh-i ´ālem gözümden ṭurmaz aḳar nem
Muḥammed bendeñi bilmem niçün zār ü nizār
itdüñ

⁵¹ *Mecmûa*'da iki mısra eksik olup tarafımızdan eklenmiştir.

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ' L-İSLÂM MUĞAMMED EFENDİ BERÂY-I
SULTÂN AHMED HÂN**

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

1. Ėazret-i ĖaĖ pâdişâh-1 dâyimâ Şâd eylesün
Bendesin yâd etdi Mevlâ ol Şehi yâd eylesün
2. Őalınup âfâka her-dem Şâh-bâz-1 himmeti
Dilleri Şayd eyleyüp Ėâtırlara bâd eylesün
3. Ėande olursa ŐabâveŐ ola dayim Şağ isen
Luğf-1 mevlâ ol Şehe her yirde is'âd eylesün
4. Dâyimâ olup esâs-1 tağt u bağtı üstüvâr
'Adl ü iğsân ĖaŐrını her yerde bünyâd eylesün
5. Yümn-1 âşâr-1 Ėudümi her yerde ma'mür idüp
Saltanat dâdın virüp her kûŐede dâd eylesün
6. Ėâk-1 pây ile Ėatalca oldı Ėün cây-1 surür
Ėomayup miğnet Ėubârın anda ber-bâd eylesün
7. Yüz yigirmi sâl olup tağt-1 sa'âdetde muğîm
Bu **Muğammed** Ėayr-1 Ėâhın luğfa mu'tâd eylesün

DERKENÂRLARDAKİ MANZUMELER

3b

GÜFTE-İ SULṬĀN AḤMED ḤĀN

[mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlun]

I

1. Baña zāhirde itdün bunca ihsān
2. Müyesser eyledün milk-i Süleymān
3. Olup pür-nür şevküñle dil ü cān
4. Beni kııl 'ālem-i ma'nīde sulṭān

II⁵²

5. Ricāl ü māle yoḡdur i'timādum
6. Degildür taḡt u baḡta istinādum
7. Rızā-yı pāküñ olmışdur murādum
8. Beni kııl 'ālem-i ma'nīde sulṭān

III

1. Baña luṭfiñla kılmışsın tecellī
2. Bu tāc u taḡtla itmişsin tesellī
3. Ḥudāyā eyleyüp ihsān-ı küllī
4. Beni kııl 'ālem-i ma'nīde sulṭān

IV

1. Bi-ḡaḡḡ-ı sūre-i Yāsīn ü Ṭāha⁵³
2. Bi-ḡaḡḡ-ı 'āb-rūy-ı faḡr-i 'ālem
3. Ḥabīb-i 'azam-ı Raḡmān-ı ekrem
4. Bi-sırr-ı terk-i İbrāhīm Edhem
5. Beni kııl 'āleme ma'nīde sulṭān

V

5. Kapuñda Aḡmed'i maḡbūl ḡul it
6. Günāhım 'avf idüp 'özrüm ḡabūl it
7. Yoluñda 'aḡıbet ehl-i vuşūl it
8. Beni kııl 'ālem-i ma'nīde sulṭān

Sene 1020/1612

⁵² BD'nde manzumenin bu dörtlüğü bulunmamaktadır.

⁵³ Bu mısra fazladır.

4a
MÜNEVVERE

1
KASİDE-İ MEDİNE-İ

[mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün]

1. Hâk-i Medîne mazhar-ı 'izzet cinân gibi
Kân-ı şafâ mekân-ı mükerrem cenân gibi
2. Cây-ı münîr ü mehbi't-i Cibrîl-i muhterem
'Alî-cenâb-ı multaşam-ı kudsiyân gibi
3. Hissi degil haqîqati idrâke şıgmadı
Bir emr-i âşkâre le'tâfetde cân gibi
4. Bülbülleri hezâr hezâr âh u nâlede
Her bâğ u râğ u bâğçesi gül-sitân gibi
5. Bir buğ'adur ki heşt-behişt aña reşk ider
Rıdvân ki ravzasın gözedür bâğbân gibi
6. Firdevs-i ferş-i ferini hâtır-nişân idüp
Hüsn-i cemâli 'aks-i zemîn ü zemân gibi
7. Râhat-resân-ı haste-i bî-çâregân-ı 'aşk
Hâlet-fezây ü feyzi müdâmî revân gibi
8. Câna şeref-mağâm-ı müşerref-müvâcehe
Manzûr u manzar-ı nazâr-ı muqbilân gibi
9. 'Âlemde her murâd u me'âle irem diyen
Bulmaz vesîle böyle mekîn ü mekân gibi
10. Beyt-i münevverinde mezâr-ı Muhammed'i
Bir beyze-i muqaddes-i kuds-âşyân gibi

11. Haqqā ki bāl-i himmeti mesbūķ olmadı
Evveldür ol netīce-i āhır-zamān gibi
12. Fehm eyle ķurb-i ķabr-i hümādan nedür me'āl
Hep ittiḥād-ı sır-ı hümāy-beyān gibi
13. Yaķılsa ol ķanādil-i erkān-ı ḥücre hep
Burc-ı Şerefde her birisi aḥterān gibi
14. Őübbāk ḥücesine kurup 'aşkın itdi fāŐ
Tezyīn-i Őerḥa eyledi naķķāŐiyān gibi
15. Şol ķubbesi ki evc-i felek ķāb-ı ķadrine
Nisbet ḥazīz-i ḥāke hemān āsmān gibi
16. Ya ol 'alem ki 'ālemüñ ol ḥān-mānidur
Ehl-i zünübe rāyet-i emn ü āmān gibi
17. Ebvāb-ı ḥücre kim 'aded-i ķār-yārdur
Erkān-ı dīne her birisi bir niŐān gibi
18. Yā ravza kim riyāz-ı cināna vesīledür
Ma'nāda ḥüsn-i pertev-i envār-ı cān gibi
19. Minber ki Ḥüsrevāne bir altun 'alem ķeker
Aḥķām-ı emr-i dīne revāc u revān gibi
20. Mihrāb ḥod niŐāne-i iķbāl-i MuŐtafā
MeŐḥüd-ı ḥalķ u muḥterem-i mührimān gibi
21. Altun keŐīde ḥaṭlar ile 'arz-ı ḥüsn idüp
Zer-tāķ-ı ebruvān-ı 'arūs-ı zemān gibi

22. Bir bir ki üstüvân-ı harem eylemiş kıyâm
Ta'zîm-i şân-ı hâzret ider merdimân gibi
23. Meşgûl her birisi salât u selâm ile
Hâmûş gerçi sür'at-i virdi nihân gibi
24. Nahl-i harem ki 'arz-ı kıyâm u hıram ider
Sultân-ı hayl-i nahl-sitân-ı cihân gibi
25. Hakkâ şafâ bulur rûtibından mezâk-ı cân
Mahz-ı hayât-ı rûh-durur cisme cân gibi
26. Bâb-ı selâm-ı 'arz-ı salât u selâm için
Dergâh-ı mağfîret ü 'afv-ı ins ü cân gibi
27. Yanında bâb-ı rahmete merhûm olur giren
Cürm ü cerîme zimmet-i zâmn u zamân gibi
28. İş'âr-ı cebr-i hâtır ider bâb-ı Cebre'lî
Def'-i kurûba nisbet-i kerrûbiyân gibi
29. Bâb-ı nisâ melâz-ı me'âb-ı mülâtifet
Merd o âstâne de olma zenân gibi
30. Her bir minâre bir 'alem-i şer'-i dîn-i Hâk
Sıdık ile istikâmete remz-i zebân gibi
31. Cây-ı Baķî-i buķ'a-i cennet-fezâ-yı nûr
Zev ü ziyâda bātın-ı ruhâniyân gibi
32. Ol câmi'-i kelâm-ı Hudâ şıhr-ı Muştafâ
Lerzân idi ki havf u hayâdan hazân gibi

33. Tā cāy-ı mūntehā-yı Bākī'ı mekān idüp
Şadr-ı şafāda cilveger ammā şehān gibi
34. İçdi revān-ı şerbet-i şehd-i şehādeti
Cānı cenāb-ı yāre çeküp armağan gibi
35. Ol ma'den-i fütüvvet ü ol şāh-ı aşhiyā
Ya'nī 'Aliyy-i nāmver ol pehlivān gibi
36. Kırdı geçürdi cümle gürūh-ı havārici
Ehl-i 'ināda şarşar-ı kahr-ķırān gibi
37. Hāķķā ki ehl-i Kūfe'ye kāfi degil midür
Ya'nī 'uşāta mağfiret-i müste'ān gibi
38. Yatur şehīd-i tīg-i ķazādur mehābeti
Bākī henüz gözde gönülde 'ayān gibi
39. 'Abbās-'amm server-i sultān-ı enbiyā
Bir ķubbe-i 'alāda o şāhib-ķırān gibi
40. Devvār-ı bezmi sākī-i kevşerden içdi cām
Varmış o hūāba hufte şeh-i kām-rān gibi
41. Kırbinde hānedān-ı nübüvvet şehān-ı dīn
Herbiri bir nihāl-i gül-i erguvān gibi
42. Dār-ı nā'im ü cennet-i me'vā ekābiri
Zevķ-i cināmı itmede şeh-zādegān gibi
43. Hāmza o server-i şühedā-i neberd-i dīn
Pür-havl ü havf merkād-i şīr-i jiyān gibi

44. Hakkuñ kabûli halk-ı cihānuñ fütûhıdur
Zâhir durur kerâmeti şahib-dilân gibi
45. Kim ki olursa mazhar-ı luḡfı bulur merâm
Bir kahr iderse kırıla bin Qahramân gibi
46. Her derde çâre her gama tîmâr isteyen
Yüz sürsün âsitânına bî-çâreğân gibi
47. Bir katreyem muḡâl⁵⁴ kim vaşf u beyân idem
Pâyâni yok medâyiḡinüñ baḡr u kân gibi
48. Çekmiş özün kenâre serin ceyb-i ‘uzlete
Şân-ı kabâ nişâne-i pîr-i zamân gibi
49. Dergâh-ı Hakk’a toḡrı tarîk-i küşâdedür
Hem-vâre rüşenâ-yı reh-i Keh-keşân gibi
50. Ḥâlî degil cenâbına yüz sürmeden revân
Her küşede iderler aña zâyirân gibi
51. Vaşfında didi fih-i ricâl-i Hudâ anuñ
Ehl-i fenâye olmaya böyle mekân gibi

⁵⁴ Metinde “maḡal” olarak harekelenmiştir. Anlam gereḡi düzeltildi.

KÂŞİDE-İ BENDE-İ [CEM'İ]⁵⁵

I

[fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilün]

1. Hāk-i pāy-ı devletiñde çāker olsun mihr-i māh
2. El tutup karşıñda dursun ' izzetüñ bî-iştibāh
3. Kulle-i tāk-ı siphire ire tac-ı hil' atuñ
4. Tāli' ün burcı ola evc-i leṭāfetde sitāh
5. Cāme-i şıḥhat iriše cismiñe Hāk' dan senüñ
6. Her ne yire ' azm iderseñ açıla ferḥunde-rāh
7. Şadr-ı rif' at üzre cānā bulasın rüşen-maḳām
8. Şu gibi pāyüñe aḳsun re' s-i düşmen penc-gāh
9. Rehber ola saña Hızırī dehre olan dīde-bān
10. Dest-gır olsun şehā kande iseñ püşt-i penāh
11. Şān-ı ' adli tutdı dehri şimdi Sultān Aḥmed' üñ
12. Sāye-i luṭfında gitdi aradan zulm-i tebāh

II

1. Nām-ı ' adlüñ tutdı dehri doldı cümle kā' ināt
2. Nite şāmuñ başını kesdi güneş virdi hayāt
3. Kılmıḫ-ı nār-ı zulmet ḥam-sipihrüñ ḳaddini
4. Tā gelince gün gibi zātuñ vücūda oldı rāst
5. Gelmemişdür rüy-ı dehre sen şeh-i ' ankā-şifāt
6. Görmemişdür gözler ' ömrüm böyle rif' atlı dārāt
7. Hāk-ı ' ālem didiler kim görmedüñ böyle vücūd
8. Ḥamdüli' llāh gerdişinde bulmuşuz bunuñ necāt
9. Yazmağa cānā şifātuñ vaşfını tutdum ḳalem
10. Vaşf-ı ' adlüñ irişince ḳara ḳan ḳusdı devāt
11. Şān-ı ' adli tutdı dehri şimdi sultān Aḥmed' üñ
12. Sāye-i luṭfında gitdi aradan zulm-i tebāh

⁵⁵ Cem'î Dîvânı'nda bu manzume bulunmamaktadır.

Koparan, Birgül (1995). Cem'î, Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Divanının Tenkitli Metni. Selçuk Üniversitesi\ Yüksek Lisans Tezi. Konya.

III

1. Bende-i fermānuñ olsun emrūñe kevn-i mekān
2. Nice tābi‘ oldı mühr-i ibni Dāvūd’a cihān
3. Sāye-i luṭf-ı Hūdā olsañ n’ola ey meh-likā
4. Saña rāci‘ şimdi cümle gerdiş-i devr-i zemān
5. Mısr-ı dīne çün çerāğ olduñ bugün ey nūr-ı Hāḳ
6. Saña mürşid olsa tañ mı Aḥmed-i faḥr-i cihān
7. Ğayret idüp ceş-i dīne eyledüñ emr-i sefer
8. Ğayret etse Hāḳ durur kim çār-yār anda ‘ayān
9. Yediler yardımcuñ olsun daḫi kırklar reh-berüñ
10. Şandalı su saltanatda pehlevānuñ Ḳahramān
11. Şān-ı ‘adli tutdı dehri şimdi sultān Aḥmed’üñ
12. Sāye-i luṭfında gitdi aradan zulm-i tebāh

IV

1. Hem livā-i ‘adlūñ ola rüz-ı maḥşer ser-firāz
2. Hem şefi‘üñ Aḥmed ola çekmeyesin iḥtirāz
3. Mesnedüñ ‘adn ola şāhum cāy-gāhuñ Kerzemān
4. Hem güvāh-ı ‘adlūñ ola ol şirāt üzre Hicāz
5. İrmeye gül yüzüñe zerre kadar cāna siyāh
6. Daḫı re’āyā ecli içün çekmeyesin hiç piyāz
7. Sürḥ-serden dāduñı dād eylesün Perverdigār
8. Daḫı serdārına kuvvet eylesün ol bī-niyāz
9. Saña tābi‘ ola cümle isteriz ḳāf üzre ḳāf
10. Dest-i ‘adlūñ üzre hergiz gelmese dest-i dirāz
11. Şān-ı ‘adli tutdı dehri şimdi sultān Aḥmed’üñ
12. Sāye-i luṭfında gitdi aradan zulm-i tebāh

V

1. **Cem** ṭ hāliş saña bende ey meh-i şāhib-cemāl
2. Ḥamdüli’llāh devletinde irdi baña bu kemāl
3. Sad hezārān minnet olsun ol Kerīme dā’imā
4. Gösterüpdür bize böyle pādişāh-ı hoş-‘adel
5. Vaş olunmaz bu kemāl-i vech-i ‘anḳā n’idelüm
6. Ṭālī’ine rif’at irmiş encümen tutmuş ricāl

7. Gün gibi dehri müzeyyen kıldı 'adlũ ey melik
8. Pertevi dām olsun anıñ görmesün hergiz zevāl
9. Lutfa rācī pād-şāhum bendenũ vaşfi nedür
10. Bu 'adālet içre qalmaq baña lāyık mı melāl
11. Şān-ı 'adli tutdı dehri şimdi sulţān Aḥmed'ũñ
12. Sāye-i luţfiñda gitdi aradan zulm-i tebāh

6b

KĀŞĪDE-İ HIFZĪ

[fā' ilātũn fā' ilātũn fā' ilātũn fa' ilũn]

1. Ey penāh-ı dīn-i Aḥmed sāye-i Perverdgār
V' ey Süleymān-satvet ü Dārā-ḥaşem Cem-iḳtidār
2. Ayagun tozı sa'ādet efseridür varısa
Kim gelür yüz sürmek-içün pāyıña her tācdār
3. Çarḫ-ı a'zamdur eşigũñ ṭālī'ũñ bir āftāb
Saña kul olmağa eyler her şehin-şāh iftiḫār
4. Burc-ı rif'at olmaz idi māh u mihrin meskeni
Sürmeseler dergeh-i a'lāña yüz leyl ü nehār
5. Südde-i devlet-me'ābuñ Kā'be-i 'ulyā-imiş
Kim gelir ṭavf itmek-içün ḥalk-ı 'ālem bī-şümār
6. Yazmadı naḳḳāş-ı kudret naḳş-ı hüsnũñ gibi naḳş
Görmedi zātuñ gibi gevher bu çeşm-i rüzgār
7. Pest olur ḳaddũñ ḳatında ḳāmet-i serv-i çinār
Gülşen içre görse rüyuñ gül olurdı şerm-sār
8. Bir sipihr-i salţanat şāh-ı cihānsın kim bugün
Nūr-ı 'adliñle zulām-ı küfr kılduñ tār-mār

9. Sāyeveş dāyim rikābuñda revādur olmağa
Behmen ü Efrāsiyāb ü Rüstem ü İsfendiyār
10. Saña kim baş egmedi hāli onuñ oldu tebāh
Saña her kim bende oldu aña ʻizzet oldu yār
11. Cārī oldu āb gibi ʻāleme hükümüñ seniñ
Emriñe rām olmayan hiç kaldı mı dār u diyār
12. Tīg-ı hışmuñ korkusundan h̄āb görmez düşmenüñ
Zahm-ı tūründen ider her birisi feryād u zār
13. Kuş olup uça havāya düşmenüñ ger hüsrevā
Şāh-bāz-ı kahrıñ eyler ʻākıbet anı şikār
14. Devr-i ʻadliñde kamu halk-ı cihān āsüde-dil
Buldı eyyāmında ʻālem tāze cān ey şehriyār
15. Āsmāna dūd-ı āhı çıkmadı hiç kimsenüñ
Göz yaşını dökmedi bir kes meger ebr-i bahār
16. Tāli ʻümde var nüḥüset söyledüm bir kām ile
Çāresi aniñ nedür söyle kim oldum dil-figār
17. Didi kim her müşkilüñ hal itmek istersen eger
Dergeh-i Hān Aḥmed'e durma yüzüñ sür sāyevār
18. ʻArz-ı hācāt eyle kim anda durur feth ü fütūh
Kıble-i ehl-i münācāt ol durur ey ḥāksār
19. Çün müsem māya muṭābık oldu ismi ol şehüñ
Ḥātır-ı āzürdeñi mesrūr iderse vechi var

20. Çünkü Beytu'llāh yapmağa durur kārūñ şehā
Hāne-i virānımı yap imdi eyle üstüvār
21. Şad hezārān 'aciz ile **Hıfzı** kuluñ yüz sürüyü
Gevher-i nazmın ayağūñ tozına kıldı nişār
22. Gün gibi 'ālī olurdı kadri ol üftādenüñ
Şemme-i luţfuñ irerse aña ger ey şehriyār
23. Var ümīdüm heft-ıklīmi tutasın ser-te-ser
Umaram yārī kıla her demde saña Kirdgār
24. Āftāb-ı 'ömrüñe Hāq hiç zevāl irgürmesün
Nitekim bu çerh-i gerdān devr ide leyl ü nehār

3

KĀŞİDE-İ BÜLBÜLİ

[mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

I

1. Hezārān şükr ü hāmd olsun dil ü cān ile mevlāya
2. Ki bir yılda virirüz zīnet iki 'ıyd ile dünyāya
3. Üzüntüden gelir şafvetderün-ı pīr ü bernāya
4. Keder gider şafā-bağş olunur a'lāya ednāya
5. O günlerde şalınmağ kār olur her kıdd-i bālāya
6. Çıkar halk-ı cihān her cānibe seyr ü temāşāya
7. Hūdā 'ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümā-sāye
8. İresin nice yüz biñ 'ıyd-ı şavma ıyd-ı adhāya

II

1. Bi-hāmdı'llāh işidüp medhiñi a'lādan ednādan
2. Du'ā-yı hayrını gūş iderüz hep pīr ü bernādan
3. Cihān şākir durur sen pādşāh-ı 'ālem-ārādan
4. Dirīğ itmezsın ihsānuñ ki hiç şuğrā vü kübrādan

7b

5. Gehī kaşrıñda kām al geh şafā kıl seyr-i deryādan
6. Budur dā'im temennā kıldıgım dergāh-ı mevlādan
7. Hudā 'ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümā-sāye
8. İresin nice yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı ađhāya

III

1. Şeb-i rūze yenilen ħ̃ān-ı bī-pāyānlar ħaqqı
2. Hem ol şeb sofralarda doğranılan nānlar ħaqqı
3. Cihān pür-ni'met iken aç olan giryānlar ħaqqı
4. Simāt-ı zillet içre ciger ü⁵⁶ biryānlar ħaqqı
5. Bu yıl Ħağ beytine da'vet olan mihmānlar ħaqqı
6. Tutulan şavm ile şol zebh olan ħurbānlar ħaqqı
7. Hudā 'ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümā-sāye
8. İresin nice yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı ađhāya

IV

- a. Tapuña rüz-ı rūze irdigünce ey şeh-i şāhān
- b. Sarāyıñda bulur şavm u şalāt erkānı çoğ 'unvān
- c. Ya irse 'ıyd-ı ađhā ħapuña devr iderek devrān
- d. Tıyar zebħ itdigüñ ħurbāndan bay u gedā olan
- e. Ħapuñda aç olan toysun giyünsün dāyimā 'uryān
- f. Bi-ħaqq-ı şāyimü'd-dehr ü bi-ħaqq-ı zāhib hü'l-
kurbān
- g. Hudā 'ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümā-sāye
- h. İresin nice yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı ađhāya

V

1. Mu'inüñdür iki 'ālemde çünkim şāhib-mi'rāc
2. N'ola olsa selātin-i cihān dergāhıña muhtāc
3. Tapuñ Mekke Medīne şāhibi ħāk-i deriñ ser-tāc
4. Olupdur pertev-i 'adliñle Kā'be yolları minhāc
5. Tavāf için ire her bir tarafından Ka'be'ye efvāc
6. Du'āñ itdükçe Ka'be kādīsi āmīn diye ħuccāc

⁵⁶ "cigeri biryānlar" şeklinde harekelen kelimeler, anlam gereği "ciger ü biryanlar" şeklinde okundu.

7. Hudā ‘ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümā-sāye
8. İresin nice yüz biñ ‘ıyd-ı şavma ‘ıyd-ı adhāya

VI

1. Serīr-i ma‘deletde sensin ol sulţān-ı ferruḥ-fāl
2. Selātīn-i cihān içre bulunmaz zātīña emşāl
3. İder luţfuñ eli Mekke Medīne ehlini hoş-ḥāl
4. Reh-i zilletde añlar ḥaşre⁵⁷ deñlü olmaya pā-māl
5. Ki ya ‘nī her sene in‘ām u ihsānıñ ola irsāl
6. Daḡi gönderesin Mekke Medīne kisvesin her sāl
7. Hudā ‘ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümā-sāye
8. İresin nice yüz biñ ‘ıyd-ı şavma ‘ıyd-ı adhāya

VII

1. Du‘āmuz bu durur kim dünyede sen zıll-i Ḥallāk’ı
2. Serīr-i salţanatda ḥazret-i Ḥaḡḡ eyleye bākī
3. Şeref bulduḡça ‘ıydın ile çerḡüñ kaşırına tākı
4. Şuna şıḡhat eli peymāne bezmiñde olup sākī
5. Selātīn pāy-i taḡtıñ öpmesinüñ ola müştākı
6. Sarāyuñda şedā-yı kūs u ṭabluñ ṭutsun āfākı
7. Hudā ‘ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümā-sāye
8. İresin nice yüz biñ ‘ıyd-ı şavma ‘ıyd-ı adhāye

VIII

1. Şehā ‘ıyd olduğınca pāyuñı ġilmānuñ öpsünler
2. Kurulsun taḡt-ı baḡtuñ pāye-i eyvānuñ öpsünler
3. Serīrüñ ayaġını zümre-i erkānuñ öpsünler
4. Eşigiñi idenler ḡidmet-i dīvānuñ öpsünler
5. O ġün āşaflaruñ dāmānını sen ḡānuñ öpsünler
6. Muḡaşşal yollarınca ḡullaruñ dāmānuñ öpsünler
7. Hudā ‘ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümā-sāye
8. İresin nice yüz biñ ‘ıyd-ı şavma ‘ıyd-ı adhāye

IX

⁵⁷ Metinde “haşere” olarak harekelenmiş ancak, anlam gereği “haşre” okundu.

1. Dem-ā-dem dostānı lutfiñ ile ber-murād eyle
2. Elif kıddini dāl it düşmenüñ şāhā bir ad eyle
3. ‘Atāñı ‘ıyd-ı şavm u ‘ıyd-ı adhāda ziyād eyle
4. Kāmu kıllarıñı dāmānuñ öpdürmekde şād eyle
5. Serīr-i şalţanatda haşre deñlü halka dād eyle
6. Sevindir **Bülbüli** bī-çāreñi geh gāh yād eyle
7. Hüdā ‘ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümā-sāye
8. İresin nice yüz biñ ‘ıyd-ı şavma ‘ıyd-ı adhāye

4

9a

KAŞİDE-İ ‘ĀŞĀRĪ EFENDİ

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Dilerim hazret-i sultān-ı ‘azīmü’ ş-şānuñ
Her günin ‘ıyd-ı sa‘īd eyleye dā’im mevlā
2. Hürmetine dilerem ‘āyet-i nūr-ı ‘ıyduñ
Kā‘beş kalb-i şerīfi dola envār-ı şafā
3. Çekilüp mā‘ide-i ni‘meti Hāķ’ dan dā’im
Evvel ü ahīrini hazret-i Hāķ ‘ıyd kıla
4. Hāķdan idi bu münācāt-ı Hālil İbrāhīm
Dilerem pādşeh-i ‘āleme maķbül ola
5. Hācılar Ka‘be-i ‘ulyāda deyince *lebbeyk*
İdelim biz de şeh-i ‘ālem için hayr-du‘ā
6. Düşmenüñ zehresini tīgi onıñ çāk ide
Heybet ü şadmet-i kahrı ile titrer a‘dā
7. Zü’l-fikār oldu o şāhuñ kılcı zātı ‘Alī
Bindügi atı şecā‘at ile Düldül aña

8. Durduğı yerden umaram ki kerāmetle bugün
Tıg-i bürrānı ile fetḥ ola cümle dünyā
9. Çalmağa düşmenüñ gerdenini ḥazret-i Ḥak
Virmiş **Āṣārī-i** dā'ine şehā seyf-i du'ā
10. 'Iydlar içre o sultān-ı cihān biñ yaşasun
Ḥazret-i Nūḥ gibi ide muammer mevlā

5

9b

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ

[mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Cihāna gün gibi pertev şalup ey zıll-i Yezdānı
Sa'adet evcinüñ ol dāyimā ḥurşid-i rahşāmı
2. Meh-i tābān gibi iclāl ile seyr-i menāzil kıll
Ruḥuñ şevkından it kāşāne-i Toḳat'ı nūrānı
3. Şehāb-ı feyz-i fazlıñ reşhasından ey şeh-i 'ālem
Ṭarāvet buldı ser-tā-ser cihānuñ bağ u bostānı
4. Gülüp güller gibi gülşende dā'im şād u ḥandān ol
Temāşā eyle gülzārı hırāmānı hırāmānı
5. İlāhī gülbün-i devletde tāze gonçeler bitsün
Hemīşe gülşen-i baḥtuñ açılsun verd-i ḥandānı
6. Meşām-ı ḥalkı ta'fir itdi büy-ı ḥulḳ-ı dil-cūyuñ
Vezān oldı bi-hamdi'llāh nesim-i luṭf-ı sübhānı
7. Binüp keştī-i iḳbāle temāşā-yı kenār eyle
Nehengāsā tolaşsun ḳayıgun deryā-yı 'ummānı

8. Dem-i cüdiñda deryānıñ vüçüdü kaçredür güyā
Senüñ kefi keremündür şehā bahri kerem kāmı
9. Der-i devlet-me'ābuñ mültecā-yı halk-ı 'ālemdir
Müşerrefdür vücüduñla şehā taht-ı Süleymānı
10. Serir-i devletüñ müstaḥkem ü kađrüñ bülend olsun
Ḥudā pāyende itsün taht u baht-ı 'Āl-i 'Osmān'ı
11. Yiter 'āvāre kıldı küşe-i hicrānda bī-çāre
Kuluñ 'Abdü'l-'azīze pādşāhum eyle iḥsānı

10a

6

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Ḥazreti Ḥaḳ dāver-i islāmı itsün şād-kām
Kā'im itsün ḥayme-i bahtın ile yevm-i kıyām
2. Şāh-ı şāhān-ı cihān İskender-i şāhib-kırān
Māye-i emn ü emān ḥāḳān-ı gerdün-iḥtişām
3. Şāh-ı meh-tal'at 'Utārid-fiḩnat u Nāhīd-bezm
Müşterī-rāy āftāb-envār Behrām-intiḳām
4. Ḥazret-i sultān Aḩmed Ḥān 'ālī-menzilet
Ḥaḳ serir-i salḩanatda itsün anı müstedām
5. Şer-i pāk-i Aḩmed-i Muḩtārı icrā itmege
Cān u dilden muttaşıl itmekdedir iḳdām-ı tām
6. Nām-ı nāmesin cihānda ḥayrla yād itdürüp
Nīk-nām itsün dü 'ālemde anı Rābbü'l-enām

7. Bir felek-rütbet melek-siret melikdür kim ider
Hüsn-i hulq ıla nice ahrâr u ebrârı gulâm
8. Hıdmetiyle fahr iderken cümle şahân-ı cihân
Māye-i fahridür anuñ hıdmet-i Beytü'l-harâm
9. Güş idüp beyt-i şerifin meyle işrâk itdügün
Hıdmete bel bağlayup itdi be-gāyet ihtimām
10. İki yerden himmet ü gayret kuşağın bend idüp
Viridi Beytu'llāh'ın erkânına ahkām-ı temām
11. Ka'betu'llāha kuşatdı iki zî-kıymet kemer
'Urve-i vüşkâ-yı Şun-ı Haq'a idüp i'tişâm
12. Birin anuñ ser-be-ser zerrin birin simin idüp
Eyledi rāh-ı Hudā'da şarf emvāl-i izām
13. Hoş yaraşır Ka'be'nün tākına bu iki nişak
Yiridür şems ü kamer gökden inüp virse selām
14. Akıdup miz-āb-ı kefinden yine bārān-ı cūd
Destin itdi nāv-dān-ı ebr-i dürri insicām
15. Hulle-i Miz-āb-ı Rahmet nuqre-i hām olmağın
Ol şeh-i şahib-nazar gördi bu hālî vaz'-ı hām
16. Pes zer-i nāba anı garq itmegi evlā görüp
İşin altun itdi ol şahen-şeh-i 'ālī-maḳām
17. İtmedi bu hıdmeti bu ana dek bir pādşāh
Gerçi geldi 'āleme bunca selātin-i 'izām

18. Baş olundu bir seher bir meclis-i ferhunde-fer
İhtişâm ile kuruldu hayme-i zerrîne bâm
19. Tâli'-i iqbâl ile idüp güneş gibi tülü'
Tal'at-i pâk ile pür-nür oldu çeşme-i hâs u 'âm
20. Dâmen-i pâkîzesine yüz sürüp eşraf-ı nâs
Her birine eyledi hâlince ol şeh ihtirâm
21. Eyleyüp teşrîf hil'at ile ser-â-ser her birin
Bendegân-ı hâşına itdi yine in'âm-ı 'âm
22. Pâdşâhum dâ'î-i maşûsuñ olan Es'ad'uñ
Hep recâ-yı tül-i 'ömründür du'âsı şubh u şâm
23. Yâ ilâhî muhkem it bünyân-ı 'ömr ü devletin
Çünkü Beytu'llâhuñ ihkâmını eyler iltizâm
24. Dâ'imâ huccâc ide emn ü şafâ-yı kalble
Sâyesinde 'ömr ü sa'yi vü tavâf u isti'lâm

7

10b

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ

[fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

1. Şâh-ı âlem bende-i efkendesin yâd eyledi
Sürgün avından şikâr ihsân idüp şâd eyledi
2. Hamdüli'llâh kim yine mi'mâr-ı cüd u himmeti
Yapdı kalbüm hânesin luftı ila âbâd eyledi
3. Kalb-i mü'min beyt-i Raḥmândur didi faḥr-i cihân
Ol Ḥalîl'üm güyiyâ Ka'be[yi] bünyâd eyledi

4. ‘Adle meylin bildi vaḥşiler gelüp dergāhına
Dest-i cevr-i ḥaşmdan her biri feryād eyledi
5. Cevr ü zūlm erbābını zincīr-i ḳahra bend idüp
Ḳayd-ı ḡamdan zümre-i mazlūmı āzād eyledi
6. Ḍarb-ı gürzinden iner ḳa‘r-ı zemīne kūh-ı Ḳaf
Kūha ṣanmañ kim bu kārı gürz-i Ferhād eyledi
7. Tünd-bād-ı ḳahrını taḥrīk idüp dīn ḡayreti
Ḥırmen-i erbāb-ı küfr ü Ńirki ber-bād eyledi
8. Maḳdeminden buldı revnaḳ pāyitaḥt-ı Edrine
İḥtiyār u ittibā‘-ı ṭarz-ı ecdād eyledi
9. Ḳālīb-ı bī-rūha dönmişken gelüp virdi ḡayāt
Bu diyār-ı cān-fezāyı cennet-ābād eyledi
10. Ola her kişver musaḥḡar emrine Ńehler mutī‘
Ḑün medār-ı kār u bārın ‘adl ile dād eyledi
11. Dāyimā luṭfın umar sulṭān-ı devrānıñ ‘Azīz
Ol ḡarīb üftādeyi Ḑün luṭfa mu‘tād eyledi
12. Ḳaldurup dest-i niyāzı bārgāh-ı ‘izzete
Devr-i devrān-ı du‘āsın ḡayr-evrād eyledi

8

ḲAŞİDE-İ ḤAŞİLİ

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

I

1. Ey sa‘ādet taḥtınıñ Ńāh-ı hümāyūn-maḳdemi
2. Ve‘y selāṭīn-i zū‘l-ḳadrūñ e‘azz u ekremi

11a

3. Gerçi kim gördi nice Efrāsiyāb u Rüstem`i
4. Görmedi çeşm-i felek sen deñlü şāh-ı ā`zamı
5. Hüsrev-i mülk-i `Acem bir çākeriñdür ā`cemı
6. Saña şunuldı Süleymān nebīnūñ hātemi
7. Cān ile dilden du`amız bu durur leyl

ü nehār

8. Hağ te`ālā bir günüñ biñ eylesün ey şehriyār

II

9. Devlet ile Hān Aħmed ibn-i sulţānsın bugün
10. Cā-nişīn-i hazret-i sulţān Süleymānsın bugün
11. Sāye salmış `āleme bir zıll-i Yezdānsın bugün
12. Ta`ne-i Selçukıyān u āl-i Sāmānsın bugün
13. İftihār-ı dūd-mān-ı nesl-i Osmānsın bugün
14. Ya`ni sulţān ibn-i sulţān ibn-i sulţānsın bugün
15. Cān ile dilden du`amız bu durur leyl ü nehār
16. Hağ te`ālā bir günüñ biñ eylesün ey şehriyār

III

1. Zü`l-fikārāsā çeküp tīg-i zafer Hayder gibi
2. Kal`asın yık başına düşmenlerūñ Hayber gibi
3. Nice yerden kuşanup gayret kuşağın var gibi
4. Perteviñ şal `āleme mihr-i ziyā-güster gibi
5. Zerreden artık kuluñ var Hüsrev-i hāver gibi
6. Çık yedi iklīmi seyrān eyle İskender gibi
7. Cān ile dilden du`amız bu durur leyl ü nehār
8. Hağ te`ālā bir günüñ eylesün ey şehriyār

IV

1. Şehriyār-ı rub`-meskūn pādşāh-ı baħr u ber
2. Zīr-i fermān-ı hümāyūnuñdadur hep huşk u ter
3. Kaç başı var saña karşı tura şāh-ı sürh-ser
4. Aña birkaç beglerūñ ile Murād Paşa yeter
5. `Azım-i meydān eyleseñ iriş süvār ey pür-hüner
6. Virmez illā katl-i a`dādan virür tırūñ haber
7. Cān ile dilden du`amız bu durur leyl ü nehār

8. Hâk te'âlâ bir günüñ eylesün ey şehriyâr

V

1. Çün teveccüh şimdi ol kaçır-ı felek-fersâyedür
2. Kaşır-ı kadrüñ nerdübânında felek bir pâyedür
3. Sâye-i kaçıruñla hürşid-i felek hem-sâyedür
4. Saltanat bir tıfl aña bânü-yı 'adlün dayedür
5. Nev-'ârüs-ı mülke zabtuñ ziver ü pirâyedür
6. Hâce-i câna ayâguñ toprağı ser-mâyedür
7. Cân ile dilden du'amız bu durur leyl ü nehâr
8. Hâk te'âlâ bir günüñ biñ eylesün ey şehriyâr

VI

1. Hâmdüli'llâh pâdişâhım bî-nihâyet leşkerüñ
2. Başka başka pâdşâlardur kemîne kullaruñ
3. Adı var ancak hemân Dârâ ile İskender' üñ
4. Kânde 'azm itseñ şehâ Hızır-ı hidâyet rehberüñ
5. 'Aftâb-ı 'âlem-ârâdur muraşsa' efserüñ
6. **Hâşılî** medhüñde 'âcizdür Me'âbî çâkerüñ
7. Cân ile dilden du'amız bu durur leyl ü nehâr
8. Hâk te'âlâ bir günüñ biñ eylesün ey şehr-i yâr

9

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM

12a

MEHMMED EFENDİ

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

1. Hâk te'âlâ dâver-ı devrânı handân eylesün
Dâ'tyâna dâ'imâ hil'atlar ihsân eylesün
2. Var olup devlete serir üzre ol sulţân-ı dîn
Her zamân terfih-i hâl-i ehl-i imân eylesün
3. Eylesün her dem serây-ı pür-sürür içre huzûr
Baht ile teşrif-i taht-ı âl-i Osmân eylesün

4. Ol-şehūñ nāzūk mu‘ammālar dinilsün nāmına
Ṭab‘ı ḥall-i müşkilāt-ı ehl-i ‘irfān eylesün
5. Bu du‘ācısın yine ihsān ile yād eylemiş
Ḥaḳ o şāhin-şāha ihsān-ı firāvān eylesün
6. Viridi yine çeşmüme ḥaṭṭ-ı hümayun ile nūr
Ol ḥaṭṭı Ḥaḳ rüşenā-yı ‘ayn-ı ‘a‘yān eylesün
7. Ḥil‘at-ı semmūr-ı fāhr ile müşerref eyledi
Ḥulle-i rıdvān ile cennetde cevelān eylesün
8. Ol mu‘ammānuñ buyurmuş yazıyla dībācesi
Nāmını her nāmede Vaşşāf‘ı ‘unvān eylesün
9. Her ne ḥidmet kim o sultān-ı cihān fermān ide
Bendeğanı imtişāl-i emr ü fermān eylesün
10. Yazılır dā‘im tevārīḥ emrūñ üzre serverā
Himmetüñle ḥaḳḳ anuñ itmāmın āsān eylesün
11. Ki yazup tāriḥi itdüm ki Nesīmī tercüme
Her biriñ luṭfuñ Nesīmī bir gülistān eylesün
12. Yüz çevirmem ḥidmetuñden kādır olduğça şehā
Var ise taḳşiri ‘afvın şāh-ı devrān eylesün
13. Bu serāy-ı nev mübārek olup ol şāhin-şehe
Baḥt ile ol taḥt-ı devlet üzre seyrān eylesün
14. Ṭaḥt-ı baḥt üzre mu‘ammer olup ol sultān-ı dīn
Ṭab‘ı mi‘mari anuñ ta‘mīr-i virān eylesün

15. and-i vaşfunla **Meemmed** tti-i gy olup
'lemi şirn sziyle şekkeristn eylesn

10

12b

ASDE- MEDI ⁵⁸

[mef'l f'ilt mef'il f'iln]

1. Bd hezr amd-i udavend-i smn
K'oldur adm-i adir  Hallk- ins  cn
2. alk- cihna lık u Rezzk odur k'anu
Mahlka lufi b-ad ism b-kern
3. şkr  sips- cd u 'at kld 'leme
Geldi adm tatna sultn- kmurn
4. Sultn Amed ol kim anu k-i 'izzeti
A'yn- devletn gzne kul-i Işfahn
5. B-rh cisme dnmiş iken tat- şehriyr
Esd nesm-i rh-fez buld tze cn
6. eşm-i 'alle nr u zy virdi gn gibi
Gti-firz srev-i fermn-deh-i zamn
7. aşr- cedde şyle şaf virdi ry kim
Reşk itse ol şafya n'ola ravza-i cinn
8. Grse bu 'izz u şevketi Kisr-y dd-ger
Der-bn olurd sana ey şh- dil-sitn

⁵⁸ Med Dvn'nda bu manzume yer almaktadır. Bk. XXXIII. Kaside Seyhan, Nezihe (2000). Med Divanı (nceleme-Transkripsiyonlu Metin). I-II, Doktora Tezi. stanbul: Marmara niversitesi.

9. Dillerde kaldı kışsa-i Cemşid-i rüzgâr
Añlamaz oldu nâm ü nişân-ı Keyâniyân
10. Görseydi şevketiñi irüp devr-i ‘adlûne
Cânın nişâr iderdi saña Erdevân revan
11. Tut küh-ı âhen oldu ten-i haşım-ı nâ-bekâr
Bir berg-i kemter olmaya gönderse ger sinân
12. Dâmân-ı Zâl-i çerhi görenler şanur şafağ
Renk aldı tâb-ı tîgını gördükde âsumân
13. Zâlimleri şu resme kırar tîg-i kahr ile
Teb düşdi çerh-i zâlimüñ â‘zâsına hemân
14. Cevlân deminde hâşılı tâvûs-ı himmetüñ
Oldı ferâz-ı merhale-i sidre-âşiyân
15. Ta ki derûn-ı mihre düşüp kahrıñ âteşi
Odlara yandı âteş-i tîgiñle Keh-keşân
16. Her dem ‘uyûn-ı baht ü sa‘âdet güşâdedür
Hâcet degil kapunda niğebân u pâsbân
17. Gül-gün kabâyile kad u rüyüñ gören dedi
Güller bitürdi kudreti gör nahl-i ergavân
18. Açup niyâm-ı deşne ağır hışm u kahr ile
A‘dâ-yı dîne hâncer-i ser-tîz olur zeban
19. Toğunduğunca hâsma açar zağm-ı bî-şümâr
Peykân-ı tîr ü nîzeñ iğer kana kana kan

20. Ursañ ‘adūya gürzüñi hürd ola tağıla
Serden sepīd-i mağz u vücūdından üstühān
21. Tīguñ kazā vü tır ü kemānuñ kadar yiter
Her kim ki zāt-ı pāküñi ger kılsa imtiḥān
22. Firdevsīye ki verdi Hudā nazma iktidār
Kılmış ciḥāna Rüstem-i destānı dāstān
23. Bir kez göreydi şevketüñ ey şāh-ı bī-nazīr
Böyle diyeydi zātıña bī-şekk ü bī-gümān
24. Rüstem-neberd ü Zāl-hüner [ü] Keykubād-dād
Hüsrev-ḥişāl ü Sām-dil ü Qahramān-ḳırān
25. Yaḳar yıḳar vücūdunu na‘rañ ‘adūlarıñ
Şarşar olur o na‘ra veyā ejder-i demān
26. Rüz-ı veğāda görse gözüñ bulmaya rehā
Qahruñ elinden ister idi Qahramān amān
27. Cān tūḫsi ki görmeye mir’āt-i rüyuñ
Dil-beste ḥaste şöyle ḳalır la‘l olur zebān
28. Tīguñ çü ḥün-ı düşmeni içdükde dil dedi
Saña bu demde şerbet-i merg ola nüş-ı cān
29. Eksildügünce düşmenüñ ‘ömrüñ senüñ mezīd
Zevḳ ü sürür-ı ‘işret-i şeh ḳala cāvidān
30. Gün şu‘le şaldugunca senüñ farkıña şehā
Dāmān-ı ‘avn-i ḥazret-i Ḥaḳ ola sāyebān

31. **Medhī** çü vaşf-ı kaşrıña hıç kâdir olmadı
Ammâ bilür kusûrını ol pîr ü⁵⁹ nâtüvân
32. Dilden du‘āya başlayalum kim ‘atâ kıla
Her bir nihāl-i taze ki haqq ‘ömr-i cavidân
33. Artsun şafâ vü zevk ile eyyam-ı devletüñ
Sen pîr-i ber-kemâl olasin devletüñ cevân
34. Açsuñ nesîm-i şubh-ı seher gonca güllerüñ
Gülzâr-ı ‘izz ü rif‘atüne irmesün hazân
35. Kaşr-ı vücûduñ olmaya hergiz halel-pezîr
Her gün güneş ki şa‘şa‘adan zer nişâr ider
36. Her rûzuñ emr-i haqq ile nevrûz-ı ‘ıyd ola
Giceñ Berât u Qadr ide dârende-i cihân

11

KAŞİDE-İ ŞEYHİ

[fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

1. Hamdüli’llâh ki şeh-i melik-şiyem nîk-hişâl
Hüsrev ü Cem-‘azamet dâver-i Dârâ-ifzâl
2. Hıttâ-i Edirne[y]i kıldı bahâr kademüñ
Hem-çü gülzâr-ı cinân zîver ile mâl-â-mâl
3. Duydı sen şâh-ı güzînüñ eser-i maqdemini
Karşu çıkdı açılup başda şüküfe-yle nihâl
4. Haq budur mürde iken cümle nebât-ı etfâl
irişüp feyz-i Hudâvend-i ‘amîmü’l-efdâl

14a

⁵⁹ *Mecmua*’da ‘‘pîr nâtüvân’’ olarak yazılmıştır.

5. Eşer-i terbiyet-i şâh ile cümle tırdı
Ehl-i maḥşer gibi ber-pā pür olup deşt ü cibāl
6. Ğarazı bād-ı rebī'üñ bu kadar iḥyādan
Şaydgāha çıkasın şayd idesin nice ğazāl
7. Sensin ol pādişeh-i şayd-fiken 'ālemde
Ki revā beste-i fitrāk ola Sām u Şalşāl
8. Her taraf pādişehüm murğ-ı ma'ārif şayd it
Vaqt olur lāzım ola saña o şeh-bāz-mişāl
9. Ḥamdüli'llāh seni ḥaḳ mazhar-i ifzāl itdi
Fazladur her ne kadar kūşiş ola fazl u kemāl
10. Ḳalbüñi pādişehüm maṭla'-ı mihr-i 'ilm it
Gün gibi tā ḳi ziyā göstere nūr-ı a'māl
11. Maḥzen-i dilde gerek vüdd-i vedūduñ dā'im
Tā ki her gizlü işüñ bulmaya naḳş u ihmāl
12. Germ ḳıl mihr-i ḥudāyı ufuḳ-ı dilde şehā
Tā ki nev-bāve bahāruñ açıla gonce-mişāl
13. Şeyḥiyā eyle du'āsın o şeh-i muḥteremüñ
Saña vācibdür aña vird ü du'ā ber-her-ḥāl
14. Nite ser-sebz ola ezhār-ıyla bu bāğ-ı sürür
Nite zeyn eyleye gülzārı cihān-ı müte'āl
15. Ola ol sāye-i Ḥaḳḳuñ bize zıllı memdūd
Nite medd ola cihān içre nehār ile leyāl

12

14b

KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ

[fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün]

1. Mâni' oldı hâk-i pây-ı şâha rû-mâl itmege
Dâd elinden tâli' -i nâ-şâduñ ey şâh-ı cihân
2. Zâ'f-ı hummâ gerçi mâni' oldı lîkin fırkatüñ
Şöyle virdi zâ'f kim oldum zebün u nâ-tüvân
3. Şerbet-i luţfuñla ihyâ eyle bu dil-ğasteyi
Ey tabîb-i cân u dil tâ kim bulam ben tâze cân
4. Pîr-i 'âciz bir faķîrem dâ'imâ kârum du'â
Yoluña cânum fedâ olsun eyâ şâhib-ķırân
5. Hâķ te'âlâ devletüñ dâ'im ide 'ömrüñ mezîd
Hâşır olunca taht-ı 'adl üzre olasın kâm-rân

13

14b

KAŞİDE-İ DÂ'İ

[mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe'ülün]

1. Eyâ sultân-ı Aḫmed ḫân-ı devrân
Bugün sensin cihânda zıll-ı Yezdân
2. Oturaldan 'adâlet tahtı üzre
Kaçup Kâf dağına zulm oldı pinhân
3. Kemâl-ı luţf ile zıll-ı ḫudâsın
Ki sensin âb-rûy-ı âl-i 'Oşmân
4. Meḫâbet kühsârınuñ *hiz*beri
Şecâ'at bîşezârı içre kaplan

5. ‘Acāyib urd uurlu pādīāsın
Sana imdād ide her yerde Sūbhān
6. Ola seyf āyeti destūde emr
Daı fet āyeti her yerde alkan
7. Ne cānı var ura aruda a‘dā
Olupdur ‘askerū bar-i firāvān
8. Ser-i bī-devleti kūffāru olsun
Semend-i rif‘atū pāyında altān
9. Ne dem cenk eylese sūrq-serānn
Dem-ā-dem baı ola ake yeksān
10. Neberd ire ‘adū-yı bed-nihādn
Vurursun cānlarına tr ü peykān
11. ‘Adū Fir‘avn’ına Mūsā gibi hem
Olur destūde nīze hem-u sū‘bān
12. Kemāl-i lufunu ermendesı alk
Du‘ācudur usūsen ehl-i ‘irfān
13. Bilirsin ehl-i ‘ilmūn adrini hem
İdersin her birine nice isān
14. Olar hep enbiyā vārileridür
adīinde didi mabūb-ı Ramān
15. Birine anlarun isān edersen
Murādātn vire luf ıssı Sūbhān

16. Olardan birisi de pādişāhum
Du'ācuñdur kadīmī ehl-i 'irfān
17. Tarīk-i 'ilme çalışdum nice yıl
Degildüm ma'rifetden hālī bir ān
18. Ne deñlü zaḥmet ise ser-güzeştım
Kerem kıl diñle luḫ eyle iz'ān
19. Tecerrüd 'āleminde ben gezerken
Beni komadılar hücremde yārān
20. Dediler kim neden sen böyle maḥzūn
Cihān ḥalkı ola hep şāz u ḥandān
21. Nedür bu çekdiğüñ ālām u miḥnet
Nedür bu eyledüğüñ zār u giryān
22. İ'ta'at eyle gel şer'-i resūla
Münāsib ḥālīñe bul bir müselmāñ
23. Saña tezvīc idelüm var ḥuzūr it
Du'ā-yı pādişāh it şükr-i Yezdāñ
24. Beni everdiler ol demde fi'l-ḥāl
Sevāba girdiler anlar kemā-kān
25. Çeküp bunca cefāsın rüzgārīñ
Belāya uğradım bī-had ü pāyān
26. İşt devletli ḥünkārum kerem kıl
Bu **Dā'ī'**ye neler kıldı bu devrān

27. Egerçi girdiler onlar şevāba
Faķır oldum velī ğāyet peşīmān
28. Bu emrūñ mūcibātın bilmez idüm
Ki aşşı etmezimiş soñ peşīmān
29. Boğazıma çü tuz torvāsı geçdi
Huzūrum uçdı vü hālüm perīşān
30. Bir iken iki olduķ dört beş altı
Üşerler dört yanuma cümle şıbyān
31. Kimisi iç edik ü başmaķ ister
Kimisi gömlek ü kuşaq u kaftān
32. Cehāz ister üçü geldi yetişdi
Beni öldürdi ta'n-ı ümm-i sıbyān
33. Ne getürdüñ babā dir karşı gelür
Kimi destüm tutar kimisi dāmān
34. Anaları ki destüm tolu görse
Babañuzı koñ otursun dir ol ān
35. Ve ger boş olsa elde destemālüm
Ġazab virür hemān ol demde şeytān
36. Öte tur başdıñ oğlanıñ ayağın
Gözüñ yok mı nedür hālīñe hayrān
37. Baña neyzen baķışın baķışirlar
Yanuma gelmez aşlā 'avret oğlan

38. Ŗu deñlü gālib oldı faqr u fāka
Ne g mlek var ne ĥod  st mde qaftān
39. Ben m derdime dermān kılmaz illā
Meger sultān Aĥmed ĥān-ı devrān
40. EŖigid r cihān dār 'Ŗ-Ŗifāsı
Kaņasında bulunur derde dermān
41. Baña bir luft kıl kim pādiŖāhum
Daĥı g rmemiŖ ola anı insān
42. Cihān sultānları kaņunda bendeñ
Eñ ednā bir kıluñdur MıŖr'a sultan
43. Bu devlet kim saña virmiŖd r Allāh
D Ŗinde g rmez anı degme insān
44. Daĥı g nden g ne olsun ziyāde
Gel p geçdi gice evkāt ile ezmān
45. Ĥudā bir pādiŖāha itmemiŖd r
Saña eylediği ki envā'-ı iĥsān
46. Revādur kırtula faqrin elinden
Zemān-ı devletinde bu giribān
47. Ki altmıŖ yaŖına vardı bu **Dā'ı**
Sezādur pādiŖāhum eyle iĥsān
48. MuĥaŖŖal Ka'be'dir Ŗimdi murādum
Revān olsam oña  ftān   ĥizān

49. Getürdüm Ka‘be’nüñ resmin tapuña
Resülün ravzasıyla na‘li bürhân
50. Beni gönder bularuñ hürmeti-çün
Varu hacc u tavâf idem kemâ-kân
51. Selâtinüñ ki sen bir Hâtemisin
Elinde hâtemiñ mühr-i Süleymân
52. Beni irgör murâda pâdişâhum
Du‘aña kıyım olam anda her ân
53. Ebed hiç öldüğüme gam yemezdüm
Murâdımı müyesser itse Mennân
54. Bu Dâ‘î kılna eylerse ihsân
Du‘âlar ideler erbâb-ı irfân
55. İlähî pâdişâhuñ ‘ömrini sen
Mü‘ebbed kııl halelden virme noķşân
56. O Beytu’llâh’a olan hürmet-içün
Ki yapırdı Hâlîl’e anı Raḥmân
57. Sa‘adete günü günden yeg olsun
Aña gönli murâdın vire yezdân
58. Serîr-i salṭanatda kıyım olsun
Ola düşmenleri ḥâk ile yeksân
59. Atı yügrük kılıcı keskin olsun
Ola taḥt-ı ‘adâletde kemâ-kân

60. Eger ihsān iderse pādişāhum
Buluram tāze cān üzre yine cān

61. Kılıcıñ fetħa gibi üstün olsun
‘Adūñı kesr ide her yerde Deyyān

62. Nice yüz biñ kadar ħaccıñ şevābın
Saña da luḡ ide Feyyāz u Sübhāñ

14

17a

KAŞİDE-İ KEMAL EFENDİ

[fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Ħayr-maḡdem ey şeh-i ‘ālī vü sulṭān-ı cihān
Eyledüñ cümle ḡulübı maḡdemiñle şādumān
2. Nice günler şeh-i İstanbul’a tāli ‘ olmadı
Pertev-i rüy-ı münirüñ hem-çü şems-i āsumān
3. Farḡ olunmaz olmuş idi firḡatiñden rüz u şeb
Teng ü tārik olmuş idi ḡalka dünyā bir zemān
4. Cümle eflāki geçüp āhu figānı ‘ālemüñ
Āsitān-ı şāha irişdi meger kim nāgehān
5. Mülhem olup ḡalb-i şeh ‘azm-i hümāyün eyledi
Pāy-ı taḡtın ide tā kim reşk-i ḡülzārı cihān
6. Vāşıl olup ḡuş-ı hūşa bu nevīd-i ḡoş-şadā
Nūr ile ṡoldı cihān ‘īd oldı o günde hemān
7. Mürde-diller müjde-i şāh ile buldılar ḡayāt
Muntazırdur cümle istiḡbāline pīr ü cüvān

8. Mağdemüñle sāl-i nev oldı mübārek ‘āleme
Vechi var dense oña sāl-i sa‘ādet iktirān
9. Geldügi demde cihānuñ geldi cānı yirine
Buldı sūr üzre bedenler her birisi tāze cān
10. Hağ Te‘ālā üstümüzde sāyesini dā’im ide
Devr-i ‘adlinde bula hağ-ı cihān emn ü amān
11. Biñ yigirmi ikinüñ zi’l-ħiccesinde ‘azmini
Gūş edicek ol şehiñ buldum hayāt-ı cāvūdān
12. Pādişāhuñ mağdemin eyle mübārek ‘āleme
Didi dil itdi du‘ā zımnında tārīhin beyān

Sene 1022/1613

15

17b

KAŞİDEİ BERĀY-I SULTĀN AĞMED ĖĀN

[fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. Sākī-i mäh-rüy-ı sīm-endām
Pür-ħumārem getür şarāb ile cām
2. Bāde şun sāğar-ı zeberced ile
Mest kıl la‘l-i yār-i gül-ħad ile
3. Muṭribā sāz eyle barbeṭ ü ‘ūd
Bir şadā kıl çü nağme-i Dāvud
4. Söyle evşāf-ı şāh-ı bā-keremi
Vaşf kıl pādişāh-ı Cem-ħaşemi
5. Ol şehī kim şehān-ı mülk-i cihān
Āsitānında bende-i fermān

6. Nāmı zātı gibi olup kāmil
Oldı sultān Aḥmed-i ‘ādil
7. Saltanat şānına gelüp mutlak
Oña maḥşūşdur ḥilāfet-i Ḥak
8. Yā ilāhī vücūd-ı pür-cūdın
Ḥıfz idüp vir murād u maḥşūdun
9. Taḥt-ı ‘izzetde ber-ḳarār eyle
‘Adl ü dād ile pāy-dār eyle
10. Eyleyüp ‘askerin ebed maḥşūr
Eyle a ‘dā-yı devletin maḥhūn

16

KAŞİDE-İ DİĞER

[fe ‘ilātün mefā ‘ilün fe ‘ilün]

1. Sākī-i māh-rūy-ı ḥoş-ḥarekāt
Ḳadeḥi pür idüp vir āb-ı ḥayāt
2. Cām-ı mey şun idince meclis-i ḥāş
Ġuşşadan bir dem eyle bizi ḥalaş
3. Cām-ı billūr bī-ġışş u şeffāf
Dil-i pāki ider kederden şāf
4. Mutrib-ı māh-rūy-ı naġme-serā
Ele al çeng ü sende eyle nevā
5. Bezm-i şāh-ı cihāna yol bulıcaḳ
Maḥrem-i ḥāş-ı pādişāh olıcaḳ

18a

6. Söyle hoş kıssa-i cemāli görüp
Eydivir hāl-i pür-melāli diyüp
7. Ol ne meclis durur diseñ ey cān
Diñle vaşfin ki qalmaya pinhān
8. Meclis-i devlet ü sa'ādetdür
Meclis-i 'izz ü fer ü şevketdür
9. Meclis-i pādişāh-ı a'zamdur
Meclis-i şāh-ı ferd-i ekremdür
10. Meclis-i taht u tēc-ı sultānī
Meclis-i bārgāh-ı Oşmānī
11. Meclis-i bahşış ü 'aṭıyyetdür
Meclis-i devlet-i hilāfetdür
12. Meclis-i şāh-ı Aḥmed-i 'ādil
Kim odur zāt-ı ḥaqqā sāye vü zıl
13. Oldur ol pādişāh-ı heft-ıklīm
Ki ider heybeti ḳulübı dü nīm
14. Gerçi-kim ser-firāz bir şehdür
Saltanat āsumānına mehdür
15. Şāh-ı şāhān-ı cümle 'ālemdür
Eşref-i nev' ü cins-i Ādem'dür
16. Ḥalvetinde velī 'ibādet idüp
Ḥālıḳ-ı 'ālemīne ṭā'at idüp

17. Meskenet eyleyüp zirā‘at ider

Rabb-i erbāba istikānet ider

18. Oldur ümmīdi kim bu heybet ile

İtdügi zārī vü zirā‘at ile

19. Rif‘at u kıadri şol maķāma vara

Ki zemīn u zemāne hūkmi ire

20. Düşmen-i devleti şikeste ola

Hancer-i kıahrı ile küşte ola

21. ‘Askeri gālib ü muzaffer ola

Düşmeni dayimā muķaķķar ola

17

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

I

9. N’ola dırsem Hūdā’nuñ luţf u ihsānına lāyıksın

10. Ki zirā pādişāhum gün gibi her sözde şādıksın

11. ‘Adālet eylemekde server-i şāhān-ı sābıķsın

12. Görünmez h̄‘āb-ı gāflet çeşmiñe her dem uyanıķsın

13. ‘Aţā kıılmaķda dünyāya selāţīn içre fāyıķsın

14. Dil ü cān ile hem dāyim muţī‘-i emr-i Rāzıķ’sın

15. Saña maķlūķdan irmez zarar sen zıll-i Hālıķ’sın

16. Hūdā’dur hāfızuñ her yerde sultān-ı hālāyıķsın

II

1. Olupdur gün gibi çün çerh-i ‘adl üzre cebīnūñ māh

2. N’olaolsa sipihr-i salţanat şemsi yüzūñ ey şāh

3. Du‘ā-yı hayırını vird-i zebān itmışdür efvāh

4. Ne yaña ‘azm iderseñ ‘avn-ı Hādī ōapuña hem-rāh

18b

5. Yoluñda hāyin olanlaruñ idüp ‘ömrüni kütāh
6. Seni şaqlar belālardan kazālardan müdām Allāh
7. Saña maḥlūḳdan irmez zarar sen zıll-i Ḥālīk’sın
8. Ḥudā’dur ḥāfīzuñ her yerde sultān-ı ḥalāyīksın

III

1. Reh-i Ḥaḳ’dan bir ayak taşra başmaz sen şehā bir
ān
2. Delilüñdür şeri’at yolu içre dāyimā Ḳur’ān
3. Kelāmu’llāh’da ne oldı ise ḳullara fermān
4. Ḳabülüñdür tütarsın cümlesini ez-dil ü ez-cān
5. Toludur ḥaşyetu’llāh ile ḳalbüñ zāhir ü pinhān
6. Çü ḳorḳarsın Ḥudā’dan dāyimā sāye-i Yezdān
7. Saña maḥlūḳdan irmez zarar sen zıll-i Ḥālīk’sın
8. Ḥudā’dur ḥāfīzuñ her yerde sultān-ı ḥalāyīksın

IV

1. Olur tāb’-ı şerīfüñ dāyimā ‘adl itmege meyyāl
2. Degüldür emr-i mevlāya muḥālif itdügüñ ef’āl
3. Muvāfiḳdur rızā-yı Ḥaḳḳ’a cümle ḳılduḡuñ a’māl
4. Anuñ-çün rāh-ı miḥnetde olur düşmenleriñ pā-māl
5. Yoluñda egri olanuñ ider Ḥaḳ menzilin çengāl
6. Atıñ izine kec baḳanlaruñ gözi çıkar fi’l-ḥāl
7. Saña maḥlūḳdan irmez zarar sen zıll-i Ḥālīk’sın
8. Ḥudā’dur ḥāfīzuñ her yerde sultān-ı ḥalāyīksın

V

1. Ḥuzūruñda kim itse bī-edeblik ḳılmaḡa āheng
2. Bi-emri’llāh olur başına ‘ālem ol ḥabīşüñ teng
3. Ḳırılır bir ayağı yollaruñ üstinde ḳalır leng
4. Görenler ḥālını bay u gedādan hep olurlar deng
5. Muḥaşşal bildügüm budur benüm ey şāhib-i evreng
6. Kesilür başı her kim sen şehüñ yoluna atarsa seng
7. Saña maḥlūḳdan irmez zarar sen zıll-i Ḥālīk’sın
8. Ḥudā’dur ḥāfīzuñ her yerde sultān-ı ḥalāyīksın

VI

1. Һудā kim her ҡulnuñ istedügi yerde һāzırdur
2. Anı her yerde һāzır bilmeyen bī-şübhe kāfırdür
3. Cihānda nūr-ı vaḥdāniyyeti gün gibi zāhırdür
4. Murādın virmege her ҡulına bir demde Ҙādir'dür
5. Velıkin zıkr ü ḥamdın itmede ҡulları ҡāşırdür
6. Dem-ā-dem sen şehe 'ayn-ı 'ināyet eyle nāzırdür
7. Saña maḥlūḳdan irmez zarar sen zıll-i Ḥālıḳ'sın
8. Һudā'dur ḥāfızuñ her yerde sultān-ı ḥālāyıksın

VII

1. Derün-ı pākiñ içre çünki var Allāh'dan ҡorḥu
2. Һudānuñ emrini tutmaḳ anuñ-çün saña olmuş ḥū
3. Ҙaḳ' uñ ҡorḥusı ile ḥāşıl idüp ҡuvvet-i bāzū
4. Eliñ altına alduñ bu cihānuñ şehlerin ҡamu
5. İder her şeb du'ānı **Būlbūli** uyumayup uyḥu
6. Degilsin Ҙaḳ te'ālādan şehā çün bir nefes ayru
7. Saña maḥlūḳdan irmez zarar sen zıll-i Ḥālıḳ'sın
8. Һudā'dur ḥāfızuñ her yerde sultān-ı ḥālāyıksın

18

ҘAŞİDE-İ EBU NEMİ BĀ-TERTİB-İ

19b

'ARABI

1. El-ḥamdüli'llāhi bukreten veşilen⁶⁰
Ve fezāyi'l-tevrāt ve incilen
2. Ve kitābun unzile li'nnebiyi muşeddiḳan⁶¹
Ve Muḥammeden vāḥiyi cebrāyilen

⁶⁰ Sabahtan akşam deġin Allah'a hamdolsun.
Tevrat ve İncil'in fāziletine

⁶¹ Nebi'yi tasdik ederek indirilen Kitabın
Ve Muhammed ve kardeşi Cibril'e,

3. uddāmi melūbī ileyke vesīleten⁶²
Fehīmi ilā Rabbi'l-‘ibādi sebīlen
4. Vel fātietun leke fi'l-aīmi aryetuhā⁶³
Ve bisırrihā leke ebū uyi deīlen
5. ‘An mātemeenehu ve ferrea emluhu⁶⁴
amline kullihimā ‘aleyhi eīlen
6. Dīn ve ‘ilmā me‘aye'l uvveten⁶⁵
Vel-ledeyni min ‘ade'l- zemāni ve bīyen
7. Balīddīni metūbān ‘aleyke hafīzetem⁶⁶
Kutubu'l-udāti me‘acelen tācīlen
8. Velāhil fi āimeden yercū neni⁶⁷
Veh'leddyūn teksire'l-temilen
9. Vezeytīni'l-arbe ma'al mu‘asirān⁶⁸
alle biadrī mā efit alīlen

⁶² En byk arzum dergāhına ulamak iin vesiledir
Ve Kulların Rabbine ulaan yoludur.

⁶³ Hicr-i İsmail'den (Hatim) sana Fatihā okudum.
Ebu uy, sana yalvarırım, -okunan fatihā- sırrınca sana olsun.

⁶⁴ ekilen sıkıntıyı ve topluluu ayır.
Aır gelen iki yk; hesap ve tkenmiliktir.

⁶⁵ Gayri dayanacak ucm kalmadı.
Ve hesap! Kim aır zamanı tersine evirebilir?

⁶⁶ Yazılarak korunan dini,
Kadıların (hākim) ertelemeyen yazdıkları,

⁶⁷ Ailem/ehlim sıkıntı ierisinde
Uzaklarda bana umut baladılar.

⁶⁸ Bor ykm azaldı mı?
Gurbet, bana sıkıntı ve zarar tattırdı.

10. Min ğayri sultān Aḥmedā ƙaṣd u feda⁶⁹
Beṣeran fehel leke fī zzemān meṣīlen
11. Ente'nniḏā bahri'n-nidā vereṣe'l-ñidā⁷⁰
Ente'rriḏā min nesili İsmā'ilen
12. Ente'lezī remete'llā ve derekṣ tihā⁷¹
Ve beḥafzihā metebeyyilen tebtīlen
13. Yā ḥayr min beseṭāe'l -veṭāti bi-ḥukimi⁷²
V 'ale'l mulūki mufedḏilu tefḏīlen
14. Melkesedīd errā-yi mülhemmin el-hudā⁷³
Fī mağmeḏāti 'l-muṣkilātī delilen
15. Tāmālikun meleke'l-mulūki mine'l-verā⁷⁴
Heyhāte min leke fī-zemānī tihā meṣīlen
16. Leke neṭlibu'rrahman naṣar dā'imun⁷⁵
Yā Rabbicīb beḥbāh cebrā'ilen

⁶⁹ Göğsüm daraldı, şifa bulamadım.
Sultan Ahmet'ten başka kim ilgilenebilir ki?

⁷⁰ Bir insan, Bu zamanda dengin olabilir mi?
Sen, cömertsin, deniz cömerttir, cömertlerin mirasçısıydın.

⁷¹ Sen rızasın, İsmail'in neslindensin.
Sen öyle bir kişisin ki, yüce bir makama sahipsin.

⁷² Onun koruması altında,
Bütün gönlüyle, benliğiyle.

⁷³ Hüda'nın da yardımıyla görüşlerinde isabetli olan
Ve büyük sorunları delilleriyle çözensin.

⁷⁴ Ey mülk sahibinin varisi, heyhat!
Zamanda kim senin dengin olabilir ki?

⁷⁵ Rahman'dan seni sürekli muzaffer kılması arzumuzdur.
Ya Rab, Cebrail'in makamı hürmetine

17. Ve becāh Musa ismme ‘aysa Aḥmeden⁷⁶
Hıfz-i becā mine’l-teḥzet ḥalīlen
18. Ve bicāhi ismike ve’n-nebiyyi Muḥammedan⁷⁷
İc‘al lehu ‘Omerā’l-ḥayāti tevilan
19. Ve bicāh min nādā febecet du‘āhu⁷⁸
Ve bicāh Riḍvān ve Mikā’ilen
20. Ve bicāhi min ḳarrebṭ līkumnā ciyān⁷⁹
Ve bicāh Rābi‘umum vāsirā filan
21. Ve bicāhi ḥayru’l-murselīn Muḥammedān⁸⁰
Vemmel kitabi ‘azīmetu’l-tenzīlān
22. Vel beytu vel-ḥaremu’l-ḥarāmi ve zemzemu⁸¹
Ve-tturū ver-raḥman bālittāvīlan
23. Ve numsi-tecābi du‘āel-maḳāi ve bālīṣṣafā⁸²
Vel-mervetā ve beceḥri İsā‘ilan

⁷⁶ Ve Musa, sonra İsa’nın makamı hürmetine,
Seni dost edinenin lütfuna,

⁷⁷ Nebi Muhammed ve isminin lütfu keremine,
Ona uzun bir ömür sürdürmeyi nasip eyle.

⁷⁸ Duasını kabul buyurduğunun lütfuna,
Mikail ve Ridvan’ın da makamı adına,

⁷⁹ Yalvarıp, yakararak sana yaklaşanın hatırına,
Dördüncülerinden olan İsrail’in makamı adına,

⁸⁰ Elçilerin arasında en hayırlısı olan Muhammed’in lütfu keremine,
İndirilen yüce kitabının,

⁸¹ Evin; Harem-i Şerifin ve Zemzem’in,
Rahman ve Tur’un varılan manası adına,

⁸² Safa ve makamında (Makam-ı İbrahim)
Duası kabul olunanın hatırına,

24. Ve bi-kulli mevđū 'in teşerref ismuhu⁸³
Vel-enbiyai vel-evliyāi vesilan
25. Tuħfiż baħri beri emān ħıfzike Aħmedan⁸⁴
'An şerri mā yedrā 'aleyke deħlān
26. Verefe 'a 'anhu nezele 'l-belā 'e mine 'l-semā 'i⁸⁵
Ve kefi bi-Rabbi 'l- 'ālemīne vekīlen
27. Ve es' eluke enā bālū āhidā Şamedu 'l-lezī⁸⁶
'Alin 'ani 'l-tteşebīhi vel-temsīlen
28. Es' eluke min ħazanāti cūdike n'aten⁸⁷
Min Aħmeden ve 'aṭā el-mulūki cezīlen
29. Ve bicāh mā fihā sā' eltuke ni' ameten⁸⁸
Mā dāme fağlike lil 'ibadi sebilen
30. Va' llāhu mā yenķuşuke mā 'aṭiteni⁸⁹
İlla kema naķşa 'l-furātu şāilen

⁸³ Hicr-i İsmail, Merve ve her konuda İsmi şereflenenin yüzü suyu hürmetine,
Enbiya ve evliyaların vesilesine,

⁸⁴ Emanetle korunan, koruman altında olan Ahmed'i,
Taraından bilinen bütün şer ve kötülüklerden,

⁸⁵ Gökten inecek felaket ve belayı defet.
Koruyucu olarak âlemlerin Rabbi yeter.

⁸⁶ Bir ve samed olan –Allah'ım- Sana diyorum ki,
Benzer ve denginden münezzeħ ve yücesin.

⁸⁷ Ahmed'e büyük mülk veren,
En iyi şekilde yarattıklarının nimetlerinden, hazinelerinden sana soruyorum.

⁸⁸ İçinde bulunanların, yüzü suyu hürmetine, sana nimetten soruyorum.

⁸⁹ Tıpkı Fırat'ın suyundan bir avuç eksildiği gibi vallahi bana verdiğin hiçbir şey senden eksiltmez,
Senin lütfun kullarına olduğu sürece.

31. Sume'l-şşalatu 'ale'l- nebiyyi Muḥammedān⁹⁰
Vel-ḥadamdu'lillāhi bukreten vaşilen
32. Şebnake rucū'l-ġināyā' yuhā'l-ḥakemi⁹¹
Venārcuke recā'l-rrevd liddeyīm
33. Ercu feḍāyl melikin lā mişlelehu⁹²
Ba'l-bessiltenet-i ve' nmidā ve'l-cūdi ve'l-
keremi
34. Huve'l-ḥalīfetu fī hezā'l-zzemāni 'alī⁹³
Ḥalaḳa'l-ilāh yudebbiru mā yeşā ḥake mi
35. Sultāni 'aẓem sultān ve e'adelehum⁹⁴
Hukemihī amān lā-cūrūlā zulema
36. Darūhu mā nestun bā'liḥkum şāynihā⁹⁵
Men ḥāfethu sebu'hā mā yā kulu'l-ġanima
37. Velehu'l-ulūk meḥā ḍiy'in liṭā'atihi⁹⁶
Yemşune ḥabven 'ale'l-kifāfi ve'l-ḳadīma

⁹⁰ Sonra; Nebi Muhammed'e salāt-ü selam olsun.

⁹¹ Ey Hakem! Beni kimseye ve senden başkasına muhtaç kılma.

⁹² Ricam, benzeri olmayan meleğin lütfuna kerem
Hayır ve bereketini sultanlığından eksiltme.

⁹³ O, zamanımızın halifesi,
Yaratıklarının üzerinde tedbirini alan,

⁹⁴ Sultanlar sultanı ve en adaletlisi,
Hükmünde zulüm ve haksızlık yoktur, güven vardır.

⁹⁵ Hükmünde iyilik ve evinde huzu,
Kurt kuzuyu yemez güven içindedir.

⁹⁶ Onun mülkünde ona itaatte bağlıdırlar .
Huzur içinde beraberce hayatlarını sürdürürler.

38. Tes‘ā limulki mulūki el-riḡᡡan-i kemāl⁹⁷
Mevlā mulūki el-‘arab-i verrūmi ve’l‘aḡma
39. Meleke yucūd bimā temliku yedeyhi velem⁹⁸
Yesva ḡiṡāṡat ḡafrin ṡāḡa min ḡadim
40. ḡuddu’l-rru ḡā’ibā linnedā ve’l-necel ḡārye⁹⁹
Ve te‘addu cūduh lem yuḡṡīlehu ni‘ame
41. ‘İndehu ve yā mā ‘aṡā ve ḡanet feḡā‘ilehu¹⁰⁰
Vemā ve yā mā li ma‘amūri erredā hedim
42. Veldā mine’l-cūdī kem ‘umrete ṡevā ya’h¹⁰¹
‘Ālī-ṡenā ve’levlā cūduhu nihedem
43. Meleke izā ḡaḡiket berraḡ ṡavāri mehu¹⁰²
İnkār ḡābe’l-‘adā ḡaḡake-ssyūf dem
44. Vāzā bi-keyn leh ḡalemi ‘ale varaq¹⁰³
ḡaḡak-nnedāfi kefūḡa ve’l-nedā kerem

⁹⁷ Yeryüzünde hükümdarlar hükümdarı;
Arap, Rum ve acem hükümdarı,

⁹⁸ Hükümdar olan elindekini dağıtarak cömertliğiyle bilindir.

⁹⁹ Haksızlığa izin vermez.
Gerekirse müdahalede bulunur.

¹⁰⁰ Elindeki sayısızca nimetleri cömertçe dağıtır,
Elindekini dağıtmakla fazlı ve keremi boldur.

¹⁰¹ Cömertliğinde sürekli,
Şayet cömert olmasaydı yok olur anılmazdı.

¹⁰² Hükümdar kılıcı alınca yıldırım gibi kıvılcım çıkar,
Kılıçlar uzayınca kan aḡlardı.

¹⁰³ Bu durumda kalemler gözyaşlarıyla kâḡdın üzerine akar ve nida;
Korkudan ürperip kaldı ve nida ikramdır.

45. Ferefe‘a livāyi senā‘u el-ḥamdi mehdi yehu¹⁰⁴
Lā ḥamden ‘anke bābu’l-‘usre beḥtemi
46. Sulṭān Aḥmed nārcū min feḍā ilekum¹⁰⁵
Teḡum ve ente’l-meḡelī tūrsu’l-ni‘ame
47. Fā ni‘ame ‘aleyye adāme’l-lāhu
ni‘ametekum¹⁰⁶
Mā dāme yu’eyyidu rabbu’l-beyti ve’l-ḥaremi
48. Ve selimi vudum ve baki fī ḥayri ve dāme
leke¹⁰⁷
El‘izzu venneḡru vetteūfik ven
49. Ve dame ḡā’imen ḥaḡḡān vesā’udek¹⁰⁸
Vemen ya’dīke ‘izzuhul ve nehdemi
50. Summe es’sālatun te‘alel muḡtariseyyidnā¹⁰⁹
Muḡammedan nūruh eḡḡā ḡandesı zulemi

¹⁰⁴ Zamanın sahibi Ahmed, hamd sancağını kaldırdı.
Hayata açılan zorlukların kapısını kapattı.

¹⁰⁵ Ey Sultan Ahmed, makamınızdan ricam;
Nimeti miras aldın, sende benim gibi rızıklanırsın.

¹⁰⁶ Allah sizlere nimetini daim kılsın ve beni de rızıklandırınsın.
Haremin ve Beyt’in (Beytullah’ın) Rabbi,

¹⁰⁷ Sizleri desteklediği gibi hayır içerisinde kalınız,
Hayrınız daim olsun. İzzet, zafer, inayet ve nimetiniz daim olsun.

¹⁰⁸ Niyazım odur ki, varlığın daim olsun.
Kim, sana karşı koyarsa zelil olsun ve sürünsün.

¹⁰⁹ Sonra, zulmü yok eden, nuruyla aydınlatan,
Seçkin olan Efendimiz Muhammed’e salat (dua) olsun.

51. Şalavat aleyhe şalāu'l-lāhi dā'imeten¹¹⁰
‘Aleyhi ‘uddet mā yecerī bihi қalemu

19

21b

KAŞİDEİ BERĀY-I SULTĀN AĦMED HĀN

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Fażl-ı bismi'llāh olsun nuḡkumuzda ibtidā
Hem selām ol ḫazrete k'oldur AĦmed Muşţafā
2. AĦmedu'llāh ‘alā-ma‘diletihi es-sultānī
Ān ki mī-zībed eger cān-ı cihāneş ḫ‘ānī
3. Güher-i kān-ı kerem naḡd-i ḫayevāt-ı ‘ālem
Rūḫdur cismi cihān milketine ḫükmi revān
4. Ḥāfız-ı dīn-i ḫavī ḫāmi-i şer‘-i nebevī
Ṭābi‘-i emr-i Ḥudā tābi‘i-i naşş-ı Kur‘ān
5. Ḥüsrev-i Cem-‘azamet dāver-i Ḥākān-satvet
Belki kem ḫulı Cem ‘abd-i ḫaḫīri Ḥākān
6. Ḥazret-i sultān-ı AĦmed bin MeĦemmed bin Murād
Yüz sürer pāy-ı semendine mülük-i devrān
7. Ba‘dehu ey zıll-i Yezdān ḫazret-i şāh-ı cihān
Sümm-i esbüñ tozına göz sürmeden budur recā
8. Yok vücūdum hem degil ḫaddüm velī küstāhvār
Ḥālümi ‘arza icāzet isterin bu ḫāk-i pā

¹¹⁰ Her daim, yazan kalem adedince
Allah'ın salat ve selamı üzerine olsun.

9. Sinn-i 'ömrümdür şemânîn saç şakal ak u siyâh
Sîne yâsîn-ḥ̃ân gönül bir tıfl-ı ğâfil-i pür-hevâ
10. Okumak yazmakla geçdi bunca 'ömr ü niçe sâl
Ġayrı kâr u kesb ü mansıb bilmezin bilür Hüdâ
11. Şimdi pîr oldum kuvâya za'f kaldı cümleten
Gitdi elden kudret ü çeşmümdeki nür-ı ziyâ
12. Çul giyer kum yer kayırmazdum bu efkar kendümi
Olmasa kayd-ı 'ıyâl u ehl başumda belâ
13. Künc-i 'uzletde teḳâ'üd eylesem bî-kayd olup
Kârüm ancak olsa zıkr-i Hâḳ cenâbuña du'â
14. Pâdişâh-ı baḫr u ber raḫm idüp eylerse nazâr
Sözlerüm dürr ü güher topraḡum ola kîmiyâ
15. Hâḳḳa **Ḳurbî** devleti 'ömri mezîd ola mezîd
Ger ḫazarda ger seferde 'avn-i Hâḳ hem-râh aña

20

22a

MEDḤ-İ SULTÂN AḤMED ḤAN

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

1. Ced-be-ced 'âlî-neseb zıll-i ilâh
2. Ḥazret-i sultân-ı Aḫmed ḫân-ı Rum
3. 'Ādet-i pîrân du'â-yile niyâz
4. Luṭf u iḫsân pâdişehlerde rüsüm

KAŞİDE-İ HİFZİ

[fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün]

1. Hazret-i h̄ān Aḥmed ol ḥāḳān-ı a'zam kāmūrān
Yapdı bir ḳaşr-ı şafā-baḥş ol şeh-i 'ālī-mekān
2. Zīb ü zīnetle şu deñlü anı tezyīn eyledi
Dīdeler tākāt getürmez baḳmağa aña bir ān
3. Bir mu'azzam ḳubbedür ol ḳaşr-ı 'ālī kim dilā
Künbed-i çerḫ-i felekden Ḥāḳ budur virdi nişān
4. Anıñ içinde aḳan ol selsebīl-i dil-güşā
Āb-ı kevşerdür kim olmışdur behişt içre revān
5. İki cānibde olan ol iki lüle gūyiyā
Her biri bir ejdehādur kim durur açmış dehān
6. Ḥüsrevā ol āb kim etrāf-ı taḫtiñ ḳaplamış
Ejdehādur varise ol kān bekler bī-gümān
7. Ḥoş yaraşdı anıñ içinde olan mescid şehā
Bir mü'ebbed küşedür kim görmedi mişlin cihān
8. Şöyle pür-nür itdi ol ḳaşr içini ḥāḳkā bu kim
Beyt-i Ma'mūr oldı nāzla anda şankim nāgehān
9. Cān ü dilden ḳılmağ-içün Ḥāḳḳ'a pes nāz u niyāz
Cān gibi ol ḳaşr içinde eylediñ anı nihān
10. Ṭavf iderse tañ mıdır ol ḳaşr dā'im mihr ü māh
Ḳānde vardur aña benzer bir ziyā-baḥş āstān

11. Nice vaşf idem aniñ evşāfını kim ḥākiñi
Çeşmine sürme çekerdi bulsa ger hūr-ı cinān
12. Söyledi itmāmına tāriḥ şehā **Ḥıfzı** ḳuluñ
Didi aña ḳaşr-ı ra' nā bī-bedel 'ālī-mekān
Sene 1021/1612
13. Vaḳtidür kim el açup idem du'ā-yı devletiñ
Çün seniñ devrinde buldı bu cihān emn ü emān
14. Tıg-i ğayb ile kesilsün başları a'dālaruñ
Ḥāfiẓuñ olsun şehā her dem Ḥudā-yı müste'ān
15. Devletiñ pāyende 'ömrüñ Ḥüsrevā olsun mezīd
Nitekim bāḳī dura dā'im bu ḳaşr-ı āsumān

22

23a
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEḤEMMED

[mef'ülü fā'ilätü mefā'ilün fā'ilün]

1. Yād eyleyüp şikâr ile sultān-ı çāre-sāz
Bu bende-i kemīnesini itdi ser-firāz
2. Şeh-nāz-ı luḳfa evc-i 'atādan nevā idüp
Ola hevā-yı mekremete şāh-bāz-ı nāz
3. Sen murğ-ı dil alursın o sayd-ı tıyūr ider
Lutfuñla nice eyleye pervāz-ı şāh-bāz
4. Taht-ı sa'ādet üzre mekīn ol şafā-yile
Bābuñ hemīşe bāz ola 'ömrüñ olup dirāz

5. Şām u seher du ‘aını **Meħemmed** edā idüp
Derġāh-ı Hāķķa cān u gōñülden ider niyāz

23

23a

KAŞİDE-İ ‘ABDİ EFENDİ

[fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Hāzret-i sultān Aħmed Hān-ı ‘ālī-menzilet
Yapdı bir kaşr-ı müferreħ irmesün aña ħalel
2. Şöyle bir kad virdi kim bu kaşra üstād-ı zamān
İremez tāk-ı bülendine meger tül-i emel
3. Hāķķa-i der mäh-ı nev saķfına encüm kevkebe
Āsitānı ħāķine yüz sürse ħurşide mahāl
4. Ser-firāz oldu felekden anda her bir naħl-i ter
Reşķ-i kad-i serv-i dil-cü virdi tūbāya kesel
5. Himmet-i tab ‘-ı bülend-i şehden oldu ol maķām
Zib ü zīynetde mişāl-i cennet olmuş mā-ħaşal
6. [Ol] budur kim görmemişdür ħāķķ-ı ‘ālem böyle
cāy
Vaz ‘ idelden ‘ālemüñ bünyādın üstād-ı ezel
7. Luţf idermiş vālidüm Bāķī’ye ey şāh-ı cihān
Hāzret-i sultān Süleymān ħāna virdükde ġazel
8. Ben ħuluñ pā-māl-i cevr-i sebķ-i aķrān olmasun
Pāyeme bir pāye luţf olsa virürdi devlet el

9. Nitekim bünyād-ı ‘ālem eyleye hergiz qarār
Devletüñ pâyende kılsun hâzret-i ¹¹¹

10. ‘**Abd-i** dā’î didi târîhini taḥsîn idüp
Cây-ı bî-mânend ü qaşr-ı kuşûr-ı bî-bedel

Sene 1021/1612

24

23b

AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ DĀ’İ BERĀY-I CİSR-İ SULTĀN

[fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün]

1. Pādişāhım cisriñ oldı ‘āleme cāy-ı mürür
Dā’imā ḥayrāta mā’il eyleye Ḥayy u Ğafūr
2. Beñzer ol cizr-i ‘azīme kim bu dünyā fi’l-meşel
Bir kurulmuş köpidür kim her gelen eyler ‘ubūr
3. Eylediñ bu cisri li’llāh Ḥaḫ bu kim ‘ālî-binā
Rāst kılsun kâmetüñ dünyāda Allāh el-ğurūr
4. Yapduğunda ḥān Aḥmed **Dā’î** târîhin didi
Cümle ‘ālem eyleye pā cizr-i sultāndan ‘ubūr

Sene 1023/1614

25

23b

KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ

[mefā’ ilün mefā’ ilün fe’ ülün]

1. Cihānda görme ğam ey şāh-ı ‘ālem
Murāduñca döne bu çerḫ-i ā’zam

¹¹¹ Devamı *Mecmûa*’da yazılmamıştır.

2. Sürür üzre mürür itsün zamāniñ
Mübārek-ḫāṭıra hiç kalmasun ğam
3. Esüp bād-ı şafā bāğ-ı ümīde
Açılsun ğonçe-i ḳalbiñ dem-ā-dem
4. N'ola düşdiyse bir verd-i muṭarrā
Ola naḥl-i vücūduñ sebz ü ḥurrem
5. Çü sensin sāye-i luṭf-ı ilāhī
Cihāndan zıll-i 'adliñ olmasun kem
6. Serīr-i saltanat üzre vücūduñ
Ola dāyim medār-ı naẓm-ı 'ālem
7. Ḥudā olsun mu'in ü dest-gīrūñ
Niğāhbāniñ ḫabīb-i Rabb-i ekrem
8. 'Azīz'üñ dāyimā budur du'āsı
Binā-yı 'izz ü devlet ola muḥkem

26

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHMMED

24a

EDENDİ

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

1. Eyledi bendesine yine şehin-şāh-ı cihān
Hırḳa-i ṭāhire-i fāḫire şuyın iḥsān
2. Āb-ı kevşer vire Ḥaḳ oña bedel ol şāha
Şol zamān kim ola maḥşerde ḫalāyık 'atşān
3. Ağzı suyn aḳıdur nehr-i Fırāt u Nil'iñ
Beñzemez ḳaṭresine çeşme-i āb-ı ḫayvān

4. Şişesi çerh-i müdevver gibi āyīne-misāl
Reşhasından dökülür āb-1 zülāl-i nīsān
5. Şāhib-i hırkadan irsün şeh-i devrāna meded
Eylesün reşha-1 luţfi anı dāyim reyyān
6. Nūş idüp āb-1 hayāt ol şeh-i ferhunde-şifāt
Yüz yigirmi yıl ola pādşeh-i devr-i zamān
7. Devlet ü cāh ile var kıanda varırısāñ
Āb-1 bārān-1 ni‘am dergahıña ola revān
8. Şuladı rāhıñı bārān ile ferrāş-1 şabā
N’ola şahrā-yı şafā ile iderseñ seyrān
9. Tūl-i iqbālīñ için şıdķ ile eyler da’vāt
Yüz urup dergāh-1 Mevlāya **Meĥemmed** her ān

27

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEĥEMMED

24a
EFENDİ

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Şabāhuñ hayr ola hoş geldüñ ey sultān-1 deryā-dil
Ne yaña ‘azm iderseñ devlet ü iqbāl ola vāşıl
2. Dıraht-1 baht u iqbālīñ hemīşe mīve-dār olsun
Ola eşcār-1 āmālūñde eşmār-1 münā ĥāşıl
3. Açılsun dā’imā ezhār-1 cūduñ nev-bahār olsun
Şabā anlardan olsun tıb-i ‘adli ‘āleme nāķıl
4. Hemīşe ĥurrem ü ser-sebz olup bostān-1 iclālūñ
O bostāna ola enhār-1 elţāf-1 Ĥudā sā’il

5. Umarız dergeh-i Hâkdan ki yaşıñ 'izz ü devletle
Serîr-i saltanatda yüz yigirmi sâl ola kâmil
6. Livâsı sâyesinde hazretüñ maḥşür ide Mevlâ
Livâ-yı şer'ini sultân Aḥmed oldı çün ḥâmil
7. Esüp dâyim şimâl-i luḫf-ı Hâk meşmül-i eltâf ol
Meḥammed bendeñe âşâr-ı luḫfuñ çün olur şâmil

28

24b
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEḤEMMED

[mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün]

1. Hudâ mübârek ide pâdişâhuma şaferi
Geçüp sa'âdet ile olmaya aniñ zararı
2. Nesîm-i 'izz ü sa'âdet mehebb-i devletinden
Ese beşaret ile bârigâhıña seherî
3. Şemîm-i luḫf ile hoş-bû olup nesîm-i şabâ
Ne dem eserse ire kûyına şehâ eşeri
4. Cemâl-i dâver-i devrânı görmege dil-âver
'Aceb mi bekleseler bendeler bu reh-güzeri
5. İdüp du'ânı **Meḥammed** şafâ-yı kalb ile der
Hudâ mübârek ide pâdişâhuma şaferi

KAŞİDE-İ NÂDİRİ EFENDİ¹¹²

[mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün]

1. Bi-ḥamdi'llāh meded kıldı baña iḥsānı Yezdānuñ
Ki yüz sürdüm kefi pâyına sultān-ı cihānuñ
2. Açıldı çeşm-i cān bī-nūr iken Beytü'l-ḥazan içre
Meger Ya'kūb-ı ser-gerdāniyem ol māh-ı
Ken'ān'uñ
3. Neden lāzım dil-i nālānı kūyından cüdā kılmak
Münāsib mi ayırmak bülbül-i zārın gülistānuñ
4. 'Aceb mi şimdi gönlüm hıdmetinde olsa pervāne
Ki çekdi zulmet-i hicrānıñ ol şem'-i fūrūzānuñ
5. Muḥaṣsal Nâdirî bir kâlib-ı bī-cān iken şimdi
Mesîḥāsâ dem-i cān-baḥşı ihyâ eyledi anuñ
6. Eger o pâdişāhuñ ism ü resmin bilmek isterseñ
Şu serverdür ki olmuş kâr-ı sâzı dîn ü dünyānuñ
7. O şāhin-şeh ki oldur zıll-ı pâki ḥazret-i Ḥaḳḳ'uñ
O şāhin-şeh ki oldur iftiḥārı āl-i 'Oşmān'uñ
8. Hudāvend-i 'adālet-pîşe sultān Aḥmed-i Ğāzî
Ki na'l-i sümme-i esbi tâcıdur şāhān-ı devrānuñ
9. Hudā mhr-i cemālin nūr-baḥş-ı kâ'ināt itsün
Cihānı rüşen itdükce cemāli mihr-i raḥşānuñ

¹¹² Nâdirî Divânı'nda bu kaside bulunmamaktadır. Külekçi Numan, Gâni-zâde Nâdirî, Hâyatı, Edebi Kişiliği, Eserler, Divânî ve Şihnâmesi'nin Tenkidli Metni, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü, 1985, Erzurum.

10. Zemīni pāy-ı taḥt-ı itsün āsūde tezelzūlden
Livā-i fetḥi olsun miḥveri gerdūn-i gerdānuñ

30

25a

AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ DĀ'İYĀ BERĀY-I SULTĀN

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1. Merḥabā ey 'ıyd-ı ferḥunde-likā
Maḥdemüñden cān u dil buldı şafā
2. Gördiler çünkim mübārek yüzüñi
Şalınursa dost dost ile sezā
3. 'Ālemi devr itse ṭolābveş
Yār ile kimse dimez çün ü çerā
4. İntizār ile cihān olmuşdı zār
Kim ne vaḫt el vire būs-ı dil-rubā
5. Dest-būs-ı yāra olmasañ sebeb
Bu kadar 'izzet olur mıydı sañā
6. Beñzediñ şol yār-i hercāyiye līk
Ḥalkı ṭonatmaḫ oña 'ādet ola
7. Didiler çün 'ıyd-ı aḫhā nāmuña
İtseler cānlar saña ḫurbān n'ola
8. Oldı ḫurbān çün Ḥalīl'üñ sünneti
Vācib oldı sünneti itmek edā
9. 'ıyd odur kim göreler yāruñ yüzün
Rūḥ-ı mecrūḫa irişe tā şifā

10. Ka‘be-i kŭyında terk-i cān ide
Merve haqqı-çün bulur her dem şafā
11. Hażret-i sulţān Aħmed’i kim anuñ
Āsitānına iderler cān fidā
12. Dīn-i Aħmed şıdķ-ı Bŭ Bekr andadur
Hem daħı ‘adl-i ‘Ömer ‘Oğmān-ħayā
13. Cŭd ile oldu ‘alī şānı ‘Alī
Bŭ Ĥanīfe-mezheb ũ Yŭsuf-likā
14. Ayuñ on dŭrdi gibi itdi zuhŭr
Oldı on dŭrdinci şāh-ı pŭr-ziyā
15. Bendesi olmağa ‘ālem cān virŭr
‘Āleme sulţān olur ol gŭyiyā
16. Gice gŭndŭz olur aña Ķadr u ‘ıyd
Cān u dil ol derde bulur hem devā
17. Ĥidmet-i ĝilmānı oldu çŭn naşīb
Saña yetmez mi bu devlet **Dā**’i’ya
18. Rŭz [u] şeb hem ni‘metidŭr yidigŭñ
Eyle pes bu ni‘mete ĥamd ũ şenā
19. Yŭze gelŭr sende yok şey’-i ĥaķīr
Yŭz yire ķo eyle ol şāha du‘ā
20. Gerçi kim dŭnyāda eşyā ķok durur
Cŭmleden evlā du‘ādur ser-verā
21. Oldı zīrā kim du‘ā redd-i ķazā
Pes du‘ā aşl-ı ‘ibādetdŭr şehā

22. Hâk murâdâtın vire şâhuñ temâm
Nice 'iyda irgüre zâtn Hüdâ

23. Hem mübârek ide 'iyd-ı eşrefi
Eyleye dâyim Hüdâ yüz biñ 'atâ

31

25b

KAŞİDE-İ 'AFVÎ

[fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün]

1. Burc-i rif'atden tülû' itdi meh-i envâr-ı 'iyd
'Äleme 'arz eyledi luţf eyleyüp dîdâr-ı 'iyd
2. Kıldı âfâkı mu'aţtar nesme-i 'anber-şemîm
İtdi enfâs-ı şabâyı 'äleme îşâr-ı 'iyd
3. Vahtidür bâzâr-ı dehr içre açarsa kârgâh
Micmer-i luţf ile oldı gūyiyâ 'aţtar 'iyd
4. Gūş kıldum bir seher hâtif dilâ kıldı nidâ
Kim diler dergâh-ı şâha sürmege ruşsâr 'iyd
5. Ka'be-i maşûddur dergâhı ol şâhuñ meger
Oña yüz sürmek için kıldı yine tekrâr 'iyd
6. Zıll-i Yezdân hazret-i sultân Aḥmed ḥân kim
Äsitân-ı devletine yüz sürer her bâr 'iyd
7. Şâh-bâz-ı evc-i devlet âfitâb-ı burc-ı luţf
Pertev-i nûrundan alur dâyimâ envâr 'iyd

8. Ellerin açmış du‘āya her şecer huccācvar
Cān u dilden eyledi āmīnine güftār ‘ıyd
9. Virmek için devleti şem‘ine ol şāhuñ ziyā
Mihr u māh ile nücūmı eyledi bīdār ‘ıyd
10. Saltanat tahtında her dem şād-kām olsun diyü
Eyledi kırbān cānın ol şehe nā-çār ‘ıyd
11. Bulmasa nām-ı şerif-iyle eger bir dem şeref
Tutmaz idi şādīlıqden ‘ālemi hemvār ‘ıyd
12. ‘ıydgāh-ı şevketini ‘Avfiyā vaşf eylediñ
Aç elüñ şimdi du‘āya eylesün iş‘ār ‘ıyd
13. Kevkeb-i bahtın Hudāyā eyle luţfuñla münir
Devlet-i eyyāmına ‘arz eylesün dīdār ‘ıyd

32

26a

KAŞİDE-İ HÂFİZ AHMED PÂŞA¹¹³

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

I

1. Pādişāhum zātuña lāyıkdur ancak taht u tād
2. Dergeh-i a‘lāña şāhlar ‘arz iderler ihtiyāc
3. Gördi-kim sāyeñden özge cāy-ı rāhat kalmadı
4. İlçisin şalup ‘Acem şāhı bulupdur ibtihāc
5. Āsitānuñda kuluñdur Hüsrevā hān-ı Kıırım
6. Pādişāhān-ı cihān gönderse saña n’ola bāc
7. ‘Asker-i bī-ḥaddiñe hergiz muķābil olımaz
8. Şāha dimişler gibi serdār önünden tırma kaç

¹¹³ Hâfiz Ahmed Paşa Dîvânı’nda bu manzume bulunmamaktadır.

Serdal Tosun, “Hâfiz Ahmed Paşa Dîvânı ve İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2011.

9. Hâk budur havf u haşardan ‘âlem içre ıurtılır
10. Hüsni hulkuñla şehâ her kim iderse imtizâc
11. Gördi yoğdur derd-i bî-dermânına hergiz ‘ilâc
12. Virdi sultân Ağmed’e şâh-ı ‘Acem âhir ĥarâc

II

1. Mihr-i ‘adlũñ ile cihân ki pür-nürdür
2. Hâk-i pâyũñ çeşmine her kim ki çekmez kürdür
3. Ğayrı şehler pâyesinde sen Süleymân-ĥařmetũñ
4. Ğidmetinde her birisi dâne-keş bir mürdür
5. Mülk-i Āzerbâycân’ın niçe kez itdũñ ĥarâb
6. ‘Âr itmez mi ‘aceb bilseñ niçũñ mağrürdür
7. Elde şamşâmı uzundur Āl-i ‘Oşmân’uñ bilür
8. Ğaddini bilmez degüldür neylesũñ mecbürdür
9. Ğapuña irsâl idelden bu ĥarâc-ı bâcını
10. Câmeye şığmaz vücũdı ol ĥadar mesrürdür
11. Gördi yoğdur derd-i bî-dermânına hergiz ‘ilâc
12. Virdi sultân Ağmed’e şâh-ı ‘Acem âhir ĥarâc

III¹¹⁴

1. Ğavf-ı řimřirũñle řâhuñ bağrı başı yâredür
2. İki gün bir yerde oturmaz ‘aceb âvâredür
3. Nâdim olup itdüği birkaç gün ol ser-keşlige
4. Câmesi doğunmadan eđniñde pâre pâredür
5. Nâr-ı ĥahruñdan erir Rüyîn-ten olsa ‘âķıbet
6. Tıtalum peklilde anıñ ĥalbi seng-i ĥâredür

33

ĶAŞİDEİ BERĀY-I SULTĀN AĞMED ĞĀN

[fâ ‘ilâtũñ fâ ‘ilâtũñ fâ ‘ilâtũñ fâ ‘ilũñ]

1. Dâver-i gerdũn-mağarr pâdişah-ı bağr u ber
Mihr-i münîr-i cihân [u] zıll-i zelîl-i Ğudây

27a

¹¹⁴ Manzumenin devamı 28a-28b varakları arasında yer almaktadır.

2. Ol kim olurdu şebîh kaşır-ı zer-endūdına
Günbed-i çārüm eger [ki]olsa idi ‘arş-sāy
3. İtmek için rüz u şeb anda havās ile seyr
Hāşkōyūñ bāğcesin eyledi halvet-serāy
4. ‘Ālemi devir ideli çeşm-i felek görmemiş
Böyle müferrih-maḥall [u] böyle şafā-baḥş cāy
5. H̄ābda ger fi’l-meşel görse idi revnākın
Bir daḥı [kim]bāğ-ı İrem olmaz idi ḥod-nümāy
6. Resm-i bināsı garīb manzarası dil-firīb
Āb u hevāsı laṭīf medd-i başar-ı dil-güşāy
7. Niçe suḥan-āferīn ṭālib-i tāriḥ iken
Söyledi bir ehl-i ṭab‘ kaşr-ı sa‘ādet-fezāy

Sene 1023/1614

34

27a

KAŞİDE-İ NĀDİRİ EFENDİ¹¹⁵

[mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. Zihī şikār-ı hümāyün Hüsrev-i islām
Ki gūş idüp anı görende reşk ider Behrām
2. Zemīni eyledi lertzende yüz şīr-efken
Sipihri eyledi ser-geşte bāz-ı ḥūn-āşām
3. O şāha virdi Ḥudā şevket-i Süleymān’ı
‘Aceb mi itse vuḥūş-ı ṭuyūrı emrine rām

¹¹⁵ Bu manzume NDnda VIII. Kaside olarak yer almaktadır. Dîvân’da “Kasîde-i Mîmiyye Berây-ı Sultân Ahmed Hân” başlığıyla başlayan kaside 41 beyittir. Mecmuada ise “Kasîde-i Nâdirî Efendi” başlığıyla başlayan kaside 19 beyit yer almaktadır. s. 125

4. Ne rüz-1 haşr idi kim cem ' olup benī Ādem
İhāta itdi vuḥūşı ḥilāf-1 rüz-1 kıyām
5. Şaçıldı dāne-i erzen gibi şerār-1 tūfeng
Tuyūra dā'ire-i ' asker oldu ḥalka-i dām
6. Segirdi yeryüziñün çeşmi ditredi müjesi
Çü tır-i ḥurde ğazāl oldu mużtarib-endām
7. Şalındı ğulgule-i ṭabl-bāz ile şeh-bāz
O rüz-1 sa'd aña olmışdı var ise bayram
8. ' Aceb mi kebk-i derīye açılsa kütlu kapu
Ki düşdi bāz-1 şehūñ pāyine idince ḥırām
9. Perī-şıfat per ü bāl açdı merd-i tır-keş bend
' Aceb perīdür o kim kār-1 gürgī itdi temām
10. Atıldı geldi velī oldu cismi şad-pāre
Ġubār-1 ' askeri çünkim peleng şandı ğumām
11. Kelāmı laḳlaḳadur diyü bāz diñlemedi
Ne deñlü aña yolundıysa laḳlaḳ-1 nā-kām
12. Külüñgi yaḳdı hevāda külün şavurdı göge
Tūfengden meh-i nev gibi çerḥe çıḳdı zirām
13. Şu üzre baṭ ki şurāḥīveş oldu gerden-keş
Koyuldu aña çakır itdi pūr-mey-i gül-fām
14. Meger aña elif-i rumḥı itdiler idḥāl
Kıyāma geldügi dem ḥırsuñ oldu ḳāmeti lām

15. Öñünce kaçdı müdürāt içün senüñ har-güş
Uzun kulakdan işitmişdi neydüğini tamam
16. Bırakdı post içün şanki kürküni rübāh
Şu dem ki postını yüzdi yüzi hun-āşām
17. O kuṭb-ı ‘āleme cān atdı geldi āhūlar
Muhaşşılı bu ki yokdur kerāmetinde kelām
18. Zihī şehin-şeh-i ‘adil hıdīv-i deryā-dil
Hayāt-baḥş-ı efāzıl şeh-i sitāre-gulām
19. Cenāb-ı Dāver-i devr-i zemāne Aḥmed Ḥān
Ki nūr-ı ṭal‘atıdur āfitāb-ı ḥüsn-i nizām

37¹¹⁶

28a

KAŞİDE-İ HÂFİZ AHMED PÂŞA
[fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

I

1. Bir zaman ile alur ğaddār elinden intikām
2. Pādişāhuñ tīg-i ser-tīzi ‘aceb ğaddārdur
3. Zaḥmınuñ gördi cihān içre ‘ilācın bulmadı
4. Sā’ il olmuşdur kapunda şimdi bir bī-çāredür
5. Gördi yokdur derd-i bī-dermānına hergiz ‘ilāc
6. Virdi sulṭān Aḥmed’e şāh-ı ‘Acem āḥir ḥarāc

II

1. ‘Ālem içre kendüye bir cāy-ı rāḥat kalmadı
2. Çehresi ğamdan bozuldı gitdi ḥālet kalmadı
3. Yanına kalur şanurdı itdügi ḥıffetleri
4. Her ne deñlü var ise itdi şeķāvet kalmadı
5. Hoş tedārik eyledi şulḥ u şalāḥa tıtdı yüz

¹¹⁶ Bu maznume Hâfiz Ahmed Paşa Dîvân’ında yoktur.

6. Milki içre gördi kim hiç istirâhat kalmadı
7. Gör muhâlif olmağın ber-geşte oldı devleti
8. Dost düşmân yüzine bakmağa şüret kalmadı
9. Kaçdı serdâruñ öniñden oldı rüsvâ-yı cihân
10. Kevkebinde hâşılı gitdi sa'âdet kalmadı
11. Gördi yoqdur derd-i bî-dermânına hergiz 'ilâc
12. Virdi sulţân Aḥmed'e şâh-ı 'Acem âḫir ḫarâc

III

1. Vehme düşmişdür teğâfûl itdügüñden bir zamân
2. Teng olur başına bildi tâcı gibi bu cihân
3. Bî-'aded 'asker ile serdâruñ görüp bir yerde
4. Kaçdı itdi kendüñi Kômür Deresi'nden nihân
5. Zaḥm-hürde bir şikârundur şikâristânda ol
6. 'Âkıbet biñ ḫavf ile virür senüñ yoluñda cân
7. Kendüñi şimdi mülâzım kullaruñdan 'add ider
8. Bir kuluñ olmak diler ḫân-ı Kırım gibi hemân
9. **Hâfız** aña raḥm iderse şâh-ı 'âlem vaḫtidür
10. Gice gündüz vird-i zikrin dilde itmiş el-emân
11. Gördi yoqdur derd-i bî-dermânına hergiz 'ilâc
12. Virdi sulţân Aḥmed'e şâh-ı 'Acem âḫir ḫarâc

38

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEḤEMMED

28b

EFENDİ

[mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün]

1. Şâ lup luḫfi eli evc-i semâ-yı himmete şâhîn
Bize ol Dâver-i dîn yine iḫsân itdi bıldırcın
2. Hümâ-yı himmeti pervâz idüp evc-i 'inâyetde
Ola luḫf u kerem ol şâh-bâr-ı devlete âyîn

3. Nesīm irgürsin eṭrāfa şemīm-i müşk-i elṭāfin
O bŷy-ı ‘anberīnden hişşe alsun Çīn ile mā-Çīn
4. Hemīşe taḥt-ı baḥt űstinde űīrīn-kām olup ol űāh
Mezāk-ı cāmı itsűn űeker-i iḥsān ile űīrīn
5. Ṭoĝa burc-ı sa‘ādetden ilāhī kevkeb-i baḥtı
Görine tā felekde mihr ű māh u aḥter ű pervīn
6. Emīn olup zemīn devrinde ‘ālem pűr-emān olsun
Serīr-i salṭanat űstinde bulsun dā’imā temkīn
7. Du‘ā-yı devletin eyler **Meḥammed** cān ile dilden
Ḳabűl-ı Ḥaḳḳ iḥűn aña disűn Rűḥű’l-emīn āmīn

39

28b
EFENDİ

ḲAŞİDE-İ űEYḤŪ’L-İSLĀM MEHEMMED

[mefā’ilűn mefā’ilűn fe’űlűn]

1. Cihān bāĝında tā kim aḥıla gűl
Gűl-i ḥandān gibi dāyım aḥıl gűl
2. Olup ḥurrem gűlistān-ı vűcűduñ
Derűn-ı dűűmenān yanup ola kűl
3. İdűp gűyendelik vaűfuñla da’im
Öte gűlzār-ı iḳbālűñde bűlbűl
4. Gűlűp rűy-ı űmīdűñ gűlűen iḥre
Sen ol ey űāh-ı ‘ālem űād u űengűl
5. **Meḥammed** dāyım eyler bu du‘āyı
Ki baḥtuñ gűlűeninde aḥıla gűl

28b
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED

[mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün]

1. Olup şems-i sa'âdet âşikâre
Şafâ geldi diyâr-ı Üskidar'e
2. Hemîşe sâye-i 'izzet-medârûñ
Şeref-bağş ide her dâr u diyâre
3. Sa'âdetdür şehâ kurb-ı civârîñ
Bi-ğamdi'llâh ki irdûñ ol civâre
4. Hemîşe sâyeñ olsun üstümüzde
İrişsün halk o zıll-i pây-i dâre
5. Yetişsün yüz yigirmi sâle 'ömrûñ
Şeref-bağş ol serîr-i 'itibâre
6. Zamānuñda olup 'ālî-ğazâlar
Cezâlar vir 'adū-yı hâksâre
7. Umarız fetḥ ü nuşret saña Ḥağ'dan
Yüz urup bârgâh-ı kirdgâre

29a
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

1. Düşen gonce o nahle gülbün-i luḫfa fedâ olsun
Cihân bâğında bâkî ol gül-i bâğ-ı şafâ olsun

2. Vücūdın hazret-i Hak hıfz idüp ol dāver-i devriñ
Serīr-i salṭanatda dāyimā zıll-i Hudā olsun
3. Görünsün şafha-i mir'āt-ı kalbinde şafā resmi
Cilā-bahşā olup āyīne-i 'ālem-nümā olsun
4. Hudā eksikligin göstermesün ol şāh-ı devrānuñ
Bekā bulup cihānda devleti bī-müntehā olsun
5. Şafā u Merve haqqı-çün o şāhin-şāh-ı deryā-dil
Hemīşe hādīm-i beyt-i Harām-ı pür-şafā olsun
6. Habību'llāh olup her kār hayrında meded-kārı
Mu'īn-i dīni rūh-ı çār-yār-ı bā-şafā olsun
7. Du'ā-ı devletin eyler **Meḥemmed** şıdık ile dāyīm
Kabūl-i bārgāh-ı ḥālīk-ı arz u semā olsun

42

29b

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ

[mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün]

1. Cihānuñ rūhısın ey şāh-ı 'ālem
Dil-i pākīzeñe hīç gelmesün ğam
2. N'ola bir berg-i gül düşdiyse ḥāke
Gülistān-ı vücūduñ ola ḥurrem
3. Saçılsun reşha-i luṭf-ı ilāhī
Açılsun gönçe-i luṭfuñ dem-ā-dem
4. Nihāl-i bahtı dāyım ola şābit
O naḥliñ berg ü bārı olmasun kem

5. Gice gündüz şafâ vü 'işret olsun
Enîs-i bezm-i hâs u yâr-ı hem-dem
6. Kilîd-i feth ü nuşret ola şâhum
Yed-i te'yîdiñe dâyim müselleme
7. Mu'ammer eyle yâ Rabb pâdişâhı
Bi-hakk-ı Ka'be vü rûkn-i mu'azam
8. 'Azîz'ün böyledir dâyim du'âsı
Binâ-yı aşr-ı devlet ola muhkem

43

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHMMED

29b
EFENDİ

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

1. Dâver-i devrân beni ihsân ile yâd eyledi
Umaram şâd ola dâyim kalbümü şâd eyledi
2. Âşikâr etdi şikâr ihsân idüp eltâfını
Luţfi şehbâzın gönül murğına şayyâd eyledi
3. Hâne-i dil hâr hâr-ı hüznle vîrân iken
Himmet-i mi'mâr-i luţfi yapıdı âbâd eyledi
4. Eyleyüp bu dâ'î-i hâşa 'inâyetle nazâr
İltifâtı bendesin maşsûd-ı hussâd eyledi
5. Serv-i âzâd ola gülzâr-ı cihâna kâmeti
Bendesin bend-i elemden çünki âzâd eyledi
6. Dâyimâ olsun serîr-ârâ-yı taht-ı salţanat
Kim esâs-ı hâne-i ihsânı bünyâd eyledi

7. Dād-ḥ̣āha dāyimā ol pādīṣāh olsun penāh
Kim murādın ‘adl ü iḥsān maḳsādın dād eyledi
8. Rūh-ı pāki faḥr-ı ‘ālemden meded irsün oña
Çün mu‘īn olup bu dīne ṣer‘i imdād eyledi
9. Ḥāzret-i Ḥaḳ’dan olup ol dāvere ‘ömr-i medīd
Bu **Meḥemmed** yüz sürüp dergāha feryād eyledi

44

30a
AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ ‘ABDİ BERĀY-I SULTĀN

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Vücūd-ı pāk-ı sultānī dem-ā-dem ber-ḳarār olsun
Şeh-i Aḥmed Sikender-fer cihāna şehriyār olsun
2. Zemīn ile zamān ḳā‘im olunca işbu ‘ālemde
Serīr-i salṭanatda [kim] hemīşe kām-kār olsun
3. Cenāb-ı kibriyānuñ hem olup manzūrı ḥān
Aḥmed
Süleymān-ı zamān olup cihānda pāyidār olsun
4. İrūben ‘avn-i rabbānī dilerem şāh-ı devrāna
Cihānuñ şehleri anıñ öñünde ḥākisār olsun
5. Ḳılup fetḥ ü zafer deştin ‘alemleri şehūñ gül-gūn
Açılıp milket-i ‘Oṣmān dem-ā-dem nev-bahār
olsun

6. Hābābāsā dōne başı ‘adūnuñ seyl-i hūn içre
Dem-ā-dem seyf-i tizinden vilāyet müşg-i bār
olsun
7. Bed-endiřān esīr olup dem-ā-dem baħr ile berde
Hużūr-ı şehriyārīde eli bađlu figār olsun
8. Kıra seyfi cihān-gīrī ‘adū-yı bed-fi ‘ālī hem
Rezimde çeřmi a‘dānuñ dilerem pūr-řerār olsun
9. Ser-ā-ser rub‘-ı meskūnı getürüp fetħ ü teşhīre
‘Adūnuñ illerin tārāc-ı şehe her dem řikār olsun
10. Cenāh-ı ‘adl ü iħsānı řalup hoş rub‘-ı meskūna
Şehūñ zıll-i zelīlinde kāmı halk sāyedār olsun
11. Süvār olup şeh-i ‘ālem sa‘ādet raħşına dāyim
Hidāyet kisvetin dāyim dilerem cāmedār olsun
12. Niçe ‘ıyd u feraħ-baħşa ire řiħatle hān Aħmed
Şebi kadr ü demi sa‘d ü yaşı anuñ hezār olsun
13. Hūlūř ile du‘ā ider bu ‘**Abdi-i** kemterīn řāfi
Şehin-řāh-ı cihān Aħmed ‘adilden lānedār olsun

45

KAŞİDEİ BERĀY-I SULTĀN AĞMED HĀN
[fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn]

1. Sidre-i salţanat u kıble-i eřrāf ü kirām
Merkez-i ma‘dilet ü Ka‘be-i ġarrā-i celāl
2. Bezmine gelse hacīl ola gide řāh-ı Kūbād
Rezmine gelse muřāf idemeye Rüstem-i Zāl

30b

3. T̄ı̄b-i aḥlāk-ı hevāsıyla cihān oldı cinān
Cārī aḥkāmı şuyı niteki cennetde zülāl
4. Sāye-i ‘adliñ ile ḥalk-ı cihān āsūde
Māye-i bezlūñ ile ehl-i zamāne ḥoş-ḥāl
5. Şalalı ‘adlūñ eli mervaḥa-i imkānı
Ḥ̄ñ-ı emn üzre ta‘addī megesi açmadı bal
6. Şıyt-ı ‘adlūñle ta‘addi bulalı şahrā-yı cihān¹¹⁷
Hem-dem olup şalınur şır ü jiyān ile ğazāl
7. K̄anı bir sencileyin saltanat atına süvār
Şeh-i ferḥunde-cemāl ü melik ü ferruḥ-fāl
8. Gelmedi gelmeyiser döneli dolāb-ı felek
Saltanat baĝına kaddūñ gibi bir tāze nihāl
9. Gevher-i dürc-i siyādet melik ü milk-i kerem
Aḥter-i burc-ı sa‘ādet şeh-i ferḥunde-ḥişāl
10. Cān-ı maḥşūd-ı cihān ḥazret-i sulṭān Aḥmed
Zātını eşref-i ḥalk itdi Ḥudā-yı müte‘āl

46

NA‘T-I ŞERİF

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Eger görmezsem ey maḥbūb-ı ḥaḳ ruḥsār-ı gül-
gūnuñ
Dükenmez mācerāsı ḥaşr olunca çeşm-i pür-ḥūnuñ

¹¹⁷ Mısrada hece fazlalığından kaynaklanan vezin problemi vardır.

2. Firākuñla alursam vādī-i ayretde ser-gerdān
İki gözden nümūdārī aar Seyhūn ü Ceyhūn’uñ
3. Görüp her serv-addiñ yādına an alasun dīde
Eger görmek nasīb olmazsa nal-i add-i mevzūnuñ
4. Olur lü’lü-i lālā gibi her bir atresi akuñ
Temāşā eylemezsem ‘adini ol dürr-i meknūnuñ
5. Bulunmaz bir meges perrince rāat zıll-i maşerde
Hümāveş şāye şalmazsa eger zülf-i hümāyunuñ
6. Eger kim āfitāb-ı rūyuñ olmazsa ziyā-başā
Ziyā virmez baa mihr-i münīr-i er-i gerdūnuñ
7. Hilāl-i ebruvānuñ urresin görmezse eşm-i cān
Meemmed bu muarrer ‘ıydı olmaz alb-i
mazūnuñ

47

31a

DİGER NA‘T-I ŞERİF

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Hümā-i evc-i rif‘atdür ser-i zülf-i hümāyunuñ
Per-i şeh-bāz-ı himmetidür iki isū-yı şeb-unuñ
2. Binān-ı *ve’l-alem*¹¹⁸ barmalaruñ resmin beyān
eyler
aşuñ sırrın müfessir ibtidāsı sūre-i Nūn’uñ
3. Dişün şol lü’lü-i lālā-i ‘ummān-ı ma‘ārifdür
Ki adr ü ıymeti yok aa nisbet dürr-i meknūnuñ

¹¹⁸‘aleme’ Kurān-ı Kerim. 68/1

4. Dehānuñ nükte-i mevhumı hall-i münhemāt eyler
Zebānuñ fetḥ ider gencīnesin her sırr-ı maḥzūnuñ
5. İder bülbülleri dem-beste murğān-ı ser-i kūyuñ
Kızardır gülleri gülşende reng-i rüy-ı gül-gūnuñ
6. Komadı ‘arşda tūbāya rağbet ferşde serv
Gülistān-ı risālet naḥli olan kadd-i mevzūnuñ
7. Şeb-i İsrāda pāy-endāzı dirsən şāh-ı mi ‘rācuñ
Kumāş-ı atlası bu çerḥ-i nīlū-reng-i gerdūnuñ
8. Muḥammed yā resūlu’ llāh diler elṭāfi kapuñda
N’ola mesrūr iderseñ kalbini ol ‘abd-i maḥzūnuñ
9. Hümā gibi şalup maḥşerde zūlfüñ başına sāye
Aña fermān iḥsān eylesün ḥaṭṭ-ı hümāyūnuñ

48

31b

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-‘ABDÜ’L-ĠANİ

[mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün]

1. Kerāmet menba‘ı zıll-i Ḥudā ol şāhib-i idrāk
Kazup mermerde sikke Mekke[y]i termīm iden bī-
pāk
2. Cedīd oldı zer-i Mīz-āb-ı Raḥmet devr-i ‘adlinde
Muṭallā kıldı minber kubbelerini itmeyüp imsāk
3. O şāhin-şāh-ı baḥr ü ber-çün itdi Ka‘be[y]i ta‘zīm
Anı dāyim ide Ḥaḳ döndüginde kubbeye-i eflāk
4. Hemīşe öyle ḥayrāt eylemekden olmasun ḥālī
Olup dil-şād aḥbābı vü a‘dāsı ola ğamnāk

5. Kuşadup sım ü zerle hâtif-i kudsi didi târîh
Dem-i ‘adlinde sulţân Aḥmed’in Ka‘be kuşandı pāk
Sene 1021/1612

49

31b

DİGER

[mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün]

1. Hülüş-ı kalb ile termīm çün itdi sulţân Aḥmed ḥān
İdüp ta‘mîr-i Beytu’llāh niçeye itdi hem iḥsān
2. Cidār-ı Ka‘be bel virdi anuñ devrinde el virdi
Miyāne itdi kuşağıña ḥarcadı niçe hemyān
3. Bu resmi itdi şāhāne kuşatdı pādişāhāne
Ki mağfūr ola behāne eşer oldı niçe devrān
4. Virüp tezhīb ile revnaḵ bu kıbledür daḡı elyaḵ
Ki sım ü zer ile el-ḥaḵḵ ‘aceb şān virdi ol sulţān
5. Çü mîz-āb oldı altundan revāndur rahmet altından
Bu rif‘at buldı zātından yüceldi oldı ‘ālî-şān
6. Hudādan luṭf olup buña niçeler bugüni aña
Ki ḥaḵdur dest-gîr aña ‘aceb luṭf itdi ol Raḥmān
7. Çün itmām itdi termīmin ki tekmiḵ itdi ta‘zīmīn
Yerinde itdi tekrīmin ki cürmin ‘afv ide Ğufrān
8. Bu devlet kimseye olmaz çü¹¹⁹ dünyā kimseye
ḵalmaz
Hevā-yı nefse aldanmaz o ğayret ıssı Aḥmed ḥān

¹¹⁹ Vezin gereği ‘çün’ kelimesi ‘çü’ okunmuştur.

9. Yigirmi birle elfinde niçe hayr itdi qurbinde
Du‘ālar oldı haqqında qabūl it rabbenā Subhān

Sene 1021/1612¹²⁰

32a

DĪGER

1. Şevkūn ‘aşkun fil-ḥalā’ik-i evcebā
2. Termīm beytu’llāh ‘uzime mecduh
3. Fe-bi-şevkihim şedde ve ileyhi verraḥu
4. Ve bi-‘aşk-il-sultān Aḥmed şeddeh

Sene 1021/1612

50¹²¹

32a

DĪGER

1. İlāh şeyyid lil-Ka‘beti bunyā nuhā
Hellā şuyyide lil-Ka‘beti bunyā nuhā

Sene 1021/1612

51

32a

KAŞĪDEĪ BERĀY-I SULTĀN AḤMED ḤĀN

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Du‘ālar eyler cihān ḥalkı sultān ibn-i sultāne¹²²
Ḥudā irgüre niçe qadr ü‘ıyd ile (...)
2. Şehin-şāh-ı zamān şāhib-kerem ḥān Aḥmed-i ‘ādil
Felek mişlin getürmez pādişāhuñ işbu devrāne

¹²⁰ Kâinâttaki aşkı ve özlemi,
Yüceltilmiş Allah’ın beytini onarmak vacib kıldı.
Halkı (Beytullah’a karşı) özlemle kendilerine çekip gevşettiler.
Sultan Ahmed’in aşkıyla kendisine çekti.

¹²¹ Ka‘be’nin esas mimarı Allah’tır
Ka‘be’nin esasını inşa edildi.

¹²² Metinde “Du‘ālar eyler cihān ḥalkı o sultān ibn-i sultāne” şeklindedir. Vezin gereği “o”
okunmamıştır.

3. FÜRÜZÂN ola ta yevmi`l-kıyāme devleti şem`i
Revādur zāt-ı pāki ḥaḳdan iḥsān-ı firāvāne
4. Kerem-i cūd u mürüvvet münḥaşır şān-ı şerīfine
Olupdur iltifātı ile ma`mūr ḳalb-i virāne
5. Güşāde bāreka`llāh her cihetle ṭālī` vü baḥtı
Mükemmel cümle āyīn-i selātīn ṭarz-ı şāhāne
6. Olur cūd ile şāh-ı dīn niçe düşmişlere dest-gır
Mu`īn ola hemīşe Ḥaḳ te`ālā dest-gırāna
7. Devām-ı devleti ad`iyyesin derbān-ı tezkār it
Bu günde ḥazret-i ḥünkār bahāne ister iḥsāne

52

32b

KAŞİDEİ BERĀY-I SULTĀN AḤMED ḤĀN
[mef`ülü fā`ilātü mefā`ilü fā`ilün]

1. Ey server-i ser-āmed ü ser-ḥayl-i enbiyā
Ey şehsüvār-ı `arşa-i efdāl ü iştifā
2. Ey serv-i ser-firāz-ı gülistān-ı irtizā
V`ey gülbün-i risālet ü ve`y verd-i ictibā
3. Ḳavseyn-i ḳurba kıldı işāret ḥavācibiñ
Engüşt-i mu`ciziñ ḳameri eyledi dü-tā
4. Faḥr-i rüsül durur laḳabiñ ey resül-ı Ḥaḳ
Nāmiñ Muḥammed Aḥmed ü Maḥmūd ü Muştafā
5. Cārū-keş-i cenānbuñ eyā Ka`be-i emel
Merve ḥaḳı ḳapuñda bulur sa`y ile şafā

6. Ol şeh ki hizmet-i haremeyn itdi şıdık ile
Buldı tapuñda ‘izzet-i sermed be-her-serā
7. İcrā-yı emr-i şer‘iñ ider sünnetiñ tutup
İmzā-yı seyfi ‘adliñe itmişdür iktidā
8. Bezl it o şāha nuşretüñi cünd-i haķ ile
Ya şāhibü’l-nübüvvet yā rāfi’ü’l-livā
9. Şāfi-i dil-şikeste[ye] hem kı1 şefā‘ati
Yā hātümü’r-risālet yā Şāfi’ü’l-verā

33a

**KAŞİDE-İ ĞANİ-ZĀDE EFENDİ BERĀY-I
SULTĀN AĦMED ĦĀN¹²³**

[mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. O pādişāh-ı melāyik sipāh-ı ğāzī kim
Ħümāy-ı himmetinüñ şaydıdur mülük-i ‘izām
2. Ziyā-i ħanceri rüy-ı zemīne nūr-ı şalāĥ
Ğubār-ı ‘askeri Zāl-ī sipihre ‘itr-meşām
3. Sümm-i semendi küleh-baĥş-ı serverān-ı cihān
Ħam-ı kemendi gülü-ĝir-i ser-keşān-ı li’ām
4. Kefen ber-gerden olup şāhlar gelür derīne
O Ka‘be niyyetine her biri giyer iĥrām
5. Kevākib-i zer ile kehkeşān olur rāĥı
Gedālara saçup altun eylese in‘ām
6. Mişal-i kelle-i sükker olurdı şad-pāre
Yeseydi ħarbet-i ğürz-i girānını ehrām

¹²³ Bu manzume Nâdirî Dîvânı’nda yoktur.

7. Teninde pulıdur ol halka halka cevherler
‘Aceb mi baħr-ı kefinde neheng olursa ħüssām
8. Şihāb şanma ki şemşiri düşdi destinden
Görüp mehābetini gökde ditredi Behrām
9. Du‘āya başlasañ ey **Nādirī** münāsibdür
Elem virür şaħın ol tab‘-ı pāke tül-i kelām
10. Hemişe tā ki uçup şāh-bāz-ı zerrīn-bāl
Ola şikārı mülemma ‘ğurāb-ı zulmet-i şām
11. Cenāb-ı şāh-ı cihān ser-firāz-ı ‘ālem olup
Şikār-ı kemteri olsun ‘adū-yı bed-fercām
12. Vücūdı dāyim olup taħt-gāh-ı ‘izzetde
Zamān-ı devletine hergiz olmasun encām

53

33b

AĞMED ĖĖĖN¹²⁴

KAŞİDE-İ ĖĖLETİ BERĖY-I SULTĖN

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Benem kim yüz sürüp dāmān-ı sultān-ı cihān-bāne
Bu iĖbāliyle reşküm Ėalmadı milk-i Süleymān’e
2. Şu mürem ben ki himmet Ėırmeninden Ėūşe-Ėin
oldum
Ėomazken düşmen-i bed-Ėāh andan almağa dāne

¹²⁴ Hāletī Dīvānı’nda bu kaside “Der Medh-i Sultān Ahmed Hān İstanbul Kādısı oldukda Dinilmişdür” başlığında yer almıştır, 18 beyittir, K.13, s.190
Kaya, Bayram Ali. Azmizāde Hāletī Dīvānı. (Doktora Tezi)Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Entitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 1996. Edirne.

3. Şu murğam ben ki çekdüm gülbün-i maşşūdī āğūşa
‘Adū taħmın iderken sīnemi ħār-ı muğaylāne
4. Kazā-yı taħt-gāh-ı Ħüsrev-i devrānı aķduķça
Çıķardı dūd-ı şem‘-i ħasretüm eyvānı Keyvāne
5. Cenāb-ı ħazret-i ħān Aħmed ol pākize-gevher kim
Değişmez kimse edña seng-i rāhın cevher-i cāne
6. Ne ħākāndur bu kim her rīze seng-i kūy-ı iķbālī
Deger bāc u ħarāc-ı milk-i Çīn atılsa yabana
7. Ne devletmend-i ‘ālemdür ki gerd-i raķş-ı iħsānı
Mücerreb tūtyādur dīde-i necm-i dürr-i raķşāne
8. Anuñ devrinde kimse kimsenüñ başına ķaşd itmez
Meger ķaşd ide bezm ehli ser-i şem‘-i şebistāne
9. Felek ķana şerīk olmaz anuñ eyyām-ı ‘adlinde
Olupdur münħaşır ħūn-rīzlik müjgān-ı ħūbāne
10. Eger deryūze-i nūr itmese zerrīn rikābından
Şeref virmezdi ħurşīd-i sa‘ādet burc-ı imkāne
11. Ele zerrīn-‘asā alsa şu‘ā-i mihr-i raķşāndan
Anıñ derbānlıġın şāyeste görmez kimse Keyvān’e
12. Dem-i ‘İsā-yı luţfi ķaldurur ħāk-ı mazelletden
Baķup endūh ile bī-cān olan erbāb-ı ‘irfāne
13. Girersin devlet-i şāh-ı cihānda **Ħāletī** bir gün
Derūn-ı günbed-i vālā-yı gerdūn-sāy-ı divāne

14. Benem kim tīg-i ṭab‘um niçe yerde imtiḥān itdüm
‘Aceb mi okusam aqrānımı her gāh meydāne
15. Ne mūmkündür bulunmaḵ bir nazīr-i gevher-i zātum
Girirse pençe-i ḥurşīd biñ kez kīse-i kāne
16. Açıldı verd-i āmālūñ revādur şimdiden soñra
Kılursañ bāğ-ı medḥinde nevālar ‘andelībāne
17. Alup Hızr-ı nebīveş behre dā‘im ‘ömr-i sermedden
Sikender gibi dūnyā milk ola ol şāh-ı devrāne
18. Mişāl-i pençe-i ḥurşīd-i enver dest-i ifzālı
Hemīşe feyż-i nūr-ı himmet itsün zīr-i destāne

54

34a

AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ BENDE BERĀY-I SULTĀN

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Yine ḥoş geldüñ eyā Hüsrev-i ferḥunde-kağem
Mađdemüñ kıldı şitā süresini bāğ-ı irem
2. Halka dīdāruñ ile oldı şafā-baḥş-ı bahār
Naḥl-i destüñden iren nüzhet-i ezhār-ı direm
3. Kaṭre-i ebr degil fark-ı felek-sāyeñe çerḥ
Şaçdı ḥaylī dür-i nā-süfteyi ḥaḵḵu‘l-mağdem
4. Ceyş-i ğam şındı hemān-dem ki binüp raḥş üzre
Görđi dil ṭal‘atüñi kühda mānend-i ‘ālem
5. İreli ḥaylī vişālūñ göreli iḵbālūñ
Gitdi cānlardan elem kalmadı dillerde saḵem

6. Oldı her bī-başara hāk-i rehūñ kuhl-i cilā
Buldı bir niçe *dil*-figār-ı firākuñ merhem
7. Mest şahbā-i ğamıñın niçe hasret-zedeler
Gördiler yüzüñi şimdengirü ‘ālemde ne ğam
8. Cām-ı vaşlun ile mey-ī hicrūñ nūş eylemeyen
Ne bilür ne’ydüğini dünyede sūr u mātem
9. Hele ben böyle kıyās eylerin ey ğayret-i hūr
Olmaya gülşen-i rüyūñ gibi cennet hurrem
10. Edrine kaldı hāzīn oldı Sitanbul dil-şād
Böyledür hāli cihān kimine em kimine sem
11. Çār-faşl oldı ber-ā-ber harem-i ‘adlūñde
Hiç kes itmedi feryād meger zīr ile yem
12. Yiridür ğayret-i bezm-i tarab u şevket ile
Ğamı- şıyt-ı keremūñden ki tutupdur ‘ālem
13. Şıya hengāme-i mestān ile cāmın Cemşid
Düre dībāce-i ihsān ile nāmın hātem
14. Zāl-i dünyā viremez pençe-i āmālūñe tāb
Pīl-i gerdün kılamaz pāye-i iqbālūñi hem
15. İdemez pençe-i rūbah heves-i pençe-i şīr
Çekemez kabza-i Hāllāc kemān-ı Rüstem
16. Pertev-i cūr‘a-keş-i sāĝar-ı ihsānuñ iken
Men kimem bezmgeh-i midhātīñe muħrim olam

17. Müje-i dīdemi cārū-keş iderdüm yoluña
Dāmen-i dergehiñe destüm irişmez ne kılam
18. Tā gam ü şādī-i eyyām ile kilik-i kısmet
Ura kâşāne-i taqdīrde her isme raqam
19. Dostuñ her dem ide seyr-i vilāyet-i vücūd
Düşmenüñ dāyim ola güm-reh-i şahrā-yı ‘adem
20. Teşne-i qahrıña her āb-ı lü’āb-ı ef’ī
Sākī-i luţfuña her zehr-i zülāl-i zemzem
21. Lutf-ı Hāq şām ü seher tapuña hem-rāh olsun
Bende-i muhlisüñem yardımcuñ Allāh olsun
22. Kānde kim ‘azm idesin fırsat ile nuşret ile
Hızr u İlyās nebī rehber ü hem-rāh olsun

55

KAŞİDE-İ NİZAMİ BERAY-I SULTAN

34b

AHMED HAN

[fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. Ol vecāhetde Yūsuf-ı şānī
Şāhib-şaşmet-i Süleymānī
2. Pād-şāh-ı ‘azīm-i ‘ālī-şān
Menba‘u’l-cūd ma‘denü’l-ihsān
3. Muştafā-hulq ü Ahmedī-meşreb
Rüz u şeb manzar-ı ‘ināyet-i Hāq

4. Şāhib-i şıdk-ı hāzret-i Sıddīk
Fāzl ü tevfiḳ-i Ḥaḳ'dur aña refiḳ
5. Maḫhar-ı 'adl ekber-i 'Ömerī
Mefḫar-ı devr āḫir-i ḳamerī
6. Şāhib-i cūd u himmet-i 'Oṣmān
Ḥaydar-ı dehr ü Ḥamza-i devrān
7. İtse bir dem mehabet ile nāzar
Ṭutılır gūñ yüzinde ūems ü ḳamer
8. Dīde-i mihr ile iderse nigāh
Reūḳ-i ḫurūīd ola ḫāḳ-i siyāh
9. Görse onun seḫāsını ḫātem
Der-i cūdında 'abd olur ḫādem
10. Bir ḳulına iūāret itse eger
Ġarb ile ūarḳı fetḫ ide yek-ser
11. Nazm-ı ḫūbī ki dürr ü gevherdür
Lutf ile reūḳ-ı āb-ı kevūerdür
12. ūi'rin iūitse medḫ idüp anı
Ḥüsrev olurdu ḳulı ḳurbānı
13. Ḥayr-maḳdemle ḫāḳ-i pā el-ān
Geldi ol pādiūāh-ı 'ālī-ūān
14. Ḥaḳḳ müyesser idüp istiḳbāl
Dilā du'āya eyle isti'cāl

15. Yā ilāhī o pādişāh-ı kerīm
Menba‘-ı luţf-ı vücūd u ħulķ-ı ‘azīm
16. Tā kıyāmet cihāna şāh olsun
Millet-i Aĥmed’e penāh olsun
17. Bir gūnūñ biñ idüp Ĥudā-yı kerīm
Ber-mezīd ola fażl-ı Rabb-i Raĥīm
18. Ĥazret-i Ĥaķķ idüp ‘atā-yı cezīl
Vire şeh-zādegāna ‘ōmr-i¹²⁵ tavīl
19. ‘Aķl ü dīn ü şalāĥ ile her bār
Her biri ber-murād ü ber-ĥurdār
20. ‘Ōmr ü devlet mezīd ü fażl u ziyād
Bi’ n-nebiyyi ve ālihi’l-emcād

56

35b
AĥMED ĤĀN

KAŞĪDE-İ BŪLBŪLĪ BERĀY-I SULTĀN

[fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn]

I

1. Oldı sultān Aĥmed’ūñ Allāh Te‘ālā yāveri
2. Kim bu gūn itdirdi icrā sūnnet-i peygamberi
3. Olmağ-içün rŭzı maĥşerde su’ālinden berī
4. Bir ĥuluna necm-i devlet itdi bir nīk-aĥteri
5. Şarf idüp bu yolda niçe kīse sīm ile zerini
6. Toyladı bay ü gedāyı bezl idüp ni‘metleri
7. Saltanat baĥrinde ĥāşıl olınan bir gevheri
8. Kıldı ol şeh āşafınuñ gevher-i tēc-ı seri

¹²⁵ Metinde “ōmr ü tavīl” şeklinde yazılmıştır. Anlam gereği “ōmr-i tavīl olarak düzeltilmiştir.

II

1. İtdi da‘vet  oylmaĝa  ulların ol p di a
2. Geldiler  adr-ı vez retde olanlar evvel 
3. M f z ile  adı ‘ askerler de geldi b - af 
4. H dmet-i d v n idenlerden  amu b y u ged 
5. Yollu yolunca gel p her biri t td  anda c 
6.  ondı ni‘met  nlerine yemege oldu  al 
7. Saltanat bahrinde h  il olunan bir gevheri
8.  ıldı ol  eh  a afinu n gevher-i t c-ı seri

III

1. P di ahu n devletinde yidiler   n ni‘meti
2. Ni‘met n  st ne i diler m messek  erbeti
3. Dev irildi sofralar oldu du‘ -yı devleti
4. Anda da‘vet  ıldıĝı  ullara id p ‘izzeti
5. Her birisine o  ah giydirdi f hr-i hil‘ati
6. H k  apusına m b rek ide bu cem‘iyyeti
7. Saltanat bahrinde h  il olunan bir gevheri
8.  ıldı ol  eh  a afinu n gevher-i t c-ı seri

IV

1. Geldi ol g n hem-ni  n ho   evketiyle   n ile
2. H dd bilinmezdi cev hir  ısmına iz‘ n ile
3. B -‘aded idi gelen altun h d hem-y n ile
4.  a ınup d b    z b  A mi e ‘ nv n ile
5.  optolu oldu ser y esb b-ı b -p y n ile
6. Hep ni  nıyla gelen bay oldılar i s n ile
7. Saltanat bahrinde h  il olunan bir gevheri
8.  ıldı ol  eh  a afinu n gevher-i t c-ı seri

V

1. Burc-ı devletden  eref-i mihri    toĝdı bir  ab h
2. ‘ lem n h lkına virdi gu  a v   amdan fel h
3.   dlık teb rin itdi dehre k s-ı irtiy h
4. ‘ı d-ı mihre ol g n i inde olundu iftit h
5. Bir h m y  itdiler bir   h-b za hem-cen h

6. Müfīṭ-i İslām okuyup hutbesin kıldı nikāh
7. Saltanat bahrinde hāşıl olınan bir gevheri
8. Kıldı ol şeh āşfinuñ gevher-i tāk-ı seri

VII

1. Devlet ile çıkdı kaşr-ı rif'ate ol şehir-i yār
2. Yeñiçeri kulların cem' itdi anda bī-şümār
3. Sīm ü zer tebsiler ile sīm ü zer itdi nişār
4. Akça ve altun için olup o dem bī-ihtiyār
5. Biri birin kıldılar yağma içinde hāk-sār
6. Seyr idüp itdi şafā anda o şāh-ı tacidār
7. Saltanat bahrinde hāşıl olınan bir gevheri
8. Kıldı ol şeh āşafinuñ gevher-i tāk-ı ser

VIII

1. **Bülbüli** eyle du'ā ol pādişāha dem-be-dem
2. Kim ide sözün mübārek ol ilāhī zū'n-ni'am
3. Görmedi halk-ı cihan bir böyle sūr-ı muhterem
4. Ni'met ile oldılar bay ü gedā hep muğtenem
5. Görmedük yokdur u cem'iyett de ol şehden kerem
6. İdemem haqq-ı edā biñ yıl eger vaşf eylesem
7. Saltanat bahrinde hāşıl olınan bir gevheri
8. Kıldı ol şeh āşafinuñ gevher-i tāk-ı seri

57

KAŞİDE-İ 'TYDİ BERĀY-I SULTĀN AĦMED

36b

HĀN

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Ey mürüvvet ma'deni ey menba'-ı kân-ı 'atā
Düşmeniñ tahte'ş-şerāda ser-nigün itsün Hudā
2. Hān AĦmedsin cihāna gelmedi mişlüñ sentüñ
Ne şehāda ne 'atāda ne keremde bir fetā

3. Ey Sikender-ma' dilet şahib-ķırān-ı rūzgār¹²⁶
4. Hoş şeref virdi kudūmuñ şehir ü āfāka temām
Şol kadar kim Ka'be'ye virdi Resūl-i kibriyā
5. Sen şehūñ luṭf-ı kudūminūñ beşāret şükriñe
Cümle eşcār ser-fürü idüp kıllurlar çok şenā
6. Rūz u şeb devlet sa'adet tāli' olsun kapuña
Düşmenūñ her 'uzvı olsun menzil-i derd ü belā
7. Bir cihan-dār-ı zamānsın zıll-i 'adliñde senūñ
Her kişi āsūde vü rāhat olur dayim şehā
8. Tā ebedā olsun nişār-ı rūzgār-ı devletūñ
Haşmet ü iclāl ü ķadrūñ bulmaya aşlā fenā
9. Bu bahār-ı devletūñe irmeye bād-ı hāzān
Heşt-behişt gibi ola arz-ı zemīnūñ cān-fezā
10. Bu serīr-i saltānatda şād ü hāndān olasız
Düşmenūñ dāyim ola renc ü 'anāya mübtelā
11. Çerhveş olsun müşeyyed ķaşr-ı iclālūñ şehā
Feth ü nuşret daḥı 'izzet kıla saña merhabā
12. Bezm-i ihsānuñ ola *cennātü 'adnin hālidīn*¹²⁷
Ravza-i firdevs ola şahn-ı sarāyuñ dāyimā
13. Tā ezelden hükümüñe fermān olupdur ins ü cān
Tünd ü ser-keş olana ķahrı kemendiñ ejdehā

¹²⁶ *Mecmūa*'da bir b mısraı eksiktir.

¹²⁷ "İçinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleri!" Kur'ân-ı Kerîm, Tâhâ/76.

14. ‘Āb-ı lutfuñdan şehā bāğ-ı İrem oldu cihān
Bezm-i ihsānında buldı her kişi neşv ü nümā
15. Dāmen-i iclālīne her kim teşebbüt eyledi
‘Ākıbet mes‘ūd olup maħmūd olur her iş aña
16. Biñ yigirmi ikide oldu kudumuñ Edrine
Şād ü ħurrem eyledüñ ħalkı cihānı ħüsrevā
17. Bir güzel şayd ü şikār olmuş durur devründe kim
Reşk iderdi görse anı ħüsrev ü Şāh-ı Ķabā
18. Ķāşırım evşāfiñun zıkr itmede şāhumā benüm
Defter-i eflāka çünkim anı naşş itdi sühā
19. Gerçi kim nazm eylemiş erbāb-ı dil evşāfuñı
Lık biñden birini yazmış degildir ser-verā
20. Dār-ı dünyā durduğınca pādişāhum dāyim ol¹²⁸
21. Medħiñi yazmağa Ķadir olmaz idi bir fetā
Tıg-i ħahrından senüñ bulmaya düşmen hiç rehā
22. Zāt-ı pākiñ sevmeyenler dü-cihānda dilerem
Ķār ü kesbin Ķağ te‘ālā eylesün derd ü belā
23. Ķullaruñda pādişāhum bir kemīne bendeñem
Pişem olmuşdur saña itmek du‘ā şubħ u mesā
24. Ķağ mu‘in olsun dir-isen saña her-dem ‘**İdyiā**
Zıkr ü fikriñ pādişāha eylemek olsun du‘ā

¹²⁸ *Mecmūa*’da bu mısraı eksiktir.

37b

EFENDİ

[mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün]

1. Semâ-yı devletüñ ol mihr-i rahşân ü toğar ayı
Edirne kişverinde etdi yine 'ıyd-ı azhâyı
2. Kurıldı taht-ı zerrîn ol kadîmî hânedân içre
Müzeyyen eyledi bayrâm o dergâh-ı mu'allâyı
3. Gelüp tertîb ile 'asker alaylar dizdiler yer yer
Çıkup sultân-ı ferruḥ-fer öpüldi dâmen ü pâyı
4. Simâṭ-ı ni'meti 'ālî çekildi âşiyânında
Kef-i iḥsânı başı itdi cihâna bunca na'mâtı
5. Görüp mâh-ı ruḥın şehri Edirne yine 'ıyd itdi
İki kat etdi biriyle o belde 'ıyd-ı adhâyı
6. Edirne ḥalkunuñ n'ola olursa gözleri rüşen
Ararken mâh-ı 'ıydı buldılar ol şems-i 'ulyâyı
7. Mübârek-bâd için cûlar aḳup ol su-yı dil-cûya
O şâh-ı bahır ü berr gösterirler anda deryâyı

8. Ğubār-ı rāhına müştāk idi Tunca n'ola taşup
Ayağı tozına yüz sürmek için başsa şahrāyı
9. Nihāl-i kıaddi çün serv-i revāndur şāh-ı devrānıñ
N'ola meyl eyleyüp pāyına şular tutsa dünyāyı
10. Cemālin görmege mu'tād idi çün bunda deryālar
Varup güya ki anda tuldalar ol deşt-i pehnāyı
11. N'ola köprüleri ğarķ-āb iderlerse o deryālar
Kılıc mähīlerinüñ ka'r-ı deryā oldı çün cāyı
12. Görüp cūy üzre keştisiyle ğeştin reşk idüp şahrā
Çeker güyā ki şahn-ı sīneye her cūydan māyī
13. N'ola meyyāl olup Tunca aķarsa pāyına her-dem
Temāşā etmedi kıaddün gibi bir serv-i bālāyı
14. Tıñup şular döşetdi şanki pāy-endāz için dünyā
Zemīne berf ü yağdan yine berrāk tellü dibayı
15. Degildür berf gördükde kıdūmın ol şeh-i devriñ
Felek şankim nişār eyler aña lü'lü-i lālāyı
16. Dırahtıñ çünkü jengārī otağın kıaldurup 'ālem
Pür oldı leşkeri sermāyile bu çetr-i sermāyı
17. Tılu' etdi cemāli mihri āfāk-ı sa'ādetden
Eritdi berf-i sermā içre peydā etdi germāyı
18. Yanup kānūn-ı şevķi āteşi kānūn-ı evvelde
Tuyurmaz āleme germiyyeti serdī-i sermāyı

19. Firāk-ı āteşi şol deñlü te'sir eyledi ħalka
İşindi ħalk sermāya şitā içre bulup māyī
20. Yanup fūrkatle nār-ı dil olur peyveste eflāka
N'ola dūd-ı kebūdum eylerse anük çerĥ-i mīnāyī
21. Öperdik dāmenin 'ıyd-ı sa'īd irdikce 'izzetle
Görürdik āfitābāsā cemāl-i 'ālem-ārāyī
22. Ba'īd olduĥ o 'izzetden yine bu 'ıyd-ı adĥā-dem
Sürüp yüz öpmedik ol dāmen-i pāk-i muşaffāyī
23. Umarız yine dīdārın cemāl-i behcet-āsārın
Sürüp ĥāĥ-i recāya rüy-ı ümmīd ü temennāyī
24. O şāhin-şāh-ı deryā-dil ola dāyim şeh-i 'ādil
Şafā-baĥş ola tā her yıl gelüp dünyāya 'ıyd ayı
25. İrüp hemvāre bayrāma şeh olsun ehl-i islāma
Yetişşün ĥutlı eyyāma görüp iĥsān-ı Mevlāyī
26. İdüp rüşen cemāli nūrı dāyim çeşm-i ümmīdi
Ziyā-efzā-yı 'ālem ola her-dem pertevi rāyī
27. Olup ĥavvāş-ı baĥri midĥat ol sultān-ı devrāna
Deler elmās-ı fikriyle **Meĥammed** dürr-i ma'nāyī

59

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĥEMMED

38b

EFENDİ

[mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]]

1. Yine āb-ı zülāl-i ĥırĥa-i pāk eyleyüp ī'tā
Dil-i pejmürdeyi ey şāh-ı 'ālem eylediñ iĥyā

2. Çün ihsân itdiñ ol ab-ı hayevâtı bendeñe şâhüm
Vire mâ-i hayevât cāvūdānī hazret-i Mevlâ
3. Ola dâyim mu'iniñ şâhibi ol hırka-i pâkiñ
İrüp mâ-i selâm olduqça hâk-i pâk-i ruḥ-efzâ
4. İrişdükçe o âb-ı pâk-i şâfiñ reşhâ-i feyzi
Dil-i 'atşân-ı halkı eyle âb-ı luḫf ile irvâ
5. İdersin çünki icrâ mâ-i luḫfi dâyimâ şâhüm
*İleyke min ḫiyâzi 'l-fazli ecra Rabbenâ ecrâ*¹²⁹
6. Akıtsa ağızı şuyın n'ola luḫfuñ âb-ı hayvâniñ
Dehâniñda idersin dâyima şîr ü şeker icrâ
7. Du 'â-yı devletiñ idüp **Meḫemmed** cân ile dilden
Umar Ḥaḫ'dan ki şadr-ı saltanatda eyleye ibkâ

60

KAŞİDE-İ SÂNİ BERÂY-I SULTÂN AḤMED

38b

ḤÂN

[fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün]

1. Mâh-ı 'ıyd oldı yine çünki şafaḫda rüşen
Hele bu günlere irdük didiler anı gören
2. Fuḫarâ vü zu'afâ cümlesi bayrâm itsün
Devr-i 'adlinde ne ğam şimdi bize miḫnetden
3. Mesned-i şer'-i nebî hazret-i sultân Aḫmed
Yemm-i luḫfında anıñ kaḫre degil baḫr-i Yemen

¹²⁹ “Allah sana büyük bir kap sevap versin.”

4. Gecesi kadr anıñ gündüzü nevrüz olsun
Dil-i bülbül gibi güyâ ola cāy-ı gülşen
5. **Şāniyā** nuşretine eyle du‘āyı her gün
Bu durur tā ezeli kâ‘ide-i ehl-i sühen
6. Yâ İlahî tapuña saña niyāza geldüm
Kimse yok kâzî-i hâcât yine sensin sen
7. Luţf idüp eyle hudâyâ anı dāyim handān
Gül gibi gülsün açılson yine ol gönce-dehen
8. ‘Ömrüni fırsatını artura dāyim Mevlā
Eyleye hurrem anı hâzret-i Hâk luţfindan

61

KAŞİDE-İ ‘ABDİ BERĀY-I SULTĀN AĦMED

39a

ĦĀN

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Şîr-gîri geçünürdi ‘ālemüñ
Ol re‘îs-i Rāfızî bir niçe dem
2. ‘Arşa-i meydānı hālî bulmağın
Vaż‘ olunmaz öñine şandı kadem
3. Şevket-i hān AĦmedi gördükde lîk
Kendünüñ dārātını bildi ‘Adem
4. Göricek deryāya mānend ‘askerin
Kendüyi bir katre bildi lâ-cerem

5. Darbet-i tīginden anıñ havf¹³⁰ eyleyüp
İtdi kārından inābetle nedem
6. Yüz vurup dergāhına şāhuñ didi
Dergehūñde bende-i kemter benem
7. Luṭf-ı şāhı lā-cerem hoş eyleyüp
Çekdi zellātine ol demde kalem
8. Tarḥ olunsa yā vü nūn tārīḥ olur
Bildi ‘aczin māt olup şāh-ı ‘Acem
9. Yine şayd u şikār idüp cihāmı¹³¹
Cenāb-ı ḥazret-i şāh-ı mūkerrem
10. Gelüp taḥtını teşrīf itdi şimdi
Mübārek eyleye ol ḥayyu erhem
11. Hümāyūn maḳdemūñ tārīḥin ‘Abdī
Didüm ‘izzetle geldi şāh-ı ‘ālem
Sene 1023/1614

62

39b

AḤMED ḤĀN¹³²

KAŞİDE-İ ŞEYHİ BERĀY-I SULTĀN

[fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün]

1. Ḥazret-i ḥān Aḥmed-i Dārā-ḥaşem
Ḥamdüli’llāh geldi şıḥatle bugün

¹³⁰ Mısrada hece fazlalığından kaynaklanan vezin problemi vardır.

¹³¹ 9, 10 ve 11 beyitler farklı vezin ile yazılmıştır. [mefā ‘ilün mefā ‘ilün fe ‘ülün]

¹³² ŞD’nda kaside bulunmamaktadır.

Parlak Dönmez, Betül (2006). Eğirdirli Şeyhî Mehmed Efendi’nin Divanı’nın İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üni..

2. Gül gibi taht-ı zümür-rüd-gününü
Yine teşrîf itdi devletle bugün
3. Dîde-i halk aydın olsun gün gibi
'Arz-ı dîdâr itdi şevketle bugün
4. Bîşezâr-ı Edrine'yi geşt idüp
Şîrveş geldi şecâ'atle bugün
5. Hâmîd idüp Şeyhî didi târîhini
Pâdişâhum geldüñ 'izzetle bugün

Sene 1023/1614

63

39b

MEHEMMED EFENDİ

KAŞİDE-İ

ŞEYHÜ'L-İSLÂM

[mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün]

1. Sa'âdetle gelüp dâyim terāvîh ü şıyâm ayı
Mübârek ola sultân Aḥmed'e bu ihtirâm ayı
2. Ola kâyim esâs-ı taht ü baht-ı ol şeh-i devriñ
Şafâ virdükçe âfâka tesâbîh ü şıyâm ayı
3. Bu dâ'isin yine ikrâm ile yâd itmiş ol dâver
Kerâmetlerle gelsün dâyimâ aña kirâm ayı
4. İrişsün her merâm-ı ḥayra râm olsun aña 'âlem
Dil-ârâm ola ehl-i dîne tâ kim bu merâm ayı
5. Selâmetle serîr-i saltanatda var olup dâyim
Müsellemler ola devlet aña geldükce selâm ayı
6. Du'â-yı devletin eyler **Meḥammed** ihtimâm üzre

Bu mäh oldı 'ibādet itmede çün ihtimām ayı

7. N'ola dergāh-ı Hāk'dan ol şeh-i devrāna luṭf umsak
Bi-ḥamdi'llāh ki geldi ümmet-i ḥayrū'l-enām ayı

64

KAŞİDE-İ DER MEDḤ-İ SULTĀN AḤMED

40a
ḤĀN

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

1. Sūretā cebhesini ḥāk-i deriñde her ān
Ṭavf ider kūyuñı dā'im meh ü mihr-i raḥşān
2. Maḥzar-ı luṭf-ı Ḥudā padşeh-i bī-hemtā
Buldı eyyām-ı şerīfūñde cihān emn ü emāñ
3. Heybetūñ görse Sikender ile Dārā Rüstem
Durmaya ḥamleñ karşıtenük ey şāh-ı cihān
4. Ğāşiyedāruñ öñünce saña olmaḵ lāyık
Cem-i Cemşīd-ı Ferīdün ile Ḥākān-ı cihān
5. Kīmyā-yı nazaruñ gevher ider her ḥaceri
Ṭañ mıdur her dil-i nāşādı iderseñ ḥandān
6. Ḥātem-i Ṭayy ki seḥāvetle cihānda meşhūr
Keremūñ ḥāñın görse dilenürdi bil nān
7. Sensin ol ḥān-ı mu'azzam o şehin-şāh-ı cihān
Cān virür pāyıña yüz sürse mülük-ı devrān
8. Gün gibi şu'le şala pertev-i 'adlūñ şāhum
Ḥaşredek ḥükm-i şerīfūñ ola 'ālemde devān

9. Dā'imā hutbe-i 'adlūn oқuna 'ālemde
Cāmi' içre nitekim oқuya қurrālar Қur'ān
10. Қāfdan қāfa ola hūkm-i şerīfūn cārī
Umarız tu'me-i şerīfūn ola surh-serān
11. Harem-i hāşşanı hıfz eyleye bārī her dem
Nitekim beyt-i Hūdā'da dura şaf şaf erkān
12. Düşmenūn h̄'ar ü hāķīr olmağ içün pādşāhum
El açup gökde melekler diye āmīn her ān
13. Buldı çün midhat-ı zātuñla kelāmum pāyān
Olsa tañ mı baña luţf u keremūn pāy-endān

65

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM
MUHAMMED EFENDİ**

[mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ülūn]

1. Sa'ādetle şehin-şāh-ı cihāna
Mübārek ola bu cāy-ı şehāna
2. Gelüp hemvāre devletle serāya
Gire 'izzetle ol 'ālī-mekāna
3. Süre yüz bendegān-ı bār-gāhı
Hemīşe ol mu'allā āsitāna
4. Çerāg idüp 'ibādı ol şeh-i dīn
İde lütf ü 'ināyet dā'iyāna
5. Niçe kul olmaya 'ālem şāha

Kim ister luṭf u iḥsāna behāna

6. Budur yā Rabb du‘āmuz kim o dāver
Ola maḥzar ḥayāt-ı cāvidāna

7. **Muḥammed** iyleyüp ḥaḳdan beḳāsīn
El aḥar bāriḡāh-ı müste‘āna

66

40b
EFENDİ]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLÂM [MEḤEMMED

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Serīr-i salṭanatda serverā ‘ömrüñ medīd olsun
Şafālar sür hemīşe her günün ‘ıyd-ı sa‘īd olsun
2. Sürüp dāmāniña yüz cümlesi erkān ü a‘yānuñ
Der-i iḥsāniña aḥrār olan dilden ‘abīd olsun
3. İdersin bende-i maḥşūsuñı çün luṭf ile mesrūr
Recām oldur Ḥudādan dergehiñden ḡam ba‘īd olsun
4. Şafā virdi naḳībe iltifātıñ cümle sa‘ādete
Umarız rüḥ-ı ḥazretten ki ‘ömrüñ ber-mezīd olsun
5. İdersin çünki sādāt-ı kirāmi dāyimā ikrām
Saña iḥsān ü elṭāfi Ḥudā’niñ bī-adīd olsun
6. Baḳarsın ehl-i ‘ilme luṭf ile çün ey şeh-i ‘ālem
Hemīşe bār-ḡāh-ı ḥazret-i Ḥaḳ’dan nevīd olsun
7. Öpülsün niçe māh ü sāl dāmāniñ sa‘ādetle
Niçe ferḥunde evḳāt irsün ü¹³³ eyyām ‘īd olsun

¹³³ Metinde “ve” olarak harekelenmiştir fakat vezin gereği “ü” okundu.

8. Beni çün hılv ile yād eyleyüp şīrīn zebān itdūñ
Zebānīñ hılv iden helvā-yı temcīd-i mecīd olsun
9. İrüşsün yüz yigirmi sāle yā Rab mäh-ı iqbālīñ
Libās-ı devletiñ her ‘ıyd irişdi gice cedīd olsun
10. Du‘ā-yı devletiñ eyler **Meħemmed** cān ile dilden
Du‘āsı ol kuluñ maķbūl-i dergāh-ı ħamīd olsun

67

41a
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEħEMMED

[mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün]

1. Şeh-i ‘ālem gelür diyü baķarken gözlerüm yola
Göçüp gitdi o ħāķān-ı cihān nā-geh Sitanbul’a
2. Ne menzil kim ola nāzil aña bād-ı murād essün
Ne yaña ‘azm iderse şāh-ı ‘ālem sağ sezā ola
3. Sa‘ādet oldı istavroza rüzı niçe günlerde
Niçe yıllar kudümüyla yine ol devleti bula
4. Civārıyla niçe eyyām idi me’nūs idi ħātır
Feraħ bulurdi dil bakduķça göz ol kaşr-ı maķbūle
5. Niçe demlerdi çeşm-i ter götürdi devrden cismini
Dökerse şimdi gözyaşı yirine kanlar n’ola
6. Hemīşe sāye-i luţfi cihānda ber-ķarār olsun
Ĥudā göstermesün eksikligini dünyada bir ķula
7. Gül-i al-ı cemāli şolmasun gülzār-ı ‘ālemde
Açılsun dāyım ol gül tā ki güller açılıp şola

8. Çıkup cāmi'ere her-dem niyāz itsün şeh-i ekrem
Selāmın almağa 'ālem dizülsün şāğ ile şola
9. Kamu erkān olup hāzır olup dīdārına nāzır
Tura yollı yolınca kullaruñ her biri bir kula
10. Bitüp ol cāmi'-i enver niyāz itsün şeh-i bā-fer
Du'ā itdükce dā'iler içi āmīn ile tola
11. Yayılson cümle etrāfa şadā-yı 'adli ser-tā-ser
İrişsün şıyt-ı iqbāli cihānda 'arz ile tūla
12. **Meḥemmed** şıdķ ile eyler du'ā-i devletin ezber
İlāhī eyle da'vātın icabetlerle meşmūle
13. Bekā-yı 'ömr ü iqbāli için eyler münācātı
Ola yā Rabb hācātı der-i luḫfiñda maḫbūle

70

41b
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM MEḤEMMED

[mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün]

1. Vücūdīñ hıfzı ide Bārī te'ālā
Cemāliñ ola dāyım 'ālem-ārā
2. Duhā-yı devlete mihr-i münīr ol
Gele tā'ıyd u fiṭr-ı'ıyd-ı adḫā
3. Virüp zīnet hemīşe taḫt-ı'ıyda
Yüz ursun pāyıña a'lā vü ednā

4. Öpüp dāmānıñı a‘yān ü eşrāf
Bula her birisi ƙadr-ı mu‘allā
5. İdüp ƙaddümden artıƙ luƣ u ihsān
Beni eltāf ile eylersin ihyā
6. İdersin ‘ilm ü dīn-i şer‘i ta‘zīm
Seni ta‘zīm ide Mevlā-yı ā‘lā
7. Bi-ƣamdi’llāh cemāl-i bā-kemālün
Görüp bulduƣ şafā-yı ‘izzet-efzā
8. Mükerrer eyleyüp envā‘-ı lutfı
Buyurmuşsın bize ihsān-ı ƣelvā
9. İrüp ƣelvā-yı eltāf-ı ilāhī
Dehānuñ ƣatlu itsün Ʀaƣ te‘ālā
10. Serīr-i saltanatda eyle dāyım
Ʀavāf-ı Ka‘be-i ulyāyı icrā
11. Ʀulūş üzre du‘āñ eyler **Meħemmed**
Bekā-yı devletiñ idüp temennā

71

ƦAŞİDE-İ ES‘AD EFENDİ

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Şafā-yı ƣāƣır ile dāver-i devrān şikār itsün
Sürürin dā‘ima menzili-be-menzil aşıƣār itsün
2. Geħi geşt ü güzār itsün cihānı āfitābāsā
Geħi ƣuƣb-ı felek ğibi serīrinde ƣarār itsün

42a

3. Vücūd-ı pāki sulṭān Aḥmed'in dūnyāya rahmetdir
Serīr-i ma' diletde ḥazret-i Ḥaḳ anı var itsün
4. Medār-ı iftiḥārı ſimdi oldur āl-i 'Osmānīñ
Anīñ zātıyla taḥt ü baḥt ü devlet iftiḥār itsün
5. Süvār olup emīrāne ſikār itdükce ſīrāne
'Adū-yı rū-siyahı rūbehāsā ḥākisār itsün
6. ſikār için ḳoyup Toḳat'a hep düşmenleri bir bir
Dem-ā-dem her birisin tu' me-i tīg-i demār itsün
7. Gece gündüz du'āsı **Es'ad**'in iḥlās ile bu kim
Cihān turduḳça sulṭān Aḥmed'i kām-kār itsün

72

42b
AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ AḤMED BERĀY-I SULṬĀN

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1. Ḥamdüli'llāh kim bize gerdün yine itdi vefā
Mürde iken girü iḥyā oldı bu 'ālem dilā
2. Vāḳı' amda didi bu ſeb baña bir nūrān pīr
Kim yüzi nūrından olmuş idi 'ālem pūr-ziyā
3. Bir ḳaşıde yine nazm eyle hezārān cehd ile
İbtidāsı medḥ ola vü āḥiri ola du'ā
4. Maḥzen-i esrār-ı ḥikmetdür senüñ ṭab'uñ bu dem
Aç zebānı ḳıflı gevherler nişār it cā-be-cā
5. Āsitān-ı ſāha ondan soñra yüz sür sāyevar
Kim ol eşiginde bulur 'izz ü sa'ādet her gedā

6. Āfitāb-ı dīn ü devlet hāfız-ı dīn-i mübīn
A' nī kim hān Aḥmed ol şāh-ı cihān zıll-ı hudā
7. Çün bu pendı gūş itdüm sem'-i cān ile hemān
Okıdum bu maṭla' ı kim medḥ idem şāh-ı dilā
8. Ey çerāg-ı dīn-i Aḥmed pādişāh-ı nīk-rā
Ve'y Süleymān-saṭvet ü Dārā-ḥaşem kişver-güşā
9. Hāk-i pāyīñ tūtiyāsın çeşmine sürme çeken
Çeşm-i nā-bīnāsı olur anıñ ol dem rüşenā
10. Gün gibi zāhir durur āḥvāl-i 'ālem ḥazrete
Zātuña dırsem revā āyīne-i 'ālem-nümā
11. Kadre irer ol kişi kim yüzüñi bir dem göre
'İyd olur rüz saña ḥıdmet iden şubḥ ü mesā
12. Söz dırāzıñ itme **Ahmed** aç du'āya elleriñ
'İyd irdi vaḳtidür kim idesin şāha du'ā
13. Şayd ide kebk-i murādıñ şāh-bāz-ı devletiñ
Nitekim şaḥn-ı semāda bāl açup uçar hümā
14. Bezm-i baḥtuñ germ ide Hāk ḥazreti tā ḥaşre dek
Esmesün bir dem çerāg-ı 'ömriñe bād-ı fena

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHMMED

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

I

7. Hudāvend-i cihān sultān-ı devri kām-kār itsün
8. Serīr-i salṭanatda dāyimā devletle var itsün
9. Bahār oldukça ol şeh geşt-i deşt-i kühsār itsün
10. Şikār eyyāmı geldükce güzār-ı Üsküdar itsün
11. Şehin-şāh-ı cihān hem-vāre şevk ile şikār
itsün
12. Gönüller şayd idüp şeh-bāz-ı luṭfin āşikār
itsün

II

1. Cihān tā-reşha-i ihsān-ı Hāk'la nev-bahār ola
2. Cihān-ı devlet-i sultān-ı 'ālem sebzezār ola
3. Gelüp tā kim bahār eyyām-ı seyr-i hisār ola
4. İrüp tā vaqt-i geşt-i deşt ü hengām-ı şikār ola
5. Şehin-şāh-ı cihān hem-vāre şevk ile şikār
itsün
6. Gönüller şayd idüp şeh-bāz-ı luṭfin āşikār
itsün

III

1. Esüp bād-ı -şabā güller gülüp gülşen şeneldikçe
2. Gönüller meyl-i kühsār eyleyüp seyre yöneldikçe
3. Fezā-yı şahn-ı şahrā içre yiller peyki yeldikçe
4. Bahār olup şafālarla şikār eyyāmı geldikçe
5. Şehin-şāh-ı cihān hem-vāre şevk ile şikār
itsün
6. Gönüller şayd idüp şehbāz-ı lutfın āşikār
itsün

IV

1. Esüp bād-1 bahārī tā safā bahş ide şimşāda
2. Olup ser-sebz ü ħurrem şalına her serv-i āzāde
3. Ola dūnyāda tā zevk ü şafā āsitānı āmāde
4. Geze naĥcīrlər tā kim fezā-yı deşt ü şahrāda
 5. Şehin-şāh-1 cihān hem-vāre şevk ile şikār
itsün
 6. Gönüller şayd idüp şeh-bāz-1 luţfin āşikār
itsün

V

1. **Meĥammed** ol şeh-i ‘ālem hemīşe kām-kār ola
2. Diraĥt-1 baĥt u ‘ömr ü devleti pür-berg ü bār ola
3. Şikār iĥsānı ol şeh-bāz-1 ‘izz-i nāza kār ola
4. Fezā-yı dilde tā naĥcīrveş diller şikār ola
 5. Şehin-şāh-1 cihān hem-vare şevk ile şikār
itsün
 6. Gönüller şayd idüp şeh-bāz-1 luţfin āşikār
itsün

74

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEĥEMMED

43b
EFENDİ

[mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

1. Müşerref oldı yine bende-ĥāne
Güzār itdi okından ol yegāne
2. Şehin-şāh-1 cihān sultān Aĥmed
Ola vāşıl ĥayāt-1 cāvidāne
3. Dilerdüm görmek ol şāh-1 cihānı
Bi-ĥamdi’ llāh ki oldı ĥoş bahāne

4. Gözüm pür-nür ü gönlüm oldı mesrūr
Nigāh itdükde ol şāh-ı cihāne
5. Cemāl-i dil-keş-i ferhunde-fālin
Görüp itdüm du‘ā-yı muhlişāne
6. Didüm vir yā ilāhi ‘ömr-i cāvīd
Bu şāhin-şāh-ı şahib-i ‘izz ü şāne
7. Hemīşe eyleyüp ‘ālemde cilve
Şeref-bağş eylesün kevn ü mekāne
8. Başup dāyım zemīne pāy-ı esbi
Şafā virsün meh-i na‘li zamāne
9. Karīn olsun Hudāyā ‘izz ü devlet
Hemīşe ol şeh-i şāhib-kırāne
10. Bu şeh-rāhı iderlerdi müşerref
Şehin-şāhān-ı cennet āşiyāne
11. Şalup şāye şeref virdi yeñiden
Bu rāha şāh-ı gerdün-āsītāne
12. İder dāyım du‘āyı ‘izz ü devlet
Meḥemmed dāver-i ‘ālī-mekāne

75

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLÂM MEḤEMMED

44a
EFENDİ

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

I

1. Toğup mihr-i sa‘ādet yine āfāka ziyā geldi
2. Gözi halkuñ olup rüşen cihāna rüşenā geldi

3. Vezān olup nesīm-i şubḥ-dem bād-ı şaba geldi
4. Ḥayāt-ı tāze virdi ‘āleme ol cān fezā geldi
5. Şāfā geldiñ bu eṭrāfa kudūmuñla şafā geldi
6. Gül-i ümmīd açıldı nefḥa-i bŷy-ı vefā geldi

II

1. Şeh-i devrān yine hem-sāyemŷz oldu bi-ḥamdi’ llāh
2. O zıll-i Ḥaḳḳ ile ‘ālem şeref buldı bi-ḥamdi’ llāh
3. Ezān ile yine āzānımız ṭoldı bi-ḥamdi’ llāh
4. Ğarīb olmuşduḳ ol şāh-ı cihān geldi bi-ḥamdi’ llāh
5. Şāfā geldiñ bu eṭrāfa kudūmuñla şafā geldi
6. Gül-i ümmīd açıldı nefḥa-i bŷy-ı vefā geldi

III

1. Şeb ŷ rŷz eyleseñ dergāhı Ḥaḳḳa n’ola tecmīdi
2. Mŷyesser oldu gŷş itmek yine āvāz-ı temcīdi
3. Mu’ammer ide Ḥaḳḳ ol dāver-i pŷr-naşr u te’ yīdi
4. Ezān ile pŷr itdi gŷş-ı hŷş-ı ehl-i tevḥīdi
5. Şāfā geldiñ bu eṭrāfa kudūmuñla şafā geldi
6. Gül-i ŷmīd açıldı nefḥa-i bŷy-ı vefā geldi

VI

1. İrişdikçe gice gündŷz ezān āvāzı āzāna
2. Du’āñı eyleriz Mevlā bilŷr ey şāh-ı ferzāne
3. Şeref virsŷn vŷcŷduñ dāyimā bu kān-ı imkāne
4. Penāh ol pādişāhum her zamānda ehl-i imāne
5. Şāfā geldiñ bu eṭrāfa kudūmuñla şafā geldi
6. Gül-i ümmīd açıldı nefḥa-i bŷy-ı vefā geldi

V

1. Kem olmaya bu devletden şehā ser-māye-i luṭfiñ
2. Mŷzeyyen ide dāyim ‘ālemi pirāye-i luṭfiñ
3. **Meḥammed** bendeñe hem-vāre irŷp vāye-i luṭfiñ
4. Umarız olamaya dŷr ŷstŷmŷzden sāye-i luṭfiñ
5. Şāfā geldiñ bu eṭrāfa kudūmuñla şafā geldi
6. Gül-i ümmīd açıldı nefḥa-i bŷy-ı vefā geldi

KAŞİDEİ BERÂY-I SULṬĀN AḤMED ḤĀN

[mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün]

1. Yed-i kudret yine gösterdi i'cāz-ı Mesīhā'yı
Cüvān etdi hayāt-ı nev virüp bu köhne dünyayı
2. Müzeyyen eyleyüp zerrīn-kağeğlerle çemen-zārı
Döşetdi şahn-ı dünyāya yeşil altunlı dibayı
3. Açup 'ibret gözün nergis bağar hayretle gülzāra
Bilür andan kemāl-i kudret-i Bārī te'ālāyı
4. Görüp murğ-i seğer āşār-ı sun'-ı ḥazret-i Ḥađ
Çıkarđı göklere āvāz-ı tesbīḥ-i esmāyı
5. Cihāna gösterir elvān-ı bāđıñ pertev-i 'aksi
Mişāl-i şīşe-i 'ālem-nümā bu çerḥ-i mīnāyı
6. Nesīm-i feyz-i Ḥađ irdi semā'a girdi bāđ içre
Geyüp başa külāhın aç lāle oldı Mevlāyī
7. Müzeyyen oldı tāze dağlarla sīneler güyā
Açıldı lāle-i ḥemrā donandı şahn-ı şaḥrāyī
8. Elinde nāylar güyā ki ezhār oldı Mevlāyī
Olup dem-sāz-ı bülbül zıkr ider her laḥza Mevlā'yı
9. Çemende sāza āğāz eyleyüp āvāzeler kırmış
İder bülbül gül-i gülzāre karşı meclis-i āyı
10. Mu'aṭṭar itdi sünbüller meşām-ı cān-ı u'sşākı
Güzeller cözdi şankim turre-i zülf-i muṭarrāyı

11. Gülüp açıldı naḥl-i gül yeşiller allılar geydi
Görüp bāğ içre ḥandān ol nihāl-i serv-i bālāyı
12. Temāşā oldı ‘ālem ḥūblar gül-geşte ‘azm itdi
Eger seyre çıkarsa şāh-ı ‘ālem gör temāşāyı
13. Şeh-i kişver-küşā sultān Aḥmed ḥān-ı ğāzī kim
Kopardı şarşar-ı kahrı Kızılelma’da ayvānı
14. Felek arayı arayı qarīnin bulmaz arada
Ziyā-i ‘ālem-ārādan ziyāde pertev-i rāyı
15. Nümüne gösterir ednā gedāsı kaşr-ı Kayşer’den
Temāşa itdürür kemter kulı dārāt-ı Dārā’yı
16. Hilāl-i nev göründükçe felekde pāyidār olsun
Görünsün dā’imā ol burc-ı iḳbālīñ toĝar ayı
17. Gelüp gitdikce māh ü sāl ü nevrūzı bu dünyānıñ
Ḥudāyā eyle pāyende bu dergāh-ı mu‘allāyı

77

45a
AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ ‘ABDĪ DER MEDḤ-İ SULTĀN

[mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

1. Şeh-i ‘ālem-penāh ü heft-kişver
O sultān Aḥmed ü ol ḳadri a’lā
2. Cihānı ‘adl ile ḳıldı münevver
Ḳıla ‘ömrin ziyāde Ḥaḳ te‘ālā
3. Zamān-ı ‘adl içinde çok eşerler
Delüptür tır-i āhenler mücellā

4. Niçe āşār-ı kudret itdi tedbīr
Niçe āşār-ı ‘ibret kıldı peydā

5. Qılur hem ehl-i ‘ilme iltifātı
Görüp haddinden anı itdi icrā

6. Çü zālīm olana virmez vücūdı
Qıla rif‘atle tahtın yüce Mevlā

7. İlāhī eyle ol şāhı mü‘eyyed
Budur senden murād-ı halk-ı dünyā

8. Görüp āşārın ‘Abdī pādişāhımuñ
Didi tārīhini āşār-ı ra‘nā

Sene 1023/1612

78

45b

KAŞİDE-İ İMÂM HÜDĀVENDGĀR

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Gördi ‘azm itmiş şitā faşında şehler ser-verin
Berf şanmañ şaçdı pāyına felek sīm ü zerin
2. Tahtını teşrīfe meyl itdi çün ol şāh-ı cihān
Hāzin-i devrān nişāritse n’ola gevherlerin
3. Hayfdur taşa kadem başmağ semend-i şeh diyü
Penbeler hallācveş gerdün zemīnün bisterin
4. Nūr-ı hurşīd-i cemālin gördi şerm itdi sipihr
Perde-i ebr içre pinhān itdi şems-i enverin
5. Budur ümmīdi hudādan cümle-i huddāmınuñ
Yolda izde hıfz ide zāt-ı sa‘ādet-mazharın

6. K onmasun gerd-i cef a mir' at-ı tab' -ı Őafına
Őıkmasun seng-i elem p ay-ı semend-i h atırın
7. Y a Rab ol D ar a-yı Cem- adri h at alardan Őaķın
Kim du' a ile a nup mesr ur itmiş k ulların
8. Silk-i nazm i re diz p lafz-ı g uher-b arın demiŐ
Y a il h i sen h at adan Őaķla isl m leşkerin
9. Bilmek isterse  kel amu  r tbe-i ' al sın
Dinle sem' -i c n ile nazm-ı belagat-g sterin
10. Bu iki beyt-i Şerifin derc   tazm n eyled m
Artıra t  d rr-ı lafzı silk-i nazmum z iverin
11. Ol im m-ı dehr   tesb h-i kel mum b -rev c
N'ola idersem im ma d rr-i kıymet- verin
12. Ol Şeh-i milk-i suh n bu ma la' -ı z b da g r
Nazma c n virmiş ni e derc eylemiş s z d rlerin

79

45b

NAZM-I ŐERIF-İ SULT N A MED H N

[f 'il t n f 'il t n f 'il t n f 'il n]

1. Ő yle s r'atle s rer kim b d-ı berf n' askerin
2. Şanki aķ başlu m s lm n başdı k fir leşkerin
3. **A medi** Şayf   Őit da senden ister ey h d 
4. Baħr u berde sen h at adan Őaķla Isl m' askerin

80

46a

KAŐIDE-İ IM M H D AVENDG R

[f 'il t n f 'il t n f 'il t n f 'il n]

1. Hamdü'lillāh böyle bir şāh-ı sühan-ver ılıyuz
Devlet ü 'izzet anıñ kim yaşdana hāk-i derin
2. Bir cihāndār-ı zamāndur kim itā'at eyleyüp
Sürh-serler şāhı egdi āsitānına serin
3. omadı milkinde aqlā ehl-i bid'atden nişān
Levs-i erbāb-ı şeqādan pāk kıldı kişverin
4. Devlet ü ibāl ü bahtıdur ki nuşret buldı hep
Her taraf ger şām u şar u ğarba şaldı 'askerin
5. āfiye teng ü semend-i fikri leng itdi şitā
N'ola hatm itsen du'ā-yı şāh ile söz defterin
6. İsteriz dāyim Hudā abābını manşūr ide
Yile vire berfveş a'dāsınuñ hākisterin
7. İde cārī rub'-ı meskūn içre Ha akāmını
Zir-i hükminde ıla ma'müre-i bar u berin

81

46a

AŞİDE-İ 'ALİ HALİFE BE-ODA-İ HĀŞŞA

[mef'ulü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün]

1. Çün hākde talī'a-i şām oldı āşikār
Çerh itdi kisvetin yine 'Abbāsiyān-şi'ār
2. İtdüm kenār-ı şahn-ı semāda mu'āyene
Şekl-i hilāli hem-ser-i çevgān-ı şehriyār
3. aşd itdi hāki būsına pīr-i hamīdevār
İksir-i gerd-i dergeh-i dādār-ı bürd-bār

4. H̄ān Aḥmed-i zamāne ki ferr-i ‘adāleti
Şaldı cihāna debdebe-i kūs-ı iştihār
5. Ol kutb-i ma‘dilet ki sipihr ü sitāreye
Hemvāre gird-i merkez-i ḥükmincedür medār
6. Bir baḥr-i mekremetdür o kim feyż-i lutf ile
Oldı ğarīk-i ḳaṭre-i iḥsān-ı rūzigār
7. Bulmazdı bir aḥad cihet-i Ka‘be-i necāt
Dergāhı şavbın eylemese ‘aḳl iḥtiyār
8. İḳlīm-i heft milk-i celālinde bir ribāt
Gerdūn-ī heft ordu-yı ḳadrinde bir ḳaṭār
9. Terkībi ‘adl ü ḥilm ü ḥayādan siriştedür
Eczā-yı zātı belki ḳamu ḥaşmet ü vaḳār
10. Bilmezdi ḥalḳ *kāf* ile *nūn* ‘dan ḥaber henüz
Yezdān rūsūm-ı devletiñ itmişdi āşikār
11. Encüm degil seḥer demi ğünnden kalup düşen
Deryā-ı Nīl ider ṭapuña dūrlerin nişār
12. Anı ki ferr-i terbiyetiñ eyleye ‘azīz
Ecrām-ı āsmān idemez satvet ile ḥūr
13. Ġitī-seḥāña nisbet olur ḥāk-i bī-meḥāk
Ḥurşīd rāyeñe göre nakd-i kem-‘ayār
14. Yanıñca bir piyāde olur şeh-süvār-ı çarḥ
Olsañ semend-i berḳ-mişāl üzre ger süvār

15. Çün küh buldı kâf-vaķārunla nisbeti
Saķf-ı sipihre sürse n'ola fark-ı iftiķār
16. Gerd-i zāmīr-i pākiñ olanı 'aceb midūr
Derķāl gerdiş-i felek eylerse ķāksār
17. Teshīr-i milke rehber-i tīgiñ ne yol çeker
İķbālīñ özleyü baķayor ķalk-ı her diyar
18. Ķasr-ı Ħavernaķ olsa eger ķayliñe şitabl
Behrām olurdı pādişehūm onlara beşār
19. Hey'etde na'l-i esbūñe beñzer hilāl-i 'ıyd
Anıñ-çün āsumān anı idindi gūşvār
20. Cūduñ bahārı şöyle zer-efşānlık itdi kim
Bezm-i ķazānda sebzeze zer şaçdı berg ü bār
21. Dest-i nihāli pūr-zer-i sürķ eyledi ķarāb
Gördiği el getürdi du'āñ ile şāķvār
22. Ŧab'um terennūm itse medīķūñle Ŧañ mı kim
Her beyti gūş-ı cāna virür neş'e-i bahār
23. Eyle du'ā-yı devletin ey **Pertevī** k'ola
Nazmuñ şaķīfesi o sevād ile müşg-bār
24. Baķtı bahār-ı 'ōmr-i 'adūsın ķazān idüp
Dest-i zamāne 'ıydına olsun gūher-nişār
25. Devrān-ı devleti ki nizām-ı cihān budur
Olsun hemīşe nazm-ı sūķan gibi pāyidār

26. Milki na'ım-i huld-şıfat bî-zevāl ola
Eyyām-ı 'ömri 'ömr-i felek gibi bî-şümār

82

47a

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Dāver-i ferhunde-makdem pādişāh-ı kāmkar
Şāh-ı 'ālī-menķabet hān Aħmed-i gerdūn-vaķār
2. 'İzz ü haşmetle süvār oldu semend-i devlete
Kūh u deşti eyledi hürşidveş geşt ü güzār
3. Dā'iyān-ı devlete yine şikār ihsān idüp
Şāh-bāz-ı himmeti itdi gönül murğın şikār
4. Çekmesün ğam gül gibi gülsün açılın hātır
Saltanat bāğında olsun naħl-i ķaddi mīvedār
5. Eşigūñ tozına şehler n'ola rū-māl itseler
Büseğāh-ı halkdur çün ol der-i devlet-medār
6. Her kaçan kim şadır olsa hūkm ü fermānıñ şehā
Pādişāhlar rām olup olur musaħħar her diyār
7. Her ne yaña 'azm iderseñ devlet ü iķbāl ile
'Askeriñ manşūr ola a'dā-yı devlet hāk-sār
8. Tañ mı hūn-ı düşmeni cūlar gibi itse revān
Çıkdığı demde ğılāfindan o tūğ-i ābdār
9. Bir Süleymān-ķardür kim mūrveş pā-māl ider
Düşmen üzre gönderürse 'asker-i encüm-şümār

10. Ehl-i islāma beşāretle haber geldi yine
Hamdüli'llāh kim Kazak'ı eylemişler tār-mār
11. Şıdık ile budur temennāsı 'Azīz'üñ dā'imā
Şāh-ı 'ālem saltanat tahtında olsun ber-çarār
12. Her şebi kadr u berāt ü her günü nev-rüz olup
Tāli'-i ferhunde olsun 'ömr ü devlet şad-hezār

83

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHMMED

47b

EFENDİ

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

I

1. Pādişāhum tolaşup gün gibi çerhüñ göresin
2. Rüşen it pertev-i 'adlūñle felek küngüresin
3. Dest-i iqbāle alup bāz-ı himem pefteresin
4. Şayda çık pādişāhum evvelā Hārāmī Deresi'n
5. Yimesün kimse zamānında hārāmī beresin

II

1. Şāh-bāzum açup iqbāl ile yine per ü bāl
2. Murg-ı dil avlamağa eyle hemişe iqbāl
3. Şayd idüp düşmeni her yerde şikāruñ yürü al
4. Var hārāmīlere 'uqqāb-ı iqbābı yine şal
5. Tā ki elden koyalar cevr ü cefāñın töresin

III

1. Tā felekde görine 'izzetle her meh-i nev
2. Ğurre-i rüyuñ ile ola münevver her av
3. Himmetüñ rahşı idüp deşt-i keremde tek ü dev
4. Mihr-i lütfuñ şala āfāka hemişe pertev
5. Tā güneş şa'sa'adār ide felek küngüresin

IV

1. Hâk'dan ol pâdişehüm mazhar ü te'yîd ü rızâ
2. İde kâdî-i kazâ huccet-i 'adliñ imzâ
3. Tal'atun nûrî ile tola hemîşe bu fezâ
4. Himmetiñ destine gûy eyleye çevgân-ı kazâ
5. Döndüre vefk-i murâd üzre bu çerhiñ küresin

V

1. Lutf-ı Hâk'dan saña hemvâre kerâmet umarım
2. Kande olursañ ola yâr-ı selâmet umarım
3. Zîr-i rânînda olup rahş-ı şehâmet umarım
4. Kuluña râm ola şeh-bâzlâ sa'âdet umarım
5. Dest-i luftında göre tâ ki kerem pefteresin

VI

1. Çetr-i iqbâliñ ola bâğ-ı cihânda kâ'im
2. Ola sayeñde cihân mehd-i şafâda nâ'im
3. Görünüp mâh-ı şıyâm ol niçe yıllar şâ'im
4. Çeşmüñi rüşen ide hazret-i Mevlâ dâ'im
5. Tâ felek göstere yüz rûy-ı sa'âdet göresin

VII

1. 'Arz idüp şâm u seher dergeh-i Mevlâ'ya ricâ
2. Dilerem 'ömr-i tavîl ide şehin-şâha 'atâ
3. Tâ gelüp şayf ü şitâ ola vezân bād-ı şabâ
4. Bu **Meħemmed** saña bülbül gibi itdükçe du'â
5. Tâze gül gibi kalup 'izzet ü devlet süresin

84

48b KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BEYT-İ ŞERİFİÑ SAŖHINI SA'ADETLÜ PÂDİŞAHIMUZIÑ MEREMMET BUYURDUŖLARINA TÂRİHDÜR

1. Aħmedu el-raħmân fi bedi'l-edâ¹³⁴
Fe zaman eşnâ 'aleyhi ve etedâ

¹³⁴ Rahman'a hamd ederek başlarken,
Hidayete erdi ve zaman onu övdü.

2. Veşilātun vāşilātun min şalavāt¹³⁵
Hāzh al-lāhu er-resūl el-amecdā
3. Şummu ‘umm el-āle vel-şşahbe el-‘ulā al¹³⁶
‘Ākifīn er-rāki‘īne el-succedā
4. Kūltu emmā be‘adu fel-mevlā el-humā¹³⁷
El-musemme el-yevme sultān Aḥmedā
5. Hādīman līlbeyti fī mes‘ā el-şşafā¹³⁸
Rabbuhu e‘atāhu ‘umren sermedā
6. Remme seṭhe’l-beyti te‘azīmān lehu¹³⁹
Lā ihtiyācin mufriṭin fihi bedā
7. Rammehu bāliyumni fī ‘āmin ‘azīm¹⁴⁰
Vehve ṭārīhun lehu kude‘ addedā
8. Kūltu fī’l-tārīhi tefşīlen lehu¹⁴¹
Be‘adā cimālin cemīlin fī’l-edā

¹³⁵ Ona salat (dua) ulaşsın.
Allah, Resul’ünün şanını yüceltti.

¹³⁶ Sonra değerli bir makama sahip, itikâfa girenleri,
Saygı gösterenleri, rükû ve secde edenleri lütufkâr kıldı.”

¹³⁷ Dedim ki: Daha sonra Mevlam cesurdur.
Bugün Sultan Ahmed olarak adlandırılan Sefa diye isimlendirilen,

¹³⁸ Beyt’in hizmetkârı,
Rabbi ona bir ömür bağışladı.

¹³⁹ İsmi evin üstünde yüce kıldı.
Aşırı ihtiyaç nedeniyle,

¹⁴⁰ Büyük ve yüce bir yılda onu denize attı ve o tarih ona sayıldı.

¹⁴¹ Faziletli görmem nedeniyle tarihe dedim ki:
Hülâsa olarak, güzel bir edadan sonra,

9. Sethi beyti`llāhi sulṭān Aḥmedun¹⁴²
Mecdehu mevlāhu kavvey cededā

Sene 1020/1611

85

48b
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED

[mefâ`ilün mefâ`ilün mefâ`ilün mefâ`ilün]

1. Bi-ḥamdi`llāh yine naḥl-ı sa`ādet bir ḡemer virdi
Dıraḥt-ı baḥt-ı ṣāhin-ṣāh-ı devrān tāze ber virdi
2. Açıldı gülşen-i baḥtında sulṭān Aḥmed'in bir gül
Vücūdi gelüben bir ḡonçe-i rengin-i ter virdi
3. Nesim-i ṣubh-dem bāga beṣāretle ḡadem baṣdı
Messeretle gelüp peyk-i seḡer tāze ḡaber virdi
4. Du`ā eylerdi muḡliṣ bendeler ol ṣāh-ı devrāna
Du`ā-yı ṣubḡāh-ı ehl-i dil āḡir eṣer virdi
5. Sevinsün ol ṣeh-i `ālem hemiṣe ṣād-mān olsun
ḡulüb-i ḡalka çün anıñ sürürü müjdeler virdi
6. Münevver olsa `ālem sāyesinde n'ola ol ṣāhıñ
Ki rāy-ı nūr-baḡṣ-ı pertev-i ṣems ü ḡamer virdi
7. **Meḡammed** ḡulıñ ey server du`ā-yı devletiñ eyler
O muḡliṣ bendeñin ekṣer budur ṣām ü seḡer virdi

¹⁴² Beytullah'ın yüzeyi Sultan Ahmed
Mevlası kuvvet ve şanıñ üstün kıldı. Sene 1020.

49a
AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ 'ULVİ DER MEDḤ-İ SULTĀN

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

1. Ne hoş demdür ne kutlu gün ne zībā vaqt ü sâ'atdür
Ola meclisde sâz ü söz-i dilber bāde-i aḥmer
2. Lebi Şīrīn şacı Leylī özi Yūsuf yüzi Azrā
'Aceb zībā 'aceb ra'nā 'aceb ğarrā 'aceb hoş-ter
3. Hükümetle şecā'atle vecāhetle 'adāletle
Enūşirvān-ı ferrūḥ-ruḥ Ğazanfer-fer Sikender-der
4. Ḥān Aḥmed kim olupdur ḥüsn ü ḥulḳ u 'adl ü cūd
ile
Esed-heybet 'Alī-sīret Ḥasan-sūret melek-manzar
5. Şadaqatle mehābetle feşāḥatle şecā'atle
Şehā sensin Ebū Bekir 'Ömer 'Oşmān ü hem Ḥaydar
6. Olupdur derdmendiñ müstemendiñ bendeñ
efkendeñ
Niçe Dārā niçe Ḥākān niçe Ḥusrev niçe Sencer
7. Bu eyvān ü bu dīvān ü bu 'ayş u nūşını görse
Olur Efrāsiyāb u Kayşer ü Cemşīd ü Cem çāker
8. Simāt u muṭrib ü sākī vü şem' olmağa bezmiñde
Gelür her şeb şihāb u Kehkeşān Zühre meh-i enver
9. Olur rezm eyledükçe hüküm ü zabt u naşr-ı 'adliñ-çün
Felek cevşen zırh encüm ü siper şems ü kamer
miğfer

10. Saña halk-ı Nevā kavm ‘Arab hayl-i ‘Acem hem
Rūm
Kimi hākān kimi sultān kimi şāh ü kimi Kayşer
11. Qarīnūndür rehīnūndür zahīrūndür esīrūndür
Qamu fetḥ ü zafer birle kamu begler kamu ‘asker
12. N’ola luṭf u seḥā vücūd-ı iḥsānıñ recā kılsam
Gönül zilletde cān haste beden ‘uryān ü cān bī-fer
13. Şehā ‘adl ile dāduñ medḥ-i vaşf itmekde ‘ulvīdür
Kemāl ehli vü kān-ı fazl-ı hoş-ṭab’-ı sūḥan-perver
14. Bu deñlü kudret ü nazm ü bu deñlü luṭf u ṭab’ ile
Ya Cāmī’dür yā Ḥāfız yā Zahīr ü Enver’e beñzer
15. Du‘ā-yıla şenā-yıla belāgatla feşāḥatla
Qaşīdem bī-nazīr ü bī- şebḥ ü bī-mişāl ü ter
16. Ḥudā-yı zü’l-celāl [ü] zü’l-kemāl ü Ḥayy-ı
Qādir’dem
Müyesser ola saña taḥt u baḥr ü efser ü gevher

87

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MUḤEMMED

49b

EFENDİ

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1. Ḥazret-i Ḥaḳ pādişāh-ı ‘ālemi var eylesün
Saltanat taḥtında dāyım luṭfin izḥār eylesün
2. Luṭf ile dāyım gönüller alup ol Dāver-i ilāh
Şerbet-i iḥsān ile her derde tīmār eylesün

3. Yine şîrîn-kām idüp bu bende-i nāçîzini
Şerbet ihsân itdi Hâk luţfin oña diyâr eylesün¹⁴³
4. Dâyimâ şîrîn-dehân olup o şâh-ı kām-rân
Böyle şîrînkârlıqla tatlu âşâr eylesün
5. Hâk vücûdın merkez-i devrân-ı ihsân eyleyüp
Cüdi anda devr ider ber-kâr-ı pür-kâr eylesün
6. Çâr-yâr-ı bâ-şafâyı çün sever dilden o şâh
Himmetin her server aña çâr-dîvâr eylesün
7. Çün mükerrer eyler ihsânı o sultân-ı zamân
Şekker-i şükri **Muhammed** dahı tekrâr eylesün

88

50a

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ

[fâ' ilätün fâ' lätün fâ' ilätün fâ' ilün]

I

1. 'Älemüñ halkı n'ola şükr itseler şubḥ u mesâ
2. Devletünde oldı zîrâ pür-na'im dünyâ şehâ
3. Hoş yeyüp içüp şafâ itmekde herkes dâyimâ
4. Tolanup 'ahdiñde ehl-i fakr olupdur hoş-nevâ
5. Aç olanlar toḳ olup sen şâha eylerler du'â
6. Emr-i Hâk ile yaḡup gökden biter yirden ğidâ
7. Hamdüli'llâh devr-i 'adliñde eyâ zıll-i Ğudâ
8. Ni'met-i Mevlâ-yile bay u gedâ buldı ğinâ

II

1. Kimse baḡmaz çârşûlarda bişen ni'metlere
2. Teşne-diller kandılar bâzârda şerbetlere

¹⁴³ Bu mısradâ hece fazlalağından kaynaklanan vezin prolemi vardır.

3. Bal ile yağ şaklanup hem çıkmıyor kıymetlere
4. İrse herkes bu ğanīlikde n'ola rāhatlara
5. Vaqtidür bay u gedā 'azm eyleye şöhetlere
6. Hiç şatılmaz siñek üşmiş o zībā etlere
7. Һamdüli'llāh devr-i 'adliñde eyā zıll-i Һudā
8. Ni'met-i Mevlā-yile bay u gedā buldı ğmā

III

1. Çār-sūlarda o dürlü dürlü ni'metler ki var
2. İki aqçelik yemek yir ise bir kişi toyar
3. Bir kese bir aqçelik etmek yeter leyl ü nehār
4. İtmege toklıqdan itler itmez oldu i'tibār
5. Açlıqdan hem kimsene itmez oldu āh ü zār
6. Un çuvallar ile qappānda yığılmış bī-şumār
7. Һamdüli'llāh devr-i 'adliñde eyā zıll-i Һudā
8. Ni'met-i Mevlā-yile bāy u gedā buldı ğmā

IV

1. Dürlü me'külāt ile bāzārlar hep toptoplı
2. Görmedi kimse bu ucuzlıqda hiç İstanbul'ı
3. Niçe İstanbul ğanīlik tutdı sağ ile şolı
4. Ni'mete müstağraq olmuşdur kamu kiçi ulı
5. Devletiñde tanrınuñ aç qalmıyor hiç bir qulı
6. Hep nefāyis yir faqır olup giyenler at çulı
7. Һamdüli'llāh devr-i 'adliñde eyā zıll-i Һudā
8. Ni'met-i Mevlā-yile bāy u gedā buldı ğmā

V

1. Devletiñde eyleyüp in'am ile bī-nazır
2. Dürlü ni'metlerle kıldı aç olan qulları sır
3. **Bülbül** bendeñ gibi toydı kamu bay u faqır
4. Dehre toldı bal ü yağ ü süd ü yoğurd u penir
5. Yir yüzün tutdı pirinc ü mercimek gendüm şa'ir
6. Toylanup dāyim du'āñ eyler şağır ile kebır
7. Һamdü'lillāh devr-i 'adliñde eyā zıll-i Һudā
8. Ni'met-i Mevlā-yile bāy u gedā buldı ğmā

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ**[mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün]**

1. Virdükçe devre kıadr ü şeref Leyle-i Berât
Bünyân-ı 'ömrine gele ol Daver'in şebât
2. Dîvân-ı Hâk'da nâmına sultân Ahmed'in
Tül-i bekā ü devlet ile yazıla Berât
3. Âb-ı laţif-i hırka-ı fahr-i cihan ile
Virdi bu cism ü cāna yine bir yeñi hayât
4. Yâ Rabb âb-rüy-ı Cenâb-ı Habîb için
Halk-ı cihāna eyle anı māye-i necât
5. İcrâ idüp cihānda 'adâlet zülâlini
Dünyâyı kendiye [ide rām] ol şafâ-şifât
6. Bir tab'ı pāk şâh-ı daķâyık-şinâsdur
Her bir sözinde var niçe hikmet niçe nikât
7. Çün çeşmesâr-ı feyz-i Hudâ'dur o kalb-i şâf
Her gâh oña dökülse n'ola bunca varidât
8. Devr içre ismi yazıla tuğrâda dâyimâ
Aqlâma tâ midâd ile imdâd ide devât
9. Niçe Berât ü Kıadr'e irüp 'izz ü baht ile
Dâ'isi Es'ad'a ide hem-vâre iltifat

51a
SULTĀN AĦMED ĦĀN

KAŞĪDE-İ ES'AD EFENDİ DER MEDĦ-İ

[mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün]

1. Gül-i ħandān-ı bāğ-ı salţanat yā Rabb ola ħurrem
O bāğ-ı itmeye bād-ı ħazān-ı ħüzn ü ġam derhem
2. Gülp güller gibi küllī sürür izĥār ide dāyim
Mübārek ĥātırında ĥiç bir ġam olmaya müdġam
3. Zemīne düşdi ise ġam degil bir mīve-i nev-res
O naĥl-i mivedār olsun cihānda şabit ü muĥkem
4. Şüküfte olmayup pejmürde olmuş gerçi bir ġonçe
Hemān 'ālemde gül gibi açılson ol Mesīĥā-dem
5. İläĥī şāĥsār-ı 'ömrini pür-berg ü bār idüp
Riyāz-ı salţanatda eyle sultān Aĥmed'i ħurrem
6. Şen olsun ġülşen-i baĥtı cihānda görmesün saĥtı
Hemīşe pāye-i taĥt-ı sa'ādetle ola tev'em
7. İläĥī derhem itme ĥātırın ol pādişāĥiñ kim
Perişān-dilleriñ zaĥmına raĥm idüp urur merĥem
8. İrüp dāyim sa'ādāta ola mazĥar 'ināyāte
İrüp tevĥik-i ĥayrāta Ħudā itsün anı mülhem
9. O sultāniñ vücūd-i pāki **Es'ad** rūĥ-ı 'ālemdür
Beden rūĥa musaĥĥar pes müsahĥardur aña 'ālem

51a
SULTĀN AĦMED ĦĀN

KAŞĪDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Ħazret-i Ħaḡ pādişāhın her günin bayrām ide
Sāyesinde ehl-i ĩmān dāyimā ārām ide
2. Taḡt-ı baḡt u salṡanatda Ħaḡ idüp pīr-i kemāl
'Adlini zīnet-fezā-yı şafḡa-i eyyām ide
3. Zıll-i Ħaḡ Sultān Aḡmed Ħān'ı Rabb-ı lem-yezel
Ṭūl-i 'ömrü ile penāh-ı devlet-i islām ide
4. Niçe bayrāma irişüp devlet ü iḡbāl ile
'Adl ü dād ile cihān ḡalkını şīrīn-kām ide
5. Ben du'ācısın yine ḡelvā ile yād eylemiş
Ħaḡ oña in'āmını iki cihanda 'ām ide
6. Ħüsn-i ḡulḡ ile hemīşe eyleyüp celb-i ḡulüb
Zümre-i erbāb-ı 'ilme Es'ad'a ikrām ide

51b

KAŞĪDE-İ KEMĀL EFENDİ

[mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün]

1. Ħudā dāyim ide şāh-ı cihānı
Vire dünyāda 'ömr-i cāvūdānī
2. Nizām-ı 'āleme ḡünküñ sebebdür
N'ola ḡalḡ-ı cihānıñ olsa cāmı
3. Ḳamu kārı şalāḡ u hem 'ibādet
Seḡāvet ma'deni iḡsān kānı

4. Şu deñlü 'āleme ihsān ider kim
Sehāda Hātem olmaz oña şānī
5. Çü rüz-ı rüze geldi 'ıyd irdi
Ziyāfet itdi cümle dā'iyānı
6. 'Arūs-ı māh-ı nev irişmek ile
Cihāna itdi ol şeh zer-feşānī
7. Faķire dahı yüz gösterdi iķbāl
Yüz altun ile mesrūr itdi anı
8. Yüzi geldi yüzi güldi faķirüñ
Du'ā vü şükr içün açdı zebānı
9. 'Aceb yüz necm-i şāķıb cümle seyyār
Dem-ā-dem devr ider tırmaz cihānı
10. Şerīfidür kamusı anda mektüb
Şehiñ nāmı şerīfi vaşf-ı hānī
11. Kamunıñ levnidir şafrā-i fāki'
Teserrün-nāzirindür na't-ı şānı
12. Pür olmuş encüm ile hoķķa-i çerķ
Virür güyā Şüreyyā'dan nişānı
13. Mülāyim her biri çün penbe-i dāğ
Bitürdi dildeki dāğ-ı nihānı
14. Sihām-ı faķra her biri siperdür
Kaźādan kim atar 'izlük kemānı

15. **Kemālī** ğam yime bu luṭfi šāhuñ
Beşāretdür saña itme gümānı

16. Hulusuñ aña çün ma'lüm olupdur
Ne hācet idesin baş-ı beyānı

17. Saña lāzım olan ancağ du'adır
Edā it hıdmetüñ sırr u nihānı

18. İlähī devlet ile ber-devām it
Cihān turduqça şāh-ı kām-rānı

19. O şad dīnārın ez'āfinca eyle
Sinīn-i 'ömr-i sultān-ı zamānı

93

52a

KAŞİDEİ DER MEDH SULTAN AHMED HAN
[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Habbezā ey şehriyār-ı kām-kār-ı muhterem
Pādişāh-ı dād-güster vāl-i vālā-himem
2. Husrev -i şāhib-kırān Efrāsiyāb-ı serverān
Şaf-der-i çerh-āsītān İskender-i 'ālī-himem
3. Maṭla'-i hurşīd-baht ü menba'-ı cüy-ı hüner
Ma'den-i dürr-i 'adālet kān ü ihsān ü kerem
4. Sensin ol şāhib-kırān kim şeş-per-i fermānıña
Darbı baş egdi hezārān Kahramān ü Güstehem
5. Yayıdur kavş-ı kuzah meh ter-keş tiri şihāb
Dergehiñde çerh-i ser-keş çāker-i Rüstem-ka-dem

6. Şu 'le-i şemşir-i 'adliñden cihān buldı ziyā
Pertev-i tīgüñle ref' oldı zılāl-ı zulm ü ğam
7. Tīg-i hūn-efşān-ı kahrıñ hūnı bağrın kıldı hūn
Mey yirine kan yudarsa tañ mı a'dā dem-be-dem
8. Her vezirüñ Āşaf-ı şāfi-şifat var tebār[ı]
Her sipāhuñ Kāhramān-eṭvār İskender-şiyem
9. Görinen şanma saķā-i mihr-i envārdur felek
Kaldurur қаpunda zerrin-ser-'alem her subh-dem
10. Turmaz altun hāll ider meh kāsesindeñ āfitāb
Şafha-i eyyama evşāfiñ ide tā kim raķam
11. Vāl-i Rūm u 'Arab şāhin-şeh-i Hind ü 'Acem
Hāzret-i sultān Aħmed kāmķār-ı bezm-i Cem

94

52b
AĞMED HĀN

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULTĀN

[mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Kuluñ sultān Aħmed hānı yā Rabbī mu'ammer kıl
Ne maķşūd u murādı var ise senden müyesser kıl
2. Gelür her dem ziyāret kılmağa çün merķad-i pākin
'Alemdār-ı resülüñ himmetin ol şāha yāver kıl
3. Kūdūretten mu'arrā eyle mir'āt-ı dilin her-dem
Cihānda kalb-i pāküñ gün gibi dāyım münevver kıl

4. Ser-efrāzān-ı ‘ālem baş osunlar hāk-i pāyına
Selāṭīn-i cihāna eigi tozını efser kıł
5. İlāhī **Būlbūlı** bendeñ du‘āsını abūl eyle
O āha hāzret-i cemī‘ yirde rehber kıł¹⁴⁴

95

53a
EFENDİ

AİDE-İ EYHÜ’L-İSLĀM MUAMMED

[mefā‘ılūn mefā‘ılūn mefā‘ılūn mefā‘ılūn]

1. Sa‘ādetle gūzār itdikce seyre dāver-i ‘ālem
Umaruz kim ola her yerde yārī yāver-i ‘ālem
2. alup pertev rikābı āfitābı dāyimā ehre
Süre yüz aña her ođdukca mihr-i hāver-i ‘ālem
3. Yayılısun ‘asker āfāa virilsūn zīnet esvāa
eh-i sencīde-alāa görinsūn zīver-i ‘ālem
4. Virüp ‘asker yola zīnet dizilsūn afları at at
Sūrūr üzre mūrūr itsūn o yoldan server-i ‘ālem
5. Serīr-i ‘adl ü dād üzre kılıp dāyim murād üzre
Muammed hıfz ide ol dāver-i dād-āveri ‘ālem

96

53a
EFENDİ

AİDE-İ EYHÜ’L-İSLĀM MUAMMED

[mefā‘ılūn mefā‘ılūn mefā‘ılūn mefā‘ılūn]

6. ıkup seyrāna kūh u deti ki get[ü]gūzār eyle
Gelüp yine serāy-ı ‘izz ü devletde arār eyle

¹⁴⁴ Bu mısradaki hece/kelime eksikliğinden kaynaklanan vezin problemi vardır.

7. Yine dībā-yı berfî yaydı pāy-endāz içün gerdün
Şalın üstinde ey şāh-ı cihān şayd ü şikār eyle
8. Başup na'l-i semendi reh-neverdiñ atlas-ı berfe
Anı ol resm-i zībā ile pür-naķş u nigār eyle
9. Eritsün tāb-ı ķahrıñ berf gibi cism-i a'dāyı
Felekde mihrveş nūr-ı cemāliñ āşikār eyle
10. **Muħammed** dāyimā idüp du'āñı ey şeh-i 'ālem
El açup dir o şāhin-şāhı yā Rab kāmķār eyle

97

53a
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM MEHEMMED

[mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Şafā geldün serāy-ı devlete ey dāver-i devrān
Vücūduñla ola dāyim o dār-ı 'izzet ābādān
2. Çıkup iķbāl ü 'izzetle görün ħalka sa'ādetle
Cihānda dāyimā řāvus-ı devlet gibi ķıl cevłān
3. Ħudā olup şehā vāki serirüñde ide bākī
Gezüb devletle āfākı cemāliñ mihrin it tābān
4. Zamāniñda sürür olsun hemīşe böyle sür olsun
Deriñ dār-ı ħuzūr olsun sa'ādetlerle ķıl iħsān
5. Şafālarla idüp ħande olup hemvāre ferħunde
Açılsun gonçe-i baħtuñ gülistān gibi ol ħandān

6. Varup her dāra ʿizzetle qarār eyle saʿadetle
Konarsañ kande devletle vücūduñ hıfz ide Mennān
7. Şaçup tūtī-şifat sükker **Muḥammed** söyleyüp ezber
Muʿammer ola ol server diyü kıl dāyimā el-hān

98

53b

KAŞİDE DER EVŞĀF-I CĀMİʿ-İ ŞERİF

[fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün]

1. Cāmiʿ-ı Aqşāya mānend oldı bu ʿālī-binā
Dergeh-i Hāqʾdan bu hayrātuñ şehā maqbūl ola
2. Görmemiş mānendini bu cāmiʿ üñ çeşm-i beşer
Gerçi vardur cāmiʿ-ı dünyāda çok zībā binā
3. Nitekim yokdur nazīri pādişāh-ı ʿalemiñ
Cāmiʿ inüñ hem nazīrin görmemiş çeşm-i sehā
4. Pādişāhum böyle bir ʿālī-bināya bu kuluñ
Bir niçe kandīl idüp tertīb-i pūr-naqş u safā
5. Umarım pūr-nūr ide ol cāyı bu kandīller
Nitekim kandīl-i encümd[e] felek bulur ziyā
6. Kāyim ü dāyim idüp Hāq çerḫ ile encüm gibi
Pādişāhum cāmiʿ vü kandīli tā yevmeʾl-cezā
7. Evveli hūb u laṭīf oldı bu vaşfuñ hayrla
Āḫirī devletle hem ümmīd odur maʿmūr ola

53b
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

1. Dâver-i devrân beni yâd eyledi helvâ ile
H̄ñ-ı ihsânı pür olsun her zamân na' mâyile
2. Dâyimâ 'ıyd-ı sa' id olup öpülsün dâmeni
Taht-ı baht olsun müşerref ol şeh-i vâlâ-yile
3. Pây-büsüyla şeref bulsunlar a' yân-ı zamân
'ıydgâha cem' olup her tã' ife âlâ-yile
4. Hâkden ref' eyledi ikrâmla bu zerreyi
Ol şeh-i 'âlî teqayyüd itdi bu edna-yile
5. 'İlm ü dîni dâyim i' zâz eyler ol sultân-ı dîn
Ola hemvâre mu' azzet ' izzet-i Mevlâ-yile
6. Pertev-i râyı münîr-i 'âlemi pür-nür idüp
Ref' ola zulmetler ol mihr-i cihân-ârâ ile
7. Ey **Muhammed** ol şehin-şâhîñ olup 'ömri dırâz
Dâyimâ âvâze-i cüdî cihâna yayıla

54a
SULTÂN AHMED HÂN

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDH-İ

[mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

1. Sa' âdetle yetiş şâhum niçe mâh u nice sâle
Şeref-bağş ol hemîşe niçe kutlı 'ıyd-ı Şevvâl'e

2. ʤulū' it mäh-1 tãbãn gibi řahñ-1 'ıydgãh içre
ʤuta etrãfıñı a'yãn ü erkãn nitekim hãle
3. Cihãnuñ rühı sulţãn Aħmed'i pır-i kemãl eyle
İrişdür yã ilãhı anı sen akřã-yıãmãle
4. Rızã-yı Ĥãlıķ'ı özler 'adãlet resmini gözler
Muvaffãk ola Ĥãķ'dan dãyimã ĥayrãt-1ãmãle
5. İdüp erbãb-1 'ilm ü dãnıře ta'zım ü ikdãmı
Zamãnında ahãli mazħar ola 'izz ü iķbãle
6. Yine dã'ısın itdi ĥil'at-i semmür ile teşşif
Sezã görsün Ĥãķ anı ĥulle-i ni'am ü efdãle
7. Yed-i luţfiyla ben üftãdeye çün dest-gır oldı
Yed-i kudretle her yerde ĥudã anuñ elin ala
8. Ķuşurum dãmen-i iħsãnı ile eyledi mestür
Yüzün sürsün řehãn-1 'ãlem ol pãkize-ezyãle
9. Kemıne Es'ad'a düşdükçe luţf ile kerem eyler
Düşen lüţf u keremdür ol şeh-i ferħunde-aħvãle

101

54a

**ĶASİDE-İ ŐEYĤÜ'L-İSLÂM MUĤAMMED
EFENDİ**

[mefã'ılün mefã'ılün mefã'ılün mefã'ılün]

1. ʤã'ãm iħsãn idüp ey dãver-i 'ãlem kerem kıldıñ
Simãt-i cüd ü luţfıñdan bize bezl-i ni'am kıldıñ
2. Dehãniñ tatlu itsün ĥãzret-i Ĥãķ şehd-i luţfından
Zebãnum sükkeri medħüñle ĥulv itdiñ kerem kıldıñ

3. Hüdā elṭāf ile ağırlasun sen şāh-ı devrānı
Ki izhār-ı ‘ināyet eyledüñ luṭf u himem kıldıñ
4. Yem-i luṭfiñdan irse bendegāna n’ola bir kaṭre
Güzār-ı baḥr idüp keff-i kerem-baḥşāñı yem kıldıñ
5. Hārīm-i salṭanatda muḥterem ol kim zemāñında
İdüp ta‘mīr-i Beytu’ llāh tezyīn-i Harem kıldıñ
6. **Muḥammed** bendeni yād eyleyüp adın ‘ināyetle
Anı ey şāh-ı ‘ālem bendegān içre ‘ālem kıldıñ

102

54b

EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ ’L-İSLÂM MUḤAMMED

[mefā’ılün mefā’ılün mefā’ılün mefā’ılün]

I

7. Sa‘ādetle varup Toḳat’a devletle qarār itdüñ
8. Esās-ı taḥt u baḥtuñ ol maḥalde üstüvār itdüñ
9. İdüp geh geşt-i deşt ü gāh seyr-i kühsār itdüñ
10. Muḥassal şayd için ḥāṭırları geşt ü güzār itdüñ
11. Yine āyīn-ı luṭfı pādişāhum āşikār itdüñ
12. Şikār iḥsān idüp murğ-ı dili şayd ü şikār itdüñ

II

1. Gönüller şaydıdur kaşduñ şikār itmekden ey şeh-bāz
2. Behāneyle idersün bendegānı dāver-i i‘zāz
3. Hümā-yı himmetiñle bāzlar olur mı hem-pervāz
4. Dirāz itsün zamān-ı devletüñ Mevlā-yı bī-enbāz
5. Yine āyīn-ı luṭfı pādişāhum āşikār itdüñ
6. Şikār iḥsān idüp murğ-ı dili şayd ü şikār itdüñ

III

1. Serîr-i salţanat üzre murâdunca qarâr eyle
2. Gönül hoşluklarıyla ‘âlemi geşt ü güzâr eyle
3. Şikâr itmek yaraşur saña şeh-bâzum şikâr eyle
4. Şikâr itdücce diller şayd idüp ihsânı kâr eyle
5. Yine âyîn-1 luţfi pâdişâhum aşikâr itdüñ
6. Şikâr ihsân idüp murğ-1 dili şayd ü şikâr itdüñ

IV

1. Çerâgâh-1 sa‘âdetde şalâbetle gezüp şîrûñ
2. Hemîşe düşmenân-1 dîn ü devlet ola nahçîrûñ
3. İrüp nâf-1 ‘adüya sînesinde yir ide tîrûñ
4. Tuta dehri şehâ âvâze-i nâm-1 cihân-gîrûñ
5. Yine âyîn-1 luţfi pâdişâhum aşikâr itdüñ
6. Şikâr ihsân idüp murğ-1 dili şayd ü şikâr itdüñ

V

1. Şikâr-1 tîr-i gâmzeñ dâyim ola çeşm-i âhûlar
2. Rikâbuñ bûs ide mihr-i felek mânendi meh-rûlar
3. Sümm-i raşş-1 felek naşşîla ‘izzet bula tâ kûlar
4. Meşâm-1 dehre luţfuñdan hemîşe ire hoş-bûlar
5. Yine âyîn-1 luţfi pâdişâhum aşikâr itdüñ
6. Şikâr ihsân idüp murğ-1 dili şayd ü şikâr itdüñ

VI

1. Şenâ idüp şeh-i devrâna ol şaydı kebâb itdüñ
2. Yiyüp birkaç ‘azîzân ile şükr-i bî-hesâb itdüñ
3. Darâ‘at-1 keffini açup du‘âya fetḥ-i bâb itdüñ
4. Du‘â-yı devlet-i şâhin-şeh-i ‘âlî-cenâb itdüñ
5. Yine âyîn-1 luţfi pâdişâhum aşikâr itdüñ
6. Şikâr ihsân idüp murğ-1 dili şayd ü şikâr itdüñ

VII

1. **Muḥammed** gibi yoқdur pâdişâhum bir du‘â-
ḥ‘anuñ
2. Diler Ḥaқ‘dan hemîşe imtidâd-1 ‘ömr ü devrânuñ
3. Umaram Ḥaқ kabûl ide du‘âsın dâyimâ anuñ

4. N'ola gönli olursa beste-i fitrāk-ı ihsānuñ
5. Yine ayīn-ı luṭfi pādişāhum aşikār itdūñ
6. Şikār ihsān idüp murğ-ı dili şayd ü şikār itdūñ

103

55a
SULTĀN AĦMED ĦĀN

KAŞĪDE-İ 'AZĪZ EFENDĪ DER MEDĦ-İ

[fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün]

1. Şad hezārān ḥamd ü minnet kim şehin-şāh-ı cihān
Yād idüp dā'ilerin luṭf ile şādān eyledi
2. Fahr-ı 'ālem bā'ış-i ḥalk-ı cihān peygamberüñ
Ħırқа-i pāki şoyından yine ihsān eyledi
3. Ḥavz u Kevşerden nişān virdi aniñ her қatresi
Teşnegān-ı vādī-i hicrānda dermān eyledi
4. Ya İlāhī āb-rūy-ı Aḥmed-i Muḥtār için
Ġonçe-i ümmīdin aç kim bizi ḥandān eyledi
5. Ḥamdüli'llāh pādişāhum Ḥaқ te'āla zātunı
Revnaқ-efzā-yı serīr-i āl-i 'Oşmān eyledi
6. Zıll-i Ḥaқ'sın zulmet-i zulmi giderdi tal'atuñ
Mihir-i 'adliñ nūrını rūyuñda tābān eyledi
7. Ḥüsn-i tedbīrūñle virdi 'āleme nazm-ı tamām
Қuvvet ü қudret virüp dünyāya sultān eyledi
8. Her şebi Қadr ü Berāt ü her günü nev-rüz ola
Kim berāt-ı luṭfi vaқtın şehr-i Şa'bān eyledi

9. Gice gündüz cān ü dilden şayd kılar eyle du‘ā
Dā‘iyān içre ‘Azīzī çün şenā-ḥ‘ān eyledi

104

55b KĀŞĪDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEĤEMMED EFENDĪ DER MEDĤ-İ
SULTĀN AĤMED HĀN

[mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. Mübārek ola serāy-ı kādīme iḳbālīñ
Ziyāde ola sa‘ādetle ‘izz ü iclālūñ
2. O ḥānedān-ı kādīme şeref virüp dāyım
Şalinsun üstine her-dem zılāl-i ifzālūñ
3. Ḥudā müyesser ide her murāduñı umaram
Ola sürür ile ḥāşıl-ı cemī‘-i āmālīñ
4. Açup sürür ü şafā per ü bālini şāhım
Uça sa‘ādet ile şāh-bāz-ı iḳbālīñ
5. Ḥuceste-ṭālī‘ ü firūz-ı rüz idüp Mevlā
Muvāfiḳ eyleye sehm-i sa‘ādete fālīñ
6. Hemīşe sūr-ı sürür eyle görme renc ü elem
Ola şafāya muḳārin cemī‘-i aḥvālīñ
7. Şafā-yı kalb ile oluḳça rahş-ı cāha süvār
Melāl-i ḥāṭır ile düşmen ola pā-mālīñ
8. Çü ḥüsn-i ḥulḳ ile buldı vücūduñ ārāyiş
N’ola olursa pesendīde cümle ef‘ālīñ
9. Du‘āñı etmede yoḳdur **Muḥammed**’e mānend
Odur şafā ile dā‘ī-i ḥālīşü’l-bālīñ

56a
SULTĀN AĦMED ĦĀN

KAŞĪDE-İ 'AZĪZ EFENDĪ DER MEDĦ-İ

[mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1. Sipih-r devlet ü iķbāl ü baĦtuñ mäh-1 tĀbānı
Menāzil kaķ' idüp 'izz ü Şerefle itdi seyrānı
2. Şeh-i 'ālĪ-nazar sultān-1 Cem-ķadr ü FerĪdün-fer
ĦıdĪv-i 'adl-güster dād-ger İskender-i ŐānĪ
3. Şehin-Őāh-1 Süleymān-pāye sultān AĦmed-i 'ādil
Ķul itdi kendüye Ħāķān-1 ĶĪn'i Őāh-1 İrān'ı
4. 'Adū-yı dĪne heybetle yine ilkā-yı ru'b itdi
Aķup rāyāt-1 nuşret āyet-i islām ü imānı
5. O mihr-i 'ālem-efrūzuñ yanında heft-a'lāmın
Görenler Şandılar kim seb'a-i seyyāredir anı
6. Süleymān'dur ki taĦtın yıl götürmişdür kıyās eyler
Görenler zeyn-i zerrĪn-i semend-i Őāh-1 devrānı
7. Yedek üzre hemān zerrĪn-siperdir Őanıırım Ħāķ
TemāŐā eylesem ķerĦ-i felekde mihr-i raĦŐānı
8. Dem-i heycāda ķarb-1 gürz ile ol Ķahramān-Şavlet
Yıķar bir Ħamle kılsa Şad hezārān merd-i meydānı
9. Niķe tāc ü kemer ehli aña 'arz-1 Ħarāc itdi
Őecā'atle hirāsān eyledi Őāh-1 Ħorāsānı
10. Niyāmından ķıkup tĪĕ-i ciĦān-efrūzı mihrāsā
Giderdi zulumet-i zulm-i ciĦānı itdi nūrānı

11. Kesüp ser-keşlerüñ başın kedüveş nîzeyeye dikdi
‘Adūyı hūna ğarķ itdi dem-ā-dem tīg-i bürrānı
12. O şāhuñ devr-i ‘adlinde o kim iñlerse çengāsā
Anıñ feryādı diñlenmez budur ķānūn-ı ‘Oşmānı
13. Ğubār-ı pāy-ı esbi itdi çeşm-i ‘ālemi rüşen
Sevād-ı Edrene mihr-i ruķıyla oldu nūrānı
14. Sa‘ādet Edrene hāķına ki ruhsārını gördi
İrişdi hāşılı ol ķavme feyz ü fażl-ı rabbānı
15. Düşüpdür bahre dürr-i ķatre-i nīsān-ı ihsānı
Anıñ-çün devr ider dāyım şadef deryā-yı ‘ummānı
16. Ne hācet sürgüne şāhım saña biñ cān ile her-dem
Gelür şayd olmağ-içün kūh ü deştin vahş-i ceyrānı
17. Emīn-i Hāķ’sın oñun-çün gelür dergāha maħlūķāt
Görenler şandılar emniyyeñi taht-ı Süleymānı
18. Kaçan ‘azm-i şikār eyler bize luţf āşikār eyler
İder dā‘ī-i dīrine müdām elţāf ü ihsānı
19. Hülüş-ı bāl ile dāyım du‘āmuza ‘Azīz oldur
Haţālardan Hudā hıfz eyleye şāh-ı cihānbānı
20. Menāzıl ķaţ‘ idüp şems ü kamer döndükçe eflāk
Hudā enzārından şaķlasun ol zıll-ı yezdānı
21. Şafālar kesb idüp sultān-ı ‘ālem eylesün seyrān
Yanınca dā‘iyān-ı devleti olsun şenā-h‘ānı

22. Ebā-en-cedd o şeh çünkim muhibb-i çār-yār oldı
Ebū Bekr ü ‘Ömer ‘Oşmān ‘Alī olsun nigāhbānı

106

57a

AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ ZİHNİ DER-MEDḤ-İ SULTĀN

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Şehā kāmīl umūruñ kār-ı milkūñ ber-ķarār olsun
Esās-ı ‘ömr ü iķbāl-i bülendūñ pāydār olsun
2. Şehān-ı heft-iķlīm eylesünler emriñe tã‘at
Tokuz eflāka ḥükmüñ bā‘iṣ-i nazm ü medār olsun
3. Nehīb-i pençe-i şāhīn-i iķbālīñ hirāsından
‘Adū-yı büm işi dāyim yuvasından firār olsun
4. İki yanūñ ki dünyānuñ müzeyyen gülsitānıdur
Kızıl sarı ala¹⁴⁵ bayraķlar ile lālezār olsun
5. Vizāret mesnedinde Āşafāsā ḥükmeden bendeñ
Serīr-i ma‘delet ārāyişiyle nāmdār olsun
6. Sen ol taht-ı Süleymānī de ṡābit taht ü devletle
O ḥıfz-ı Ḥātem itsün Ehrimen’den hüṣ-yār olsun
7. Ḥaķīkatde tılısm-ı salṡanat emr-i vezāretde
Hemīşe böyle kāmiller müşīr ü müsteşār olsun
8. Olup şer‘a nıgehbān iki ķāzī-‘askerīñ her-dem
‘Adālet birle her biri ‘adīl-i çār-yār olsun

¹⁴⁵ *Mecmua*’da “ala-yı” şeklindedir. Vezin gereği “ala” olarak okunmuştur.

9. Mülevven sāyebān olsun aña kav̄s-i k̄uzah̄ dāyım
Otağūñ ʿizz ü devletle bu t̄āq-ı zer-nigār olsun
10. Perī-peyker peyikler t̄ac-ı zer birle rikābūñde
Bulunduğca şitābından meh ü hurşīd-medār olsun
11. Çeküp sen h̄ān-ı İbrāhīm aña m̄anend-i İsmāʿīl
ʿAcem şāhı tuʿmeden maṭbağūñda rīze-ğ̄ār olsun
12. Çalınduğca yanıñca debdebeyle kūs-ı şāhīler
Felek tāsı neḳāreñ olmağa ümmīdvār olsun
13. Tonansun şemʿlerle her şeb ordu-yı hümāyunuñ
Zemīn gerdūna dönsün şemʿler encüm-şümār olsun
14. Atılsun toplar yer yer tüfeklerle tezelzüldeñ
Ḳıyāmet ḳopdı şansun ḳayl-i aʿdā tār-u-mār olsun
15. Saʿādet birle ʿavdet eyle taḫt-ı ʿizz ü iclāle
Fezā-yı şehr-i İstanbül firdevs-iştihār olsun
16. Biraz görsün mübārek ṭalʿtūñ sükkān-ı kişver hem
Sevād-ı Rūm sensiz niçe bir miḫnetle ṭar olsun
17. Maʿārif ehli hem manzūr olup resm-i selef üzre
ʿİnāyet eyle kim her biri şāhib-i iʿtibār olsun
18. Añun kim kābiliyyet cevheri var zāt-ı pākinde
Zebānı şayḳal-ı luṭfuña tīg-i āb-dār olsun
19. Niçe nazm ehli var şehler ḳatında kām-rān olmış
Ḳuluñ **Zihni** daḫı luṭfuñla şāhum kāmḳār olsun

20. İdüp medhüñde Firdevsî gibi şeh-nâmeler peydâ
Tevārîhe yazılır sözler andan yâdigâr olsun

21. İlâhî sâbit oldukça zemîn ü âsumân seyyâr
Mesîrûñ evc-i 'izzet taht-1 bahtuñ ber-çarâr olsun

107

57b

**KAŞİDE-İ İMÂM-I HUDÂVENDİGÂR DER MEDH-İ SULTÂN
AḤMED ḤÂN**

[mefâ'ılün/mefâ'ılün/mefâ'ılün/mefâ'ılün]

1. Olup ilhâm-1 Ḥaḳ sultân-1 dehre bir seher peydâ
Diñildi ey meh-i burc-1 sa'âdet kıl sefer peydâ
2. Senüñ zât-1 kerîmiñ mâh-1 evc-i burc-1 devletdür
İdüp kat'-1 menâzil eylesün niçe eşer peydâ
3. Meşâm-1 halk-1 'âlem nükhet-i hoş-ḥüyuña müştâk
Açılmış dîdeler tâ kim ideler bir nazar peydâ
4. Sen ol dürr-i yetim-i baḥr-1 'izz ü fer ü şevketsin
Ki mişliñ itmemişdür kân-1 imkân bir güher peydâ
5. Uraldan tarḥını bostân-1 erkânıñ yed-i kudret
Muhakkaḳ itmedi naḥl-1 kadîñveş bir şecer peydâ
6. İdüp tertîb-i eşcâr-1 vücûdı bağbân-1 dehr
Vücûduñ mîvesi tek itmemişdür bir şemer peydâ
7. Gülistân-1 cihâna şun'-1 ḥikmet kıldı çok şan'at
Velîkîn 'arızuñveş kılmadı bir verd-i ter peydâ
8. Pes ey mâh-1 münevver feyz-i envâr eyle âfâka
Zuhûr it ey dürr-i yektâ ola tâ nûr-1 fer peydâ

9. Hırām it ey nihāl-i nahl-i bāğ-ı salṭanat bir dem
Açıl ey gülbün-i gülzār-ı devlet kıl güz̄er peydā
10. Seniñ ābā vü ecdād-ı ‘izāmıñ ey şeh-i ‘ālem
Edirne taḥtgāhında iderlerdi maḡar peydā
11. Şikār eylerler idi deşt ü şahrāsın idüp seyrān
İderlerdi kulüb-ı düşmene ḡavf ü ḡazer peydā
12. Re ‘āyā cümleten müştāk-ı zātıñdır recā eyler
K’ide mazlūm olanlar zālīm üzre bir zafer peydā
13. Şu ‘ā’-i tīg-i ‘adliñ ola kim aşḡāb-ı ‘adūnuñ
Vücūdında ide te’şīr ü kıla bir şerer peydā
14. Çü gūş-ı hūş-ı sultān itdi bu esrārı ḡoş iz‘ān
Derūn-ı şafḡa-i ḡalbinde kıldı bir eşer peydā
15. Didi sem‘an ve tā‘an mülhim-i ḡayba ṭurup fi’l-ḡāl
Ederne taḥtına ‘azm ile kıldı reh-güz̄er peydā
16. Düşüp erkān-ı devlet cümleten rāha rikābında
Şafā-yı ḡāṭır ile itmediler hiç keder peydā
17. Şu deñlü mevkib-i ḡaşmetle ‘azm-i rāh itdi kim
Bulunmazdı fezā-yı pehn-i rehde bir memer peydā
18. Düzüldi çün şaf-ı erbāb-ı şavlet sağdan şoldan
Nefir ü sūrna kıldı kıyāmetden ḡaber peydā
19. Şeh-i ‘ālī-cenāb ol rāhda şıdk ü şafā-yile
Cemā‘atle ferā’iz kıldı itdi şad-hüner peydā

20. Muḥaṣṣal ferr ü şevketle kemāl-i ‘izz ü ḥaṣmetle
Şufūf-ı ‘asker ile eyledi çün ker ü fer peydā
21. İrişdi menzil-i maḳşūda çıkdı ehl-i istiḳbāl
Pür oldı rāh ü şahrā olmadı bir bām ü der peydā
22. Du‘ā vü nāle-i müştāḳ ile pür oldı ol şahrā
Temevvüc eyleyüp oldı o dem baḫr-ı beşer peydā
23. Döküp aşḫāb-ı ḥasret gözlerinde şevḳ ile eşki
O baḫriñ sāhilinde oldı envā‘-ı dürer peydā
24. Fedādır cānımız yoluñda şāhım diyü ol aḳvām
Getürüp itdiler ḳurbāna aḡnām ü baḳar peydā
25. Yüzümüz ferş-i rāhiñ eylediñ şāhā dimek üzre
Bisāṭ-ı rahşına zer-beft ü dībā itdiler peydā
26. Ḥulül itdi mişāl-i cān Edirne şehrine çünkim
Tenūr-ı sīnelerden oldı ol dem mā-i Hızır peydā
27. Serāy-ı devlete gelmezden evvel cāmi‘e indi
Edā-yı farz kıldı eyledi nūr-ı başar peydā
28. Nüzül itdi sa‘ādet ile gelüp ḳaşrına sultān
Duḫül itdi serāya oldı pes şems ü ḳamer peydā
29. Ser-efrāzā şehā sultān-ı ‘ālemsin şihāmetde
Şecā‘atde saña olmaz nazır ey gerçek er peydā
30. Ḥaḳıḳat salṭanat bu fer ü şevketdür ki sen sürdüñ
Ziyād ola bu ḥaṣmet ola her dem buncalar peydā

31. Koma küffâr-ı bed-kîş ü Kızılbaş'ı bed-endîşi
Maqâm-ı intikâma çek ola fetḥ ü zafer peydâ

32. Ğarîb ü müstemendiñ pâ-şikeste Şâfî-i dâ'î
Rikâbuñda sürünsün ola şâyed bir nazâr peydâ

33. Erenler ḥaqqı için maṭlabı bir iltifâtıñdur
Degildir ol ki ide ḥazretüñde sîm ü zer peydâ

108

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUḤAMMED

58b

EFENDİ

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

I

1. Bi-ḥamdi'llâh gelüp 'izzetle ol şehler ser-efrâzı
2. Serây-ı devletiñ oldı serîr-ârâ-yı mümtâzı
3. İdüp âvâze-i şeh-nâzı ile vâşılflar âğâzı
4. Cevâhir şaçdı mâdiḥler açup gencine-i râzı
5. Serây-ı pür-sürûra geldi sultân Aḥmed-i ğâzî
6. Ḥudâ maḥfûz ide bu âşiyân içre o şeh-bâzı

II

1. 'Aceb mi dür cemâlin seyr iden gözler ziyâ bulsa
2. Göñüller levḥi n'ola nûr-ı vechinden cilâ bulsa
3. Zülâl-i vaşl ile dil-ḥasteler cümle şifâ bulsa
4. Feraḥ-nâk olsa diller n'olahâtırlar şafâ bulsa
5. Serây-ı pür-sürûra geldi sultân Aḥmed-i ğâzî
6. Ḥudâ maḥfûz ide bu âşyân içre o şeh-bâzı

III

1. Yine 'azm-i hümâyün idüp ol İskender-i şânî
2. Zülâm-i fûrkatı içdi ziyâ-yı rûy-ı tâbânı
3. İçirdi çeşmesâr-ı luṭfi ḥalka âb-ı ḥayvânı
4. N'ola dirsem yine geldi yirine 'âlemiñ cânı
5. Serây-ı pür-sürûra geldi sultân Aḥmed-i ğâzî

6. Һudā maḥfūz ide bu āṣiyān içre o ŧeh-bāzı

IV

1. Ҷudūmiyla ‘aceb mi ‘ıyd irüp eyyām-ı sūr olsa
2. Cihān pūr-nūr olur hūr-ı sa‘ādet bā-zuhūr olsa
3. N’olabu ŧevketi düşmenleri gördükce kūr olsa
4. Revādur ŧād olup ‘ālem gönüller pūr-sürūr olsa
5. Serāy-ı pūr-sürūra geldi sultān Aḥmed-i ğāzı
6. Һudā maḥfūz ide bu āṣiyān içre o ŧehbāzı

V

1. ŧafā bulur cihān ol dāver-i devrān ŧafā etse
2. ŧafā-yı ҡalbini ‘ālem n’ola Ḥaḳ’dan recā etse
3. **Muḥammed** dergeh-i Mevlā’ya dā’im ilticā etse
4. Dil ü cāndan o ŧāhin-ŧāha lāyıḳdur du‘ā etse
5. Serāy-ı pūr-sürūra geldi sultān Aḥmed-i ğāzı
6. Һudā maḥfūz ide bu āṣiyān içre o ŧeh-bāzı

109

59b

ҶAŞİDE-İ ĞANI-ZĀDE EFENDİ DER MEDḤ-İ SULTĀN AḤMED ḤĀN¹⁴⁶

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Ҷıkup sultān-ı ‘ālem zāhirā ҡaşd-ı ŧikār itdi
Ḥaḳıḳatde ‘adūyı ŧevketinden ḥāksār itdi
2. Cihāndan ber-ḫaraf olmışken āyın-i sipeh-dārı
Sikender gibi ‘asker çekdi ‘azim-ġır ü dār itdi
3. Ra‘ıyyet başına ğün toġdı cevlan-ı semendinde
Rikābı ŧu‘lesinden ‘ālemi rüşen-nehār itdi
4. Ҷıkup vaḳt-ı ŧitāda eyledi nev-rüz-ı sultānı
Sipāhuñ bayraḳından kūh ü deṧti lālezār itdi

¹⁴⁶ ND’nda bu kaside vardır. K.11, s.134.

5. Yedeklerden cihān-ı cāha itdi nüh-felek peydā
Öñünce tūğlardan çār ‘unşur āşikār itdi
6. Hişār-ı çerhe toprak sürdi gerd-i sitem haylinden
Hücümü kalb-i sulţān-ı nücümü pür-gubār itdi
7. Olunca şem‘-i hāver mużtarib bād-ı nefirinden
Cemālin rū-şināyī bahş-i devr-i rüzgār itdi
8. Felekden itdi beyte‘l-‘ankebūt-ı fitneyi zāyil
Meger kim tūğını cā-rüb tāk-ı zer-nigār itdi
9. Hemānā ol yedi sancağ ki olmışdur kafā-dārı
Ricāl-i seb‘adur kim aña Bārī sāz-kār itdi
10. Sütün-ı bārgāhı şem‘-i devlet hayme fānūsı
Hudā pervāneves aña Sürüş-ı¹⁴⁷ fethi yār itdi
11. Zihī şāh-ı Ferīdün-fer Hudāvend-i Sikender-der
Ki zāt-ı pākiñe teshīr-i dünyāyı şi‘ār itdi
12. Hoşā sulţān-ı Cem-şevket cihān-bān-ı ‘Alī-şavlet
Ki tīg-i cānsitānı haşma kār-ı Zū‘l-fikār itdi
13. Şehin-şāh-ı mua‘llā-pāye sulţān Aħmed-i gāzī
O server kim esās-ı dīn ü milki pāyidār itdi
14. Kudūmıdan bulup şehr-i Edirne revnağ-ı gülşen
‘İzārı güllerinden erba‘ın içre bahār itdi
15. Çıkup naħcīrgāha çünki şaldı şayda şeh-bāzın
Bırakdı nesr-i gerdün beyze-i mihri firār itdi

¹⁴⁷ Metinde “serveş” olarak harekelenmiştir ancak anlam gereği “Sürüş” okunmuştur.

16. Süzüldi şāh-bāzı eyledi murgāna bir hālet
Ki ancak anı cān-ı ‘āşıkāna çeşm-i yār itdi
17. Egerçi gürk-i bārān-dīde itdi hīleler ammā
Ne çāre çünki bārān-ı hadengi aña kār itdi
18. Yatup h̄āb itdi oldem līk kem düş görmedi har-güş
İşitmişken anı uzun kulağdan ihtiyār itdi
19. Fezā pür-lerze yüzünden felek ser-geşte bāzından
Zemīn ü āsumānı şavletinden bī-karār itdi
20. İdüp zāhirde sürgün avı ammā kim hakīkatde
Sürüp zulm ehlini kalb-i re‘āyāyı şikār itdi
21. Gelibolu’ya düşdi çünkim zıll-i çetr-i ikbālī
Şalup tarh-ı ikāmet gayret-i dārü’l-karār itdi
22. Leb-i deryāda anı bārgāh içre gören şanmış
Şadefle bir dürr-i şehvārı derya-ber-kenār itdi
23. Yazıldı mekdeminden kalb-i pāki Yazıcı-zāde
Bulup cān Aḥmed-i Bīcān anuñla iftiḥār itdi
24. Elinden faşş-ı elmas-ı müselles şu‘le şalduğda
Müselles kıldı anıñ āb-ı nābın neşve-dār itdi
25. Giriftār eyledi bir dīn ü devlet ḥāyinin anda
Zihī ikbāl-i sulṭānī ki ‘avn-i Kirdigār itdi
26. Mühimm-i salṭanat olmışdı keşf itmek boğaz ḥālīn
Varup ilgār ile anuñ ḥişārın üstüvār itdi

27. Meger kim dil uzatmış dest-i gevher-pāşına deryā
Alup tā ki boğazın yeryüzünü ana țār itdi
28. Atup her ıop-ı ıal'a birbirine gūy-ı sengīnin
Ne resme mār imiř kim mūhresi-yle kār-zār itdi
29. Kıyāmet ıopdı gūyā ıerlı ü encüm dūřdı hān üzre
řu dem kim ıoplar deryā yüzünü pūr-řerār itdi
30. Meger sūr-ı sūrūr olmışdı 'ahd-i 'adl-i sultānī
Felek birbirine ıarşu iħrāk-ı hiřār itdi
31. Dönüp 'azm itdi ıünkim pāy-ı taħt-ı mūřterī-baħta
Yolına ebr-i raħmet dūrr-i galțānıñ niřār itdi
32. Ne řevkettür bu kim bir cūnbūřinden ħavf idüp
'āleme
Gelüp pā-būsına sultān-ı Tātār i'tizār itdi
33. Meřām-ı cānına 'itr oldı řāhıñ gerd-i rehvarı
Kerāmetle gubār-ı rāhını misk-i Tatār itdi
34. Varınca şehr-i İstanbula istikbāl idüp herkes
Ĝubār-ı sūmm-i esbin kühl-i a'yān-ı kibār itdi
35. Bī-ħamdi'l-llāh yerine geldi ħalk-ı 'ālemūñ cānı
şu dem kim 'izz ile taħt-ı ıadīmīnde ıārār itdi
36. Ğudāvendā ħudānuñ řükriñ eyler **Nādiri** bendeñ
Ki her sā'at rikābuñda anı ħidmet-güzār itdi
37. Bu yetmez mi aña sermāye-i rif'at ki yanıñca
Miřāl-i sāye dūřdı yollara geřt [ü] güzār itdi

38. İlähî ol vücūd-ı pāk için kim feyz-i cūdından
‘Adem ketminden izhâr eyleyüp dünyâyı var itdi

39. O şâh-ı enbiyānuñ hürmeti-çün kim şefâ‘atle
Günehkârı sezâ-yı rahmet-i Perverdgâr itdi

40. Ser-efrâz it o hâkân-ı ‘azmü’ş-şânı zirâ kim
Kâalup te’yîd-i dîn ü nazm-ı ahvâl-i diyâr itdi

41. Serîr-i pâdişâhîde Süleymân-ı zamân eyle
Ki bād-ı ‘adl ile gird-i fesâdı târ-û-mâr itdi

110

61a

KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ DER MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN¹⁴⁸

[fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

1. Mağdemüñle ey şeh-i düşmen-şiken
Edrene oldı behişte ta‘ne-zen
2. Devletiñde oldı ol taht-ı kadîm
Ni‘metüñle ğayret-i dârü’-n-na‘îm
3. Bûy-i ‘adliñden mu‘athtar her diyâr
Oldı hengâm-ı şitâ hurrem-bahâr
4. İtdi Hâk a‘lâ felekden sāyeñi
Şaldı ammâ hâk-i Rûma sāyeñi
5. Şöyle toldı şıyt-ı ‘adliñle cihân
Kim işitmez kimse ‘acizden figân

¹⁴⁸ ND’nda bu kaside bulunmamaktadır.

6. Z̄ulm iden nā-merdi itdüñ nā-murād
‘Adl ü dādıñdan ra‘ıyyet oldı şād
7. Hağ Te‘ālā saña olmışdur mu‘ın
Kim musahħardur saña dünyā vü dın
8. Buldı baħt-ı nev-cüvānı köhne-taħt
Oldı andan ħalb-i a‘dā laħt laħt
9. Tunca ābın itdüñ Azmağ’dan cüdā
Geldi yolından o nehr-i cān-fezā
10. Girdi bir nehr içre iki āb-ı nāb
Oldı gūyā iki tıge bir ħırāb
11. Rāh-ı ayuñ seddın itdüñ ber-ħaraf
Dehre İskender gibi virdün şeref
12. Bundan aħdem **Nādirī** idüp ħayāl
Eylemişdi naẓm iki tārīħ-i sāl
13. Līk tārīħ-i cenābü’l-saltāna
Siħr itmiş kim itdi ‘ağd-i elsine
14. Çünki mu‘cizdür naẓır olmaz aña
Vaħtidür şimden girü itsem du‘ā
15. Hağ Te‘ālā ‘ömriñi efzün ide
Devlet-i dāreyn ile maħrūn ide
16. Dā’imā iħbāl ü ‘izzet ber-devām
Saltanat pāyende tā yevmi’l-ħıyām

[mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün]

I

1. Vezân olup nesîm-i luţf-ı Mevlâ feyz-bâr olsun
2. Gelüp nûr-ı -rûz-ı sultânî yine hurrem-bahâr olsun
3. Yeşil maḥmil döşensün bāğ u rāğa sebze-zâr olsun
4. Cemâliñ revnağ-ı gülzârı her dâr ü diyâr olsun
5. Vücûduñ şâhsârı dâyimâ pür-bezl ü bâr olsun
6. Dıraḥt-ı taḥt ü baḥtıñ her zamânda mîvedâr olsun

II

1. Bahârı yılda bir kere olur her bāğ ü bostânuñ
2. Güli bir kez virür gülbünleri her yıl gülistânıñ
3. Çü sensin şimdi gülzâr-ı ümîdi ehl-i dünyâniñ
4. Olup her dem bahâr ezhârı ol gülzâr-ı ra 'nânıñ
5. Vücûduñ şâhsârı dâyimâ pür-bezl ü bâr olsun
6. Dıraḥt-ı taḥt ü baḥtıñ her zamânda mîvedâr olsun

III

1. Olup ey şâh-ı devrân dâver-i devr-i müselmânı
2. Ola sâyeñ hemîşe dâr-ı islâmıñ nigâhbânı
3. Gül-i iqbâliñ olup gülistânıñ verd-i ḥandânı
4. Gelüp gitdükce bāğa nâz ile nevrûz-ı sultânî
5. Vücûduñ şâhsârı dâyimâ pür-bezl ü bâr olsun
6. Dıraḥt-ı taḥt ü baḥtıñ her zamânde mîve dâr olsun

IV

1. Cihâna reşḥa-i luţf-ı ḥudâ rîzân ola tâ kim
2. Yâğup nîsân-ı iḥsân gonceler rüyân ola tâ kim
3. Esüp bād-ı bahârî nesme-i bostân ola tâ kim
4. Gül-i bāğ-ı Edrene açılup ḥandân ola tâ kim

5. Vücūduñ şāhsārı dāyimā pür-bezl ü bār olsun
6. Diraht-ı taht ü bahtıñ her zamānda mīvedār olsun

V

1. Du‘ā-yı devletiñ eyler **Muhammed** şıdk ile her dem
2. Diler kim ola gülzār-ı ümīdūñ dāyimā hurrem
3. Çü sensin zıll-i Raḥmān olma hergiz üstümüzden kem
4. Cihān çün hoş geçer sāyeñde ey şāhin-şāh ‘alem
5. Vücūduñ şāhsārı dāyimā pür-bezl ü bār olsun
6. Diraht-i taht ü bahtıñ her zamānda meyvedār olsun

112

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLÂM MUHAMMED

62a
EFENDİ

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

I

1. Ey penāh-ı halk-ı ‘alem sāye-i Rabb-ı mecīd
2. Māh-ı iqbālīñ hemīşe ola devletinle cedīd
3. utlı olup Edrene tahtı ola bahtıñ sa‘īd
4. Her günūñ fīrūz ola şāhım mişālī rūz-ı ‘īd¹⁴⁹
5. ‘İyd olup dāmāniña yüz sürdi ahrār ü ‘abīd
6. Ol sa‘ādetden hemānā bu du‘ācıdur ba‘īd

II

1. urulup tahtıñ ol eski tahtgāh-ı devlete
2. Cümle ‘alem yüz tutup ol şāh-rāh-ı devlete
3. Cem‘ olup erkān ü a‘yān ol penāh-ı devlete
4. Pāy-ı būsūñla irüp her biri cāh-ı devlete
5. ‘İyd olup dāmāniña yüz sürdi ahrār ü ‘abīd
6. Ol sa‘ādetden hemānā bu du‘ācıdur ba‘īd

III

1. Ol adīmi ḥānedānı varup ābād eyledin
2. Mekremet kāşānesin ol yirde bünyād eylediñ

¹⁴⁹ Kafiye gereği ‘ıyd yerine ‘īd oknuştur.

3. Anda ihyā-yı rūsūm-ı dād-ı ecdād eylediñ
4. Yine pā-būsuñla hūlk-ı ‘ālemi şād eylediñ
5. ‘İyd olup dāmāniña yüz sürdi ahrār ü ‘abīd
6. Ol sa‘ādetden hemānā bu du‘ācıdur ba‘īd

IV

1. Zeyn olup ol dūdmān-ı devletiñ kāşānesi
2. Toldı erkān-ı sa‘ādet birle dīvān-hānesi
3. Taht ile olup müşerref ‘arşa-i şāhānesi
4. Bahtuñ olup sa‘ādet tahtınuñ ferzānesi
5. ‘İyd olup dāmāniña yüz sürdi ahrār ü ‘abīd
6. Ol sa‘ādetden hemānā bu du‘ācıdur ba‘īd

V

1. Şağ esen varup şabā hūkām-ı ferruḥ-fāle sen
2. Yüz sürüp dergāhına sa‘y eyle ‘arz-ı hāle sen
3. Dāmenin ben öpmedim bāri çalış rū-māle sen
4. Söyle benden bu kelāmı ol şeh-i iqbāle sen
5. ‘İyd olup dāmāniña yüz sürdi ahrār ü ‘abīd
6. Ol sa‘ādetden hemānā bu du‘ācıdur ba‘īd

VI

1. Niçe bayrām idi olup kām-yāb iqbālden
2. Kām alurdum dāmeniñ būs idüp ol ezyālden
3. Bu mübārek sālde maḥrūm olup ol hūlden
4. Umāram görmek cemāliñ vāhibü’l-āmālden
5. ‘İyd olup dāmāniña yüz sürdi ahrār ü ‘abīd
6. Ol sa‘ādetden hemānā bu du‘ācıdur ba‘īd

VII

1. Bu **Muḥammed** dāverā sensiz nice ārām ide
2. Görmeyen kaşıñ hilālın şanma kim bayrām ide
3. Ḥazret-i Ḥaḳ tevsen-i¹⁵⁰ maḳşūdı saña rām ide
4. Sāye-i bahtuñla bu tahtı yine ikrām ide

¹⁵⁰ Metinde “tuvsen” olarak harekelenmiştir ancak, anlam gereği “tevsen” okunmuştur.

5. 'İyd olup dāmānıña yüz sürdi ahrār ü 'abīd
6. Ol sa'ādetden hemānā bu du'ācıdur ba'īd

113

63a

KAŞİDE-İ MEHEMMED EFENDİ

[fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün]

1. Sāye-i şeh-bāz-ı iqbālīñ ki istavroza şal
Gāh ol şeh-bāzı kıaldur nāz ile Begkoz' a şal
2. Zīr-i dest eyle şehā hūrşīd-i evc-i himmeti
İktidārīñ pencetin ol mihr-i rüz-efrūza şal
3. İntikām al surh-ı serden āña gönder gönderūñ
Sīne-i pūr-kīnesin ol nīze-i dil-dūza şal
4. Sāz ü söz-i ehl-i küfri etdi qahrıñ ber-ıaraf
Dāyīm ol hāşākı nār-ı tīg-i 'ālem-sūza şal
5. Halk cem' olsun der-i luıfuñda şeyu'İllāh için
Yine āfāka şehā āvāze-i deryūze şal
6. Biri mūyuñ biri rūyuñdan nişāne gösterür
Mihr-i luıfuñ pertevīn gah şām ü gāhi rūza şal
7. Luıfunı umup **Meħemmed** ol hūmā-yı himmetiñ
Bāz-ı ümmīdiñ bülend et tālī'-i firūze şal

63a
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED

[mefâ'ılün mefâ'ılün fe'ülün]

1. Şehen-şāh-ı cihān olup mu'ammer
Vire naḥl-ı vücūdı dāyimā ber
2. Umārız bāğ ü rāğ-ı 'ālem içre
Dıraḥt-ı baḥtı ola sāye-güster
3. İki 'ālemde ol şāh-ı cihāna
Müyesser eyleye Mevlā 'ivazlar
4. Ḥudā pür-berg [ü] bār idüp o naḥli
Nesīm-i fazl-ı ḥaḳla ola maḥzar
5. Niçe güller bitürsün bāğ-ı 'ömri
Eger düşdiyse ḥāke bir gül-i ter
6. Fedā ola gidenler pādişāha
Ola bākī o sultān-ı muzaffer
7. Du'āsın eyleyüp şām ü seḫerde
Meḫammed eyledi bu virdi ezber

63b
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEHEMMED

[mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün]

1. Medār-ı emn-i 'ālem dāver-i devr-i zamān olsun
Serāy-ı pür-sürürü dāyimā dār-ı emān olsun

2. Hudā mahfūz idüp zāt-ı şerīfin kande varursa
O şahin-şaha leṭāf-ı İlähī sāyebān olsun
3. Sürür üzre murūr idüp demī ğam görmesün her gün
Serīr-i salṭanatda şāh-ı şāhān-ı cihān olsun
4. Kederden dūr olup āyīne-i khalb-i hoş-āyīni
Ġubār-ı ğam o mir'āt-ı muşaffādan nihān olsun
5. Du'ā-yı devletin eyler **Meḥemmed** cān ile dilden
Kabūl-i bārgāh-ı Layezāl-i müste'ān olsun

63b
AḤMED ḤĀN

116

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I SULTĀN

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1. Dāver-i devrān idüp şeh-bāz-ı himmetle şikār
Murġ-ı diller şayd idüp itsün şafāsın āşikār
2. Āfitāb-ı 'ālem-arā gibi her gün devr idüp
Eylesün şahrā-yı deşt-i 'ālemi geşt ü güzār
3. Ḥazreti sultān Aḥmed ḥān ki 'ālemde odur
Āl-i 'Osmāna medār-ı iftiḥār ü i'tibār
4. Berķ urān zerrīn-rikābında degildür şa' şa'a
Āfitāb itmiş ider pā-būsīyle iftiḥār
5. Şaldugunca iki kıldan himmeti şāhīnini
Eylesün zāhirde bāṭında murād nice şikār

6. Aña şayd olmağa cān atse ‘aceb mi murğlar
Çünkü enfās-ı Mesīhādan o şehde nişān¹⁵¹ vār
7. Bende-i maḥşūsına vāfir şikār iḥsān idüp
Murg-ı dil şaydında şāhīn gibi itdi yaḥşi kār
8. Murg-ı cāna kūt u kuvvet oldı anuñ her biri
Ḥaḫ ide eyyām-ı ‘ömr ü devletini bī-şümār
9. Ol hümāyün-himmetiñ yā Rāb hümā-yı devleti
Āşiyān-ı salṭanatda rüz u şeb itsün qarār
10. Quşca cānın ‘ākıbet kırtarmadan me’yūs olup
Tu’me-i ‘uḳḳāb-ı ḳahrı ola şāh-ı ḥīlekār
11. Ḳāf-ı ḳudret taḥtı üzre baḥtınıñ sīmurğını
Es’adā pür-rüz kılsun ḥazret-i Perverdgār

117

64a
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEḤEMMED

[mefā’ılün mefā’ılün mefā’ılün mefā’ılün]

1. Şikār iḥsān idüp fitrāk-i luṭfuñdan sa’ādetle
Göñüller şayd idersin şāh-bāz-ı ḥüsn-i ‘ādetle
2. Elā ey server-i ‘ālem añarsın ḳullarıñ her-dem
Ḥudā-yı ā’zāmı ekrem seni añsun kerāmetle
3. İdüp āfāḳa elṭāfi dil-i pākiñ ola şāfi
Ḥudā olup saña kāfī nazar kılsun ḥimāyetle

¹⁵¹ Metinde “neşāh” olarak yazılmıştır ancak, anlam gereği “nişān” okunmuştur.

4. Olup maḥfūz-ı rabbānī cihānıñ ol nigāhbānı
Binā-yı ‘adli ol bānı mu‘ammer ol ‘adāletle
5. Gehī geşt eyle kühsarı gehī seyr eyle enhārı
İdüp Bārī saña yārī yürı şıḥḥat selāmetle
6. Vücūduñ ḥazreti Mevlā görüp elṭāfına evlā
Seni ey Daver-i ā‘lā yār itmişdür leṭāfetle
7. Kederlerden olup sālīm şafālar üzre ol ḳāyim
Du‘āñı eylesün dā’im **Meḥemmed** istiḳāmetle

118

QAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULTĀN

64b

AḤMED ḤĀN

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Ḥamdüli’llāh yine ol pādişeh-i devr-i zamān
Yād idüp bendesini eyledi luṭf u iḥsān
2. Gönderüp maḥż-ı keremden bize bıldurcınlar
Bāz-ı elṭāf ile murğ-ı dili şayd itdi hemān
3. Yā İlāhī dilerüz şāh-ı cihānıñ dāyim
İşleri rāst gelüp tutduğı olsun āsān
4. Ğonçeveş gülşen-i devletde gülüp açılson
Eylesün şāhn-ı sa‘ādetde şafālar her ān
5. Ey ‘Azīz eyle recā bāgeh-i Bārīden
Şād ü ḥurrem ola dāyim o şeh-i ‘ālī-şān
6. Şāhib-i cūd ü seḥā ḥazret-i sultān-ı Aḥmed
Dāfi‘-i ḳulm ü sitem tābt‘-i ḥükm-i Ḳur‘ān

7. Dāver-i cem-‘azamet pādişeh-i heft-iqlīm
Geçinür bende-i edña şāhān-ı cihān
8. Hāq bu kim degmesidür hān-ı Kırım ol şāhıñ
Kapusı kullarınıñ kemteri Mışra sultān
9. Bahārdan geldi yine bir haber-ı rüh-efzā
Her ne cānibde ise düşmenine gālib olup¹⁵²
10. Ceng idüp aldı yine bir eyü **qalyon** qapudan
Çekmeye zerrece ğam ola demā-dem hāndān

64b

119

KAŞİDE-İ ‘AZİZ EFENDİ

[fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. Pādişāh-ı serīr-i cūd u seḫā
Āfitāb-ı sipihr-i luṭf u ‘atā
2. Şāh-ı ‘ālī-maḫām hān Aḫmed
Zıll-i Hāq mihr-i evc-i ‘izz ü ‘ulā
3. Yād idüp dā‘iyān-i devletini
İtdi iḫsān ṭabaq ṭabaq helvā
4. Pādişāhuñ kelām-ı şerīfini
Oldı cāna şafā vü rüḫa ğidā
5. Kelimāt-ı ḫayāt-baḫşı anuñ
Eyledi mürde-dilleri iḫyā

¹⁵² Kafiye bozulmuştur.

6. Şeker-i şükriini idüp tekrār
Rūz ü şeb eylerüz du‘ā vü şenā
7. Zātını şaklayup haţālardan
Hāşıl itsün murādını Mevlā
8. Devlet ü şevketi füzün olsun
Cān ile ey ‘Azīz eyle du‘ā

120

65a
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLĀM MEHĒMMED

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Şehā devriñde oldı bir alāy-ı pādişāhāne
Açıldı ‘izz ü devletle livā-yı pādişāhāne
2. Kamaşdı gözleri halkıñ şu‘ā-ı mihr-i şevketden
Göründi ziynet-i ‘ālem-nümā-yı pādişāhāne
3. ‘Adūya şevket-i İslāmı gösterdin laţif itdüñ
Şeha var ol ki itdiñ böyle rāy-ı pādişāhāne
4. ‘Uyün-i nāsı rüşen eyledi envār-ı dīdārıñ
Münevver kıldı dünyāyı likā-yı pādişāhāne
5. Mehemmed bendeñi ikrām-ı luţfuñ ser-firāz itdi
Şeref-bağş eyledi aña edā-yı pādişāhāne
6. Zāfer olup hemişe hem-‘ināniñ ‘izz ü devletle
Ola eltāf-ı Mevlā reh-nümā-yı pādişāhāne
7. Bi-ğamdi’llāh zamāniñda ‘aceb zībā alāy oldı
Felek görmiş degil böyle ālāy-ı pādişāhāne

8. Çerāg-ı rüşeniñdur çün **Meħemmed** ey şeh-i ‘ālem
İder şām ü seher saña du‘ā-yı pādīşāhāne

121

65b
SULTĀN AĞMED ĖĀN

KAŞĪDE-İ ‘AZİZ EFENDİ BERĀY-I

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Şeh-i şāhān-ı cihān Ėazret-i sultān AĞmed
Ėüsrev-i Cem-‘azamet sāye-i luğ-ı yezdān
2. Devlet ü ‘izzet ü şevket ile binüp keştiye
Rüy-ı deryāyı tonanma ile itdi seyrān
3. Her tarafından yine atıldı niçe tobu tüfeng
Eyledi kubbe-i nüh-ṭāğ-ı sipihri lertzān
4. Görmeye zerrece Ėam Ėatır-ı pāki bir dem
Dāyimā seyr ü şafāda ola sultān-ı cihān
5. Dileriz ol şeh-i Cem bezm ü Sikender-rezmiñ
Rüz ü şeb vefk-i murādınca döne devr-i zamān
6. Kuvvet ü kudreti günden güne olup efzün
Ėurrem ü tāze ola Ėonçe-i bağtı her ān
7. Eyleyüp kişver-i küffāre tonanması hücum
Ala keştilerini düşmen-i dīniñ Ėapudan
8. Ey ‘Aziz eyle recā bārgēh-i Mevlādan
Şād ü Ėandān ola dāyim o şeh-i ‘ālī-şān

KAŞİDEİ BERÂY-I SULTÂN AHMED HÂN¹⁵³

[mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün]

1. Zihî sultân-ı 'ālî-şân Cem-ğadr-i kader-fermân
Hoşâ dârâ-yı muhkem-rây kişver-gîr-i mülk-ârâ
2. Şehin-şâh-ı Ferîdün-fer cihân-dâr-ı Sikender-der
Hudâvend-i Hudâ-yâver ser-efrâz-ı zafer-hem-pâ
3. Mu'allâ-pâye sultân Ahmed ol kân-ı 'âdil kim
Gönüller şâd idüp eyler hezârân Ka'be'yi ihyâ
4. Aña tevfiğ-i hağ bir kâr-ı hayrı kıldı erzânî
Ki şâhân-ı selef anîñ 'adlin görmedi aşlâ
5. Meger muhtâc imiş beyt-i harâmîñ sağfı tecdîde
Anı bir tâlib-i hayr eyledi ol hazrete inhâ
6. O sâ'at hizmet-i tecdîde dâmen-der-miyân oldu
'Aceb şuğl-i şerîf ü kâr-ı hûb u fi'l-i bî-hem-tâ
7. O sağfa derbân olsa revâ per-i melâyıkdan
Döküp bergin çaraçâv olsa lâyık sidre vü tûbâ
8. Aşup 'arş-ı mu'allâ atılsın sağf-ı cedîd üzre
Şu 'â'ından güneş üstüne ta'lîk itdi bir dîbâ
9. Anîñ tecdîdî istitbâ' idüp tecdîd-i mîz-âbı
Zer-i hâlişden itdi sîm olan mizânı ser-tâ-pâ

¹⁵³ ND'nda "Kit'alar" bölümünde bulunmaktadır. s.283

10. Degil mîz-âb o kim bâzû-yı dîne oldu zer kolçağ
Ki mecrûh itmeye anı silâh-ı millet-i tersâ
11. Yeħud bir keşti-i zer-kâr imiş amma ne hâletdür
Ki keşti şu içinde cāy ider bunda şu eyler cā
12. Hâletden hıfz için dîvârını vaqt-i meremmetde
Aña zer kaplu âhenden kemer bende eyledi peydâ
13. Mişâl-i mâh-ı tâbân Ka‘be olmuş nûra müstağrak
Kuşanmış ol kemer etrâfın anıñ hâledir güyâ
14. Ye ħud bir ejderhâdur bekler ol gencîne-i nûrı
Ki aña urmaya dest-i teţâvül firka-i a‘dâ
15. Felekveş minber-i nüh-pâyesi muhtâc itmiş tâca
Aña gönderdi bir zerrîne tâc-ı âfitâbâsâ
16. Ol efsar üstür-i gerdûna bir zerrîn derây oldu
Şalup şıyt u şadâ-yı ‘adli töldü Yesrib u Baħhâ
17. Yahüd zerrîn-kadeħden bâde-i ‘ışk-i İllâhî’ye
İçüp şahbâsın itmiş ser-nigün bir ‘âşık-ı şeydâ
18. Hemîşe tâ ki Beytu’ llâhı ta‘zîm eyleyüp herkes
Aña müştâk ola biñ cân ile dünyâ vü mâ-fihâ
19. Cenâb-ı pâdişâhî kıble-i iķbâl olup dâyim
Hezârân ħayra tevfiķ itsün anı ħâzret-i Mevlâ
20. Şi‘ârı fark-ı şevket sâz-kârı devlet ü rif‘at
Kârini fetħ ü nuşret hem-nişîni ‘izz ü isti‘lâ

66b
EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MUHAMMED

[mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün]

1. Bi-ḥamdi'llāh yine gördük cemāliñ 'izz ü devletle
Temāşā eylediñ dīdār-ı pākiñ ferr ü şevketle
2. Mübārek maḳdemiñ Eski Serāya ola ferḥunde
Hemīşe ol ḳadīmi ḥānedāna var selāmetle
3. Ayağın tozına elçileri yüz sürsün a'dāniñ
Bu dergāha gele her biri dā'im istikānetle
4. Muẓaffer ola her ḳande varursa 'askeriñ her-dem
Ġuzātıñ her seferden döneler fırsatla nuşretle
5. Ḳıral-ı bed-fi'āliñ al ḥarācın pāy-māl eyle
Ḳızılbaş ı la'ini bāce kes ḳalsun felāketle
6. Umarız kim yine ol memleketler alınup bir gün
Ḥişārı fetḥ olına devletiñde dest-i ḳuvvetle
7. Serīr-i saltanatda ey şeh-i 'ālem hemān şāğ ol
Meḥammed bu du'ā-yı eylesün Ḥaḳḳ'a żarā'atle

66b

KAŞİDEİ BERĀY-I SULTĀN AḤMED ḤĀN

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Ḥayr-maḳdem merḥabā ey şāh-ı 'ālī-şānımız
Şāhımız sulṫānumuz hem ġāzī Aḥmed ḥānumuz
2. Şarḳ u ġarbı fetḥ idüp olsun muẓaffer dāyimā
Daver-i devr-i zamān sulṫān Aḥmed ḥānumuz

66b

[fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün]

1. İrişüp ‘āleme beşāretler
Geldi eyyām-ı zevk gitdi ğumūm
2. Ya‘ni sulţān-ı ‘aşr-ı hān Aħmed
Geldi taħtına yine mālīk-i Rūm
3. Şaydıña cihānı seyr iderek
Eyledi hāl-i ‘ālemi ma‘lūm
4. Murğ-ı devlet anuñ şikāridur
Eylesün bāz-ı tab‘ı aña hücūm
5. Umaruz olmaya zamānında
Bī-kes olanları göñül maħrūm
6. Dīdi hātīf hıţāb idüp tārīhī
Şāh-ı devrān mübārek ola kudūm

Sene 1022/1613

67a

EFENDİ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLÂM MUHAMMED

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Şayd idüp pādişāhım ola Hārāmī Deresi’n
Yemeye kimse zamānında hārāmī beresin
2. Şāh-bāz-ı ğāzabıñ turma hārāmīlere şāl
Tā ki elden koyalar cevr ü cefānıñ töresiñ

3. Mihr-i luṭfuñ şala āfāka hemīşe pertev
Tā güneş şa‘şa‘adār ide felek küngüresin
4. Himmetiñ destine gūy eyleye çevgān-ı każā
Döndere vefk-i murād üzre bu çerhiñ küresin
5. Kuluña rām ola şeh-bāz-ı sa‘ādet umaram
Dest-i luṭfuñda göre tā ki kerem pefteresin
6. Çeşmüñi rüşen ide Һazret-i Mevlā dāyim
Tā felek göstere yüz rüy-ı sa‘ādet göresin
7. Bu **Muhammed** saña bülbül gibi itdükçe du‘ā
Tāze gül gibi gülüp ‘izzet ü devlet göresin

127

KAŞİDE-İ ES‘AD EFENDİ

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. İlähî dāver-i devrān irişüp niçe edvāra
Şeref virsün cemāli niçe ‘ıyd-ı behcet-āşāra
2. Cemāl-i pākı sultān Aḫmediñ rüh-ı muşavverdür
Bağışlar tāze cān nüzzāre iden ehl-i ebşāre
3. Vücüdı çünkü nūr-ı ‘arş-ı haqdan ḫalk olunmuşdur
Şafā artar bakıldıqça o dīdār-ı pür-envāre
4. Şerīf-i Mekke gibi cümle şāhān-ı cihān bir bir
İdüp ‘arz-ı ‘ubūdiyyet gele dergāha yalvara
5. Yine ḫelvā ile dā‘isini yād itmiş ol sultān
Şeker gibi mükerren ola anuñ luṭfi her-bāra

67b

6. Bilüp el-mu' minü hülvün yuhibü'l-hulv¹⁵⁴ ma'nāsın
Halāvet-baḥş olur luṭfi mezāk ehline hem-vāre
7. O şāhuñ şekkeri luṭfiyla şīrīn-kām olur çünkim
N'ola tūtī-i güyā gibi **Es'ad** gelse güftāra

128

67b

AḤMED ḤĀN

KAŞĪDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I SULTĀN

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Baḥşişile bendesin yād itmiş ol kân-ı seḫā
Zāhir ü bātında itsün ḥaḳḳ aña niçe 'atā
2. Ḥāzret-i sultān Aḥmed kim mürüvvet kânıdır
Mesnedinden itmeye anı cüdā hergiz Ḥudā
3. Şöyle baş itdi bisāṭ-ı baḥşiş ü in'āmını
Nāme gibi Ḥātem-i Ṭay nāmı ṭayy olsa revā
4. Ebr-i bārān keff-i deryā-bārımı seyr eylese
Derlere batup olur müstaḡraḳ-ı baḥr-ı ḫayā
5. Ol nişār-ı sīm ü zer eyler deyü mihr ü mehiñ
Birisı zerrīn biri simīn ṭabaḳlardur añā
6. Ḳalbimüz celb eylemişdür luṭf ile iḥsān ile
Lazım olmuşdur ḫuḳūḳ-ı ni'meti şükrin edā

¹⁵⁴ “Bir mümin özgürdür ve yalnız olmayı sever.”

7. Rüz u şeb ihlâş ile ol Dâveriñ dâ'isiyüz
*Ente yâ Rabbi mücibun fâstecb-i hâcâ-tenâ*¹⁵⁵
8. Yüz sürüp dergâha **Es'ad** şıdk ile hâcet diler
'Ömrini yüzyıldan efzün it onun yâ Rabbenâ

129

68a
SULTÂN AĞMED ĖÂN

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDĖ-İ

[mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

1. Cemî'-i enbiyâya evvel âhîr pîşüvâ sensin
Zihî kıadr u şeref hem mübtedâ hem müntehâ sensin
2. Ėalîl oldıysa ceddiñ bulmağ ile Ėulle-i Ėullet
MaĖabbet tâcını giydiñ Ėabîb-i Mustafâ sensin
3. Mesîğâ mürde cisme tâze cân ilkâ ider ammâ
Göñüller mürdesin ihyâ iden Ėayrû'l-devâ sensin
4. Beni Âdem saña yüz tutduğınun vechi zâhirdür
Ki rüşen gösterür âyîne-i vech-i Ėudâ sensin
5. Kaşîñ mihrâb-ı ehl-i dil yüzüñdür kıble-i muğbil
Cenâb-ı Ėazrete müşil-i imâm-ı muğtedâ sensin
6. Nübüvvet mühri kim zâhir-i zahîrinde zuhûr itdi
Anuñçün Ėâtem-i menşûr-ı cemî'-i enbiyâ sensin

¹⁵⁵ "Ey rabbim sen Mucib'sin. Dileklerimizi gerçekleştir, ihtiyaçlarımızı yerine getir, dualarımızı kabul eyle ya rabbi!"

7. Saña itdi ‘atā yu‘tīka¹⁵⁶ Rabbuñ ni‘metin Mevlā
Fetraği sırrına mazhar olan kân-ı rızā sensin
8. Nazīriñ görmedi çerh-i felek bu cümle encümle
Dür-i deryā-yı şıdķ u cevher-i kân-ı şafā sensin
9. Çerāğ-efrüz-ı mihr ü māh olan vech-i münīrinle
Dil ü cān çeşmine tal‘at-nümā-yı ve`d-*duḥā*
¹⁵⁷sensin
10. Maķāmıñ ‘arşdan ā‘lā *fesubḥāne`llezi isrā*¹⁵⁸
Enīs-i bezm-i *ev ednā*¹⁵⁹ olan ferruḥ-liķā sensin
11. İderken seddire Cibrīl’e Sidre sen ‘urüc etdiñ
Te‘ālā`llāh nedīm-i bārgāh-ı kibriyā sensin
12. Netice ḥāşıl olmağ-ıçün eşķāl oldı ‘ālemler
Benī-Ādem lebendür zübde ey ḥayrū`l-verā sensin
13. Yanıñda çār-ı bāliş çār-yārān-ı güzīniñdür
Şeh-i mesned-nişīn-i bārgāh-ı iştifā sensin
14. Nücüm-ı ihtidādur ümmete al ile aşḥābıñ
O nūr-ı feyz-baḥşā-yı nücüm-ı ihtidā sensin
15. Ḥudāya ḥamd ü şad minnet bizi itdi saña ümmet
Kerīm ü şāḥib-himmet şefi‘-i pür-vefā sensin
16. Hoş olsun ḥātır-ı dil-ḥastegān-ı ümmet-i ‘āşī
Ki ķalbe ķuvvet ü rūḥa şafā şadra şifā sensin

¹⁵⁶ Vermek.

¹⁵⁷ “Kuşluk vaktine yemin olsun.”, Kur’ân-ı Kerīm, Duhâ Sûresi/1.

¹⁵⁸ “Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm’dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir.” Kur’ân-ı Kerīm, İsrâ Sûresi/1.

¹⁵⁹ “(Peygambere olan mesafesi) iki yay aralığı kadar yahut daha az oldu.”, Kur’ân-ı Kerīm, Necm/9

17. Bu nefsi-zālīmīñ zulmetlerinden kalbi āzād et
Eger nefsi ü eger āfākda nūr-ı hüdā sensin
18. Tururken bāb-ı luṭfīñ kime dōksün āb-rū ümmet
Çü nehr sâ'il itmez baḥr-ı iḥsān ü seḥā sensin
19. Kıyāmetde olur her birini öz nefesine meşgūl
Şefā'at-h'ah-ı ümmet-i melce'-i rüz-ı cezā sensin
20. N'ola olmazsa Es'ad vādī-i ḥirmānda der-mānde
Cihāna āb-ı raḥmet yağdurur ebr-i 'atā sensin
21. Bi-ḥaḥḳ-ı Aḥmed-i muḥtār sulṭān Aḥmed yā Rab
Maşūn eyle ḥaṭādan dāfi'-i sū'-i ḳazā sensin
22. Şafā-yı ḳalb ile taḥt-ı sa'ādetde mu'ammer ḳıl
Ki ḥalkā nef'iden şāha viren tül-i beḳā sensin
23. Dirāz et 'ömrini maḳşūdı her neyse revā eyle
Murādātı müyesser eyleyen yā rabbenā sensin

130

69a

KAŞİDE-İ 'ALİ ḤALİFE BE-ODA-İ ḤAŞŞA

[mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

1. Şeb-i hicr āḥir oldı geldi şubḥ-ı vaşl-ı nūrānī
Ṭulū' itdi sa'ādet burcunıñ ḥurşid-i raḥşānı
2. O dārā-yı Sikender-der o şāh-ı mülk-perver kim
Cihānı ḡarḳ ider cūş eylese deryā-yı iḥsānı
3. Sitanbul ḥāñ-ı hicrinde ten-i bī-cāna dönmişken
Mesīḥāsā ne cān-baḥş oldı ol dürr-i kerem kāmı

4. Zülām-ı ğamdan ayrılmazdı bir dem şems-i rüyunsız
Cemālîñle münevver kılmasañ bu tāk u eyvānı
5. Şemīm-i nikhet-i hulkūñ meşām-ı halka irdükde
Unutdurdı behişt içre nesīm-i rūh u reyhānı
6. Ğubār-ı maqdemūñ dārū-yı derd-i furkat olmışdur
Zihī genc-i hüner andadur bu tıbb-ı ruḥānı
7. Şalāḥ-ı mülk için muhtārîñ oldı bunca zahmetler
Velī gördi yerine Ḥaḳ niçe rahmetler erzānı
8. Benātü' n-na 'şveş neşr eyledünse ḥaylūñi her sū
Şüreyyā gibi nazm itdiñ niçe Cem' -i perişānı
9. İrüp her menzile luḫfūñla şayd itdiñ niçe kıllar
Olunca böyle olsa resm ü āyīn-i cihānbānı
10. Bahār-ı tal' atıñdan ayru bāğ-ı dehre rağbet yok
Medār-ı kāmetsiz neleyin bu çerḫ-i gerdānı
11. Yed-i beyzā-yı 'adliñ çün niżāmkār-ı 'ālemdür
'Aceb mi def' iderseñ iḥtilāl-i küfr ü 'işyānı
12. Bi-ḥamdi' llāh şafā geldün kederden eyledün ḥāliş
Derün-ı ebr-i nīsān gibi ḳalb-i ehl-i 'irfānı
13. Müşerref eyledi zātîñ yine şehr-i Sitanbul'ı
Mu'ammer kıldı re'y-i genc-baḫşîñ milk-i viranı
14. Şāh-ı mülk-i kerem bir pādişāh-ı muḫteşemsin kim
İrişse dest-i ḳaşdıñ zer kıllur ḥāñ-ı beyābānı

15. Yeter derd-i ser olduñ pertev-i izhâr-ı şevk eyle
Du‘â bâğında kıl bülbül-şıfat bir-dem hoş elhânı
16. Ki tâ fâşl-ı hazân târâc ide şahf-ı gül evrâkın
Bahâr-ı ‘âlem-ârâ zeyn ide şahn-ı gülistânı
17. Giceñ kadr ü berât ammâ münevver şem‘ -i devletle
Günüñ günden yek itsün pertev-i eltâf-ı rabbânı
18. Sa‘âdet yâver ü nuşret behr-i tâc-ı kerem ber-ser
Refîkuñ rahmet-i Hâk rehberiñ tevfiķ-i sübhânı

131

69b
AḤMED ḤĀN

KAŞİDE-İ HUŞŪ‘İ DER-MEDḤ-İ SULTĀN

[mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün]

I

1. Hudâ mesrūr ide her-dem şehin-şâh-ı cihân dârı
2. Ki oldur ‘âlem-i ma‘nide şimdi ‘âlemiñ vârı
3. Hudâ dūr itmesün nizâr-ı luṭfin ‘arķ-ı pâkinden
4. Dem-â-dem merdüm-i çeşminiñ olsun Hâk
nigehdârı
5. ‘Aceb mi **gümmilin** olursa hâzır sūr-ı pâkından
6. Sezâdur tehniyet kılsa ebi Eyyüb-i enşârı
7. Hudâ-yı zü‘l-minen dūr eylesün cism-i laṭifinden
8. Belâ-yı devr-i devvârı kazâ-yı çerḥ-i mekkârı
9. Mübârek eylesün sūr-ı sūrür-encâmını Bârı
10. Cihâna fer vire hân Aḥmediñ bu feyz ü âşârı

II

1. ‘Adîli dehre gelmez pâdişâh-ı dîn ü devletdür
2. Nazîriñ görmemiş çeşm-i felek pâkîze haşletdür
3. Dügün aḥbârı lâ-büd bir dügündür kalb-ı a‘dâya

4. Bu sūr-ı cān-fezābed ḥ̣ahina bir dāğ-ı ḥasretdür
5. Vilāyet issı olsa vechi var ol ṣāh-ı deryā-dil
6. Vilāyet bu yiter kim mālīk-i mülk-i seḥāvetdür
7. Sipihr-i mekremet üzre bu gün ol server-i ‘ālem
8. Meh-i burc-ı sa‘ādet āfitāb-ı evc-i ‘izzetdür
9. Mübārek eylesün sūr-ı sūrūr-encāmını Bārī
10. Cihāna fer vire ḥān Aḥmedün bu feyz ü āṣārı

III

1. N’ola itse ziyāfet ni‘met-i bi-ḥadle insānı
2. Musahḥar oldı aña ṣimdi āyin-i Süleymānı
3. Zemīn ü āsumāna nūr-baḥṣ oldı letāfetden
4. Mūraṣṣa‘ naḥl-ı gūn-ā-gūnı itdi dehri nūrānı
5. Bu bezmiñ kemterin Ḥuddā midür ḥayl-i melik ṣimdi
6. Meh ile mihr anda cām-ı zerrin olsa erzānı
7. Niçe sūr-ı sūrūr-encāma irsün yine ṣiḥhatle
8. Mu‘in ü nāṣırı olsun anıñ eltāf-ı rabbānı
9. Mübārek eylesün sūr-ı sūrūr-encāmını Bārī
10. Cihāna fer vire ḥān Aḥmediñ bu feyz ü āṣārı

IV

1. ‘Umūrında o sultān-ı cihān ḥaḥdan muvaffaḥdur
2. Bi-küll-i rāy-ı pākinde mu‘ini ḥazret-i ḥaḥdur
3. Aceb mi feyz-baḥṣ ü kār-fermā-yı cihān olsun
4. Refiḥ ü yarı anıñ dem-be-dem feyyāz-ı muṭlaḥdur
5. Umūr-ı memleketde itse tedbīr ‘aḥl-ı evveldir
6. Ḥilāfında olanlar ḥayli cāhil ḥayli aḥmaḥdur
7. Ḥudāvend-i cihāniñ sūrına ṣāḥān-ı ‘ālem hep
8. Gelüp kuḥl itseler ḥāk-i derin evlā vü elyaḥdur
9. Mübārek eylesün sūr-ı sūrūr-encāmını Bārī
10. Cihāna fer vire ḥān Aḥmediñ bu feyz ü āṣārı

V

1. Yüzin döndürmeyüp dil hergiz ol dergâh-ı â'lâdan
2. Recâ-yı luṭf ider ol pâdişâh-ı 'âlem-ârâdan
3. Hudâ ḥavf u ḥaṭardan ḥıfz idüp ol şâh-ı devrânı
4. Hemîşe itmeye devrânı bu gûne temâşâdan
5. Dem-â-dem sūr-ı mesrūrîyle o ḳatı güzâr idüp
6. Ki pür-nür ide Hâḳ zâtın tesellâden tecellâdan
7. **Huṣu 'ı-i ḥaḳîriñ cân ile evḳât-ı ḥams içre**
8. Budur her-dem murâdı ḥazret-i Bârî te'âlâdan
9. Mübârek eylesün sūr-ı sūrūr-encâmını Bârî
10. Cihâna fer vire ḥân Aḥmediñ bu feyz ü âşârı

132

ḲAŞİDE-İ 'İYDİ BERÂY-I SULTÂN AḤMED

70b
ḤÂN

[fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

1. Luṭf ü iḥsânıñla çün-kim ṭoyladıñ ḥalkı şehâ
Dest-giriñ dilerem ola resûlı Kibriyâ
2. Zıll-i Hâḳ sultân-ı Aḥmed Dâver-i devri zamân
Nev-bahâr oldu vücûdıñla bu dem faşl-ı şitâ
3. Zât-ı pâkıñ bir durr-i şehvâredir ey kân-ı cüd
Ma'den-i fazl ü hünerde beslemiş anı Hudâ
4. Hep Muḥammed ümmetine fazl ü iḥsândür işin
Hâḳ mu'iniñ ola şâhâ hem şefi'îñ Muştafâ
5. Gerçi kim şâhân-ı pişin eylemişdür niçe ḥayr
Lîk-i sebḳat eylediñüz cümlesini serverâ
6. Ḥazreti Ḳur'an ü 'ilme ḥürmet ü 'izzetdesin
Anıñ-içün baḥş ider feyyâz-ı Hâḳ feyzîñ saña

7. Hâk rizâsı üzre olsa pâdişâhı dîn-i penâh
Cümle ‘âlem hûkmine fermânına münkâd ola
8. Hüsni-i hulkıñ dâd-ı hâkdur serverâ kesbî degil
Mağz-ı rahmetdür vücudıñ şübhe yoğdur hiç aña
9. Bu ‘aşurâ günlerinde niçe hayr et eylediñ
Birine biñ vire Hâk ey pâdişâhı zül‘atâ
10. Şâh-ı pâk-i Kerbelâ rûhına itdiñ çok şenâ
Hâzret-i Hâllâk-ı ‘âlem virdi ecrin hüsrevâ
11. ‘Aklı var mı ol suhan-perdâziñ ey şâh-ı Kerem
Kim seni teşbîh ide Key Hüsrev ü Keykāvüs
12. Bir şeh-i ‘âlî-nesebsin kim nazîr olmaz saña
Yâ nider Behrâm ü Behmen yâ Cem ü şeh Keykubâ
13. Zâl ü Rüstem Güsthem ger görseler at şalduğıñ
Cân virirdi her biri yolıña kurbân olmağâ
14. Şâhin ü balaban alsañ destîne ger Hüsrevâ
Pençesinden kırtulur mı murğ-ı ‘anğâ yâ hümâ
15. Nice meddâh olmayam yâ nice zârî kılmayam
Mağbah-ı şehden cihânda bulmuşım neşv [ü] nümâ
16. Kâmkârâ sâde-rüveş sâdedir nazmım velî
Sen Süleymân-ı zamânsın mûra eyle i‘tinâ
17. Fâriğü’l-bâlem şehâ bi’llâh yoğsa vaşfiña
Bir cerîde eyler idüm ‘âleme destân ola

18. Fāris-i nazmem diyü itmeme tefāhür Hāḳ bilür
Vācib olmuşdur baña ancak saña etmek du‘ā

19. ‘**İydt-i** bendeñ du‘āsı budurur her rüz u şeb
Kim seni kılsun mu‘ammer ‘ömr-i Nüh ile Hüdā

133

71a
HĀN

KAŞİDEİ DER MEDH-İ SULTĀN AḤMED

[mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

I

1. Gelicek ḳalb-ı şāha feyz-i Raḥmān
2. Olur ol şākir-i elṭāf-ı sübhān
3. Olıcak bende-i dergāh-ı Yezdān
4. Olur ol ‘ālem-i ma‘nide sultān

II

1. Ḥalāyıḳdan keserse ‘itimādı
2. İderse rükn-i Hāḳka istinādı
3. Cemal-i zāt-ı Hāḳ olsa murādı
4. Olur ol ‘ālem-i ma‘nide sultān

III

1. Vücūdın eyleyüp ifnā-i küllī
2. Alursa zevḳ-i vuşlatdan teselli
3. Toḡa ḳalbinde ger nūri tecelli
4. Olur ol ‘ālem-i ma‘nide sultān

IV

1. Cihān varlığınıñ budur me‘ālī
2. Ki insān bunda kesb ide kemālī
3. Vişāl-i Hāḳ’da bulan ḳadr-i ‘ālī
4. Olur ol ‘ālem-i ma‘nide sultān

V

1. Sa'adetlũ Őehiñ budur niŐanı
2. Der-i Hağ' da gedalığ ola Őanı
3. Toğarsa şalbine Şems-i ma'anı
4. Olur ol 'alem-i ma'nıde sultān

VI

1. Cenāb-ı hağda bir çul dise Őāhā
2. Gūnāhkārem baña rađm it İlāhı
3. Olursa mazhar-ı Yāsin ũ Tāhā
4. Olur ol 'alem-i ma'nıde sultān

VII

1. Ne hācet terk-i zāhir hem-şü Edhem
2. Gerekdür terk-i dil ey zıll-i 'alem
3. Gōñũl kim sırr-ı Hađđa ola mağrem
4. Olur ol 'alem-i ma'nıde sultān

VIII

1. BaŐında olsa Őāhiñ tāc u iklıl
2. İderse vech-i şalbin hađđa tağvıl
3. Vücũdın eylese 'alemde tekmıl
4. Olur ol 'alem-i ma'nıde sultān

IX

1. Őühũd-ı hağda şalbi olsa hāzır
2. Cemı' eŐyāda olsa aña nāzır
3. Nitekim oldu ol sultān-ı zāhir
4. Olur ol 'alem-i ma'nıde sultān

72a

HÂN

[mefâ'ılün mefâ'ılün fe'lün]

1. Şeh-i 'âlem cüvân-baht-ı muzaffer
Cihân-bağş âfitâb-ı heft-kişver
2. Penâh-ı salţanat püşt-i hilâfet
Amân-ı memleket emn-i şeri'at
3. Şehin-şeh-i Ahmed bin hân Muhammed¹⁶⁰
Ki onuñla buldı revnağ şer'-i Ahmed
4. Hudâvend-i cihân sultân-ı 'âlem
Cihân tendir aña ol rûh-ı 'âlem
5. Cihân 'adliyle oldı şöyle âbâd
Ki virân bulmayup büm itdi feryâd
6. Zülâm-ı zülm-i 'adli eyledi dūr
Harâb-âbâd-ı 'âlem oldı ma'mūr
7. Gezer tağlarda aşlan ile âhū
Uçar şahrâda şehbâz ile tihū
8. Görelden qahr-ı aşlanında kîne
Cihân dilküsi girmiştür inine
9. Cihânı berq-i tîgi pertevinden
Güneş gibi ser-â-ser kıldı rüşen

¹⁶⁰ Mısrada vezin problemi vardır.

10. Cihāna yüz viren çün sāyesidür
Kılıcı ‘adl ü dīn pirāyesidür
11. Kefin mevc urursa tīg-i ābı
Ser-i düşmen olur anuñ hibābı
12. Aceb mi nīzesi olsa ser-efrāz
Ki olur oğında meydān içre ser-bāz
13. Boyun dutmuş-durur emrine şimşir
Neye dirse özin pertāb ider tır
14. Kılıcı ki olup bezm-i rezm-i sākī
Dir idüm berkdür berķ olsa bākī
15. Atınıñ na‘lı tēc ü asumāndur
Ayağı tozı kuhl-i çeşm-i cāndur
16. ‘Aceb mi adıyla tılsa ‘ālem
Ki ‘ālem anuñ adıyla urur dem
17. Ne deñlü seyl-i bārān eylese cūş
Olur deryāya irişdükde hāmūş
18. Kılıcı rezm katında ser-efşān
Eli hengām-ı bezm olsa zer-efşān
19. Olupdur hayme-i tahtına evtād
Sehāvetle şecā‘at dīn ile dād
20. Vücudıyla ‘ālem hurrem olsun
Sehā vücudıyla hoş-dem olsun

21. Felek tac-ı ser itsün dāsītānın
Zamāne defter itsün dāsınānın

22. Cihān turduqça olsun ol cihān-gīr
Livā-yı ‘adli olsun āsumān-gīr

23. Zamān var olduğınca olsun ol şāh
Ne kim gönli dilerse virsün Allāh

135

73a

**KAŞİDE-İ HÜSEYN HALİFE DER MAHREC-İ ODA-İ
HÂŞŞA MEDH-İ CEMİL-İ AHMED HÂNİ Bİ-TERTİB-İ
SÛRE-İ KUR’ÂNİ¹⁶¹**

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

1. Besmeledür suver-ārā-yı ser-i Kur’ānı
Oldı miftāh-ı senā **Fātiḥā**’nuñ ‘unvānı
2. Kūl E‘ūzu didi ta‘vīz için ol Rabbü’n-Nās
Felaḫ-ı şubḥ-ı sa‘ādetdür o hırz-ı cānı
3. N’ola **İhlāş** ile ḥān Ahmede kılsam çü du‘ā
Ahmedü’llāhi ‘alā ma‘diletü’s-sultānı
4. Uğraya **Tebbet** okına dilerem a‘dāsı
İde Ḥaḫ elviye-i **Naşr** ile manşür anı
5. **Kāfirün** üzre aḫup seyl-i ‘asākır her dem
Kevşer-i luṭf ile ḫandur ehl-i imānı

¹⁶¹ Bu kaside, Yunus Kaplan tarafından yazılmış “Kur’ân Surelerine Dair Yazılmış Manzum Bir Örnek: Dâ’î ve Suveri’l-Kur’ân’ı” başlıklı makalede Dâ’î’ye ait olarak gösterilmiştir. “Medḥiyye-i Sultān Murād Ḥān Be-tertib-i Sûre-i Kur’ân” adını taşıyan bu manzume, Millet Kütüphanesi’nde Ali Emiri Manzum 696 arşiv numarasıyla kayıtlı olan şiir mecmuasının 81b-83b sayfalarında bulunmaktadır. Fakat şiirde **Dâî** mahlası bulunmamaktadır. Mahlas beyiti olan 47. beyit de yoktur. Journal of Turkish Language and Literature Volume:2, Issue: 1, Winter 2016, (267-280).

6. H̃ān-ı **Mā'ūn**-ı 'atāsıyla cihān memnūnı
H̃ān-ı iman ile gūyā ki **Qureyş** a'yānı
7. Ser-nigūn ola bed-endīşi çü aşhābü'l-**Fil**
Cāh-ı **Veyle** kıya Hāq ol fi'e-i tuğyānı
8. Ne kıadar olsa **Tekāsür**de şehā hayl-i 'adū
Müddet-i '**Aşra** kımaz tīg-i celālūn anı
9. **Kāri'a** hāqkı kıyāmet kıparur başlarına
'**Ādiyāt**-ı sipehūn tıtsa kıaçan meydānı
10. **Zelzele** düşer idi arz-ı vücūdına kıamu
Lem-yekün eyler idi büt-kede-i kıbr anı
11. **Kadre** uğrar şü kim ihsānıña mazhar
Şol Hudā hāqkı '**Ala** kıdan yaradur ihsānı
12. **Tin** hāqkı kı le'āfetde sözüñ sükkerdür
Münşerih oldı **Elem-Neşrah** ile tibyānı
13. Gül 'izārūñ çü **Duhā** oldı çü **Ve'l-leyl** şaçūñ
Sems-i vechūñ durur āfākı kılan nūrānı
14. Sanki *haze* 'l-**Belede** zıll-i kerem göstereñ
Pertev-i mihr-i ruhuñdur aña **Fecr**-i şānı
15. **Gāşiye-dāruñ** ola çerh-i felek nite melek
Sebbah ismiyle hākuñ tā ola tesbīh-ğ'anı
16. Nitekim **Tārik** ola cümle **Bürüca** şāriq
Gün yüzūñ saltanat evcinūñ ola tābānı

17. **İnşikāk**-1 felek olduğda **Muṭaffif** veyle
Girüben **Münfaṭır** ola felek-i bünyānı
18. Şems-i ṭāli'leri **Tekvır** vücühı ' **Abese**
Nāzi'āt-1 Ėazabuñla çığa düşmen cānı
19. Ser-i sevdā-yı ḥaṭuñla **Nebe'** rüz-i 'azım
Mürselāt-1 ser-i gisū gibi yok pāyānı
20. Sen melek emrine rām oldu ġu kim **İnsān** 'dır
Başına Ėopa **Ėıyāmet** kim ide 'isyānı
21. Yatmadı faḥr-ı cihān milḥafe-i rāḥatda
Didi **Müdeşsir** ü **Müzemmil** aña subḥānı
22. Nitekim 'ayn-ı 'ayāna ola **Cinn** mestür
'Ömr-i **Nūḥ** ile mu'ammer olasin sāmānı
23. Sā'ilūna kefi cūduñ n'ola açılsa şahā
ĖāĖĖa ḥaĖĖı Ėazānuñ ola ol Ėalkānı
24. **Nūn** ḥaĖĖı ki Ėaşuñdur bu Ėamu **Mülki** ḥaĖuñ
Nūr-ı ḥaĖ zātuñ anuñ zıll-i hümā yünsānı
25. Zen-i dünyāya ġu **Taḥrım** idüben virdi **Ṭalāk**
Şanma görmezdi **Tegābün** o kerımü'ş-şānı
26. Kim **nifāk** üzre yedi māl-ı şehi ḥāyin olup
Derekāt-ı elem-i dūzaḥ olur zindānı
27. **Cum'**alarda şehe **Şaf** bağlayu kim ide du'ā
Mümteḥin ḥaĖĖı yarın **Ėaşr** ola cāvidānı

28. Kim ki eylerse cidāl anı **Hādide** uralar
Vākı‘a vaķ‘asınun ola muşībet-dānı
29. Didi Raḥmān ki yaķın oldı ķatı rūz-ı **Ķıyām**
Ma‘nen **Īķterabe** oldur ki ider ‘ilānı
30. **Necm** ile **Tūr** ḥaķı olma ‘atādan hiç dūr
Zāriyat zemn-i ‘ömr geķer meccānı
31. Gizlenüp **Ķāfa** kaçā yā **Hucurāt-ı** felege
Düşmenini bulur ol yok çü ḥalāş imkānı
32. Dilerem **Feth-i** mübīn-i şeh-i gerdün-i cihān
Ol **Muḥammed** yüzi şuyına ola erzānı
33. Ķavm-i **Aḥķāf** gibi talsa cihān **Ķāf**-be-ķāf
Anı tezyīl ide tarhına virüp ḥüsrānı
34. Başlarına çöke gerd-i sipehüñ hem çü **Duḥān**
Zuḥrūfū’l-ķavl olanuñ zāhir ola butlānı
35. Ne tereddüd ki ola şānında ḥilāfet-i **Şūrā**
Fuşşilet didi Ḥudā efzal idüben ḥaşmānı
36. Var iken **Mü’min**-i pākīze-şıfātuñ gibi zāt
Ne revādur **Zümer**-i bāğı tuta erkānı
37. **Şād ü Şāfāt** ile pes ḥaķķ-ı şāḥā sensin
‘Avn-i ḥaķ ile cihāna viren ābādānı
38. Çü **Melā’ik** yüzüñi görse **Sebā Aḥzābı**
Secde iderler idi ol ni‘amuñ şükrānı

39. Bendeden diñle sözi hikmeti Loqmān'dan şor
Arz-ı **Rūm** içre yapıldı hikem-i 'irfānı
40. 'Ankebūt' uñ **Kaşası Neml** gibi ma'lumuñ
Şu'arā zümresinüñ şi'r ile sen Hassānı
41. Küfri iman ile fark itdi kaşuñ **Furqānı**
Süre-i **Nür**dur ol cebhe-i nūr-efşānı
42. **Mü'minūn Hacca** varup saña du'ā itse n'ola
'Ālemüñ cānısın ey pādişāh-ı 'Osmānı
43. **Enbiyā** içre şefi' üñ ola **Tāhā** yarın
Vire dīdārı temāşāsını **Haq** müjdānı
44. 'Itr-ı luḫfiñla durur bŷy-buḫŷr-ı **Meryem**
Kehf-i emn içre cihān hiḫzŷñ anıñ derbānı
45. Ḥŷrmet-i Leyle-i **İsrā** ki 'amŷ-zādelerŷm
Bir serāya buyurup kırtar elemden cānı
46. Tā ki ol mevzi' -i ḫurremde şehā şām u seḫer
Nahl-mānend ideler şŷkrŷñ ile elḫānı
47. Ateş-i ḫecrle **Ḥŷseyn**'i koma İbrāḫimveş
İñleye Yezīd gibi çerḫe çıḫa efġānı
48. Sensin ol **Yŷsuf**-ı gül çehre beni **Hŷd** ḫaḫı
Yŷnusāsā koma ḫŷt-ı elemŷñ giryānı
49. 'Arz-ı ḫāl eylemeden **Tevbe** ne mŷmkin şāḫā
Derġeḫŷñ luḫf u 'aḫānuñ çŷ olupdur kānı

50. Tā ki **Enfāl** ile **A'raf** hakı çün **En'ām**
Mā'ideñ çeke **Nisā** ile kapun gılmānı

51. **Ā-i İmrān** gibi neslün ola ābādān
Mülk-i mevrūsuna ırgürmeye **Haq** noqsānı

52. **Bakara** haqqı kim ol yerleri götürmişdür
Kuvvetün artura **Haq** var ide sen sultānı

136

74b

KAŞİDE-İ 'AQLI

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

I

1. Mağdemiñden şahn-ı gülşende şabā çün urdı dem
2. Gülşen oldı bülbül-i destān-sera kıldı niğam
3. Bu şafādan şahn-ı gülzāra irişdi dem-ka-dem
4. Haydariler gibi çekdi serv Abbāsī-'alem
5. Hayr-mağdem merhabā hoş geldün ey şah-ı kerem
6. Ey gül-i gülzār-ı devlet gülbin-ı bāğ-ı İrem

II

1. Zeyn olup rengin şüküfe-yle donandı sebzezār
2. Rüz-i nev-rüz oldı şādī ile töldi her diyār
3. Açdı zanbağ hoşkasın gülşende oldı müşgbār
4. İtdi sünbül bu şafādan turesini tār-mār
5. Her dimāğı eyledi bu nükhet-i zülf-i nigār
6. Karşı vardı kulların açup didi serv ü çenār
7. Hayr-mağdem merhabā hoş geldün ey şah-ı kerem
8. Ey gülistān-ı letāfet vāli-i vālā-himem

III

1. Na'l-i esbuñ çün meh-i neyden yine virdi nişân
2. 'İyd-ı nevrüz oldu diyü gülşen oldu şādumân
3. Giydi gül-gün cāmeler tonandı mîr-i 'aşıkân
4. Lâleler rengîn tabaqla oldılar gevher-feşân
5. Bağladı gül-desteler şunmağa şah-ı ergüvân
6. Cūylar her-sü aqıp ayağıña dirler revân
7. Hayr-makdem merhabâ hoş geldün ey şah-ı kerem
8. Ey şeh-i dānā vü 'ādil şahib-i seyf ü kalem

IV

1. Şubh-dem şahn-ı çemende 'andelîb-i na'me-zen
2. Gülşen-i 'irfānuñı medh itdi ey hulk-ı Hasan
3. Ağzın açup kaldı her bir gönçe-i nāzik-dehen
4. 'Aşıkun oldu kulakdan şahid-i gül-pirehen
5. Güş idip hayrette kaldı serv gibi nārven
6. El açup ider du'ā-ı devletiñ dir yāsemem
7. Hayr-makdem merhabâ hoş geldün ey şah-ı kerem
8. Devletün pāyende olsun ey şeh-i şahib-'alem

V

1. Şeh-i hāver-hınk-ı çerhe şubh-dem oldu süvār
2. K'ide taqbîl-i rikāb-ı hazret-i Cem-iqtidār
3. Yüz sürüp sümm-i semendün hākine ey şehsüvār
4. Eyleyüp ta'zîm-i iclâliyle 'arz-ı nev-bahār
5. Hāki-pāyiñe kamu vārını eyleyüp nişār
6. Dir zübān-ı hāl ile āfitāb aşikār
7. Hayr-makdem merhabâ hoş geldün ey şah-ı kerem
8. Aftāb-ı burc-ı devlet Dāver-i Dārā-yı Cem

VI

1. Sensin ol burc-ı şerefden gün gibi rüşen-zamîr
2. Müşterî-tedbîr ü Keyvân rif'at gerdün-serîr
3. Şâhid-i râyuña bulunmaz cihân içre nezîr
4. Yazamaz evşâfîñi bir yire gelse biñde bir
5. Eyledüñ mihr ü maḥabbatle cihân ḥalkın esîr
6. Ḥalk-ı 'âlem cân ü dilden çağıruben bunı dir
7. Ḥayr-maḫdem merḥabâ hoş geldüñ ey şâh-ı kerem
8. Dünyâlar turdukça tur devletle ol şâbit-ḳadem

VII

1. Yâ İlâhi gülşen-i 'ömrin hemîşe tâze ḳıl
2. Rişte-i devletle 'ömr-i defterin şîrâze ḳıl
3. Ehl-i İslâmbul'a şâhuñ ḳapusın dervâze ḳıl
4. Ḥil'at-i iḳbâli ḳaddine tamâm endâze ḳıl
5. Kûs-i ḳadrin göklere irgür bülend-âvâze ḳıl
6. Gülşen-i dilde beyti 'Aḳlı her dem tâze ḳıl
7. Ḥayr-maḫdem merḥabâ hoş geldün ey şâh-ı kerem
8. Dest-gîrûñ Aḫmed olsun yarıcîñ Allâh hem

137

75b

AḤMED ḤÂN

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SULTÂN

[mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün]

I

1. Şükr idelüm Ḥudâ'ya eyâ sâye-i Mecîd
2. Kim itdi şehri şavm ile iḳbâlimüz mezîd
3. Maḥlûḳ içinde şavmıla ḳıldı bize ferîd
4. Ehl-i şalât ü şavma idüp va'de-i va'id
5. Luṭfin beşâret eyledi ol ḥâliḳu'l-'abîd
6. Bu mâh-i şavm ḥürmetine eylerem ümîd

7. Ālām-ı dehri tañrı tapuñdan idüp ba'ıd
8. 'İydüñ sa'ıd eyleye her rüzuñ ide 'ıd

II

1. Şavm ü şalāvāt ehli eyā şāh-ı nı̄k-nām
2. Hıyır du'ānı kılmada eylerler ihtimām
3. Ya'ni mu'ammer olmak için el açup müdām
4. Herkes recā-yı 'ömr idiver saña şubh ü şām
5. Ben bende dañı şıdık-ıyla ihlāş ile tamam
6. Dergāh-ı hağda gıce ve gündüz budur recām
7. Ālām-ı dehri tañrı tapuñdan idüp ba'ıd
8. 'İydüñ sa'ıd eyleye her rüzuñ ide 'ıd

III

1. Sensin kemāl-i 'adl ile dünyāya pādişāh
2. Şarğ ile ğarbtı tutdı 'ulūfe yiyen sipāh
3. Oldı kapuñda bendelerüñ niçe hān ü şāh
4. Şahān-ı dehr kılsa n'ola dergehiñ penāh
5. Kapuñdan irer anlara kim 'izzet ile cāh
6. Ey pādişāh-ı baħr ü ber ey sāye-i İlāh
7. Ālām-ı dehri tañrı tapuñdan idüp ba'ıd
8. 'İydüñ sa'ıd eyleye her rüzuñ ide 'ıd

IV

1. Ma'mūr olması bu cihānüñ senüñledür
2. 'Ālem şadefdür oldı tapuñ ol şadefde dür
3. Dehrüñ içini ma'diletüñ bñyı kıldı pür
4. Devriñde ħalk itse n'ola dā'imā şükür
5. Herkes 'ağā vücūdını kim her zamān görür
6. Yüz yıl serīr-i salṭanat üstinde sür 'ömür
7. Ālām-ı dehri tañrı tapuñdan idüp ba'ıd
8. 'İydüñ sa'ıd eyleye her rüzuñ ide 'ıd

V

1. Ey menba'ı 'adālet olan sāye-i Ğafūr
2. Çeşm-i cihāna pertev-i 'adliñden irdi nür
3. 'Adl üzre görilür der-i 'adliñde her ömür

4. Luţfuñda irdi bāy ü gedā albine sūrur
5. Luţfuñ gōrōp de bilmeyenūñ eşmi ola kūr
6. Devriñde eyliyor bu cihān hāı hep huzūr
7. Ālām-ı dehri tañrı apuñdan idōp ba'ıd
8. 'ıydūñ sa'ıd eyleye her rūzuñ ide 'ıd

VI

1. Devlet anuñ ki 'ıyd iricek dāmenūñ ōper
2. 'ızzet anuñ ki tahtuñ ayaına yūz sūrur
3. İrdi apuñda rif'ata her şāhib-hūner
4. 'Ahdiñde tōldı ni'metle dehr ser-be-ser
5. Sāyeñde hā ni'mete mūstara oldılar
6. Ey şark ü arb māliki sultān-ı baħr ü ber
7. Ālām-ı dehri tañrı apuñdan idōp ba'ıd
8. 'ıydūñ sa'ıd eyleye her rūzuñ ide 'ıd

VII

1. Bu 'abd-i 'āşī **Būlbūlī** dā'im idōp du'ā
2. Eyler Hūdādan 'ōmrūñ uzunluını recā
3. ılsa recāsını n'ola Hā hāzreti revā
4. Bir istedūi daı budur dem-be-dem şehā
5. Kim ūstūmūzden itmeye Hā gōlgeñi cūdā
6. Dār-ı cihānda haşılı ey sāye-i Hūdā
7. Ālām-ı dehri tañrı apuñdan idōp ba'ıd
8. 'ıydūñ sa'ıd eyleye her rūzuñ ide 'ıd

138

AŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM MUAMMED

76b

EFENDİ

[mefā'ilūn mefā'ilūn mefā'ilūn mefā'ilūn]

1. Mūşerref eyledi ūn Dāver-i devrān Beşiktaş'ı
Revādur secde-i şūkr itse Hā'a ta ile taı
2. Semend- i reh-neverdi ūn ser-i kūha adem başdı
'Aceb mi irse evc-i āsumāna faħr ile başı

3. Çıkar seyre diyü ol Dāver-i devrān sa‘ādetle
Şu sepdi rāhına saḳḳā-yı gerdün oldu ferrāşı
4. Cihāna tarḥ-ı resm lutf ider dest-i güher-baḥşı
Riyāz-ı cūd u iḥsānıñ odur tarrāḥ u naḳḳāşı
5. Şafā-yı ḳalb ile sūr-ı sūrūr-encām idüp dā’im
Kerem-i bezminde sīm ü zer şaça dest-i direm-pāşı
6. Vire Haḳ ol şehin-şāh-ı cihāna şol ḳadar ḳuvvet
Ki varup bir ḳulı fetḥ eyleye milk-i Ḳızılbaş
7. Yetişün dā’imā eyyām-ı ‘aşūrāya devletle
İrişün dā’iyāna ḥān-ı lutfından ‘aşūr āşı
8. Budur dergāh-ı Mevlā’dan recāmuz kim o sultānıñ
Füzün ola **Muḥammed** yüz yigirmi sāldan yaşı
9. Umarım kim ḳarīn-i bārgāh-ı müste‘ān ola
Du‘ā-yı devleti ihlāş ile dilden olur nāşī

139

KAŞİDE-İ ŞEYHİ BERĀY-I SULTĀN AḤMED

77a

ḤĀN

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

1. Bi-ḥamdi’ Illāh sa‘ādetle irişdi māh-ı tābānı
Ziyā-baḥş oldu āfāḳa bugün ol şems-i nūrānı
2. Toḡup burc-ı sa‘ādetden ḳamer gibi zuhūr itdi
Münevver ḳıldı dünyāyı yine elṭāf-ı Yezdānı

3. Şaçılmış encüm-i seyyâreler pây-ı semendine
Şanasın bir yere Cem' oldı hep envâr-ı Rabbânî
4. Cemâli nûra ğark olmuş dağı hem pür-ziyâ kılmış
Yanar gördüm anuñ bezminde bir şem'-i şebistânı
5. İderken çeşm-i 'ibretle nazâr gördüm ki 'izzetle
Oturmuş taht-ı 'âlîde şafâ ile kerem kânı
6. Didüm ki bu maķâmuñ şâhibi kimdür hîred ol-dem
Cevap virdi didi ki ol ma'ârif ehlinüñ hânı
7. Budur eltâfla ma'rûf budur ahlak ile mevşûf
Budur luţf u 'adâletle şehâda Hâtem-i şânî
8. Budur semiyy-i nebiyy-i şehin-şâh-ı cihân-ârâ
Şehâ vü luţf-ı 'adliyle bugün ol aldı meydânı
9. Budur hâķân Aĥmed hân budur şâh-ı şehinşâhân
Budur 'adl-ı şehâya kân-ı güzide âl-i 'Oşmânî
10. Nihâl-i ķâmeti a'lâ 'ulüvv-i himmet bâlâ
Kelâm-ı sükkeri ğarrâ edâsı rûĥ-ı reyĥânî
11. Şehâ ehli kerem kânı güzîni âl-i 'Oşmânuñ
Şehâ-i hâtem'e teşbîh olunmaz cüd u iĥsânı
12. Sehâvetde sa'âdetde letâfetde 'adâletde
Cihân içinde var midur böyle şâhân-ı sübhânî
13. Budur â'dâyı ķahr iden cihânda 'adl ü dâd iden
Budur eltâfa mâlik ĥazret-i Mansûr-ı sultânî

14. Tütüpdür 'ālemi hūlkı aqıtdı kendüye hūlkı
Şehūñ ardın sürüp geldi kamu erkān-ı divānı
15. Hümāyūn tahtına geldi bugün şems-i cihān-ārā
Hirās u şayd ide Rūm' i ala minķārına bānı
16. Gelüp devlet sa'ādetle ğazā niyyetne şāhum
Meşāb oldu hemān ol gün budur emr-i cihān-bānı
17. Bi-ħamdi' illāh şevketle şafā geldi cihān şāhum
Müşerref eyledi zāt-ı şerīfi bunca insānı
18. Mevālī vü kamu aşhāb-ı dünyā ħāk-i pāyine
Mübarek-bāda çıkdılar kamu eşrāf u a'yānı
19. N'ola teshīr iderse hātem-i 'adli-yle dünyāyı
'Aceb mi emrine me'mūr iderse insle cānı
20. Bu dehrūñ 'adl ü dādıyla cihān-bān-ı hān-ı şāhīdür
Yaraşur hūlk-ı luţfiyla bulursa nām-ı 'unvānı
21. Midādāsā zebānum anı medħ itmekde 'ācizdür
Gelür mi bir daħı dehre şehūñ mānende aķrānı
22. Deñizde kaţresini ü güneşde zerresini ańsam
Şehūñ deryāyı 'adlinūñ bulunmaz ħadd-i pāyānı
23. Niyāzum bu durur ol Rabb-i 'izzetden benüm her ān
Murādinca şehūñ devr itdüre bu çerh-i devrānı
24. Teveccüh eyledükçe her yaña devlet sa'ādetle
Refīķ ide yanınca Ĥaķ te'ālā nūr-ı Kur'ān'ı

25. Haṭādan şakla yā Rabbi Nūḥ ‘ömrünce ‘ömrler vir
Serīr-i taḥt-ı ‘ālīde süre her demde divānı

26. Murādın cümle maḳşūdın müyesser eylesün Allāh
Mu‘īni ola her dem Şeyḫ Ebī İshāḳ-ı sultānı

27. Çerāḡı Şeyḫī dā‘iye ḥaṭṭ ile ‘adl ü dād itdi
Cihānda yaḫşı ād itdi bi-ḥaḳḳ-ı nām-ı rabbānı

28. Ḥayr-maḳdem diyü düşdi tārīḫ ey şāh-ı ‘ādil¹⁶²

Sene 1021/1612

Mübārek-bād sa‘ādet-bād bi-ḥaḳḳ-ı şīr-i Yezdānı

29. Şümārınca a‘dādıncı ḥurūfıncı ḥisābıncı
Murādıncı merāmıncı ide Ḥaḳ saña iḫsānı

140

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ’L-İSLÂM MUḤAMMED

78a

EFENDİ

[mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

I

1. Hemvāre o şeh Dāver-i devr-i zemen olsun
2. Ḥulḳ-ı ḥaseni nefḫa-i Şām u Yemen olsun
3. Ḥāk-i ḳademi misk-i ḫitā vü Ḥoten olsun
4. Şem‘-i ruḫı zīnet-dīh-i her encümen olsun
5. Sultān-ı zamān ḳande ise şaḡ esen olsun
6. Gülzār-ı ümīdi açılup ḳalbi şen olsun

II

1. Şiḫḫatla olup menzil-i maḳşūdına vāşıl
2. Her maḳsadını ḫazret-i Ḥaḳ eyleye ḫāşıl
3. Hem menziline ‘izz ü sa‘ādet ola nāzil

¹⁶² Mısrada vezin problemi vardır.

4. İkbāl ile İstanbula ola yine dāhıl
5. Sultān-ı zamān kande ise sağ esen olsun
6. Gülzār-ı ümīdi açılup kalbi şen olsun

III

1. Devr eylese āfākı n'ola ol şeh-i devrān
2. Kim sāyesidür māye-i āsāyiş-i büldān
3. Hāğdan dileriz dā'im olup halka nigezbān
4. Ola yine hürşīd-i ruhı bunda dirahşān
5. Sultān-ı zamān kande ise sağ esen olsun
6. Gülzār-ı ümīdi açılup kalbi şen olsun

IV

1. Akdıysa n'ola Edirne'ye sā'il-i cüdi
2. Dünyāda hemān var ola devletle vücüdi
3. Mevlāya münācāt idüp itdikçe sücüdi
4. Bunu dileriz kim ola yüsür üzre vürüdi
5. Sultān-ı zamān kande ise sağ esen olsun
6. Gülzār-ı ümīdi açılup kalbi şen olsun

V

1. Ğurbetde koyup getdi bizi Dāver-i devrān
2. İkbāl ile ola yine bu milke şitābān
3. Hāğ sāye-i elţāfını dūr itmeye bir ān
4. Çün māye-i ihsānı olur sāye-i Raḥmān
5. Sultān-ı zamān kande ise sağ esen olsun
6. Gülzār-ı ümīdi açılup kalbi şen olsun

VI

1. Rum illerine luţfiñi Hāğ itdi çü sāye
2. Eyle fuḡarāya nazar luţf u ḥimāye
3. Ser-māye-i luţfuñdan alup her biri vāye
4. El kalduruban başlayalar böyle du'āya
5. Sultān-ı zamān kande ise sağ esen olsun
6. Gülzār-ı ümīdi açılup kalbi şen olsun

VII

1. Dergāh-ı Hudāvende el açduķça **Muħammed**
2. İster o Őehin-Őāh iün iķbāl-i mű'ebbed
3. Diler kim ola naŐr-ı İlāhiyle mű'eyyed
4. Memdűd ide eyyāmın idűp 'űmr-i ser-med
5. Sultān-ı zamān ķande ise Şağ esen olsun
6. Gűlzār-ı űmīdi aılıp ķalbi Ően olsun

141

79a

ĤĀN

ĶAŐİDE-İ DĀ'Ī BERĀY-I SULTĀN AĤMED

[fā' ilātűn fā' ilātűn fā' ilātűn fā' ilűn]

1. İrdi hātifden Edirne ĥalkına bir ĥoŐ-peyām
Műjde olsun didi geldi bir Sűleymān-iĥtiŐām
2. ıkdı eflāka meserret-baĥŐ olup Şıyt-ı ĥaber
Őaffa āheng itdi istiķbāle encűm-i bā-intizām
3. CűŐa geldi ĥalk-ı 'ālem aķdı ol deryā-dile
Cűylardur aķdı gűyā baĥre ķarŐu Őubĥ u Őām
4. Oldı bir deryā ki aķdı sű-be-su iķbāle ĥalk
Rűzgār-ı 'adli virdi mevc-i insāna ķıyām
5. Ķurdı ĥayyām-ı felek menzilgeh-i meh meĥce o
Zer-fiŐānī nűh otāęı taķuna Őāh-ı be-nām
6. TaŐuna Şerbet ide def'-i ĥarāret Őād ola
Ĥutar eflākűn Cem' i mihr ile māhdan Őolu cām
7. Gerd-i pāy-ı raĥŐı ķaplamıŐ idi erĥi o dem
Şandılar hep ser-be-ser ķapladı eflāki ĥamām

8. Gördi ā‘dā her tarafından çerçe peyveste ğubār
Gird-bādāsā ‘adem milkinde tıtdılar maķām
9. Gün gibi rahşende oldı qarşudan ol şems-i dīn
Zerreveş yüz sürdiler hāk-i rehine bā-selām
10. Didiler kim merhabā hoş geldūñ ey zıll-i ilāh
Irmasun sāyeñ cihāndan Hāk ilā-yevmi’l-kıyām
11. Dāver-i Dārā-yı milk-i Rūm şāhib-ma‘dilet
Hākim-i cümle memālik re’is-i şāhān-ı kirām
12. Ya‘ni sulţān Aħmed ol hākān-ı İskender-seyr
Şīr-i derrīde-hüner Hāydar-maķarr u nīk-nām
13. Rūz-ı rezmiñde gören zerrīn-niyām-ı tīġiñi
Hāşyetinden yandı şanur nār-ı tīġuñden neyām
14. Her ne deñlü yavuz ise düşmen-i bed-hāh-i dīn
Bīm-i hışmuñdan helāk ola kimi kimisi rām
15. Gūş idüp ‘īsīveş ihyā itdügūñ dīni şehā
Dīdi küffār oldı bize dünyada dirlik harām
16. Asumānda mihr ile meh şandılar rahşān olan
‘Aks olur rahşuñ licāmında olan zerrīn seyyām
17. Şeşper-i sīmīn-gerān olsañ ele pertāb için
Zarb ü harbuña tayanmaz Rüstem ü Kāsımla Sām
18. Boz doğānuñ şu‘lesi ā‘dā başına od çakar
Şā‘iķa-i sengi şanur zīrā ki billūrī ‘avām

19. Ey Süleymān-ı zamāne hātemüñ faşşını halk
Sandılar barmağuna kondı inüp bedr-i tamām
20. Güş idüp tā anda ceş-i bī-nihāyeñ vaşfını
Dehşetinden eñsesin kaçır kırāl olan cüdām
21. Olsa kumlarca kayırmaz şişe-i çerhde ‘adū
Bir gedā kuluñ alur bir sâ‘at içre intikām
22. Milkiñe nisbet hele ey şeh-süvār-ı şark ü garb
Milk-i şāhān dīger olmaz senüñ raşşına bām
23. Gün gibi rāyāt-ı ‘adliñde olan a‘lām-ı zer
Lem‘adār olduğda yir ü gökde kalmadı zülām
24. Vaşf-ı zāt ü haşmet ü dārāt ü rāyātuñ şehā
Vaşf olunsa tā kıyāmet yine olmaz vaşf-ı tām
25. Mümkün olduğça olundı biñde bir yā ihtişār
Ki itmeye taşdı‘-i zāt-ı hażreti tül-i kelām
26. Fariğ ol ey ‘Abdī şimden girü kıl hālūñ beyān
Ba‘dehū eyle du‘ā-yı devletin oldur merām
27. Teşne-i sūzān-ı fakra āb-ı ihsānuñ o şāh
Kātresi eksilmeye tā haşre dek şunsa müdām
28. Bāğ-ı ‘ālem başa teng ü murğ-ı dil bī-bāl ü per
Hāşılı çerh oldı boynuma benüm bir dāne dām
29. Ebr-i cūduñ ‘āleme bārān-ı ihsānuñ döker
Kātresi irse olurdı muğtenem-dil ve’s-selām

30. Һamdüli'llāh ni'met-i dīdāra müstağrağ kılup
Geldi bir pāre bu dā'ī-i faķire 'iğtinām

31. Taht-ı devlet üstüvār ü baht-ı 'işret ber-kārār
Cümle-i şāhān-ı memālik ola tāpuñda ğulām

32. Kāmkarā vire 'ömr-i Nūh'ı Bārī Һazrete
Her murāduñ Һağ müyesser hem Һabul ide du'ām

142

80a

AHMED HAN

KAŞİDE-İ AHMED BERAY-I SULTAN

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

1. Taht-ı firüz üzre mäh-ı nev şalup dünyāya fer
Leşker-i seyyāreden cem'eylemiş bir nice er
2. Һaylī gündür muntazırdur 'arşa-i çerħ içre ol
Na'l-i sümm-i esbüñe sürmek dilermiş yüz meger
3. Gözedür bām-ı felekden zātıña şeb-tā-seher
Cān atar ehl-i semā dīdārıñı görmek diler
4. Һamdüli'llāh 'ıyd-ı ađhā irdi ey şāh-ı cihān
Halk-ı 'ālem dest-būsuñla müşerref oldılar
5. 'Arz-ı dīdār eyledüñ Һullarıña yine şehā
Edirne tahtında şalup 'āleme sen zīb ü fer
6. Mağdemüñle çünki teşrīf eyledüñ çākerlerüñ
Tañ mı vārın bezl idüp cānını Һurbān itseler

7. Sensin ol şāh-ı cihān kim havf-ı tīgüñden bugün
Dergehüñden surh-sürlerle Macār bende geçer
8. Asitānuñ çerh-i ā'zam oldugu-çün hüsrevā
Ol ecilden şāh-ı hāver baş eyüp yüzün sürer
9. Hışmla baksañ 'adū-yı dīn olur zīr ü zeber
Hem sifāl-i seglerüñ olmağa cān atsa revā
10. Ol la'ın-i şāh-ı güm-rāh ü kıral-ı bed-güher
Hazret-i hān Aḥmed'e eyle du'ā **Aḥmed** yüri
11. Kim odur manzūr-ı Haḫ şāhin-şeh-i şahib-hüner
Devlet ü iqbāl ü bahtuñ yār ola şām u seher

143

KAŞİDE-İ ĀZERİ BERĀY-I SULTĀN AḤMED

80b
HĀN

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün]

1. Kişver-i şāh-ı güzīn-baht hazret-i sultān Aḥmed
Ki virilmişdür 'adālet-i ezeli anlara tā cedd-ber-ced
2. Tīg-i hūn-riziñe yiñe karşı turamaz düşmenler
Engürüs ü milk-i Erdel ü sürh-serān hep ser-med
3. **Āzeri** bu resime yazmış ki anı kilik-i kudret
Āb ile eyledi şād Edirne milkini sultān Aḥmed

Sene 1021/1611

KAŞİDE-İ 'AQLİ BERĀY-I SULTĀN AĦMED

[fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün]

1. Geldi nev-rüz-1 şafā-baḥş i 'tidāl üzre hevā
Ṭurma āgāz eyle Nev-rüz'1 Şabā'dan muṭribā
2. Bir eda-yı ḥubla Nev-rüz-1 Rümī eyle kim
Cümle ervāḥı getürsün cūşa ol rengīn-edā
3. Başla hem Nev-rüz-1 ḥārādan ğazel taḫsīmine
Bezm olup sengīn-diller olalar naġme-serā
4. Çün bugün nev-rüzdur Nev-rüz faşl ister göñül
İrteye ḳalsun Nev-rüzuñ beyānı muṭribā
5. Gāhī Nev-rüz-1 'Arab it gāhi Nev-rüz 'Acem
Büselik göster gehī 'Uşşāk'a geh faşl-1 Nevā
6. Sazkār-1 derdmendān ol muġannī sen geḥ
Rāḥatül'-ervāḥ ile Şeh-nāzdan eyle ğınā
7. Diñlesünler baġrı yanmış 'āşık-1 bī-çāreler
Tāze cān bulup belā vü ğamdan olsunlar cüdā
8. Nāy müsikār ile çıkdı Hüseyñi'ye velī
Ḥayret-efzā bir Muḥayyer itdiler derde devā
9. Heft bend ile gel ey neyzen dil-i divāneyi
Baġla ol āheng-1 Ney-rīz ile tā bula şifā
10. Māye-i naḳd-1 ḥayātı yolına şarf eyledük
Rāst gelmez evc-i istiġnādan insün ol hümā

11. abza-i teshire gelsun Işfaħan ile 'Irak
Geri alsunlar Nihavendun Hışarın husrevā
12. Gosterildi şu'be vü terkib-i avāza maķam
Vaşf ü ta'rif-i Bahārī it ki oldur ğam-zida
13. Ħamdüli'llāh Ħusrevā gitdi řitā geldi bahār
'Ālemi itdi keřāfetden berī nūr-ı zekā
14. řāh-ı 'ādil devridür var ğuş-māl it ey nesim
Bülbüle cevr eylesün ğüle diğil sen saba
15. şehr-i yārsın tādārān üzre ey řāh-ı ğüzin
'Adl ü dāduñ ser-te-ser 'ālemlere virdi źiyā
16. Pire-zāl-ı dehri 'āciz eyledi berd-i 'acüz
Ħayl-i nev-rūza řayanmadı velī cünd-i řitā
17. Ħastedür diyü zemistāna řabīb-i nev-bahār
şerbet-i müshil yirine zehr içürdi pes aña
18. Keyfe yuħyi'l-arz tefsir eyledi faşl-ı rebī'
Sebze-zār itdi cihām āyet-i 'ibret-nümā
19. Bir bahār oldu ki lā-'aynü rā'at dir her ğören
şutdı řahrāyı çiçekler lāle sünbül tütyā
20. Ħil'at-ı nev-rüzī eřcārı tonatdı ser-te-ser
Bāğ ü rāğuñ oldu her bir küşesi behcet-fezā
21. Her dirāħt olmış şüküfeyle müzeyyen bağda
Yūsufi dülbend ğiymiş māh-ı Ken'an ğüyyā

22. Żabıt olunmaz cūylar zincir ile tūğyānı var
Seyl-i eşküm gibi çağlayup aqarlar her yana
23. Tıtdı āfākı yine āvāz-ı murğān-ı çemen
Başladı feryāda bülbul her taraıdan bir şadā
24. Sāyesine da‘vet idüp el şalar dilberlere
Diñ çınāra aña el qorlar qalur bī-dest ü pā
25. Bāğbānā sedd-i bāb it şimdi her tağ üsti bāğ
Cāme-ğ̃āb oldı çemen n’eyler haşır ü büriyā
26. Geldiler erbāb-ı hikmet sā‘at ü taqvimle
Hīn-i tahvīle murāqıb oldılar şubh u mesā
27. Bir mübārek-vaqt ü sā‘atde bu nev-rüz-ı şerīf
Vaqi‘ oldı cümle halk-ı ‘āleme firüz ola
28. Meşr ü pāzehri cevārişle tenāvül itdiler
Qahveler içildi yandı ‘üdlar virdi şafā
29. Tıtdı meclisler çemenzārı çekildi et‘ime
Tıoldurup virmeıde sākīler şerbet-i dil-ğüşā
30. Geldi fağfūrī tabaqlarla enār emrüd u sīb
Naql-i bād ile pür oldı meclis-i ehl-i hevā
31. Şişe-i billūrla kındı gül ü zerrin-kaıdeh
Lāle vü sünbül benefşe misk-i Rümī şeb-ğüşā
32. Gül-ruhān-ı Edrene nāz ile gülşende bugün
Rām olup ‘āşıklarına itdiler mihr ü vefā

33. Mevlevîler nâyîlar deflerle itdiler semâ'ı
Cûşa geldi 'âşık u ma'şukla şâh u gedâ
34. Murğ-ı zerrîn-per hamel burcında tıtdı âşiyân
Meclis ehline bugün körpe kuzılardur gedâ
35. Bildiler faşl-ı rebî'ün kıadrini halk-ı cihân
İtdiler şahn-ı çemende Hakk'a çok hamd ü senâ
36. Zıll-ı yezdân-ı şehriyârûn taht ü bahtı-çün yüri
'Aklıyâ cân ü gönülden rüz u şeb eyle du'â
37. Rüzumuz nev-rüz-ı sa'd ü gicemiz kıadr oldu çün
Luft-ı şehden umarız hacâtumuz ola revâ
38. Hâzret-i sultân Ahmed hâna her nev-rüz-ı 'ıyd
Ola firüz-ı mübârek dâ'ir olduqça semâ
39. 'Andelib-i tab'ı ağşân-ı mürüvvetde müdâm
Ola güyâ hem daği luftı gül büyâ ola

145

82a
AĞMED ĖĖĖN

ĖAŞĖDE-İ KEMĖL EFENDĖ SULTĖN

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

1. MerĖabâ mağdem-i sultĖn-ı hümâyün-ķadem
Ėabbezâ vaqt-ı kudüm-i şeh-i iklĖm-i himem
2. AnberĖn itdi seğer Ėāk-ı rehi cân ü dili
Ėađ budur geldi yolundan çü nesĖm-i hoş-dem

3. Atlas-1 çerh yiridür o şeh-i devrânîñ
Rağş-1 iclâline olursa bu dem ferş-i kadem
4. Dâver-i Cem-‘azamet Hüsrev-i vâlâ-rütbet
Şeh-i Dârâ-devr ü İskender-i Behrâm-ğaşem
5. Mâlik-i milk-i kerem hâzret-i sultân Ahmed
Şâhib-i seyf ü kalem Dâver-i hürşid-‘alem
6. Şâd olup Edirne halkı n’ola hâk-1 râhuña
Kuhl-i çeşm eyleseler yiridür ey şâh-1 kerem
7. Sözleri dürr ü güher zâtı ‘adâlet kânı
Tab‘1 deryâ kef-i dür-pâş-1 luğfidur yem
8. ‘Âlemi gün gibi seyr eyle eyâ şems-i cihân
Menzilüñ taht-1 hilâfet ide Mevlâ her dem
9. Nitekim kaşr-1 felekde gıceler kıyâm-1 nücüm
Mağdem-i Dâver-i şubha kıla işâr-1 direm
10. Milket-i şevkete sürdükce sa‘âdet-rağşın
Rehberüñ ola şehâ hıfz-1 Hudâvend-i kadem
11. ‘Âleme Tunca Meric gibi aqar ihsânüñ
Bu **Kemâli** kuluña luğfuñu Arda bu dem

146¹⁶³

82b

[fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

1. Şâh-1 kişverdür o kim hâzret âl-1 ‘Oşmân
Halk-1 ‘âlem ser-fürü itdi rikâb-1 esbine

¹⁶³ Mecmûa’da başlığı olmayan Âzerî’ye ait tek manzumedir.

2. Tīġ-i ħūn-rīzin ele aldıkda ol Rüstem-miṣāl

Cümlesi ā‘dā-yı dīnūñ düşdi başı ħaydına

4. **Āzerī** bu resme yazdum ol ṣehūñ tārīħini

Firdevs-i ā‘lā oldı sulṭān Aħmed ile Edrene

Sene 1021/1612

7. SONUÇ

Klasik Türk edebiyatı bir gelenekten doğmuş metinlere dayanmaktadır. Metinlerin en doğru şekilde incelenmesiyle başlayan araştırmalar; tür, üslup, tahlil vb. incelemelerin yapılmasıyla başlar. Yüzyıllar boyunca yaşanmış, yaşatılmış, bütün olayların kaleme alınıp yazılan metinlerin günümüze kadar korunması hayli zor ve bu metinlerin kaybolmasına sebep olmuştur. Önemli olan bir unsur da nazire ve şiir mecmuaları, şairler arasındaki etkileşmenin görülmesini sağlayan önemli kaynaklardır. Mecmualar sayesinde şairlerin birbirleriyle olan ilişkilerini, dönem içinde hangi şairlerin hangi sebeplerle ön plana çıktığını, kişi, dönem ve okuyucu kitlesinin edebi zevkini ortaya konulabilir.

Mecmûa-yı Sultan Ahmed, Fransa kütüphanesi'ne Supplement Turc 1035 numarası ile Sultan Ahmed ler (1216-1026 de l'hégire-1603-1617) olarak kayıtlı, 82varaktan oluşmuş bir eserdir. *Mecmûa-yı Sultan Ahmed* adının tercih edilmesinin sebebi muhtevası ile uyumlu olmasından dolayı kaynaklanmaktadır. Mürettibi 17. yüzyılda yaşamış Ömer Ağa tarafından padişahın emri ile tertip edilmiştir. Eserin zahriyesinde ayrıca Sadrazam İbrahim Paşa'nın torunu Genç Mehmed Paşa-zâde İbrahim'e ait 20 Receb 1222 (23 Eylül 1807'de) tarihli "Selâm 'alâ İbrahim" mührü görülmektedir. Mührün altında ise "Min Mevâhibü'r-Rabbi'l-Kerim İlâ-'Abdihi El-fakîr Genç Paşâ-zâde Hacı İbrahim 1222/Receb/20" yazmaktadır. Alt kısmında yine "İbrahim" adının bulunduğu mühür de yer almaktadır. *Mecmûa*'nın daha sonra 18.yüzyılda Genç Mehmed Paşa-zâde İbrahim tarafından tekrar yazıya geçirilmiş olduğunu düşünmekteyiz. *Mecmûa*'da her ikisinin de şiirleri bulunmamaktadır.

Mürettip, mecmuaya 16 yüzyılın sonlarında ve 17.yüzyılın başlarında yaşamış, o dönemin padişahı Sultan I. Ahmed'in yakınlarında bulunan şairler yer aldıklarını mecmuada yer alan tarih manzumelerinde geçmektedir. Mecmuada 37 şaire ait 212 şiir bulunmaktadır. Mecmuaya dâhil edilen şairlerin birçoğu kaynaklarda müderris, kadı ve şeyhülislâm görevlerinde buldukları tespit edilmiştir. Derleyicinin tercihlerine bakıldığında ise şairlerin çoğunun devlet görevlerinde buldukları, Sultan I. Ahmed'in yakınlarında ya da yanında oldukları da belirtilmiştir. *Mecmûa*'da en çok manzumesi olan şair Mehmed Efendi ve Esad Efendi, dönemin şeyhülislâm görevlerinde bulunan, her zaman Sultan I. Ahmed'in yanında oldukları kaynaklarda belirtilmektedir.

Konu ve tertip ediliş sebebiyle kendine has bir medhiye mecmuası olmasından dolayı, *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'in birçok önemli yönü vardır. 37 şaire ait 212 manzume bulunan *Mecmûa*'da "kaside"; hem bir nazım şekli hem de edebî tür olarak karşımıza çıkmaktadır. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de yer alan ve en çok kullanılan nazım şekli kasidedir. *Mecmûa*'da 145 kaside vardır, % 64 oranla kaside *Mecmûa*'da en çok kullanılan nazım şeklidir. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de ayrıca 20 kıt'a-i kebire, 14 müseddes, 7 müsemmen, 6 kıt'a, 5 mesnevi, 5 tercî-i bend, 1 terkîb-i bend, 2 murabba ve 1 muhammes nazım şekli yer almaktadır. En çok kullanılan aruz kalıpları ise mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün ve â'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün'dür.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de yer alan manzûmelerin edebî tür açısından incelendiğinde ise, %54 oranla methiye, %13 tarih, %7 ıydiye, %5 kudumiye, %4 şikariye, %3 dariye, %3 münâcât, %2 Ka'be Tamiri, %2 hediye, %2 ziyaret, %1 na't, %1 şikâyet olarak yer almaktadır. Methiyelerde Sultan I. Ahmed'e övgülerde bulunan şairler, padişahın övüldüğü, farklı kahramanlara benzetildiği, güç ve kuvveti ön planda tutularak merhametli ve cömert kişiliği övülmüştür. Tarih düşürülmüş manzûmelerde, padişahın farklı şehirlerde yaptırmış olduğu hayratlardan bahsedilmektedir. İydiye konulu şiirlerde bayramlarda padişahın halkına karşı ihsanlarda bulunduğu belirtilmiştir. Kudumiyelerde ise, padişahın gitmiş olduğu Trakya bölgesine ait şehirlerden bahsedilerek orada avcılığından söz edilmiştir. Avcılığı seven padişahlar arasında ün salmış olan Sultan I. Ahmed, gittiği her şehrin tekrardan canlanmasına sebep olmuştur. Mecmuada önemli konulardan biri de Ka'be tamiriyle ilgilidir. Padişahın İslam dinine karşı olan bağlılığı, Müslüman kişiliği bu şiirlerde kaleme alınmıştır. Peygamberimiz Hz. Muhammed'e bağlılığı her manzûmede ön plana çıkarılmıştır. Ka'be tamiri ile ilgili önemli bir nokta da Sultan I. Ahmed'den önce sadece Sultan Süleyman'nın yaptırmış olduğu tamirden sonra Sultan I. Ahmed bu göreve üstlenmiş olmasıdır.

Mecmûa-i Sultan Ahmed'de I. Ahmed'in devlet adamlarından oluşan elit edebî muhitini görebiliyoruz. Şairlerin birçoğu Edirnelidir. Şairlerin birçoğu müderris, kadı ve şeyhülislâm görevlerinde bulunmuşlardır.

Şairlerin bir kısmı yazdıkları manzumelerinde padişahı aldıkları hediyeleri dile getirmişler, bazen de ondan yardım talebinde bulunmuşlardır.

Mecmûa'da şairi belli olmayan 14 manzûme ve kaynaklarda adı geçmeyen 7 şairin- Derbânî, Ebu Nemi, Hâsilî, Hıfzî, Nizâmî, Kurbî ve Pertevî- manzumeleri yer almıştır. Biyografik kaynaklarda adı geçen ama şiirleri bilinmeyen Abdî, Avfi, Akî, Ali Efendi, Asârî, Bûlbûlî, Dâî, Huşûî, Hüseyin Efendi, İydî, İmâm Hüdâvendigâr (Sâfi), Piyâde, Sanî ve Zihnî'nin de şiirleri *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de yer almaktadır. Dîvânları olan bazı şairlerin yeni manzûmlerine de *Mecmûa*'da tespit edilmiştir. *Mecmûa-i Sultan Ahmed* bu anlamda Türk edebiyatı tarihi için önemli bir kaynak görevi görmektedir.

Mecmûa padişahın isteği üzerine tertip edilmiştir. *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de bu sebeple okuyucu kitlesinin ihtiyaçları değil I. Ahmed ön plandadır. Kimi zaman padişah kaside Şehnâme geleneğine bağlı olarak memdûhun özellikleri ile övülmüş kimi zamanda gerçek hayattaki aktiviteleri, hayratları, gittiği şehirler, yapmış olduğu av faaliyetleri vs. manzûmeler ile söz konusu edilmiştir. Bu sebeple *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'de medhiye, tarih, dâriye, kudûmiye ve şikâriye edebî türleri ön plandadır. I. Ahmed'in *Mecmûa*'da en çok vurgulanan özellikleri fütuhata değil av faaliyetleri, Edirne-İstanbul arası yaptığı ziyaretler ve imar faaliyetlerdir. Adı sebebiyle Hz. Muhammed'in hatırlatan padişahın, Kâ'be'yi tamir etmesi üzerinde şairler tarafından ayrıntılı durulmuştur. Bu bağlamda *Mecmûa-i Sultan Ahmed* Osmanlı tarihi için kaynak teşkil etmektedir.

Bu tez çalışmasında ayrıca *Mecmûa-i Sultan Ahmed*'in metni Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) göre tasnif edilmiştir. Bu sebeple tezimizin mecmualar ile ilgili en kapsamlı proje kabul edilen MESTAP'a da katkı sağladığına inanmaktayız.

KAYNAKÇA

- Abdulkadiroğlu, A. (2009). *İsmail Belig Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr*. Ankara: AKM Yay.
- Aça, M., Gökalp, H., & Kocakaplan, İ. (2009). *Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatı Tür ve Şekil Bilgisi*. İstanbul: Kriter Yayın.
- Akkuş, M. (2006). *Klasik Türk Şiirinin Anlam Dünyası: Edebi Türler Ve Tarzlar*. Erzurum: Fenomen Yayıncılık.
- Aksoyak, İ. H. (2011). Tezkirelerden Kefeli Hüseyin'in SevânihAdlı Fal Kitabına Osmanlı Yazılı Kaynaklarında Biyografi Tutkusu. *Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı* (s. 11-55). Ankara : Grafiker Yayınları .
- Aksoyak, İ. H. (2014, 03 07). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. 23.03.2020 tarihinde <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cemi-mehmed-cemi-efendi> adresinden alındı
- Aksoyak, İ. H. (2014, 03 18). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. 2020 tarihinde <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-bostanzade-ibrahim-azeri> adresinden alındı
- Aksoyak, İ. H. (2015, 01 01). *Türk Edebiyatı isimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dai-beykozlu-imam-mehdi-efendi> adresinden alındı
- Aksoyak, İ. H. (2015, 01 12). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bulbul-bulbuli-bulbul-celebi> adresinden alındı
- Aksoyak, İ. H. (2015, 02 17). <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nadiri-abdulganizade-mehmed-nadir> adresinden alındı
- Aktepe, M. M. (1995, 03 21). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 2020 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr>: <https://islamansiklopedisi.org.tr/esad-efendi-hocazade> adresinden alındı
- Akün, Ö. A. (1994). *Divan Edebiyatı* (Cilt 9). (İ. Ansiklopedisi, Dü.) İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Atasağun, G. (2006). Ziyaret Fenomeni. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*(11), 33-60.
- Aydemir, Y. (2001). Şiir Mcmualarında Ve Metin Teşkilinde Mecomuaların Rolü. *Bilig-19*(19), 147-154.
- Aydemir, Y. (2002). Türk Edebiyatında Kaside. *Bilig*(22), 133-168.
- Aydemir, Y. (2011). “*Biyografi Kaynağı Olarak Mecomualar*”, *Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınlar.
- Banarlı, N. S. (1997). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi* (Cilt I). İstanbul : Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Batur, H., & Yıldız, E. (2019, Mart). Şeyhülislam Muhammed ve SâmiH'in kudûmiyeleri üzerine mukayeseli bir inceleme. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmalar Dergisi*, 259-288.
- Bloche, E. (2012). *Catalogue Des Manuscrits Turcs De la Bibliotheque Nationale* (Cilt I). Gallica.
- Bursalı, M. T. (1972). Osmanlı Müellifleri (Yay. Haz. A Fikri Yavuz-İsmail Özen)Cilt 2. İstanbul: Meral Yay.

- Canım, R. (2014). *Divan edebiyatında türler*. Ankara : Grafiker Yayınları .
- Ćatović, A. (2014, 12 12). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/husui> adresinden alındı
- Cengiz, H. E. (1986). " *Musammât*" *Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı II Divan Şiiri*. Ankara: TDK.
- Çapan, P. (2005). *Mustafa Safâyi Efendi, Tezkire-i Safâyi. Nuhbetü'l-Âsâr min Fevâ'idi'l-Eş'âr (İnceleme-Metin)*. Ankara: . Ankara: Akm.
- Çavuşoğlu, M. (1986). " *Kaside*" *Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı II Divan Şiiri*. Ankara: TDK.
- Çavuşoğlu, M. (1986). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi / Türk Şiiri - Divan Şiiri (Özel Sayı 2)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Çavuşoğlu, M. (2000). *Kaside Maddesi Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan)*. Ankara: TDK.
- Çavuşoğlu, M. (2011). *Dîvân Şiiri. Türk Dili Dil Ve Edebiyat Dergisi Türk Şiiri Özel Sayısı Dîvân Şiiri*. içinde Ankara: TDK.
- Çeltik, C., & Kurnaz, H. (2010). *Divan Şiiri Şekil Bilgisi, Ankara: H Yayınları*. Ankara: H Yayınları.
- Derdiyok, İ. Ç. (1994). Hoca Dehhani'nin Kasidesine Tematik Bir Bakış. *Yedi İklim Dergisi*, 59.
- Devellioğlu, F. (2003). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (Cilt I)*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Dilçin, C. (1986). Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri). *Türk Dil Kurumu Dergisi*(Temmuz-Ağustos-Eylül. 415,416,417), 87-202.
- Dilçin, C. (2000). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: TDK.
- Gıynaş, K. A. (2011). Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*(25), 245-260.
- Gıynaş, K.A. (2014). *Pervâne Bey Mecmuası*. 3 cilt. İstanbul: Akademik Kitaplar.
- Gibb, E. (1999). *Osmanlı Şiir Tarihi. I-II*. (A. Çavuşoğlu, Çev.) Ankara: Akçağ Yayınları.
- Gökbilen, M. T. (1994). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 2020 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/edirne#1> adresinden alındı
- Gökbilgin, M. T. (1994). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 2020 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/edirne#1> adresinden alındı
- Gürbüz, M. (2001). " *Biyografik Değer Bakımından Şiir Mecmuaları*", ,Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk EdebiyatındaBiyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı. Ankara: Grafiker Yayınlar.
- Hakverdioğlu, M. (2000). *Nevşehirli Damat İbrahim Paşa İçin Yazılan Lale Devri Kasideleri*. İstanbul: Sage Yayıncılık.
- Hibri, A. (1999). *Enisü'l-Musamirin*. İstanbul: Edirne Valiliği Yayınları.
- İlgürel, M. (1989). *TDV İslam Ansiklopedisi*. 2020 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/ahmed-i> adresinden alındı
- İnce, A. (2005). *Tezkiretü'ş-Şu'arâ Sâlim Efendi*. Ankara: AKM Yay.
- İpek, Ş. (2002). Osmanlı Padişahların Av Geçeneğinde Edirne'nin Yeri Ve Edirne Kazasındaki Av Alanları (Hassa Şikâr-Gâhı). *III*, s. 1-15. Ankara : Türk Tarih Kurumu.
- İpekten, H. (1994). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- İpşirli, M. (2003, 03 21). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. <https://islamansiklopedisi.org.tr/mehmed-efendi-hocazade> adresinden alındı

- İpşirli, M. (2011, 04 19). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. <https://islamansiklopedisi.org.tr/taskoprizade-kemaleddin-efendi> adresinden alındı
- İsen, M. (1997). “*Tezkire*”, *Ötelerden Bir Ses–Divan Edebiyatı ve Balkanlarda Türk Edebiyatı Üzerine Makaleler*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İsen, M., Horata, O., Macit, M., Kılıç, F., & İ. Hakkı Aksoyak. (2012). *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- İspir, M. (2011, İlkbahar). Şeyhî Divanı’ndaki Kasidelerin Edebî Türler Ve Tarzlar Açısından İncelenmesi (Methiye-Fahriye). *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Journal of the Institute of Social Sciences*(7), 46-71.
- Kaplan, Y. (2016). Kur’ân Surelerine Dair Yazılmış Manzum Bir Örnek: Dâ’î ve Suverî’l-Kur’ân’ı,, s.267-280,. *Journal of Turkish Language and Literature, Volume:2, Issue: 1,* 267-280.
- Kara, M. (1998). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. (T. İ. Merke, Prodüktör) 2020 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/husameddin-bursevi> adresinden alındı
- Karabey, T. (2011). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 2020 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/tarih-dusurme> adresinden alındı
- Karagözlü, V. (2014, 02 01). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. 04 19, 2020 tarihinde <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/abdulaziz-azizi-kara-celebizade> adresinden alındı
- Kartal, A. (2003). *Tuhfe-i Remzî*. Ankara: Akçağ.
- Kartal, A. (2014). *Doğu'nun Uzun Hikayesi Türk Edebiyatında Mesnevi*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- Kaya, B. A. (2017). *Azmizâde Hâletî Dîvânı*. Sakarya: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Kaya, N. (2001). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 04 19, 2020 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/karacelebizade-abdulaziz-efendi> adresinden alındı
- Kayaalp, İ. (2019). *Bahtî Divânı*. Ankara: T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı.
- Kazancıgil, R. (1999). *Abdurrahmân Hibrî Enîsü'l-Müsâmirîn, Edirne Tarihi 1360-1650*. İstanbul: Edirne Valiliği Yayınları no:9.
- Kesik, B. (2014, 02 15). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-yavuzzade-seyyid-mustafa-efendi> adresinden alındı
- Keskin, N. K. (2018). *17. Yüzyıl Divan Şiirinde Sosyal Hayatının İzleri (Cilt II)*. Ankara: Berikan Matbaacılık.
- Kılıç, A. (2012). “*Mecmua Tasnifine Dâir*”, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambârı*. İstanbul: Turkuaz Yay.
- Kılıç, F. (2014, 12 29). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* . <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/iydi-beyzade-dervis-lutfullah-iydi> adresinden alındı
- Köksal, M. F. (2012). “*Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi*”(MESTAP),*Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua Osmanlı edebiyatının kırkambar*. İstanbul: Turkuaz Yay.
- Kur'an-ı, K. (tarih yok). *Hac Süresi*. Diyanet İşleri Başkanlığı.
- Kur'an-ı, K. (tarih yok). *Ma'aide Süresi*. Diyanet İşleri Başkanlığı.
- Kurnaz C.-Aydemir Y. (2013). “Mecmualara Sorulması Gereken Sorular”, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 8/1, Winter, s. 51-64, Ankara.

- Kurnaz, C. (1997). *Dini Edebiyat Türleri ve Dini Edebiyatımızın Bu günü Hakkında Düşünceler, Divan Edebiyatı Yazıları*. Ankara: Akçağ Yayın.
- Kurnaz, C., & Çeltik, H. (2011). *Divan Şiiri Şekil Bilgisi*. İstanbul: H Yayınları.
- Kut, G. , (1986). "*Mecmualar*", (Cilt C.VI). İstanbul: Dergah Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi,.
- Külekçi, N. (1985). *Gâni-zâde Nâdirî, Divânı ve Şeh-nâmesi'nin Tenkitli Metni*. Erzurum: Doktora Tezi.
- Levend, A. S. (1984). *Divan Edebiyatı (Kelimeler ve Resimler; Mazmunlar ve Methumlar)*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Levend, A. S. (1984). *Türk Edebiyatı Tarihi I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Macit, M. (2017). *Nedîm Dîvânı*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Mengi, M. (2002). *Divan Şiiri Yazıları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Mermer, A., & Keskin, N. K. (2002). *Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Mustafa İsen, O. H. (2012). *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları,.
- Oğraş, R. (2006, Aralık). Divan Edebiyatında Hediye. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-16.
- Onay, A. T. (2009). *Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü / Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve*. H Yay.
- Ördek, Ş. (2014, 12 12). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asari-asari-celebi> adresinden alındı
- Özcan, A. (1989). *Nev'i-zade Atâî, Şakayık-ı Numaniyye ve Zeylleri, Hadaikü'l-Hakaik fi Tekmileti'-ş-Şakaik* (Cilt 2). İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.
- Özel, A. (1989). 2020 tarihinde TDV İslâm Ansiklopedisi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/altin-oluk> adresinden alındı
- Özel, A. (1989). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. <https://islamansiklopedisi.org.tr/altin-oluk> adresinden alındı
- Öztekin, Ö. (2006). *XVIII Yüzyıl Divan Şiirinde Toplumsal Hayatın İzleri*. Ankara: Ürün Yayınları.
- Pala, İ. (1990). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Pekolcay, N. (1981). *İslâmî Türk Edebiyatı*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Redhouse, Sir James. (1992) *A Turkish and English Lexicon*. İstanbul: Çağrı Yay.
- Sakaoğlu, N. (1999). *Bu Mülkün Sultanları 36 Padişahı*. İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Saraç, M. A. (2007). *Klasik Edebiyat Bilgisi (Biçim-Ölçü- Kafiye)*. İstanbul: 3F yayınevi.
- Süreyya, M. (1996). *Sicill-i OSmani* (Cilt V). İstanbul: Vakıf Yayınları.
- Şahin, E. S. (2013). Medh ve hamd kavramları çerçevesinde medhiye üslûbu üzerine. H. Aynur, M. Çakır, H. Koncu, S. S. Kuru, & A. E. Özyıldırım içinde, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VIII Kasîdeye medhiye:biçime, işleve ve muhtevaya dair tespitler* (s. 340-361). İstanbul: Klasik.
- Şemseddin Sâmî. (1306-1316). *Kamusu'l-A'lâm*. İstanbul: Mihran Matbaası, 6 cilt.
- Şemseddin Sâmî. (1317). *Kamus-ı Türkî*. İstanbul: İkdam Matbaası.
- Tanyıldız, A. (2012). "Şiir Mecmûalarının Neşri Hakkında". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(21), 224-239.
- Tatçı, C. K. (2001). *Nail Tuman, Tuhfe-i Nâilî*. Ankara: Bizim Büro Yay.
- Tolasa, H. (1981). "*Hâletî*", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*. (Cilt C. 4.). İstanbul: Dergah yayınları.

- Torun, K. (2002). Es'ad Efendi'nin Hayatı-Eserleri ve Gülistân-ı Şemâil'i. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı.
- Tosun, S. (2011). *Hâfız Ahmed Paşa Divanı ve İncelemesi*. T.C. İstanbul Üniversitesi. İstanbul: Yüksek Lisan Tezi.
- Tuman, M. N. (2001). *Tuhfe-i Nâilî. Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri*. Ankara: Bizim Büro Yayınları.
- Turan, M. (2012). Hasan Rızâyî ve Kân-ı Ma'ânî İsimli Manzum Sözlüğü. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*(7/4), 2939-2992.
- Uzun, M. (1999). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 2020 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/iydiyye> adresinden alındı
- Uzun, M. (2003). *Mecmua* (Cilt C. 28.). Ankara: TDVİA.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1954). *Osmanlı Tarihi III*. (6 2001 b., Cilt 2). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Uzunçarşılı, İ. H. (2006). *Osmanlı Tarihi* (C. 2.). Ankara: TTK Yay.
- Ünal, S. (2001). *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 2020 tarihinde <https://islamansiklopedisi.org.tr/kabe#1> adresinden alındı
- Ünver, İ. (1986). "*Mesnevi*" *Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri)*. Ankara: TDK.
- Ünver, İ. (1993). "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler". AÜDTCF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi, XI. Cilt, Sayı 1, Ankara.
- Yakıt, İ. (2003). *Türk İslam Kültüründe Ebcad Hesabı ve Tarih Düşürme*. İstanbul: Ötüken.
- Yeniterzi, E. (1993). *Türk Edebiyatı'nda Na'tlar*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yıldız, A. (2015, 02 11). *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hulvi-seyh-cemaleddin-mahmud-hulvi> adresinden alındı
- Zavotçu, G. (2009). *Rıza Tezkiresi (İnceleme-Metin)*. İstanbul: Sahaflar Kitapsarayı.

EKLER

Ek 1. Mestap Tablo

Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta'/ Mahlas beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b	Bahtî	Çün olup lüt[u]f-ı Hüdâ zi'l- minen Sâyemi şaldum Edirne üzre ben	Didi Bahtî oldı baña Edrine Biñ igirmi birde cāy-ı salţana	Mesnevi/13	Medhiye	-. - - / - . - - / - . - -	I Ahmed'in Edirne'ye gelişi.
3b	Ahmed	Ĥamdüli'llāhi'l-Ĥadīmü's- Settār Erhame'r-rāhimin ve'l-Ġaffār	Faẓl-ı ĤaĤ'la şimdi şāh-ı zü'l- amān Server-i 'ālem durur AĤmed Ĥān	Mesnevi/9	Na't	-. - - / - . - - / - . - -	Hız. Muhammed'e övgü.
5b	'Azîz	Meh-i burc-ı sa'adet zıll-ı Yezdān Güzin-i Ĥanedān-ı Āl-i Osmān	' Azîz eyler du'ā-yı pād-şāhı Ĥabül eyle recāsın yā ilāhi	Mesnevi/16	Medhiye	. - - - / . - - - / . - - -	I Ahmed'in samur hediyesine teşekkür.
6b	Mehemmed	Edirne tahtını etmiş müşerref Dāver-i devrān O dār-ı naşra şalmış zıllın ol sāye-i Rāhmān Olup ol taht-ı baht üzre açılmış gül gibi Ĥandān Medār-ı emn olup her yirde virüp 'āleme sāmān Gelüp yine bu mülke sāye-i pervāne-i Yezdān Yayılsun ya'nî zıll-ı Ĥazret-i sulţān AĤmed Ĥān	Du'ā-yı devletin idüp Mehemmed her seĤer ezber Umar kim ola ihsān-ı Ĥudāya dā'imā mazĤar Virir çünkim zıll-ı mihr-i iĤbāli cihāna fer El açup dergēh-i ĤaĤĤa bu beyti şıdĤıla söyler Gelüp yine bu mülke sāye-i pervāne-i Yezdān Yayılsun ya'nî zıll-ı Ĥazret-i sulţān AĤmed Ĥān	Müseddes/Mütekerrir/6	Medhiye/Kudumiye	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	I Ahmed'in Edirne'ye gelişi.
8a	Mehemmed	Ĥazret-i sulţān AĤmed pādīşāh- ı şîr-ceng Ĥapusınıñ kulları oldı bugün bebr ü peleng ĤaĤĤ-ı 'ālem askerin görse olur Ĥayrān u deng Ĥayme-i zerrin otāğıdur bu dehr-i heft-reng Böyle bir sulţān-ı 'ādil Ĥande görmüşdür felek Yirde gökde reşĤ ider gördükde insān u meleĤ	Yā'ilāhî eyle AĤmed Ĥānı dāyim ser-firāz 'Adl u dād itdügini tā'arş-ı a'lān üzre yaz ÇoĤ şikār itsün serir-i salţanatla kış u yaz Sen Ĥabül eyle du'āmızı dime yā Rabb çoĤ u az Böyle bir sulţān-ı 'ādil Ĥande görmüşdür felek Yirde gökde reşĤ idergördükde insān u meleĤ	Tercî-i bend/7	Medhiye	-. - - / - . - - / -. - - / - . - -	I Ahmed'e övgü.

10a	Ahmed	Geldi irişdi yine peyk-i seher bād-1 şabā İtdi eṭrāf-1 çemenzārı dolu misk-i Ḥıṭā	Tutasın çerhe ura ez şafağından zencir Şır u kaplan ile bebrı getüre bād- 1 hevā	Kaside/29	Şikariye	· · · · / · · · · / · · · · / · · ·	I Ahmed'in Edirne, İskender köyünde avlanması.
12b		Merhabā ey dem-i hoş-büy -1 seher bād-1 şabā Ki sen olduñ bu cihān içre bunuñ çehre nümā	Güni günden yeg olup devleti olsun dāyim Cümle 'ālem gele maqşūdını kapuñdan ala	Kaside/33	Şikariye	· · · · / · · · · / · · · · / · · ·	I Ahmed'in avlanması.
15a	Mehemmed	Edrine çün taḫtı oldu yine sultān Ahmed'in Oldı ḥalkı mażhar-1 luṭfı o şāh-1 emcediñ	Didi tāriḫin Meḥemmed idüp ol şāha du 'ā Edrine ola sürürı cāyı sultān Aḫmed'in	Kaside /9	Tarih düşme	· · · · / · · · · / · · · · / · · ·	I.Ahmed'in Edirne'ye gelişi.
15b	Mehemmed	Edirne taḫtına çün ol şeh-i 'ālī- alem gitdi Yanınca ḥalk-1 'ālem cem' olup ḫayl ü ḫaşem gitdi	Budur ümüdimüz kim Edrine ḥalkı diye bir gün Sa'ādetle Sitanbul'a şeh-i 'ālī- 'ālem gitdi	Kaside/16	Medhiye	· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·	I.Ahmed'in Edirne'de tahta çıkışı.
17a	Mehemmed	Hümāyün-bahtuñ olup pādişāhum dā'imā ḫurrem Ola anuñla her dem her sarāy-1 pür-şafā ḫurrem Görüp rüy-1 müniriñ ola yād u āşinā ḫurrem Olup her adımıñda ibtidā o intihā ḫurrem Ḳudümüñla sarāy-1 Edrine olmuş şehā ḫurrem Hemīşe ola sāyeñde o cāy-1 bī- behā ḫurrem	Muḫammed dā'imā umup şehā elṭāf-1 Mevlāyı Diler kim olasın her burc-i iḳbālīñ toğar ayı Sa'ādetle görüp her bir sarāy-1 'ālem-ārāyı Müşerref idesin yine bu dergāh-1 mu'allāyı Ḳudümüñla serāy-1 Edrine olmuş şehā ḫurrem Hemīşe ola sāyeñde o cāy-1 bī- behā ḫurrem	Müseddes/Mütekerrir/7	Medhiye/Kudumiye	· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·	I Ahmed'in Edirne'ye gelişi.
19a	Mehemmed	Gelibolu'ya sultān Aḫmed-i deryā-kerem vardı Şehin-şāh-1 mu'azzam dāver-i 'ālī-himem vardı	Du'ā-güyı Muḫammed mülhem olup didi tāriḫin Geibolu'ya sultān Aḫmed-i deryā-kerem vardı	Kaside 14	Tarih düşme	· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·	I.Ahmed'in Gelibolu'ya gitmesi.
20a	Ālī	Şubḫ-dem çünki ṭulū' eyledi şems-i raḫşān Eyledi 'arż-1 cemāl ol şeh-i nev-rüz-1 cihān	Geldi çün lafzen ü ma'nen didi ' Ālī tāriḫ Biñ yigirmi ikide şāh-1 mükerrem geldi	Kaside/41	Medhiye	· · · · / · · · · / · · · · / · · ·	I.Ahmed'in mevlit okutması.

23a	'Azîz	Sultân-ı Sikender-der Hâkân-ı muzaffer-fer Hân Ahmed-i dîn-perver ol dâver-i zıllu'llâh	İşitdi 'Azîz ol dem didi aña bir â'lâ Târîh gelüp mevlüd okıtdı şeh-i Cem-câh	Kıt'a/5	Medhiye	---/---/--- -./-.-	Yazıcıoğlu'nu ziyaret ve mevlid okuması.
23b	Mehemmed	Hayr-makdem merhabâ ey Dâver-i devr-i zamân Âfitâb-ı tal'atüñle oldı nürânî cihan	Dâyimâ âb-ı hayât-ı zindegânî nüş idüp Devlet ü iqbâlîñ artup ola 'ömrün câvidân	Kaside/81	Kudumiye	-.---/-.---/ -.---/-.---	I.Ahmed'in saraya gelişi.
29b	Kemâl	Bi-hamdi'llâh ki irdi lutf-ı Mevlâ Sürürıyla pür oldı yine dünya	Süleymân milki ile Nüh 'ömrin Müyesser ide şahım Haq te'âlâ	Kaside/32	Medhiye	·---/·--- /·---	I.Ahmed'e övgü.
32a	Şühudî	Bi-hamdi'llâh irişdi kâ'inâta fazl-ı Rabbânî Musahhar kıldı ber ü bahri devrânîñ Süleymân'ı	Pes imdi kıssa-i dūr u dirâz itme Şühudî sen Du'â-ı devleti şahın diliñden düşmesün aslâ	Kaside/43	Medhiye	·---/·--- /·---/·---	I.Ahmed'e övgü.
35b	Mehemmed	Geyüp şahâ hemîşe hil'at-i ihsân-ı Rabbânî Serir-i saltanatda ol nigâhbân-ı müselmânî	İlâhî tâ ki Ademden nişân ola bu 'âlemde İrişsün ol şehin-şâh-ı cihâna feyz-i sübhânî	Müyezzezel Gazel/9	Medhiye	·---/·--- /·---/·---	I.Ahmed'e övgü.
36a	Mehemmed	Hamdü'l-illâh kim toplup esbâb- ı şâdi her dile Vâsil oldı halk şahin-şâh-ı 'âlî- menzile	Didi târihin Mehemmed mülhem olup gaybdan Geldi sultân Ahmed İstanbul'a yine emn ile	Kaside/6	Medhiye	-.---/-.---/ -.---/-.---	I.Ahmed'in İstanbul'a gelişi.
37a	Mehemmed	Sa'id olsun güzârîñ Üskidar'a Sa'âdet karşı gelsün ol diyara	İlâhî saltanatda üstüvâr et Virüp 'ömr-i dirâz ol bahtiyâra	Kaside/9	Kudumiye	·---/·---/ ·---	Üsküdar'a gidişi.
37b	Mehemmed	Şidk ile Mîz-âb-ı Beytu'llâh'ı tecdid eyledi Zıll-i Haq 'âlem zihî 'izz ü sa'âdet didiler	Halk-ı 'âlem pâyına akup aña târîhi için Aka sultân Ahmed miz-âb-ı rahmet didiler	Kıt'a-i kebire /6	Medhiye	-.---/-.---/ -.---/-.---	Ka'be'nin tamiri.
38a	Mehemmed	Cemâlî gösterüp âfaka mihr-i 'âlem-ârâyı Cihân etdi temâşâ sâye-i Mevlâ te'âlâyı Münevver eylesün aqtâr-ı dehr- i pertev-i râyı Tolaşup çın-seher ferr ü zaferle deşt ü şahrâyı	Meserretle pür olsun karşı ol dergâh-ı a'lânîñ Küşâd olsun der-i iqbâlî ol karşı mu'allânîñ Mehemmed Haq'dan ister âbadân olmasını anıñ N'ola ol hânedân manzarı olsa 'ayn-ı Mennân'ın	Müseddes/Mütekerrir/5	Medhiye	·---/·--- /·---/·---	Davut Paşa Sarayı'na gelmesi.

		Müşerref eyledi ol burc-ı ıkbālîñ toğar āyı Sa'ādetle serāy-ı dil-keş-i Dāvud Paşa'yı	Müşerref eyledi ol burc-ı ıkbālîñ toğar ayı Sa'ādetle serāy-ı dil-keş-i Dāvūd Paşā'yı				
39b	Mehemmed	Maqdemîñ kân-ı şafâ eyledi istavrozı Oldı ol cāy-ı şeref-bağşa meserret-rüzı	Ey Meħemmed umarız ĥazret-i sulţān Aħmed Ola hemvāre cihānîñ şeh-i feruħ-rüzı	Kaside/5	Medhiye	· · · · / · · · · / · · · · / · · ·	Kasr tamiri.
40a	Mehemmed	Yine āyîñ-i eslāf-ı kirāmı eyleyüp cārî Müşerref eyledi bu ĥānedānı sāye-i Bārî Mübārek eyleyüp Mevlā bu dār-ı behcet-āşārı Ola yümn-i kudūmi ol şehîñ tersāneye sārî Civār-ı ravza-i pāk-ı ebî Eyyüb Enşārî Şeneldi oldı sulţān Aħmed'in manzūr-ı enzārı	Şafālarla çıkup seyr ü güzār eyle fezālarda Gelüp ol ĥazrete karşı du'ā eyle oralarda Cihānda var olup devletle ol her dem şafālarda Meħemmed dāyimā añsun seni şāhum du'ālarda Civār-ı ravza-i pāk-ı ebî Eyyüb Enşārî Şeneldi oldı sulţān Aħmed'in manzūr-ı enzārı	Müseddes/mütekerrir /9	Medhiye	· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·	Eyüp Ensari ziyareti.
43b	Mehemmed	Ĥazret-i Ĥağ dāver-i devrānı şîrîn-kām ide Sāyesin 'ālemlere ser-māye-i ārām ide	Ṭālî'in mes'ūd idüp Mevlā Meħemmed ol şehūñ Gicesin Qadr u Berāt u gündüzin bayrām ide	Kaside/5	Medhiye	· · · · / · · · · / · · · · / · · ·	Şerbet ikramı.
43a	Bülbülî	Pādşāhum zikr-i ĥayrîñ kimdür ezber kılmayan Kāfir olsun her nefes saña du'ālar kılmayan	Lāyık olmaz vaşf-ı pākūñ kıлмаğa ey zıll-i Ĥağ Bülbülî veş tūt-i tab'in süħan- ver kılmayan	Kaside/11	Medhiye	· · · · / · · · · / · · · · / · · ·	I.Ahmed'e övgü.
44a	Mehemmed	İdüp sulţān Aħmed Ĥān'a ihsān ĥazret-i Bārî Ebî Eyyüb-i Enşārî'yi ide dāyimā yārî	Du'ān eyler Meħemmed bu mağām-ı behcet-efzāda Diler Ĥakdan ola yārîñ Ebū Eyyüb-ı Enşārî	Kaside/9	Medhiye	· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·	Eyüp Ensari ziyareti.
45a	Bülbülî	Dā'imā seyr-i şikār itsen n'ola ey şāh-ı dîn Luţf-ı Ĥağ ile şikār-gāhuñ olupdur bu zemîn	Ṭapuña yüz yıl 'ömür ister Ĥudā'dan Bülbülî Umaram kim istediğün vire Rabbü'l-'ālemîn	Kaside/11	Medhiye	· · · · / · · · · / · · · · / · · ·	I.Ahmed'in avlanması.

46b	Mehemmed	Sāye-i Hāk'dur çü sultān Aḥmed-i 'ālī-mekān Sāyebān-ı luṭf-ı Hāk'da dāyım olsun kāmūrān Raḥmet oldı 'āleme çünkım o sultān-ı zamān Sāyesinde āb-ı raḥmet nāzil olup her zamān Ebr-i elṭaf-ı ilāhī aña olup sāyebān Şaçılıp bārān-ı raḥmet dāyımā olsun revān	Cism-i 'ālemede Meḥemmed dāyım ol şeh-rūḥ ola Açılıp gönli hemişe sinesi meşrūḥ ola Çün bugün ebvāb-ı raḥmet 'āleme meftūḥ ola Bu du 'āmuz müstecāb-ı dergeh-ı subbūḥ ola Ebr-i elṭaf-ı ilāh aña olup sāyebān Şaçılıp bārān-ı raḥmet dā'yım olsun revan	Müseddes/Mütekerrir/5	Medhiye	-. - - / - . - - / - . - - / - . - -	I.Ahmed'e övgü.
47b	Mehemmed	Ḥayrāt-ı sultān-ı cihān bīrūn-ter ez ḥadd u adāst ¹⁶⁴ İn çeşme-rā tārīḥ-i sāl ez-hayr-ı sultān Aḥmed-est Nev-şud heme āb-ı ḥayāt ān şāh-ı İskender-şifāt Çün şāḥibül-ḥayrāt-rā 'ömr-i medīd-est		Gazel tipi kafiyeli dörtlük	Tarih düşürme	--- . _ / --- . _ / --- . _ / --- . _	Çeşmenin bitişine tarih.
47b	Es'ad	Ḥazreti el-sultān Aḥmed rabbuhu Fı serri el- 'ādli ebkā sūdedehu	Zāne beyte-allāhi sultān Aḥmed Biniṭāka yehcin mā Aḥmedehu	Kaside/	Medhiye		I.Ahmed'e övgü Arapça şiir nazım şekli bulunamamıştır.
48a	Mehemmed	Edirne tahtına 'azm eylemişsin ey şeh-i kāmīl Ḥuda āsān idüp rāḥiñ mübārek ola her menzil Şafā-yı kalb ile varup sa'ādetlerle ol vāşıl	Meḥemmed luṭf-ı iḥsānuñla olup dāyımā ḥurrem Anardıñ ol fakīri dem-be-dem ey dāver-i 'ālem Olurdu sīne-i mecrūḥa luṭfiñ māyesi merhem	Müseddes/Mütekerrir/9	Medhiye	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	I.Ahmed'in Edirne'ye gelişi.

¹⁶⁴ Cihan sultanının hayratı düşünülmediği kadar sınırsızdır.
Bu çeşmenin tarihi Sultan Aḥmed'in hayratındandır.
İskender sıfatlı padişah hayata yeni can verdi.
İyilik yapanın ömrü uzun olur.

		Yine dāmāniña yüz sürmek ola yüsr ile hāşıl Olurdu reşha-i nīsān-ı ihsānıñ bize nāzil Ferāmüş eyleme bu benedeñi ey şāh-ı deryā-dil	Umarız göstere yine cemālīñ bize ol Erham Olurdu reşha nīsān-ı ihsānıñ bize nāzil Ferāmüş itme luţfuñdan yine ey şāh-ı deryā-dil				
50b	Mehemmed	O şeh-i ferruḥ-ruḥ-ı ferḥunde- rāye Güzār itmiş sa'ādetle serāya	Diler ol şāhin-şāh 'ömr-i cāvīd Meḥemmed iştiḡāl idüp du'āya	Kaside/9	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	I.Ahmed'in saraya gelişi.
51a	Mehemmed	İy şehin-şāh-ı dīn penāh-ı hūdā Ramazānıñ mübārek ide Ḥūdā	Bu Meḥemmed du'ān ider amma İdemez şükriñi ḳalemle edā	Kaside /15	Iydiye	. . . _ / . _ _ _ / . . . _	Ramazan hayırlama.
52b	Mehemmed	Sipihr-i saltanatda yine bir kevkeb be-dīd oldı Meserret iki ḳat olup bugün 'ıyd üzre 'ıyd oldı	Meḥemmed dergeh-i Ḥāk'dan bekā-yı devletiñ ister Ḥulūş üzre du'āda dā'iyān içre ferīd oldı	Kaside /9	Iydiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	Ramazan bayramı tebriği.
53a	Es'ad	İlāhī 'ömrüni sultān-ı devrānuñ medīd eyle İrişdir niçe 'ıyde 'ıydini dāyīm sa'īd eyle	Ferāmüş itmeyüp yād eylemiş Es'ad du'ācısın İlāhī sāyesin ol dāver-i devriñ medīd eyle	Kaside/11	Iydiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	Ramazan bayramı tebriği.
54a	Piyāde	Ḥamdüli'llāh ḥazret-i sultān Aḥmed Ḥān'ı kim Tācdārān-ı cihānuñ tācdārı eyledin	Çün mülāzımdur Piyāde bende tārīḥin didi Berr ü bahre emrūñ olup ābı cārī eyledin	Ḳıt'a-i kebire /7	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	Tunca nehrinin şehre akıtması.
54b	Mehemmed	Vardı çün sultān Aḥmed ḥān Edirne taḥtına Virdi iḳbāl ü şeref baḥtı o şehriñ taḥtıña	Söyleyüp şan'atla tārīḥin Meḥemmed didi kim Ḡam gidüp Aḥmed geldi Edrene taḥtına	Kaside/6	Tarih	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	I.Ahmed'in Edirne'ye gelişi.
55a	Mehemmed	Şāhā cihānda luţfıña yoḳ ḥadd ile kenār Vardur ḳapuñda bencileyin ḳullaruñ hezār Ben ol ḳulım ki dünyada yoḳ baña i'tibār Cān u gönülden 'aḳl idemez zerrece ḳarār	Bir şem'-i küştedür dil-i Muḥammed 'i meded Uyar çerāḡuñ olsun anı ḡamdan it rehā Budur recāsı dem-be-dem ey şāh-ı ḥoş-liḳā Sa'y ile bula Ka'be-i kuyuñda çoḳ şafā	Müsemmen/Mütekerrir/3	Medhiye	. _ . / . _ . / . . _ . / . _ .	Şairin görev talebi.

		Oldı dilümde vird-i du'ân sırr ile cihân Luft eyleseñ bu bendeñe ey şâh-ı kâm-kâr Gönlüm diler ki kul ola kapuñda muttaşıl Red itme lütfi anı şâhum kabûl kıl	'Ādet durur ki şehler ider kıllara 'atâ Ol 'âdet olsa n'ola kuluñda Husrevâ Gönlüm diler ki kul ola kapuñda muttaşıl Red itme lütfi anı şâhum kabûl kıl				
56b	Dâ'î	Hudâ itsün mübârek 'ıydı her dem Şafâ ile pür olsun cümle 'âlem	Gicesi Qadr olsun gündüzi 'ıyd Ola ihsâm ile halk hoş-dem	Kaside/18	Iydiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	I.Ahmed'in Edirne'ye gelişi.
58a	Es'ad	Kerim ebu Eyyüb 'Abdeke hâlidâ Yâ Rabb-i fi cennâti huldike hâlidâ	Summe eşşalâvâtu 'ala el- nnebiyyi ve Ālihi Ve camî'i eşhâbi şalâvaten sermedâ	Kaside/17	Medhiye		I.Ahmed'e övgü Arapça şiir nazım şekli bulunamamıştır.
59a	Mehemmed	Olur çün küh u şahrâ arzümendi o ruhsârûñ Şeref-bağşı olursa n'ola gâhî deşt ü kühsârûñ	Meĥemmed dâyimâ eyler du'â- yı devletiñ ezber Der-i Ĥaĥ'dan recâ eyler ki tuta dehri âşârîñ	Kaside/5	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	I.Ahmed'e övgü.
59b	Nâdirî	Süleymânveş sabâ-yı rahş ile 'azm-i şikâr itdüñ Cihânîñ vahş u tayrın darb ile fermân-güzâr itdüñ	Şikâr ihsân idince Nâdirî'nüñ şayd idüp kalbin Kerem kılduñ nevâl-i himmetüñden hişşedâr itdüñ	Kaside /5	Şikariye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	I.Ahmed'in avlanması.
60a	Mehemmed	Yine sultân Ahmed-i ferhunde fâl Yapdı bir kasr-ı bülendi bî- mişâl	Oldı bu çeşme çü sultân Ahmed'in Dâyimâ anda aĥa mâ-i zülal	Kaside/18	Tarih Düşme	· _ _ _ / _ _ _ _ / · _ _	I.Ahmed'in 1612'de çeşme yaptırması.
61b	'Azîz	Şehr-i devlet ü iĥbâl ü baĥtuñ mâh-ı tâbânı Sa'âdet burcınıñ ĥurşîd-i 'âlem-tâb-ı rahşâmı	Cihân turduĥça tursun her günü 'ıyd-ı sa'îd olsun Cenâb-ı ĥazret-i Ĥaĥ'dan göre luft-ı firâvânı	Kaside/14	Iydiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	I.Ahmed'e övgü.
63a	İmâm-ı Hüdâvendgâr (Sâfi)	Sultân Ahmed Hân kim oldur cihâna pâdişâh Rûy-ı zemîne kıldı Ĥaĥ anı şeh- i bâ-intibâh	Şâfi hemân-dem bir cevâb inşâ idüp luft ile hoş Târîĥ ile didi aña hân Ahmed'e secde-gâh	Kaside/9	Medhiye	_ _ _ · / _ _ _ · / _ _ _ · / _ _ _ ·	I.Ahmed'in Edirneye gelişi konulu tarih.
63b	Şeyhî	Deyr-i dünyâ içre şâhum senden a'lâ kimse yok	Bu ĥaĥîri bu faĥîri 'adl ile dil- şâd idüp	Kaside /7	Hasbihal	· _ _ _ / · _ _ _ / _ _ _ / _ _ _	Şairin hasbihali.

		Ey şehüm cins-i beşerde benden ednâ kimse yok	Senden a'zam senden ekrem senden a'tâ kimse yok				
67b	Şeyhî	Ey şeh-i milk-i ma'arîf v'ey meh-i burc-ı kerem Maṭla'-ı şubḥ-ı sa'âdet âfitâb-ı rûz-ı hem	Seni satranc-ı maḥabbetde şaşın ki mât ider Şeyh-zâde şöyle kim bulmaz aña Leclâc 'ilâc	Kaside/24	Medhiye	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	I.Ahmed'e övgü.
69b	Mehemmed	Yine şâh-ı cihân 'azm itdi geşt-i deşt ü kühsâra Sa'âdet karşı gelsün ol şeh-i sencîde-eṭvâra	Du 'âyı devletin idüp Muḥammed ol şeh-i dîniñ Niçe demdür ki katmışdır anı evrâd-ı eşhâra	Kıt'a-i kebire /7	Medhiye	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	I.Ahmed'e övgü.
70a	'Azîz	Ḥâzret-i ḥân Aḥmed 'âdil ki odur Efdal-i şâhân-ı güzîn-i selef	Hâtf-ı gaybî didi târiḥin Şaydgeh-i Edrene buldı şeref	Kaside/9	Medhiye	-. - - / -. - - / -. - -	I.Ahmed'in 1612'de Edirne'de avlanması.
71a	'Azîz	Ḥamdüli'llâh ḥâzret-i sultân Aḥmed kim anın Düşmen-i dîni semend-i 'adli pâ-mâl eyledi	'Azm-i İstânbul kılduḡda didüm târiḥin Yine Sitânbul'a sultân Aḥmed ikbâl eyledi	Kaside/7	Medhiye	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	I.Ahmed'e 1613'te İstânbul'a gelişi.
71b	Pertevî	Açdı gönül gözünü çemenzâr-ı Edrene Gösterdi rüy-ı rāhatı dîdâr-ı Edrene	Nâzm it kabûl-ı silkine nazmın ki Pertevî Bir sımta çekdi çok dürr-i şehvâr-ı Edrene	Kaside/8	Medhiye	-. - / -. - / . -. - / -. -	Edirne ve I. Ahmed övgüsü.
72b	Nâdirî	Ḥüsrev-i 'âdil mu'izzi'l-devle ḥân Aḥmed o kim Şaldı ferr-i ḥaşmeti tâḡ-ı sipihre tañtana	Nâdirî ol vaz'-ı maḡbûliñ didi târiḥini Cennet-âbâd oldı sultân Aḥmed ile Edirne	Kaside/8	Medhiye	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Edirne'ye gelişi.
73a	Mehemmed	Elâ ey faḡr-ı şâḡb u ḡayr-eñşâr Resûl-ı müctebâya ey 'alem-dâr	Gedâ-i âsitânuñdur Muḥammed Recâsın kıl kabûl ey faḡr-ı eñşâr	Kaside/5	Medhiye	. - - - / . - - - / . - - -	I.Ahmed'e övgü.
73b	Mehemmed	Hemîşe ey şehin-şâh-ı cihân ḡayruñ cemîl olsun Hidâyet rāh-ber tevfiḡ-i Ḥaḡ dâyim delîl olsun	İdüp ḡayrâtını 'âlemde cārî ḡâzret-i bârî 'Adâletle serîr-i salṡanatda bî- 'adil olsun	Kaside/6	Medhiye	. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	I.Ahmed'e övgü.
74a	Derbânî	Ḥâzret-i sultân Aḥmed Ḥân şâh-ı kām-kâr İtdi teşrîf Edrene taḡtın şeh-i 'âlî-vaḡâr	Kıl du 'â Derbânî olsun pâdişâh- ı 'âlemüñ Dest-ḡirî Ḥaḡ-te'âlâ vü mu'in-i çâr-yâr	Kaside/11	Medhiye/Kudumiye	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	Edirne'ye gelişi.
75a	Mehemmed	'Ömrüñ uzun ide Ḥaḡ ey pâdişâh-ı kâmil	Ey şâh-ı luṡf-pîşe emn üzre ol hemîşe	Kaside/14	Medhiye	-. - - / -. - - / -. - - / -. - -	I.Ahmed'e övgü.

		Olduñ kelâm-ı pāk-i hayrî'l-beşerle 'âmil	Luţfuñ görüp Muhammed olsun merâma nâyil				
76a	Mehemmed	Ĥazret-i sultân Ahmed Ĥân şehin-şâh-ı güzîn Pâdişâh maşrıq u mağrîb şeh-i dünyâ vü dî	Didi bu mısra'ı hâtifden Muhammed güş idüp Çeşmesinde aqdı sultân Ahmed'in mâ-i ma'in	Kaside/11	Medhiye/tariş düşürme	-. _ _ / -. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	Çeşme yaptırması.
77a	Mehemmed	Ey Dâver-i muzaffer mâh-ı Şafer mübarek Ey şâh-ı nîk-ahter feth ü zafer mübarek	Her-dem şehâ Muhammed idüp du'â-yı devlet Umar ki yüz yıl ola saña Şafer mübarek	Kaside /7	Medhiye	_. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	Safer ayını hayırlama.
77b	Mehemmed	Dâver-i 'âlem yine bu bendesin yâd eyledi Ĥâne-i kalbi yapup luţfiyla âbâd eyledi	Ĥağ te'âlâ ber-murâd itsün o şâh-ı 'âlemi Ber-murâd idüp Muhammed bendesin yâd eyledi	Kaside /7	Medhiye	_. _ _ / -. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	I.Ahmed'e övgü. Helva sohbeti
78b	Bülbülü	Ben kuluñ Ka'be'ye gönder bu yıl ey zıll-i Ĥudâ Kılâyım 'ömrün uzunluğu için anda du'â	Bülbülü bende sühûlet ile ĥacc itmek için Eyle yol ĥarçlığın luţf ile vâfirce 'atâ	Kaside /5	Medhiye	. . . _ / . . . _ / . _ _ / . . _	Hacca gitmek için ĥarçlık talebi.
79a	Kemâl	Ey şehin-şâh-ı cihân ve'y säye-i emn ü emân Âb-ı şer' ü 'adl-i dünyâ içre icrâ eyledüñ	Ĥudretüñ yok ol şehe lâyıq Kemâlî tuhfeye Bu du'â-nâme yiter kim anı ihdâ eyledüñ	Kaside /8	Medhiye	_. _ _ / -. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	I.Ahmed'e övgü.
79b	Nâdirî	Fermân-revâ-yı kişver şâhib-kırân-ı şaf-der Ĥâkân-ı dâd-güster Ĥân Ahmed ol şehin-şâh	Hâtif ĥitâb idince ol şâha oldu târiĥ Ola sefer mübarek ey pâdişâh-ı Cem-câh	Kaside /7	Medhiye	_. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	I.Ahmed'e övgü.
80a	Mehemmed	Yine sultân Ahmed dâr-ı ĥayra feth-i bâb itdi Açup tâ'ât kuflım sedd-i ebvâb-ı 'ikâb itdi Mey ü meyĥaneyi ref' itdi 'adl ü ihtisâb itdi Tıutup fermânını ĥamr içmeden ĥalk ictinâb itdi Şarâbı kıldırup sultân Ahmed Ĥân şevâb itdi	Hemîşe def'-i münker eyleyüp ref'-i hevâ itsün Tabîb-i 'adl-i bimarân-ı 'işyâna devâ itsün Muhammed güş idüp âvâze-i 'adli senâ itsün Tıutup yüz bâr-gâh-ı ĥazret-i ĥağka du'â itsün Şarâbı kıldırup sultân Ahmed Ĥân şevâb itdi	Müseddes/Mütekerrir 4	Dua	. _ _ _ / _ . _ _ / / . _ _ _ / . _ _ _	Şarap yasağı.

		Kesüp halkı şarāb içmekden ecrin bī-hisāb itdi	Kesüp halkı şarāb içmekden ecrin bi-hisāb itdi				
81b	Mehemmed	Şikār ihsān idüp şāhum kerāmet āşikār itdün Cemālün görmeyüp maḥzün idüm kalbüm şikār itdün	Gider diyu şeh-i 'ālem gözümden тұrmaz aqar nem Muḥammed bendeñi bilmem niçün zār ü nizār itdün	Kaside /5	Şikariye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'in avlanması.
82b	Mehemmed	Ḥazret-i Ḥaḳ pādīşāh-ı dāyimā şād eylesün Bendesin yād etdi Mevlā ol şehi yād eylesün	Yüz yigirmi sāl olup taht-ı sa'ādetde muḳīm Bu Muḥammed ḥayr-ı ḥ'āhın lutfā mu'tād eylesün	Kaside /7	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	
Yp. nu. Derkena	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' / Mahlas beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
3b	Ahmed	Baḅa zāhirde itdün bunca ihsān Müyesser eyledün milk-i Süleymān Olup pür-nür şevkūñle dil ü cān Beni kıl 'ālem-i ma'nide sultān	Kapuñda Aḥmed'i maḳbūl kul it Günāhım 'avf idüp 'özüüm ḳabūl it Yoluñda 'āḳıbet ehl-i vuşul it Beni kıl 'ālem-i ma'nide sultān	Murabba/Mütekerrir/5	Münacat	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	Allah'a yakarış.
4a		Ḥāḳ-i Medīne maḅhar-ı 'izzet cinān gibi Kān-ı şafā mekān-ı mükerrem cenān gibi	Vaşfında didi fih-i ricāl-i Ḥudā anuñ Ehl-i fenāye olmaya böyle mekān gibi	Kaside/51	Medhiye	. _ _ . / . _ . . / . . _ _ . / . _ .	Medine Medhiyesi.
5b	Cem'î	Ḥāḳ-i pāy-ı devletiñde çāker olsun mihr-i māh El tutup ḳarşuñda dursun 'izzetün bī-iştibāh Ḳulle-i taḳ-ı siphire ire tac-ı hil' atuñ Ṭāli'ün burcı ola evc-i leṭāfetde sitāh Cāme-i şihhat irişe cismiñe Ḥāḳ'dan senüñ Her ne yire 'azm iderseñ açıla ferḅunde-rāh Şadr-ı rif'at üzre cānā bulasın rüşen-maḳām Şu gibi pāyüñe aqsun re's-i düşmen penc-gāh	Cem'î hāliş saña bende ey meh-i şāhib-cemāl Ḥamdüli'llāh devletinde irdi baḅa bu kemāl Sad hezārān minnet olsun ol Kerīme dā'imā Gösterüpdür bize böyle pādīşāh- ı ḥoş- 'adel Vaşf olunmaz bu kemāl-i vech-i 'anḳā n'idelüm Ṭāli'ine rif'at irmiş encümen tutmuş ricāl Gün gibi dehri müzeyyen ḳıldı 'adlün ey melik Pertevi dām olsun anıñ görmesün hergiz zevāl	Tercî-i bend /5	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	I. Ahmed'e övgü.

		Rehber ola saña Hızır dehre olan dīde-bān Dest-gīr olsun şehā kande iseñ püşt-i penāh Şān-ı 'adli tutdı dehri şimdi Sultān Aḥmed'üñ Sāye-i luṭfında gitdi aradan zulm-i tebāh	Lutfa rācī pād-şāhum bendenüñ vaşfi nedür Bu 'adālet içre kalmaḳ baña lāyık mı melāl Şān-ı 'adli tutdı dehri şimdi sultān Aḥmed'üñ Sāye-i luṭfında gitdi aradan zulm-i tebāh				
6b	Hıfzî	Ey penāh-ı dīn-i Aḥmed sāye-i Perverdgar V'ey Süleymān-satvet ü Dārā- ḥaşem Cem-iḳtidār	Āftāb-ı 'ömrüne Haḳ hiç zevāl irgürmesün Nitekim bu çerḫ-i gerdān devr ide leyl ü nehār	Kaside/24	Medhiye	-. - - / - . - - / -. - - / - . - -	I.Ahmed'e övgü.
7b	Bülbülü	Hezārān şükr ü ḥamd olsun dil ü cān ile mevlāya Ki bir yılda virirüz zīnet iki 'ıyd ile dünyāya Üzüntüden gelir şafvetderün-ı pīr ü bernāya Keder gider şafā-baḫş olunur a'lāya ednāya O günlerde şalınmaḳ kār olur her ḳadd-i bālāya Çıkar ḫalk-ı cihān her cānibe seyr ü temāşāya Ḥudā 'ömrün ziyāde ide ey şāh- ı hümā-sāye İresin nice yüz biñ 'ıyd-ı şavma ıyd-ı aḫḫāya	Dem-ā-dem dostānı luṭfın ile ber-murād eyle Elif ḳaddini dāl it düşmenüñ şāhā bir ad eyle 'Atānı 'ıyd-ı şavm u 'ıyd-ı aḫḫāda ziyād eyle Ḳamu ḳullarını dāmānuñ öpürmekde şād eyle Serīr-i şaltanatda ḫaşre deñlü ḫalkā dād eyle Sevindir Bülbülü bī-çāreñi geh gāḫ yād eyle Ḥudā 'ömrün ziyāde ide ey şāh- ı hümā-sāye İresin nice yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı aḫḫāya	Müsemmen/Mütেকerrir/9	Iydiye	. - - - / . - - - / / . - - - / . - - -	Kurban Bayramı tebriği.
9a	Āsārî	Dilerim ḫazret-i sultān-ı 'azimü'ş-şānuñ Her günin 'ıyd-ı sa'id eyleye dā'im mevlā	'ıydlar içre o sultān-ı cihān biñ yaşasun Ḥazret-i Nūḫ gibi ide muammer mevlā	Kıt'a-i Kebīre/ 10	Iydiye / / . - - / . - -	Kurban Bayramı tebriği.
9b	'Aziz	Cihāna gün gibi pertev şalup ey zill-i Yezdānī Sa'ādet evcinüñ ol dāyimā ḫurşīd-i raḫşānı	Yiter 'āvāre ḳıldı küşe-i hicrānda bī-çāre Ḳuluñ ' Abdü'l-'azize pādşāhum eyle iḫşānı	Kıt'a-i Kebīre /11	Medhiye	. - - - / . - - - / / . - - - / . - - -	I.Ahmed'e övgü.
10a	Es'ad	Ḥazreti Haḳ dāver-i islāmı itsün şād-kām	Dā'imā huccāc ide emn ü şafā-yı ḳalble	Kaside/24	Medhiye	-. - - / - . - - / -. - - / - . - -	Kabe'nin tamiri.

		<p>Ḳā'im itsün ḥayme-i bahtın ile yevm-i kıyām</p>	<p>Sāyesinde 'ömr ü sa'yi vü tavāf u isti'lām</p>				
10b	'Azîz	<p>Şāh-ı 'ālem bende-i efkendesin yād eyledi Sürgün avından şikār ihsān idüp şād eyledi</p>	<p>Ḳaldurup dest-i niyāzı bārgāh-ı 'izzete Devr-i devrān-ı du'āsın ḥayr-evrād eyledi</p>	Kaside/11	Medhiye	<p>-. - / -. - / -. - / -. -</p>	Edirne'ye gelişi.
11a	Hâsilî	<p>Ey sa'âdet tahtınuñ şāh-ı hümâyün-maḳdemi Ve'y selāfîn-i zü'l-ḳadrün e'azz u ekremi Gerçi kim gördi nice Efrāsiyāb u Rüstem'i Görmedi çeşm-i felek sen deñlü şāh-ı ā'zamı Ḥüsrev-i mülk-i 'Acem bir çākeriñdür ā'cemî Saña şunuldi Süleymān nebñün ḥātemi Cān ile dilden du'āmız bu durur leyl ü nehār Ḥaḳ te'ālā bir günün biñ eylesün ey şehriyār</p>	<p>Ḥamdüli'llāh pādīşāhım bī-nihāyet leşkerün Başka başka pādşālardur kemīne ḳullaruñ Adı var ancak hemān Dārā ile İskender'ün Ḳande'azm itseñ şehā Hızır-ı hidāyet rehberün 'Āftāb-ı 'ālem-ārādur muraşsa' efserün Hâsilî medhünde 'ācizdür Me'ābī çākerün Cān ile dilden du'āmız bu durur leyl ü nehār Ḥaḳ te'ālā bir günün biñ eylesün ey şehriyār</p>	Tercî-i bend /6	Medhiye	<p>-. - / -. - / -. - / -. -</p>	I.Ahmed'e övgü.
12a	Mehemmed	<p>Ḥaḳ te'ālā dāver-ı devrānı ḥandān eylesün Dā'iyāna dā'imā ḥil'atlar ihsān eylesün</p>	<p>Ḳand-i vaşfunla Meḥemmed tütü-i güyā olup 'Ālemi şirîn söziyle şekkeristān eylesün</p>	Kaside/15	Medhiye	<p>-. - / -. - / -. - / -. -</p>	Samur kürk hediyesine teşekkür.
12b	Medhî	<p>Bādā hezār ḥamd-i ḥudavend-i āsmān K'oldur Ḳādīm-i Ḳādir ü Ḥallāk-ı ins ü cān</p>	<p>Her rüzuñ emr-i ḥaḳḳ ile nevrüz-ı 'ıyd ola Giceñ Berāt u Ḳadr ide dārende-i cihan</p>	Kaside/36	Medhiye	<p>-. - / -. - / -. - / -. -</p>	Kasır yaptırması.
14a	Şeyhî	<p>Ḥamdüli'llāh ki şeh-i melik-şiyem nık-ḥişāl Ḥüsrev ü Cem-'azamet dāver-i Dārā-ifzāl</p>	<p>Ola ol sāye-i Ḥaḳḳuñ bize zıllı memdūd Nite medd ola cihān içre nehār ile leyāl</p>	Kaside/15	Kudumiye	<p>.. - / .. - / .. - / .. -</p>	Edirne'ye gelişi.
14b	Kemāl	<p>Māni' oldı ḥāk-i pāy-ı şāha rū-māl itmege</p>	<p>Ḥaḳ te'ālā devletün dā'im ide 'ömrün mezîd</p>	Kıt'a/5	Medhiye	<p>-. - / -. - / -. - / -. -</p>	Şairin humma hastalığından

		Dād elinden tāli'-i nā-şaduñ ey şāh-1 cihān	Haşr olunca taht-1 'adl üzere olasin kām-rān				dolayı padişahdan yardım istemesi.
14b	Dā'î	Eyā sultān-1 Ahmed hān-1 devrān Bugün sensin cihānda zıll-1 Yezdān	Nice yüz biñ kadar haccañ sevābın Saña da luţ'ide Feyyāz u Sübhāñ	Kaside/62	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	Fakirlikten dert yanma.
17a	Kemāl	Hayr-mağdem ey şeh-i 'ālī vü sultān-1 cihān Eyledüñ cümle kulübı mağdemiñle şādumān	Pādişahuñ mağdemini eyle mübārek 'āleme Didi dil itdi du 'ā zımında tārīhin beyan	Kaside/12	Iydiye	. _ _ _ / . _ _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	İstanbul'a dönüşü.
17b	Ahmed	Sakī-ī mäh-rüy-1 sīm-endām Pür-humārem getir şarāb ile cām	Eyleyüp 'askerin ebed manşür Eyle a 'dā-yı devletin mağhūn	Mesnevi/10	Medhiye	. . . _ / . _ _ _ / . . _	I.Ahmed'e övgü.
18a	Ahmed	Sākī-i mäh-rüy-1 hoş-harekāt Kadehi pür idüp vir āb-1 hayāt	'Askeri gālib ü muzaffer ola Düşmeni dayimā muhaqqar ola	Mesnevi/14	Medhiye	. . . _ / . _ _ _ / . . _	I.Ahmed'in meclisi.
18b	Bülbülî	N'ola dirsem Hudā'nuñ luţ' u ihsānına lāyıksın Ki zirā padişahum gün gibi her sözde şādıksın 'Adālet eylemekde server-i şāhān-1 sābıksın Görünmez h'āb-1 gaflet çeşmiñe her dem uyanıksın 'Atā kılmakda dünyāya selāfın içre fāyıksın Dil ü cān ile hem dāyım muţ'i-i emr-i Rāzık'sın Saña mağlūkdan irmez zarar sen zıll-i Hālīk'sın Hudā'dur hāfizuñ her yerde sultān-1 hālāyıksın	Derün-1 pākīñ içre çünki var Allāh'dan korhu Hudānuñ emrini tutmak anuñ-çün saña olmuş hū Haq'uñ korhısı ile hāşıl idüp kuvvet-i bāzū Eliñ altına alduñ bu cihānuñ şehirin kamu İder her şeb du 'ānı Bülbülî uyumayup uyhu Degilsin Haq te 'ālādan şehā çün bir nefes ayru Saña mağlūkdan irmez zarar sen zıll-i Hālīk'sın Hudā'dur hāfizuñ her yerde sultān-1 hālāyıksın	Müsemmen/Mütekerrir/7	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I.Ahmed'e övgü.
19b	Ebu Nemi	El-ğamdüli'llāhi bukreten veşilen Ve fezāyi'l-tevrāt ve incilen	Şalavat aleyhe şalāu'l-lāhi dā'imeten 'Aleyhi 'uddet mā yecerī bihi kalemu	Kaside/51	Medhiye		I.Ahmed'e övgü Arapça şiir nazım şekli bulunamamıştır.
21b	Kurbî	Faẓl-1 bismi'llāh olsun nuţkumuzda ibtidā	Haqqa Kurbî devleti 'ömri mezîd ola mezîd	Kaside/15	Medhiye		I.Ahmed'e övgü.

		Hem selâm ol hâzrete k'oldur Ahmed Muştâfâ	Ger hâzarda ger seferde 'avn-i Hâk hem-râh aña			.._/_/_/_/_/ .._/_/_/_/_/	
22a		Ced-be-ced 'âlî-neseb zıll-i ilâh Hâzret-i sultân-ı Ahmed hân-ı Rum 'Âdet-i pîrân du'â-yile niyâz Luţf u ihsân pâdişehlerde rûsum		Kıt'a	Medhiye	.._/_/_/_/_/ .._/_	I.Ahmed'e övgü. Şairi belli değil.
22a	Hıfzî	Hâzret-i hân Ahmed ol hâkân-ı a'zam kâmurân Yapdı bir kaşr-ı şafâ-bağş ol şeh-i 'âlî-mekân	Devletiñ pâyende 'ömrün Hüsrevâ olsun mezîd Nitekim bâkî dura dâ'im bu kaşr-ı âsumân	Kaside/15	Dariye	.._/_/_/_/_/ .._/_/_/_/_/	I.Ahmed'in yaptırdığı kasra övgü.
23a	Mehemmed	Yâd eyleyüp şikâr ile sultân-ı çâre-sâz Bu bende-i kemînesini itdi ser- firâz	Şâm u şeh er du'añı Mehe edâ idüp Dergâh-ı Hâkka cân u gönülden ider niyâz	Kaside /5	Medhiye	.._/_/_/_/_/ .._/_/_/_/_/	I.Ahmed'e övgü.
23a	'Abdî	Hâzret-i sultân Ahmed Hân-ı 'âlî-menzilet Yapdı bir kaşr-ı müferreh irmesün aña hâlel	' Abdî-i dâ'î didi târihini taşsîn idüp Cây-ı bî-mânend ü kaşr-ı kuşur-ı bî-bedel	Kıt'a-i kebire/10	Medhiye	.._/_/_/_/_/ .._/_/_/_/_/	Doğal köprü yapımı.
23b	Dâ'î	Pâdişâhim cisriñ oldı 'âleme cây-ı mürür Dâ'imâ hayrâta mâ'il eyleye Hayy u Gâfir	Yapduğunda hân Ahmed Dâ'î târîhin didi Cümle 'âlem eyleye pâ cîsr-i sultândan 'ubür	Kıt'a/4	Medhiye/Kudumiyye	.._/_/_/_/_/ .._/_/_/_/_/	1614 yılındaki cîsr yapımı.
23b	'Azîz	Cihânda görme ğam ey şâh-ı 'âlem Murâduñca döne bu çerğ-i â'zam	' Azîz'ün dâyimâ budur du'ası Binâ-yı 'izz ü devlet ola muhkem	Kaside /8	Medhiye	.._/_/_/_/_/ /.._/_	I.Ahmed'e övgü.
24a	Mehemmed	Eyledi bendesine yine şehin- şâh-ı cihân Hırka-i fâhire-i fâhire şuyın ihsân	Tül-i iqbâlîñ için şıdık ile eyler da'vât Yüz urup dergâh-ı Mevlâya Mehe her ân	Kaside/ 9	Medhiye	.._/_/_/_/_/ .._/_/_/_/_/	I.Ahmed'e övgü.
24a	Mehemmed	Şabâhuñ hayr ola hoş geldün ey sultân-ı deryâ-dil Ne yaña 'azm iderseñ devlet ü ıqbâl ola vâşıl	Esüp dâyim şimâl-i luţf-ı Hâk meşmül-i eltâf ol Mehe bendeñe âşâr-ı luţfuñ çün olur şamil	Kaside 7	Medhiye	.._/_/_/_/_/ /.._/_/_/_/_/	I.Ahmed'e övgü.
24b	Mehemmed	Hudâ mübârek ide pâdişâhuma şaferi	İdüp du'añı Mehe şafâ-yı kalb ile der	Kaside /5	Medhiye	.._/_/_/_/_/ /.._/_/_/_/_/	I.Ahmed'e övgü.

		Geçüp sa'âdet ile olmaya anıñ zararını	Ĥudâ mübârek ide pâdişâhuma şaferi				
24b	Nâdirî	Bi-ĥamdî'llâh meded kıldı baña iĥsânı Yezdânuñ Ki yüz sürdüm kef-i pâyma sultân-ı cihânuñ	Zemîni pây-ı taĥtı itsün âsüde tezelzüliden Livâ-i fethi olsun miĥveri gerdün-i gerdânuñ	Müzeyyel Gazel/10	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I.Ahmed'e övgü.
25a	Dâ'î	Merĥabâ ey 'ıyd-ı ferĥunde-likâ Maĥdemüñden cân u dil buldı şafa	Hem mübârek ide 'ıyd-ı eşrefi Eyleye dâyim Ĥudâ yüz biñ 'atâ	Kaside/23	Iydiye	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	Bayram tebriĝi.
25b	Avfî	Burc-i rif'atden tülû' itdi meh-i envâr-ı 'ıyd 'Âleme 'arz eyledi luĥf eyleyüp dîdâr-ı 'ıyd	Kevkeb-i baĥtın Ĥudâyâ eyle luĥfuñla münîr Devlet-i eyyâmına 'arz eylesün dîdâr 'ıyd	Kaside/13	Iydiye	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	Bayram tebriĝi.
26a	Hâfiz	Pâdişâhum zâtuña lâyıkdur ancaĥ taĥt u tâc Dergeh-i a'lâña şâhlar 'arz iderler iĥtiyâc Gördi-kim sâyeñden özge cây-ı râĥat ĥalmadı İçisin şalup 'Acem şâhı bulupdur ibtihâc Âsitânuñda ĥuluñdur Ĥüsrevâ ĥân-ı Ĥırım Pâdişâhân-ı cihân gönderse saña n'ola bâc 'Asker-i bî-ĥaddiñe hergiz muĥâbil olımaz Şâha dimişler gibi serdâr önünden turma ĥaç Ĥaĥ budur ĥavf u ĥaĥardan 'âlem içre ĥurtılır Ĥüsni-ı ĥulkuñla şehâ her kim iderse imtizâc Gördi yoĥdur derd-i bî-dermânına hergiz 'ilâc Virdi sultân Aĥmed'e şâh-ı 'Acem âĥir ĥarâc	Ĥavf-ı şimşîrünüñle şâhuñ baĝrı başı yâredür İki ĝün bir yerde oturmaz 'aceb âvâredür Nâdim olup itdüĝi birkaç ĝün ol ser-keşlige Câmesi doĥunmadan egniñde pâre pâredür Nâr-ı ĥahruñdan erir Rüyîn-ten olsa 'âkıbet Tutalum peklikde anıñ ĥalbi seng-i ĥâredür	Tercî-i bend /3	Medhiye	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _	I.Ahmed'e övgü.

27a		Dâver-i gerdün-mağarr pâdişah-ı baħr u ber Mıhr-i münir-i cihân [u] zıll-i zelil-i Ĥudây	Niçe suħan-âferin tâlib-i târif iken Söyledi bir ehl-i tab' kaşr-ı sa'âdet-fezây	Kıt'a-i kebire/7	Tarih düşme	._._./._._./ ._._./._._.	I. Ahmed'in yaptırdığı kasır Şairi belli değil.
27a	Nâdirî	Zihî şikâr-ı hümâyün Ĥüsrev-i islâm Ki güş idüp anı görende reşk ider Behrâm	Cenâb-ı Dâver-i devr-i zemâne Aħmed Ĥân Ki nür-ı tal'atıdur âfitâb-ı ĥüsn-i nizâm	Kıt'a-i kebire /19	Şikariye	._._./._._./ ._._./._._./ ._._.	I. Ahmed'in avlanması
28a	Hâfiz	Bir zaman ile alur ġaddâr elinden intiķâm Pâdişahuñ tıg-i ser-fizi 'aceb ġaddârdur Zaħmınuñ gördi cihân içre 'ilâcın bulmadı Sâ'il olmuşdur ġapunda şimdî bir bî-çâredür Gördi yoķdur derd-i bî-dermânına hergiz 'ilâc Virdi sulţân Aħmed'e şâh-ı 'Acem âħir ġarâc	Vehme düşmişdür tegâfûl itdüğünden bir zamân Teng olur başına bildi tâcı gibi bu cihân Bî-'aded 'asker ile serdârüñ görüp bir yerde Kaçdı itdi kendüni Kômür Deresi'nden nihân Zaħm-ħürde bir şikârundur şikâristânda ol 'Âķibet biñ ġavf ile virür senüñ yoluñda cân Kendüni şimdî mülâzım kullaruñdan 'add ider Bir kuluñ olmak diler ġân-ı Kırım gibi hemân Hâfiz aña raħm iderse şâh-ı 'âlem vaktidür Gice gündüz vird-i zıkrin dilde itmiş el-emân Gördi yoķdur derd-i bî-dermânına hergiz 'ilâc Virdi sulţân Aħmed'e şâh-ı 'Acem âħir ġarâc	Tercî-i bend /2	Medhiye	._._./._._./ ._._./._._.	I.Ahmed'e övgü.
28b	Mehemmed	Şâluپ luţfi eli evc-i semâ-yı himmete şâhîn Bize ol Dâver-i dîn yine iħsân itdi bildircin	Du'â-yı devletin eyler Mehemmed cân ile dilden Ĥabûl-ı Ĥaķķ için aña disün Rûĥü'l-emîn âmîn	Kaside/ 7	Medhiye	._._./._._./ /._._./._._.	Bıldircin avlanması.
28b	Mehemmed	Cihân bağında tâ kim açıla ġül	Mehemmed dâyim eyler bu du'âyı	Kaside /5	Medhiye	._._./._._./ /._._.	I.Ahmed'e övgü.

		Gül-i handân gibi dâyim açıl gül	Ki bahtuñ gülşeninde açıla gül				
28b	Mehemmed	Olup şems-i sa'adet aşikâre Şafâ geldi diyâr-ı Üskidar'e	Umarız fetḥ ü nuşret saña Hâk'dan Yüz urup bârgâh-ı kirdgâre	Kaside /7	Medhiye/Kudumiye	•_/_/•_/_/ /•_/_	I.Ahmed'in Üsküdar ziyareti.
29a	Mehemmed	Düşen gonce o nahle gülbün-i luḥfa fedâ olsun Cihân bâğında bâkî ol gül-i bâğ-ı şafâ olsun	Du'â-ı devletin eyler Meḥemmed şıdḳ ile dâyim Kâbül-i bârgâh-ı hâlık-ı arz u semâ olsun	Kaside /7	Medhiye	•_/_/•_/_/ /•_/_/•_/_	I.Ahmed'e övgü ve dua.
29b	'Azîz	Cihânuñ rûhısın ey şâh-ı 'âlem Dil-i pâkîzeñe hiç gelmesün gam	' Azîz 'üñ böyledir dâyim du'âsı Binâ-yı aşr-ı devlet ola muhkem gam	Kaside/8	Medhiye	•_/_/•_/_/ /•_/_	I.Ahmed'e övgü.
29b	Mehemmed	Dâver-i devrân beni ihsân ile yâd eyledi Umaram şâd ola dâyim kalbümi şâd eyledi	Hâzret-i Hâk'dan olup ol dâvere 'ömr-i medîd Bu Meḥemmed yüz sürüp dergâha feryâd eyledi	Kaside/9	Medhiye/Dua	•_/_/•_/_/ /•_/_/•_/_	I.Ahmed'e övgü.
30a	'Abdî	Vücûd-ı pâk-ı sultânî dem-â-dem ber-karâr olsun Şeh-i Aḥmed Sikender-fer cihâna şehriyâr olsun	Hulûş ile du'â ider bu ' Abdî -i kemterin şâfi Şehin-şâh-ı cihân Aḥmed 'adilden lânedâr olsun	Kıt'a-i kebire/13	Medhiye/Dua	•_/_/•_/_/ /•_/_/•_/_	I.Ahmed'e övgü.
30b		Sidre-i saltanat u kible-i eşrâf ü kirâm Merkez-i ma'dilet ü Ka'be-i garrâ-i celal	Cân-ı maḳşûd-ı cihân hâzret-i sultân Aḥmed Zâtını eşref-i halk itdi Hudâ-yı müte'âl	Kıt'a-i kebire /10	Medhiye	•_/_/•_/_/ /•_/_/•_/_	I.Ahmed'e övgü. Şairi belli değil.
31a	Mehemmed	Eger görmezsem ey maḥbûb-ı haḳ ruḥsâr-ı gül-günüñ Dükenmez mâcerâsı haşr olunca çeşm-i pür-hünüñ	Hilâl-i ebruvânuñ gurresin görmezse çeşm-i cân Meḥemmed bu muḳarrer 'ıydı olmaz kalb-i maḥzünüñ	Kaside /7	Na't	•_/_/•_/_/ /•_/_/•_/_	Bayramda padişahı görme isteği.
31a	Mehemmed	Hümâ-i evc-i rif atdür ser-i zülfi-i hümâyunuñ Per-i şeh-bâz-ı himmetidür iki gîsü-yı şeb-günüñ	Hümâ gibi şalup maḥşerde zülfüñ başına sâye Aña fermân ihsân eylesün haḫḫ-ı hümâyunuñ	Kıt'a-i kebire /9	Na't	•_/_/•_/_/ /•_/_/•_/_	I.Ahmed'e övgü.
31b	Şeyḫü'l-'Abdü'l-Ġanî	Kerâmet menba'ı zıll-i Hudâ ol şâhib-i idrâk Kâzup mermerde sikke Mekke[y]i termim iden bî-pâk	Kuşadup sim ü zerle hâtif-i kudsî didi târiḫ Dem-i 'adlinde sultân Aḥmed'in Ka'be kuşandı pâk	Kıt'a-i kebire/9	Medhiye	•_/_/•_/_/ /•_/_/•_/_	Ka'be'nin örtüsünün yenilenmesi.

31b	Şeyhü'l-'Abdü'l-Ganî	Hulûş-ı kalb ile termîm çün itdi sultân Aḥmed hân İdüp ta'mîr-i Beytu'llâh niçeye itdi hem ihsân	Yigirmi birle elfinde niçe ḥayr itdi ḳurbinde Du'âlar oldı ḥaḳḳında ḳabûl it rabbenâ Subḥân	Kaside /5	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	Ka'be'nin örtüsünün yenilenmesi.
32a		Şevḳün 'aşkun fil-ḥalâ'ik-i evcebâ Termîm beytu'llâh 'uzime mecduh Fe-bi-şevḳihim şedde ve ileyhi verrahû Ve bi-'aşḳ-il-sultân Aḥmed şeddeh		Kıt'a	Medhiye		Kıt'a "Diger" başlığı ile başlamaktadır. Şeyhü'l-'Abdü'l-Ganî'ye ait olduğu düşünülmektedir. Ka'be'nin tamir edilmesi Arapça kıt'a nazım şekli bulunamamıştır.
32a		İlâh şeyyid lil-Ka'beti bunyâ nuhâ Hellâ şuyyide lil-Ka'beti bunyâ nuhâ		Matla beyit	Dariye		Ka'be'nin tamir edilmesi Arapça beyt. Şeyhü'l-'Abdü'l-Ganî'ye ait olduğu düşünülmektedir. Ka'be'nin tamir edilmesi
32a		Du'âlar eyler cihân ḥalkı sultân ibni sultâne Ḥudâ irgüre niçe ḳadr ü 'ıyd ile....	Devâm-ı devleti ad'iyyesin derbân-ı tezkâr it Bu günde ḥazret-i ḥünkâr bahâne ister ihsâne	Kaside /7	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I.Ahmed'e övgü. Şairi belli değil.
32b	Sâfi	Ey server-i ser-âmed ü ser-ḥayl-i enbiyâ Ey şehsüvâr-ı 'arşa-i efdâl ü iştifâ	Şâfi-i dil-şikeste[ye] hem ḳıl şefâ'atı Yâ ḥâtimü'r-risâlet yâ Şâfi'ü'l-verâ	Kaside /9	Medhiye	_ _ . / _ . . / . _ _ . / _ . .	I.Ahmed'e övgü.
33a	Nâdirî	O pād-şâh-ı melâyik sipâh-ı ḡazî kim Hümây-ı himmetinüñ şaydıdur mülük-i 'izâm	Vücudı dâyim olup taḥt-gâh-ı 'izzetde Zamân-ı devletine hergiz olmasun encam	Kıt'a-i kebire /12	Medhiye	. _ _ _ / . . _ _ / . _ _ _ / . . _ _	I.Ahmed'e övgü.

33b	Hâletî	Benem kim yüz sürüp dāmān-ı sultān-ı cihān-bāne Bu ikbāl-iyle reşküm kalmadı milk-i Süleymān'e	Misāl-i pençe-i hürşid-i enver dest-i ifzālî Hemîşe feyz-i nūr-ı himmet itsün zîr-i destāne	Kaside/18	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	I. Ahmed'in Edirne'den İstanbul'a gidişi.
34a		Yine hoş geldün eyā Hüsrev-i ferhunde-ka-dem Mağdemün kıldı şitā süresini bāğ-ı irem	Qānde kim 'azm idesin fırsat ile nuşret ile Hızr u İlyās nebî rehber ü hem- rāh olsun	Kaside/22	Medhiye	· · _ _ / · · _ _ / · _ _ / · _ _	I. Ahmed'e övgü. Şairi belli değil.
34b	Nizâmî	Ol vecāhetde Yūsuf-ı şānî Şāhib-ħaşmet-i Süleymānî	'Ömr ü devlet mezîd ü fazl u ziyād Bî'n-nebiyyi ve ālihi'l-emcād	Kaside/20	Medhiye	· · _ _ / · _ _ _ / · _	I. Ahmed'e övgü.
35b	Bülbülî	Oldı sultān Ahmed'ün Allāh Te'ālā yāveri Kim bu gün itirdi icrā sünnet-i peygamberi Olmağ-içün rûzı mağşerde su'ālinden beri Bir kûluna necm-i devlet itdi bir nîk-ahteri Şarf idüp bu yolda niçe kîse sîm ile zerini Toyladı bay ü gedâyı bezl idüp ni'metleri Salţanat baħrinde ħāşıl olınan bir gevheri Kıldı ol şeh āşafinuñ gevher-i tāc-ı seri	Bülbülî eyle du'ā ol pādîşāha dem-be-dem Kim ide sözün mübārek ol ilāhî zû'n-ni'am Görmedi ħalk-ı cihan bir böyle sür-ı muhterem Ni'met ile oldılar bay ü gedā hep muğtenem Görmedük yokdur u cem'iyett de ol şehden kerem İdemem ħaħħ-ı edā biñ yıl eger vaşf eylesem Salţanat baħrinde ħāşıl olınan bir gevheri Kıldı ol şeh āşafinuñ gevher-i tāc-ı seri	Müsemmen/Mütekerrir /8	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	I. Ahmed'e övgü.
36b	'İydi	Ey mürüvvet ma'deni ey menba'-ı kân-ı 'atā Düşmeniñ taħte'ş-şerāda ser- nigün itsün Hudā	Ĥaħ mu'in olsun dir-isen saña her-dem ' İdyiā Zikr ü fikriñ pādîşāha eylemek olsun du'ā	Kaside/23	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	I. Ahmed'in Edirne'ye gelişi.
37b	Mehemmed	Semā-yı devletün ol mihr-i raħşān ü toğar ayı Edirne kişverinde etdi yine 'ıyd-ı azhāyı	Olup ġavvāş-ı baħri midħat ol sultān-ı devrāna Deler elmās-ı fikriyle Meħemmed dürr-i ma'nāyı	Kaside/27	Medhiye/ İydiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
38b	Mehemmed	Yine āb-ı zülāl-i ħırħa-i pāk eyleyüp t'ā	Du'ā-yı devletiñ idüp Meħemmed cān ile dilden	Kaside /7	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	Çeşme yapımı.

		Dil-i pejmürdeyi ey şâh-ı 'âlem eylediñ ihyâ	Umar Haq'dan ki şadr-ı salţanatda eyleye ibkâ				
38b	Sânî	Mâh-ı 'ıyd oldı yine çünki şafağda rüşen Hele bu günlere irdük didiler anı gören	'Ömrünü fırsatını artura dâyim Mevlâ Eyleye hürrem anı hâzret-i Haq lutfından	Kaside /8	Iydiye	••••/••••/ •••/•••	Bayram tebriği.
39a	'Abdî	Şîr-gîri geçünürdi 'âlemün Ol re'îs-i Râfizî bir niçe dem	Hümâyün maqdemün târihin ' Abdî Didüm 'izzetle geldi şâh-ı 'âlem	Kıt'a-i Kebire /11	Medhiye	••••/••••/ •••/•••	Acem şahına karşı galibiyet.
39b	Şeyhî	Hâzret-i hân Aħmed-i Dârâ- haşem Hamdüli'llâh geldi şihatle bugün	Hamd idüp Şeyhî didi târihini Pâdişahum geldün 'izzetle bugün	Kıt'a-i Kebire /5	Kudumiye	••••/••••/ •••/•••	I.Ahmed'in 1614'te Edirne'ye gelişi.
39b	Mehemmed	Sa'âdetle gelüp dâyim terâvîh ü şiyâm ayı Mübârek ola sultân Aħmed'e bu ihtirâm ayı	N'ola dergâh-ı Haq'dan ol şeh-i devrâna lutf umsağ Bi-hamdi'llâh ki geldi ümmet-i hayrû'l-enâm ayı	Kaside /7	Iydiye	••••/••••/ /••••/••••	Ramazan Bayramı tebriği.
40a		Sûretâ cebhesini hâk-i derinde her ân Tavf ider küyuñı dâ'im meh ü mihri-rahşân	Buldı çün midhat-ı zâtuñla kelâmum pâyân Olsa tañ mı baña lutf u keremün pây-endân	Kaside /13	Medhiye	••••/••••/ •••/•••	Şairin Harem-i Hassa'dan olduğu bildirilmektedir.
40b	Mehemmed	Sa'âdetle şehin-şâh-ı cihâna Mübârek ola bu cây-ı şehâna	Muħammed ıleyüp haqdan beķâsîn El açar bâriğâh-ı müste'âna	Kaside /7	Medhiye	••••/••••/ /•••	I. Ahmed'in teşrif etmesi.
40b	Mehemmed	Serîr-i salţanatda serverâ 'ömrün medîd olsun Şafâlar sür hemişe her günün 'ıyd-ı sa'id olsun	Du'â-yı devletiñ eyler Meħmed cân ile dilden Du'âsı ol kuluñ maķbül-i dergâh-ı hamîd olsun	Kaside/10	Iydiye	••••/••••/ /••••/••••	Ramazan Bayramı tebriği.
41a	Mehemmed	Şeh-i 'âlem gelür diyü bakarken gözlerüm yola Göçüp gitdi o hâķân-ı cihân nâ- geh Sitanbul'a	Beķâ-yı 'ömr ü iķbâli içün eyler münâcâtı Ola yâ Rabb hâcâtı der-i lutfında maķbüle	Kıt'a-i kebir /13	Medhiye	••••/••••/ /••••/••••	Edirne'den İstanbula gelişi.
41b	Mehemmed	Vücüdün hıfz ide Bârî te'âlâ Cemâliñ ola dâyim 'âlem-ârâ	Hulûş üzre du'ân eyler Meħmed Beķâ-yı devletiñ idüp temenna	Kaside/11	Iydiye	••••/••••/ /•••	Kurban bayramı tebriği.
42a	Es'ad	Şafâ-yı hâķır ile dâver-i devrân şikâr itsün	Gece gündüz du'âsı Es'ad 'iñ ihlâs ile bu kim	Kaside/7	Medhiye/Kudumiye	••••/••••/ /••••/••••	I.Ahmed'in Tokat'a gidişi.

		Sürürin dâ'ima menzili-be- menzil aşikâr itsün	Cihân тұrduқça sultān Aḥmed'i kām-kār itsün				
42b	Ahmed	Ḥamdüli'llāh kim bize gerdün yine itdi vefā Mürde iken girü ihyā oldı bu 'ālem dilā	Bezm-i bahtuñ germ ide Ḥaḳ ḥazreti tā ḥaşre dek Esmesün bir dem çerāğ-ı 'ömrine bād-ı fena	Kaside/14	Iydiye/Dua	-. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	Bayram sebebiyle sultana dua.
43a	Mehemmed	Ḥudāvend-i cihān sultān-ı devri kām-kār itsün Serîr-i saltanatda dāyimā devletle var itsün Bahār olduqça ol şeh geşt-i deşt-i kühsār itsün Şikār eyyāmı geldükce güzār-ı Üsküdar itsün Şehin-şāh-ı cihān hem-vāre şevk ile şikār itsün Gönüller şayd idüp şeh-bāz-ı luṭfin aşikār itsün	Meḥemmed ol şeh-i 'ālem hemîşe kām-kār ola Dıraht-ı baht u 'ömr ü devleti pür-berg ü bār ola Şikār ihsāmı ol şeh-bāz-ı 'izz-i nāza kār ola Fezā-yı dilde tā naḥcırveş diller şikār ola Şehin-şāh-ı cihān hem-vāre şevk ile şikār itsün Gönüller şayd idüp şeh-bāz-ı luṭfin aşikār itsün	Müseddes/mütekerrir/5	Şikariye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'in Üsküdar'da avlanması.
43b	Mehemmed	Müşerref oldı yine bende-ḥāne Güzār itdi okından ol yegāne	İder dāyim du 'āyü 'izz ü devlet Meḥemmed dāver-i 'ālî-mekāne	Kaside/12	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'in şairin evine gelmesi.
44a	Mehemmed	Ṭoğup mihr-i sa'adet yine āfāka ziyā geldi Gözi ḥalkuñ olup rüşen cihāna rüşenā geldi Vezān olup nesim-i şubḥ-dem bād-ı şaba geldi Ḥayāt-ı tāze virdi 'āleme ol cān fezā geldi Şāfā geldiñ bu etrāfa ḳudümüñla şāfā geldi Gül-i ümmid açıldı nefḥa-i büy- ı vefā geldi	Kem olmaya bu devletden şehā ser-māye-i luṭfiñ Müzeyyen ide dāyim 'ālemi pirāye-i luṭfiñ Meḥemmed bendeñe hem-vāre irüp vāye-i luṭfiñ Umarız olamaya dūr üstümüzden sāye-i luṭfiñ Şāfā geldiñ bu etrāfa ḳudümüñla şāfā geldi Gül-i ümmid açıldı nefḥa-i büy-ı vefā geldi	Müseddes/Mütekerrir/5	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
44b		Yed-i ḳudret yine gösterdi i'cāz-ı Mesihā'yı Cüvān etdi ḥayāt-ı nev virüp bu köhne dünyayı	Gelüp gıtdıkce mäh ü sāl ü nevrüzü bu dünyāniñ Ḥudāyā eyle pāyende bu dergāh- ı mu'allāyı	Kaside/17	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü. Şairi belli değıl.

45a	'Abdî	Şeh-i 'âlem-penâh ü heft-kişver O sulţân Aĥmed ü ol ħadri a'lâ	Görüp âşârın ' Abdî pâdişâhımuñ Didi târiĥini âşâr-ı ra'nâ	Kıt'a-i kebire/8	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	1612 tarih düşürülmüştür.
45b	İmâm Hüdâvendigâr(Sâfi)	Gördi 'azm itmiş şitâ faşında şehler ser-verin Berf şanmañ şaçdı pâyına felek sîm ü zerin	Ol şeh-i milk-i suĥan bu maţla'-ı zîbâda gör Nazma cân virmiş niçe derc eylemiş söz dürlerin	Kaside/12	Medhiye	· _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
45b	Aĥmed	Şöyle sūr'atle sürer kim bād-ı berfün 'askerin Şanki aĥ başlu müsülmân başdı kâfir leşkerin Aĥmedî şayf ü şitâda senden ister ey ĥudâ Baĥr u berde sen ĥaţâdan şakla İslâm 'askerin		Gazel tipi kafiyeli dörtlük	Medhiye	· _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
46a	İmâm Hüdâvendigâr(Sâfi)	Hamdü'lillâh böyle bir şâh-ı sühan-ver ħuliyuz Devlet ü 'izzet anıñ kim yaşdana ĥâk-i derin	İde câri rub'-ı meskûn içre Ĥâĥ aĥkâmını Zîr-i ĥükminde kıla ma'müre-i baĥr u berin	Kıt'a-i Kebire/7	Medhiye	· _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
46b	'Alî Halife	Çün ĥâkde talî'a-i şâm oldı âşikâr Çerĥ itdi kisvetin yine 'Abbâsiyân-şi'âr	Milki na'im-i ĥuld-şifât bî-zevâl ola Eyyâm-ı 'ömr-i 'ömr-i felek gibi bî-şümâr	Kaside/26	Medhiye	_ _ _ / _ _ _ _ / · _ _ _ / _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
47a	'Azîz	Dâver-i ferĥunde-makdem pâdişâh-ı kâmkâr Şâh-ı 'âlî-menĥabet ĥân Aĥmed-i gerdün-vaĥâr	Her şebi ĥadr u berât ü her günü nev-rüz olup Tâli'-i ferĥunde olsun 'ömr ü devlet şad-hezâr	Kaside/12	Medhiye	· _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
47b	Mehemmed	Pâdişâhum tolaşup gün gibi çerĥün göresin Rüşen it pertev-i 'adlünle felek küngüresin Dest-i iĥbâle alup bâz-ı himem pefteresin Şayda çık pâdişâhum evvelâ Ĥarâmî Deresi'n Yimesün kimse zamânında ĥarâmî beresin	'Arz idüp şâm u şeh ergeĥ-i Mevlâ'ya ricâ Dilerem 'ömr-i tavîl ide şehin- şâha 'atâ Tâ gelüp şayf ü şitâ ola vezân bād-ı şabâ Bu Mehemmed saña bülbül gibi itdükçe du'â Tâze gül gibi kalup 'izzet ü devlet süresin	Muhammes/Müzdeviç/7	Şikariye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ / · _ _	I. Ahmed'in avlanması.

48b	Es'ad	Ahmedu el-rahmān fi bedi'l- edā Fe zaman eşnā 'aleyhi ve etedā	Sethi beyti'llāhi sultān Ahmedun Mecdehu mevlāhu kavvey ceddedā	Kaside /9	Medhiye		I. Ahmed'e övgü Arapça şiir nazım şekli bulunmamıştır.
48b	Mehemmed	Bi-ḥamdi'llāh yine naḥl-ı sa'ādet bir şemer virdi Dıraht-ı baht-ı şahin-şāh-ı devrān tāze ber virdi	Meḥemmed kulñ ey server du'ā-yı devletiñ eyler O muḥliş bendeñin ekşer budur şām ü seher virdi	Kaside/7	Medhiye	·---/·--- /.---/.---	I. Ahmed'e övgü.
49a	'Ulvî	Ne hoş demdür ne kutlu gün ne zibā vaqt ü sa'atdür Ola meclisde sâz ü söz-i dilber bāde-i aḥmer	Ḥudā-yı zü'l-celāl [ü] zü'l- kemāl ü Ḥayy-ı Kādîr'den Müyesser ola saña taht u baḥr ü efşer ü gevher	Kaside/16	Medhiye	·---/·--- /.---/.---	I. Ahmed'e övgü.
49b	Mehemmed	Ḥazret-i Ḥak pādîşāh-ı 'ālemi var eylesün Saltanat tahtında dāyim luṭfin izhār eylesün	Çün mükerrer eyler iḥsānı o sultān-ı zamān Şekker-i şükri Muḥammed daḥı tekrār eylesün	Kaside /7	Medhiye	·---/·---/ ·---/·---	I. Ahmed'e övgü.
50a	Bülbülî	'Ālemün ḥalkı n'ola şükr itseler şubḥ u mesā Devletünde oldı zîrā pür-na'im dünyā şehā Hoş yeyüp içüp şafā itmekde herkes dāyimā Ṭolanup 'ahdiñde ehl-i faqr olupdur hoş-nevā Aç olanlar toḫ olup sen şāha eylerler du'ā Emr-i Ḥak ile yağup gökden biter yirden ğidā Ḥamdüli'llāh devr-i 'adliñde eyā zıll-i Ḥudā Ni'met-i Mevlā-yile bay u gedā buldı ğnā	Devletiñde eyleyüp in'am ile bî- nazîr Dürlü ni'metlerle kıldı aç olan kulları sîr Bülbülî bendeñ gibi toydı kamu bay u faqr Dehre toldı bal ü yağ ü süd ü yoğurd u penîr Yir yüzün tutdı pirinc ü mercimek gendüm şār Ṭoylanup dāyim du'āñ eyler şağîr ile kebir Ḥamdü'lillāh devr-i 'adliñde eyā zıll-i Ḥudā Ni'met-i Mevlā-yile bāy u gedā buldı ğnā	Müsemmen/mütekerrir/5	Medhiye	·---/·---/ ·---/·---	I. Ahmed'e övgü.
50b	Es'ad	Virdükçe devre ḳadr ü şeref Leyle-i Berāt Bünyān-ı 'ömrine gele ol Daver'iñ şebāt	Niçe Berāt ü Ḳadr'e irüp 'izz ü baht ile Dā'ısi Es'ad 'a ide hem-vāre iltifat	Kaside /9	Medhiye	---/·---/· ---/·---	I. Ahmed'e övgü.

51a	Es'ad	Gül-i handân-ı bāğ-ı saltanat yâ Rabb ola hürrem O bāğı itmeye bād-ı hazân-ı hüzün ü ğam derhem	O sultânın vücüd-i pâki Es'ad rûh-ı 'âlemdür Beden rûha musahhar pes müsaahhardur aña 'âlem	Kaside /9	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
51a	Es'ad	Hâzret-i Hâk pâdişâhın her günün bayrâm ide Sâyesinde ehl-i imân dâyimâ ârâm ide	Hüsni hulk ile hemîşe eyleyüp celb-i kulüb Zümre-i erbâb-ı 'ilme Es'ad 'â ikrâm ide	Kaside /6	Iydiye	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	I. Ahmed'in saire helva göndermesi.
53b	Kemâl	Hudâ dâyim ide şâh-ı cihânı Vire dünyâda 'ömr-i cävüdânî	O şad dînârın ez'âfinca eyle Sinîn-i 'ömr-i sultân-ı zamanı	Kaside/19	Iydiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	100 altın vermiş Teşekkür etmiş.
52a		Habbezâ ey şehriyâr-ı kâmkâr-ı muhterem Pâdişâh-ı dâd-güster vâlî-i vâlâ- himem	Vâlî-i Rüm u 'Arab şâhin-şeh-i Hind ü 'Acem Hâzret-i sultân Aḥmed kâmkâr-ı bezm-i Cem	Kaside/11	Medhiye	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	I. Ahmed'e övgü. Şiairi belli değil.
52a	Bülbülî	Ḳuluñ sultân Aḥmed hânı yâ Rabbî mu'ammer kıl Ne maḳşüd u murâdı var ise senden müyesser kıl	İlâhî Bülbülî bendeñ du'âsını ḳabül eyle O şâha hâzret-i cemî' yirde rehber kıl	Kaside /5	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü. Şiairi belli değil.
53a	Mehemmed	Sa'âdetle güzâr itdikce seyre dâver-i 'âlem Umaruz kim ola her yerde yârî yâver-i 'âlem	Serîr-i 'adl ü dâd üzre ḳırup dâyim murâd üzre Muḥammed hıfz ide ol dâver-i dâd-âveri 'âlem	Kaside/5	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
53a	Mehemmed	Çıkup seyrâna küh u deşti ki geşt[ü]güzâr eyle Gelüp yine serây-ı 'izz ü devletde ḳarâr eyle	Muḥammed dâyimâ idüp du'ânı ey şeh-i 'âlem El açup dir o şâhin-şâhı yâ Rab kâmkâr eyle	Kaside /5	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
53a	Mehemmed	Şafâ geldün serây-ı devlete ey dâver-i devrân Vücüdünla ola dâyim o dâr-ı 'izzet âbâdân	Şaçup tütî-şifat sükker Muḥammed söyleyüp ezber Mu'ammer ola ol server diyü ḳıl dâyimâ el-hân	Kaside /7	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'in saraya gelişi.
53b		Câmi'-i Aḳşâya mânend oldı bu 'âlî-binâ Dergeh-i Hâk'dan bu hayrâtuñ şehâ maḳbül ola	Evveli hûb u laṭif oldı bu vaşfuñ hayrla Âḫîrî devletle hem ümmîd odur ma'mür ola	Kıt'a-i Kebire/7	Dariye	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	I. Ahmed'in yaptırdığı cami. Şiairi belli değil.
53b	Mehemmed	Dâver-i devrân beni yâd eyledi helvâ ile	Ey Muḥammed ol şehin-şâhın olup 'ömrî dirâz	Kaside/7	Iydiye	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	I. Ahmed'in helva sohbetine çağırması.

		H'ân-ı ihsânı pür olsun her zamân na' mā-yile	Dāyimā āvāze-i cūdî cihāna yayıla				
54a	Es' ad	Sa'âdetle yetiş şâhum niçe mäh u nice sâle Şeref-bağş ol hemîşe niçe kıtlı 'ıyd-ı Şevvâl'e	Kemîne Es'ad'a düşdükçe lutf ile kerem eyler Düşen lutf u keremdür ol şeh-i ferhunde-ahvâle	Kaside /9	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'in şaire samur kürk hediyesi.
54a	Mehemmed	Та'âm ihsân idüp ey dâver-i 'âlem kerem kıldıñ Simât-i cüd ü lutfiñdan bize bezl-i ni'am kıldıñ	Muhammed bendeni yâd eyleyüp adın 'inâyetle Anı ey şâh-ı 'âlem bendegân içre 'âlem kıldıñ	Kaside/7	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'in verdiği ziyafet ve Kabe'nin tamiri.
54b	Mehemmed	Sa'âdetle varup Tokat'a devletle karar itdüñ Esâs-ı taht u bahtuñ ol maħalde üstüvâr itdüñ İdüp geh geşt-i deşt ü gâh seyr-i kühsâr itdüñ Muħassal şayd için hâtırları geşt ü güzâr itdüñ Yine âyîn-ı lutfi pâdişâhum âşikâr itdüñ Şikâr ihsân idüp murğ-ı dili şayd ü şikâr itdüñ	Muhammed gibi yoğdur pâdişâhum bir du'â-h' anuñ Diler Hâk'dan hemîşe imtidâd-ı 'ömr ü devrânüñ Umaram Hâk kabûl ide du'âsın dāyimā anuñ N'ola göñli olursa beste-i fitrāk-ı ihsânüñ Yine âyîn-ı lutfi pâdişâhum âşikâr itdüñ Şikâr ihsân idüp murğ-ı dili şayd ü şikâr itdüñ	Müseddes/Mütekeri7	Şikariye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'in Tokat'ta avlanması.
55a	'Azîz	Şad hezârân ħamd ü minnet kim şehin-şâh-ı ciħân Yâd idüp dâ'îlerin lutf ile şadân eyledi	Gice gündüz cân ü dilden şayd kılar eyle du'â Dâ'iyân içre 'Azîzi çün şenâ-ħ'ân eyledi	Kıt'a-i kebire /9	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / _ . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
55b	Mehemmed	Mübârek ola serây-ı kadîme iħbâliñ Ziyâde ola sa'âdetle 'izz ü iclâlüñ	Du'ânı etmede yoğdur Muhammed 'e mânend Odur şafâ ile dâ'î-i ħâlîşü'l-bâliñ	Kaside/9	Kudumiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _	I. Ahmed'in Eski saraya gelişi.
56a	'Azîz	Sipih-r-i devlet ü iħbâl ü bahtuñ mäh-ı tâbânı Menâzil kat' idüp 'izz ü şerefle itdi seyrânı	Ebâ-en-cedd o şeh çünkim muħibb-i çâr-yâr oldı Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osman 'Alî olsun nigâhbânı	Kaside/22	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
56b	Zihni	Şehâ kâmil umûruñ kâr-ı milküñ ber-karâr olsun	İlâhî şâbit oldukça zemîn ü âsumân seyyâr	Kaside/21	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.

		Esās-ı 'ömr ü iqbāl-i bülendüñ pâydar olsun	Mesirüñ evc-i 'izzet taht-ı bahtuñ ber-çarar olsun				
57b	(Sâfi)	Olup ilhâm-ı Hâk sultân-ı dehre bir seher peydâ Diñildi ey meh-i burc-ı sa'âdet kıl sefer peydâ	Erenler hakkı için matlabı bir iltifâtındur Degildir ol ki ide hazretünde sim ü zer peyda	Kaside/33	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
58b	Mehemmed	Bi-hamdi'llâh gelüp 'izzetle ol şehler ser-efrâzı Serây-ı devletiñ oldı serir-ârâ-yı mümtâzı İdüp âvâze-i şeh-nâzı ile vâsıflar âğâzı Cevâhir şaçdı mâdipler açup gencine-i râzı Serây-ı pür-sürûra geldi sultân Ahmed-i gâzî Hudâ mahfûz ide bu âşiyân içre o şeh-bâzı	Şafâ bulur cihân ol dâver-i devrân şafâ etse Şafâ-yı kalbini 'âlem n'ola Hâk'dan recâ etse Muhammed dergeh-i Mevlâ'ya dâ'im ilticâ etse Dil ü cândan o şahin-şâha lâyıkdur du'â etse Serây-ı pür-sürûra geldi sultân Ahmed-i gâzî Hudâ mahfûz ide bu âşiyân içre o şeh-bâzı	Müseddes/mütekerrir /5	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
59b	Nâdirî	Çıkup sultân-ı 'âlem zâhirâ kaşd-ı şikâr itdi Hâkîkatde 'adüyü şevketinden hâksâr itdi	Serir-i pâdişâhîde Süleymân-ı zamân eyle Ki bād-ı 'adl ile gird-i fesâdı târ-ü-mâr itdi	Kaside/41	Şikariye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'in avlanması.
61a	Nâdirî	Maqdemünle ey şeh-i düşmen-şiken Edrene oldı behişte ta'ne-zen	Dâ'imâ iqbâl ü 'izzet ber-devâm Saltanat pâyende tâ yevmi'l-kıyâm	Kaside/16	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / _ . _ _	I. Ahmed'e övgü.
61b	Mehemmed	Vezân olup nesim-i lutf-ı Mevlâ feyz-bâr olsun Gelüp nür-ı rûz-ı sultânî yine hurrem-bahâr olsun Yeşil mahmil döşensün bağ u râğa sebze-zâr olsun Cemâliñ revnağ-ı gülzârı her dâr ü diyâr olsun Vücûduñ şahsârı dâyimâ pür-bezl ü bâr olsun Dıraht-ı taht ü bahtuñ her zamânda mivedâr olsun	Du'â-yı devletiñ eyler Muhammed şidk ile her dem Diler kim ola gülzâr-ı ümidüñ dâyimâ hurrem Çü sensin zıll-i Rahmân olma hergiz üstümüzden kem Cihân çün hoş geçer sâyeñde ey şahin-şâh 'âlem Vücûduñ şahsârı dâyimâ pür-bezl ü bâr olsun Dıraht-ı taht ü bahtuñ her zamânda meyvedâr olsun	Müseddes/Mütekerrir/5	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	I. Ahmed'e övgü.

62a	Mehemmed	Ey penâh-ı halk-ı 'âlem säye-i Rabb-ı mecîd Mâh-ı ikbâlîñ hemîşe ola devletinle cedîd Kutlu olup Edrene tahtı ola bahtıñ sa 'îd Her günün firûz ola şâhım mişâli rûz 'îd 'İyd olup dâmânîña yüz sürdi ahrâr ü 'abîd Ol sa'âdetden hemânâ bu du'âcidur ba 'îd	Bu Muhammed dâverâ sensiz nice ârâm ide Görmeyen qaşın hilâlin şanma kim bayrâm ide Hazret-i Haq tevsen-i maqşûdi saña râm ide Sâye-i bahtuñla bu tahtı yine ikrâm ide 'İyd olup dâmânîña yüz sürdi ahrâr ü 'abîd Ol sa'âdetden hemânâ bu du'âcidur ba 'îd	Müseddes/Mütekerrir/7	Iydiye	·-·-·- / -·-·-·- / ·-·-·- / -·-·-·-	Bayram tebriği.
63a	Mehemmed	Sâye-i şeh-bâz-ı ikbâlîñ ki istavroza şal Gâh ol şeh-bâzı kaldur nâz ile Begkoz'a şal	Luftunı umup Mehe mmed ol hümâ-yı himmetiñ Bâz-ı ümmîdiñ bülend et tâli'-i firûze şal	Kaside /7	Medhiye	·-·-·- / -·-·-·- / ·-·-·- / -·-·-·-	I. Ahmed'e övgü.
63a	Mehemmed	Şehen-şâh-ı cihân olup mu'ammer Vire naht-ı vücûdi dâyimâ ber	Du'âsin eyleyüp şâm ü şeherde Mehe mmed eyledi bu virdi ezber	Kaside /7	Medhiye	·-·-·- / -·-·-·- / /·-·-·- /	I. Ahmed'e övgü.
63b	Mehemmed	Medâr-ı emn-i 'âlem dâver-i devr-i zamân olsun Serây-ı pür-sürürü dâyimâ dâr-ı emân olsun	Du'â-yı devletin eyler Mehe mmed cân ile dilden Kabül-i bârgâh-ı Layezâl-i müste'an olsun	Kaside /5	Medhiye	·-·-·- / -·-·-·- / /·-·-·- /·-·-·- /	I. Ahmed'e övgü.
63b	Es'ad	Dâver-i devrân idüp şeh-bâz-ı himmetle şikâr Murğ-ı diller şayd idüp itsün şafâsın âşikâr	Kâf-ı kudret tahtı üzre bahtıñın simurğını Es'ad â pür-rüz kılsun hazret-i Perverdgâr	Kaside/11	Şikariye	·-·-·- / -·-·-·- / ·-·-·- / -·-·-·-	I. Ahmed'in avlanması.
64a	Mehemmed	Şikâr ihsân idüp fitrâk-i luftuñdan sa'âdetle Gönüller şayd idersin şâh-bâz-ı hüsni 'âdetle	Kederlerden olup sâlim şafâlar üzre ol kâyım Du'âñı eylesün dâ'im Mehe mmed istikâmetle	Kaside /7	Şikariye	·-·-·- / -·-·-·- / /·-·-·- /·-·-·- /	I. Ahmed'in avlanması.
64b	'Azîz	Hamdüli'llâh yine ol pâdişeh-i devr-i zamân Yâd idüp bendesini eyledi luft u ihsân	Ceng idüp aldı yine bir eyü kalyon-ı kapuda Çekmeye zerrece gam ola demâ-dem handân	Kaside/10	Medhiye	·-·-·- / -·-·-·- / /·-·-·- /·-·-·- /	I. Ahmed'e övgü.
64b	'Azîz	Pâdşâh-ı serîr-i cüd u şehâ Âftâb-ı siphir-i luft u 'atâ	Devlet ü şevketi füzün olsun Cân ile ey ' Azîz eyle du'â	Kaside /8	Medhiye	·-·-·- / -·-·-·- /·-·-·- / ·-·-·- /	I. Ahmed'e övgü.

65a	Mehemmed	Şehā devriñde oldı bir alāy-ı pādīşāhāne Açıldı 'izz ü devletle livā-yı pādīşāhāne	Çerāg-ı rüşeniñdur çün Meħemmed ey şeh-i 'ālem İder şām ü şehir saña du 'ā-yı pādīşāhāne	Kaside /8	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
65b	'Azîz	Şeh-i şāhān-ı cihān hāzret-i sultān Aħmed Hüsrev-i Cem- 'azamet sāye-i luţf-ı yezdān	Ey 'Azîz eyle recā bārgēh-i Mevlādan Şād ü hāndān ola dāyim o şeh-i 'ālī-şān	Kaside /8	Medhiye	· · _ _ / · · _ _ / · _ _ / · _ _	I. Ahmed'e övgü.
65b	Nâdirî	Zihî sultān-ı 'ālī-şān Cem-şadri kader-fermān Hoşā dārā-yı muħkem-rāy kişver-gîr-i mülk-ārā	Şi 'arî fark-ı şevket sâz-kârî devlet ü rif'at Karîni feth ü nuşret hem-nişîni 'izz ü isti'lā	Kaside/20	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
66b	Mehemmed	Bi-hamdi'llāh yine gördük cemāliñ 'izz ü devletle Temāşā eylediñ didār-ı pākiñ ferr ü şevketle	Serîr-i salţanatda ey şeh-i 'ālem hemān şāg ol Meħemmed bu du 'ā-yı eylesün Hakk'a zārā'atle	Kaside /7	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
66b		Hayra maqdem mercā ey şāh-ı 'ālī-şānımız Şāhımız sultānumuz hem gāzî Aħmed hānumuz	Şark u ğarbi feth idüp olsun muzaffer dāyimā Daver-i devr-i zamān sultān Aħmed hānumuz	Kaside /8	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	I. Ahmed'e övgü.Şairi belli deĝil.
66b		İrişüp 'āleme beşāretler Geldi eyyām-ı zevk gitdi ğumūm	Didi hātîf hitāb idüp târihî Şāh-ı devrān mübārek ola kudūm	Kaside/6	Kudumiye	· · _ _ / · · _ _ / · -	I. Ahmed'in 1613 tarihinde geilişi. Şairi belli deĝil.
67a	Mehemmed	Şayd idüp pādīşāhım ola Hārāmî Deresi'n Yemeye kimse zamānında hārāmî beresin	Bu Muħammed saña bülbül gibi itdükçe du 'ā Tāze ğül gibi ğülp 'izzet ü devlet göresin	Kaside/7	Medhiye	· · _ _ / · · _ _ / · _ _ / · _ _	I. Ahmed'e övgü.
67b	Es'ad	İlāhî dāver-i devrān irişüp niçe edvāra Şeref virsün cemāli niçe 'ıyd-ı behcet-āsāra	O şāhuñ şekkeri luţfiyla şîrin-kām olur çünkim N'ola tūţî-i ğüyā gibi Es'ad gelse ğüftāra	Kaside /7	Iydiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _	Bayram tebriĝi.
67b	Es'ad	Başşişile bendesin yād itmiş ol kân-ı şehā Zāhir ü bātında itsün haqq aña niçe 'atā	Yüz sürüp dergāha Es'ad şıdk ile hācet diler 'Ömrini yüzıyıldan efvün it onun yā Rabbenā	Kaside /8	Medhiye	· · _ _ / · · _ _ / · _ _ / · _ _	I. Ahmed'e övgü.

68a	Es'ad	Cemî'-i enbiyâya evvel âhir pîşüvâ sensin Zihî kâdr u şeref hem mübtedâ hem müntehâ sensin	Dirâz et 'ömrini maşsüdi her neyse revâ eyle Murâdâtı müyesser eyleyen yâ rabbenâ sensin	Kaside/23	Medhiye	·---/·--- /.---/.---	I. Ahmed'e övgü.
69a	Alî	Şeb-i hicr âhir oldı geldi şubh-ı vaşl-ı nürânî Tulû' itdi sa'âdet burcunuñ hurşid-i rahşanı	Sa'âdet yâver ü nuşret behr-i tâc-ı kerem ber-ser Refîkuñ rahmet-i Hağ rehberiñ tevfik-i sübhânî	Kaside/18	Medhiye	·---/·--- /.---/.---	I. Ahmed'e övgü.
69b	Huşû'î	Hudâ mesrûr ide her-dem şehin-şâh-ı cihân dârî Ki oldur 'âlem-i ma'nide şimdi 'âlemiñ vâri Hudâ dür itmesün nizâr-ı luţfin 'ark-ı pâkinden Dem-â-dem merdüm-i çeşminiñ olsun Hağ nigehdârî 'Âceb mi gümmilin olursa hâzır sür-ı pâkindan Sezâdur tehniyet kılsa ebi Eyyüb-i enşârî Hudâ-yı zü'l-minen dür eylesün cism-i laţifinden Belâ-yı devr-i devvârî kazâ-yı çerh-i mekkârî Mübârek eylesün sür-ı sürür- encâmını Bârî Cihâna fer vire hân Ahmediñ bu feyz ü âşârî	Yüzin döndürmeyüp dil hergiz ol dergâh-ı â'lâdan Recâ-yı luţf ider ol pâdişâh-ı 'âlem-ârâdan Hudâ havf u haţardan hıfz idüp ol şâh-ı devrânî Hemîşe itmeye devrânî bu güne temâşâdan Dem-â-dem sür-ı mesrûriyle o katı güzâr idüp Ki pür-nür ide Hağ zâtın tesellâden tecellâdan Huşû'î -i hağiriñ cân ile evkât-ı hams içre Budur her-dem murâdı hağret-i Bârî te'âlâdan Mübârek eylesün sür-ı sürür- encâmını Bârî Cihâna fer vire hân Ahmediñ bu feyz ü âşârî	Terkîb-i bend/ 5	Medhiye	·---/·--- /.---/.---	I. Ahmed'e övgü.
70b	'İydî	Luţf ü ihsânîla çün-kim toyladıñ halkı şehâ Dest-giriñ dilerem ola resûli Kibriyâ	' İydî -i bendeñ du'âsı budurur her rûz u şeb Kim seni kılsun mu'ammer 'ömr-i Nüh ile Hudâ	Kaside/19	Medhiye	·---/·--- /.---/.---	I. Ahmed'e övgü.
71a	Şühudî	Gelicek kalb-ı şâha feyz-i Rağmân Olur ol şâkir-i eltâf-ı sübhân Olicak bende-i dergâh-ı Yezdân Olur ol 'âlem-i ma'nide sultân	Şühüd -ı hağda kalbi olsa hâzır Cemî' eşyâda olsa aña nâzır Nitekim oldı ol sultân-ı zâhir Olur ol 'âlem-i ma'nide sultân	Murabba/Mütekerrir 9	Medhiye	·---/·--- /.---	I. Ahmed'e övgü.

72a		Şeh-i 'âlem cüvân-baht-ı muzaffer Cihân-bağış âfîtab-ı heft-kışver	Zamân var olduğınca olsun ol şâh Ne kim gönli dilerse virsün Allâh	Kaside/24	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	I. Ahmed'e övgü.
72b	Hüseyn	Besmeledür suver-ârâ-yı ser-i Kur'ânî Oldı miftâh-ı senâ Fâtihâ'nuñ 'unvânı	Başara haqqı kim ol yerleri götmüşdür Kuvvetüñ artura Haq var ide sen sultanı	Kaside/52	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ / · _ _	Kur'an sureleri hakkında kaside.
74b	'Akli	Maqdemînden şahn-ı gülşende şabâ çün urdı dem Gülşen oldı bülbül-i destân-sera kıldı niğam Bu şafâdan şahn-ı gülzâra irişdi dem-çadem Haydariler gibi çekdi serv Abbâsî- 'alem Hayr-maqdem merhabâ hoş geldün ey şâh-ı kerem Ey gül-i gülzâr-ı devlet gülbin-ı bâğ-ı İrem	Yâ İlâhi gülşen-i 'ömrin hemişe tâze kıl Rişte-i devletle 'ömr-i defterin şîrâze kıl Ehl-i islâmbul'a şâhuñ çapusun dervâze kıl Hil'at-i ikbâli kıddine tamâm endâze kıl Küs-i kâdrin göklere irgür bülend-âvâze kıl Gülşen-i dilde beyti 'Akli her dem tâze kıl Hayr-maqdem merhabâ hoş geldün ey şâh-ı kerem Dest-gürüñ Ahmed olsun yarıcın Allâh hem	Müsemmen/Mütekerrir7	Medhiye	· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _	I. Ahmed'e övgü.
75b	Bülbülü	Şükr idelüm Hudâ'ya eyâ säye-i Mecîd Kim i tdi şehr-i şavm ile ikbâlimüz mezîd Mañlûk içinde şavmla kıldı bize ferîd Ehl-i şalât ü şavma idüp va 'de-i va 'îd Luţfin beşâret eyledi ol hâliku'l- 'abîd Bu mâh-i şavm hürmetine eylerem ümîd Âlâm-ı dehri tañrı tapuñdan idüp ba 'îd	Bu 'abd-i 'aşî Bülbülü dâ'im idüp du 'â Eyler Hudâdan 'ömrüñ uzunluğını recâ Kılsa recâsını n'ola Haq hazreti revâ Bir istediği dañı budur dem-be- dem şehâ Kim üstümüzden itmeye Haq gölgeñi cüdâ Dâr-ı cihânda haşılı ey säye-i Hudâ Âlâm-ı dehri tañrı tapuñdan idüp ba 'îd	Müsemmen/Mütekerrir7	Medhiye	· _ _ / · _ _ / · _ _ / · _ _	I. Ahmed'e övgü.

		'İydüñ sa'îd eyleye her rûzuñ ide 'îd	'İydüñ sa'îd eyleye her rûzuñ ide 'îd				
76b	Mehemmed	Müşerref eyledi çün Dâver-i devrân Beşiktaş'ı Revâdur secde-i şükr itse Hakk'a tağ ile taşı	Umarım kim qarîn-i bârgâh-ı müste'ân ola Du'â-yı devleti ihlâş ile dilden olur nâşî	Kaside/9	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
77a	Şeyhî	Bi-hamdi'lllâh sa'âdetle irişdi mâh-ı tâbânı Ziyâ-bağş oldu âfâka bugün ol şems-i nûrânî	Şümârınca a' dâdınca hurûfinca hisâbınca Murâdınca merâmınca ide Hakk saña ihsânı	Kaside/29	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
78a	Mehemmed	Hemvâre o şeh Dâver-i devr-i zemen olsun Hülk-i haseni nefha-i Şâm u Yemen olsun Hâk-i kademi misk-i hıtâ vü Hoten olsun Şem'-i ruhî zînet-dîh-i her encümen olsun Sultân-ı zamân kande ise sağ esen olsun Güلزâr-ı ümîdi açılıp kalbi şen olsun	Dergâh-ı Hudâvende el açduqça Muhammed İster o şehin-şâh için iqbâl-i mü'ebbed Diler kim ola naşr-ı İlâhiyle mü'eyyed Memdûd ide eyyâmın idüp 'ömr-i ser-med Sultân-ı zamân kande ise sağ esen olsun Güلزâr-ı ümîdi açılıp kalbi şen olsun	Müseddes/Mütেকerrir/7	Medhiye	_ _ _ . / . _ _ _ . / . _ _ _ . / . _ _ _	I. Ahmed'e övgü.
79a	Dâ'î	İrdi hâtifden Edirne halkına bir hoş-peyâm Müjde olsun didi geldi bir Süleymân-ihtişâm	Kâmkârâ vire 'ömr-i Nüh'ı Bârî hazrete Her murâduñ Hakk müyesser hem kabul ide du'âm	Kaside/32	Medhiye	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	I. Ahmed'e övgü.
80a	Ahmed	Taht-ı firûz üzre mâh-ı nev şalup dünyâya fer Leşker-i seyyâreden cem' eylemiş bir nice er	Kim odur manzûr-ı Hakk şahin-şeh-i şahib-hüner Devlet ü iqbâl ü bahtuñ yâr ola şâm u şehir	Kaside/11	Medhiye	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	I. Ahmed'e övgü.
80b	Âzerî	Kişver-i şâh-ı güzîn-baht hazret-i sultân Ahmed Ki virilmişdür 'adâlet ezeli anlara tâ ced-ber-ced	Âzerî bu resme yazmış ki anı kilik-i kudret Âb ile eyledi şad Edirne milkini sultân Ahmed	Kaside	Medhiye	. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _	I. Ahmed'in 1612 yılında Edirne'ye çeşme yaptırması.
81a	'Aklî	Geldi nev-rûz-ı şafâ-bağş i'tidâl üzre hevâ	Andelib-i tab'ı ağşân-ı mürüvvetde müdâm	Kaside/39	Nevrûziye	_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _	Nevruz vesilesi ile padişaha övgü.

		Turma āgāz cyle Nev-rūzı Şabā'dan muṭribā	Ola gūyā hem daḥi luṭfi gül-i būyā ola				
82a	Kemāl	Merḥabā maḳdem-i sultān-ı hümāyün-ḳadem Ḥabbezā vaḳt-ı ḳudüm-i şeh-i iḳlīm-i himem	'Äleme Tunca Meric gibi aḳar iḥsānuñ Bu Kemālī ḳuluña luṭfuñu Arda bu dem	Kaside /14	Medhiye	••_/_/••_/_/ •_/_/••_/_	I. Ahmed'e övgü.
82b	Äzerī	Şāh-ı ḳişverdür o kim ḥazret āl- ı 'Oşmān Ḥalḳ-ı 'ālem ser-fürü itdi rikāb- ı esbine	Äzerī bu resme yazdum ol şehūñ tārīḥini Fırdevs-i ā'lā oldı sultān Aḥmed ile Edrene	Kıt'a/3	Kudumiye	-•_/_/_/-•_/_/_/ -•_/_/_/_/-•_/_/_	I. Ahmed'in 1612 yılında Edirne'ye gelişi.

Ek 2. Mensur Bölümler Tablosu

Yp. Nu.	Müellif	Eser Adı (varsa)	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
4a	Genc Mehmed Paşa-zâde İbrahim	MECMÛA-İ SULTAN AHMED	pâdşâh-ı âlem-penâh hazretlerinin şecâ'at ü mehâbetleri ve 'âdalet ü diyânetleri ve gâh güşâde-ı tab' için seyr ü şikâr ve gâh temâşâ-yı 'âşâr-ı Perverdgâr her varağ-ı defterîst mârifet-i Kirdgâr hükmince büstân-ı lâlezâr ve gâh tağyîr-i âb u hevâ	muhteremlerinde muqarreb-i şehriyârî olan 'Ömer Ağa kullarınıñ eli ile cem 'itdirüp mahzen-i ma'ârif ve mecma'-ı leâyif ve na't-ı vaşf-ı hümâyûnları tahîrinde pür-nakş-ı şahâyîf olmak fermân-ı âlî-şânları üzere dibâce tahîr olmuştur	Dibace	Mecmûanın dibâcesi pâdişâhın fermanıyla Ömer Ağa tarafından bir araya getirilmiştir.
64a			ol server-i kâ'inât ve mefhar-i mevcûdat şalla'llâhu 'aleyhi vesellem ilâ yevmi'l-'arâşâh hazretlerinin hicret-i sa'âdet-i siyâdetlerinin biñ on toğuz senesinde diyâr-ı garb u şarka niyyet nehb ü gâret ve harka serdâr-ı 'âlî-mikdâr olan düster-ı mükerrem müşîr-i efham vezîr a'zam gâzi Murâd Pâşâ eskena'llâhu tebâreke ve te'âlâ haysü fi'l-cenneti mâ-yeşâ	Bedre'd-dîn ibni eş-şeyh Şemse'd-dîn eş-şeyhu fi'z-zâviye-i kutbü'l-âfâk nûr-ı çeşm-i nezr-i çerâk el-merhûm u mağfûrlehu eş-şeyhu İbrâhîm Şehr-i yâr-ı Kâzerûnî el-mülakqab eş-şeyh Ebî İshâk rahmetu'llâhi 'aleyhi melikü'l-Hallâk ilâ yevmi'l-liqâ-i vel-mîşâk fî mahrûsa-i Edrene şânehâ'-allâh te'âlâ 'ani'l-fiteni ve'l-beliyyede dâ'ileri ol demde varidât-ı ilâhiyyeden bu du'â-nâme tesvîd olunmuş idi hâlâ beyâz olup rikâb-ı hümâyûna irsâl olundı inşa-allâh te'âlâ işâl olma.	Duanâme	İkinci <i>Nesir</i> bir duânâmedir. Öncelikle Vezir Kuyucu Murad Paşa'nın vefat ettiği ve Nasuh Paşa'nın onun yerine vezir olduğu belirtilmiştir. Daha sonra padişahın İran'a yönelik politikası fermanından bir alıntı yapılarak dile getirilmiştir. Duânâmenin sonunda Şeyh Hüsameddîn Burusevî'nin (ö.1632) de adı geçmektedir. Buna göre 17. yüzyıl mutasavvıflarından olan Burusevî, Edirne'de padişahın duacısı olmuştur

Ek 3. Sözlük

A	
‘aḳd	Ar.i. Bağlama, düğümleme; bağlanma, düğümleme.
‘amīm	Ar.sıf. Umûma âit, umûmî, yaygın.
‘ārī	Ar.sıf. (Bir şeyden) Kurtulmuş, soyunmuş olan, (o şeyi) üzerinden atmış bulunan, (-den) berî.
‘atṣān	Ar.sıf. Susamış, susuz.
‘avn	Ar.i. Yardım etmek, yardım.
a‘māl	Ar.i. Ameller, işler, insanın amellerinin yazıldığı defter.
a‘tāf	Ar.i. Şefkatler, esirgeyişler, iyilik ve yardımlar.
a‘yān	Ar.i. Bir şehrin ileri gelenleri, eşraf.
‘adn	Ar.i. Cennet.
āfāk	Ar.i. Göğün yerle birleşmiş gibi görüldüğü kısımlar, ufuklar.
āgūş	F.i. Kucak.
ahbāb	Ar.i. Dost, bildik, tanıdık; sevilen kimseler, dostlar.
aḥter	F. i. Yıldız.
aḥvāl	Ar.i. Haller.
āmed	F.i. Gelme, geliş.
āşaf	Ar.i. Vezir.
āsān	F.sıf.zrf. Kolay.
āsūde	F.sıf. Sıkıntı ve üzüntülerden uzak, dağdağasız, gâilesiz, rahat, huzurlu.
‘ayān	Ar.sıf. Açık, âşikâr, gözle görülür, belli.
āsār	Ar.i. Bir kimsenin veya bir topluluğun çalışması sonucunda ortaya çıkmış olan şeyler, eserler.
B	
bā‘is	Ar.i. Sebep olan şey, sebep
bāc	F.i. Vergi.

baḥş	F.i. Verme, bağış, ihsan, hîbe.
bār	F.i. Yük, ağırlık veren şey, sıklet.
bār-gāh	F.sıf. Girmek için izin alınması gereken yer, izinle girilebilecek makam, huzur.
bāzū	F.i. Kolun omuzla dirsek arasındaki kısmı, pazı.
bebr	F.i.Hindistan ve Afrika’da yaşayan, kaplana benzer, üstü benekli, derisi pek makbul tutulan, çok yırtıcı hayvan.
bed’	F.sıf. Kötü, fenâ, çirkin.
bedīd-bedīdār	F.sıf. Meydanda ve görünür durumda olan, açık, belli, âşikâr.
behişt	F.i.Cennet, uçmak.
beḳā	Ar.i. Ölmezlik, ölümsüzlük, ebediyet, ebedilik, bakilik,
ber-pā	F.sıf. Ayakta, yıkılmamış.
Besīm	Ar.sıf. Güler yüzlü, güleç.
Best	F.sıf. Bağlama, kapama, düğümleme.
beydaḳ	F.i. Satrançta piyâde denilen taş, paytak, piyon.
Beyza	Ar.i. Yumurta.
bezl	Ar.i. Esirgemedi bol bol verme, sarfetme, harcama.
bī-çāregān	F.b.sıf. Bîçâreler, zavallılar.
bīd-veş	Ar.i. Söğüt gibi.
bisāt	Ar.i. Halı, kilim, keçe, minder gibi yere yayılan şey, yaygı.
bister-pister	F.i. Yatak, döşek.
buḳ’a	Ar.i. Yer, ülke, toprak, memleket.
Büldān	Ar.i. Beldeler, şehirler
Bünyād	F.i. Esas, temel.
Bürhān	Ar.i. Kanıt, delil, ispat, tanık.

C	
cā-be-cā	F.zf. Yer yer.
cāh	Ar.i.Yüksek mevki, makam, rütbe.
cālis	Ar.i.sıf. Oturan (kimse).
cāme	F. i. Elbise, çamaşır, giyecek şey.
cānib	Ar.i. Yan, taraf, yön, cihet.
cebr	Ar.i. Zorlama, zor kullanma, zor.
celb	Ar.i. Kendine doğru çekme, getirtme, getirtilme, çağirtma, dâvet.
ceste	F.sıf. Fırlamış, sıçramış.
ceyb	Ar.i. Yaka, cep.
cibāl	Ar.i. Dağlar, cebeller.
cidar	Ar.i. Bir şeyin yan tarafını meydana getiren veya etrâfını çevreleyen iç taraftaki yüzü, çeper, duvar
cur‘a	Ar.i. Yudum, bir yudum.
curm	Ar.i. Suç, kabahat.
cüda	Ar.sıf. Ayrı düşmüş, uzak kalmış, ayrı, uzak.
Ç	
çāker	F.i. Kul, köle, bende.
çengāl	F.i. Çengel.
çerāg	F.i. Otlama, otlak.
Çetr	F.i. Çadır, gölgelik.
D	
Dād	F.i. Adâlet, doğruluk.
dād-ār	F.i. Âdil-i, mutlak olan Allah, adâletli hükümdar.
dehre, dāhre	F. i. Tahra kelimesinin eski metinlerde rastlanan asıl şekli. Eğri budama bıçağı.

dem-ā-dem	F. zf. Her vakit, dâima, her an
deng	F. i. Şaşkın, sersem.
derç	Ar.i. Toplama, bir araya getirme.
dervāze	F.i. Kale ve şehirlerin, külliyelerin büyük giriş kapısı.
devāt	Ar i. Kalem koymak için uzun madenî sapı ve ucunda bir de hokkası bulunan âlet.
deyyān	Ar.i. Kulun fiiline göre hakettiği cezâ veya mükâfâtı hakkıyla veren” anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dır.
dil-şād	F.sıf.i. Gönlü sevinçle dolu, sevinçli.
dirîğ	F.i. Esirgeme, ey, vah, ah, aman, yazık, men'etme, önleme.
dūd-mān	F.i. Ocak, sülâle, soysop.
duḥūl	Ar.i. Girme, giriş, dâhil olma.
dürc	Ar.i. Hokka, kutu, mücevher kutusu.
dürer	Ar.i. İnciler, inci tâneleri.
dūzah	F.i. Cehennem.
E	
e´azz	Ar.sıf. En azîz, pek muhterem, çok sayın.
ebr	F.i. Bulut.
ebşār	Ar.i. Gözler.
ednā	Ar.sıf. Çok (daha, en, pek) aşağı, âdî.
ef`ā	Ar.i. Engerek yılanı.
efḏāl	Ar.i. Fazîletli, çok üstün, ihsanlar, lutuflar.
efkende	F. sıf. Yıkık duruma gelmiş, yıkılmış.
Efrāsiyâb	F.i. Büyük İskender'den evvel yaşamış ve Keyhusrev tarafından öldürülmüş olan Mâverâünnehir Kralı tûranlı bir yiğit.
efser	Fr.i. Taç, ikkil.
efvāc	Ar.i. Bölükler, gruplar, cemâatler.
efvāh	A.i. Ağızlar.

ekābir	Ar.i. Büyük adamlar, ileri gelenler, yüksek mevkilerde bulunanlar.
el-ān	Ar.z. Şimdi, şu anda, hâlâ, şu anda bile.
elṭāf	Ar.i. Lutuflar.
em	E.Tr.i. İlâç, devâ, çâre, derman.
emn	Ar.i. Emniyet, korkusuzluk, güven, huzur.
emval	Ar.i. Mallar, mülkler, satın alınan şeyler.
emsāl	Ar.i. Eş, eşler, benzer, benzer olanlar.
encümen	F.i. Meclis, cemiyet, komite, topluluk.
endüh	F.i. Gam, keder, tasa.
envā'	Ar.i. Neviler, çeşitler, türler.
envār	Ar.i. Nurlar, ışıklar.
erkān	Ar.i. Bir şeyde temel durumunda olan taraflar, çok kuvvetli ve güçlü olan yönler, esaslar, direkler.
eshār	Ar.i. Sabahlar.
eshiyā'	Ar.i. Cömertler, eli açık olanlar.
etvār	Ar.i. Tavırlar, davranışlar, haller, tarzlar.
evā'il	Ar.i. İlk zamanlar, başlangıç dönemleri.
evc	Ar.i. Bir şeyin en yüksek noktası, doruk.
evḳāt	Ar.i. Vakitler, zamanlar.
evla	Ar. sıf. Daha uygun, daha iyi, daha lâıyk, yeğ, müreccah.
evrād	Ar.i. Okunması âdet edinilmiş olan belli âyet, sûre ve duâlar.
evreng	F.i. Taht.
eyyām	Ar.i. Günler.
ez'āf	Ar.i. Katlar, bir şeyi iki kat yapan fazlalıklar.
ez-dil	F.sıf. Gönülден.
ezhār	Ar.i. Çiçekler
ezyāl	Ar.i. Etekler, zeyiller, ilaveler, ekler.
F	

fā'ik	F.sıf. Daha üstün, tercih edilecek üstünlükte, müreccah.
fācir	Ar.i.sıf. Kötü işler yapan, zina ve işrete düşkün olan.
fāhır	Ar.sıf. Övünen, iftihar eden, müftehir.
faḥr	Ar.i. Öğünme, böbürlenme, büyüklenme, onur, kıvanç.
fāka	Ar.i. İhtiyaç, zarûret, yoksulluk.
fāsık	Ar.i.sıf. Şeriat hükümlerine uymayan günahkar kimse.
ferḥunde	F.sıf. Uğurlu, kutlu, mesut, mübârek.
ferrāş	Ar.i. Süprüntülerin atılmasına yarayan tahta, teneke veya plastikten yapılmış ufak bir kürek biçimindeki saplı kap.
fer-ruḥ	F.sıf. Uğurlu, mübârek, mesut, şad, sevinçli.
ferruh-fâl	F.b.sıf. Tâlihli, bahtı açık, uğurlu.
ferş	Ar.i. Yayma, serme, döşeme.
ferz	F.i. Satranç oyununda şâhın vezîri durumunda olan ve her tarafa doğru hareket edebilen taş, vezir.
fezâ'	Ar.i. Görülen ve görülmeyen bütün gök cisimlerini içine alan uçsuz bucaksız boşluk, uzay.
firāvân	F.sıf. Çok, aşırı, bol.
firâz	F.sıf. Yokuş, yükseklik, çıkış.
firûz	F.sıf. Uğurlu, mesut, pîruz.
fitrāk	F.i. At eyerinin arka kısmındaki eşyâ bağlamaya yarayan kayış, terki bağı.
furs	Ar.i. Eski Fars halkından olan kimse.
fuşahâ	Ar.i. Fasih olanlar, güzel, açık ve düzgün söz söyleyenler.
fütüvvet	Ar.i. Delikanlılık, gençlik, cömertlik, el açıklığı.
G	
ğalṭân	F.sıf. Yuvarlanan, yuvarlanıcı.
ğâret	Ar.i. Düşman toprağına yağma için yapılan hücum, akın, çapul, yağma, çalıp alma, talan.
ğarrâ	Ar.sıf. Parlak, gösterişli, şâşaalı.
geda	F.i. Dilenci, yoksul, fakir.
gehî	F.zf. Ara sıra, bâzan, bâzı defa.

ğill ü ğiŝŝ	Ar.i. Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesadı.
ğilmân	Ar.i. Gulâmlar, gençler, köleler, cennette hizmet eden delikanlılar.
girân	F.sıf. Ağır.
giryân	F.sıf. Ağlayan, ağlayıcı.
ğulâm	Ar.i. Delikanlı, genç oğlan, köle, kul, esir, bende
ğulğul	F.i. Gürültü, şamata; bağırsıp çağırma.
gül-gün	F.sıf. Gül renkli, pembe.
gürüh	F.i. Topluluk, cemâat, bölük
güvâh	F.sıf. Şâhit, delil, tanık
güzâr	F.i. Geçme, geçiş.
gürz	F.i. Ateşli silâhların icâdından önce savaş âleti olarak kullanılan, demir, tunç, bakır veya pirinçten ağır topuz, bozdoğan, şeşper.
H	
hâb	F.i. Uyku.
hâcât	Ar.i. Hâcetler.
hacîl	Ar.i.sıf. Utancından kimsenin yüzüne bakamayacak duruma düşmüş olan, küçük düşüp utanmış, mahçup olmuş (kimse).
hadrâ	Ar.i. Yeşil, yenen yeşillik, sebze.
hâfiz	A.i. Koruyan, muhâfaza eden kimse, Kur'ân-ı Kerîm'i bütünüyle ezberlemiş olan ve ezberden okuyabilen kimse.
hâk-sâr	F. sıf. Toz toprak içinde kalmış.
halâ'ik	Ar.i. Esir edilmiş veya satın alınmış kız, kadın.
hâlet	Ar.i. Hal, nitelik, keyfiyet.
hallâk	Ar.i. Yaratma gücü sınırsız olan, devamlı olarak yaratan, Allah, Tanrı.
hamâ'il	Ar.i. Sağ omuzdan sol kalçaya kadar uzanıp ucuna kılıç takılan kayış.
hâmî	Ar.i.sıf. Himâye eden, koruyan, sâhip çıkan (kimse).
hâmün	F.i. Geniş ova, sahra.
hân mân	F.i. Ev bark, yuva, âile.

hārā	F.sıf. Çok sert.
hargūş	F.i. Tavşan.
hārr	Ar.i. Sıcak, harâret.
hāsın	Ar.s. İffetli, şerefli, namuslu.
hāsm	Ar.i. Kesme, kesip atma, sona erdirme, halletme
hāşem	Ar.i. Bir kimsenin yanında bulunan adamları.
hāşmet	Ar.i. İnsanda büyüklük duygusu uyandıran etkili görünüş, gösterişlilik, debdebe, heybet
hāşr	Ar. i. Toplama, bir araya getirme.
hātem	Ar.i. Mühür, yüzük, üzerinde mühür bulunan yüzük.
hātif	Ar.i. Gaybdan seslenir gibi haber veren melek.
hāvāric	Ar.i. Hâricî mezhebine uyanlar, Hâricîler.
havl	Ar.i. Etraf, çevre.
hayme	Ar.i. Çadır.
hem-rāh	F.i.sıf. Yol arkadaşı, yoldaş.
hezār	F.i. Bin.
hezārân	F.i. Binlerce.
hidīv	F.i. Vezir.
hiffet	Ar.i. Hafiflik.
hişz	Ar.i. Koruma, saklama, muhâfaza etme.
hil'at	Ar.i. Pâdişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükâfat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.
hired	F.i. Akıl.
hirmān	Ar.i. Nasipsizlik, mahrumiyet.
hirmen	F.i. Harman.
hisāb	Ar.i. Hesap.
hişn	Ar.i. Sağlam ve müstahkem, sarp, erişilmesi güç yer.
hişm	F.i. Öfke, kızgınlık, gazap.
hizber – hizebr	Ar.i. Aslan.

ḥod	F.z. Kendi, bizzat, -de, dahi.
ḥuccāc	Ar.i. Hacılar.
ḥuld	Ar.i.Sürekli olma, sonsuz olma, süreklilik, ebedîlik, bâkîlik.
ḥulv	Ar.i.sıf. Tatlı, hoş, güzel.
ḥūn	F.i. Kan.
hūn-āşām	F.b.s. Kan içen, kan içici.
ḥurşīd	F.i. Güneş.
ḥussād	Ar.i. Hasetçiler, kıskanç kimseler.
İ	
‘izām	Ar.i. Kemikler.
i‘cāz	Ar.i. Âciz bırakma, bir benzerini yapmada herkesi acz içinde bırakma.
i‘tā	Ar.i. Verme, verilme.
i‘zāz	Ar.i. Ağırılama, ikram etme, saygı gösterme.
ibkā	Ar.i. Sürekli ve dâimî kılma.
ibtidā	Ar.i. Bir işin, bir şeyin ilk defa ortaya çıkan kısmı veya başlama zamânı, başlangıç.
iclāl	Ar.i. Saygı gösterme, büyük sayma, ağırılama, ikram, tâzim.
ictihād	Ar.i. Gayret etmek, meşakkat çekmek”ten.
idḥāl	Ar.i. İçeri koyma, içeri sokma, dâhil etme.
iftihār	Ar.i. Bir şeyden dolayı haklı olarak övünme, övünç.
iftitāḥ	Ar.i. Açma, açılma. Başlama.
iḥāta	Ar.i. Bir şeyin etrâfını çevirme, çevreleme, kuşatma, sarma.
iḥkām	Ar.i. Kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, güçlendirme, tahkim etme.
iḥsān	Ar.i. Bağışlama, bağışta bulunma.
iḥtirām	Ar.i. Saygı, hürmet, tâzim.
iḥtişām	Ar.i. İnsanı etkisi altına alan gösterişli görünüş, debdebe, görkem.
iḥyā	Ar.i. Diriltme, canlandırma.

iklîl	Ar.i. Tac.
ilkā	Ar.i. Atma. Koyma, bırakma, yerleştirme.
imtizāc	Ar.i. İyi geçinme, uyuşma, anlaşma.
in‘ām	Ar.i. Lutf ve ihsanda bulunma, iyilik etme.
inābet	Ar.i. Günahlara tövbe edip Hak yoluna dönme, bir mürşide baş vurup, tarikata girme.
insicām	Ar.i. Bir bütünlük ve düzgünlük içinde devam etme, birbirine bağlı ve uygun olma, uygunluk, düzgünlük.
irsāl	Ar.i. Gönderme, yollama.
irtizā	Ar.i. Bir şey eksilme, bir şeyden ziyan görme.
isti‘lām	Ar.i. Kesin bilgi isteme.
istinād	Ar.i. Bir şeye dayanma.
istivā	Ar.i. Birbirine eşit ve denk olma, müsâvî olma, kaplama, örtme.
iş‘ār	Ar.i. Bildirme.
iştibāh	Ar.i. Şüphelenme, şüphelenme.
i‘timād	Ar.i. Güvenme, emniyet etme, güven, emniyet.
ittiḥād	Ar.i. Bir olma, birleşme.
iz‘ān	Ar.i. Anlayış, kavrayış, ferâset.
İsār	Ar.i. İkrâm etmek, ağırlama.
J	
Jeng	F.i. Pas, küf, zeng.
jiyān	F.sıf. Kükremiş, kızgın, öfkeli.
K	
kabā	E.Tr.i. Hafif olduğu halde kalın veya hacmi büyük olan
ḳabza	Ar.i. (Kılıç, tabanca, ok vb.nin) Tutulacak yeri.
ḳadd	Ar.i. Boy.
kām-yāb	F.b.s. Bulucu, bulan, talihli, İsteğine ulaşmış, bahtiyar.
ḳa‘r	Ar.i. Deniz, kuyu vb. şeylerin dibi, dip, derinlik.

kār-sāz	F.sıf. İş işliyen, becerikli.
qavī	Ar.sıf. Güçlü, kuvvetli, sağlam, güvenilir.
kebk	F.i. Keklik.
keh-keşān	F.i. Samanyolu.
kemā-kān	Ar.z. Eskisi gibi, evvelden olduğu gibi.
kemīne	F.sıf. Az, hakir, âciz, dūn, zavallı
kem-ter	F.sıf. Çok değersiz, çok aşağı, pek îtibarsız, en hakir.
kesb	Ar.i. Kazanma, çalışarak kazanma.
kevn	Ar.i. Olma, vukū bulma, ortaya çıkma, hudus etme
qıdve	Ar.i. Kendisine uyulacak, arkasından gidilecek kimse, bir sınıf veya topluluğun kendisine uyduğu, tâbi olduğu şahıs.
qırān	Ar.i. Yakınlaşma, bir araya gelme.
Kird-gār	F.i. Allah, Tanrı.
kisrā	Ar.i. Eski İran hükümdarları için kullanılan unvan sözü.
kişver	F.i. Memleket, ülke.
köhne	F.sıf. Eskimiş, yıpranmış, eski.
kudsiyān	Ar.i. Melekler.
kūh	F. i. Dağ.
kūh-sār	F.i.Dağlık yer, dağ tepesi.
kulle	Ar.i. Dağ tepesi, doruk
kunc	F.i. Köşe, bucak.
kurb	Ar.i. Yakınlık.
kūs	F.i. Kös, büyük davul.
kūşış	F.i. Çalışma, uğraşma, çabalama.
kūtāh	F.i. Kısa.
qıvā	Ar.i. Kuvvetler.
L	
lahza	Ar.i. Zamânın göz açıp kapayıncaya kadar geçen en kısa parçası, an.

leclâc	Ar.i. Satranç oyununun icatçısı.
lem-yezal	Ar.sıf. Yok olmaz, zeval bulmaz, bâkî, dâimî, lâyezal [Cenâbıhakk'ın sıfatlarındandır].
leng	F.sıf. Topal, aksak.
lerzân	F.sıf. Titreyen, titrek.
lerze	F.i. Titreme, titreyiş.
leşker	F.i. Asker.
leyâl – leyâli	Ar.i.Geceler.
lü'âb	Ar.i. Tükürük
M	
ma'bed	Ar.i. Bir dîne inananların ibâdet etmelerine mahsus yer, tapınak, ibâdethâne.
mâ 'delet	Ar.i. Adâletli ve insafılı olma, adâlet, hakkâniye.
ma'müre	Ar.i. Mâmur yer, şehir.
ma'ide	Ar.i. Üzerine yiyecek ve içecekler konmuş, hazırlanmış sofrâ.
maḥbûb	Ar.i. Sevilen kimse, sevgili.
mâhî	F.i. Balık.
maḥmil	Ar.i. Deve, fil gibi hayvanların sırtına kobnan veya insanların omuzlarında taşınan, karşılıklı oturulacak şekilde yapılmış bir çeşit kapalı sepet, tahtırrevan, mahve.
maḥşûd	Ar.i.sıf. Ekini biçilmiş, hasta edilmiş. (tarla, ekin).
maḥż	Ar.sıf. Saf, sırf, hâlis.
maḥzen	Ar.i. Yer altı deposu, depo, ambar.
maḥhûr	Ar.sıf. Yenilgiye, bozguna uğramış, yenilmiş, mağlûp olmuş, öahvolmuş, bitmiş,tükenmiş.
maḥrûn	Ar.sıf. Ulaşmış, kavuşmuş, erişmiş.
Mâl	Ar.i. Mülk, îrat, varlık, servet.
mânend	F.sıf. Benzer, eş, misil, nazir, menend.
ma'nî	Ar.i. Mânâ kelimesinin eski şiirlerde geçen şekli.
manşib, manşib	Ar.i. Makamlar, mevkiler, büyük memûriyetler.

mazhar	Ar.i. Bir şeyin görünür duruma geldiği, görüldüğü, açığa çıktığı, zâhir olduğu yer veya kimse, tecellî yeri.
me'âb	Ar.i. Geri dönülecek, dönüp gelinecek, rücû olunacak yer, merci.
me'nūs	Ar.sıf. Alışılmış olan, alışılan, alışkanlık hâline gelmiş olan.
me'vâ	Ar.i. Sığınacak yer, makam, yurt, mesken.
me'yūs	Ar.sıf. Ümidi kalmayan, ümitsizliğe düşmüş, ümitsiz, karamsar, üzgün.
mecrūh	Ar.i.sıf. Yaralanmış, yaralı (kimse).
medâ'ih	Ar.i. Övülmeye değer, takdîre şayan hareket ve davranışlar.
medâr	Ar.i. Dönme, dönüş.
mefhâr	Ar.i. Kendisiyle övüntülen, övünme sebebi, iftihar vesîlesi olan kimse veya hal.
meges	F.i. Sinek.
mehbiṭ	Ar.i. İnecek yer, iniş yeri.
mehdi	Ar.sıf.i. Allah tarafından doğru yola iletilen, hidâyete eriştirilen, doğru yolda bulunan kimse.
mehîb	Ar.sıf. Görünüşü çekinme, ürperme ve hayranlıkla birlikte saygı uyandıran, pek heybetli, mehâbetli.
meh-liḳâ	F.sıf.i. Yüzü ay gibi olan, ay yüzlü güzel kadın.
mehmâ-emken	Ar.z. Mümkün olduğu kadar.
mekîn	Ar.i. Sıf. Bir yere veya bir makâma oturan, yerleşen (kimse)
meknūn	Ar.sıf. Saklanıp korunan, saklı, gizli.
mekin	Ar.sıf.i. Bir yere veya bir makâma oturan, yerleşen (kimse).
memdūd	Ar.sıf. Uzatılmış, çekilmiş, uzamış, uzun.
menâfi'	Ar.i. Yararlar, faydalar, kârlar, menfaatler.
menâzil	Ar.i. Konaklama yerleri, duraklar, merhaleler, menziller.
menba'	Ar.i. Bir suyun kaynayıp çıktığı yer, pınar, kaynak.
merâm	Ar.i. İstek, niyet, maksat.
merḳad	Ar.i. Mezar, kabir.
mervaḥa	Ar.i. Alabildiğine geniş, açıklık yer, ova, sahrâ.

merz	F.i. Yer, toprak, zemin, sınır, hudut.
meskûn	Ar.sıf. İçinde oturlan, ikâmet edilen
mesned	Ar.i. Dayanılan şeyü rütbe, derece, paye, makam.
mesrūr	Ar.sıf. Mutlu.
meşāmm	Ar.i. Koku alma organı, burun.
meşāyih	Ar.i. Şeyhler.
meşmūl	Ar.sıf. Kuşatılmış, içine alınmış olan, bir şeyin içinde bulunan.
mevhūm	Ar.sıf. Gerçekte olmadığı halde var gibi düşünülen, kuruntuya dayanan, vahmedilen.
mevkib	Ar.i. Atlı veya yaya olarak büyük bir zâtın yanında yürüyen, ona refâkat eden heyet, takım, alay.
mevşūf	Ar.sıf. Kendisini benzerlerinden ayıran bir nitelik kazanmış, nitelenmiş.
meyyāl	Ar.i. Çok eğik olan, eğilmiş (şey veya kimse).
mezhere	Ar.i. Çiçekli yer, çiçek bahçesi.
mi'zāb	Ar.i. Su yolu, su oluşu, oluk.
micmer	Ar.i. İçinde tütsü yakılan kap, tütsü kabı, buhurdan.
midād	Ar.i. Yazı mürekkebi.
miftāh	Ar.i. Anahtar.
mihmān	F.i. Misâfir, konuk.
miḥnet	Ar.i. Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.
minhāc	Ar.i. Açık ve geniş yol.
mir'āt	Ar.i. Ayna, gözğü.
mu'ammer	Ar. sıf. i. Yaşayan, hayatta bulunan, çok yaşamış olan, uzun bir ömür süren, uzun ömürlü.
mu'arrā	Ar.i. Soyunmuş, çıplak duruma gelmiş, çıplak.
mu'aṭṭar	Ar.sıf. Güzel kokulu, ıtırılı
mu'izz	Ar.i.sıf. Saygı gösteren, değer veren, yücelten (kimse).
mu'tād	Ar.i. Alışkanlık hâline gelmiş, âdet edinilmiş, alışılmış, her zamanki.

mü'ebbed	Ar.sıf. Sonsuz, ebedî, dâimî.
mücibât	Ar.i. sebepler.
müdâm	Ar. sıf. Devamlı, sürekli.
müdârât	Ar.i. Yüze gülme, dost gibi görünme.
mufahhâm	Ar.sıf. Saygıya ve ululanmaya değer, kerem ve îtibar sâhibi, yüce, büyük.
müfessir	Ar.i. Açıklayan, îzah eden kimse.
muhaşşal	Ar.sıf. Elde edilen, sonuç olarak ortaya çıkarılan, üretilen, kazanılan.
muhaşşil	Ar.sıf. Meydana getiren, ortaya çıkaran, üreten, hâsıl eden.
muhlîş	Ar.i.sıf. İnanç, düşünce ve davranışlarında gösteriş ve iki yüzlülük bulunmayan, dostluğu içten ve samîmî olan (kimse).
mucaffâ	Ar.sıf. Kafiyele, kafiyeleşmiş.
muqarreb	Ar.i.sıf. Yaklaştırmak, takdim etmek"ten.
muqarrer	Ar.sıf. Hakkında karar alınmış, karar verilmiş, kararlaştırılmış.
muqbil	Ar.sıf.i. Bahtı açık ve tâlihli, yüce mevki ve makamlara erişmiş olan, ikbal sâhibi, bahtiyar (kimse).
mulâtafât	Ar.i. Şakalaşmalar, latîfe etmeler.
münkâd	Ar.sıf. Boyun eğen, boyun eğmiş, itâatkâr.
müntehâ	Ar.i. Bir şeyin varabileceği son nokta.
muraşşa'	Ar.sıf. İnci, elmas, yâkut vb. kıymetli taşlarla süslenmiş, mücevherle bezenmiş.
mürde	F.sıf.i. Ölü, ölmüş.
murğ	F.i. Kuş.
mürşid	Ar.i. Rehber, kılavuz, önder
mürûr	Ar.i. Geçme, geçiş.
musahhar	Ar.sıf. Ele geçirilmiş, zaptedilmiş, boyun eğdirilmiş, emir ve itâat altına alınmış.
musecca'	Ar.sıf. Cümlelerinin sonu kâfiyele, secili (söz veya nesir).
müşil	Ar.sıf. Bir yere, bir hedef veya maksada ulaştıran, eriştiren.

müstevî	Ar.sıf. Düz.
müşg	F.i. Misk.
müştāk	Ar.sıf. Şiddetle arzu eden, özleyen, hasretini çeken, gönülden isteyen.
mutābik	Ar.sıf. Herhangi bir konuda karşılıklı olarak anlaşmaya varan, anlaşan, birbiriyle uzlaşan.
muṭarrā	Ar.sıf. Tâze, körpe, tarâvetli.
mute'āl	Ar.sıf. Çok yüce, ulu.
muttehid	Ar.sıf. Birleşmiş, birlik olmuş, birleşik.
muvācehe	Ar.i. Yüz yüze gelme, yüzleşme.
müselles	Ar.sıf. Üç kısım veya üç parçadan oluşan, üçlü.
müntehā	Ar.i. Bir şeyin varabileceği son nokta, son, nihâyet.
müste'an	Ar.sıf. Kendisinden yardım istenen, yardımını dilenen.
N	
na'im	Ar.i. Nîmete eren kimse.
naḥṣīr	F.i. Dağ keçisi, ceylan, av hayvanı.
naḥl	Ar.i. Hurma ağacı, üstü altın ve gümüş süsler, yapma çiçekler ve meyvelerle bezenmiş, demir iskelet üzerine bal mumundan yapılma süs ağacı.
naḥle	Ar.i. Hurma fidan. Fidan, bir tek fidan.
naḥd	Ar.i. Kusurlu sözle kusursuz sözü ayırt etme, tenkit.
naḥş	Ar.i. Eksiklik, noksanlık.
naḥş	Ar. i. Süsleme.
nām-ver	F. b. sıf. Namlı, adlı, ünlü.
nān	F.i. Ekmek.
nārven	F.i. Kara ağaç.
naşr	Ar.i. Yardım,
nā-şād	F.sıf. Üzüntülü, gamlı, kederli, mahzun, mükedder.
nāşī	Ar.s. İsyân edici, eden, unutan, unutucu.

nā-tüvān	F.sıf. Kuvvetsiz, güçsüz, zayıf.
nāv-dān	F.i. Oluk
nebātāt	Ar.i. Bitkiler.
neberd	F. i. Savaş, cenk, mücâdele, kavga.
nebevī	Ar.sıf.Nebîye, peygambere âit, peygamberle ilgili.
Necat	Ar.i. Kurtulma, kurtuluş, halâs
nef'	Ar.i. Fayda, çıkar, kâr, menfaat.
nefâ'is	Ar.i. Kıymetli, makbul, nefis ve güzel şeyler.
nefha	Ar.i. Üfürme, can veren, ihyâ eden üfleme, diriltici nefes.
nehîb	Ar.i. Dehşet, şiddet.
nesīm	Ar.i. Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgâr.
neşv	Ar.i. Büyüme, gelişme, boy atma.
nev-bâve	Ar.i. Turfanda yemiş, yeni yeşillik, hediye.
neyyir	Ar.sıf. Parlak, nurlu.
ney-zen	F.i. Ney çalan kimse, nâyî
nigīn	F.i. Mühür, yüzük.
nihāl	Ar.i. Fidan.
nīk	F.sıf. İyi, hoş, güzel.
nīk-nām	F. b. s. İyi nam kazanmış, iyi adlı, iyi ünlü.
nīze	F.i. Mızrak, süngü, kargı.
nübuvvet	Ar.i. Peygamberlik, nebîlik.
nuṭṭ	Ar.i. Söz, konuşma, kelâm.
nüzül	Ar.i. Yukarıdan aşağıya inme, konaklama, inme.
nuzzār	Ar.i. Bakanlar, nazırlar.
nücüm	Ar.i. Yıldızlar.
nümûr	Ar.i. Kaplanlar.

P	
pāyān	F.i. Son, nihâyet.
pehlū	F.i. Vücudun iki yanından her biri.
pelīd	F.i.sıf. Pis, murdar, alçak kimse.
per	F.İ. Kanat.
perçem	F.sıf. Alna düşen kısa saç demeti, kâkül.
perrān	F.sıf. Uçan, uçucu.
pertāb	F.i. Atma; atılma, sıçrama, atılmak için geriden başlayarak alınan hız.
pervāz	F.i. Uçma, uçuş.
pervīn	F.i. Ülker takım yıldızı, Süreyya.
peykān	F.i. Okun ucundaki sivri demir, temren.
pezīr	F.sıf. Kabul etmek.
pinhān	F.sıf. Gizli.
pīṣānī	F.i.sıf. Ön, ön tarafta bulunan şey.
pīṣvā	F.i. Önder, başkan, reis.
R	
rā ‘iyyet	Ar.i. Bir hükümdârın yönetimi altında olan, vergi veren ve devlet tarafından korunan halk.
rāġib	Ar.i.sıf. İstekli, isteyen.
rāhīl	Ar.sıf. Göç eden, göçen.
rām	F.sıf. İtâat eden, boyun eğen.
raṭīb	Ar.sıf. Tâze, yeşil, nemli, yaş, ıslak
ravza	Ar.i. Çayır çimeni, ağacı, suyu bol yer, bahçe.
ref‘	Ar.i. Yukarı kaldırma, yükseltme.
reṣṣa	Ar.i. Sızma, sızıntı, damla.
revnaḳ	Ar.i. Göz alıcı güzellik, parlaklık, tâzelik, letâfet.
rīd	F.i. Sakal.
ru‘b	Ar.i. Korku, dehşet, havf.
rübāh	F.i. Tilki.
rū-māl	F.sıf. Yüz süren.

rumh	Ar.i. Kargı, mızrak.
S	
sa'y	Ar.i. Çalışma, çalışıp çabalama, emek sarfetme, ceht.
sā'il	Ar.i.sıf. Soru soran kimse.
şahā'if	Ar.i. Sahîfeler, sayfalar.
şahn	Ar.i. Evin ortasındaki açıklık, avlu, orta yer, sâha, meydan.
sakf	Ar.i. Dam, çatı.
sakķā	Ar.i. Sulamak.
şalâbet	Ar.i. Katılık, sertlik.
şarşar	Ar.i. Şiddetli ve soğuk esen rüzgâr.
şavet	Ar.i. Maddî ve mânevî mânâda temizlik, arılık, saflık.
şayyād	Ar.i. Avcı.
sefid	F.sıf. Ak, beyaz.
sehâb	Ar.i. Bulut.
sehm	F.i. Korku, ürküntü, dehşet.
sehrân	Ar.sıf. Geceleri uyanık duran.
sekenât	Ar.i. Durma, duruş, hareket etmeme.
sem'an	Ar.zf. İşitmek sûretiyle, işiterek, dinleyerek, itâat ederek.
semm	Ar.i. Zehir.
semmūr	Ar.i. Bir tür hayvanın postundan yapılmış (kürk)
ser-firâz	F.sıf. Başını kaldıran, yücelere, yükseklerle uzanan.
sermâ	F.i. Kış, soğuk.
sermed	F.sıf. Sonsuz, ebedî, sonsuz olma, ebedîlik.
ser-tâc	F.b. Sıf. Baş tacı olan, çok sevilen, sayılan.
ser-te-ser	F.zf. Baştan başa, hepsi.
seyrân	Ar.i. Gezip dolaşma, gezme, gezinti.
sezâ	F.sıf. Yaraşır, uygun, lâyıık, sezâvar.
sezâ-vâr	F. Sıf. Lâyık olan, lâyıık, sezâ.
şidķ	Ar.i. Doğruluk, gerçeklik.
sihâm	Ar.i. Sehimler, oklar.
sinn	Ar.i. Doğumdan îtibâren yaşanılan süre, yaş.
şît	Ar.i. Ses, sedâ.

şiyām	Ar.i. Oruç.
şubḥ	Ar.i. Sabah vakti, sabah.
su‘bān	Ar.i. Büyük yılan, ejderhâ.
suftē	F.sıf. Delinmiş, delik.
sühület	Ar.i. Kolaylık, kolaylık vasıtası, yavaşlık, usul.
sürūr	Ar.i. Sevinç.
süvar	F.i. Bir binek hayvanına, özellikle ata binmiş kimse. F. İ. İri ve beyaz bir doğan cins.
şuver	Ar.i. Sûretler, şekiller.
sübḥān	Ar.i. Her türlü kusurdan, noksandan, beşerî nitelik ve zaaflardan uzak olan” anlamında allah’ın isimlerindedir.
süngü	Eski. Tr. İ. Tüfeğin namlusuna takılan ve küçük, düz bir kılıcı andıran büyük bıçak.
Ş	
şāh-bāz – şeh-bāz	F.i. İri ve beyaz bir doğan cinsi.
şebīl	Ar.sıf. Benzer, mümâsil.
şecā‘at	Ar.i. Yiğitlik, yüreklilik, cesâret.
şeh-vār	F.i. Şahlara lâayık olan iri tâneli inci.
şemşīr – şimşīr	F.i. Kılıç.
şerm-sār	F.i. Utangaç.
şimşād	F.i. Şimşir ağacı.
şu‘ā‘	Ar.i. Işın.
şūmār	F.i. Sayı, sayma, addetme.
şübbāk	Ar.i. Avcı tuzağı.
T	
ta‘zīm	Ar.i. Hürmet etme, saygı gösterme, büyük sayıldığını belli edecek şekilde güzel muâmelede bulunma.
ṭab‘	Ar. Huy, mizaç, karakter, yaratılış.
tābiş	F.i. Parlama, parlayış.
tāc-dār	F.i. Taçlı, taç, giyen, padişah, şehenşah, hükümdar.
tağyīr	Ar.i. Başkalaştırma, değiştirme, bozma.
taḥrīr	Ar.i. Yazı yazma, kitâbe.
ṭal‘at	Ar.i. Yüz, çehre, güzel yüz.

tāli‘	Ar.i. Dođan, tulū eden, baht, tālih
tañnān	Ar.sıf. Āhenkli bir şekilde tınlayan, ınlayan.
taŗāvet	Ar.i. Tazelik, taze olma.
taŗd	Ar.i. Sürme, uzaklařtırma, bulunduđu memūriyetten uzaklařtırma, kovma.
tārmār	F.sıf.zf. Perīřan, karmakarışık, darmadağınık.
taŗīķ	Ar.i. Yol.
taŗerān	Ar.i. Uma, uuş.
tayy	Ar.i. Dürüp bükme, dürölüp bükölme, sarma, katlama, atlama, üzerinden geme.
te‘addī	Ar.i. Birinin hakkına tecavüz etme, saldırma.
tebāh	F.sıf. Yıkılmış, mahvolmuş, harap olmuş.
tebār	F.i. Soy, nesil.
tebdīl	Ar.i. Değiştirme, değiştirilme, başka Şekle sokma.
tecellī	Ar.i. Görünme, belirme, görünür olma, zuhur etme.
tefāhūr	Ar.i. Övünme, övün.
teđāfūl	Ar.i. Anlamazlıktan, bilmezlikten gelme, bilmiyor görünme, kendini gāfil gösterme.
teķā‘ūd	Ar.i. Emekliye ayrılma, emekli olma.
temāřā	F.sıf. Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme.
temennā	Ar.i. Arzu, istek, temenni.
temevvūc	Ar.i. Dalgalanma, alkalanma.
tesābīh	Ar.i. Tespih etmeler, zikirler, tespihler
teşne	F.sıf. Susamış.
teŗavvu	Ar.i. Farz ve vāciplere ilāve olarak nāfile ibādet yapma.
tezelzöl	Ar.i. Sarsılma, sallanma.
tezkār	Ar.i. Hatırlama, anma, hatıra getirme.
tezvīc	Ar.i. kocaya verme, evlendirme.
tezyin	Ar.i. Süsleme, süslenme.
tīg	F.i. Kılı
tu‘me	Ar.i. Yiyecek, azık.
tōhmet	Ar.sıf. Kesin olarak ispat edilmediği halde birine suç ükleme, suçlama, suçlanma.
turre	Ar.i. Alın saı, kıvrıcık, sa lülesi.

tūtyā	Ar.i. Sürme taşının göze sürülen tozu, tutya.
tünd	F.sıf. Sert, şiddetli, haşin.
U	
‘uryān	Ar.i. Çıplak.
‘uşāt	Ar.i.ç. Âsiler, isyan edenler, baş kaldıranlar.
utūh	Ar.i. Fetihler, zaferler, fütuh.
Ü	
üftāde	F.sıf. Düşmüş.
ümerā’	Ar.i. Emirler, beyler, sancak beyleri.
V	
vaḥdāniyyet	Ar.i. Allah’ın ortağı ve benzeri bulunmaksızın tek oluşu, varlığının birliği.
vaz’	Ar.i. Koyma, konulma.
vech	Ar. i. Yüz, çehre.
vedd – vudd	Ar.i. Sevgi, muhabbet, vedit.
vefk	Ar.i. Uygun olma, uygunluk.
vefk	Ar.i. Uygun olma, uygunluk.
vezān	F.sıf. Esen, esici.
vird	Ar.i. Belirli zamanlarda mânevî bir görev olarak düzenli şekilde okunan âyet, esmâ-i hüsnâ veya duâlar.
Y	
yekrān	F.i. Soylu cins at, rengi sarı ve kırmızı arasında olan at.
yümn	Ar.i. Uğur, bereket.
yüsr	Ar.i. Kolaylık, karşıtı, zenginlik
Z	
zabṭ	Ar.i. Tutanak.
zāhib	Ar.sıf.i. Giden, gidici.
zaḥm	F.i. Yara.
zav’	Ar.i. Işık, parıltı.
zebḥ	Ar.i. Boğazlama, kesme.
zeheb	Ar.i. Altın.
zelīl	Ar.i.sıf. Aşağılanan, hor görülen (kimse), hakir.
zenān	F.i. Kadınlar

Zı̄b	F.i. Sūs, bezek.
zillet	Ar.i. Aşağı olma, hakirlik, horluk.
z̄immet	Ar.i. Bir kimsenin üzerine geçirdiği ve ödemeye mecbur olduğu borç.
z̄ımn	Ar.i. İç taraf, iç yüz, iç.
z̄ıver	F.i. Sūs.
ziyād	Ar.i. Artma, fazlalık, ziyâdelik.
z̄uhr	Ar.i. Öğle vakti, öğle.
z̄ünüb	Ar.i. Günahlar.

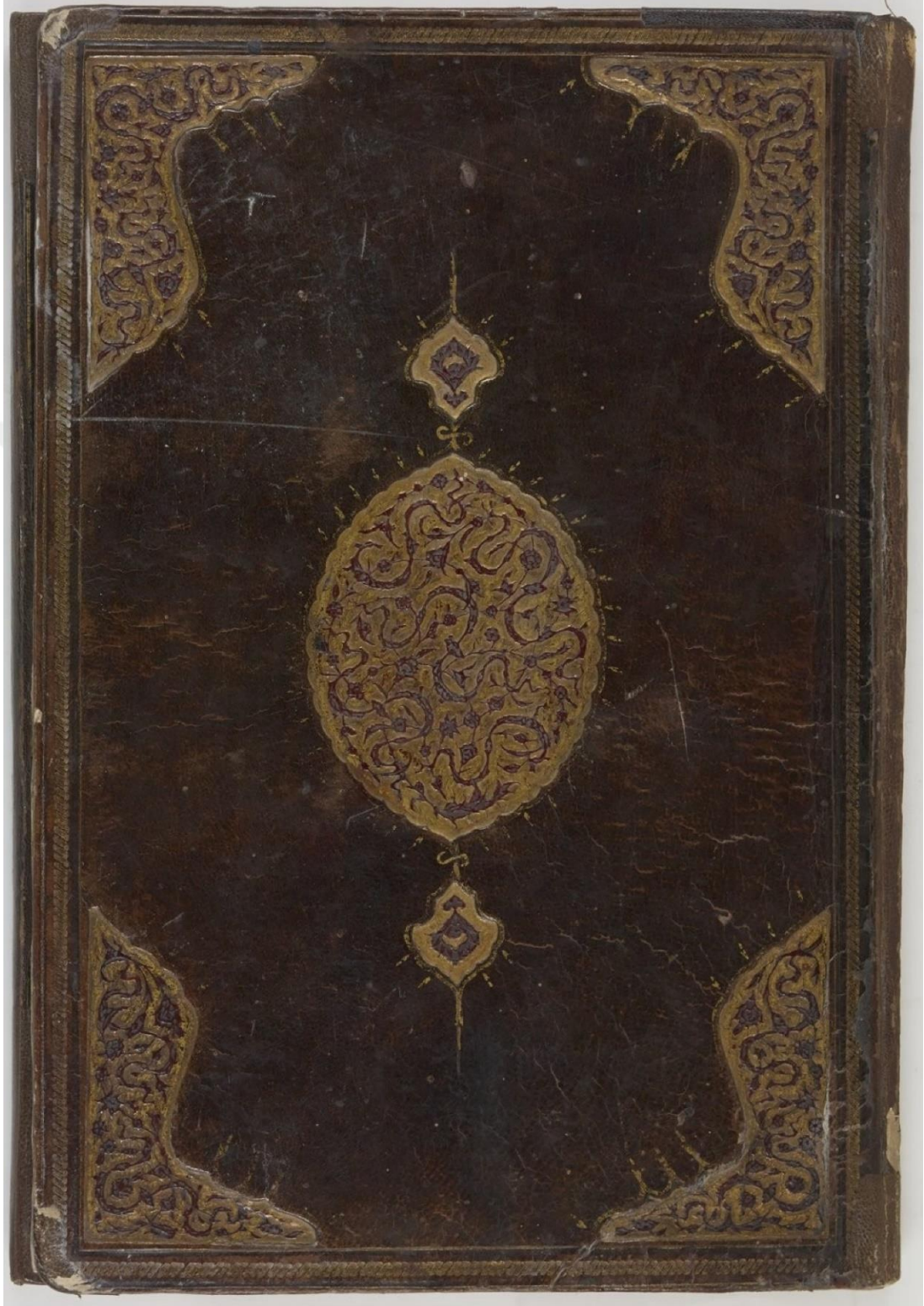
Ek 4. Dizin

- Abdî, 11, 12, 13, 24, 45, 66, 69, 70, 72,
74, 75, 90, 99, 125, 468, 292, 340, 358,
457, 489, 494, 496
- Abdülmeccid, 63
- Adem, 155, 273, 303, 425, 426
- Afvî, 11, 78, 79, 80, 81, 125
- Ahmed, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16,
17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26,
27, 32, 33, 34, 38, 39, 44, 45, 47, 48,
49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 59, 60,
61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71,
74, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86,
87, 88, 90, 91, 92, 94, 95, 97, 98, 99,
100, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114,
115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122,
123, 124, 125, 128, 145, 155, 187, 188,
196, 202, 280, 281, 284, 300, 301, 303,
305, 318, 322, 350, 368, 369, 467, 468,
474, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483,
484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491,
492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499,
500, 501, 502, 503, 504
- Ahmed, 22, 24, 50, 55, 61, 62, 65, 66, 67,
69, 70, 71, 72, 73, 79, 83, 84, 87, 90,
91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 109,
110, 118, 123, 125, 132, 133, 134, 135,
136, 137, 139, 140, 142, 146, 147, 150,
151, 152, 153, 154, 156, 163, 165, 169,
174, 176, 178, 179, 180, 181, 183, 185,
187, 188, 195, 196, 197, 199, 202, 204,
206, 207, 208, 210, 215, 216, 217, 218,
219, 220, 221, 224, 225, 226, 228, 229,
230, 231, 234, 240, 241, 242, 243, 244,
251, 254, 258, 263, 267, 271, 273, 284,
286, 287, 288, 291, 292, 295, 297, 298,
300, 301, 302, 305, 306, 311, 312, 313,
316, 317, 318, 319, 322, 328, 339, 341,
348, 349, 350, 352, 357, 361, 364, 369,
371, 375, 376, 377, 381, 386, 389, 391,
399, 400, 402, 403, 412, 415, 417, 418,
421, 424, 427, 431, 435, 445, 450, 456,
459, 463, 464, 465, 477, 478, 479, 480,
481, 482, 483, 484, 485, 486, 488, 489,
490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 498,
499, 501, 503, 504
- Ahmedî, 326, 359, 496
- Aklî, 11, 14, 39, 53, 83, 87, 88, 100,
125, 445, 468, 503
- Âlî, 14, 15, 39, 75, 91, 100, 152, 502
- Âlî Efendi, 11, 14, 71, 72, 125
- Ali Halife, 11, 125
- Arab, 372, 381, 460, 498
- Âsârî, 11, 15, 45, 125, 487
- Azerî, 11, 16, 39, 69, 72, 125, 465, 504
- Azîz, 11, 15, 39, 45, 48, 49, 69, 72, 75,
78, 79, 80, 81, 92, 118, 121, 122, 123,
125, 135, 157, 207, 254, 293, 310, 365,
393, 414, 416, 418, 477, 479, 489, 491,
501
- Azrâ, 371
- Bahtî, 11, 12, 17, 48, 49, 50, 51, 69, 75,
108, 109, 111, 122, 125, 130, 131, 472,
477
- Behmen, 219, 244, 432
- Behrâm, 97, 114, 250, 303, 321, 362, 432,
464, 490
- Bülbülî, 11, 17, 39, 53, 78, 80, 81, 92, 93,
100, 101, 110, 125, 185, 227, 248, 276,
330, 375, 382, 448, 468, 480, 485, 486,
488, 493, 497, 498, 503
- Çatalca, 233
- Cem, 11, 18, 48, 93, 94, 95, 97, 125, 137,
140, 141, 142, 148, 154, 157, 169, 199,
206, 208, 210, 229, 240, 243, 261, 271,
286, 343, 359, 371, 381, 391, 402, 417,
418, 432, 444, 464, 479, 485, 486, 487,
498, 501
- Cem'î, 12, 18, 93, 94, 125, 240
- Cemşid, 91, 153, 259, 325, 343, 371
- Çin, 306, 323, 392
- Dâî, 12, 18, 45, 67, 70, 74, 78, 80, 81, 90,
117, 118, 125, 438, 468, 482, 488, 489,
490, 494, 504
- Dârâ, 95, 97, 123, 141, 142, 157, 169,
206, 243, 256, 261, 341, 342, 350, 357,
359, 371, 444, 456, 464, 486, 487, 494
- Dâvûd, 85, 161, 177, 241, 479
- Davutpaşa, 85
- Derbânî, 12, 19, 40, 83, 87, 88, 94, 101,
125, 222, 468, 484
- Deyyân, 269
- Ebû Nemî, 12, 19
- Edhem, 234, 434
- Edirne, 8, 10, 22, 32, 48, 55, 69, 70, 71,
72, 78, 79, 82, 83, 84, 87, 88, 90, 99,
113, 115, 124, 125, 130, 135, 136, 144,
146, 147, 149, 195, 196, 199, 219, 262,
322, 335, 397, 398, 402, 453, 455, 458,
459, 464, 468, 471, 472, 477, 478, 481,
482, 483, 484, 487, 493, 494, 495, 504,
505
- Edrene, 70, 72, 79, 87, 99, 125, 197, 211,
215, 216, 217, 218, 219, 221, 228, 393,

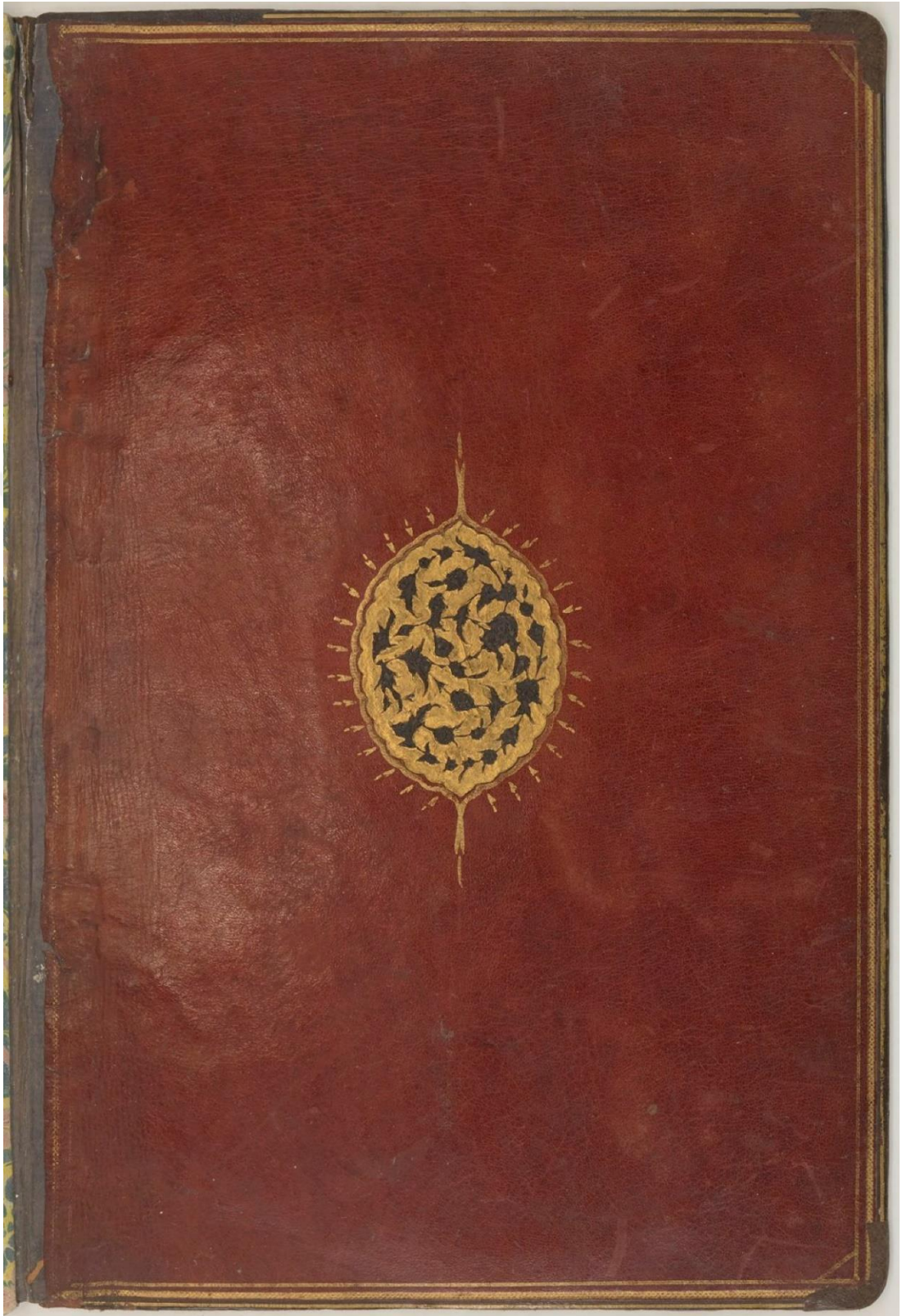
- 405, 408, 462, 465, 482, 483, 484, 500, 504, 505
Edrine, 88, 122, 131, 140, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 158, 171, 188, 208, 253, 325, 333, 341, 477, 478
Efrâsiyâb, 244, 254, 371, 380, 487
Engürüs, 459
Ensârî, 123, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 184, 480
Erdel, 154, 459
Erham, 190, 481
Es'ad, 20, 40, 63, 64, 75, 78, 80, 81, 83, 98, 99, 107, 115, 118, 119, 122
Esad, 12, 19, 121, 125
Es'ad, 19, 63, 69, 74, 87, 88, 188, 195, 349, 376, 377, 378, 386, 423, 424, 427, 481, 482, 483, 487, 495, 497, 498, 500, 502
Eyyûb, 123, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 184, 200, 220, 429, 480, 483, 502
Ferhâd, 253
Ferîdûn, 169, 206, 343, 391, 402
GafUr, 67, 292, 447, 489
Gelibolu, 156, 159
Hâfiz, 12, 21, 56, 101, 126, 300, 474, 490, 491
Hakan, 97, 137, 228, 286, 343, 371, 485
Haleb, 216
Hâletî, 12, 22, 40, 101, 120, 322, 323, 472, 474, 493
Hâlık, 93, 95, 273, 274, 275, 276, 386, 488
Halîl, 248, 253, 298, 425
Hasan, 32, 99, 474
Hâsilî, 12, 22, 56, 94, 101, 126, 256, 468, 487
Hâşimî, 68
Hayber, 255
Hibrî, 70, 71
Hıfzî, 12, 23, 40, 66, 67, 71, 73, 74, 75, 94, 95, 101, 245, 289, 468, 486, 489
Hızr, 398
Hüdavendigâr, 126
Hüsâmeddîn, 10, 211, 505
Hüseyin, 12, 23, 24, 126, 469
Husrev, 140, 199, 206, 371, 380
Huşûî, 12, 94, 126, 468
İbrahim, 8, 16, 32, 125, 129, 280, 471, 505
İsfendiyâr, 244
İshâk, 211, 452, 505
İskender, 61, 82, 97, 98, 113, 132, 140, 173, 187, 194, 196, 206, 250, 255, 380, 391, 400, 406, 456, 464, 478, 481, 510
İstanbul, 160, 216, 484
İydî, 12, 24, 40, 95, 111, 126, 468
Kâ'be, 243, 247
Kâf, 264, 413, 441, 500
Kahramân, 239, 241, 260, 380, 392
Kayser, 371
Kemâl, 3, 12, 25, 26, 40, 41, 45, 70, 73, 74, 75, 78, 80, 81, 97, 106, 116, 117, 118, 119, 120, 126, 165, 227, 263, 269, 378, 463, 479, 485, 488, 498, 504
Kenân, 296, 461
Kerzemân, 241
Keykubâ, 432
Keyvân, 323, 445
Kirdgâr, 8, 133, 245, 403, 505
Kırım, 24, 216
Kırım, 301, 306, 415, 490, 491
Kisrâ, 169, 258
Kubad, 169, 313
Kurbî, 12, 26, 41, 97, 107, 126, 287, 468, 489
Medhî, 12, 26, 43, 66, 74, 95, 102, 126, 258, 261, 487
Medîne, 235, 246, 247, 486
Mehemmed, 49, 70, 71, 83, 84, 97, 112, 123, 137, 146, 147, 164, 173, 174, 175, 177, 178, 181, 182, 184, 186, 190, 191, 193, 194, 197, 203, 205, 257, 287, 290, 294, 295, 307, 309, 311, 314, 337, 338, 342, 345, 347, 348, 352, 353, 354, 366, 370, 410, 411, 412, 414, 417, 421, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 487, 489, 490, 491, 492, 494, 495, 496, 497, 500, 501
Mehmed, 12, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 26, 27, 28, 32, 33, 38, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 70, 71, 74, 75, 76, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 95, 96, 97, 102, 103, 104, 105, 106, 110, 111, 112, 113, 114, 116, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 209, 341, 505
Mekke, 62, 64, 246, 247, 316, 423, 492
Meric, 144, 464, 504
Mevlâ, 49, 91, 96, 110, 119, 130, 131, 165, 171, 172, 176, 178, 181, 182, 184, 188, 189, 214, 221, 223, 225, 233, 283, 295, 338, 339, 347, 354, 356, 358, 366, 374, 375, 385, 388, 390, 400, 407, 411, 414, 416, 417, 420, 422, 425, 449, 464, 479, 480, 485, 494, 496, 497, 499, 500
Mısır, 216, 241
Muhammed, 71, 83, 98, 111, 112, 132, 135, 150, 152, 198, 215, 220, 223, 225,

226, 231, 232, 233, 236, 315, 319, 344,
 373, 382, 383, 384, 385, 387, 389, 391,
 400, 408, 409, 423, 432, 435, 441, 449,
 454, 478, 482, 483, 484, 485, 494, 497,
 498, 499, 500, 502, 504
 Murad, 9, 21, 24, 63, 97, 206, 210, 255,
 287, 438, 505
 Musa, 264
 Mustafa, 98, 132, 135, 197, 200, 237, 238,
 231, 326, 425, 432, 489
 Muttalib, 200
 Nâdirî, 12, 20, 21, 43, 46, 54, 71, 72, 73,
 76, 106, 114, 126, 203, 219, 296, 303,
 321, 404, 406, 473, 483, 484, 485, 490,
 493, 500, 501
 Nasuh, 9, 10, 143, 210, 505
 Necmeddîn, 211
 Nedîm, 61, 120, 473
 Nizâmî, 12, 26, 43, 106, 126, 468, 493
 Ömer, 9, 133, 298, 371, 393, 499, 505
 Ömer Ağa, 9, 10, 124, 505
 Osmân, 90, 92, 215, 218, 224, 250, 264,
 298, 301, 312, 327, 371, 390, 393, 465,
 499, 504
 Osmânî, 169, 173, 210, 392, 442, 451
 Pertevî, 12, 27, 43, 99, 107, 126, 218,
 363, 468, 484
 Piyâde, 12, 27, 46, 70, 107, 126, 196, 468,
 482
 Rahmân, 55, 98, 135, 155, 191, 230, 234,
 265, 269, 317, 408, 433, 440, 454, 477,
 500, 502
 Râzık, 93, 274, 488
 Rezzak, 95
 Rum, 151, 176, 283, 288, 454, 489
 Rüstem, 218, 244, 260, 313, 325, 342,
 380, 433, 456, 465
 Sâfi, 12, 25, 43, 46, 97, 98, 126, 468, 483,
 493, 496, 499
 Şâm, 162, 216, 225, 290, 453, 489, 504
 Sanî, 12, 31, 32, 43, 78, 82, 115, 126, 212,
 468
 Selîm, 143
 Selmân, 155, 212
 Şemseddîn, 211, 505
 Sencer, 371
 Şeyhî, 12, 32, 43, 46, 70, 71, 73, 76, 77,
 83, 88, 89, 98, 107, 126, 208, 209, 213,
 341, 452, 471, 483, 494, 503
 Şeyhülislâm, 12, 15, 27, 28, 126
 SeyHûn, 314
 Seyyid, 32, 68, 120
 Sikender, 156, 163, 169, 311, 324, 332,
 342, 371, 401, 402, 418, 427, 479, 492
 Sitanbul, 72, 136, 148, 217, 325, 346,
 428, 478, 495
 Sübhân, 264, 265, 269, 488
 Şühûdî, 12, 23, 51, 172, 479
 Süleyman, 17, 63, 67, 90, 94, 95, 160,
 168, 179, 181, 215, 230, 234, 243, 254,
 268, 291, 301, 303, 311, 322, 350, 364,
 391, 392, 405, 433, 455, 456, 479, 486,
 487, 493, 500, 504
 Tatra, 404
 Tunca, 84, 85, 113, 144, 146, 149, 158,
 196, 336, 406, 464, 482, 504
 Tunca, 336
 Ulvî, 12, 32, 33, 44, 99, 126
 Üskidar, 86, 87, 174, 308, 479, 491
 Üsküdar, 82, 86, 113, 114, 351, 479, 491,
 495
 Yemen, 339, 453, 504
 Yezdân, 55, 83, 98, 135, 136, 137, 172,
 264, 266, 274, 287, 300, 361, 433, 477,
 488, 502
 Yusuf, 154, 298, 326, 371, 442, 493
 Zihnî, 12, 33, 44, 108, 126, 395, 468, 499
 Zülfikâr, 402

Ek 5. *Mecmûa-İ Sultan Ahmed*'in Tıpkıbasımı

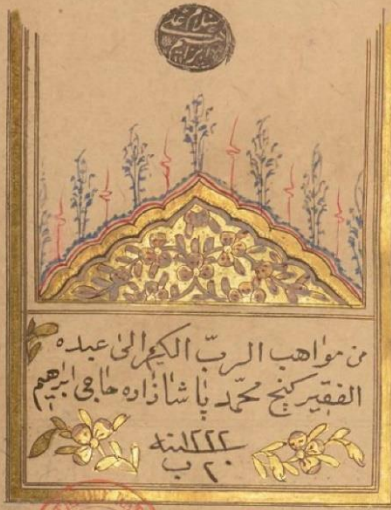

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

7

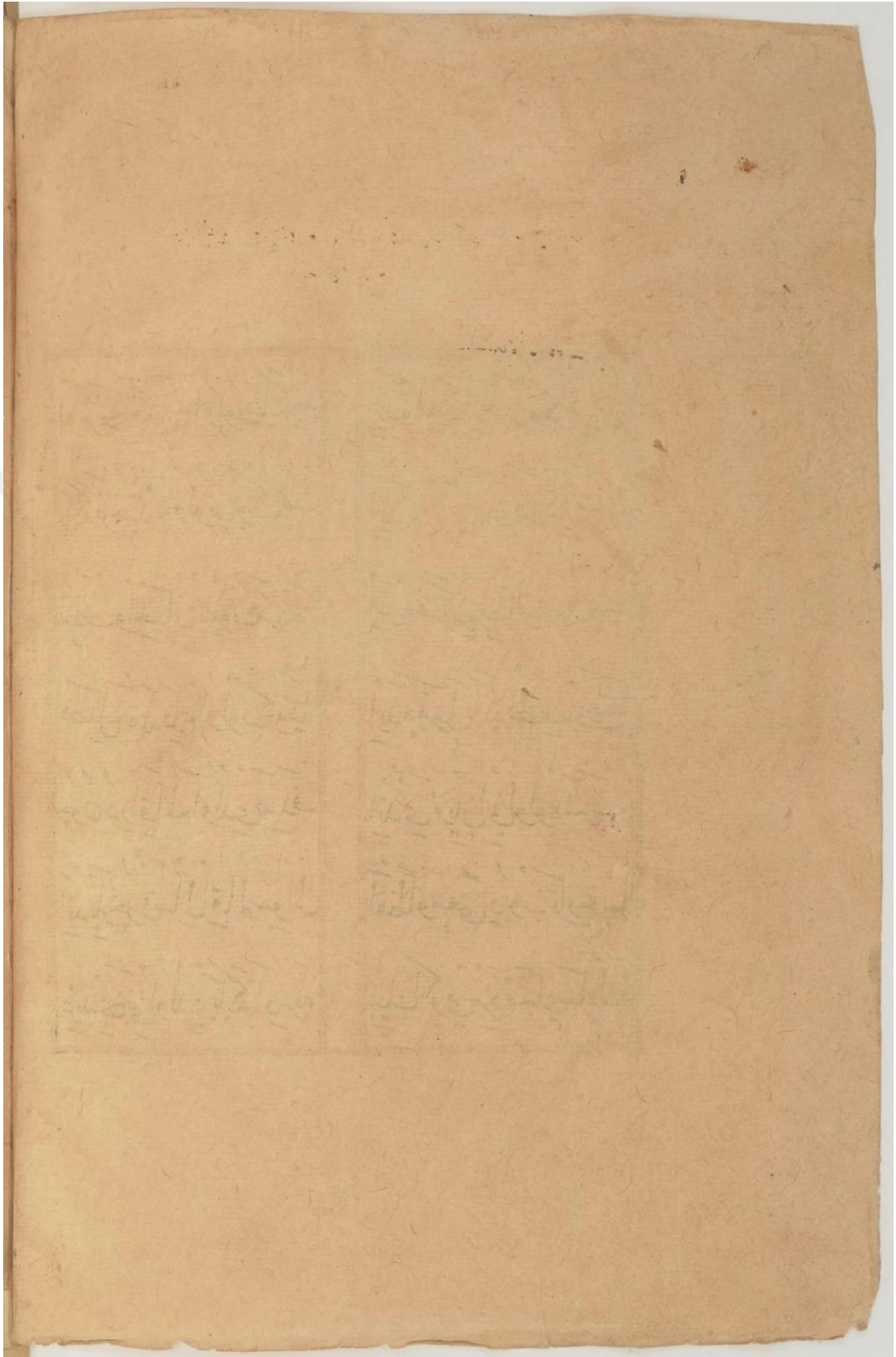
Supplement Text 103f

گفته حضرت سلطان احمد شاه

سایه می صیالدم آدرنه اوزره	چون اولوب اطفی ذی المنز
شسته اقبالله اولدی بسیم	سایه بخنده اول تخت قدیم
اولدی ختمله مشرف بود یاز	ایدب اول تخت قدیم اوزره قرار
بود یاره صیالدی سایه	کوسترب بوممکنده رایه می
کار می اسان اید	عدل ایچون کدم بومملکه بنها
بونده اندم عدل و داد ایجهاد	مملکت اسایشن ایدب مراد

۳۱

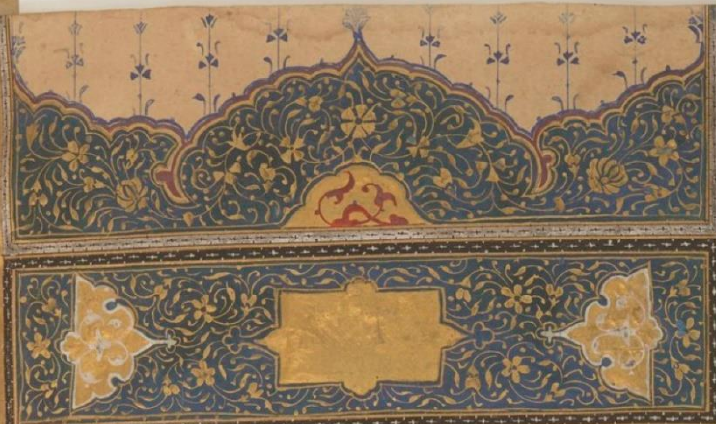
ايدۀ احسانلہ دایم کامبین	اومرم ہمدان اولوب باکہ معین
ايدۀ دایم بنی فرخند تخت	باکہ فرخندہ اولوب بوکھت
ایتمہ مرکز رضا سندن جدا	لطف و احسان یلیوب ہر دم
ایدہ مولی باکہ لطف بحسنا	فضل حقلہ دایم اولوب کامینا
اتدی ترین نی لولوء شرف	چون در اقبالہ اولدی صدف
لفظاً ومعنی دیوب تاریخ سال	اتدی چون سال قیالم سوال
بیگ کر می برده جایی سلطنتہ	دیدنی بخنی اولدی باکہ ادرنہ

3

questo cavaliere del demetrio
galpini

questo libro è

از حَمْدِ الزَّاهِدِ وَالْغَفَّارِ

حِكْمَتِهِ صَنِيعِ اَظْهَارِ اَللَّهِ

كَافِ نُونِ قَامُوِي اِحْبَادِي

زَلَّتْ جَانِدُهُ اِرْحَمَادِي

نُورِ اِحْمَدِ دُنْ اُولُو پِدْر اَشْكَارِ

جَانِبُهُ اَيْلَهُ اَنْكَ رَاهِنِ طَلَبِ

اُولُهُ اَنْكَ دَشْمِيْنِكَ عَمْرِي اَزْ

حَمْدُ الْقَدِيْمِ السَّنَا

قَدْ رَتَبَهُ عَالِي وَا رَايِدِي

وَا رَايِدُو بُو كُوْنِ اَبَا اِيْدِي

بُو اَلْبَشِيْرِ چُوْنِ نَعْتِ كَرْمَادِي

اَنْبِيَا وَاوَلِيَا هَزْرَةِ كَر وَا رَا

اُولِي حَمْدِ دَر بُو اِحْبَادِ سَبَبِ

چَا رِيَا رِ مَصْحُفَا دَر سَرَفِرَا زْ

Handwritten marginal notes in Persian script, including the name 'سلطان' (Sultan) and various verses.

Large handwritten marginal notes in Persian script at the bottom of the page.

قصیده مدنی

خاکِ مدینه مظهرِ عینِ حبیب از بی بی
کان صفاتِ مکارمِ کرم حجاب از بی بی
مایِ منبر و مهبطِ طیب حجاب از بی بی
عالمیست بملکتِ قول و بیان از بی بی
خسی دلِ حقیقی در آینه صغری
بیا بر اشکاره لطف آفنده جان از بی بی
میلابری فلک ز راه و باغ و باغچه
میانغ و باغ و باغچه و باغچه
میانغ و باغ و باغچه و باغچه
میانغ و باغ و باغچه و باغچه

الاصحاب کثرین صمد سلام
فضل حقه شمدی ذوالامان
سروری عالم در راه بیان

بیت
ایمان عالمینا حضرت تریبک شجاعت و مهابت تری و عدالت
دیانت تری و گاه کشاده طبع چون سیر و شکار و گاه
تماشای آثار پروردگار هر ورق دفتر نیست معرفت
کرد کار حکیمه بوستان لاله زار و گاه تغیر اب و هوا

قصیده مدنی

برقعده زر که هست
رضوان که روضه سین کوزه دران
فردوس فرشی خاکی طاشان لید
حسن حال عکس زمین و میان
راحت رسان خسته بچاره کان
حالت قاری و فیضی ملامی وان
جانده شرف مقام مشرف موان
منظور و منظره انظران کبی
عالمک ممداد و مال ابروین
بولور و سیله بویله مدین مکان
بیت موزن مزار حجاب
بر نیضه مقدس قدس اشیا

اشعار خبیر طایر بدر با جبرئیل
 دفع کر و به نسبت کر و سب ان
 باب کتاب ملاذ ذوق و قاب ملاطفت
 من اول اول استانه ده اوله زمان
 صدفه استقامته رمن زبان
 جای بقیم بقعه خست فضیله
 ضوضیاده باطن روحانیان
 اول جامع کلام خلاصه مصطفی
 نور

عرض ایدوب و بعضی بدل ترجیح بنده لر بند قلوب و نچه لر
 دخی سرمایه عمر خراج ایدوب تاریخ تاریخ کرد و سر مشدند و وصف
 اول از سعادت تلوی **دشاهنورد** دخی مشایخ کبار و علمای
 ذوالافکار و فصیحی عالمقدار حضرت یلینک در شاهوار
 کی مقفک و مسجع منظوم لیرن تضییع و اوقات انبوی حره
 محترم لرنده مقرب شهر یاری اولان عمر اغا قول لرینک الی ایله
 جمع اندورن بحرن معارف و مجمع لطایف و نعت و صف

لرزان ایدی که خوف و کمال ایدوب
 ناجای مشایخ شیعی کمال ایدوب
 صدر صفاد معلوم کرامت ایدوب
 انجیدی روانی شریک ایدوب
 جانی خناب یاره چکوب ایدوب
 اول معدن قوت اول سلطان
 یعنی علی نامور اول پهلوان
 فردی کجوردی جمله گروه خواجه
 اهل عبادت مصر صبر و کلمه
 خفا که اهل کوفه کلمه
 یعنی عصانه مغفرت استغفار
 بانور شهید نغم قضا در ساجی
 باقی هنوز کوزده و کله میان
 کیمی

دخی در اول اول استانه ده اوله زمان
 صدفه استقامته رمن زبان
 جای بقیم بقعه خست فضیله
 ضوضیاده باطن روحانیان
 اول جامع کلام خلاصه مصطفی
 نور

در قلمرو تو ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو

همایون دلی تحریزیده بر نقش صحیفه اولو فرمان عالیشان دلی

اوزره دیبکجه تحریراولمشدر

قصیده عین اقدی برای سلطان احمد

گرین خاندان ال عثمان	می بیج سعادت ظل بزدان
اوله هواره دولتله مؤتبد	شهنشاه جهان سلطان احمد
همانا مهدی احر زمان در	جهانه سایه سی امن و ایمان در
جهان طورد چه طور سون ساکطند	چو یوق مانندی جود و معدنله

در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو

در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو
 در هر کجا که ایستاده که از هر سو

قصیده عین اقدی

صدر زلفت آورده جانابوله شیرین تمام
 صورتی ای که آفتون زارین دو شمع در
 رهبر اوله نسا که خضری دهر اولان دیده
 دستگیر اولسون شهاقنده اینک شستیا
 شان عدلی طوقدی دهر عثمندی سلطان
 سائیه لطفند کندی آره دن ظلم تیار
 نام عدلک طوقدی دهری دولدی جمله
 نیته سأمک باشتی کندی کش وزیردی
 قاشندی زطلمت هم سپهرت
 تا کلمجه کون بی فانک وجود اولی
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت

گرم گانی شه فرخند طالع	جهانه ایرشوران دن منافع
ینه یاد ایلدی بو خاک راهی	معمرا یله انی یا الهی
عنایت ایتدی بر سمور اعلا	اكا الطاف اینه مولی تعالی
حرم اهلنپی ایدوب جمله دلشاه	صناسین ایتدی حدیغیه نیاد
وجودی اولدی چونم کمحض حرمت	بولور عالم انک دورنده راحت
رعایایه عدالتدر مرادی	انچون بولدی شهرت بخشی ادی
صفا وشوقله چسوں شهوری	سروزوزه مرورانسوں دهور

کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت
 کاشندی زطلمت هم سپهرت

سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور
 سروزوزه مرورانسوں دهور

ای پناه دین حد سائیه پروردگار
 وی سلیمان سوط و دار الحشم بر اقدار
 ازینک نوزی سعادت آفرید رویشه
 ز کلمه یوز سور کجیون یا یکمه فدا جدار
 بر ج اغظم در شیک طلقک بر اقیاب
 سائگه قول اولناغه آیدر شهنشاه افخار
 سورسسه کردی ماه و مهین مستکی
 سده دولت ما یک کعبه طابیش
 کور طوف آتمک جو خلق عالم
 کور مدی قاشق قدرت حسن
 کور مدی انان که مری خوشام
 کور مدی اوورقدل قین قامترو
 کور مدی کورسده روکل اولوزی
 کور مدی سلاطنتشاه جهانم
 کور مدی غلام کفر ملک نارو
 کور مدی کورسده نامر کابلن رادار
 کور مدی و زقیاب وزم و سفیدار
 کور مدی کورسده حمالی انالوار
 کور مدی اولدی که غر
 کور مدی کورسده کیمی الله حکمک
 کور مدی جاری اولدی کیمی الله حکمک
 کور مدی امیر که رام اولمین هیچ قلدیج
 کور مدی دارود یاز

اولوب اول تخت و زنده جانش کل خرد
 مدار افس اولوب هر رده و بزب علیه ساما

کلوب پینه بوملک سائیه پروایه زندان
 یا یلسون یعنی ظل حضرت سلطان محمد خان

ترا واری سرعز و دوتدر او شاهنشاه
 قلم با صسته بر آشور هر سریره اول شه گاه
 اولاهیرده قبال و ظفر اول داوره هراه
 چون ولدت ملک عثمانیا نه شمدی **بسم الله**

کلوب پینه بوملک سائیه پروایه زندان
 یا یلسون یعنی ظل حضرت سلطان محمد خان

کلمه کور مدی اولدی که غر
 کور مدی کورسده کیمی الله حکمک
 کور مدی جاری اولدی کیمی الله حکمک
 کور مدی امیر که رام اولمین هیچ قلدیج
 کور مدی دارود یاز

خدا عمرت زیاده ایشاه هما
 این سن چه یوزیک عید صومه عید خایه
 جهان شاکر در سن پادشاه پیر و زین
 در بیغ اتمین سن خسانک که میضغ و کاردن
 بود در ایام تنما قلندیم در کاره بولا دن
 خدا عمرت زیاده این ایشاه هما
 عید صومه عید صومه عید صومه

دعای دولتین ایدوب محمد هجر از بر
 او ما ز کم اول احسان خدایه دیلما مظهر

ویر چونک ظلال مهر قالی جهان فر
 ال اچوب در که حقه بوینی صدقه سوله

کلو بیینه بوملک سایه پروایه برهان

یا یلسون بغی ظل حضرت سلطان محمد

قصیده محمد انصاری برای سلطان احمد

حضرت سلطان محمد شیرجک قابوسینک قولری اولدی کوز برونک

خلق عالم عسکرین کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک

نورانی کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک
 نورانی کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک
 نورانی کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک
 نورانی کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک
 نورانی کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک
 نورانی کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک
 نورانی کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک
 نورانی کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک
 نورانی کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک
 نورانی کورسه ولور صبرین و خیمه زرین اوتاغیدر بود هر هفتک

این سن چه یوزیک عید صومه
 روز نینین جوان بی با انلر
 شب اول شهنه کرده دوغونلر
 هم از انکون اولان با انلر
 جهان پر نعمت با انلر
 سماط ذلتا بحس جاکلی
 بویل حق تشنه دعوت قانلر
 بوگون صومه شولنج اولان
 طوقون صومه ایدن ایشاه هما
 خدا عمرت زیاده این ایشاه هما
 عید صومه عید صومه عید صومه
 این سن چه یوزیک عید صومه
 طوقون روز روز و خیمه زرین
 طوقون بولور صومور دوران
 سرنکه با انلر کوز برونک
 با انلر عید صومه کوز برونک
 طوقون با انلر کوز برونک
 با انلر کوز برونک

خدا عمرت زیاده این اجتناب هفتا
 ابره سینه یوزبک عید صومعه عید
 دمادم دوستان لطفیکه بر سر آید
 عطا ای عید صوم وعید اتحاد از
 الف قدیمی دالت دشمنک شاهان
 سربسطنده مشهوره کوفلقه دادایله
 سوندربلیک حاره کی که کامیادایله
 خدامسرت زیاده این اجتناب
 ابره سینه یوزبک عید صومعه

بازگاه سلطنت در هر غیر به داد
 طور مادی ن کوندن کونه جامعی بیاد

بویله بر سلطان عاد لفته کور مشد رفلك

برده کور رشک ایدر کور دکر انسان و ملک

پادشاهک هتی طولسون جهانده شرف
 اکسک اولما سون عدوسینک باشند

قول اولسون پادشهر قاپوسنده
 در کهند خدمت تسونلر قوسجمله

بویله بر سلطان عاد لفته کور مشد رفلك

برده کور رشک ایدر کور دکر انسان و ملک

بازگاه سلطنت در هر غیر به داد
 طور مادی ن کوندن کونه جامعی بیاد
 بویله بر سلطان عاد لفته کور مشد رفلك
 برده کور رشک ایدر کور دکر انسان و ملک
 پادشاهک هتی طولسون جهانده شرف
 اکسک اولما سون عدوسینک باشند
 قول اولسون پادشهر قاپوسنده
 در کهند خدمت تسونلر قوسجمله

قصیده اناری آفتدی
 دایلم حضرت سلطان عظیم
 مرفون عید سعید ایلده دایلم
 مرشیده دایلم ایت نوعیک
 مرشیده دایلم ایت نوعیک
 فقه و شرف طوله انوار
 فقه و شرف طوله انوار
 حکم و مائیک نهیمی حقید
 حکم و مائیک نهیمی حقید
 اول و اخری حضرت حقید
 اول و اخری حضرت حقید
 حقد انیدی بونا حاقی حقد
 حقد انیدی بونا حاقی حقد
 دایلم پادشاه عالمه بیات
 دایلم پادشاه عالمه بیات
 حاجیلر کعبه علیاده بیات
 حاجیلر کعبه علیاده بیات
 ایدلم نبرد شه عالم ایچون
 ایدلم نبرد شه عالم ایچون
 خیزد عا

التفصيل المثلث

بينهم في سطحي المحسن عليه في
القطر من عي الغل لقل في حثه
السطحان من القطر من المثلث
بقي من عي الغل لقل في حثه
في عمود من القطر من المثلث
القطر من عي الغل لقل في حثه
من عمود من القطر من المثلث
القطر من عي الغل لقل في حثه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

والصلاة والسلام على من لا نبي بعده

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

والصلاة والسلام على من لا نبي بعده

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

والصلاة والسلام على من لا نبي بعده

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

والصلاة والسلام على من لا نبي بعده

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

والصلاة والسلام على من لا نبي بعده

بينهم في سطحي المحسن عليه في
القطر من عي الغل لقل في حثه
السطحان من القطر من المثلث
بقي من عي الغل لقل في حثه
في عمود من القطر من المثلث
القطر من عي الغل لقل في حثه
من عمود من القطر من المثلث
القطر من عي الغل لقل في حثه
من عمود من القطر من المثلث
القطر من عي الغل لقل في حثه
من عمود من القطر من المثلث
القطر من عي الغل لقل في حثه

اگرچه کابری عالی بود و چون
 کوه آید و ناپدید شود
 کوه آید و ناپدید شود
 کوه آید و ناپدید شود
 کوه آید و ناپدید شود
 کوه آید و ناپدید شود
 کوه آید و ناپدید شود

<p>باکید طاعل و خیل نجوم اولدی اوزم</p>	<p>علم د کدی نینه شمس جهان صحابه</p>
<p>خوابند اجدی کوزنی کس نوشید چنگ لای حسا بن که وار اسرویا</p>	<p>سنبلان جوزی صا چن باد شبحار اجدی بر مقاری زبق ایله رفیکار</p>
<p>قصه بود که کوب کا پوده در پلانی بلد یلم ایشور باغ اوتاغ امر</p>	<p>لاله کیدی باشنه شمدی مر صبح توغ شاه ایشوب کندوی کوی سرد</p>
<p>شادا ولور مقدم پاکله اند با کای حضرت جم عظمت خسروبا کیره</p>	<p>صکره غره کور خیمه آسمان پایه هماسایه و گردون فحش</p>

کوه آید و ناپدید شود
 کوه آید و ناپدید شود
 کوه آید و ناپدید شود
 کوه آید و ناپدید شود
 کوه آید و ناپدید شود

قلیغون بنت جهاندریدی فی جهان
 اول طایفه گوایر که بنیاد
 عدله ملین بلدی و خلیل کلوب در کافه
 دست جو و ظلم از باغی ز خرد قهر بندیدوب
 قید عهدن ز مره مظلومی ازاد الملک
 ضرب کوزیدل بد قهر ز منته کوه قاف
 کوهه ضمه کم بوکاری کوزوها مالک
 تند باد قهرنی عجب کابندوبین
 غمین آریاب کفر و شریک بلدی
 غمین آریاب کفر و شریک بلدی
 غمین آریاب کفر و شریک بلدی

شاه با کبره نظر حضرت فخرده سیر	بدر کردون نظر صاحب زایا خدا
مجا ملک ملل مستند دین و دول	مظه فیض از لمرکز الطاف خدا
شاه شاهان جهان حضرت سید عالم	ماه گردون زمان سرور اقلیم کشا

اول گم کانی چن صید و شکار ایلر	هیت بازی ابله بیره اینخیل هما
آد زنه شهرینه ایرشیدی سعادتله	صیده وارسون دیو امرتیدی کرای
سور دیر سور کوز ابله اسکندرک	کلدی میدانه کوزندی که وارجه کسنا
ماه دی لجه ناک اون سگری دوشبسه	طاعدن ایندی بره طولدی عمو ما صحر

بدر کردون نظر صاحب زایا خدا
 مظه فیض از لمرکز الطاف خدا
 ماه گردون زمان سرور اقلیم کشا
 اول گم کانی چن صید و شکار ایلر
 آد زنه شهرینه ایرشیدی سعادتله
 سور دیر سور کوز ابله اسکندرک
 کلدی میدانه کوزندی که وارجه کسنا
 طاعدن ایندی بره طولدی عمو ما صحر
 ماه دی لجه ناک اون سگری دوشبسه

مقدمین بولدی رو تو باغی
 اختیار و تیاج طین اجل آئی
 قالیب ز روحه دوشنگن
 بود یار جانقیر خجبت ایلدی
 اوله هر شورخه ایلدی
 چون مدار کار وارین علیله
 دایما لطف او مان سلطان ایلدی
 اول غیب افاده بی چون لطفه
 اول غیب نیازی ایلدی
 قلدرب دست نیازی ایلدی
 کاور دور او دعاستن ایلدی

صیده جاملی

عقل برکونک سیک لیسون ای شهریار
جانله دلدن دعامر بود در زلیل و نزار
دوینله خانان خندان سن سلطان
و این صخره سلطان سن سلطان
بانی در خزان عالمه
بایه طائر عالمه
طفه سینه عالمه
افکار دودمان و نسل
عقل برکونک سیک لیسون ای شهریار
جانله دلدن دعامر بود در زلیل و نزار
دوینله خانان خندان سن سلطان
و این صخره سلطان سن سلطان
بانی در خزان عالمه
بایه طائر عالمه
طفه سینه عالمه
افکار دودمان و نسل

وز سکر دانه حیرانی سوز بکلدی
تیشوب قیدی برین قلیدی اودم بی
اتوب الی شکار بر نتم بادی هوا
بلدیک ایرشور کندوسنه تیر قصنا
شمدی طار اولدی کوزینه کورینجه
روز اخر اولحق قالمایحق نوروضیا
زیر کبر دیشه ایتدیله خرید ا

یوز کرمی بی طوشن اوتوز التولی
قارشولادی اولاری کوردی دمده
پارسیده فارس یله کردی اودم میدان
طوشنیک زهری چاک اولدی فالدی
قوردک اوزی یوز چشمس بی ویدیه
یجه حیرانی دخی سید و شکار ایلدیله
قاجاغیله سرنی قور تارغیر تکمیلر

عقل برکونک سیک لیسون ای شهریار
جانله دلدن دعامر بود در زلیل و نزار
دوینله خانان خندان سن سلطان
و این صخره سلطان سن سلطان
بانی در خزان عالمه
بایه طائر عالمه
طفه سینه عالمه
افکار دودمان و نسل
عقل برکونک سیک لیسون ای شهریار
جانله دلدن دعامر بود در زلیل و نزار
دوینله خانان خندان سن سلطان
و این صخره سلطان سن سلطان
بانی در خزان عالمه
بایه طائر عالمه
طفه سینه عالمه
افکار دودمان و نسل
عقل برکونک سیک لیسون ای شهریار
جانله دلدن دعامر بود در زلیل و نزار
دوینله خانان خندان سن سلطان
و این صخره سلطان سن سلطان
بانی در خزان عالمه
بایه طائر عالمه
طفه سینه عالمه
افکار دودمان و نسل

عقل برکونک سیک لیسون ای شهریار
جانله دلدن دعامر بود در زلیل و نزار
دوینله خانان خندان سن سلطان
و این صخره سلطان سن سلطان
بانی در خزان عالمه
بایه طائر عالمه
طفه سینه عالمه
افکار دودمان و نسل
عقل برکونک سیک لیسون ای شهریار
جانله دلدن دعامر بود در زلیل و نزار
دوینله خانان خندان سن سلطان
و این صخره سلطان سن سلطان
بانی در خزان عالمه
بایه طائر عالمه
طفه سینه عالمه
افکار دودمان و نسل

سایه قصر که خورشید فاک هستایه
 سلطنت بر طفل کا با نوری عدلک دایه
 نوع وین بلکه ضبطک ز نور ویدرید در
 حواجه خانه ایامک طراغی سینه بد
 مانبه دلین دعا نر بود ز لیل و نهار
 خدیجه بادشا هونی نایت اشک و نهار
 با شقه با شقه یاد شهید در کینه قولک
 ادی و از آنج هم از دارالامانیک
 قنای عمیق اتساک شهاخصه های
 قنای عالم اراد بر وضع کز
 افق اب عالم کجا جرد رماج
 حاصلی مدخله کجا جرد رماج
 مانبه دلین دعا نر بود ز لیل و نهار
 خدیجه بادشا هونی نایت اشک و نهار
 با شقه با شقه یاد شهید در کینه قولک
 ادی و از آنج هم از دارالامانیک

خلی تر صدی عقیند ایشیجا تا	قریزی فانه بویاندی از ماغیله غر
قی جوع الیدلر التون ایله احسان سخا	اواخر و لحن خلقی کیدی از کان
خلی د مدن برو اولما مشیدی بویله عطا	هت ایتدی اولاره لکجم عظمه
قولک اولسه بر اشور خسر و ایله جم دارا	قرعالم سن یا کان سخا دنیا ده
درگم کدن کاسوق ایله هر دمه صبا	استرم کوبو جهان ایچره فاک صیاده

توبه سن چرخه اوره از شفقتدن زنجیر
شیر و قیلار ایله بیری کتوره باد هوا

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام علی من لا نبي بعده
 وآل آتیه وسلم
 انما خلقنا الانسان
 احسانا لیسئلنا
 انما نسئله ان یهدنا
 الصراط المستقیم
 صراط الذی انعمت
 علیه ان لا ینسوا
 انما نسئله ان یهدنا
 الصراط المستقیم
 صراط الذی انعمت
 علیه ان لا ینسوا

فقد عمیق اتساک شهاخصه های
 قنای عالم اراد بر وضع کز
 افق اب عالم کجا جرد رماج
 حاصلی مدخله کجا جرد رماج
 مانبه دلین دعا نر بود ز لیل و نهار
 خدیجه بادشا هونی نایت اشک و نهار
 با شقه با شقه یاد شهید در کینه قولک
 ادی و از آنج هم از دارالامانیک
 قنای عمیق اتساک شهاخصه های
 قنای عالم اراد بر وضع کز
 افق اب عالم کجا جرد رماج
 حاصلی مدخله کجا جرد رماج
 مانبه دلین دعا نر بود ز لیل و نهار
 خدیجه بادشا هونی نایت اشک و نهار
 با شقه با شقه یاد شهید در کینه قولک
 ادی و از آنج هم از دارالامانیک

بند کلا زینت ال...
 از نور دایم...
 همگامی آنک...
 که از وی با زنی...
 مینماید لطف...
 بوز جرم عظیم...
 و اینست نصیب...
 و سراسر بوم...
 بخنده و لعل...
 بخیزد از رخ...
 طبعی معاری...
 قند و صفا...
 گای سینه...
 کلا زینت ال...
 از نور دایم...
 همگامی آنک...
 که از وی با زنی...
 مینماید لطف...
 بوز جرم عظیم...
 و اینست نصیب...
 و سراسر بوم...
 بخنده و لعل...
 بخیزد از رخ...
 طبعی معاری...
 قند و صفا...
 گای سینه...

مکارانی بادشاه ملک شاه

مَرَجایِ دَمِ خُوشبُویِ سَحرِ بادِ صِبا	کِ سَن اُولِک بُو جِهانِ اِچِرَه بَکُون چَنا
سِنَدَن اِرشِدی جِهانِ خَلقَنه بُو	رُفِض بُولدی سَنکَلَه بُو زَمانِ تاسِر وِبا
کُورنی بُو مَدی ایدی جَمَلَه اُوراقِ	اچیدی اُول دَمَه کُورنِ نِکسِ بوشِنَه
کُورنِ جَاشانی اِرشِدی نِه فُراشِ جِها	دوشدی جَمَلَه رَمینِ اوزرَه بَساطِ خَضر
کَلک اِرشِدی قُولاغَنه اُودمِ تاجِ بَر	کِ کَلور باغَه بَکُون بَادِ شَه جَم دارا
خُسر و جِ عَظمتِ حَضرتِ طاهر	شاهِ شاهانِ جِهانِ سُرورِ با کِرَه اَدَا

بند کلا زینت ال...
 از نور دایم...
 همگامی آنک...
 که از وی با زنی...
 مینماید لطف...
 بوز جرم عظیم...
 و اینست نصیب...
 و سراسر بوم...
 بخنده و لعل...
 بخیزد از رخ...
 طبعی معاری...
 قند و صفا...
 گای سینه...
 کلا زینت ال...
 از نور دایم...
 همگامی آنک...
 که از وی با زنی...
 مینماید لطف...
 بوز جرم عظیم...
 و اینست نصیب...
 و سراسر بوم...
 بخنده و لعل...
 بخیزد از رخ...
 طبعی معاری...
 قند و صفا...
 گای سینه...

بند کلا زینت ال...
 از نور دایم...
 همگامی آنک...
 که از وی با زنی...
 مینماید لطف...
 بوز جرم عظیم...
 و اینست نصیب...
 و سراسر بوم...
 بخنده و لعل...
 بخیزد از رخ...
 طبعی معاری...
 قند و صفا...
 گای سینه...
 کلا زینت ال...
 از نور دایم...
 همگامی آنک...
 که از وی با زنی...
 مینماید لطف...
 بوز جرم عظیم...
 و اینست نصیب...
 و سراسر بوم...
 بخنده و لعل...
 بخیزد از رخ...
 طبعی معاری...
 قند و صفا...
 گای سینه...

بند کلا زینت ال...
 از نور دایم...
 همگامی آنک...
 که از وی با زنی...
 مینماید لطف...
 بوز جرم عظیم...
 و اینست نصیب...
 و سراسر بوم...
 بخنده و لعل...
 بخیزد از رخ...
 طبعی معاری...
 قند و صفا...
 گای سینه...
 کلا زینت ال...
 از نور دایم...
 همگامی آنک...
 که از وی با زنی...
 مینماید لطف...
 بوز جرم عظیم...
 و اینست نصیب...
 و سراسر بوم...
 بخنده و لعل...
 بخیزد از رخ...
 طبعی معاری...
 قند و صفا...
 گای سینه...

Handwritten text in a diagonal script at the top of the page, likely a continuation from the previous page or a separate section. The text is dense and difficult to decipher due to the angle.

بویله دار اوله دخی قالمیه هیچ بای و کما
لطف و احسان له لرهب طوله افسیه
خصنی ایده شکار اتیک ایچون سیرویا
غیری چوان کوریک جملیه سی عین الا
بویله درنا ازلی قاعده رسم خدا
جان و سروریمک ایچون ایلدی جنک غوغا
طارا اولدی کوزینه قاچم ایچون جمله او
بویله نایله مرادین بوله چرخ فلک
مقدم شاه جهان سوریه لریوز لری
کلدی میدانینه فارس پاره پارسلر
ایکی شویلیه کم قالمیه اندک هر
هرندک کوچوغ ایسه جمله سین اوزر
شیر میدان هنر در کوزیم کوزم خورد
تلکیر جقدی کوزندی نه هر وید

Handwritten text in a vertical script on the right side of the page, providing commentary or additional information. The text is dense and difficult to decipher due to the angle.

Handwritten text in a diagonal script at the bottom of the page, similar to the top section. The text is dense and difficult to decipher due to the angle.

ارشدون صفا و وقایه آیام ده و نیک
 سن پیر کمال اوله نین دولتک جوان
 چسبون نسیم صبح خورشیدک جوان
 کالزار غم و زلفک از بسون خندان
 امین دیده دهان اولمیه هرگز خندان
 هرگز دیده دهان اولمیه هرگز خندان
 هرگز دیده دهان اولمیه هرگز خندان
 هرگز دیده دهان اولمیه هرگز خندان

بلد یلکم ایرشور کدوسنه تازی لر	بیرسین طوشس یک بیرسینی داخی الا
توتی جامه سنی کیدی و قاجدی طوش	تازی ایجه میان زردی و قیدی تنها
کیردی میدان قار زردی کوزی خیلانده	بوینن وزان دیکم سید جاننیله قویانی و لا
صا مسونک قالدی جبری کربارالینه	ای شوقی لیدی ایرشیدی عقیبندن ما
بازیر هوقی ده خلی کلنی کوزی خجک	چقیدی فالاکه و قیدی تم کاه ربا
مه نوصانه ای شهبه بازجه سی در	کوکره چقیدی ییه انچون برکها
خلی صیدا اولدی او کون طولی شکایه	صدر اعظم کیرا و ح ققان سراسر دیا

فیصله
 حمد لله که شه ملک شیم نیک نیک
 خست و غم غمیت داو دار افضال
 بنده آرزو قلیدی باز قدیک
 خطه آرزو زور ابه الامال
 کلزار خزان زور ابه الامال
 هر چه کلزار خزان زور ابه الامال
 طوبی سنی شاه کلزار خزان زور ابه الامال
 قشوق خدی کلزار خزان زور ابه الامال
 حق بود سرده کلزار خزان زور ابه الامال
 این شوب و فیض طرا و ندیم
 این شوب و فیض طرا و ندیم
 اهل محبتی بر بار اولوب
 دشت و خیال

دانه
 این شوب و فیض طرا و ندیم
 اهل محبتی بر بار اولوب
 دشت و خیال

حمد لله سيّدنا محمد وفضل آل بيته
 فضله در هر قدر خوشتر اوله فضل و مقام
 قلوبنا بيار شهيد معظم مهر فغان
 وكني نامك ضياء و سوره نورا من انوار
 بزرگي نامك ودي و درودك ادا از
 بزرگي نامك ودي و درودك ادا از
 بزرگي نامك ودي و درودك ادا از

مرج وارده و توجه او چي بركد و وير	قعي هيتلو كورندي صنا سنكم دريا
باد شاهك تنك در نغمه سوري	كچي چك بولدي شرف و طولدي عمومما سحر
خاصكي دخي ركابنده سيله چكي صوتي	خدمت بادشهي آتمه ده اولدي ريگانا
استرومك بوجهان البحر فال صيادير	اوله ده شاه جهان بليه هر دمده صفا
اكسك اوليه قوسندن ناك صيكلو	عزت و دولت ايله صدر سعادت قللا
كوني كوندن يك اولوب دولتي اولسون دايم	
جمله عالم كله مقصودني قاپكدن الا	

بنايه موزايه چهارك ايشيه غنچه ميسال
 كرم قان مهر خابن افق دلدده شال
 بنايه موزايه چهارك ايشيه غنچه ميسال
 كرم قان مهر خابن افق دلدده شال
 بنايه موزايه چهارك ايشيه غنچه ميسال
 كرم قان مهر خابن افق دلدده شال

فصل في بيان
 ما في اولدي خيال و شاه همدروم مال
 دارا و آندين عالم تا شاه دلددي شاه
 ضعف حقي كه صباغ اولدي شاه
 سويله ويردي ضعفم اولدي شاه
 شربت نظمك ابراهيم اولدي شاه
 اي صليب جان و دن تا ايام بولام
 بن ناز جهان

بنايه موزايه چهارك ايشيه غنچه ميسال
 كرم قان مهر خابن افق دلدده شال
 بنايه موزايه چهارك ايشيه غنچه ميسال
 كرم قان مهر خابن افق دلدده شال

آن سلطان احمد خان دوزان
 بگویند سنین کمانده ظل بزدان
 اوغورلدن عداالتتختی
 فاجوب قاف طاغیة ظلم اولدی نهان
 اوزره
 کمال لطفله ظل خباثین
 کسین سنین ایزوی العثمان
 کمانت و هسارینک هیزبیری
 عجایب قورد اوغورلدا باشین
 سکا انقاد ابده هرجه بهجان
 سکا انقاد ابده هرجه بهجان

قصیده شیخ الایلام محمد افندی

اولدی خلقی مظهر لطفی اوشاه اجدک	ادر نه چون تختی اولدی بینه سلطان
استوار اولدی یکدن هر حصاری حاکم	صبر صبر قهریله کافریند و سر زانو
هریری ویرسون جاسین دایمانیک و بدک	پنجه قهریله دست لطفی اولوب کار ساز
قصیدی چونیم خیرد رول شک علی مقصد	صبر حق هر مرادین شیر ایله احسان
اولا انواری چراغ روشنی هر معبدک	شمع روین ایلوب جامه لر نه شکار
دادنی بولا مرادی اوزره عمر سرمدک	ایلوب دایم سر سلطنت ده عدلک

اولا سنیایتی دستیکده شمشیر
 و فتح ایتمی هیزبیده و لقا
 نه جانی وار طوره و شکله اعدا
 اولوبد عسکر ایچک فراوان
 سزنی دوتی کفرانک غلطان
 شمد رفعتک پاینده سزنی
 نه دم خنک آلمنیک سزنی
 دما د م باشی اولما که یکیمان
 نبرد ایچم عدوی بد نهادک
 اور زین جانلرینه نبرو سزنی
 عدو فرعونیه موسی ایچم
 اولور دستیکده نبره ک هچمان

ایله
 کمانت و هسارینک
 عجایب قورد اوغورلدا
 باشین سکا انقاد ابده
 هرجه بهجان سکا انقاد
 ابده هرجه بهجان

Handwritten text in a diagonal arrangement at the top of the page, likely a preface or introductory verse.

سروکار سعادت اولوب تدبیر
ایدوب اول کشورده ایامی سرور اوره

دیدنی تاریخ محمد ایدوب اول شاهه عا
آدرنه اول سروری جانی سلطان احمد

قصیده شیخ الاسلام محمد افندی

آدرنه تختنه چون اول شاه عالی عالم
زکابنده اولوب ایمان وارگان جمله
یا بنج خلق عالم جمع اولوب خیل چشم
کمال حشمت اوره هر روز چشم کشم

Handwritten text in a diagonal arrangement at the bottom of the page, likely a continuation of the poem or a concluding verse.

Extensive handwritten marginal notes on the right side of the page, written vertically and overlapping the main text.

بوغارینه چو طورتور او ایچی
 خضورت او وحیدی وحاشا
 بیکان ایلی اولدی دولت
 و سزله دولت با نومه جمله
 کهنی کوملک و قوشاع و قوشان
 چهار ایستار و حیدر کلدی
 نجا اولدر دی طغین افر صلیبی
 کتوردک بیان و شوکلور
 امان

چقوب داود باشادن وسلطان کندی	مه ذی القعدة ایچی سیک کرمی برده دولته
قفا سنده یلی مه پیکران در سر علم کندی	او کنجه توغر پرچم جوزوب یوز طوندیلر راهه
اول سلطان جهانندن اوچ کون و لجه کندی	مقرر اولیج اول جانبه عنیم هما یونی
اکا سلطان فرخ مقدم خرم قده کندی	عجمیدرهما یون بخت اولورسه ادرنه
جهانه بدل ایچون یا نجه دینار و ریم کندی	اوشهرت خلقته مرده که سلطان کرم وار
نه نم اول کسوره کیم انده بود کلیم کندی	نوله نم میوب بیسه نفایس خلقی اول شهرک
و ملکه چونکه سلطان احمد عالی هم کندی	سرور ایله طولوب نولاد لند نم و کسه

انالاری کیم رسم اولان
 تیا کوزی قول او تورسون
 و کعبه اوتنه الدهه سلطان
 غضب ویر همان اولدی ایمن
 اونه طورتور صلیب اول حیران
 کورک یوقی بد حال اولان
 بجانی زن تبشیر باغیان
 کلنل صراصور فاقه
 نیومه کمال اولدی قهر
 شود کلو قال و استمن
 نه کوسلک و از نه خور استمن
 و دریمه دربان فلین الا
 مکر سلطان احمد طایب
 دورات

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام علی محمد و آله
 الطیبین الطاهرین
 اجمعین
 و بعد

Handwritten text in the top triangular section, likely a preface or introductory text, written in a dense, cursive script.

واروب شاه غضنفر قونبول
مستتر له طولوب هر چون عم وهم

محمد دیدی تاریخ معما کی صنعتله

آدرنه تخنه بویلی فرح کلیدی عم کیدی

جهان ایچره اکلر اولدی جام جم کیدی

بساط عدلی بساط ایچون شه عالم شیم کیدی

دیشون عالم جهان دن نام جوریم کیدی

زمان دولتنده جمله عالم دن اثر کیدی

اولادن اول شهک ایینه عالم ناطلی

ستم رسمی نوله محو اولسه اسمله او کسور

عدالت ملکن ابادیلیوب شول رتبه

وجودی عین نفع اولدی جهان چونکه اول شاهک

Handwritten text in the bottom triangular section, continuing the text or providing a conclusion, written in a dense, cursive script.

Vertical handwritten text on the right margin, likely a commentary or a separate text, written in a dense, cursive script.

سعاد تله كوني كوندنك اولسون
اكا كوكلكي لردين ويره بند از ان
سند يلا لظنه قاييم اولسون
اولاد شينلر عياله بولسون
اول بو بخت اولار گولسون
اگر خندان ايدر سه ياد شكان
بولور قاز جهان اوزر زينه جان
قلبلق قچه كه بجا استون اولسون
قدوي كسرايد هر چه ده ديان
يچه بوزيك قد حلك تواب
سكاده لطف ايد قيا خرجان

قصيده كال افندي
مخبر بمقدم ايشه عالي سلطان
ايلك جمله قلوي محمد ملكه
تولش نيك همچو بوزون
توروي نيك بليدي قيسان
اول نماز اولش بلدي قيسان
قول اولش خالق قيسان
تلك وازيك اولش خلق قيسان
جمله افلاك كوي قيسان
استان شاهه ايشدي
سكريم نيكان

بودراميد نرگم ادرنه خلق دينر گوز * سعادت له استنبوله شهه علي علم كدي

قصيده منقې محمد افندي

همايون ختك ولوب **شاه افندي** * اولانكله هر دم هر سرى پرضافم

كوروب روي نيزك اولايادوشينا * اولوب هر دم مكده ابتدا و انتها خرم

قدوملكه سرى ادرنه اولش **شاه خرم**

هميشه اولاسايه كده اوجاي بي بها خرم

هاي ظل اقبالك صالوب اولملكه * شرف و بردي وصولك اول دياز

قصيده منقې محمد افندي
مخبر بمقدم ايشه عالي سلطان
ايلك جمله قلوي محمد ملكه
تولش نيك همچو بوزون
توروي نيك بليدي قيسان
اول نماز اولش بلدي قيسان
قول اولش خالق قيسان
تلك وازيك اولش خلق قيسان
جمله افلاك كوي قيسان
استان شاهه ايشدي
سكريم نيكان

دوزخ زندگانه در این جهان است
 کس که بیدار نشود از خواب غفلت
 دوزخ را در این جهان است
 کس که بیدار نشود از خواب غفلت
 دوزخ را در این جهان است
 کس که بیدار نشود از خواب غفلت
 دوزخ را در این جهان است
 کس که بیدار نشود از خواب غفلت

کلوب اول خاندانه رایه لطف کله
 سورب پای شرف ما نوسکه یوزانده

قدوم کله سرای آدرنه اولمش شها خرم
 همیشه اولاسایه کنه اوجای بی بها خرم

اساس قصر اقبالک اولوب هر روزه
 علم قدک کوروب خلق آدرنه بولدیله
 ظلال دولتک اولمایه هر کرا و ترم
 نولا فرایسه شمد نکیر و اول کشور اعظم

قدوم کله سرای آدرنه اولمش شها خرم
 همیشه اولاسایه کنه اوجای بی بها خرم

کلوب اول خاندانه رایه لطف کله
 سورب پای شرف ما نوسکه یوزانده

دینی دل آندی دماغینده
 قصبه برای سلطان
 ساقی شاه روی سیم اندام
 بر خرم کوروش ایله خرم
 باد صورتنه ساقی ایله خرم
 مست قیل اولوب خرم ایله خرم
 مطرب ایله ساقی ایله خرم
 بوسه ایله ساقی ایله خرم
 بیله ایله ساقی ایله خرم
 وصف قیل ایله ساقی ایله خرم
 اولمش ایله ساقی ایله خرم
 ایستادن بده ساقی ایله خرم

غزلبه بزنگه از آریله
عبدال و داد آریله یار آریله
آریله آریله آریله آریله
ساقی ماه روی خوش خرم کانت
قلبی پر ادب و پر ایصال
جام می صون ایلیکه مجلس خاص
غضبه دن بر دم آریله نری خلاص
جامم بالوری نفس و شفاف
جامم بیدر کدر در صاف

قیه والاهم سین **پادشاه** می شیم سین
ظلال لطفی عالمده یابان عالی علم سین
گر گسین جمله به کیم دافع ظلم و ستم سین
چو **سلمان** هم ایون مقدم فرخ قدم سین

قدومکله سرای دزنه اولش شها خرق

همیشه اول سایه که اوجایی به خرق

نولا قوللق یدنلسا که شام کامرن ^{اولسه} **زکاک** که یراشور پیک اولوب شهر ^{دول اولسه}

وارردم بنده دامن نوسه امکان و کاز ^{اولسه} **عجمی** یایکه بوز سورمکه توجه روان اولسه

قدومکله سرای دزنه اولش شها خرق

مجلس دوت و معاد شد
مجلس فر و شوکت گذر
مجلس یاد شاه اعظم گذر
مجلس یاد شاه اول گذر
مجلس یاد شاه اول گذر

دل یاپی بیدر کدر در صاف
مطرب ماه روی نغمه سدا
اله الخبک و سنده آریله
بنیم شاه جهان بول بول
مجلس خاص یاد شاه اولوب
سویه خوش قصه مجلس
آیدی و مجال بیرون
اول نه مجلس در دست
دکه و صفتی که قائم
مجلس دوت و معاد شد
مجلس فر و شوکت گذر
مجلس یاد شاه اعظم گذر
مجلس یاد شاه اول گذر
مجلس یاد شاه اول گذر

در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک

بخی خط هما یونکله کوب ای شه علم
 دل محزونی آثار لطفک ایلدی خیم

اولوب دایم صفای خاطر اوزره کور
 عجبی خانه قلبده اباد ایلسک هر دم

قدومکله سرای درنه اولمش شها خرم

همیشه اولاسایه کنه اوجای نی به خرم

محمد دائما او موب **الطاف مولی**
 دلرکیم اولاسین هر برج اقبال طوعان

سعادتله کوروب هر بربری عالم
 مشرف ایده سین بینه بودرکام علاج

قدومکله سرای درنه اولمش **شها خرم**

در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک

در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک
 در آینه دل آینه شاه هفت افلاک

اولدور کوزی خون خورشید را افروخته
 دغای خیرکی و زریان تمشید را فزاید
 نوا اولسه سبب سلطنت شمس نوری کوشای
 نه بیا که غم ابدتک عون هادی طایفه
 سکا مخلوقدن این من ضرر رسدن
 خدا در حافظک هر چه بر تو طش و با حسن
 ره حقدن بر تو طش و با حسن
 دلکدر سر رعیت بوی احکم ایمان
 کلام الهی اولدی ایستاده
 قیودر طوشن جمله سنی نیت
 قبولدر خشیه الله ایله ملک
 طلوعدر خلدن ایمانی
 چو نور رسد ازین ضرر رسدن
 سکا مخلوقدن این من ضرر رسدن
 خدا در حافظک هر چه بر تو طش
 اولور طش کلام علی
 اولور طش کلام علی
 دلکدر امر بوی ختمه ایمان
 واققدن رضای ختمه ایمان
 نیکول راه خسته اولور ختمه
 اولدور کوزی اولانک ابدی مودت
 اولانک ابدی مودت
 چمن فی الحال

قصیده شیخ الاسلام محمد افندی

<p> کلبوی سلطان محمد دریا کرم وارد او ذرقه دولتله توجه ایدوب اول او کجه پیک اولور فتح و ظفر اول سرور چواندن طوغدی اسلام افبار کشور طوقور رواج اهل الله یوز اولجای اقوب بحر سفیده جویله نهار لطفند </p>	<p> شهنشاه معظم داور عالی هم واریدی کیدوب خیل چشم بانجه خیا محرم واریدی زکاب کامیابنده نجه صاحب محرم واریدی او ملک کورمکد شاهنشاه بم خدمت واریدی توجه ایدوب ارباب قلوب معتم واریدی در احسانی بدله پادشاهیم شیم واریدی </p>
--	---

اولدور کوزی خون خورشید را افروخته
 دغای خیرکی و زریان تمشید را فزاید
 نوا اولسه سبب سلطنت شمس نوری کوشای
 نه بیا که غم ابدتک عون هادی طایفه
 سکا مخلوقدن این من ضرر رسدن
 خدا در حافظک هر چه بر تو طش و با حسن
 ره حقدن بر تو طش و با حسن
 دلکدر سر رعیت بوی احکم ایمان
 کلام الهی اولدی ایستاده
 قیودر طوشن جمله سنی نیت
 قبولدر خشیه الله ایله ملک
 طلوعدر خلدن ایمانی
 چو نور رسد ازین ضرر رسدن
 سکا مخلوقدن این من ضرر رسدن
 خدا در حافظک هر چه بر تو طش
 اولور طش کلام علی
 اولور طش کلام علی
 دلکدر امر بوی ختمه ایمان
 واققدن رضای ختمه ایمان
 نیکول راه خسته اولور ختمه
 اولدور کوزی اولانک ابدی مودت
 اولانک ابدی مودت
 چمن فی الحال

Handwritten marginal notes in the top right corner, written in a cursive script. The text is partially obscured by the main text's bleed-through.

<p>تَنْعَمُ بِلِسْوَانِ خَلْقٍ أَوْ دَارِ بَيْتِ أَثَارِ</p> <p>أَيْدِوْبِ عَالَمٍ نَوْلَا رَفَعَتْ بُولُوسَهْ وَوَلَّيَا</p> <p>أَوْ بِلْدَهْ نَوْلَا كَرِ أَوْ لُورِسَهْ رَشِكْ مَرْزُومِ</p> <p>وَلَدَاتِ جَوْنِ بَدِيدِ وَوَلَدِ</p> <p>أَيْدِوْبِ عَظِيمِ مَوْلُودِ مَكْرَمِ أَوْ قِيدِوْبِ</p> <p>مَقْدَمِ دَرِ زَنْجِ مَشْرِفِ أَيْلِيوْبِ</p> <p>جَوْصَالِدِي سَايَسِينِ سُلْطَانِ حَمْدِ</p>	<p>نَهْ عَمِ أَوْلِ مَلِكِيْمِ يَا نَجْمِ أَنْوَاعِ نَعْمِ وَارِدِي</p> <p>أَكَا سُلْطَانِ كَرْدُونِ خِيْمَهْ عَالِي عِلْمِ وَارِدِي</p> <p>كِهْ أَكْ سَائِقِ جَوْنِ خَادِمِ بَيْتِ وَارِدِي</p> <p>نَمَايَانِ اَيْدِي بَرْوَسِينِ أَوْ مَاهِ حَجْرَمِ وَارِدِي</p> <p>أَوِيرَهْ نَشْرَحِيْرَاتِ اَيْدِي أَوْلِ صَا حَجْمِ وَارِدِي</p> <p>أَوْجِ اِي اَيْدِوْبِ قَارَزَنْدَانِ أَوْ مَلِكِي كِي اِمِ وَارِدِي</p> <p>هَمَايِ نَجْتِ وَوَلْتِ كِي اَوْلِ خَرْمِ قَدَمِ وَارِدِي</p>
--	--

Extensive handwritten marginal notes on the right side of the page, continuing the text or providing commentary. The script is dense and fills the right margin.

Handwritten marginal notes in the bottom left corner, continuing the text or providing commentary.

والفاتحة لك ان الخطيب قوما
 وشبهها لك ابوعب وفتوة
 من ماتت منكم وفتوة
 دین وعباد نامعبد الا
 بالذین نزعوا عنكم
 والآهل فی ما جئنا به
 وهل الذین نکر النبی
 واذ یبی الغیبه تعلم مفسر

دعا کوی محمد ملامه و لوب دینی

قصیده علی آمدنی للدریس

صحدم چونکه طلوع ایلدی شمس خشن	ایلدی عرض جمال اولشه نوز و چمن
ایردی چون کوش نباتاته ندای حیوان	قالقد یلیر لویزندن یوز اورب خاکه
کیدیه هریر برز کونه لباسی اولدم	بی زبان ایلدیر جمله سی ذکر سجان
شاه کل نطم زمین اوزره او طایغ خورد	کچوب اوتوردی اودم بر لورینه ارکان
طولدی هر گوشه سی ازها زیله باغک	سر سیر سنبل و سوسن ایله لاله کجک

غلی بصدری ما شست علیا
 من غیر سلطان احمد قصد و فاد
 شرفیل الکی فی الزمان شبلا
 انت النبی الجلتیا و التیلا
 انت الرضا بن سل اسمعلا
 انت الذی من العلو اولدیا
 و حفظت المستیلا تسبلا
 یا حسین بسط الوطایح حکما
 و علی الملوک بفضل تفضلا
 ملک سدید الترای ملامین
 فی معضات مشکلات دلیلا

من کتاب...
 فی...
 ...

وَقَدْ كَلَّمَكَ الْغَوَاةُ وَتَبَا
 وَالْبَيْنَةُ وَالسَّمْعُ وَالضُّفَى
 وَالظُّرُورُ وَالزُّجَّجُ وَالزُّجَّجُ
 وَتَسْبِطُهَا وَمِنْهَا الْإِنشَاءُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ

كُورِ أَوْلِ ظَلِ خَدَايُ خُدَايُ مَتَانِ	دُوشُدِي رُوي زَمِينِ أَوْزَرِهٖ بِسَامِ
بِعْنِي أَوْلِ حَضْرَتِ سُلْطَانِ جِهَانِ أَحْمَدِ	دَاوَرِ عَالِي هِمِّ خَيْرِ وَمَشِيدِ عِلْمِ
سَيَّاهُ دَوْلَتِدِ رَمَائِيَهٗ دِينِ وَأِيمَانِ	بَايَهٗ رَايَتِدِ رِيَّاهُ جَاءَ وَاجْلَالِ
التُّونِ اسْكَنْفُورِ كَابِنْدِهٖ يُوْرِيْطِ	خَنَكِ كُرْدُونِهٖ سِيَوَارِ أَوْلَسِهٖ أَوْوَرِ
مَغْرِبِ وَمَشْرِقِي بِرَدْمَدِهٖ اِيْدِرْتِيْ	اَسْمَانِ وَجِ وَفَلَكَ سِيَرِ وَجِهَانِ يَمِيْنِ
رِخْسِنَاكِ نَعْلِي نَشَانِدِ رَاوُلَانِ نَدَهٗ	مَاهُ تَوْضِيْهِ فَلَكَ كُوْرْتِنِ شَكْلِ هَلَالِ
تَبِيغِ تَابِنْدِهٖ سِنَاكِ بِنْدِهٖ سِيْ شَمْسِنِ تَابَلِ	مِهْ فَوْخِجِ زِيْنِيْ اِيْلِهٖ هَمْ بِهَلُوْ

وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ

وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ
 وَالْمَرْوَاتُ وَالْحُمْرُ وَالْمَرْوَاتُ

شأنک را بجو الفنا بایه با الحکم
 و از جوبک رجا التروض لذیب
 ارجو فضا یل ملک لا مشیکل
 التباطئة و التنا و الجود و الکند
 هو الخلق الا الله یبد ما یشاک
 سلطان اعظم سلطان و اعلم
 حکیمه امان لا جور ولا ظلم
 فان ما تنة بالحکم ما تها
 فان ما تنة بالحکم ما تها

اسمانده کورن شمس درخشان صمد	خالی پرویدر کونه اولور نور افشا
زین زین شه قصد شکار ایتدک	طلب باز اولغیچون مهر لکه ماه ایتدک
اوشهنشاه فک مرتبه اولدجه	اتی اوکجه روان اولسه رواجمله
ضربت تیغ جهان کیری اوچندن	هفت زمین لرزه یه دوشد و نه افلاک
نیزه سی خوفیله کیدی زره مایلی	بیم شمشیر لکه دردی در در عمک
دور ایمیده زمان امن و امان اولدک	ایلدی خلق جهان ایچره عدالت جریان
سرور اداد کرا پادشها عدلکله	اولدی بر مرتبه ده متحد اضداد الان

من خاقه سبعا ما یاکل الفعم
 وله الملوك کما ضعی طاعنه
 یشون حبوا علی الاکاف
 تسع الملک یلوا الارض
 مؤلموک العرب الیوم
 ملک یجور با تمک لیدی و تم
 یسوق صا صنف طارح من
 ضد التراب التنا و النجال
 و تعلی وجوده لم یحیی له نعیم
 غین و یا ما عطا وقت فضاله
 و ما و یا ما المعور التواهد

تسعة الملک یلوا الارض
 مؤلموک العرب الیوم
 ملک یجور با تمک لیدی و تم
 یسوق صا صنف طارح من
 ضد التراب التنا و النجال
 و تعلی وجوده لم یحیی له نعیم
 غین و یا ما عطا وقت فضاله
 و ما و یا ما المعور التواهد

الفهم والنظر والتوفيق والسرور
 وما رددت من ذل ومن اعداء
 ومن يورثك فانما حقا ما اعداء
 على الصلوة على محمد وآله
 صلواته عليه صلاة الله عليه
 عتبات ما جرى بالقلم
 فضل شهيد الله والنور نظير
 هو سلام اول حضرة كالمعدلة السلطان
 ايم الله على معدلة السلطان
 لهما كالمعدلة السلطان
 روحه جسيما كما في القلم
 روي دون

قلنا على اذان الله في الدنيا
 قلنا على اذان الله في الدنيا
 قلنا على اذان الله في الدنيا
 قلنا على اذان الله في الدنيا
 قلنا على اذان الله في الدنيا

<p>اولدى همراه غم دشت و جاده</p>	<p>شیرنچه سی او و بشانه موی هو</p>
<p>سرف و اتمسه لرامنه بوز لرامان</p>	<p>شاه اقلیم عجم اردل و افنج الامان</p>
<p>عدل و انصافی کورسیک اگر</p>	<p>شرمسار او لوریدی عدلیله یاد</p>
<p>شه عادل دل و دار اصفت و</p>	<p>ای کرم کانی سخامعدنی ای شیخ جود</p>
<p>ای علی سیرت و وی مظهر علم و عرفان</p>	<p>حسن یوسفله شها خلق محمد سنده</p>
<p>سنگ خارایه نظر قمشک او و ریب</p>	<p>دمبدم هر نفسک مرده لرایلر احیا</p>
<p>نطق جان نجشید زر حسته یات</p>	<p>خاک پاییدر انک سرمه اعیان</p>

کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
 کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
 کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
 کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
 کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه

عبدی ای ظل زود ان حضرت شاه جهان
 بقیه اشک تو زنده کوز سوزیدن بود جان
 بیوف وجودم هم در کل حکم و کتبخان
 حال غرضه اجازت انستین بوخاکا
 سنه یا سنین خان کوکل طفل افکن
 او موی از قلمه خدی بوخه عمر و حال
 غنیمت کنش و منصب انستین بکری
 کشدی پیر اولدم قویه ضعف کلری
 کشدی آلدن قدرت کندی
 کندی آلدن قدرت کندی

در که غیرتیدر باعث لطف و احسان	حرم حرمتیدر قبله اولوالالبابه
لطف ایدوب عنین عنایت ایله	ایلدن بنده شها شغریله حالم اشعار
یا تورده بی کس اولوب اخله یوقدر	خارج الی ایله اونیشیل اولدند
قالدم ابقده الم الیشای خضر و ان	بچه سی داخلستین اولوب اولد
قاره یازویه نظردن بوزریدر عیان	علم ایچنده غروب ریش سیاه اولد
التفات شه عالمکله اولوردم سلمک	شعرواشامه اگر اتسه نظر شاه
دم جان بخشکله بوراکه ویرکی جان	کب لعلکدن و مرموده دل ایست

چول کیر قورقایل اولمشکله
 اولسه قید عیال اولوب
 اولسه تقاعد ایستیم قید
 کارم ایچدی تقاعد ایستیم قید
 کارم ایچدی تقاعد ایستیم قید
 کارم ایچدی تقاعد ایستیم قید
 کارم ایچدی تقاعد ایستیم قید
 کارم ایچدی تقاعد ایستیم قید
 کارم ایچدی تقاعد ایستیم قید
 کارم ایچدی تقاعد ایستیم قید
 کارم ایچدی تقاعد ایستیم قید

مدح سلطان احمد خان
 جل جلاله
 حضرت سلطان احمد خان
 روم

Handwritten text in the top triangular section, likely a continuation of a poem or a separate section of text.

عَالِيَا بُشَلَّةُ دَعَا يَه سَوْرِي اِيْمَه تَطْوِي
يَا اَلْحِي اَك تَوْفِي رَفَوَا يَه مُدَم

بِحَقِّ حَضْرَتِ اَدَمِ بِحَقِّ نُوْحَةَ نُوْحِ
بِحَقِّ اَحْمَدِ مَرْسَلِ بِحَقِّ جَا رَا زَكَان

اَيْدِيْكَ سَيْرِ جَمْعِ عَالِمِ اِجِيْلُوْبِ كَلِي	حَمْدُ لَلَّهِ كِه شَهِنْشَاهِ جِهَانِ اَحْمَدِ
شَرَقْدَنْ غَرْبَه دَكِيْنِ مَالِكِ جِهَانِ اَلدِي	نَامِ شَمْسِيْرِ جِهَانِ كَبِيْرِ اَوْشَاهِنْشَاهِ
مَا هَدَنْ مَا هِي بِرِدَكِ صِيْتِ وَرِدِي	غُلْغُلِ كَوْسِ رَجِيْلِ كَرِيْمِ سُلْطَانِي

Handwritten text in the bottom triangular section, likely a continuation of a poem or a separate section of text.

Vertical handwritten text on the right margin, possibly a commentary or a separate poem.

سخن اسلام محمد

باید آید و بشکارت
بوند که گشته سفاکی
سپهر لطفه اوج عطارد
اول هوای مکرمه شک
سز مرغ دل لورسنا
و صید طيور اید
تخت سعادت اوزه
مکن اول صفا بلیه
باید همیشه باز
اول و لعل اولوب
شام و حجره
خدا ایدوب
باید کلد ایدریاز

منت که شهر کبوی الان شرف مقدم سلطانله عزت بولدی

کلدی چون لفظا و معنی دیدی عالی تاریخ

نیکی گری بیکر مکر کلدی

قصیده غمزه امیر و سلطان احمد خان

سلطان سکنند در راه مظفر دین پرور اولد اورطال الله

عدل وزره قراریتدی نیازی شکار تاگشت و گذاریتدی احواله اولا

هر قده که عزم ایتسه قبال یدده استقبال دورنده انک ذایم اعداسی اولا امراه

درگاه سعادت جان و کولکل ایدریاز
قصیده و عیددی اقدیب
سلطان احمد خان عالی مرتبت
خصرت بر منبر ابر مسول که خصال
بایدی بر منبر ابر مسول که خصال
شوبله بر قد و بر دیکیم ابر مسول
اپن مرطای بلندنه سکر طویل
حلقه در راه بوسه خورشید
استانی خاکه یورسورسه خورشید
سوزاز اولدی فلکلدن انک هر نخل
رشک قدس و طيور اولدی اول مقام
هت طبع بلند شده اولدی اول مقام
زب و زینت مال اجتناب اولن
بودر کیم کورمشد خلق
عالم بویله جای

بسیار کلمه و کلمات
بسیار کلمه و کلمات
بسیار کلمه و کلمات
بسیار کلمه و کلمات
بسیار کلمه و کلمات
بسیار کلمه و کلمات
بسیار کلمه و کلمات
بسیار کلمه و کلمات
بسیار کلمه و کلمات
بسیار کلمه و کلمات

عبدی دای دیکر کار از نیکوین پذیر
جای نمازند و قضا بقصورتی بدر

قصیده دای برای حیدر سلطان محمد خان
بیتا فخر حیدر اولدی علیه ساری مورز
داغ خزانة ما مل آینه می و غنیمتوز

بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر
جمله عالم آینه با حیدر سلطان محمد خان
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر

کلکم سعادت له دای فلك درگاه

بومرقد عالیده او قوتدی ینه مولود

تاریخ کلوب مولود او قدامت شجابه

ایشتهک عزیز اولدم دیدی کال اعلای

قصیده ششم در ایام محمد افندی برای سلطان احمد خان

اقتاب طلعتکله اولدی نورانی جهان

خیر مقدم مرحبا ای دوردور زمان

چشمه عین الحیوة وصلتک اولدی عیان

ظلمت فرقه عالم بی سروسامان این

روشن ندی دیده مزاول توتیای خیم

نیجه دملر دیکه کوز لر دیک غایبند

یا یکه یوز سوزد یلر غزله اعیان زمان

چهد استقبالک اقباله عالم شها

جهان کورمه غازی سلطان عالم
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر

بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر
بازم اولدی حیدر عظیمه هم بودیا و نثر

غیر از دنیا بود ردگار
 بنای عین ز دولت اوله چاکر
 ای کور و بره
 اولدی بندینه بنیه
 خرقه طاهره
 جهان احسان
 که بدل اول شامه
 اولمشرد هلال تو عظمشان
 اغرض صون اقدار هررات و نیلک
 کبزه قطره سینه خشمه ای حیوان
 شیشه بی خرج مدور کی اینیه مثال
 کوزه سندن دور ای لایسیا
 رنجه سندن دور ای شانه
 صاحب خرقه دن برسو
 صابون رنجه لطیفی دام ریان
 نوشید و آب حیات اول
 یوز کبرجی بدل اول اوسته و زریان
 دولت و جاهله از فانه و رستک
 ای باران نعم که کهد اولار وان
 صولادی راهلی بارانیه قرآین صبا
 نولا حجازی صفا ایله بد رستک
 طول اقبالک چون صد قله ایله
 یوز اورب در که بولا که خلد مران
 قشیده شمشیر
 افندی

یزدیه بولدی کوکه اردر کون فلک هر موی	کوردی چون یکی ز کاب ز ریشا کنکدن
جانی کلدی پینه شهرت قدوم کلینه	روح سین سن عالمک افاقه احکامک
اولدی لرزان بیدوش دلرز فراقه	باغ و راعه و غرد قبه بزک ریزان خزان
حمدی نسیان سحاب لطفله	باغ قلبک اولدی هر بر کوشه بر کشتی
ایلیوب غم دیا راد زینای	دولت و اقبالله اکندک اندن بر نماز
و یروب اول تخت قلبه مقدمک تان	اولدی با دان قدوم کلله اوگنه خاندان
توله سعدا و لورسه اول شهره جولک	طوغری بیت الله ایندک ای کزن دوران

ای کور و بره
 اولدی بندینه بنیه
 خرقه طاهره
 جهان احسان
 که بدل اول شامه
 اولمشرد هلال تو عظمشان
 اغرض صون اقدار هررات و نیلک
 کبزه قطره سینه خشمه ای حیوان
 شیشه بی خرج مدور کی اینیه مثال
 کوزه سندن دور ای لایسیا
 رنجه سندن دور ای شانه
 صاحب خرقه دن برسو
 صابون رنجه لطیفی دام ریان
 نوشید و آب حیات اول
 یوز کبرجی بدل اول اوسته و زریان
 دولت و جاهله از فانه و رستک
 ای باران نعم که کهد اولار وان
 صولادی راهلی بارانیه قرآین صبا
 نولا حجازی صفا ایله بد رستک
 طول اقبالک چون صد قله ایله
 یوز اورب در که بولا که خلد مران
 قشیده شمشیر
 افندی

عذرین که آثار لطف چون اولورشاید
 سویدیم شکر لطف تو اولورشاید
 لوی شرفی بی نظیر اولورشاید
 اولی سیاه شدن خضرتی چون غایت
 روز سلطنت ده روز بزرگی سال اول
 او ما زرد زخمی بیشتن غم و دل
 او بیستان اولی آثار لطف خداست
 اولی شکر و وسوسه
 عذرین که آثار لطف چون اولورشاید

صوبی مجمعیه ده برجامعه ولدک	ایلیو بجای معاری لیا ادا فیضیه
یادیک اول دار سعادت ایچمه مسجد	قائده اولور سک ایدر سین چونکه معبد
قایغاک اوستینده آنک اولدی بخت	جوی تو نجه اقلدی پای قامت دیچو که
برکش جدول چکوب سیم مذابتدی	صفحه سخن سیرانیده او جوی خوشنما
قالمدی برکوشه زیباسی کم اولانک	صید کا هنده ایدوب سیروشکار اول
فالحقیقه ایلاک قصدشکار ظالمان	ظاهر عزم شکاری شکار اندک و
دان خواهی دکلمک قصد ایلاک اندک	صورتا گشت و کدار اندک اگر عالی

قیله یازده باد شاهه صفری
 طایر ایلیه باد شاهه صفری
 کجوب سعادت نه اولیه آنک ضرری
 تسیم عروسه سادات مهت دولدن
 آسه بیاز نه یار هکله طبری
 بییم لطفله خوشبو اولوب تسیم صبا
 فته اسرته ایدوب که شکر ازی
 جمال داورد و رانی کورم که دن اول
 عجمی تکلمه کربنه کورم هکدی
 ایدوب دعا کورم صغای قبله در
 خدا مبارک ایدوب باد شاهه صفری
 قیله یازده باد شاهه صفری
 جمال الله مدد قلای کا ایستار داندک
 کجوب سورد دم کف یا بیبه
 طایر ایلیه باد شاهه صفری

کجوب سورد دم کف یا بیبه
 طایر ایلیه باد شاهه صفری
 کجوب سورد دم کف یا بیبه
 طایر ایلیه باد شاهه صفری
 کجوب سورد دم کف یا بیبه
 طایر ایلیه باد شاهه صفری

جود آه اولدی او ایلی ظهور
 بو خیفه مند هب و یوسف اقر
 هله دخی عدلی عیسی عیسی عیسی
 دین احمد صدق بو بیجا
 حضرت یسین ایلیز حسن
 مروه حیحون بولور هر ده صف
 کجه کورین نیشجان ایلیز

دین یولنده نیجه خدمت ایلیش عثمانینا	اول حصار استواری سیردن معلوم
اولدو غنجه مظهر غفران حق اولدو	تخت اوزه مکین اولنسی یا سلطان
ایلدک امداد دین ای داورد ویرا	اول ایکی حصن حصینک امرایدوت
سایه الطافی اول شهره اندک سایه	ایکی کوندهینه عودت ایلیوی قباله
اب فیض اولار واندن سکا دایم	یاز جی اوغلن زیارت ایلدک کرامله
مولدا وقتک قبول ایده مستطاب	چونک ایام ولادت ده زیارت ایلدک
سنیفح ونصرتی قوشاندک ای قران	بین ایچون صکره سلیمان شاه عازی

عیله سلطان اولور اول کور
 ایچم کوندزا اولور اکا قدر وعید
 جان ویدل اول درده بولور هر دو
 خدمت علمانی اولدی چون ضعیف
 ساک عمری بود دولت داعی
 روز تب غمغمند برید و کل
 ایله پس بو غمغمنده حلدن
 یوزه کلوز سنن بون شیخید
 یوزره قویله اول شاه دعا
 کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز

کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز
 کجه کورین نیشجان ایلیز

بیج ز قعدن طلوع ازیدی می آوار عید
 عالمه عرض آیلدی لطف آلیوب دیدار عید
 قلدی افاقی معطر نمده غنیمت ششم
 ازیدی آنفایس سالی عالمه آشپار عید
 قید ریا زار دله عید
 کوشن قلدیم کویا عید
 کیم ولدر کار شاهه سورمک زخار عید
 کعبه مقصود در در کارهای اول شاهان عید
 اکو یوز سورمک لچون کلدی عید

اکو یوز سورمک لچون کلدی عید
 کلدی زان خصص سلطاط احمد عید
 کلدی زان خصص سلطاط احمد عید
 ایستان دولتینه یوز سورمک لطف
 شاهباز آویج دولت قنای بیج
 بر یوز زدن لور کار کما آوار عید
 اللذین پیش عایه منجج وار
 جان و دلدن آیلدی امنینه کفار عید
 ویرمک لچون دولت شهنه اول شاهان عید
 مهر ویا هیکه بجوی آیلدی بیار عید
 سلطنت سخنان مردم ساد کام اوسون
 ایلدی قریان جانز اول شه ناچار عید
 بولسه نام سفیده اکر دم شرف
 طوغریکینا دلقدن عالمی اولور عید

ایلیوب اندن غنیمت ایستان دولتیه	کلدی ایستان بوله طوغری ای معین
اولادک شاهین همته شها خاز راده	بسته قیراک لطف اولدی بینه اول
سید نجبر ایملر صید له	اولادک شاهینی سن ای شاه باز
تمت استقباله استیجال ایدوب اقبال	خلق عالم اولدی کرب راه خدیتمه
ایمک کل جلالی چشم جان خاد هیک	ترکس ساییوللره کوز دکدی اعیان
کلم کلوی ای دور عالم بینه	روشن اولدی نور وجهیکه عیون
عالمان دین اولان داعیر ایله جمله	یوز سورب دامانکه اولدق قرین

ایلیوب اندن غنیمت ایستان دولتیه
 اولادک شاهین همته شها خاز راده
 سید نجبر ایملر صید له
 تمت استقباله استیجال ایدوب اقبال
 ایمک کل جلالی چشم جان خاد هیک
 کلم کلوی ای دور عالم بینه
 عالمان دین اولان داعیر ایله جمله
 کلدی ایستان بوله طوغری ای معین
 بسته قیراک لطف اولدی بینه اول
 اولادک شاهینی سن ای شاه باز
 خلق عالم اولدی کرب راه خدیتمه
 ترکس ساییوللره کوز دکدی اعیان
 روشن اولدی نور وجهیکه عیون
 یوز سورب دامانکه اولدق قرین

کورزی یوفد زردی در مانده هر کجای
 ویردی سلطان احمد شاه چمران
 کورزی یوفد زردی در مانده هر کجای
 ویردی سلطان احمد شاه چمران
 کورزی یوفد زردی در مانده هر کجای
 ویردی سلطان احمد شاه چمران

<p> مَنْزِلِ مَاهِ شَرَفِ اُولَدِي كُوچَا كَمَلَه اُول كِيچَه بُولوب شَرَفِ دَاوُد بَا سَمْتَر مَقْدِمِ شَاهِ جِه جَمَلَه شَنَكَلَر اِيدُون مِومَلَرَه زِين اُولوب اَر دُوي دَجُو خَيْرَه مَقْدِمِ دِيك اِيچُون اِي مِه بَرَجِ شَرَفِ چُونَك اَمِر كَلَه اُول شَبْر اَغَان اَتدِيلَر لَالَه لَر صَحْنِ چَمِن زَار اِيچَه مَشَعَلَلَه يَاقُوتَه </p>	<p> كُر كُور زِي اَنَدَه مَاهِ رُوي سُلْطَان اُول قِصَادَه قُوند كُجَمَلَه لَشَكِر اَسْلَدَه اَتدِيلَر سِيدَا اُول كِيچَه مِومَلَر دُن چَادَر اَتدِيلَر يَر يُون زَنده اَشِكَار اُول دِي رَسِومِه اَتدِيلَر كُويَا زَمِينَه اَسْمَان دُن شُشَان صَانَكَه كَلدِي بَرِيرَه شَبْر اَغَان اَتدِيلَر اُول دِيلَر اُول لَيْلَه دَه اَنلَر دُخِي اَنَشِ اَفْشَان </p>
---	--

کورزی یوفد زردی در مانده هر کجای
 ویردی سلطان احمد شاه چمران
 کورزی یوفد زردی در مانده هر کجای
 ویردی سلطان احمد شاه چمران
 کورزی یوفد زردی در مانده هر کجای
 ویردی سلطان احمد شاه چمران

کورزی یوفد زردی در مانده هر کجای
 ویردی سلطان احمد شاه چمران
 کورزی یوفد زردی در مانده هر کجای
 ویردی سلطان احمد شاه چمران

اصحابان
آخذ حاکمان

داوردند و آن مقام بدینچه بجزوبند
مهرین بجهان ظل ظلیل خدای
اول که اولوزدی شنبه قصیر زانند و در ته
کنند چارم آنرا اولسته ایدی عین ساسی
اینک همچون روز و شب آند و خواصیله نسیر
خاص کو یک باغچه سن بلیدی خلوت ساری
گامی دواید و له چشم فلک کور مشرب
بویله منفرج حال بویله صفا بخت جانی
خواید کنی النمل کورسته ایدی رونق
بزدن خراج ارم او ز ایدی خودهای
رسم یا سحر سحر سحر سحر سحر
اب و هوای لطیفه بیدار کنی
بچه سخن آفرین طالب تاریخ ایکن
سویاید بر اهل طمع قصص سعادتی
سوادینه

نعمه طوب تفک دن کو کوم اندی
اول کجه چالشیذیر کو یا جمیع الشرحا
چیز سحر دن عرض دیدار اندی جاوران
جمع اولوب خیل شکر کوسردی محشر دن
صحن صحرا ایچره کو بالاله زار اولدی عین
اولدی پروازینسی انک صانک طاروس خیل
وزیدی رنگارنگ بیدار لاله آوردون
سینه زاری آتک ترین کونه کونلا لاله

نعمه طوب تفک دن کو کوم اندی	کو کوزه اربوب ایچمه شوقدن صیت و صدکا
اول کجه چالشیذیر کو یا جمیع الشرحا	قلعه طلعت نمای فرقی فتح اتمکه
چیز سحر دن عرض دیدار اندی جاوران	شام وصل انجام همی دفع ایتوب صبح
جمع اولوب خیل شکر کوسردی محشر دن	دیزلوب صفلا لا یلر باغلا نوب تر سیه
صحن صحرا ایچره کو بالاله زار اولدی عین	طونا نوب انوان بیدار لاله سباه
اولدی پروازینسی انک صانک طاروس خیل	سرخ وزرد وال ایدوب دامانی پروازید
وزیدی رنگارنگ بیدار لاله آوردون	سینه زاری آتک ترین کونه کونلا لاله

قصیده نازدی آفندی
زهی شکار هما یون خسرو اسلام
که گوش اید و یانی کوزدن رشک اید
زمنی بلیدی سز گشته باز خور اشام
سپهری بلیدی سز گشته باز خور اشام
اوشاهه وزیدی خلد شوک سلیمان
عجبی آتید و خوش و طوبری آرم

لله
بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
اللهم صل على محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الذين اصطفى لك
النبوة
اللهم صل على محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الذين اصطفى لك
النبوة
اللهم صل على محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الذين اصطفى لك
النبوة

طابندی غافله طلبان زایه شهباز
 اوروز سید آه اولندی وار ایسمیرام
 عجب دین دین به اینه خرام
 کجا دوستی باز شک یانه
 بی صفت بر و بال ایدی مرد
 عجب دین دین به اینه خرام
 کجا دوستی باز شک یانه
 بی صفت بر و بال ایدی مرد
 عجب دین دین به اینه خرام
 کجا دوستی باز شک یانه
 بی صفت بر و بال ایدی مرد

تدی پای انداز اسب داور کی سنا	صحن صحرا به شیل نخل با بوب فراش صبح
سایه صا لر دیوباغه اول قدس روزان	باغ اوده صفر در زحمان چمن صیف
دو کدی وارین راه کلاره نهال اغون	مقدم سلطان دورانه نثار اولسون
لد لرد بوسلرد وشه مثال چاوشند	طاق قوی تیغ زمرده قای سوسن لرینه
اولدی زرین ساکه دربان ای سانی	التول سگف باشه دستند زمرده
رایت فتح ایتک شوقیله ای زمان	اچدی زینقاق سنجقار لوی صبح وش
صا نکه چوزدی برجم توغلت صبا اولوب	توغ شاهی قلدچکوب اچلادی حیر باغده

کلای باقندی هواده کلر صاورد
 قتلدن مینه قوی چرخه حیفی صفرام
 صوا وزده بطکه صحرای وش اولدی
 قویلی کلای قویلی رقی کلغام
 مکر کلای الفار رقی بند لرد حال
 قیامت کله ورده مخرسک اولدی قلمی
 او کجه قانچدی سداران ایچون کلر
 اوزن قوتندن ایشیتدی بند و قلم
 یوقدی کلای قویلی کلای قویلی
 سوزم کلای قویلی کلای قویلی

کجا دوستی باز شک یانه
 بی صفت بر و بال ایدی مرد
 عجب دین دین به اینه خرام
 کجا دوستی باز شک یانه
 بی صفت بر و بال ایدی مرد
 عجب دین دین به اینه خرام
 کجا دوستی باز شک یانه
 بی صفت بر و بال ایدی مرد
 عجب دین دین به اینه خرام
 کجا دوستی باز شک یانه
 بی صفت بر و بال ایدی مرد

کلای باقندی هواده کلر صاورد
 قتلدن مینه قوی چرخه حیفی صفرام
 صوا وزده بطکه صحرای وش اولدی
 قویلی کلای قویلی رقی کلغام
 مکر کلای الفار رقی بند لرد حال
 قیامت کله ورده مخرسک اولدی قلمی
 او کجه قانچدی سداران ایچون کلر
 اوزن قوتندن ایشیتدی بند و قلم
 یوقدی کلای قویلی کلای قویلی
 سوزم کلای قویلی کلای قویلی

حافظ احمدی

بازمانده لوزن راوندی نظام
سازد کوزدی عجب غدار در
کوزدی بوقدر دردی در مانده هرگز علاج
عالم ایچره کند و به بجای راحه قائدی
باینه فالورسا نوزدی اتید و خقیلری
هنه دکلو واراشه اتیدی شقاوت قائدی
خوش داریک بایدی صلح و صلاحه طوقی
ملکی ایچره کوزدی هم ایچ
نور خالف اولغز کشته اولدی دای
دوست دشمن یوزنه بقاغه صور قائدی
فاحدی سردارک او کیدن اولدی سوری
کوگدن حاصل کیدی سعادت قائدی
کوزدی بوقدر دردی در مانده هرگز علاج
نور خالف اولغز کشته اولدی دای
دوست دشمن یوزنه بقاغه صور قائدی
فاحدی سردارک او کیدن اولدی سوری
کوگدن حاصل کیدی سعادت قائدی
کوزدی بوقدر دردی در مانده هرگز علاج

ماحصل بوجهله زینت بولوب مجوز
مقدمک شوقیه طونانیدی اهل زمان

بوز طوب عالم سیرای دولته اقبالله
باقدیریم کون کبی طوغه نیشا جهان

زمان خاقان اسکدر نشان
یعنی کور سلطان کوردون استان

اولاهوار سپهر دولته مهر منیر
اقاب طلعتینه اولانورانی جهان

خلو ایدر کن طلع بابها بونه نظر
اقاب عالم از اکی طوغدی ناکهان

نور بخش ولوب جمال باکمالی عالمه
وریدی پستانسی تاب مهر نوردن نشان

بازمانده لوزن راوندی نظام
سازد کوزدی عجب غدار در
کوزدی بوقدر دردی در مانده هرگز علاج
عالم ایچره کند و به بجای راحه قائدی
باینه فالورسا نوزدی اتید و خقیلری
هنه دکلو واراشه اتیدی شقاوت قائدی
خوش داریک بایدی صلح و صلاحه طوقی
ملکی ایچره کوزدی هم ایچ
نور خالف اولغز کشته اولدی دای
دوست دشمن یوزنه بقاغه صور قائدی
فاحدی سردارک او کیدن اولدی سوری
کوگدن حاصل کیدی سعادت قائدی
کوزدی بوقدر دردی در مانده هرگز علاج
نور خالف اولغز کشته اولدی دای
دوست دشمن یوزنه بقاغه صور قائدی
فاحدی سردارک او کیدن اولدی سوری
کوگدن حاصل کیدی سعادت قائدی
کوزدی بوقدر دردی در مانده هرگز علاج

وردی یوقدر ردی در مائه هر روز علاج
وردی سلطان احمد شاه به نام از حراج

وردی سلطان احمد شاه به نام از حراج
وردی سلطان احمد شاه به نام از حراج

وردی سلطان احمد شاه به نام از حراج
وردی سلطان احمد شاه به نام از حراج

ظلمت اندوه و محنت اولدک ششکی

نوردن بر جسم پاکه دونش اولجه

قارشوسنده لامرد و بدنه قامت اسلامینا

کلدی وقت ظهرده ویرین سیر ایزدی

مستی اولدی سریند **شیشه**

بوکینه بنده سنده اتدک لطف همغان

عرض سلام ایلدی بر کافران ناکهان

یا بلوب نور سرور اقا فریبنده

اقلر کش سر با ماه رو پی برق و رب

اول الف قد چون سلام کدی باشن لطفله

خاک کینه کیدوب ارکان اعیان جله

مهر اردکن محل استوایه کون کبی

بولن اعیان بز کایله مشرف ایلیوب

کوش هوشم سوز لری درینه اولشکن

اوستی بیزدن خصم سورین الله مایین
همیشه خجسته اوستن شیرین کام اولور
مناقجاتی ایسون شیرین کام اولور
طوفان سعادتلان الهی کون کبی
اومین ز بلوب ز زمینده مومما و احقر
سیر سلطنت اوستن بولون عالم و املا
دعا و ولایت ایل علی ان ایله و اولور
فوقی ایچون کون ایسون زوع اولور
صید و شیخ اسلام خجسته اوستن
جهان ایلدن ناکم ایله کل
کل خندان کبی داییم ایل کل
اولوبیم کسان وجود کل
درون دشمنان یاقول اولکل

وردی سلطان احمد شاه به نام از حراج
وردی سلطان احمد شاه به نام از حراج
وردی سلطان احمد شاه به نام از حراج

اولوب شمس سعادت شکاره
 صفا کلدی دیار اسکنداره
 همیشه سایه عنایت مدارک
 شرف بخش این مدارک
 سعادت در شفا قرب جوارک
 هر دار و دیار
 بحمد الله که ایزدک اول جواره
 همیشه سایه ک اولسون
 ایزدسون خلق اوطل پایداره
 تیشسون یون کیمی سئاله عملک
 شرف بخش اول سیر عیان
 زمانه اولوب عالی کرد

محض زیده دین اسلامی کاتلقین ایدو	طول عمرود ولتی ایچون دعا اندم
اول جهان ایچون وغور طوند	دایماد ورنده آره زمره ایمانیا
چون در دار سروره کلدی عزو شانه	اندی فرمان دعا اول داو رصافی
طول عمرود ولتی چون یلدک انده دعا	اومارزا اولا قوبن دعوت کرو بیان
صدقیت صاجی در چونکه اول	مستجاب ایده دعا مر خالق کون و مکان
مظهر حسانت اول شد محمد	نولا اولسه مدح کله دایما رطالینا
چون ایدر شیرین دارله همیشه و صفا	دایما اولوز زبان خامه سی عدالتیان

جزا زور عدوی خاکسار
 اوما زرقه و نصرت سا کتفت
 یوز اوروب باغ کارد کاره
 قصیده شیخ الاحمد افندی
 دوشن عجبه اوخل کذب اولسون
 جهان باضیک باقی اول کایم صفا
 وجودین خصیت حق خط ایدوب اولسون
 سیر سلطت ده دایما اطل غلام اولسون
 کور سول صفحه ملت قلبان صفا
 جلا بخش اولوب ایدیه عالم نمانا

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام علی سیدنا محمد
 وعلی آله الطیبین الطاهرین
 الغر المجلدین
 اجمعین
 بعد من هذا الدعاء
 انزل علی قلبی
 من لدن رب العزت
 ما یصلح لی
 من لدن رب العزت
 ما یصلح لی
 من لدن رب العزت
 ما یصلح لی

کوی دولت یار علی
 قول باری کاره بر آرد
 حیات زبانی
 و لا یزول
 سلطان وجود
 شایسته
 عیال محبت
 او تخلص
 سلطان
 حیات
 عیال محبت
 او تخلص
 سلطان
 حیات

شکر شکر کن نیستاننده شکر خاه	خامه سی طوطی صفت اولسه نوله
زرگی خالص عیار اولدر خلوص قلقله	غل و غشدا صاف و پاک اولور اولسه

دایما ای حیات زید کانی نوش ایدوب	
دولت واقیالک از توب اولاعمرک جاودا	

قصیده کال افندی در مدح سلطان احمد خان	
نوید مقدم سلطان احمد	سرور ایله پراولدی بینه دنیا
	سعی صاحب استار استرا

کوی دولت یار علی
 قول باری کاره بر آرد
 حیات زبانی
 و لا یزول
 سلطان وجود
 شایسته
 عیال محبت
 او تخلص
 سلطان
 حیات

کوی دولت یار علی
 قول باری کاره بر آرد
 حیات زبانی
 و لا یزول
 سلطان وجود
 شایسته
 عیال محبت
 او تخلص
 سلطان
 حیات

کوی دولت یار علی
 قول باری کاره بر آرد
 حیات زبانی
 و لا یزول
 سلطان وجود
 شایسته
 عیال محبت
 او تخلص
 سلطان
 حیات

سروزاد اولاد کلازجه قانچي
 نين سنین نبدالم دن چوخه ازا دالکلیغ
 دایما اولسون سوزاری تخت سلطنت
 کتیرا ساین خانه احسان سلطنت
 کیم مین عدل واحسان مقصدن دالکلیغ
 روح پاک فر عالم دن مدد ارسون اکتا
 چون معین اولوب بودینه شرعی امداد ایگ
 حضرت حقندن اولوب اول داوردن
 حوض سوروب درگاهه قیاد ایلیک
 بو محال وز سوروب درگاهه قیاد ایلیک

مسدده عیدی ایملکال احمدان
 وجود ایسلطانی دمام بور اولسون
 شه احمد نیکد فرجه خانه شهریار اولسون
 زینبکه زمان قاپم اولجه شیبو کائن
 سیر سلطنت همیشه کامکار اولسون
 بنجاب کیریایک هم اولوب نظور ایگ
 سلیمان زمان اولوب جهانده پایدار اولسون
 ابروین عون زبانی دایم شاه دورانه
 جهانک شملری انا و کین ناکا اولسون
 قلوب فخر و نظردن سن عملدی شهریار
 ایلوب ملک عثمان دمام نور اولسون

حیات تازه ویردی کائناته	میزین اولدی هر جانب سراپا
ایرچک کوش سلطان بهاره	اویغام لطیف بهجت افرا
هماند مرچدی استقبال خانه	یانجه عیسک ازهار غزا
طوروب صیف صیف چند سروزاد	الایر باغلادی اشجار صحرا
درختک جمله سیهب دیکه جامه	کیوب اولدی مزین جمله اشیا
صبا چاوشی اول یولزده یللی	سحابی دعوت ایدوب ایتد سقا
صولادی بنیسانله راهین	غباری دفع اولوب اولدی مجلا

کیم مین عدل واحسان مقصدن دالکلیغ
 روح پاک فر عالم دن مدد ارسون اکتا
 چون معین اولوب بودینه شرعی امداد ایگ
 حضرت حقندن اولوب اول داوردن
 حوض سوروب درگاهه قیاد ایلیک
 بو محال وز سوروب درگاهه قیاد ایلیک

عبدونك يا ابن اراج شه هردم زنگار
 جلاج عدل و احسان صلوب خوش ربح و
 شك نخل ظليلند قو خلق بيابه دار اولسون
 سوارا اولوب شه عالم سعادت دار اولسون
 عديان كيمون داييم ديدنه جامه دار اولسون
 عهده غيد و قوج بخته اوزه جملگين ان احمد
 سبي قدرودني سيد و شهي انك مرزا اولسون
 خلوصيه دعا ايتير بو عبد كيرين صاف
 شهنشا و جهان احمد عبدالن لانه دار اولسون

قصيده تراي سلطان جهان

اودم كرم طالع اولدي همچو خوشيد	اوستا جهانك والا
زرو سميني شفتالو و بادام	صا چوب پايينه شاهات ايتدي اهدا
چمند باغلا دي نقاش قدرت	نجه از هاردن بر طرح غرا
دوشتي پايينه شاه جهانك	ايدوب ديباي كونا كون پيدا
ترنم ايتدي بلبل شاخ كده	ايدب اول ايشام مدحن انشا
چارال اچدي اول دمده دعايه	كدايم اين عمرن جوق طالع
سعادتله دخول ايدنجه شهره	سرور ايله پراولدي جمله ارجا

نيدر سلطنت و نيه اشرف و كرامه
 مكر معديت و كعبه مناجات اول
 زرينه كلنه خيال اوله كن شاه قباد
 طي اخلاق هوا سايه جهان اولدي
 باري نيكاي صوفيني كيمون اولدي
 سايه علي كيمون خاتون جهان اولدي
 مائه بيدكجه اهل زمانه خوش حال
 صلي عبدالله انك روحه امكاف
 خوان انن و زره قدي مكي ايميني
 صيت عدلكه شريف اولدي ايميني
 هدم اولوب ضالوز مشهور و پايينه
 عدل

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلوة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 اجمعين
 بعد من ذلك
 اني انا عبد الله
 عبدونك يا ابن اراج
 جلاج عدل و احسان
 صلوب خوش ربح و
 شك نخل ظليلند
 قو خلق بيابه دار
 اولسون
 سوارا اولوب شه عالم
 سعادت دار اولسون
 عديان كيمون داييم
 ديدنه جامه دار
 اولسون
 عهده غيد و قوج
 بخته اوزه جملگين
 ان احمد
 سبي قدرودني سيد
 و شهي انك مرزا
 اولسون
 خلوصيه دعا ايتير
 بو عبد كيرين
 صاف
 شهنشا و جهان
 احمد عبدالن لانه
 دار اولسون

جان مقصود جهان خضر سلطان احمد
ذاتی اشرف خلق ابدی خدای تعالی

اگر کور نسیم ای مجبور بحق رضا کارگزار کونک
دو تنم تا جرای خضر اولیجہ چشم بزخونک
اولی کور کافور نسیم وادی حیران سرگردان
ایک کور دن نموداری آثار سنجون و خجوف
کوروب هر سوی قدک یادته فان آغلامون دین
اگر کور یک نصیب اولماز سه نخل قدنورونک
اولولور لوی الا کپی هر قطره ای اشک

حصار اینجه بدنر بولدی جانن	حیات نازه کلدی خلقه محضاً
بیزینه کلدی جانی کانتاتک	اولیجه جالس تحت معلاً
کالی مرده ایکن کلدی مرده	بولوب قوت اودمده اولدی کویا
دعا ییله کافر ایتدی تاریخ	در وینیه انل حق ایتدی القا

لسانینه هماندم اولدی جازی	
قدومک خیر اوله تاریخ زیبا	
خیر ایدوب تا امله قدومن	سیر سلطنتده ایله ایقتا

تمامتا ایکنر شمع قندیل اولدر مکنونک
بولماز بر مکنن نجه رخت خلی خسته
هاوشن سایه صالماز سه اولماز سه ضیا
اگر کور اقباب رویک اولماز سه ضیا
ضیا ویزنر کجا میهنی بیخبر کورونک
مهلال آبروانک سینه کورنر سه چشم
مخلد نومرر عددی اولماز قلب خجوفونک

دیکورفت خجوفونک
های اوج زقندر سیر زلف ها اونک
پیشهار همدر ایکی کینوی شکونک
نیان والقلم بار مقلک رنن ان ایکنر
قاشک سیرن مقدر ایتدی سوره نونک

فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره

همیشه آستان دولتیسه
رجام اولد ریاشاه عطا بخش
چکو بدروز کار کنجه جوزن
کوروب جان ایتدی گریه باران
علم در کجه علم و معز فته
مدف اولدی سهام قهرده هره
چراغ خاص ایدندک چونک انی

بوزن سورسون قول اولسون جمله
بودی ایدده سن لطفکه احیا
کریم ایتدی کاعلی وادی
در و نندن اجیدی کادریا
بیلمتر لیک انوک قدری حیفک
سکاء عرض ایدده مزاجوان اما
اویا ندر شمع بختن اتمه اطفکا

کرامت منعی ظلم اولمحلجا ایدک
قازیر برده سنکه کلام ایتم ایدک
جیل اولدی نیریزان رحمت دور و عینت
مطلا اولدی غنچه سنکه کلام ایتم
اوشاه هشتاد خمر بر چون ایتدی کلمه فظیم
انی نایم ایدده حق دوند و حقیقته انا لاک
همیشه اولدی خیرت ایلمکدن اولسون نقل
اویا ندر شمع ایدده مزاجوان اما
قوشاد و بیسم وز زلفه غنچه رخساره
دم علنده سلطان حکم کلمه فوشا ندریک
ایلمدن سلطان احمد
هم احسان

فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره
فوقاً از زلف غنچه رخساره

چون ایام آید ایام اولدی اولدی اولدی اولدی
 کجندره سیکدا کا کج لطف اولدی اولدی اولدی
 خداد لطف اولوب وکامجه آری کونی اکتا
 بوزقت بولدی ذاتین بولدی اولدی اولدی
 موی نسه الدنرا وقرتتای آیدی احمد خان
 بیکری بیله الفیند بجه خیر آیدی فزین
 دعار اولدی حقیقین قول آیت زین

ینه سندن رای شه اکه درمان طیبی سنس انوک قیل میداوا
 وجود کدر کج دولت جهانده جناب کدر جهان خلقینه مایوی

سلیمان ملکی ایله نوح عمین

میسرایین

قصیده حسین آقدی در مدح سلطان احمد خان

مجالله ایشدی کانیاته فضل ربانی مسخر قلدی بروجری دورانک سلطانی
 مثال نیر اعظم کبر تو صالی لیلی فالاکه ضیا بخش اولدی هفت اقلیمه تاتیبغ

دیگر
 شوق و عشق فی الخلائق اوجک
 ترسیم نبی الله عظیمه حبه
 فاشوقیه شد وایله آرخسلا
 وعتیق السلطان احمد شده
 دیگر
 الدشید الکفته نسیک
 هار شید الکفته نسیک
 قصیده برای سلطان احمد خان
 خالرا بایرجهان خاقی اوسطان بر سلطان
 خلا بر کور بجه قدر و عیدله

چون ایام آید ایام اولدی اولدی اولدی اولدی
 کجندره سیکدا کا کج لطف اولدی اولدی اولدی
 خداد لطف اولوب وکامجه آری کونی اکتا
 بوزقت بولدی ذاتین بولدی اولدی اولدی
 موی نسه الدنرا وقرتتای آیدی احمد خان
 بیکری بیله الفیند بجه خیر آیدی فزین
 دعار اولدی حقیقین قول آیت زین

کشته ده بار که الله خسته طالع و بخور
 کمال جمله این سالین طرزها خانه
 اول وجودی که شاه دین پندار و شمشیر
 معین اولامنه حق تعالی در کار این
 دولت درونی درین جهان در کار این
 بگویند حضرت جوکار بهانه این جهان

<p> زهی سلطان عادل شاه جایگاه دیار سر از اماثل کار ساز ملک امکان خدای زمانه شهنسوار عرصه شکو شده معموره دنیا مه کردون نیل خدایند فلک رفعت شاه ملا حصک سگندر قدر و دار در قباد اوزنگ </p>	<p> یگانه مرد میدان جهان بینی دلیر عرصه هیمما ظهر دین زردانی جهاندار علی هیبت کنیز ال شاه فریدون جاه کسری فرعون ملا خاقانی </p>
---	---

شهنشاه جهان خان **آخند اول** **شاهان عالم**
صدای کوسه لرزان **آبادی یوان کیوانی**

ای سرور سر آمد و سر نیل این
 ای شهنسوار عرصه افضل و اصفیای
 ای سرور و زور کلستان از این
 وی کلین زینان وای در این
 قوسین فرقه فیلی اشارت حواجیک
 انگشت معجز قمری آبلدی دوتا
 قوسین سگدر رقیب ای رسول حق
 نامیک خدا محمد محمود و مصطفی
 جار و کربان با کعبه و امسال
 مرده حق بگویند بولور سغیه صفای
 اول شه که خدای حرمین آید بی صفای
 بولدی جوکان عزیز محمد بهر سگدر
 اجرای امر شرعک بدست طوبی
 انبضای شریف علی که آید در این دنیا

اوستا

قصیده
مغنی زاده آقندلی
بای سلطان احمد خان

اولاد شاه ملائک سیاه قازی کین
همای هینک صید بدین ملوک عظیم
ضیای خنجی روی زمین نور صیام
غبار عسکری زال سپهر عظیم
سپهر کجی کله بخش روزان جهان
کفن کندی کلو کسیر گشتان جهان
او قعبه بنینه مهر کجی کدر احرام
او قعبه بنینه مهر کجی کدر احرام

سپهرک چمنه گل جلا در کردی کزانی	اوسلطان عظیم الشان سعادت کیم
ضمیر دلیزیری خزن اسرار نهانی	جمال بی نظیری مظهر نوار قدوی
جواهر درنجوی قبه زهر رخسار	فلک بازوی قدرند مرصع سیرک
عذاب آتش دوزخ نعیم باغ رضوان	جلالندن عبارت در جمالندن کما
طوقسه قیاب طونه زر که چو کمان	قرار آمدی هر کز عرشه ملک وجود
صبا ی همنند جوشه کسه کسره حریف	اورد خلقه کردای ساعشه بر
سلوب رنگ عدوی مصقل شیرازی	بجلی ایلدی اینه وش ملکن

کواکب زرا بله کتکشان اوقاف
کلاله صاحب التوفی ایلسه انعام
مشال کله عسکر اولوردی صد پاره
تیسیدی صرت کوز کبانی امدام
تندی بولید اول حلقه حلقه جوتیر
چجبی کفن تنک اولورسه حسام
شهاب صمه کوششیری دوشدی شمشیر
کوروب هان کوی کون دوردی جهان
دما یه بلسک ای نادری مناسبت
الم ویر صاق اول طبع پاک طول کلام
همیشه تا که او جوینها ازین بال
اوله شکاری متع علی خلک شام

بجلی ایلدی اینه وش ملکن
بجلی ایلدی اینه وش ملکن
بجلی ایلدی اینه وش ملکن

بوقایله رشک...
 قضا و حکم...
 جگر کشته...
 قهر زدن...
 عدو بخون...
 قضا و حکم...
 جگر کشته...
 قهر زدن...
 عدو بخون...

مگر باد صبا گلشنه وراق در رخسار	پوشان ایلمزد و زنده شمدر کشته
نه رسمدر که دنیا کی طور بر دمده	الوزیر دستی شری پیری غزنی از وا
اید هر تا جانی در یای خونک شاخ	اگر مشرق تیغ انتقام اورسه قول
یا ز پروانه وش پروازیدن رهان	وگر مغربند پوصالسه شمع تیغ ترا
که رخسار عدلک ایبر عصبه عالمده	خداوند اسیر اول سلطان عالیشان
اولوردی قرب هاله بر زمان محسود	حسین اول بی نوا و عبدنا چیز و کلا
کوزه صیالدر مریدی هیچ اول یوان	ایدوب تخت شریف خلمتن حانبله

قضا و حکم...
 جگر کشته...
 قهر زدن...
 عدو بخون...
 قضا و حکم...
 جگر کشته...
 قهر زدن...
 عدو بخون...

کوزه صیالدر مریدی هیچ اول یوان...
 ایدوب تخت شریف خلمتن حانبله...
 حسین اول بی نوا و عبدنا چیز و کلا...
 خداوند اسیر اول سلطان عالیشان...
 که رخسار عدلک ایبر عصبه عالمده...
 یا ز پروانه وش پروازیدن رهان...
 اید هر تا جانی در یای خونک شاخ...
 نه رسمدر که دنیا کی طور بر دمده...
 مگر باد صبا گلشنه وراق در رخسار...

چه ممکن بود بگویم نظیر کوه که کوه کانه
کبریا چشمه چیده و خورشید بیست که کانه
انگلی و بر با مالک رود و شهیدین صلوات
الو بنی خیری و شش بهم دائم همسزدن
سگند رگبلی دنیا ملک اوله اول شاه دورانه
همیشه قیض نوز مهین تفسون زیر دستانه

قصیده نبتی برای سلطان احمد خان
بختیوش کلدک آیا خسر و موجدانم
مقدمت قلدی شمشیر شورایانم
خالقه دیلا رکله اولدی صفا بختیانم
تخل دستکدن آیرین زلفت ازهار درم
قطره آبر کل قوفلک سایکه چشم
صاحدی خجلی دینا سفته بختیانم
جنین غم صندی هما ندیم که نبوب خجلی
گوردی دل طلغتی کوهن مانندی علم
اره کنعایی وصلک کوردی اولالک
کندی نلردن آلم فالندی دللر ده
اولدی هنری بصره خاک رهک کجایان
بولدی نجه دیلکار رفیقا مسم

گوره آقرانی کی اول دخی لطفله احسان
بساط خدمت کن دور او لب نوردی
فرا موش آتدره بر لطفله لام دوری
جهانی شعله شمشیر ایله قلمچه نوزانی
پراشون پر تو عدلک بونو پیروزه آ

اومار دی خدمتیه قریب اول بوله
ولیک سوطالع چون مساعدا ولد
امیدی لیکینه در یاد
همیشه تا که جولان ایلوب
صا لوتبغ جهاد سر فراز اول کون

جلسه دولت و عزت آنیسک فرصت و نصرت
معینک روح بخت برینک عون سبحانی

کلیله کورده ایتمه کورده ایتمه
کلیله کورده ایتمه کورده ایتمه
کلیله کورده ایتمه کورده ایتمه
کلیله کورده ایتمه کورده ایتمه

در نه قالدی خیز اولدی سنبول دلتان
 بویه در خار جهان کینه او صیغه
 خار فصل اولدی ببار حرد و عدل کیده
 عیال ایتدی و یاراد مگر زریه
 زیندر و کوزوم طبر و شوق صیغه
 هوشین کز مکران کز طوبی در عالم
 عید هنگامه مسانله جان من خیر
 عید هنگامه مسانله جان من خیر
 دوره دیباچه اما کله تاز
 زال دنیا و دوزخ فیه نریا اقا کز
 بیکرم دوزخ فیه نریا اقا کز

<p> قد و میله مشرفدر کون اعلا انا کلوب قلبی اچدی بزم سینه اولکل حقوب کشت و گدار ایدی که ملکی که قلدی دشت و کشتن زنجیر که شمیدی ظلمی رفع ایدی طوعوب فقری قالدی دور کله که انی ایتدک که قلمشیدی زماننده عجب نام دوزخ </p>	<p> سینه تخمه عزم ایدی وساطت ملاشکا و خیل زمانیدی گوکل قالمشیدی سعادتله شجاعته ادرنه ده شکار حقیقده وجود باکی انک جان عالمه بو عالم بر زمانیدی که قالمشیدی ظلام سجاده خاتو طای سکا حاشا اولما عدالتده عدیل اولرسکا نوشین </p>
---	--

ایله من بخار و بده هوس سینه شیر
 ز نوی عجب کین ساغر انا کز
 من بزم زریکه مدح کله عجم او
 دامن در کله در کله ادرنه فیله
 انهم و شادی انا امله کلک قمن
 اوره کاشانه تقدیرده هر کله ز
 دستم قدریم ایله سیرولان و خود
 دمنک بزم اوله کله طوری عیدم
 نشه قهر کله هر لولای افر
 تاقی لطف کله من دلا
 زینده

در نه قالدی خیز اولدی سنبول دلتان
 بویه در خار جهان کینه او صیغه
 خار فصل اولدی ببار حرد و عدل کیده
 عیال ایتدی و یاراد مگر زریه
 زیندر و کوزوم طبر و شوق صیغه
 هوشین کز مکران کز طوبی در عالم
 عید هنگامه مسانله جان من خیر
 عید هنگامه مسانله جان من خیر
 دوره دیباچه اما کله تاز
 زال دنیا و دوزخ فیه نریا اقا کز
 بیکرم دوزخ فیه نریا اقا کز

کامیاب و عظیم الشان
سبب وجود معدن لاجپان
مصطفی خلق و احمدی شریب
روز و شب منتظر عیاییت خود

صاحب صدق حضرت صدیق
فضل و توفیق خلدن اکابر فقیه
مظهر عدل اکبر عمری
مفخر و راجح قمری

صاحب خود و همت عثمان
حیدر دهر و حشره دوران
آینه بر دم مهابت باطن نظر
طوبیور کورک یوزن شمس و قمر

دکای شاخ سدره او شهزاده جوان خنجر
ویردی عدلک ایشدک ربع مسکون

عمرین زیاد اتسوز باغشلا سکا
دخی ویرمک بر شاه سکا ویردوی

عجبی خاک در کاهینه یوز سورسه
تینغعدونک عقی قطع ایلیلدن

که اولدیر یوزن طل یوزن شمدی همتیا
جهاند قور دایله قیون کدر پی بالقو

همیشه خان و خان زاده شه شاهان
خصوصا چاریارک دشمنی شاه کلند

یوزن سوریو کسونر قو کد مقصد
مبارک مقدمیکه ایلم یوزنی فشر

خارج کور بسوز سوز یوزیر در
کور مرسه نهج قالور نه یا تق قول

کور مرسه نهج قالور نه یا تق قول

دیده میله ایلله ایدر سده ننگه
رشک جور شیدا اوله خاک نیسیا
کورسه انک سخا سخی خج
در جوزیده عبد اولور خادم
برقوانه اشارت اینه اکثر
عزله شرفی فتح ایدیکند
تقم خونی که درو کور شد در
طفله رشک ایسا کوشدر
نظمتک بنده بی نظمتا
نوش پدن جرحه سخی جامیلد

باجبیه ایله ایله ایله
باجبیه ایله ایله ایله
باجبیه ایله ایله ایله
باجبیه ایله ایله ایله
باجبیه ایله ایله ایله
باجبیه ایله ایله ایله
باجبیه ایله ایله ایله
باجبیه ایله ایله ایله
باجبیه ایله ایله ایله
باجبیه ایله ایله ایله

چشمش حتی ایدوب و طویل
 دگر زینک ایدوب و طویل
 ز کوه و زلف و فضل و زین
 مگر زینک ایدوب و طویل
 منظر لطیف و وجود و خلق
 یا الهی او ایست که بزرگ
 باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون

و زه شهادت کانه عسر و طول
 عقل و دین و صلح لاجله هر بار
 همی بر مراد و بر خوردار
 عمود و کثرت مزید و فضل و زیاد
 یا الهی و اله الامجد

پیش آمد قصه دور و زانم شهود
 دعا دوتی **دک** دکن دشمنان
 اصل

قصیده شیخ الاسلام منقح الا نام محمد افندی برای سلطان محمد

<p> کیوشا همیشه خلعت احسان برآ سیر سلطنته اول که بان سلامت یا ز لسون مدحت صافک و قنسون کور لسون دایم اعطافک ابر الطاف ایچوب ابر حیات چشمه سار فیض جهای فتح و تسخیر ابله اول اسکندرنانی نولاسر سبز و حرم اولسه عالم دور صاچار سین روژه امیند چون قوز لطف سخنانک اولدی چونک یتیرکه بود و کتای سیر براری اشعار </p>	<p> سیر سلطنته اول که بان سلامت کور لسون دایم اعطافک ابر الطاف جهای فتح و تسخیر ابله اول اسکندرنانی صاچار سین روژه امیند چون یتیرکه بود و کتای سیر براری </p>
---	---

قصیده لیلی برای سلطان
 اولدی سلطان محمد لله تعالی ایا
 کیم بولون اندر دی لیلی شمشیر
 اویغون روز خشرده سوال ذنب
 بیرون بولون اولدی برینک
 صیرف ایدوب بولون پیکر کسینه
 مویلدی بای و کین بدل بولون
 سلطنت برین حاصل اولان بولون
 قلدی اولسه اصفینک اوهر
 تاج شیری

باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون
 باقی مینماید شاه اولسون

سلطنت مجتهد حاصل اولان بر تو هر
 قلدي اول شه اصفيك كوهر تاج سري
 باديا هك دو تونده نيديلر چون نغمي
 نيمك اوستينه اچيديلر مسك شري
 دوشردي سفره لر اولدي دعاي دولتي
 آنده دعوت قلدي وغي قلدره ايدوب غريب
 هر بيشنه اوشه كيدردى فخر خلعتي
 قو طوپوشنه مبارك ايدده بو جمعي
 سلطنت مجتهد حاصل اولان بر تو هر
 قلدي اول شه اصفيك كوهر تاج سري
 باديا هك دو تونده نيديلر چون نغمي
 نيمك اوستينه اچيديلر مسك شري
 دوشردي سفره لر اولدي دعاي دولتي
 آنده دعوت قلدي وغي قلدره ايدوب غريب
 هر بيشنه اوشه كيدردى فخر خلعتي
 قو طوپوشنه مبارك ايدده بو جمعي

سلطنت مجتهد حاصل اولان بر تو هر
 قلدي اول شه اصفيك كوهر تاج سري
 باديا هك دو تونده نيديلر چون نغمي
 نيمك اوستينه اچيديلر مسك شري
 دوشردي سفره لر اولدي دعاي دولتي
 آنده دعوت قلدي وغي قلدره ايدوب غريب
 هر بيشنه اوشه كيدردى فخر خلعتي
 قو طوپوشنه مبارك ايدده بو جمعي
 سلطنت مجتهد حاصل اولان بر تو هر
 قلدي اول شه اصفيك كوهر تاج سري
 باديا هك دو تونده نيديلر چون نغمي
 نيمك اوستينه اچيديلر مسك شري
 دوشردي سفره لر اولدي دعاي دولتي
 آنده دعوت قلدي وغي قلدره ايدوب غريب
 هر بيشنه اوشه كيدردى فخر خلعتي
 قو طوپوشنه مبارك ايدده بو جمعي

ايشينه هر محل وهر گاه توله دور اتموب بو خاندان دن سايگ هر مجد چون اولور اكر مال لطفك مظنر	ايشينه هر محل وهر گاه توله دور اتموب بو خاندان دن سايگ هر مجد چون اولور اكر مال لطفك مظنر
---	---

تا كه ادمدن نشان وله بو عالم
 ايشسون اول نيشاه جهان قيص شجا

قصيده شيخ الاسلام محمد فهدى كى سلطان احمد خلك
 كم طولوب اسباب شادي هر دله
 واصل اولدي خانه شاه شاه عالم

عقد هم اول كونا ايجان اولنكم
 شاد و شيرين اندي دهره اولنكم
 عالمك خلقينه وري غميه و عدل
 بيج دولتدن شرف و شرف و عدل
 قلدي اول شه اصفيك كوهر تاج سري
 سلطنت مجتهد حاصل اولان بر تو هر

کورمدی خلیفه جهان بر بویله سور
 قلی اول شاه اصفین کورمدی
 سلطان جهان صاحب ولایت
 میرالدوب اندی صفی الله
 بی بی دین قلی بی خصال
 احمد و القول چون ولور او
 سیم وزر نسیله سیم وزر نسیله
 کورمدی خلیفه جهان بر بویله سور
 قلی اول شاه اصفین کورمدی
 سلطان جهان صاحب ولایت
 میرالدوب اندی صفی الله
 بی بی دین قلی بی خصال
 احمد و القول چون ولور او
 سیم وزر نسیله سیم وزر نسیله

چکدی عالم از روی وصله نجه حله دوری صوریه دوشلردی غایت اتمه شمدن صکره ای دل دزدی هاندن رشحه فیض ابره تاب و کله فاندن اقبال آتسه چون من اول یره	محت فوله چکدی چون زمان آتیز شکر حقه کاری آسان اولدی اهل صد هزاران شکر گلدی اول شاه صاچله نسیان احسانی همیشه عالمه مایه امن و امان ولوب و شاهت
---	---

دیندی تارخی محمد ملهم اولوب غیبدن
 کلدی سلطان احمد استنبوله بینه امنله
 ۱۰۲۲

کورمدی خلیفه جهان بر بویله سور
 قلی اول شاه اصفین کورمدی
 سلطان جهان صاحب ولایت
 میرالدوب اندی صفی الله
 بی بی دین قلی بی خصال
 احمد و القول چون ولور او
 سیم وزر نسیله سیم وزر نسیله

کورمدی خلیفه جهان بر بویله سور
 قلی اول شاه اصفین کورمدی
 سلطان جهان صاحب ولایت
 میرالدوب اندی صفی الله
 بی بی دین قلی بی خصال
 احمد و القول چون ولور او
 سیم وزر نسیله سیم وزر نسیله
 کورمدی خلیفه جهان بر بویله سور
 قلی اول شاه اصفین کورمدی
 سلطان جهان صاحب ولایت
 میرالدوب اندی صفی الله
 بی بی دین قلی بی خصال
 احمد و القول چون ولور او
 سیم وزر نسیله سیم وزر نسیله
 کورمدی خلیفه جهان بر بویله سور
 قلی اول شاه اصفین کورمدی
 سلطان جهان صاحب ولایت
 میرالدوب اندی صفی الله
 بی بی دین قلی بی خصال
 احمد و القول چون ولور او
 سیم وزر نسیله سیم وزر نسیله

تا ابد و بسوزن تا روزگار در وقت
 خست و احوال و قدرک بعلیه اصل افقا
 تو بار زد و تو که از پیمه باد خزان
 هشت هشت کیچی اول از زمین جان فدا
 دوشمنک دائم اوله زنج و عنایه مستلا
 بیخ و سول و نسون شید قصیر جلاک نسکا
 بیخ احسانک اولاجات عدل جالبین
 روضه فردوس اولاحسن سربک دایما
 تا از لدن که فرمان اولیدر انس و جان
 تند و سیر کن اولانه قهر کندی از دها
 ارب لطف کنده با ما بجایم اولدی
 بیخ احسانک بولدی همی کنی
 دامن اجار لکه مسمی قنبت الادیب
 غایب سعید اولوب محمود اولور منما
 نیک کیچی انکیده اولدی قدوم ایلی
 شاد و خرم ایلیک خلقی جاننی
 بزورل صید و شکار اوئین درد و کده
 رشک بدردی کورسه انخسور و شایه
 فاصیم و صیا فکی ذکر اتمده شامیم
 دقیر افلاکه جویم انی نفس ایتی

قصیده سبع الیاسم فی مقصد برای سلطان احمد

سعادت قشوق کسون اول دیاره	سعید اولسون کدارک اسکداره
که شاه دوزان اکه واره	بشارتلا او داز پر سر زوره
جمالك کورمه بولما زدی چاره	بیچه دملر دی خلقی اول دیارک
نولاشکر اسکر پرورد کاره	بدید اولدی ضیای نور وجهک
صفا کلدی درختان بهاره	قدومیکله اولوب سیر سبز و خرم
دعا اندر دیر صیا نیک چاره	ال اچدی شکر ایچون درگاه

بسم الله الرحمن الرحیم
 در کتب معتبره از بزرگان
 در کتب معتبره از بزرگان
 در کتب معتبره از بزرگان
 در کتب معتبره از بزرگان

ذکر و فکر با یاد شاه محمد افندی
محمد افندی
شیخ
درد و فراق
و غیره

سلامه طوردی صفر باغلاوی	شده در یاد دل صاحب وقاره
ایدرد ام دعای فتح و نصرت	محمد اول سعادت عالم مداره

الهی سلطنته استوارات
و ربوب عمرد زاز اول بختیاره

قصیده مفتی الانام محمد افندی برای سلطان احمد میران

صدقله میراب بیت اللی تجدید ابایی	ظلالی عالم زهی عز و سعادت دیدار
احیاج اول ماغله سقف عمارت ابایی	خانه قلبن لاتسون عمارت دیدار

بسم الله الرحمن الرحیم
حمد و ثناء
و غیره

صیقله
نمای دولتش اول مهر رخشان و طوغری
ادرنه گشورنده اندی بینه قیام اخا
قولدی عیش درین اول قیدی خانان
میران بالی بیلام اول درکاه معالی
کلوب زیناله عسکر الایردیز در زور
چوقی سلطان فر و ابایی داین دیار
سماط فقی علی کای ایستائنده
کین احسان سلطنتی جهان وجه
کوردی عیاره خوشه زین نه سعادت
ایچکافان اندی بیله اولیده عیادت
ادرنه خلفان اوله اولوند کوردی
از این ماه غیدی اولد اولد اول عیادت
مبارک با با چون خور اول اول شوی
اوشاه مجرب و گشت روزان در بار

مولا کور و باری خدایا اولدی چون جانیب
 کور و باری خدایا اولدی چون جانیب
 کور و باری خدایا اولدی چون جانیب
 کور و باری خدایا اولدی چون جانیب

تاوردان جاوردان فصل حقله دانا	اقه سلطان احمد عین عنایت دیدر
رشحه نیشان فصل حقله سرسبز	باغ عمر و دولتی بولسون طراوت
ملکت روم و سینه قادی چو	تازه نصرت بولماغه کلدی بشارت

خلق عالم پاینه اقوب اکا تاریخ ایچون	اقه سلطان احمد منیر اب رحمت دیدر
-------------------------------------	----------------------------------

قصیده مفتی الامام محمد فاضل بر روی سلطان احمد خان	جهان آندی تماشایه موی تعالی
جهان کور و باری فاقه مهر عالم اری	

جهان کور و باری فاقه مهر عالم اری
 جهان کور و باری فاقه مهر عالم اری
 جهان کور و باری فاقه مهر عالم اری
 جهان کور و باری فاقه مهر عالم اری

فلک صانکم شاران کور و باری
 درخانی چون کور و باری
 بر اولدی آشکره مایله بوخیر مای
 طالع اندی جلالی مهربانی
 از آندی بری سر مایه چو پدید آندی
 یا نوب کانون شوقی آتشی کانون
 طوبیور ما ز عالمه کریمی نردی
 فراقی آتشی شوق دگوانا ندر آید خلقه
 اضدی خلق سر مایه شیشا ایچون
 یا نور فزقله ناز دل و نور بوسته
 اولاد و دگورم آیدسه اناج چرخ
 او پرده دامن عید سعید برینجه
 کور و باری فاقه مهر عالم اری

در تمام این فکر کرده عطا در بیعت
اولوب غواص جبین اول سلطان دور
میتا افراي عالم اول سلطان دور
پیشور فونالی نام کور و بستان مولانا
ایرون همواره بنام شده اول سلطان دور

عطا در بیعت
اولوب غواص جبین اول سلطان دور
میتا افراي عالم اول سلطان دور
پیشور فونالی نام کور و بستان مولانا
ایرون همواره بنام شده اول سلطان دور
عطا در بیعت
اولوب غواص جبین اول سلطان دور
میتا افراي عالم اول سلطان دور
پیشور فونالی نام کور و بستان مولانا
ایرون همواره بنام شده اول سلطان دور
عطا در بیعت
اولوب غواص جبین اول سلطان دور
میتا افراي عالم اول سلطان دور
پیشور فونالی نام کور و بستان مولانا
ایرون همواره بنام شده اول سلطان دور

منور ایسون قطار دهری پرواز
طوبلا شوبچین بحر وظفر له دشت

مشرف ایلدی اول بریح اقبالک طوغری
سعادتله سرای دلکش داود پاشایی

نیجه کونلر صفالره کدار اسکار
نیجه خاطر لری شاهین هتله شکار
عنایت رسن انده نیجه دملر اشکار
کلوب شمدی بو جای راحت افزاده

مشرف ایلدی اول بریح اقبالک طوغری
سعادتله سرای دلکش داود پاشایی

بسیار ... (Diagonal text at the bottom left)

کجه منی قدرانک کوندری نوروز اولسون
 دلبکل کونای اولمعا ای کلشن
 نانی نصرته آله دعای هر کون
 بودر تا ازک فاعده اهل سخن
 زالهی طوکه سا که نیازه کلام
 کسه یوق قاضی حاجات بنه سنین
 لطف ایدوب آله خدا با انی دایم خندان
 کل کون کولسون اعلیون بنه اول غنچه دهن
 عمری فی صنی زوره دایم مولا
 انلیه قره فی خضر تیغی لطفدن

قصیده عبیدی ای سلطان

شیر کبری کجوردی عالمک
 اول رئیس را فیضی بیخه ده
 عرصه مبدانی خالی بولمغز
 وضع اولنماز اوکجه طانندی قدم
 شوکت خان احمدی کوزدکدیک
 کند و نیک دارانی بلدی عدم
 کورچک دریا به مانند عسکرن
 کندونی بر طمعه بلدی لاجب
 صر تیغدن انلی خوف آلیون
 اندی کاندن آنا تله نادم

مبارین یدندی اول مزار هجت تازی	زیارت ایدوب اول قدوه انصار احیا
اولوب صوب کبی اندن دولت واقبالله	مدد کاری اولار روح ای یول نصاری

مشرف ایلدی اول برج اقبالک طوغریانی	سعادتله سرای دلکش داود باشانی
------------------------------------	-------------------------------

نریاکه کیم اولاعازم همایون اولای	ممعز اولوب اول شاه جمال خیر اولای
شرف بخش جهان اولوب قدم مینت	سریز سلطنت ده خوش چوب سرور

سعادتله سرای دلکش داود باشانی	
-------------------------------	--

کجه منی قدرانک کوندری نوروز اولسون
 دلبکل کونای اولمعا ای کلشن
 نانی نصرته آله دعای هر کون
 بودر تا ازک فاعده اهل سخن
 زالهی طوکه سا که نیازه کلام
 کسه یوق قاضی حاجات بنه سنین
 لطف ایدوب آله خدا با انی دایم خندان
 کل کون کولسون اعلیون بنه اول غنچه دهن
 عمری فی صنی زوره دایم مولا
 انلیه قره فی خضر تیغی لطفدن

دیندم غزله کلدی شاه عالم
هما یون مقدمک نارین غبدر
مبارک ایله اولجی ابر
کلونین یی شریف ایدی شیدر
بیر صفین شاه مصدوم
بینه کاردینکار دینجهان

قصیده
احمدخان
حضرت خان محمد دار احمد
حمد لله کلدی محمد کوز
کل کی غن زبرد کوز
بینه شریف ایدی دولته کوز

معلازک
کشاد اولسون در اقبال اول قصر
منانک
نولا اولجانان منظوری اولسه

اعلانک
مسرتله پراولسون قصری اولدوه
محمد صدق
استرا بدان اولسنی ناک

مشرف ایلدی اول برج اقبالک طوغری
سعادتله سرای دلکش داود پاشانی

قصیده
شیخ الاسلام محمد قندی برای سلطان احمدخان

اولدی اولجای شرف بخشه مسرت
علم قصر معلاهی جهان افروزی

مقدمک کان صفا ایلدی ستورون
اولا خورشید کی شعشعه انداز

بیر صفین شاه مصدوم
بینه کاردینکار دینجهان
کلونین یی شریف ایدی شیدر
مبارک ایله اولجی ابر
هما یون مقدمک نارین غبدر
دیندم غزله کلدی شاه عالم
بینه شریف ایدی دولته کوز
کل کی غن زبرد کوز
احمدخان

قصیده
شیخ الاسلام
محمد قندی
سعادتله کلوب دایم زویر
مبارک اول سلطان احمد خان
احمدخان

سلاطنته من سلطانان اولوب نام
 مسلم اولادون که کلجه سلام ائیب
 و عای دولت که کلجه سلام ائیب
 بوما اولدی عایدت ائیب اوزره
 نولدر کا و خمدن اولشه دوراند لطف اولدی
 بجلله که کلدی امت خیر لانا ائیب
 قصیده در مدح سلطان احمد خان
 سورة باجبهه شیخاک دریده هشتان
 طوف ایدر کویکایم مه و مهر خشت
 مظهر لطفی خدا پادشاهی هشتا
 بولدی ایام شریفی که در آنیم
 میتیک کورسه نیکداریک در آنیم
 دوریه هم که و شوقنک ای شایسته
 غایبه دارک او کجه سکا اولوق
 خیم خمشید قیدیون ایله خاقان جهان
 کیمای نظر کولدی در محراب
 ملکید هر دل ناتا دی ایدر شک
 خاقان سقا اوله جهانده مشهور
 کرمک خواجه کورسه دیلورده پادشاه
 سنز اول خان معظم و شایسته
 جان و پر با کجه یوز سورسه ملوک

یا زله صیغه فیروزه طاقده انک	ایت فتح و طفوله خیر فیروزی
طرز نوله اوسرای بینه تعمیر ایدی	فکر معار دل پاک رموز اموزی

ای محمد اوما رزمی سلطان احمد

اولاهواره جهانک شیخ فتح روزی

قصیده شیخ الامام مقبول انام خدای ائیب سلطان احمد خان

ینه این اسلاف کرمی ایلوب جاری	مشرف ایلدی بو خاندانی سایه باری
مبارک ایلوب بودار ائجتانی	اولاینر قدومی اولشک ترسانه باری

بسم الله الرحمن الرحیم
 حمد لله رب العالمین
 و صلی علی محمد و آله
 و سلم
 این قصیده در مدح
 سلطان احمد خان
 است
 و در آن
 مدح
 و ثناء
 بر
 او
 آمده
 است
 و در
 آن
 بعضی
 اشعار
 دیگر
 نیز
 درج
 شده
 است
 و در
 آخر
 آن
 بعضی
 اشعار
 دیگر
 نیز
 درج
 شده
 است
 و در
 آخر
 آن
 بعضی
 اشعار
 دیگر
 نیز
 درج
 شده
 است

صفا و بریدی نصیبه الثقات جمله ساداته
 او مار زرقم او لوب عمرك او زون
 ایدرین چو بکسانا که در ای دنیا کرام
 سکا احسان و الطاف خداوندی که در ای عالم
 قارین اهل علمه لطفه چون ای شه عالم
 غنی اولسون سوزدا تیا کون تاید اولسون
 همیشه بارگاه حضرت خندان تاید اولسون
 همیشه فایده بدخواه اولانار تا بدید اولسون

اولسون
 ایچ فرخنده اوقاتا پرسون اولسون
 بی چون حلوانله با دالیو بیخیزن زان
 زانک حلواندن حلوانی محمد حیدر اولسون
 ایشسون یوزیکه عیاله یارب ما
 لیا بن دولتک ایلر محمد حایله دلدن
 دعای دولتک قبول ددگار محمد اولسون
 دعای اول قولک قبول ددگار محمد اولسون

قصیده تشیح الایم محمد افندی
 شه عالم کوردیو باقون سنغوله
 کوچوب کندی اوچاقان جهان ناکه
 نه مندرکم اولانار کادیر اولسون
 نه یاکه غم ایدرسه شاه عالم جامع

سلطانک
 همیشه جانشینی اول سعادتله او
 شوب نغمتری دوستون و حاجی دلمانا

جوار روضه پاک یارب انصاری
 سنلدی اولدی سلطانک منظور انظاری

او مار زرقم اولوب عمرك او زون
 جدا اولمایه سایه کاهل دلمانا
 اولانارک اریق اول شه بر جودو
 همیشه اهل عالم کام الا اول ظل جهانک

جوار روضه پاک یارب انصاری
 سنلدی اولدی سلطانک منظور انظاری

بیت
 بیخیزم ایلر کوردیو باقون سنغوله
 کوچوب کندی اوچاقان جهان ناکه
 نه مندرکم اولانار کادیر اولسون
 نه یاکه غم ایدرسه شاه عالم جامع

طوره بوی گوی بیخه فولدک هر پی ز قوله
 قنار کان ولوب حاضر ولوب دیدار نه نایله
 سلا زین لاله عالمه دینسون صاعینه صوله
 حقوب حامقوره هر دینسون شیهه
 اچلسون دایم اول کل تاه کلنا خلیصه
 کل اجمال صولسون کل زاری لاله
 خاک و نسون کل کل کین دیناده ز قوله
 هینته سایه لطفها نده ز قنار ولسون

یونیا ول جابع انوریزان لیسون شیهه
 دعا ایلیجه داعیل ایلی مین ایله طوله
 یا لیسون صیتا قلبیجا نده طوله
 حمله صیده ابرده عامه دلین ز بر
 الهی ایله دعوانین جاننزه شموله
 قنای عمر و افالی چون ایکنه حالی
 اولایار تیغاجاتی در لطفله مقوله

سنلر ووب دایما هرخاندانی بدان ایله	سیر عزت و اقباله هر داری مکان ایله
او حضرتدن همیشه فیض الویل نظر	جهانه سایه الطافی دایم سایان ایله

جوارز روضه پاک **انی یوی ایشاری**
 سنلدی اولدی **لطیف الحدک** منظور ایشاری

جوارین از رویدوب دیار ایضا	یقین اولدک او ایمانه اولاروجی
یا لیسون آفتاب اساهیشه دهه	جمالک شمس اولسون مهر نور افراسی

جوارز روضه پاک **انی یوی ایشاری**

قصیده
 وجودک حظ باده باری تعالی
 جمالک اولاد اویع انوار
 ضمای دولته مهر منیر اول
 کلاه ناعید و قنار ایشاری

کلاه ناعید و قنار ایشاری
 کلاه ناعید و قنار ایشاری
 کلاه ناعید و قنار ایشاری
 کلاه ناعید و قنار ایشاری
 کلاه ناعید و قنار ایشاری
 کلاه ناعید و قنار ایشاری
 کلاه ناعید و قنار ایشاری
 کلاه ناعید و قنار ایشاری
 کلاه ناعید و قنار ایشاری
 کلاه ناعید و قنار ایشاری
 کلاه ناعید و قنار ایشاری

ایندین عالم و دین برتری غنیمت
 سنی غنیمت انده مولای اعلی
 بچند الله جمال با کمال
 کوزوب بولدق صفا عفت افرا
 مکرر آلیوب انواع لطیف
 بپوشین سینه احسان حلو
 ابرو جلوی الطاف الهی
 دهانک ضلوا اتون حق تعالی
 سز بر سلطنته ایسه دایم
 طواق کعبه علیایی احسن
 خلوص اوزره دعایک ایلر کند
 بقای دولتک ایدوب تمنا

چوب پشاهناز همتک چوبشامتله	کلوب قونیدی بواسکی اشیا نه چون
نولادار الصناعه اولسه منظورک	برایله اولاجاغی کشتیان پرمهانتله

جوار روضه پاک ایلیوب انصاری
 سنلیدی اولدی سلطان منظر نظاری

اوشا منشا دور انده دولتک خرم	سلام ایچون دیرلسون سرور صنف
چنارال قالدروب دایم دعایه اهتمام	همیشه اوشا منشا دور شاد کام

جوار روضه پاک ایلیوب انصاری

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام علی من بعدنا
 وبیننا و بینکم
 اعلیٰ مولای اعلی
 بچند الله جمال با کمال
 کوزوب بولدق صفا عفت افرا
 مکرر آلیوب انواع لطیف
 بپوشین سینه احسان حلو
 ابرو جلوی الطاف الهی
 دهانک ضلوا اتون حق تعالی
 سز بر سلطنته ایسه دایم
 طواق کعبه علیایی احسن
 خلوص اوزره دعایک ایلر کند
 بقای دولتک ایدوب تمنا

قصیده
 صفای طایله داوردوران شکار اتون
 سرورن دایم منزل به منزل اشکار اتون
 گنجت و کدرا اتون جهانی قابا
 نهی قطب فلک کبیر سینه وار اتون
 و جود پای سلطان اهدک دایه
 سز بر معدن خضر خونی وار
 مدار افشاری شمیدی اولدرال عثمانک
 انک دایله تخت و تخت دولت افشار

قصیده برای سلطان احمد
 کلمه کلمه کرده و نه اندی وفا
 مردی کز او با اولدی بوعلم
 و قلمه دیدی بویشت ایله
 هر روزی ورنده اولدی بویشت
 ز قصیده بند نظم اولدی بویشت
 ابتدا محمد رسنک طبعک بود
 حسن اسرار حیات جان
 احزابان فیل کوه لیز ارات جان
 انسان شاه اندک صکره و زور
 هر اول ایشکده بوورغی و زور

اورالده
 کلوب اول حضرت قارشود عا ایلده
 محمد دایما اکسون سنی شام ده عارده

فضارده
 صفالره چیقوب سیر و کدار ایلده
 جهانده وار اولوب دولته اولهر دم

جواز روضه پاک این آیوب انصاری
 شندی اولدی سلطان احمدک منظور انصاری

قصیده شیخ الاسلام محمد افندی برای سلطان احمدیان

سایسین عالمده سرمایه ارام ایده
 شربت لطفله مول اول اکرام

حضرت خود اور دورانی شیرین کام
 شربت احسان یلیور یاد ایشین بو

قصیده برای سلطان احمدیان
 کلمه کلمه کرده و نه اندی وفا
 مردی کز او با اولدی بوعلم
 و قلمه دیدی بویشت ایله
 هر روزی ورنده اولدی بویشت
 ز قصیده بند نظم اولدی بویشت
 ابتدا محمد رسنک طبعک بود
 حسن اسرار حیات جان
 احزابان فیل کوه لیز ارات جان
 انسان شاه اندک صکره و زور
 هر اول ایشکده بوورغی و زور

ای قریب دین و دولت ما قطره دین
 چون بوید کوش ایدم معجانه
 او قدیم و مطهر ایتم معجانه
 ای چراغ دین احمد یادیم معجانه
 وی سلیمان سطور و دارالخدمت
 تا یکایک تو بنام چیمه سرمه چکن
 کونجی غلام در در احوال عالم
 فخره بر اول کیم وزی بورد
 مع و مین

تصنيف شيخ الامام احمد افندي

مخا وید جهان سلطان دوری کامکار تیسون
 مزی سلطنته ایما دولته واز تیسون
 هزار اولدغه اول شه کشت دشت ووهسار تیسون
 شکار تابی کلدیبه کدار املکارا تیسون
 شهنشاه جهان همواره شوکتله شکار تیسون
 کولاصیدایدوب شهباز لطفین شکار تیسون
 جهان تار شجه احسان حنفکه توبهار اوله
 جهان دولت سلطان عالم سینه ناز اوله
 کلوب تا کیم هزار ایام سیر ووهسار اوله
 کلوب تا وقت کشت دشت ووهسار اوله
 شهنشاه جهان همواره شوکتله شکار
 کولاصیدایدوب شهباز لطفین شکار
 کلوب تا کیم هزار ایام سیر ووهسار اوله
 کلوب تا وقت کشت دشت ووهسار اوله

جلب قلب تنگه در اول داوردور	اومارم مولى قلوب ناسی اگرد اید
ایندی چون کاشانه سلطان سلیمان	حظ ایدوب اند صغای قلبه ارام اید

طالع مسعود ایدوب مولى محمد اول	کجه سن قدر و برات و کوندرین بیرام اید
--------------------------------	---------------------------------------

قصیده بلسلی رایش سلطان احمد شاهر

بادشاه ذکر خیرت کیم در از بر قلین	کافراوسون هر نفس سا که دعا لر قلین
حاصل اثر گلشن قلینده معنی کلرن	اشیک ککن کندوشن خاکه بر لر قلین

شهنشاه جهان همواره شوکتله شکار
 کولاصیدایدوب شهباز لطفین شکار
 کلوب تا کیم هزار ایام سیر ووهسار اوله
 کلوب تا وقت کشت دشت ووهسار اوله

شهنشاه جهان همواره شوکتله شکار
 کولاصیدایدوب شهباز لطفین شکار
 کلوب تا کیم هزار ایام سیر ووهسار اوله
 کلوب تا وقت کشت دشت ووهسار اوله
 شهنشاه جهان همواره شوکتله شکار
 کولاصیدایدوب شهباز لطفین شکار
 کلوب تا کیم هزار ایام سیر ووهسار اوله
 کلوب تا وقت کشت دشت ووهسار اوله

مشرفا و ولدی بیدیندن
گدازانندی او کندن اول بیگانه
گدازانندی سلطان احمد
اولا و اصل حیات بیاوردانه
هفتیا جهان بیاوردانه
مهرماه جهان هوز مشو کله
گدازانندی او کندن اول بیگانه

فکره خیر الامم احمد افندی
مشرفا و ولدی بیدیندن
گدازانندی او کندن اول بیگانه
گدازانندی سلطان احمد
اولا و اصل حیات بیاوردانه
هفتیا جهان بیاوردانه
مهرماه جهان هوز مشو کله
گدازانندی او کندن اول بیگانه

گدازانندی سلطان احمد
اولا و اصل حیات بیاوردانه
هفتیا جهان بیاوردانه
مهرماه جهان هوز مشو کله
گدازانندی او کندن اول بیگانه
گدازانندی سلطان احمد
اولا و اصل حیات بیاوردانه
هفتیا جهان بیاوردانه
مهرماه جهان هوز مشو کله
گدازانندی او کندن اول بیگانه

قد اوصافک ربانند مکر قلین
کجه کجه ایشک طاشنی ستر قلین
گاه که احسانه کنی مطهر قلین
شاهر دن تکیزی توزن افسر قلین
نور توحید یله قلبی منور قلین
ایجنی صافی عباتاشن سر اسر قلین
خر عشق ایچره سرن پایایی سر قلین

سکر الطافه لایق دکلد خسرو
خواب غفلتله چر عمری اچیز کوزری
تا اولنجه راه دلتده قلوب فراید
تیغ قهرک یولنه باشن ورسر عاقبت
ظلمت شرک ایچره قلوبا ابد مهور
هیچ لباس هر کیم کدن اولور
دستی ایشردیم مقصودنه محروم

مشرفا و ولدی بیدیندن
گدازانندی او کندن اول بیگانه
گدازانندی سلطان احمد
اولا و اصل حیات بیاوردانه
هفتیا جهان بیاوردانه
مهرماه جهان هوز مشو کله
گدازانندی او کندن اول بیگانه

محمد افندی

طوغوب سعادتنه افاقه ضیاء کلدی
روز خلقک اولوب روتن جهانه روشنا کلدی
وزان اولوب نسیم صبح دم باد صبا کلدی
حیات تازه ویزدی عالمه اول جان قر کلدی
صفا کلدک بو طرافه قد و سکه صفا کلدی
کل متبد اجدی نغمه بوی وفا کلدی
شه دوران نه همتایه نرا اولدی کلدی
اوظل حق بله عالم شرف بولدی کلدی
غیب اولشدن اول شاه جهان کلدی
صفا کلدک بو طرافه قد و سکه صفا کلدی
کل متبد اجدی نغمه بوی وفا کلدی
شب و روزا بلیسک درگاه حقه بولدی
میسر اولدی کوش اتمکینه اولدی
حق اول کاوور نصر و ایددی
معز بد کوش بولدی کلدی
افان بله برایدی نغمه بوی وفا کلدی
صفا کلدک بو طرافه قد و سکه صفا کلدی
کل متبد اجدی نغمه بوی وفا کلدی
ایرشدنجه کجه کوندرا ان اوزی
دعایک ایلمی بولور ایشا و زانه
شرف و بوسون وجودک دایما بولور
پناه اول یاد شام هر زمانده
اهل ایمانه

دار عقبا ده خدا حق کدورت کورمه
دنیه ده بر کسه نک کوکن مکدر قلین

لایق اولمز وصف پاک قلمغه ای ظل
بلبلی وش طوطی طبع سخنور قلین

شاه شمس الایام محمد کور سلطان احمد خان

ایدب احسان خضر باری
سوب دلدن اوسلطان ایدر تقیم چون
لواسی سایه سنن حشریدن اول
ابی ایوب انصاری یارین دیم یاری
اولوب احسان سجاقیله روخ مدد
مجتبانک چونکه اولشد در علم داری

ایوب انصاری یارین دیم یاری
اولوب احسان سجاقیله روخ مدد
مجتبانک چونکه اولشد در علم داری

صفا کلدی و اصل فقه و کلدی
 کلیمه خلدی و اصل فقه و کلدی
 کلیمه خلدی و اصل فقه و کلدی

بی قدر زینده و سزیدی عجز از سنجایی
 جوان آندی حیات تو و روی او کهنه دنیا
 مین لبوب زین قلم حمله به من زاری
 دوستدی عجز دنیا به پیش کله کلزاره
 خوب عبرت کونین زین عجز به
 یوزاندن کمال قدرت باری قالی
 کوروب عجز کمال قدرت باری قالی
 بخاری کوروب عجز کمال قدرت باری قالی
 جگانه کوروب عجز کمال قدرت باری قالی
 مثال شیشه عالم نما بوی
 شیشه عجز کوروب عجز کمال قدرت باری قالی
 مین اولی لاله محمد فغاندی عجز کلزاره
 آیدیه نالیز تو با که از هزار اولی عجز کلزاره
 اووب دستان نبال ز کربد ره عجز کلزاره
 چمد سازه غار لبوب وازه کلزاره
 آیدیه نالیز تو با که از هزار اولی عجز کلزاره

ایضا

اوستاد سایه سندن وصل اولدق	اومار ز اخرین سایه
بترن بوسعدت کم بو زین کوردت	نی خلقه تشریف بد اولسون
همیشه بند کانه خلعت احسان یله	سریر سلطنتده رسم احسان ایدت جاری
خد کوستر مسون سنسر ز مانی قوللره	سلامت خلقندن ذات پاک اولله عاری
بحمد الله عدالتله جهاندن خمری زوع آندی	میسر ایلدی مولی سکا بو خیر اثار ی

دعا کایلر محمد بومقام بهجت افزاده
 دیلر حقدن اولایارک ابو ایوب انصاری

کلمه خلدی و اصل فقه و کلدی
 کلیمه خلدی و اصل فقه و کلدی
 کلیمه خلدی و اصل فقه و کلدی

صفا کلدی و اصل فقه و کلدی
 کلیمه خلدی و اصل فقه و کلدی
 کلیمه خلدی و اصل فقه و کلدی

شاه کشور کائنات را بخت از غایت
 قوی از دی چشم قهری قول الماده آیوانی
 فلک ارای را بی قدرین بولسا از اراده
 ضیای عالم از آن زیاده بر تو را بی
 نمونه کو ستر از آنی کداسی قصر و قصرین
 تماشای اندر کمن قول دارات دارای
 هلال نو کوز بیکه فلک ده پایدار اولسون
 کور نسون دایما اول بوج اقبالک طوفانی
 کلوب کلبیکه ماه وسال و نوروزی بو
 خدا یا ایله باینده بود کاه معانی

سید علی راوی سلطان احمد خان

دایما شیر شکار استک نولای شاه	لطف حصیله شکار هک اولدروبوز
طبع پاک استد وکی یرده قیل و	سرسر ملگد کج حوس ساکو و زدی بوز
ایله عشرت هر مراد یدند و کل یرده	چونکه عالم سر سر حکم کن در ای
سن سن نیم طبع شریف ایلنه	خلاق یدر مقصود کی فی الحال رب العالمن
نیجه سی هر استد و کل و بر مسوز	هپ طوتر سن بو روغ دنیاده ای
امرینک هر که خلاف ایشلم سن خوف	بواشی بای و کدایم شد در علم یقین

خدا یا ایله باینده بود کاه معانی
 قصیده عبدی در مدح
 احمد سلطان
 شاه عالمناه و هفت کشور
 او سلطان احمد اول قدر علی
 جهان فی عدل الله قلدی کشور
 قله همین زیاد حق تعالی
 زمان عدل انجمن فوق اثر
 زما و در دنیا هر کس کج
 دل و قدرت اتدی ندی
 نیجه انار عین قلدی پیدا
 نیجه انار عین قلدی پیدا
 قیلور هر اهل علیه التفاتی
 کور و بجدیدن انی اتدی اهل

بواشی بای و کدایم شد در علم یقین
 کور و بجدیدن انی اتدی اهل

امام حلال و حلال
 خوردن هر چه در زمین است
 بجز آنکه از آنجا که در آنجا
 است که از آنجا که در آنجا
 است که از آنجا که در آنجا
 است که از آنجا که در آنجا

هر قورسین هنناری و قی اردکن	شرق و غرب سرغاد الغن طوشد
طکی مقصودن و بر سه رجالتی	دینه ده براد شه کیم عادل و عابد
کونه مثک کلد و کینه نولا قلشتم	عدل و داد اتکن هر چه عبادت
هر مورکن چون اومایه ساک	چون طورسین جهان و کوکد زهر
طابکد یوزیل عی استر خلدن بلنبلی	
اومرم کیم استدوکن و بره ورا اعلین	

بدری از آنجا که در آنجا
 بود ز ایندی بخار از جهل خدا منکر
 بولد ازده و حفظ بیلده از آنجا
 قوتسوز کرد جفا از نیم صافه
 صفتسوز سنن اناری سنن خطرتن
 یاری اولدای ایمین خطرتن
 کیم دعالله اکوب سرورالتن قورن
 سنن خطرتن خطرتن خطرتن
 بالی سنن خطرتن خطرتن خطرتن
 دکلر سمع بانه خطرتن خطرتن
 یوزیل عی استر خلدن بلنبلی
 اومرم کیم استدوکن و بره ورا اعلین

بهمه که در زمین است
 بجز آنکه از آنجا که در آنجا
 است که از آنجا که در آنجا
 است که از آنجا که در آنجا

سایه

آهڊي صيف ونياده سندن ستردي
چو بريد ستن خطا دن صمله انانم عسڪرن
جمله بويله بر شاه مخنور قوليون
دولت و عزت انك كيم با صد خاك درت
بيجا نادر زماند كيم اطاعت انليوب
سرخس زرشاهي اگدي استانه سرت
قومدي ميگن اصلا اهل بدعدن نشان
لوتن راي بشقادن با اولدي
دولت واقبال و بخني كرامت
هزار فر شام و شرو و غيبه صالدي
قافيه تنك و سندن فكري انك نيشا
نوله ختم انيسك دعائي شاه ايله
استرز دايم خدا احبني منصور
نيكه ويره برف و نيل اعلاني
ايدنه جاري رنج مسكوف اچچي
زير حكمنده قلم معمور بچون

سياه سنده اولدي بران سلطان احمدخان

سايه سنده اولدي بران سلطان احمدخان	سايان لطيف دايما اولسون كامر
رحمت اولدي عالمه چونيم و سلطان	سايه سنده اب رحمت نزل اولوبير

ابراطاف هي اكه اولوب سايبان
صاچلوب باران رحمت دايما اولسون

تخت بادورديله اب وزره سيران	طلعت فرخنده سي نصار حيران ليسون
كاه سيرا جريدوب كه سيرا باران ليسون	اوستي صولتنده صواول شاه جولان

چون خاگده طلعه شام اولدي
چرخ ايتدي كيون نه عباسيان
شكار
مصلحه علي كينه كاوردو مصلحه
اشكار
چون خاگده طلعه شام اولدي
چرخ ايتدي كيون نه عباسيان

دولت واقبال و بخني كرامت
هزار فر شام و شرو و غيبه صالدي
قافيه تنك و سندن فكري انك نيشا
نوله ختم انيسك دعائي شاه ايله
استرز دايم خدا احبني منصور
نيكه ويره برف و نيل اعلاني
ايدنه جاري رنج مسكوف اچچي
زير حكمنده قلم معمور بچون
مصلحه علي كينه كاوردو مصلحه
اشكار
چون خاگده طلعه شام اولدي
چرخ ايتدي كيون نه عباسيان

خان احمد زمانه که فز قنادی
 صالدي جهان دیله دیبینه
 اول قطب معینت که سپهر و ستاره
 هواره کرد در بحر فضل طغیان
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال

ابراطف اکه اولوب سائبان	
صاحلوب باران رحمت دایما اولسون	

گاه اچوب مهتری ایدر گاه میکن	قدرت حق تا شاه آستون اول سلطان
بروحی ایلش اول دادره زینکیز	گاه ایدر باران احسانیه حیای منیر

ابراطف اکه اولوب سائبان	
صاحلوب باران رحمت دایما اولسون	

ارشته فضل ارسون زول تیکه	اوستنه دوشون و شاه عالم کیم
--------------------------	-----------------------------

بیتها
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال

در کامی صوفیای بیسته عقل اخیر
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال
 اولدی بر طاعت حق و کمال

قصه عورت اولسه اگر خلیکه مطبل
 بگرام اولوردی یاد شه هم انلو تشار
 هیتده نعل استکه بکیر هلال عید
 انکچون اسمان فی ایدندی کوشوار
 جودت بهاری شویله زافشا نلو اتیلد
 دست بهالی بزرسیخ آبلدی خزان
 کوردیکال کوردی دعا کله شاخوار
 کوردیکال کوردی دعا کله شاخوار
 کوردیکال کوردی دعا کله شاخوار

ساحسازی دولتی مردم بولوب شو
 مسندرای سیر دولت اولوب دیا

ابراطف المی اکه اولوب سایبان

صاچلوب باران رحمت دایما اولسون

چشم عالمند محمد دایم اول اول روح	چلوب کوکلی همیشه سنه مشرق اول
چون کون ابواب رحمت عالمه مشرق اول	بود عامر مستجاب در کھی سبح اول

ابراطف المی اکه اولوب سایبان

صاچلوب باران رحمت دایما اولسون

قصه عورت اولسه اگر خلیکه مطبل
 بگرام اولوردی یاد شه هم انلو تشار
 هیتده نعل استکه بکیر هلال عید
 انکچون اسمان فی ایدندی کوشوار
 جودت بهاری شویله زافشا نلو اتیلد
 دست بهالی بزرسیخ آبلدی خزان
 کوردیکال کوردی دعا کله شاخوار
 کوردیکال کوردی دعا کله شاخوار
 کوردیکال کوردی دعا کله شاخوار

دست زمانه ویر نشاء بهار
 مینتی کوش جانده ویر نشاء بهار
 ایله دعای اولتن ای شیکار
 نظرک حقیقه سی اوسون بده
 نجاتی بار عمیر عدوسن خزان
 دست زمانه عیدنه اولسون
 دوران دولتی کوش جانده ویر نشاء بهار
 اولسون همیشه نغمه خزان
 ملکی تعلیم خلد صفت بی فال اول
 ایام عمیر عدوسن خزان
 قصه عورت اولسه اگر خلیکه مطبل
 بگرام اولوردی یاد شه هم انلو تشار
 هیتده نعل استکه بکیر هلال عید
 انکچون اسمان فی ایدندی کوشوار
 جودت بهاری شویله زافشا نلو اتیلد
 دست بهالی بزرسیخ آبلدی خزان
 کوردیکال کوردی دعا کله شاخوار
 کوردیکال کوردی دعا کله شاخوار
 کوردیکال کوردی دعا کله شاخوار

داور و خنده مقدم باد شاه کانتا
 شاه عالی تقیضان احمد کردون
 وقار

عسکر منصور اول اعلی دوزخکار
 کینه ناکه عزیز بد رسک ذوق و قباله
 بادشهر نام اولوب اولور مسخر دیار
 کینونجا صادر اولسه حکم و فرمان شهر
 ونه کلاه تنق در چون اول در دوزخ کار
 تشکر و نوزنه شهر لوله و نوزار
 حیدری دمده غلافین و نوزار
 کل خون دشمنی جور کی ایستار
 عسکر منصور اول اعلی دوزخکار
 کینه ناکه عزیز بد رسک ذوق و قباله
 بادشهر نام اولوب اولور مسخر دیار
 کینونجا صادر اولسه حکم و فرمان شهر
 ونه کلاه تنق در چون اول در دوزخ کار
 تشکر و نوزنه شهر لوله و نوزار

چشمه نیک شایسته نیک در کهنه مفتوح محمد بن قاسم

<p>خیرات سلطانها بیرون زخده این چشمه را تاریخ سیال است</p>	<p>نوشده همه اب حیات ان شاه اسکند چون صاحب الخیرات را عمر میدید</p>
---	--

بیت عزیزی در مدح سلطان احمد خان

<p>حضرة السلطان احمد ربه فی سیر العدل ابقی سوده</p>	<p>سمع الاشراف فی البیت الشریف فتعی بحیف فی ان سده</p>
<p>بنطاق طایف من حوله ومن الکیس کساءه عسجد</p>	<p>فصیده شیخ الاسلام عسجد باینها هم طولا شوید کوزی چو کوز روشن آن پر توعد لکه مال کوز دست اقباله الویاز هم غیره صیده جی پادشاه اولاهری دره نین</p>

کینه ناکه عزیز بد رسک ذوق و قباله
 بادشهر نام اولوب اولور مسخر دیار
 کینونجا صادر اولسه حکم و فرمان شهر
 ونه کلاه تنق در چون اول در دوزخ کار
 تشکر و نوزنه شهر لوله و نوزار
 حیدری دمده غلافین و نوزار
 کل خون دشمنی جور کی ایستار
 عسکر منصور اول اعلی دوزخکار
 کینه ناکه عزیز بد رسک ذوق و قباله
 بادشهر نام اولوب اولور مسخر دیار
 کینونجا صادر اولسه حکم و فرمان شهر
 ونه کلاه تنق در چون اول در دوزخ کار
 تشکر و نوزنه شهر لوله و نوزار

ایضا

تأفك ده کورینه غزله هر مه نو
عذر رويک آيله اولامتور هر آو
مهر لطفک صالحه افاقه همیشه پندو
تا کش شیشه دار اید فاک نکره سب
حقد اول یادشهم مطهر و اید و رضا
ایده فاضل قضا حجت عدک امضا
طلعتک نوری ایلک طول همیشه بوفضا
همتک دستنه کوی ایلک بوجان
دندره و قمر اوزره بوجان
لطفی قعدن سا که همواره کرامت
فانده اولورسک اولار بارسان
زیرانکه اولوب زینش است
قولکه رام اولاشه ایستادست
دست لطفیکده کوره ناکه کورینه
خیر اقبالک اولامع حکما نایم
اولا سایه که حیوان مهد صفایم
لورنوب ما و صیام اولونجه
چشمکی روشن اید خضر کونین
تأفک کورسته یوز روی سعادت
عصر ایدوب شام و شکر در کون
دیگر عمر طول شهنشاهه عطا

بِالنَّاطِقِينَ غَدًا مُنْطَقًا	حَادِمًا لِلْبَيْتِ رَبِّي سَعْدَةً
زَانَهُ فِي عَاوِ عِشْرِينَ وَالْف	قَلْتِ فِي التَّارِيخِ بَيْتًا عِدَّةً
زَانِ بَيْتِ	بِنِطَاقِي بِيهِ مَا أَحْمَدُ

محمد افندی برای سلطان احمد خان

ادرنه تخینه عزم ایلمش سن ای کامل	اسان ایدوب راهک مبارک اول
صفای قبله وارب سعادت اول	ینیه دامانک یوز سورمک اولایسرله
اولور دی رشحه نیسان احسانک نازل	فاموش ایله بوننده کی ای شاه در

بیت به سوره اولونجه
بیت به سوره اولونجه
بیت به سوره اولونجه
بیت به سوره اولونجه
بیت به سوره اولونجه
بیت به سوره اولونجه
بیت به سوره اولونجه
بیت به سوره اولونجه
بیت به سوره اولونجه
بیت به سوره اولونجه

قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر
 قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر
 قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر

دول اولون	نه ياكيم غرم ايدرسك عزود ولت همعاد
يولاده فتح ونصرت پيك اولوب ديم	قوناعكده ظلال لطف مول سايبان
اولسون	
زمانك دايما سرمايه امن وامان	

اولوردي رشحه نيسان احسانك تيره نازل
 فراموش ايله بونبده كي اي شاه دريادل

هاهك	هاهك
هاي هم اچوب بال اقبال اولاهمرا	نياكه صالنورسه شاه باز دولت
هاهك	
سعادته كنجه صاغ اولور ساق توزلر	اولاسين هر محله دايما محفوظي الههك

چقارمه خاطر كن ينه اي دريادل

اولوردي رشحه نيسان احسانك تيره نازل
 فراموش ايله بونبده كي اي شاه دريادل
 چقارمه خاطر كن ينه اي دريادل

قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر
 قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر
 قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر
 قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر
 قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر
 قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر
 قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر
 قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر

قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر
 قوله لعل الله الرسول الهجر
 قائلون الحمد لله
 من اي عليه واهدي
 الحمد الرحمن بدي اولاد
 فاز من اي عليه واهدي
 وصلات واسرار الهجر

کمال اهل و کان فضل خوش طبع
 تمام عید الله داد لایح و وصف
 کمال ذلت و جان خسته بدن
 فله لطف و سخا وجود احسان
 کمال اهل و کان فضل خوش طبع
 تمام عید الله داد لایح و وصف
 کمال ذلت و جان خسته بدن
 فله لطف و سخا وجود احسان

کیدرسین	گرچه سن اقبال و دو	قالوز بوند قلانر محتایام فوقته
صفالره یوزی وارینه کل انواع غر	جمالی باکمال کوسته	سعادتله
اولوزدی رشحه نیشان احسانک بزه نازل		
چقارمه خاطر کدن پینه ای		
وجود ک سایه سی اولمایه هرگز و تمرد	اکسکلک کوسترمیه داعیل	بردم
کوکل مانوس ای لطف کله ای	سعادتله کیدرسک حال رازم نیجه	اولوزله
فراموش ایتمه لطف کدن پینه ای		

کمال اهل و کان فضل خوش طبع
 تمام عید الله داد لایح و وصف
 کمال ذلت و جان خسته بدن
 فله لطف و سخا وجود احسان

بود کلو قدرت و نظم و بود کلو لطف و طوبیله
 تمام عید الله داد لایح و وصف
 کمال ذلت و جان خسته بدن
 فله لطف و سخا وجود احسان

قیدیه شیخ اولاد محمد کمال
 حضرت شیخ پادشاه عالی و اولاد
 سلطنت محمد دایم لطف اظهار
 لطفله دایم کولار اول و اول و اول
 تربیت احسان الله هر درده سینه
 تربیت احسان دایم لطف اظهار
 دایم احسان دایم لطف اظهار
 عویاه شدین کلار کله طلولاناز
 الیسون

وجود

عبدالملک

عالم خلقی اولادنی زور زبانه دنیا شکر
 خوش طویلیوب عیالک اهل قهر اولد رختون با
 اولاد ناطوق اولوب کون بیدرین غیا
 آرم حقیقه یا غوب کون بیدرین غیا
 حمد لله دور عدلکده آیا ظل
 نعمت مولایه بای و کدا بولدی غیا
 کسه اقمه اشراف شوره شین غیا
 تشنه دالرقاندیلر بازارد شیره
 نیشنه دالرقاندیلر بازارد شیره

وجودک باعث ارام قلب اهل عالم	در
جمالك نورنی کورمکله مانوسم بیچه	در
او مارم بینه کورمک حضرت اکرم در	در
وکللر صیدی شهبازم ساکه هر کار مسک	در

اولوردی رشحه نینان احسانک بزه نازل	در
فراموش اتمه لطفکدن بینه ای در یادل	در

محمد لطف احسانکله اولوب دایم اتم	در
اولوردی سیننه مخرج لطفک مایه	در
اکار ذک اول فقیری دمبدم ای	در
او مارز کوستره بینه جمالك بزه اول	در

فراموش اتمه لطفکدن بینه ای در یادل	در
------------------------------------	----

اولوردی سیننه مخرج لطفک مایه
 اکار ذک اول فقیری دمبدم ای
 او مارز کوستره بینه جمالك بزه اول
 فراموش اتمه لطفکدن بینه ای در یادل

بالله یاغ صا قانوب هم خصیون
 اینه هر کس بوغنیلکده نولار
 وقیدر بای و کدا غم اتمه
 هنج صا نایسک اولمش اولار
 حمد لله دور عدلکده آیا ظل
 نعمت مولایه بای و کدا بولدی غیا
 خار سوردی اولد اولور کوشج
 ایلکجه لوفیک بر اینه برینار
 کسه بر اجه لوفیک اتمه
 اتمکله طوقلقدن اتمه اولدی غیا
 اول جواللریله قیاندی غیا

دولت کنگره نکین قاپونچون روز
هین نقایس بی قیود اور کنگره نکین قاپونچون روز
هدایت دوزعد اکراه باطن کنگره نکین قاپونچون روز
ممن مولا به بای ولد اولدی نظر
دولت کنگره نکین قاپونچون روز
دولت کنگره نکین قاپونچون روز
دولت کنگره نکین قاپونچون روز
دولت کنگره نکین قاپونچون روز

قصیده شیخ الاسلام محمد آقایی برای سلطان احمد

کذار آتش سعادتله سربایه	شش فرخ فرخنده رایه
ضیائش اول آخرشید وایه	شعاع طلق مهر جمالی
دونه اینئه عالم نایه	اولوب دایم مصفا طبع باکی
سیر بر سلطنتده صیاله سبایه	همیشه عالمه اول ظل رحمان
ایده اطراف و کفایه حمایه	ایروب واره لطف جهانه
علو قدرله ارسون سمایه	همیشه معجه قصر بلندی

دولت کنگره نکین قاپونچون روز
هین نقایس بی قیود اور کنگره نکین قاپونچون روز
هدایت دوزعد اکراه باطن کنگره نکین قاپونچون روز
ممن مولا به بای ولد اولدی نظر
دولت کنگره نکین قاپونچون روز
دولت کنگره نکین قاپونچون روز
دولت کنگره نکین قاپونچون روز
دولت کنگره نکین قاپونچون روز

دولت کنگره نکین قاپونچون روز
هین نقایس بی قیود اور کنگره نکین قاپونچون روز
هدایت دوزعد اکراه باطن کنگره نکین قاپونچون روز
ممن مولا به بای ولد اولدی نظر
دولت کنگره نکین قاپونچون روز
دولت کنگره نکین قاپونچون روز
دولت کنگره نکین قاپونچون روز
دولت کنگره نکین قاپونچون روز

قصیده اسعد انندی
وزدی که دوره قدر و شرف نایه
بیان عمر کل اول دار لایه
دیوان خلد تافته سلطان جمالی
طوب تقا و دولته بانه زان
لیطف جوقه حیرت منان
وزدی بویخیم و جان نه یاری
بازیب روی خنایه حیرت
خانجه خانه ایله آنایه
خجرات

دوراچه اسمی ازله طغرده دایما
 آقلامه تا میل دله املا داده دوان
 دایمی اسعدده ایده هموار النفات
 سیده اسم الله در مدح امان

کل خندان باغ سلطنت یازنا اوله خنده
 اوبانجا تیمه باغین خزن و عمر درمه
 کلوب کلاری کلی سور ظاهر ایدیه
 مبارک خاطرین هر عمر اولیه

اولا اقبالی بجدونهایه	اولوب ایام عمر و جاهی افزون
اولاد و نوق فزایر همایه	همایون اولوب اول کله اتاغه

دیلر اول کله عمر جاوید	محمد اشتغال ایدوب دعایه
------------------------	-------------------------

سید شمس الدین محمد انور کله سلطان احمد

رمضانک مبارک ایدیه خلد	ای پناه هدی
شاهان عالم اول ابدک	دایم اولوب سیرد و لته

مبارک اول کله خلد
 سید شمس الدین محمد انور کله سلطان احمد
 ای پناه هدی
 دایم اولوب سیرد و لته

زینیه دوشدی ایسه عمر کل مو
 اول کل مووه دار اولسون جاننده
 اولوب بریده اولسون خیمه
 شاکفته کل کله اولسون
 همان عالمده کل کله اولسون
 الهی شاخسار عمری برید اولسون
 ریاض سلطنده ایله سلطان احمد
 شان اولسون کل کله اولسون
 همیشه پایتخت سعادتله اولسون
 الهی در هم تیمه خاطر اولسون
 پریشان دلیر زینیه هم اولسون
 ایروب دایم سعادتله اولسون
 ایدوب قوی جبراته خلد اولسون
 ای پناه هدی

دما در دور ایدر طور منجهانی
 شریفی در قوی آمده مکتوب
 قنونا لونی در صفتی و صفی خانی
 تشریفاتی در صفتی و صفی خانی
 بر او شریفی در صفتی و صفی خانی
 ملازم هر چه چون بنده داغ
 بیوردی دیده کی داغ بهانی

دایما اول معر عالم	خلفه جود کدن ایره نفع وجد
دوستلر شاد اولوب سرور کله	دوش اولاقهر دهره جمله عدلی
دشمن دین اولوب جده ستردن	دست قهر کدن ایره اکه جسد
خوان حسناک اولوب ماده	حصه دار اولا آمده بای و کدا
نام نامی یازه لزا اول	کت اولند قده دقتر سعاد
بو محمد عاک ایدر اما ایدر مشرکی قلبه ادا	

بسیار فقره هر چه بیوردی
 قضا دن کیم آتا غناک کافی
 کمالی غنیمه بو لطفی شاک
 تبار زنده سکا انیمه کافی
 معلوم که چون معلوم اولد
 نه حاجت ایدر سن بسط بیانی
 سکا لازم اولان انجق دعادر
 ادا ایت خد متک سیر فانی
 الهی دولت لکله بر دوام ایت
 جهان طور دجه شاه کالنی
 اوصد دنیا رک اضعا فحجه
 سینین سیر سلطان زماننی

در صفتی و صفی خانی
 در صفتی و صفی خانی
 در صفتی و صفی خانی
 در صفتی و صفی خانی
 در صفتی و صفی خانی
 در صفتی و صفی خانی
 در صفتی و صفی خانی
 در صفتی و صفی خانی
 در صفتی و صفی خانی
 در صفتی و صفی خانی

قصیدہ شکر الامام محمد

سعادتمند کنار اندک بستانه داور عالمه
اومار زکم اولامه بیه یاری اور عالمه
صا لوب بوز کبابی فتابی ایما شهن
سوره یوزاکم طوق غلبه مهر خاور عالمه
یا لیسون عسکر افاقه و لیسون زینت اسواقه
شه سنجین آخا کور نسون زبور عالمه
ویوب عسکر یولای زینت دیور نسون
سور اوزره مفر اسون او یولدن سرور
سرم عدل اولن اور عالمه داور عالمه

مکمل حفظ این اولن اور عالمه

قصیدہ شکر الامام محمد

چقوب سیران کوه و دشتی گشت کد انکه
کلوب بیه س ای عمر و دتن قرانکه
ینه دیای بی یایدی ای انداز چمن
صالین اوستنده ای شاه جهان صید
باصوب بعل سندی هورده گلشن
ای اول رسوزیا ایله زینت و کارانکه
ارسون تاب قهر کسب فریضه جسم اعتبار
فلکده مبدون نور جمال اشکار
مکمل دایما ایوب عاکای شعله
الاجوبه بر اوشا همتا جان کجا
قصیدہ شکر الامام محمد

بزه اول داور اعانت ایلیو جلوا
که اولم اسون جهانده سایه اولشاه
مدافق یلدی اجاعطاس بر منید
که ظلی سایه بر مایه رب مجید اولدی

محمد درکده کسک بقای دولتک استر
خلوص اوزره دعاده دعایان ایچره فرید اولد

سیده اسعد افندی راه سلطانه اسعد خان

ایرشد رخپه عیده عیدنی دایم سعید
زمان دولتنده دایم عید اوزره
عمرنی
شورون ظاهر و باطن مضاعف یلیو

قصیدہ شکر الامام محمد

در یاد داری حضور اولسون سعادتی باقی ماند
 صفاتی که ای دور بخند اولون همواره در خندان
 جسون غنچه بخند کلستان بی اولون خندان
 وارین خندان در غنچه قرار ایله سعادت له
 قوتان سگ قانده دولته و جور و محظایب انان
 صاحب طوطی صفت سگ غنچه کلستان بی انان
 معشر اول اول سر زردی و قیل دایما الحان

لباس غرت و قبالی هر میل جدید ایله
 همیشه گوگ بخت همایون بدید ایله
 انک تغیر فتن یا جوخه سد سدید ایله
 کدر سبایی هر نیشه جانبد ز بعید ایله
 اکاد شملک ایدن هریم ایسه نا امید ایله
 مظفر ایوب اسلام اهلنک زوین سفید ایله
 دیار دشمنی فتح اتی چون برکید ایله

ویرب کوندن کونه اول نام کوناون
 سپهر سلطنتد افاب اسایدوب
 مسخر ایوب اسکندر صفت فاقی
 ایوب منصور سلطان احمدی نصر
 الهی غنچه امیدن ایوب کلبی
 ایدب کافر لک مجرایله برده یوزرن
 طوماسن مظفر ایوب هر قدر غاسن

جامع افضیه مانند اولدی بوعلینا
 در که حقن بوخند انک سها مقبول اول
 کون من راستدن بو جامع دینا دیون زینان
 کیندی اولدی بو جامع دینا دیون زینان
 جامعین غنچه نظیر کون من خندان
 یادشاه مورقوله بوعلینا بو فوک
 زینچه قیدیل ایوب کلبی سبب سوش و صفا
 او ما در زور زید اول جان بو فیدان
 نیکیم قیدیل ایوب کلبی سبب سوش و صفا
 قانور اول ایوب کلبی سبب سوش و صفا
 یادشاه مورقوله بوعلینا بو فوک
 جامع افضیه مانند اولدی بوعلینا
 در که حقن بوخند انک سها مقبول اول
 کون من راستدن بو جامع دینا دیون زینان
 کیندی اولدی بو جامع دینا دیون زینان
 جامعین غنچه نظیر کون من خندان
 یادشاه مورقوله بوعلینا بو فوک
 زینچه قیدیل ایوب کلبی سبب سوش و صفا
 او ما در زور زید اول جان بو فیدان
 نیکیم قیدیل ایوب کلبی سبب سوش و صفا
 قانور اول ایوب کلبی سبب سوش و صفا
 یادشاه مورقوله بوعلینا بو فوک

در یاد داری حضور اولسون سعادتی باقی ماند
 صفاتی که ای دور بخند اولون همواره در خندان
 جسون غنچه بخند کلستان بی اولون خندان
 وارین خندان در غنچه قرار ایله سعادت له
 قوتان سگ قانده دولته و جور و محظایب انان
 صاحب طوطی صفت سگ غنچه کلستان بی انان
 معشر اول اول سر زردی و قیل دایما الحان

خاکدن رف علی ایلدی اولدی
 اول شه عالی تندی بوا اولدی
 علم و دنیا ایدر ایغیز اول سلطان دین
 اوله منسوار مغز نعت مولی
 پرتوی منیری عالی یوز ایدوب
 ای حکمت اول تهللها اهلان اول غمغری ناز
 دایما اوازه جودی جسات اریب له
 قصیده اسعد افندی مدح سلطان

سعاده اول همیشه بیخه قوغد
 سوادله تیش نامحمد ما اویغیا
 شرف بخش اول تابان بیخه عبدا
 طلوع ایت ماه تابان کان دینه کماله
 طوع اطرف کی اقبیان از کان نیکو کماله
 جهانک روح سلطان احمد کماله
 ارشید با ایلحی انی سن قضای امانه
 رضای خالق اولوز عدالت ره یوز
 موقولله حقدن دایما خیرات امانه
 ایوب از اب علم و ادب غلط اول
 زمانده اهل نظر اول غر و اقباله
 زنده داعی سن ایدی طبع سمور
 سر اور سوز معانی غلام افغانم افاض
 دیلطفیه بن افغانه چون سکر اول
 بقدرتک مریه خدا نول اولد

ینه داعی سن حلوا ایله حلو المذاق	اغرد ایدله غر و اقبالن میدیله
فراموش تمیوب یاد ایش اسعد عاجین	سایه سن اول داورد ورتک میدیله
تاریخ زیاده مری اولدی ونه در حیات دینه در سر لی باد	
شهریار از زول اولدی ادرینه	تاجداران جهانک تاجدار یی ایلدک
بر غصن فر وزیر اصف اعظم	شهریار سن از لدن شهره یاری ایلدک
	کارین عدنانک همیشه اوزاری ایلدک

تاریخ
 شهریار
 وزیر اصف اعظم
 کارین عدنانک همیشه اوزاری ایلدک

در آن روز که سلطان سوره خواند
 ز باغ شکر می شکوفه گل
 خدا الطافه ایست که در آن روز
 کجا حاضر نگه وین طوفان
 همیشه بادبان باران
 که اظهار عنایت کند
 لطف کلام ز بندگی
 کار خیر آید و کفر زانگاه
 هر سلطان محرم اولی
 ایوب امیر بیت الله
 محمد بن ابی طالب
 این ای شاه عالم بده

<p> ایشی مضطرب اولدی بند وودمان پندت یاری ایلدک </p>	<p> صدر اعظم اولدوغند ای سنی شاه کونین تو خه کس کس اقدک باغ کس کس اقدک باغ </p>
---	--

چون ملازم در پیاده بنده تاریخ دیده
 بروجره امیرک اولوب ای جاری ایلدک

قصیده منقحی لانا محمد آقندی برای سلطان احمد شاه

<p> ویردی قبال و شرف خجی و شهرت </p>	<p> واردی چون سلطان احمد آذر </p>
--	---

در آن روز که سلطان سوره خواند
 ز باغ شکر می شکوفه گل
 خدا الطافه ایست که در آن روز
 کجا حاضر نگه وین طوفان
 همیشه بادبان باران
 که اظهار عنایت کند
 لطف کلام ز بندگی
 کار خیر آید و کفر زانگاه
 هر سلطان محرم اولی
 ایوب امیر بیت الله
 محمد بن ابی طالب
 این ای شاه عالم بده

در آن روز که سلطان سوره خواند
 ز باغ شکر می شکوفه گل
 خدا الطافه ایست که در آن روز
 کجا حاضر نگه وین طوفان
 همیشه بادبان باران
 که اظهار عنایت کند
 لطف کلام ز بندگی
 کار خیر آید و کفر زانگاه
 هر سلطان محرم اولی
 ایوب امیر بیت الله
 محمد بن ابی طالب
 این ای شاه عالم بده

برکات سعادت و صلاحات کمالات از وی که
 همیشه در سخنان دین و دولت اولاد خیر است
 یزد و بنای عدل و برکت سینه بر آید
 طوایف هر که نام جیبها کند
 دنیا را بین لطیف با دنیا همه شکر از آنک
 شکر از حس از آید و بیخ شکر از آنک
 کاین بس آید و لا یشک له احدی اهلک
 سر ز نفس فلان نفس که غم بود
 شد ز نفس فلان نفس که غم بود

شکر از حس از آید و بیخ شکر از آنک
 کاین بس آید و لا یشک له احدی اهلک
 سر ز نفس فلان نفس که غم بود
 شد ز نفس فلان نفس که غم بود
 شکر از حس از آید و بیخ شکر از آنک
 کاین بس آید و لا یشک له احدی اهلک
 سر ز نفس فلان نفس که غم بود
 شد ز نفس فلان نفس که غم بود
 شکر از حس از آید و بیخ شکر از آنک
 کاین بس آید و لا یشک له احدی اهلک
 سر ز نفس فلان نفس که غم بود
 شد ز نفس فلان نفس که غم بود
 شکر از حس از آید و بیخ شکر از آنک
 کاین بس آید و لا یشک له احدی اهلک
 سر ز نفس فلان نفس که غم بود
 شد ز نفس فلان نفس که غم بود

بر سندان یوز جلاله اولدی سور تیردله وزی دلدایم سپر اینده سن کلمیه بر کاهجه کوه اولسه دشمنان چون سرور نوطلوب اول تخنه غم	کیم فلک کلو کوفی رشک یلر جوهر خشنه دست همت اوره مرکزسه کان سخنه طاع و طاش اولماز مقابل هر یکسینه ایلدی عالم دعا هر تخنه هر بختنه
--	---

سولیب صنعتله تاریخ محمد دیدیم غم کیدوب کلدی در نه تخنه
۱۰۲۱ بیادگار محمد بن عبدالکرمین خان

شکر از حس از آید و بیخ شکر از آنک
 کاین بس آید و لا یشک له احدی اهلک
 سر ز نفس فلان نفس که غم بود
 شد ز نفس فلان نفس که غم بود
 شکر از حس از آید و بیخ شکر از آنک
 کاین بس آید و لا یشک له احدی اهلک
 سر ز نفس فلان نفس که غم بود
 شد ز نفس فلان نفس که غم بود
 شکر از حس از آید و بیخ شکر از آنک
 کاین بس آید و لا یشک له احدی اهلک
 سر ز نفس فلان نفس که غم بود
 شد ز نفس فلان نفس که غم بود
 شکر از حس از آید و بیخ شکر از آنک
 کاین بس آید و لا یشک له احدی اهلک
 سر ز نفس فلان نفس که غم بود
 شد ز نفس فلان نفس که غم بود

صفاي قلبه اولدني نضيم حقه
 مالا خا طيله دشمن اولاي مالک
 حوسن خاقله بولدي وجود ان شين
 اولوزنه نسيندين جمله افعالک
 دما کی تمه ده بولدر حوسن مانتد
 اودر صفايله داعي خالص الالک
 حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان

سيزدوت واقال و ننگ مایه با با
 متاز قطع ایدوب حوسن خاقله
 شاه عالی نظر سلطان حوسن خاقله
 خدیو عدل کسندر ادر کسندر
 شه نشا سکیمان پایه سلطان احمد
 قول ایددی کندوبه عاقان حوسن
 عدوی دینه هسیله نینه انباش
 اچوب رایان نصرت ایتا نیلام
 او معرک عالم افورک ایدنی اف
 کوز بل صانده لیکم سبعة الیز
 سلمه ایلد کس خنیل کوز مشد
 کوز بل زین زین سمنده شاه حوسن
 بلک اوزره همان کوز بل زین
 تمام الیسم حوسن خاقله
 رضایف

حاجیرک اول ایدوی ذوق و	غازیرکن ایدوی اعلا غز حوق
کوکلم دیرک قول اوله قاپکن متصل	
ردایتمه لطفی انی	قول قید
بر شمع کشته در دل حلا مدد	اویار چراغک اولسون فی عدل
بودر رجاسی دمدمای خور	سعیله بوله کعبه کو یکن چوق صفا
عاد تدنیزک ایدر قول اعط	اول عادت اولسه بوله قولکن
کوکلم دیرک قول اوله قاپکن متصل	ردایتمه لطفی انی قول قید

حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان
 حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان
 حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان
 حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان
 حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان
 حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان
 حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان
 حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان
 حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان
 حوسن خاقله اولدني در ملك سلطان

کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت

قصیده داعی برای صلوات بر محمد و آل محمد

خدا تون مبارک عیدی مردم	صفا بیله پراولسون جمله عالمه
فلکن کوزن ضمک شفقدار	قرن اطلس کیوب شادا اوله اولم
یکی کیوب صالیم اولیمر عید	بل عید اولدر اوله سلامه همد
حقیقت عید او درای نورعین	ناظر اوله آدمدم آدم
ایشیده سوزنی کوزه یوزنی	جمالی اشرفیله اولا خرم
نصیب اولماز بودت دگمه	مکرم ایده کندویه محرم

سعادان از نه خلقه کیم از آن رزق
ایز شادی حاصل اول قوت مفیض
دوستیدر جرحه در نظر منم صدمه
انجام دوریدر نام صدمه در رای
تکلیم سوزنکن شام کلیم کلیم
کلور صلوات لغوی کوزه دست
امین خستین خستین کلور کلور
کوزن صدمه اولیمه کلور کلور
ایر ادا داعی در پاره طیف کلیم
ملوص بالله داعی در پاره طیف کلیم
خط ازین خط خط کلیم کلیم
منزل ازین خط خط کلیم کلیم
خطا ازین خط خط کلیم کلیم
صفا ازین خط خط کلیم کلیم
یا نجه داعیان دوی ولسون
تیاخون

کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت
کتابت

شاه وقت قلم الینویسار که طاعت اولی
 طغوز آقا که حکایت باغی نظم و معانی
 نهی خجسته باغی باغی طاعت اولی
 عدوی بولشی طاعت اولی
 ای بیایک که دنیا یک مزین کست اندر
 فیل صاری الای بیا قریله لاله از اولی
 وزیرت مستند اصنا سا حکم ایدن یک
 سر معدلت از ایشله نامدار اولی
 سن و تخت سلیمانده ناستخت اولی
 او خط خاتم اسون امروندان

حقیقه طلسم سلطنت مروزان
 همیشه بویله کمالی شرف
 اولی شریعه بکهاران یکی
 عدالت بیه مری عدلیه
 ملون شایان اولسون کاکار
 او نامک غرور و الله بو طاق
 پری بیکر بیکر بیکر
 بولند و قبه شایانده
 بکون سن جان ایمنه کاکار
 حاکم شاهی طغوز و شامان
 حالنیکجه بایکه دبدیکه کون
 فلک طاعت اولی اولی

دو آیده وصالی یاره سینه	اوله دردینه امر خیمه مردم
دخی دیز بوسوزی اشرف و اعینک	بوعیدیکه مبارک دستن اولیسم
اولدیر نامی احمد غیاث اولی	
اودرجله شهنشاه انچه اکره	
اولیمر شاهلر انک وزیر یی	نظیر اولماز اکاهم خسرو جم
آدرنه شهرت ایتدی مشرف	معزز آیده الله انی مردم
قدومنده صفا بولدی مو خلق	ایرشدی کعبه مقصودنه هم

بکون سن جان ایمنه کاکار
 حاکم شاهی طغوز و شامان
 حالنیکجه بایکه دبدیکه کون
 فلک طاعت اولی اولی

از کورسون مبارک طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه

خَلِيلٌ سَاقِبُولٌ بَلْسَبَنَةٌ عَالَمٌ

اَيِدَهُ عَزُوْدٌ وَلِتْلَةٌ مَكْرَمٌ

مَشْرِقٌ خَاطِرِيْنَهْ اَيْرِمَسُوْنِ غَمٌ

عَدُوْنِكَ عَيْنِيْ اَوْلَسُوْنِ دَمْدَمٌ

اَيْكِيْ عَالَمَدَهْ اَتَسُوْنِ مَفْجَمٌ

اَيْدِرْدِيْ جَانَلِرِيْنِ يَوْلِيْنَهْ قِرْبَانٌ

دُعَايِقِدِ دَاعِيَا مَقْصُوْدِ اَوْلَدٌ

مُبَارَكٌ اَوْلَهْ يَارَبِّ عَيْدِ اَضْحَى

هَمِيْشَهْ اَيْ يُوْزِيْ اَوْلَسُوْنِ مَنُوْرٌ

جِهَانِ طُوْرٌ دِقْجَهْ طُوْرَسُوْنِ دُوْ

يَكْبَحِيْ سِيْ قَدْرِ اَوْلَسُوْنِ كُوْنْدَرِيْ عَيْدِ
اَوْلَهْ اِحْسَانِيْ اَيْلَهْ خَلْقِ خُوْشْدَمِ

از کورسون مبارک طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه
مبارک اهل مریضی طاعت نگاه

ظهور این است در یک اولاً تا نوزدهم
 ارجلی کلین کلزار دولت قل کدر پید
 آدره تخلیکاً با اول جلد عظیم
 شکار ایلر ایلر ایلر ایلر ایلر
 زیدر زدی فلوب دشمنه خوف و حدیث
 رعایا جمله شتاق دانند رضا ایلر
 کاید مظلوم اولنظر ظالم ایلر
 شعاع نفع عدل اوله کرم ایلر
 وجود نیده ایدنه اندر وفله ایلر
 چو کوش هوش سلطان ایلر ایلر
 درون صفحه قلبیه قیادی ایلر
 زیدی همعا و طاعه مله ایلر
 آدره تخلیکاً ایلر ایلر ایلر
 دوشوب آرکان دولت ایلر
 صفای خاطر ایلر ایلر ایلر
 شود کومو کومو ایلر ایلر
 دوردی قضای من ایلر ایلر
 دوردی چو صبر ایلر ایلر
 تقدیر صور ایلر ایلر ایلر

قصیده عزیزی در اوصاف حضرت خاندان مبارک

اکرم ابا ایوب عبدک خالدا	یار رب فی جنات خلدک خالدا
هو صاحب نبینیا و مصاحب	کم من حدیث عنه یروی مسند
هو من بنی احوال عبدالمطلب	لنبینیا من کان جدّاً ذاجدی
الله شرف قدره فاناخ فی	ما واد راحلة الرسول المقدی
اوی النبی المصطفی مشبوتاً	لدار و الایمان فی هدی هدی
هو کان من حیث الاضافة سابقاً	من سادة نصر و النبی محمدک

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام
 علی سیدنا محمد
 وعلی آله الطیبین
 الطاهرین
 المعصومین
 اجمعین
 بعد

ایدوب او از شهنازایله و اضلغانازی
 بر او صاحبی مادیلر اچوب کتبه زای
 ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی
 ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی
 ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی

رَبِّ ارْضَ عَنْهُ وَارْضِهِ فِي رِضِهِ وَابْعَثْ لِلْحَيْرِانِ شِفْعَ قَائِدَا
 وَأَنْصُرْ بِهِ **الْمُسْلِمِينَ** دَائِمًا وَأَجْعَلْهُ مَنْصُورًا لِلْوَاءِ مُؤْتَدَا
 هُوَ حَامِلٌ لِلْوَاءِ أَشْرَفُ مَرْسَلٍ يَا رَبِّ بَخْتِ لَوَائِهِ أَبْعَثْ سَعْدَا

ثُمَّ الصَّلَاةُ عَلَى النَّبِيِّ وَآلِهِ

وَجَمِيعِ أَصْحَابِ صَلَاةٍ سَرْمَدَا

فَضِيلَةُ الْمُسْلِمِينَ لَا تَمُوتُ قَدْرَ قَدْرِ أَمْرِ سُلْطَانِ أَحْمَدِ خَانَ

اولور چون کوه و صحرا زر و مند او
 سرف بخشه اولور سه نوله کاهي شت و
 کوه سارک

ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی
 ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی
 ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی

خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی
 ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی
 ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی
 ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی
 ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی
 ساری پسروره کلدی سلطان احمد قازی
 خلیفه محفوظ ایدوب باشیان احمد قازی

قصیده غنی زاده سلطان جهان
کلیه مستعدان را از این قصیده شکر آید
حسب سلطان عالم اوقات هر قصیده شکر آید
حقیقتاً عدول و استیکار این شهساز
تکلیف از کجا که باشد هر روز آید
زین بابت که از طرف علی و کور و در آید
کار بیغله شدن عالی زین نظر آید
جواب و فاش شده ایله زین آید
جواب و فاش شده ایله زین آید
جواب و فاش شده ایله زین آید

دیدارک
سعادتله چقو کوسترشها نظاره
جمالک فابندن یا لیسون دهره
اولورسه نوله کوکله بیسته قنارک پر

کوزر
دیزلش سرولر بر قنارک طوباسی
اولور خلقک کوزی روش کوکله
شکار احسانک یله دل مرغی شکار

محمدنایما ایلر دعای دولتک ازیر
در حقدن حجابیلر کوکله طوته دهر نازک

قصیده غنی زاده اقدی برای سلطان احمد جهان
سلیماوش صبا یرخش یله عزق کار
جهانک وحش و طیرین ضریله فرمان

کلیه مستعدان را از این قصیده شکر آید
حسب سلطان عالم اوقات هر قصیده شکر آید
حقیقتاً عدول و استیکار این شهساز
تکلیف از کجا که باشد هر روز آید
زین بابت که از طرف علی و کور و در آید
کار بیغله شدن عالی زین نظر آید
جواب و فاش شده ایله زین آید
جواب و فاش شده ایله زین آید
جواب و فاش شده ایله زین آید

کلیه مستعدان را از این قصیده شکر آید
حسب سلطان عالم اوقات هر قصیده شکر آید
حقیقتاً عدول و استیکار این شهساز
تکلیف از کجا که باشد هر روز آید
زین بابت که از طرف علی و کور و در آید
کار بیغله شدن عالی زین نظر آید
جواب و فاش شده ایله زین آید
جواب و فاش شده ایله زین آید
جواب و فاش شده ایله زین آید

قدومند بولوب شهزاده زوق کلین
 غلاری کولنیدن ارغین اچیم با رایتیک
 حقوب نجیب کاهه خوجکه صالیدی صید شهزادین
 سوزدی شاهیاری یلیدی غانه برجات
 آردجه کاکارن دبدد ایتدی خیله ن
 آتوب خراب ایتدی اولدم لیک کورین
 آتوب خراب ایتدی اولدم لیک کورین
 آتوب خراب ایتدی اولدم لیک کورین

ایستشکن انی اوزن اولد اخیان
 فضا پر لوزه یوزکدن فلک سرکشته
 زمین واسمانی صول اولد اخیان
 ایدون طاهره سوز ایتدی
 سوزب ظلم اهلنی قلب ایتدی
 کلبیله دوشدی خوجک ایتدی
 صالوب طح افاست عین صالین
 لب در یاده انی بار ایتدی
 صد قله برده سوزاری در یازده
 یازلیدی مقدمند قلب ایتدی
 بولوب جان ایلجان اکل اخیان
 الیدن قصن الماس شکله صال
 شک قلدی انکاب نازینشور
 ایتدی

ایدر محشرده وحشیلرا حاطه نوع	خلاف کوس تروب حشر در کون شکار
فضا پر لوزه یوزکدن فلک سرکشته	زمین واسما وحش طیرا وستنه طار
شکار کشته نک خوسر اسر طوندی	سوزب ظلم اهلنی قلب ریای شکار ایتدی

شکار احسان ایدنجه نادرینک صید اید بقلین
 کرم قلدک نوال ایتدکن حصه دار ایتدک

قبله الموعود الموعود ایتدی ناله فخر بلند و چشمه حیات
 پینه فوخند فال
 یادی بر قصر بلندی نی مثال

کلیله دوشدی خوجک ایتدی
 صالوب طح افاست عین صالین
 لب در یاده انی بار ایتدی
 صد قله برده سوزاری در یازده
 یازلیدی مقدمند قلب ایتدی
 بولوب جان ایلجان اکل اخیان
 الیدن قصن الماس شکله صال
 شک قلدی انکاب نازینشور
 ایتدی

مقدمکله ای شیه د شین شکن
آدزه اولدی بهشتنه طغندرن
دولتکله اولدی اول تخنق
نعمتکله غنایت دار التعلیم

تندی خا علی لکدن بیا به کیم
صالیدی انا خاک رومه سایه کیم
اولدی منکا مشتخ زومبار
نوی عدلکدن معطر هرن بار

اوج دولتده اولوب دایم منیر
مهجه اعلام عالی رتبه سی
یمله کیروب یمیندن جنوب
برق اورب رویند مهر عاطفت
یا یلوب بو چشمه اول خوش صفه ده
اول سیکدر در ایچوب ای حیات
بتیک اول چشمه تاریخ استنوب

کلمیه اول مهر اقباله زوال
اوج اقباله اول اخر مرهلال
یسرله ایرسون یسارندن شمال
اولادایم مظهر نور جمال
لوله سیندن اقدرب زلال
سایه صاله که نیچه ماه و سال
ایریدی چون فرمان ختم الامتثال

شوله اولدی صید عدلکله جهان
کیم ایشتمز کیمسه طغندرن قیاف
ظالم بدن نامردی ایتلک نامرد
عدل و داد کدن رقت اولدی شاه
حق تعالی ساکه اولمشد رفیقین
کیم سخی ز ساکه دیاودین
بولدی خجی نوجول ایچ نیت
اولدی نندن قلب عدلکجه
نوخجه ابن ایتلک از قصلکجه
کلدی بولندن اونهر جا انقدرا
کیردی بر هر ایچ اکیاب ناب
اولدی و یا اکی تیغه یقربان

بیتیک اول چشمه تاریخ استنوب
اول سیکدر در ایچوب ای حیات
یا یلوب بو چشمه اول خوش صفه ده
برق اورب رویند مهر عاطفت
یمله کیروب یمیندن جنوب
مهجه اعلام عالی رتبه سی
اوج دولتده اولوب دایم منیر

سلطان...
 درین کار...
 درین کار...
 درین کار...

و زان اولو...
 کلونیوز...
 بیای عمل...
 به مالک رونق...
 وجود ک...
 در خن...
 بهاری...
 کل...
 بز...
 چونس...
 اولوب...
 وجود...
 در خن...
 سوه...
 دار اولون

کیم اولاطر ز دعاده حجال	ختی تاریخ محمد دله دی
ایلد که سال تمام سوال	دی دی هاتفا که بوبیتی تمام

اولدی بو چشمه چو سلطان احمد...
 دایما اندن اقاماء زلال

قصیدة عزیز افندی برای سلطان احمد...
 سپهر دولت و اقبال و مختاماتایا
 سعادت بر جنک خورشید عالم کتاب
 خداوند فریدون فرجنا خسرو
 دارا غلام و جم چشمه سکندر

درین کار...
 درین کار...
 درین کار...
 درین کار...

جهان رنج لطف خدا زین اولاد نامیم
 باغوب بنیان خان غمخیزان اولاد نامیم
 در خجسته و خجسته دایم پیریک و با او نامیم
 در خجسته و خجسته دایم پیریک و با او نامیم
 در خجسته و خجسته دایم پیریک و با او نامیم

جای حضرت عادل فلک رفعت	مه برج لطافت مظهر الطاق سبحان
طلوع اتدی سعادت مطلعند	جمالی پرتو نیدن کایناتی اتدی نور
دزلدی قولری بر رسالیه طور	قورلدی دولت و اقبالله تحلیف
کال شوکت و غیرتله چقد خجسته	مشرف اولدی لر بر کلوب ارکان
هراران حمد و منت بار کای حضرت	مراد او زره نصیب اولدینه بابور
سلاطین جهان فرمان روی حکیم	مسلمدرسه دورانه این جهان بانی
طوب کیکل ایدر دیوره بانیه	کوش سنین عصا سیله دزنده اولدی

جهان رنج لطف خدا زین اولاد نامیم
 باغوب بنیان خان غمخیزان اولاد نامیم
 در خجسته و خجسته دایم پیریک و با او نامیم
 در خجسته و خجسته دایم پیریک و با او نامیم
 در خجسته و خجسته دایم پیریک و با او نامیم

جهان رنج لطف خدا زین اولاد نامیم
 باغوب بنیان خان غمخیزان اولاد نامیم
 در خجسته و خجسته دایم پیریک و با او نامیم
 در خجسته و خجسته دایم پیریک و با او نامیم
 در خجسته و خجسته دایم پیریک و با او نامیم

صفت حجابته

سایه شهباز قیامت که استوروز
کاه اول شهبازی فالدان ایستوروز
زیر دست آله شهاب خورشید
انفهام ال سنج سین اول مهر روز آفرین
سیئه بر کنه سین اول نبرد دلد وزه مالک
ساز و سوز اهل کفری اندی قویک بر طرف
دایم اول خاشاکی ناز تیغ عالمسونه صلک
خالق بهم اولسون در اطفکدن ایلی
دینه آفاقه شهاب اولونه در یونه صلک
ببری مویک ببری رویکدن شهاب
میر اطفک بر توین که شام و کاه بی
اطفنی اوموت محمد اولهای همتیک
تاز امیدک بلندات طالع فیر و نه
قصیده شیخ الایلام حیا افغانی

اولدرجهاته
چون یلیدی لهامله عزم دیار ادرنه
چالندی کوس شوکی اچلدک سنجاع و
اول پای تخنه کلد چون تدی سرینه
کوزدی علامت تمام که قلمش ننه
دیددی او باکر مزهم علامت دید
قلدی بنا بوسجد اچیا ایدب طاع

روی زمینه قلدی نانی بابتباه
باغرت و با احتشام باقروبا اجلازه
صیقلرد وزلیدی صباغ و وصول اولدی
شول قصره کیردی ننه کیم ارمش زماهی
اجداد عالی مرتبه سی اول غازیان جم
نین اوله عقبیا اچون کیم اوله باکر د
بولسون حیات توین اول شاه حمت

قصیده شیخ الایلام حیا افغانی
شاهشاه جهان اولوب معسر
ویرنجیل وجودی دایما سید
اومار زباغ وراغ عالمه اچمرد
درخت بخجی اول شاه جهان
ایکی عالم اول شاه جهان
میس آلیسه مولی عوضلد

بچه اوسته اوسته اوسته
بچه اوسته اوسته اوسته
بچه اوسته اوسته اوسته
بچه اوسته اوسته اوسته
بچه اوسته اوسته اوسته
بچه اوسته اوسته اوسته
بچه اوسته اوسته اوسته
بچه اوسته اوسته اوسته
بچه اوسته اوسته اوسته
بچه اوسته اوسته اوسته

دعایین تلبوب شام و سحره
محمد بلدی بووردی زبیر

منازلین عالم آورد و ز زمان اولسون
سرای بر سروری زانما دارا مان اولسون
خطای خود طایب و بی نیت سرش فغان اولسون
اوشاهنشاه الطاف الهی بنان اولسون
سرور او زده سرور بدو بیغی اولسون
سیر سلطنت ده شاه شاهان جهان اولسون
کارتدن دوز او بویینه قلب غم اولسون
عبارتیم و مرآت مصفا دن نهان اولسون
دعای دوزین ایلر خیمه جانله لیدن
قبول بارگاه لایزال مستغان اولسون

کدی تماشا ایلد بر مرد صاحب قمر
دید کیم کدر بو اثر کیم اولیسر کاپناه

صافی هم اندم بر جواب انشا اید و بطفله خوش
تاریخ له دید کیم کافان
۱۰۲۱

قصیده شیخی در مدح سلطان احمد

ای حسن شپرده بندن دانگسه
ساکه ایزرای بر سر و بلا کسه
یا نمغه پرواندن بی پاک و پروا کسه

دیردنیا ایچره شام سندن کسه
کلشن شاه ایچره قد چ کسن نهال تاره
بال پریا قوب بزم کیمی دعا لر شمعنه

بجز این کلمات دیگر هیچ کس از این کلمات
نمیگوید و این کلمات را که در این کتاب
درج کرده ام هر کس که بخواند و در دل
تفکر کند و در حق تعالی دعا کند
بجز این کلمات دیگر هیچ کس از این کلمات
نمیگوید و این کلمات را که در این کتاب
درج کرده ام هر کس که بخواند و در دل
تفکر کند و در حق تعالی دعا کند

داورد و زان ایدوب سبزه نینا
مغز لر صیلا ایدوب لیسون صفایین
ایقبا بقله از کلبی مرون دوز ایدوب
لکسن فخر ایش عالم کشت و کلان
خزین سلطان اعجاز انکلاک و
العثمانه مدین فخر و اقباز

نماده مخصوصه و افرشکار خندان
 مزارع صیدان شاهین کندی خشیان
 مرغ جانانه قوت و قوتنا وادی ازان مجید
 بخواجه آتام عنبر و ولنجی شمان
 اولهایون هینک یارب های دلجی
 اشیاان سلطانن روز و شب انسون
 طعمه عقاب قهری اوله شاه حلیه کان
 باقاف قدرت تختی اوزن تختیک سیمغنی
 اشعلا پرور و قلسون حضرت پروردگار

دین عم حکمه و لدم بویا نجی دینه	بر سخاوت کسرت درد در دینا کسوت
گرچیم داعی لک و ارصد هر زی	شیخی کبی کشن کوئکه کو یا کسته
خط و رب لطف عطا لایله خشان	سندن عدل سندا شرف سندا سخا

بوحقیر بوقمیری عدلله دلشاد ایدوب
 سندن اعظم سندن کرم سندا عطا کسته

اول سرور کاشان و غیره و جودات صلی الله علیه و سلم

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام علی سیدنا محمد
 وعلی آله الطیبین الطاهرین
 الغر الميامین

شکار احسان ایدوب فایر الی لطفان
 توکلار صیدا ایدر سنین شاهان
 الا ای سرور طالع آکان بنی و اولاد
 خلاص اعظم کور سخی آسون کربان
 ایدوب افاقه الطافی دل پاک اولاد
 خدا اولوب سکا کافق قلسون جانان
 اولوب محفوظان بانی جهان اولاد
 بنای عدل اول بانی معراج اولاد
 کبک کشت آنکه کساری کبک سید آنکه
 ایدوب باری سکا باری بوی حضرت

ای عزیز ای شاه جهان
 شاه و خرم و له نام و شته عالی
 صاحب جور و سخا حضرت سلطان
 تاج عالم و سیم تاج حکم قران
 زور و عظمت یار شه هفت افغان
 کیورنده اختر کاشاها زمین
 حق تویم در کینه سید رحمان
 قیومی قولت کیندی مصر
 بخوان کلدی بنده زحیری اوقیان
 هر جهانین ایسه و کینه عالی
 جنگ باید و با لبینه را و قلبون
 حاکمه درجه عم و له نام مانتان

إلى يوم العَصَات • حضرت تیرنیک هجرت سعادت سیاده تیرنیک
 نیک اول طقوز سینه سنده دیار غرب و شرقه نیت نهب و غارت
 و حرقه • سردار عالی مقدار اولان دستور مکرر مشیر اخم
 وزیر اعظم غازی مراد باشا اسکنه الله تبارک و تعالی حيث
 فی الجنة ما یتساء • حضرت تیری مرجوم اولد قلر نده
 اول محب العلمما • و مخلص الصلما • معین الغربا
 ظهیر الضعفا اعدل الامر • و مفخر الوزرا • داماد

ای عزیز ای شاه جهان
 شاه و خرم و له نام و شته عالی
 صاحب جور و سخا حضرت سلطان
 تاج عالم و سیم تاج حکم قران
 زور و عظمت یار شه هفت افغان
 کیورنده اختر کاشاها زمین
 حق تویم در کینه سید رحمان
 قیومی قولت کیندی مصر
 بخوان کلدی بنده زحیری اوقیان
 هر جهانین ایسه و کینه عالی
 جنگ باید و با لبینه را و قلبون
 حاکمه درجه عم و له نام مانتان

قلمه
 ای عزیز ای شاه جهان
 شاه و خرم و له نام و شته عالی
 صاحب جور و سخا حضرت سلطان
 تاج عالم و سیم تاج حکم قران
 زور و عظمت یار شه هفت افغان
 کیورنده اختر کاشاها زمین
 حق تویم در کینه سید رحمان
 قیومی قولت کیندی مصر
 بخوان کلدی بنده زحیری اوقیان
 هر جهانین ایسه و کینه عالی
 جنگ باید و با لبینه را و قلبون
 حاکمه درجه عم و له نام مانتان

یاد شاهک کلام شریفی
 اولدی جانانه صفای و روحه عدا
 کلمات حیات بخشیاک
 آیلدی مژده دلبری خیاک
 شکر شکر بخایدون تکرار
 روز و شب آیلر زده ما و ثنا
 ذاتی صاف کلبوب خطا لر دن
 حاصل اتسون مراد بی موب
 دولت و شوکتی قوز اولسون
 حسنه ای غریز آیله دعا

حسنه ای غریز آیله دعا
 حسنه ای غریز آیله دعا
 حسنه ای غریز آیله دعا

شریفه شاهه السلطان عثمان کبره ال عثمان

التمام حیات
 حضرت شهریار دوران
 نصوح پاشای نامدار • ذوالعز و الاقدار • اصف صدر
 نشین کامکار • حضرت لاری دولت و سعادت لیه وزیر مزبورک
 پرنه سردار عالی مقدار اولوب اول دولت عز و سعادت
 مهر سلیمانی • نقش کین دین مبین • حصن حصین قواعد
 عثمانی • بوجه العار سرعتله وارد قده قول باش او باش

شهادت اولدی بی ای پادشاهان
 ایلدی عزیز و ولتله لوی پادشاهان
 قاشدی کوز لری لقیق شعاع
 قوندی زینت عالمی پادشاهان
 عدویه شوکتی ایستد پادشاهان
 شاه ازار اول که اندک بولکه رای پادشاهان
 عیون ناسی روشن ایلدی نور پادشاهان
 منور قلبی دنیا بقای پادشاهان
 مخدندگی کرا لطفک سرور ازانای
 شرف بخش ایلدی که آرای پادشاهان

شریفه شاهه السلطان عثمان کبره ال عثمان
 التمام حیات
 حضرت شهریار دوران
 نصوح پاشای نامدار • ذوالعز و الاقدار • اصف صدر
 نشین کامکار • حضرت لاری دولت و سعادت لیه وزیر مزبورک
 پرنه سردار عالی مقدار اولوب اول دولت عز و سعادت
 مهر سلیمانی • نقش کین دین مبین • حصن حصین قواعد
 عثمانی • بوجه العار سرعتله وارد قده قول باش او باش

بر این سلطان احمد خان
 عزیز افندی
 قیدیه
 شیشاهان جهان حضرت سلطان احمد
 خرد و عظمت سیاه لطف بزدان
 دولت و عزت و شکر که نوزدین به
 روی در زبان طویر لاله انندی میزان
 هر طرف از نین انندی پیکه طوب و غنچه
 انندی قنده طاق سپهری نوز از
 کوزید زجه عم خاطر پیکه سلطان جهان
 دیکه سید و صفاده اوله سلطان جهان
 قیز اول کیم جزی و سیکندرز
 دوز و شب و قیصر انجه و نهد وزیر
 قوت و قدرتی کولدن کوز اولوز
 حرمت کاه اوله غنچه پیکه جهان
 لایب کیمور کفان طویر پیکه جهان
 الله کتیک فی دشمن دینک قیوردان
 ای عزیز انله زجا کایر که مولادن
 شاه دوخندان اوله دانه اوله غنچه
 قیدیه برای سلطان احمد خان
 زهی سلطان عالم شاه احمد خان
 خوشاداری حکم کوزی کیمور دینک

ضلالت معاش ● اعنی شاه کمره خفایش قلاش قلماش سنک دل
 و قلب قاره طاش مقدا اولان اطاعتیک خلا فی مرکاب همایون
 سعادت مقرون عزت نوز ● عرض اعلام اولند قد اول
 شمس نوز دین دولت ● مهروماه سپهر عزت و سلطت بارگاه
 خورشید کلاه انجم سیاه جم جابه باد شاه روی زمین
 عالیشان سعادت دستگاه ● سلطان احمد خان
 احمد خان عادل شاه ظل عرش نور الله ● حضرت لری

بر این سلطان احمد خان
 عزیز افندی
 قیدیه
 شیشاهان جهان حضرت سلطان احمد
 خرد و عظمت سیاه لطف بزدان
 دولت و عزت و شکر که نوزدین به
 روی در زبان طویر لاله انندی میزان
 هر طرف از نین انندی پیکه طوب و غنچه
 انندی قنده طاق سپهری نوز از
 کوزید زجه عم خاطر پیکه سلطان جهان
 دیکه سید و صفاده اوله سلطان جهان
 قیز اول کیم جزی و سیکندرز
 دوز و شب و قیصر انجه و نهد وزیر
 قوت و قدرتی کولدن کوز اولوز
 حرمت کاه اوله غنچه پیکه جهان
 لایب کیمور کفان طویر پیکه جهان
 الله کتیک فی دشمن دینک قیوردان
 ای عزیز انله زجا کایر که مولادن
 شاه دوخندان اوله دانه اوله غنچه
 قیدیه برای سلطان احمد خان
 زهی سلطان عالم شاه احمد خان
 خوشاداری حکم کوزی کیمور دینک

ان پرتاب خیر الیدی اول حضرت
 او ساحت خدمت تجدید کار خوب و فعلی قضا
 او سفته نزد ازل اولسه روا پر کار کدن
 او سفته نزد ازل اولسه روا پر کار کدن
 او سفته نزد ازل اولسه روا پر کار کدن
 او سفته نزد ازل اولسه روا پر کار کدن

انشاء الله العزیز المستعان اول بهار خسته انا زده
 عسکر اسلام مظفر انجام برله بالذات کدم وارزم
 اول بی دین بی مذهب بی سیم و ذهب فاجر و فاسق
 و بوهب وقتیه حاضر و سون بوندن بویله یدی سیله دکن
 سفرهایوم وارد ردیو فرمان شاهی صادر اولدقده
 امتثال الامر العالی اتفاق امر اووزرا و مولی برله بزوجه
 عجله تیران جب خانه وش ربع مسکون شادی

دکل میرا کو باروی دینه اولدی
 که خرم اتمه آبی لاج ملک
 به خود بر کنی زر کار ایش امانه
 که کتبی صوا چند جامی ایدر بوند
 خالذن خطی چون دیواری وقت
 اکا زر قابو اشدن کمر بند ایدر
 مثال ما تا ایلان کعبه اولش نون
 قوشانیش اول کمر امل اول کعبه
 به خود نیرازد هادری کلان اول کعبه
 که آکه اوزمیه کدست نطاول وقت
 فاک و شن بنبرنه ایله می خاج
 اکا کوندردی بر زینه باج آقانیا
 اول آفسر اشتر کردونه بر زینه زادی

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام
 علی من لا نبي بعده
 وآل آله الطيبين الطاهرين
 اجمعين

بجای پادشاه همیفته اقبال اولوبیم
هر از آن خیزده قویق ایسن از بیخترینون
شکاری قوشونک سازناری دولت و درون
وزیر قوشونک هینیشینین سوز ایستلا

بسم الله الرحمن الرحیم
تعالی الله به کورد لیجان عزود و الله
تکشا ایلیک دینار واکل قوشونک
مبارک تقدیرک سیکر به اوله
هینشه اول قیدی خانلانه وار ساکنانه
ایغک قوزینه ایلچی بوز سوزون
یودر کاهه که هریدی زام ایستلا
مظرفوله هر قان وارن سسک
عزایک هر سوزون دونه زومشله
قول بدفعانک لخرین یا مال الله
قول باشی ایچی باجه کس قلسون کلا
اوسار زونینه اول غمکلر العون
حصاری فتح اویسه دونه کله
سوز سلطانلاری شه عالم ایستلا
مجله بود علی ایلسون خفه صرغنه

و محرونه • یاز قلا و او قلا • کی کچری کی صولا قلا مرغ
طیور ایسا • والصبح والنساء • طیران و پران اولوب
ممالک محروسه سمن جمله ساکنون اولان قولر هر پیر لری و در د لری
واسطی خوانلری • وصغار لری او غلری جمله کرک سیمین
تمن روز نوروز به روز فیروز سلطانیده یات ویرا قلا ری جه و
جوشن و سیلا چلری یله حاضر و اماد اولوب یوم مزبوره ده
توغ و هما یوغ او کین بولسونلر • دیو فرمان اواز سندن

بسم الله الرحمن الرحیم
تعالی الله به کورد لیجان عزود و الله
تکشا ایلیک دینار واکل قوشونک
مبارک تقدیرک سیکر به اوله
هینشه اول قیدی خانلانه وار ساکنانه
ایغک قوزینه ایلچی بوز سوزون
یودر کاهه که هریدی زام ایستلا
مظرفوله هر قان وارن سسک
عزایک هر سوزون دونه زومشله
قول بدفعانک لخرین یا مال الله
قول باشی ایچی باجه کس قلسون کلا
اوسار زونینه اول غمکلر العون
حصاری فتح اویسه دونه کله
سوز سلطانلاری شه عالم ایستلا
مجله بود علی ایلسون خفه صرغنه

كَلْدِي يَا زَوْقِ كَلْدِي مَعْنُومٍ
 نَجِي سُلْطَانِ عَصْرِي خَانِ حَمْدِ
 كَلْدِي تَحْتِي تَبِي مَالِكِ رُومِ
 أَلْبَدِي خَالِ غَالِبِي مَسْأَلِكِ
 مُسَخَّرِ دَوْلَتِ أَيْكِ شِكَا رَيْدَرِ
 أَوْ مَرَا أَوْلِيَّةِ رَمَا نَسْتِ
 بِي كَسْبِ أَوْلَانِدِي كُوكُلِ مَحْمُودِ
 دِي دِي هَانِفِ خَطَابِ بَدِيدِ
 شَاهِ دُورَانِ مَبَارَكِ أَوْلَةِ قُدُومِ

الْإِنْسَانُ عَيْدُ الْإِحْسَانِ بِوَفْقِ الْحَقِيرِ خَالِصٍ وَمُخْلِصِ قَوْلِ لَرِي
 مَطْهَرِ عِنَايَتِ رِعَايَتِ شَاهِي بِأَخْطِ هَمَايُونِ سَعَادَتِ مَقْرُونِ
 الشَّيْخِ حَسَامِ الدِّينِ بْنِ الشَّيْخِ نَجْمِ الدِّينِ بْنِ الشَّيْخِ
 بَدْرِ الدِّينِ بْنِ الشَّيْخِ شَمْسِ الدِّينِ الشَّيْخِ فِي الزَّوَايَةِ قُطْبِ الْأَفَاقِ
 نُورِ جِسْمِ نَذْرِ جِرَاقِ الْمَرْجُومِ وَمَغْفُورِهِ الشَّيْخِ إِبْرَاهِيمِ
 شَهْرِيَارِ كَارِزُونِ الْمَقْلَبِ الشَّيْخِ أَبِي اسْمَاقِ رَحْمَةِ اللَّهِ عَلَيْهِ مَلِكِ
 الْخِلَاقِ إِلَى يَوْمِ اللَّقَاءِ وَالْمِيثَاقِ فِي مَحْرُوسَةِ أَدْرَنَهْ صَاغَمَا اللَّهُ

سنة ١٠٢٤
 شيخ الإسلام
 محمد بن عبد الله

صِدْقِ دُورِ بَادِ شَهْرِ الْأَحْمَرِيِّ
 يَمِينِ كَيْسِ زَمَانِكِ خَرَامِي بَرْمِينِ
 شَاهِبِ أَرْغَضِي طُورِ مَاهِ مَبَارَكِ
 قَالَةِ الدَّنِّ قَوْلِي تَجَوُّرِ مَقَابِلِ تَوْرِينِ
 مَهْرِ لُطْفِكَ صَالَةِ آفَاقِهِ مَهْلِكَةِ تَوْرِينِ
 كَالشَّيْخِ نَفْسُهُ دَارِ الدَّنِّ قَالِكِ حَكِيمِ
 قَتْلِكَ نَسْتِ كُوكُلِي أَيْكِي جِيكَانِ قَتَا
 دُورَانِ رُومِ مَرَادِ أَوْزَنْ بُوخَارِي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قصیده استعدانندی

بجویدی چونکه نور عرش خندان خندان
بغشدر ناز به جان نظاره ای از اهل انوار
جمال یاری سلطان احمد کرم منصور
الهدی و در دوران پیشوین غم آلوده
شرف و در سوز جمال جمعی در
بجویدی چونکه نور عرش خندان خندان
بغشدر ناز به جان نظاره ای از اهل انوار
جمال یاری سلطان احمد کرم منصور
الهدی و در دوران پیشوین غم آلوده
شرف و در سوز جمال جمعی در

تَعَالَى عَنِ الْفِتَنِ وَالْبَلِيَّهِ دَدَا عَيْلِرِي اُول دَمَدَه وَرِدَات
الْهِيَه دَن بُو دَعَا نَامَه تَوِيْد اُولْمَش اِيْدِي حَلَا بِيَا ض اُولُوب
رِكَاب هَمَا يُونَه اِرْسَال اُولْدِي اِنْشَاء اَلله تَعَالَى اِيْصَال اُولِيَه

هو الله السبحان السلطان لومباب
الكرمه التواكسب

مطلع صبح سعادت آفتاب روزه
مه جبینکد یازنش آیت نون و القلم

ای شه ملک معارف وی مه برج
ای یوزک خرسید نور اشرف جمله

بجویدی چونکه نور عرش خندان خندان
بغشدر ناز به جان نظاره ای از اهل انوار
جمال یاری سلطان احمد کرم منصور
الهدی و در دوران پیشوین غم آلوده
شرف و در سوز جمال جمعی در

بجویدی چونکه نور عرش خندان خندان
بغشدر ناز به جان نظاره ای از اهل انوار
جمال یاری سلطان احمد کرم منصور
الهدی و در دوران پیشوین غم آلوده
شرف و در سوز جمال جمعی در

بجویدی چونکه نور عرش خندان خندان
بغشدر ناز به جان نظاره ای از اهل انوار
جمال یاری سلطان احمد کرم منصور
الهدی و در دوران پیشوین غم آلوده
شرف و در سوز جمال جمعی در

قلمی جلبت بپیشدر لطفله احسانله
 لازم اولمشدر حقوقی شکدن آنا
 روز و شب اغلا صله اول اولورک داغلی
 انت ای تی مجیب فاستجب حاجاتنا
 نوز سوروب درگاهه آسعد صدقده حاجت
 عمرنی یوریلدن افزون ایتانک یارینسا

قصده
 اسعد اندی
 سلطان احمد خان

همیع انبیایه اول افریشو اسنین
 زهی قدر و شرف هم مبتدا مین

مخلیل اولدیسیدک بولقده حله تک
 مخین حاجتی کتدی کجیب خطی سنین

سپتامرده صیبه نان جان التمالدر
 نولکلر مرده سین ایجا اید خیر الدوا

جی آدم سکا نور طوقد فضیله
 کله روشن کوشترز آینه وجه خط

فاشک محراب آملر ل نور کد قیله
 جناب حضرتکه موصل ایام مقصد اسنین

نوت نهری کظاهر ظهیر کین ظهور آندی
 انوکون خاتم نشور همیع انبیا سنین

سکا اندی عطا عطا کین اولان کان صا
 قدری سینه مظهر اولان کان صا

اهل دالزکویکه طیکدیسه باغ
 نخل بوستان فصاحت دست
 نطقه قادری اولوریا نکه سملک
 نور ویکله جهان خلقین قلدک
 لام قلدک قلدنی ماه نوک ای ذوالکرم
 مسندک برج شرفده دایم اوله
 مطلع عین عنایت کردسم سا که نه غم

ای هر دو سیر سرد قدر اهل صفا
 ای ملک کمال فضل عرفان یقین
 ای ملک معارف سن کوی رو
 ای ملک معارف وی مه هفت
 ای ملک معارف وی مه برج جمال
 ای ملک معارف وی مه برج کرم
 ای ملک معارف وی مه برج کرم

سکین ایجا ایجا ایجا ایجا ایجا ایجا
 سکا اندی عطا عطا کین اولان کان صا
 قدری سینه مظهر اولان کان صا

ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح حتما مقبول درگاه کرم
 ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح سعادت تاج فوق مجتشم
 ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح سعادت قیاب روزیم

ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح حتما مقبول درگاه کرم

ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح سعادت تاج فوق مجتشم

ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح سعادت قیاب روزیم

یاد شاه شامت تام ملک کان
 ناصر ریات تاویل لطیف فایقان

زمره اخیر راغب بوسه احسان
 هربری یاز رخ خط طبیعتدن نشانی

افت بدن نهالك کورمه هرگز
 لبلك کاکلر کله همدمد در ایگان

ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح حتما مقبول درگاه کرم
 ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح سعادت تاج فوق مجتشم
 ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح سعادت قیاب روزیم

ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح حتما مقبول درگاه کرم
 ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح سعادت تاج فوق مجتشم
 ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح سعادت قیاب روزیم
 ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح حتما مقبول درگاه کرم
 ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح سعادت تاج فوق مجتشم
 ای شاه معارف وی مه برج کرم
 مطلع صبح سعادت قیاب روزیم

شیر خیر اولدی کلدی صبح و صبح نورانی
 طلوع آفتابی سعادت بخت خورشید
 افق آری بسکندرد راوشاه ملک پرور کج
 چنانچه خورشید بخت آری بخت
 مسیح اسانه جان بخش اولدی اول در کتانی
 فلا ممدن نیر زدی برشم شمس رو کسند
 جمال کله نور فلسک بو طاق و انقیاد

جامع عین عنایت سز دن نامک کلوب	بولیه هر کسینک کوکنده مردم
مردم مردان ندیم ملجا اعیان سز	ناصبک کام مرادات توبه اوماج
مهر و روشنند در رخ کون کجی باغی	یوق قباحت تابش شمع عیان کنده

هر کیم او قورسه ای تیخی اش بو نظم دلکشی
فکر بکریله اودرد در ایچره حستان زمان

ات سوز ب میدانه کبود شیرین	تور کی یا خود فرنگی بلم اول باشلرده
بید و خال رخ عرضت کلدی لبره	جوهری فرزی دی التوق در بند خراج

بسیار از این اشعار در این کتاب آمده است که در این صفحه به دلیل محدودیت فضا نتوانستیم به تفصیل بیاوریم. این اشعار بیشتر در قالب غزل و قطعه سروده شده و مضامین مختلفی از جمله مدح و تمجید و بیان مشاهدات و تفکرات را دربر میگیرد.

شهر بخت کله شمشیر
 او تو قدری بهشت ایچره
 غبار مقدمک در روی در وقت
 ز میخ هیز کو اندر بوط روحا
 ملاخ ملک چین ختارک اولدی
 ولی کوردی بیخه بیخه
 نایات انقیش وین ترالیده
 شایسته نظم اتیک ایچره جمی
 اربوبه منزه لطف کله صلی
 اولجه بولده اولسه رستم وایم
 بر ای قلقلدن رو باغ وایم
 ناز قانکسین نبلین بو صبح
 لایبضای عدلک چون نظام کلا

شاهان کرم و پادشاهان مجتهدین که
ایر شسته دست هندیان ز قلوب خدایا
بزرگواران اولاد پروردگار و خوش انجام
دعا باغبانان قلب بیل صفت بر در و روز
کما فی فصل حوزان تاراج این سخن گلستان
بهار عالم از این بین سخن بر تو اظهار
کجک قدر و برات ناما منور شمع در و ناله
کونان کونان باین آسوز بر تو اظهار
سعادت باور و نصرت بندگان کرم
رفیقان رحمت حق رهبران توفیق

فیل جور بنداید بدرون میامهر	میل مهتره سکا جور تیر کل نوزک
رخلرن اچمازه صدی الله دیر	مات ایدر اچمازه کره ای کول طیف

سنی سطر پنج مجتهده صقین کی مات ایدر
سیخ زاده شویله کیم بولنر کالجلاج علاج

قصیده شیخ الاسلام محمد اقدی بر او سلسله ایستاده

بینه شاه جهان عمر و تاد کشت و کساره	سعاد قروشو کسول سنجیده
توجه ایلو بویه کولر بند ایدر	اولور بسته نیچه خاطر اول قیرک

بهار عالم از این بین سخن بر تو اظهار
کجک قدر و برات ناما منور شمع در و ناله
کونان کونان باین آسوز بر تو اظهار
سعادت باور و نصرت بندگان کرم
رفیقان رحمت حق رهبران توفیق

قصیده شیخ الاسلام محمد اقدی بر او سلسله ایستاده
خدا مستور زان هر دو شهنشاهان
که اولاد عالم غنیمت مغربی عالم اولاد
خدا روز آسوز انظار لطیف و توفیق
رما در قردم چشمتک و سوزن
عجبی کیندن اولور شکما خرسور کون
خدا عذونن و نالیسون ضم طیف
بلائی ورد قاری ضایح مکار
مبارک انالیسون سوزن و نالیسون

ولایت بویکرم مالک ملک تختاوند در
 سپهر سکه تختاوند بویکرم اول سرقه عالم
 به پنج سعادت افتاد یا اوج خستیدن
 مبارک ایلسون سورسوروز آخامی باری
 چاهانه قوریه خان احمدک بوقض و اناری
 نوله انیسه ضیافت نعمت حمله انسانی
 زمین و آسمانه نور بخش اولدی کطافدن
 مستخر اولدی آکاشم ای این سکیمانی
 مضع نخل کونا کونی یندی نه ری
 بوزون کمترین خدامیدرخیل
 بوزون کمترین خدامیدرخیل

نه ایله مهنند جام زین اولسه
 نیچه سورسوروز انجا مانه ایشون
 معین و اصیری اولسون ان الطاف
 مبارک ایلسون سورسوروز انجا مانی
 چاهانه قوریه خان احمدک بوقض
 اموزان اوسلطان جهان خندان
 بکل رای پاکند معینی خندان
 قضی خندان و کور و امای جهان
 رفیق واری انک زمد تم قیاض طلقه
 امور منگندن انیسه ندد بر فصل
 خلافندن اولن خلیج جاهل خلی
 خداوند جهانک سورسوروز شاهان کله

شکاری صافه کارانک کمرلشکار	نیچه دلرشکارانیدی که اولشردی اواره
چرامیلرکاشهباز همتله شکار اولسون	ایروبرکار ایلسون پیکان تیری همکاره
زمان دولتی چونیم امانه تو امان اولد	نوله غداره قهر امان ویر فرسه غداره
معرالیتو مول او شامی شاهه	ملاد اتسو همیشه در کفن حراروزاره

دُعای دولتین یدوب محمد اول
 نیچه دمدرکه قاتشد رانی اوراد اسجاره

سید میر آقندی برک بیلطان احمد خان

بویکرم مالک ملک تختاوند در
 سپهر سکه تختاوند بویکرم اول سرقه عالم
 به پنج سعادت افتاد یا اوج خستیدن
 مبارک ایلسون سورسوروز آخامی باری
 چاهانه قوریه خان احمدک بوقض و اناری
 نوله انیسه ضیافت نعمت حمله انسانی
 زمین و آسمانه نور بخش اولدی کطافدن
 مستخر اولدی آکاشم ای این سکیمانی
 مضع نخل کونا کونی یندی نه ری
 بوزون کمترین خدامیدرخیل
 بوزون کمترین خدامیدرخیل

مزارک ایلسون سوز سوز آنجا می باری
 خستو غمی حقیقید ای خانه افغان همسایه
 که ز نور ایل کوی زان سنلارن بجلا درن
 دما دم سوز مسرور یله او فانی کارا دیور
 عیبه ایتمه دورانی بو کونه تمام ایلان
 خلغوف و خطلان حفظ ایلدوب اولدیا
 جفانه فرور خان احمد کیک بوقض و تازی

قصیده
 احمد خان
 لطف و ایضا ایلمیونکه سولایک
 دینکایرید بیلیم اوله رسول ایبر
 علی سلطان احمد داوردور زان
 زانیت اولدی وجود کله ورم فضل ایبر
 معین بزر شو ایدری کایبر
 میخما تمینه فضل و هنر ده تسکین ایبر
 حق معین اوله شاهان شاه شوق ایبر
 کویات شاهان پیشین ایشلار پیغمبر
 لیک سقنا لیل کایر خله سینی سورا
 خیر قران و حکمه حرمت و عزت ایبر
 ایچون بخش ایلر قیاض حق فیضین کایبر

<p> فضل شاهان کزین سلف خرن و لم اولدی اودم بر طرف دشمن دین سینه سن ایلر هدف همیتله ظالم الز ایدی کف جود و سخا ایچون اگر اچه کف اولدی سلاطینه اوخیر الخلف پای سمندینه سراسر تحف </p>	<p> حضرت خان احمد عادل کاور آرزیه غم همایون ایدوب راست روی تیری قز بال اچه حق بوکه اول شاه سلیمان کین صانه که در بحر و توب درد و کز دولت عثمانه و یرب رونقی شوق و سرور یله دوشند بو کون </p>
---	--

کویات شاهان پیشین ایشلار پیغمبر
 لیک سقنا لیل کایر خله سینی سورا
 خیر قران و حکمه حرمت و عزت ایبر
 ایچون بخش ایلر قیاض حق فیضین کایبر

شاه با کز بلا روحیه ایند کجوق نشا
 خضر تعلق عالمه ویده آجرین خسرو
 عقل و از جای اول سخن بیدازد ای کج کده
 کوسنی تشبیه این کی خسرو و کج کده
 بایشه عالی نسب سینه نظیر اولان اسکا
 زایل و زهراموقه من باجم و شنه فی قبا
 جان و بریدی مری یونیکه قران اولغا
 شاهن و لیکن اسک دستکده کجوق
 شاهن سندن قورنلور می مرغ حقا یاها
 پنجه سندن اولیم یا حجه زاری فلیکم
 پنجه ملاح اولیم یا حجه زاری فلیکم
 مطنجی شهیدن جهانان بویشتم شونما
 کامکار اساده دروش ساده دروش
 سن سلیمان زمان سنین مور ایله اهنما
 فارغ الیا لشها بالله یوضه و فیکه
 بیز جریب ایلریم عالمه دشان اول
 قارین نظمم یوزنتم قانم حق یوز
 واجب اولشدر کجا انجی کجا انجی
 عدلی بند کدغاسی یوزدر مرز و
 کیم سنی فلسون عسمر مرغ ایله

صدر سعادتده اینی وارایدور
 ایلسون الله عدوسین تلف

هاقیغی دیدی تکارنجی
 صیدکه ادرنه بولدی شرف
 ۱۰۲۱

قیمتدیمیر اندی کوسنی سلطان حسنخان

دشمن دینی سمندهدلی با مال ایلی
 عدل و داد و لطفله دنیا خوجال
 تیغ دلدوزی عدونک قلد دال
 اطلاع حال عالمون اید بکشت
 تیر قهری مرغ جان دشمنی قلدی
 کیم سنی فلسون عسمر مرغ ایله

بوی ایسیا مویچی کجوق
 نای ایسیا مویچی کجوق
 بوی ایسیا مویچی کجوق
 نای ایسیا مویچی کجوق
 بوی ایسیا مویچی کجوق
 نای ایسیا مویچی کجوق

سلطان و از اینین بود در تاریخ
 اولوز اول عالم معینده سلطان
 طوغه قلینده کز نور علی
 اولوز اول عالم معینده سلطان
 و چون آلبوز اوقا بر
 اولوز اول عالم معینده سلطان
 جمال ذات حق اولش مرادی

<p> پوتة قهر و سیاست حاکم مصر و حلب شاه و قرقم خان خلق استانبول بوسال جدیدک بمنه </p>	<p> آتش ششیر عالمسوزله قال یلیدی قولریدر حکم ایچون طرفه ارسال مقدم سلطان ایلیش نفا الیلدی </p>
--	--

غم استانبول قلد قده دیدم تاریخی
 ینیه استانبوله سلطان احمد قبال الیلدی
 ۱۰۲۲

قصیده بر روی برای سلطان احمد خان اول

<p> اچد کوکل کوزنی چمنزارا درنه </p>	<p> کوستردی روی ریحی دیدار ادر </p>
--	---

کوزنی چمنزارا درنه
 کوستردی روی ریحی دیدار ادر
 کوزنی چمنزارا درنه
 کوستردی روی ریحی دیدار ادر

سلطان و از اینین بود در تاریخ
 اولوز اول عالم معینده سلطان
 طوغه قلینده کز نور علی
 اولوز اول عالم معینده سلطان
 و چون آلبوز اوقا بر
 اولوز اول عالم معینده سلطان
 جمال ذات حق اولش مرادی
 سلطان و از اینین بود در تاریخ
 اولوز اول عالم معینده سلطان
 طوغه قلینده کز نور علی
 اولوز اول عالم معینده سلطان
 و چون آلبوز اوقا بر
 اولوز اول عالم معینده سلطان
 جمال ذات حق اولش مرادی

بیت که اولدی اول سلطان ظافر
اولور اول عالم جلال سلطان
بیت که اولدی اول سلطان ظافر
اولور اول عالم جلال سلطان

بیت که اولدی اول سلطان ظافر
اولور اول عالم جلال سلطان
بیت که اولدی اول سلطان ظافر
اولور اول عالم جلال سلطان

میرات قلبی سیدی غبار ملا دن	ویردی فرح جلا سنی اثار ادرنه
اماج قصدک اوله لی اقباله قبله	نه رایج اولده بازار ادرنه
نظاره لر کلدی یولکن قاده لر	نسرین دوشند پایکه کلزار ادرنه
رایگدن تیدی خلق جهان ساکه نقیبا	خلق کن اولدی زهت طور ادرنه
میلک مکره تیدی و کز خرد کل	زین اولور سه ده درود یوار ادرنه
تعمیر ندرسه نوله یقو کوکلی	ذاتک کد اولدی لطفله مهار ادرنه
نظم ای قبول سلکینه نظیر کپری	بر سبطه چکدی چوق در شهر

که آنکله بولدی رونق شرح
خداوند جهان سلطان حاله
جهان تندر اکا اول روح عالم
جهان صد لپ که اولدی شویله اباد
که ویران بولوب بوم ایلدی یار
ظلام ظلم عدلی سیدی مسعود
خراب اباد عالم اولدی مسعود
کمز طغندره شهر بار بیکه تپه
اوپر محارده شهر بار بیکه تپه
تورلدن قهر اسلام نین
جهان دلو سنی کز مشدر انینه
جهان برق تعجبی یوزدن
کش کبی سر اسر قلدی روشن

بیت که اولدی اول سلطان ظافر
اولور اول عالم جلال سلطان
بیت که اولدی اول سلطان ظافر
اولور اول عالم جلال سلطان

Handwritten manuscript page featuring Persian calligraphy in black and gold ink. The text is organized into several columns and sections, including a large central block with a gold border and smaller sections at the top and bottom corners. The script is a cursive style, likely Nasta'liq or similar, and includes a prominent gold-colored title at the top center.

طیله در ریج اردن خاکن
 قیله خرن

خداوند را در این روز است
 رویت صفتی که در این روز
 خوانده شود در این روز
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود

در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود

در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود
 و در این روز خوانده شود

اولدی قیاسی سوزانای سیر قیاسی
 دیدی تعویذی خیز اول و اول و اول
 اولدی قیاسی سوزانای سیر قیاسی
 دیدی تعویذی خیز اول و اول و اول
 اولدی قیاسی سوزانای سیر قیاسی
 دیدی تعویذی خیز اول و اول و اول

درنه شهری مهورتیدین مقدر
 لایق اولدرکه اید شریفه همت

نادری اول وضع مقبولک دیدی تاریخنی
 جنت آباد اولدی سلطان احمد ادرنه

قصیده مقبول نام محمد افندی بری سلطان احمد خان

الای فخر صب و خیر انصار	شیر مجتبی ای علم دار
اولوب و اصل همیشه فیض	رضای میدان ابر سوز ساک
اولوب سلطان احمد یاوز	اینکی عالمده اول که مدد کار

اولوب سلطان احمد یاوز
 اولوب سلطان احمد یاوز
 اولوب سلطان احمد یاوز
 اولوب سلطان احمد یاوز

خان ما عول عطا نیله کویا اید
 خان ایما نیله کویا اید
 سزکون اوله بلندی شی جو
 جا ویکه قویه حق اول فیه ظفای
 نه قدر اولسه کورده شهر اخیل عدو
 مدت عصمت قوم از تیغ حال کانی
 قاصدی قامت قویاز باشلرینه
 غایب سینه ک طوشه غرض سید
 ز راه دوشرا بدی ارض وجود نیله
 اولدی ایدی بت کده کدرانی
 اول عمر شوم احسانیکه نظر
 شول خدا حق دن براد رانسا

کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا
 کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا
 کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا

لواک التندہ محشور اولو استر شفیع اول کدای مختار اخیار

کدای استانکدر محمد
 رجاسین قیل قبولی قرانصار

قصیده مفتی امام محمد افندی برای سلطان احمد خان

هدایت راهبر توفیق دایم دلیل
 نصیبک جای کوز و هم سلسیل
 بواب صاف بوجای مصفا بیل

همیشه ای شمشاد خیزل جمیل
 ره حقدن ابی یوب ایچون علی سبیل
 همیشه نوش یدب ارجیات اول

کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا
 کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا
 کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا

کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا
 کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا
 کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا
 کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا
 کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا
 کون یوزک سناطنا و لبعجه
 فلک اوله فلک سناطنا

در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که

<p> حشره دك قيله اساس دولتین اوستوار ملك اسلام اول بدر عدل دوله عاز ياد مدت عمير فزونيت صدق عاز ايلدي فصل شتابي مقدمه صانكه عاز او غري خيرا ولا نيره ايليه عزم شكار انجم اساسا صياغ وصولنده عسكار بشمار استاكي يوقدر مسند عزت مدار عاز </p>	<p> مهر و ماه اساس نور ايتد عدل عاز دولتند متصل اولتقد اسوده عاز برقرار اولاسر رسالطنته يادشا عاز بارك الله خوش لطيف اولده اولر معتدل سير و صيده چقد و غنده خسرو عاز كلدي شاهنشاهله ركان دولت جمله بنده حلقه بكوشيد رسالطين عاز </p>
--	---

انجمن حبيبي قومه
 مانند ايده از سر كاه ايله
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که

در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که
 در سر ایستاده در روزی که
 عطر لطف کلاه در روزی که

زینا و لوب زنگین شکوفه در آنندی ^{بارین}
 روز نوروز اولدی شاددی بله طولدی ^{بارین}
 ازدی زینب خفته سین کاشنک اولدی ^{بارین}
 ازدی زینب سنبیل بوضیادن کاشنک ^{بارین}
 مندی یاغنی ایلدی بوکت ^{بارین}
 قوشی واردی قوالین چوب ددی سرفخار ^{بارین}
 خیر تقدم میجا خوش کلدک ای شایه کتم ^{بارین}
 انجلیستان لطافت ولی والا هم ^{بارین}
 نعل سناک چون منه نودن نه وردی ^{بارین}
 عید نوروز اولدی بوکتش اولدی ^{بارین}
 عید نوروز اولدی بوکتش اولدی ^{بارین}

بخر جودی خاص و عامه منتشر اولقده
 ایلر حشا توج نیته کرموج بخار

قل دعا در بانی اولسون ^{۹۹۹}
 دستگیری حق تعالی وسعی جاویار ^{۹۹۹}

قصیده مفتی الانام محمد افندی برای سلطان احمدجا

عمرک اوزون ایده حق ای یار ^{۹۹۹} دایم اوخیر خیار اولسون ساگه ^{۹۹۹}	اولدک کلام پاک خیر البشرله ^{۹۹۹} کوش ایلوب جدیدین اولدک اوقوله ^{۹۹۹}
اول کرامه اول سید انامه ^{۹۹۹}	ایرسوز جناب حق ^{۹۹۹} شامل مردم صلوق ^{۹۹۹}

بدره ای که در چشمه سبز
 گلشنی که در باغ بهار
 خورشیدی که در آفاق
 ماهی که در امواج
 کوهی که در کوهستان
 دریا که در دشتان
 باغچه که در بهار
 گلزار که در دشت
 کوهستان که در آفاق
 دریا که در دشتان

کیدی کاکون جامه لطف انانیدی
 لاله آرزونکین طبعله ارقان
 باغدی کل شسته لر صوفی اضمه
 جویار مسوق باغچه در لوز
 خیر تقدم میجا خوش کلدک ای شایه
 ای شایه دانا و عادل صاحب سفینه
 سخن خنده صد لب نغمه زن
 سخن اندکی سخن
 گلشن چون فالدی هم سحر سخن
 اغز ز چوب فالدی قوتقدن تا اون
 عاشقک اولدی قوتقدن تا اون
 کوش ایلوب جدیده فالدی سوی
 الا چوب ایلدر دعای دولتیک
 دیر ایتم

باز فراد صاف من بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
مشتی بند است و در این دنیا بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
شتری بند است و در این دنیا بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
شا هدایت او که در این دنیا بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
باز فراد صاف من بجز آنکه در او صاحب کمال باشد

منقوله ما یل ولدك معقوله قایل اولدك
پیر کمال یدوب حق اولاسفیدر
ای شایبدر قدر وای ماه مه منزل
ای سرور زمانه ای داوریکانه
دایم کرین انصار اولاسکا مدد کار
ای صاحب محاسن ای کان لطف من
الوب تا تلجه بویک صحابی کوردی
کوش ای ممکن می بوفد سکا معاد
اول یوزیر کرمی ساه افصل لقله
مه کی اول همیشه زینت ده منازل
سور شویله سلطنتکم سورش دکار
اول سرور علمد از خیر اللوی حامد
ذاتک مزین تشدر احسن خصایل
اولدک مهی او کویک اولدقن کا

باز فراد صاف من بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
مشتی بند است و در این دنیا بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
شتری بند است و در این دنیا بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
شا هدایت او که در این دنیا بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
باز فراد صاف من بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
منقوله ما یل ولدك معقوله قایل اولدك
پیر کمال یدوب حق اولاسفیدر
ای شایبدر قدر وای ماه مه منزل
ای سرور زمانه ای داوریکانه
دایم کرین انصار اولاسکا مدد کار
ای صاحب محاسن ای کان لطف من
الوب تا تلجه بویک صحابی کوردی
کوش ای ممکن می بوفد سکا معاد
اول یوزیر کرمی ساه افصل لقله
مه کی اول همیشه زینت ده منازل
سور شویله سلطنتکم سورش دکار
اول سرور علمد از خیر اللوی حامد
ذاتک مزین تشدر احسن خصایل
اولدک مهی او کویک اولدقن کا

باز فراد صاف من بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
مشتی بند است و در این دنیا بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
شتری بند است و در این دنیا بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
شا هدایت او که در این دنیا بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
باز فراد صاف من بجز آنکه در او صاحب کمال باشد
منقوله ما یل ولدك معقوله قایل اولدك
پیر کمال یدوب حق اولاسفیدر
ای شایبدر قدر وای ماه مه منزل
ای سرور زمانه ای داوریکانه
دایم کرین انصار اولاسکا مدد کار
ای صاحب محاسن ای کان لطف من
الوب تا تلجه بویک صحابی کوردی
کوش ای ممکن می بوفد سکا معاد
اول یوزیر کرمی ساه افصل لقله
مه کی اول همیشه زینت ده منازل
سور شویله سلطنتکم سورش دکار
اول سرور علمد از خیر اللوی حامد
ذاتک مزین تشدر احسن خصایل
اولدک مهی او کویک اولدقن کا

عقیده بیایین سلطان
احمد سلطان

الام دهری تگری طیکدنا بدوید
 علی سعیدلیبه هر روزک ایدید
 خرد عاکی قلبده آیلدا ایلتا هیک نام
 فی معمر اولوق ایچون ال ایچوب مدام
 هر کین رعای عمر دینن ساکه صح و شام
 نینبده دخی صدقله اخلاص الیه تمام
 درگاه حصن کجه کوفد زبور زجام
 الام دهری تگری طیکدنا بدوید

علیک سعیدلیبه هر روزک ایدید
 سنن کال عدله دنیایه ایلتا
 شوقله غنی طوقدی علوفکین
 اولدی قیلکه نینبده اولدی
 شاهان ده رفت اولاد کتک
 شاهان دهری تگری طیکدنا بدوید
 فایکدنا بیز آنلریم
 ای پادشاه مجبور ای سایه الیه
 الام دهری تگری طیکدنا بدوید
 علی سعیدلیبه هر روزک ایدید
 معمور اولسی و حاجتک سکله
 عالم صدقدا اولدی طیک اول
 دهرک ایچی معدتک و اولدی
 دورکده خلق آنسه نولاد آناسکر

میرده اوشا اولوب جمای	تعویذ لطف موی اولسون کجا
کلدی شب رعایا تده دعا کت	مقبول اولوب و حاجت مقصود
اول شب ایدب زیارت قلده	

ای شاه لطف پیشه امن اوزره اول همیشه	
لطفک کوزب محمد اولسون مرهمه نایشل	

قصیده اشیر الام بر ایام چشمه مع تاریخ
 حضرت لیل الیمدا شکرین

الام دهری تگری طیکدنا بدوید
 علی سعیدلیبه هر روزک ایدید
 خرد عاکی قلبده آیلدا ایلتا هیک نام
 فی معمر اولوق ایچون ال ایچوب مدام
 هر کین رعای عمر دینن ساکه صح و شام
 نینبده دخی صدقله اخلاص الیه تمام
 درگاه حصن کجه کوفد زبور زجام
 الام دهری تگری طیکدنا بدوید

عبدالوازه که در لورد در عیال کرامت
لطیفان را در بیای و لافخانه سرور
دورنگه ای که در قیامت حضور
عبدالوازه که در لورد در عیال کرامت
لطیفان را در بیای و لافخانه سرور
دورنگه ای که در قیامت حضور

دور صاحب قران ویاور نصرت	سایه حق مایه پروایه امن و آمان
بدر ماه چارده مهر سپهر چارمین	خانان عثمان ایچم اون دور
قصاید بوراهن مرضات	آیلدی بویکی عالی چشمه تی بونده
اولدیلر عذب فراتیتدن حصه	نوشلیدنلر زوی دریا ده بوشیز
قدرت در بویکی شاهد	چشمه عذب فرات و مجرد مال باج
اوله محشرده عطشناک اولدن اول	چونکه قاندردی نیجه عطشناک طفله
آخزده آب کورله ایچمه ماء معین	دینه ده آب حیات جاودانی نوشتن

ایرینی قیالک زینت هر صلیب هر
عبدالوازه که در لورد در عیال کرامت
لطیفان را در بیای و لافخانه سرور
دورنگه ای که در قیامت حضور
عبدالوازه که در لورد در عیال کرامت
لطیفان را در بیای و لافخانه سرور
دورنگه ای که در قیامت حضور
عبدالوازه که در لورد در عیال کرامت
لطیفان را در بیای و لافخانه سرور
دورنگه ای که در قیامت حضور

عبدالوازه که در لورد در عیال کرامت
لطیفان را در بیای و لافخانه سرور
دورنگه ای که در قیامت حضور
عبدالوازه که در لورد در عیال کرامت
لطیفان را در بیای و لافخانه سرور
دورنگه ای که در قیامت حضور

Handwritten text in various styles, including a large diagonal inscription at the top left and a large diagonal inscription at the bottom right. The text is in Persian/Arabic script.

77

خبر خجسته اندر دست خجسته
بناخته طمع در دل خجسته
ز این جوهر خجسته باک و در دل خجسته
صفا قی قلبه سوخته و ز انجام خجسته

که واروب بر فو قی اوله نه نشا
فین خجسته سیم و ز صابجه دست درم
تشیسون دانما آیام عاشورایه
این شیون را عیان نه خوان لطیفه
یون در درگاه مولی دن زحامت او
فون اوله محمد یوز کبری علی
او ما زرم سیم فون آری که مستیمان
دعای دواتی خلاصه کله بلدان اوون

چشمه ناک
اصلی چون عین معین ولد بو عالی
فکر اید چون وصف تارین وریا
چشمه ناک

خسر و نجه این این اچه ناک وارین
دیلدیم بر بند لیکاره تاریخ کزین

دیدنی بو مصر اعی ها تقدن محمد کوش دیدوب
چشمه سنده اقدی

قصیده منتزعه است از قلم مریدان احمد جان

ای دور مظفر مایه صفر مبارک
هر قدر اتسک اقبال هر هک اوله
احلال

ای انیک اختر فرخ و ظفر مبارک
دولتله اوله در حال اول مستقر
مبارک

Handwritten text in a large, dense, and somewhat illegible script, likely a continuation of the poem or a separate piece of text.

Handwritten text in a vertical column on the left side of the page, including phrases like "بسم الله" and "بسم الله سعادته".

خداوند سعادتمند لطف کند عباد را
چنان بچند روز بسپرد بولمشان
بود در این راه از سایه کبریا
چون لا صفر بیورد خیر البشر خیره
هر شامی شام بیورد هر روز روز
اول و سون و شاه دوره شام و سحر
اوماز که یوزیل اولاسا که صفر مبارک
قصیده شیخ الاسلام محمد افندی ای سید
مبارک باد عهد از غم و غم
اعیان

و رب نسیم دولت ویرسون شمشاد	استون اولستانه باد سحر مبارک
بوخته غم راه ات سایه کبریا	اول و سون مبارک
چون لا صفر بیورد خیر البشر خیره	و رب شیم اولدی اول خوش مبارک
هر شامی شام بیورد هر روز روز	اول سون و شاه دوره شام و سحر مبارک

هر دم شاه محمد ایدوب دعای دولت
اوماز که یوزیل اولاسا که صفر مبارک

قصیده شیخ الاسلام محمد افندی ای سید مبارک باد عهد از غم و غم

مبارک باد عهد از غم و غم
اعیان

دائرة قطره سینی و کشیده ذره سکن
 شکر دریا بی حد سکن بویت خدایان
 نیازم بود ز اول رب غریب در زمان
 نیازم بود ز اول رب غریب در زمان
 نیازم بود ز اول رب غریب در زمان
 نیازم بود ز اول رب غریب در زمان

دور عالمینه بوند سینه یاد	ایلدی
بینه جلوا کوند رب بوند نا	چیزینه
اغزی ددین دایما شیرین ایده	الغیا
درود رواتفات یدب بوعد	خالصه
خاطرین یاسون	الاشکال
علمه خدمت یلین داعیرت	ایلدی
بر مراد یدب محمد بنده سینه یاد	ایلدی

خانه قلبی یایوب طفیلله ابا دلیله
 کامینی شیرین یدب الطافه معتاد
 شکر لطفی مکرر اندی منعاد ایلدی
 کونه کونه لطفه مسرور و رشاد
 خاطر م کاشانه سینه بر دمه بنیاد
 صیت لطفن یایوب فاقه یواد
 بر مراد یدب محمد بنده سینه یاد

همواره اوشده اوردور سینه
 خانجی حسنی شام و سینه اولسون
 سینه اولسون سینه اولسون
 سینه اولسون سینه اولسون

درگاه خداوند ال جلیله حمد
 انبیا و شرف شاه اجون قابل تمویذ
 دلیکیم اول فضل لبیکه تمویذ
 ممدود ایداه آیا من بدوب غمیری مدین
 سلطان زمان قد امیه صانع استغون
 کلزار امیدای جلوی قلبی من اوسون

79
 صدق علی
 رای لیسان احمدخان
 بزدی هانفیدان دزیه خلقیه حق
 اوسون دیدی کلدی سلیم
 مشه اوسون دین حسن و شرف
 جوقی آفلا که کسرس استیباله
 صفه اهنک ایدی استیباله
 جوسه کلدی طوی عالم و شام
 جوبلدر اقلی کوا جومر و شام
 اولدی بزرگه اقلدی بوسون
 روز کار عدلی ووردی موج
 قوردی ختام فلک سنی که کجه
 زرفشانیه او باغی اوقوه اوله
 ناصونه سرتایدده ده معمر تمام
 طور افلاک کجی بده اوزم
 کردای خشی لاشیل ایدی
 ساندین مپ سیر قیلادی
 افلاک عام

قصیده کمال قدری سلطان احمدخان

جهان وی سایه من و ما	ای شرع و عدلی دنیا ایچره جزه ایلدک
جاهله نوز و زیور فاضل رخشا ایلدک	عالم ایچنده لواء علی اعلا ایلدک
بوقمیر کسی برکوشه ده همورکن	منصب احسان یلیوب لطفکله غنا ایلدک
ایلوز ایل زلالدن خطک اجرا خامه	بنده دل تشنه کی نکلله ارواء ایلدک
ایمش ایکن قهر دهر نی زبون ویا	قدر نی رفیع ایلوب انواع اعطا ایلدک
علم ایچنده عمر افلا اندم اقلتم کدب	قالمش ایدم فردوتها شمدی حیاء ایلدک

تاج احمدخان
 درگاه خداوند ال جلیله حمد
 انبیا و شرف شاه اجون قابل تمویذ
 دلیکیم اول فضل لبیکه تمویذ
 ممدود ایداه آیا من بدوب غمیری مدین
 سلطان زمان قد امیه صانع استغون
 کلزار امیدای جلوی قلبی من اوسون

دور از این است که روز زاری عینک روز و صبر بر عینک
دور از این است که روز زاری عینک روز و صبر بر عینک
دور از این است که روز زاری عینک روز و صبر بر عینک
دور از این است که روز زاری عینک روز و صبر بر عینک
دور از این است که روز زاری عینک روز و صبر بر عینک
دور از این است که روز زاری عینک روز و صبر بر عینک

جایور مخصوص دایم شهبان ذاتک
اول خلوصک سریدر کهانی بدایت

قدرتک یوق اول لایق کمال تحفه به
بود عا نامه یترک انی اهدا ایلدک

قصیده غنی زاده محمد افندی برای سلطان احمدنک

فرمان روای کشور صاحب قران	خاقان داد کسترخان
آجد دینک طریقن حیا یه قیلدی	شهر درنه سیرین مقصود ایلدک
رخشی بدینجه جنبش خورشیده شد	کرد سمندن اولدی الوده پیکرماه

باز که در این راه
باز که در این راه
باز که در این راه
باز که در این راه
باز که در این راه
باز که در این راه

کوشیدور عیسی و سجاد ایلدور
دیدی کار اولدی بیره دینده
ایمانده مهتر نامه مهتر نامه
عکس اولور زینجا ایلدور
شیرین کلان کلان ایلدور
صبر و حیا طایر ایلدور
روز و فغانک شعله سی عبد الله
صاعقه سکنی صاحب قران
عیسایمان زمانه فغانک
عاند لر بر زمانه فغانک
کوشیدور عیسی و سجاد ایلدور
دیدی کار اولدی بیره دینده
ایمانده مهتر نامه مهتر نامه
عکس اولور زینجا ایلدور
شیرین کلان کلان ایلدور
صبر و حیا طایر ایلدور
روز و فغانک شعله سی عبد الله
صاعقه سکنی صاحب قران
عیسایمان زمانه فغانک
عاند لر بر زمانه فغانک
کوشیدور عیسی و سجاد ایلدور
دیدی کار اولدی بیره دینده
ایمانده مهتر نامه مهتر نامه
عکس اولور زینجا ایلدور
شیرین کلان کلان ایلدور
صبر و حیا طایر ایلدور
روز و فغانک شعله سی عبد الله
صاعقه سکنی صاحب قران
عیسایمان زمانه فغانک
عاند لر بر زمانه فغانک

مکن اولدی کنیزان خطار
که انیمه تصدیق اولدی
فانج اولدی عیسی شیدن
تشنه سوزان قهر اولدی
قطر سبی آغوشه اوشاه
تاریخ عالم باشه تنک
انجودا عالمه باران
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی

قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی

معنیده اول سفردن حوا اولدی
خرم بهاره دوندی کویا که وقت
اولشیدی که گردون وقت سفرد
هر فنده کتسه اولسون هر می عون

ظاهرده عالم سیر و شکار
دنیا یی طوتدی عسکیر قلا اولدی
قوس قزح دکلم بر چو بی دوست
هر فند طورسه اولسون محالی ستر

هاتف خطاب ایدیجه اول
اوله سفر مبارک ای ایسا جمجاه

سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد

سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد
سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد
سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد
سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد
سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد
سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد
سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد
سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد
سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد
سید منی لاقام محمدا فدی بری سلطان احمد

قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی
قطر سبی آغوشه اولدی

اول جلدن شاهان و پادشاهان و پادشاهان و پادشاهان
 ختمه مسک عدوی دین و نور و نور و نور
 لطیفه قلینک نظرینک سیه اول لعلین شاه
 و اول لعلین شاه و اول لعلین شاه و اول لعلین شاه

<p> ایندی اچوب طاعات فعلن سدا بواب ایندی طوب فرمائی خرمجه دن خلون احتیاب </p>	<p> اینه د از غیره با اتدی ایندی می و میخانه بی فم اتدی عدل و احتیاب </p>
--	--

<p> شرابی قالدر ب سلطان احمد کسور خلفی شرابی چمکن اجرین حساب اتدی </p>	<p> شرابی قالدر ب سلطان احمد کسور خلفی شرابی چمکن اجرین حساب اتدی </p>
--	--

<p> میسرتدی بوخیر اول سلطان او مار ز یوزیر کرمی سال اوله شرابی قالدر ب سلطان احمد کسور خلفی شرابی چمکن اجرین حساب اتدی </p>	<p> میسرتدی بوخیر اول سلطان او مار ز یوزیر کرمی سال اوله شرابی قالدر ب سلطان احمد کسور خلفی شرابی چمکن اجرین حساب اتدی </p>
--	--

کسور خلفی شرابی چمکن اجرین حساب اتدی
 کسور خلفی شرابی چمکن اجرین حساب اتدی
 کسور خلفی شرابی چمکن اجرین حساب اتدی
 کسور خلفی شرابی چمکن اجرین حساب اتدی
 کسور خلفی شرابی چمکن اجرین حساب اتدی

حضرت سلطان احمد
 و در نظر زهی شاهتیه
 دولت اول و نخل بار اوله شاه
 عزیز بجان بفتن ره برین ابرق و نظر

کسور شاه کوزین
 حضرت سلطان احمد
 اول لعلین شاه
 و اول لعلین شاه
 و اول لعلین شاه

قصیده
عزیزای گلزار آید

کله دی نور و زلفا خشن عبدال و زوره
طوریه آغاز ایله نور و زلفا
بر آرای خویله نور و زوی کویون
باشله نور و زوی حارادن غزل
نیم او و بستانکن دالرو اوله
چون بو کون نور و زور و زور
ایزیه فالسون نور و زور
کاهی نور و زور عسالت کاهی نور
کاهی نور و زور عسالت کاهی نور
بوتلک کویون نور و زور
ساز کار در دمنان اوله
زاتة الارواح ایله شهنار
کسور ایغری ایغری ایغری
نازه جان بولوب بالوغیل
نای موسیقار ایله خیلدی
حیرت آفرین خیرتد بکرده
هفت نند ایله کل ایی زردل دیوانه
ناغله اول امنک بیز ایله ناغله
مایه تعلیماتی بولنه صیف
راست کمر اوج استغیادان

عصا منع ایچون اول عام جرعه
کیدردی عدله بومنگری بلدان
امین خمری رفع اند چوب مال فر
اومارزیم راضی اول اول

شرابی قالدرب
کسوب خلقی شراب ایچمکدن اجرینیه حساب ایدی

بدل ویردی او مال ایچون بوخیری
خلاص اید بکنه دن خلقی ارضنا
معمریلیه حق اومارم اول افاق
قومادی شجنه عده جهاندن مست

کسوب خلقی شراب ایچمکدن اجرینیه حساب ایدی

کسوب خلقی شراب ایچمکدن اجرینیه حساب ایدی

کاهی نور و زور عسالت کاهی نور
بوتلک کویون نور و زور
ساز کار در دمنان اوله
زاتة الارواح ایله شهنار
کسور ایغری ایغری ایغری
نازه جان بولوب بالوغیل
نای موسیقار ایله خیلدی
حیرت آفرین خیرتد بکرده
هفت نند ایله کل ایی زردل دیوانه
ناغله اول امنک بیز ایله ناغله
مایه تعلیماتی بولنه صیف
راست کمر اوج استغیادان

کتب سید...
 همیشه دفع منکر ایلیوب رفع هو
 طوبی یوز بارگاه حصه دعا
 طوبی یوز بارگاه حصه دعا
 طوبی یوز بارگاه حصه دعا

<p> همیشه دفع منکر ایلیوب رفع هو طوبی یوز بارگاه حصه دعا </p>	<p> همیشه دفع منکر ایلیوب رفع هو طوبی یوز بارگاه حصه دعا </p>
--	--

شرب قالدرب لطار الحمد ثواب آتی
 کسوب خلقی شرایب میگردن جزین بی حساب آید

قصیده مفی لانا محمد آقندول

<p> جمال کور میوب مخزون ایدم قلم زیارت ایلیوب چون حضر بودند کلام </p>	<p> شکار احسان ایدب کرامت شکار مدد کار اولیایوب طالع جمال کور </p>
--	---

کتب سید...
 همیشه دفع منکر ایلیوب رفع هو
 طوبی یوز بارگاه حصه دعا
 طوبی یوز بارگاه حصه دعا
 طوبی یوز بارگاه حصه دعا

کتب سید...
 همیشه دفع منکر ایلیوب رفع هو
 طوبی یوز بارگاه حصه دعا
 طوبی یوز بارگاه حصه دعا
 طوبی یوز بارگاه حصه دعا

مثنوی از فرزند عجب شکرناو اولی تملیک صفا
 قوه کمالی از عبادی عود کرد و زیدی طهارت
 طویدی مجلسی ازین زاری عجب کلامی
 کلامی مغفوری صغیرله آنا را آمد و در سب
 نقل یادیده پراوردی عیسی اهل هوا
 شیشه بلوریه قوی کل وزین قلم
 لاله و سنبل نقشه سنیک روی شکرنا
 کل خان آرزیه نازیده کلشیده
 رام اولوب عاشقانه استیله
 مولای کدقله استیله
 مولای عاشق و معشوقه
 عیسه کلامی عاشق و معشوق
 عیسه کل خان طویک
 مرغ زرین بر جمل بر جان
 مرغ زرین کوریه قوزیلر
 کلین آملنه بکون قدر خالق
 نلد بیل فصل ربعک قدر خالق
 ایندی بیل سخن خنده حقه حوری
 فلن بیدان شهریار کتب و سخن
 غفلی جان و کولدن روز و شب
 روز و نور و سعد و کعبه و نور
 لطف شهدن او بار زما خنر اوله
 حصرت سلطان آملنه مهر و زین
 اوله فدر مبارک دایر اولدیه
 سحرا

اعطافه الای کانی نصافک بکاجوع اولدی	نیجه عدیدم الطافک کل طوبی شمار اندرک
کدرا ندیچه افای خدای اولسون سواقی	سعادت لرله اول باقی که احسا شعار اندرک

کیدر دیوش عالم کوز مدن طوز ما ز اقرنه
 محمد بنده کی بلمه نیچون زار و زار اندک

قصیده ایلیا علیه السلام
 دینا شا ایلسون
 بندہ سن یادندی مولی اول شہیدی ایلسون
 دلیری صید ایلوب خاطر ز آباد ایلسون
 صال نور باقه هر دم شا هبار

کلمه
 لقا با ایلوب
 کلمه
 لقا با ایلوب

مثنوی از فرزند عجب شکرناو اولی تملیک صفا
 قوه کمالی از عبادی عود کرد و زیدی طهارت
 طویدی مجلسی ازین زاری عجب کلامی
 کلامی مغفوری صغیرله آنا را آمد و در سب
 نقل یادیده پراوردی عیسی اهل هوا
 شیشه بلوریه قوی کل وزین قلم
 لاله و سنبل نقشه سنیک روی شکرنا
 کل خان آرزیه نازیده کلشیده
 رام اولوب عاشقانه استیله
 مولای کدقله استیله
 مولای عاشق و معشوقه
 عیسه کلامی عاشق و معشوق
 عیسه کل خان طویک
 مرغ زرین بر جمل بر جان
 مرغ زرین کوریه قوزیلر
 کلین آملنه بکون قدر خالق
 نلد بیل فصل ربعک قدر خالق
 ایندی بیل سخن خنده حقه حوری
 فلن بیدان شهریار کتب و سخن
 غفلی جان و کولدن روز و شب
 روز و نور و سعد و کعبه و نور
 لطف شهدن او بار زما خنر اوله
 حصرت سلطان آملنه مهر و زین
 اوله فدر مبارک دایر اولدیه
 سحرا

مَنْ لِك مَلِك كَرِيْمٍ سَيِّدِي
شَاهِ وَ لَوْلَا دَرْوِيْشِ كَرِيْمٍ
مَنْ لِك مَلِك كَرِيْمٍ سَيِّدِي
شَاهِ وَ لَوْلَا دَرْوِيْشِ كَرِيْمٍ
مَنْ لِك مَلِك كَرِيْمٍ سَيِّدِي
شَاهِ وَ لَوْلَا دَرْوِيْشِ كَرِيْمٍ

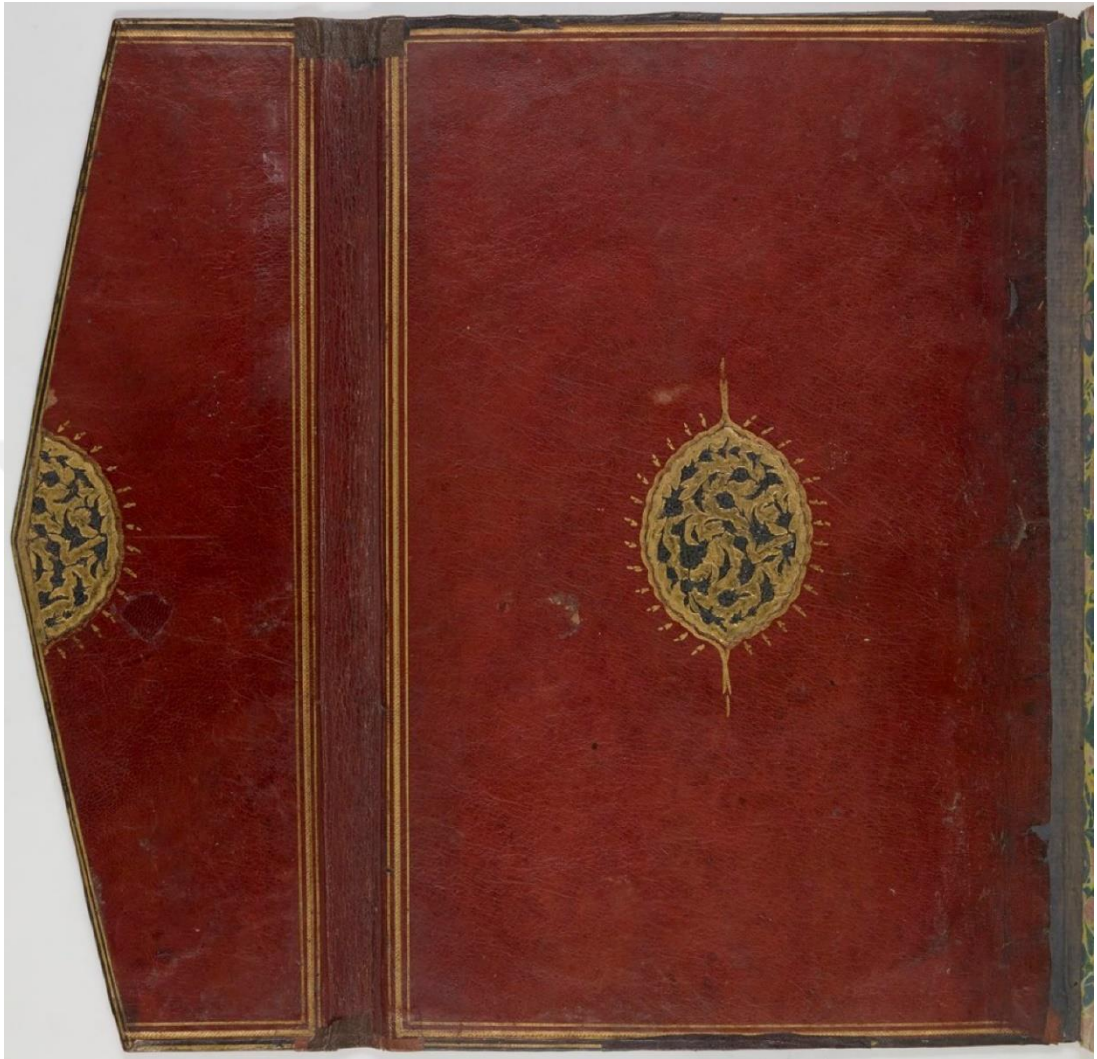
کند او لور سه صباح و لادام	کند او لور سه صباح و لادام
دایم اولوب آسایس تخت و جی	دایم اولوب آسایس تخت و جی
میں ناز قد و می هریری میمو رید	میں ناز قد و می هریری میمو رید
خاک پاک ایله جاقله اولدی چون جائ	خاک پاک ایله جاقله اولدی چون جائ

يُوزِي كِرْمِي سَالِ لَوْلَا بِتَحْتِ سَعَادَتِهِ مَقِيمٌ
بُو مُحَمَّدٍ خَيْرِ خُوَاهِيْنَ لُطْفِهِ مَعْتَادِ اَيَلْسُونِ

مَنْ لِك مَلِك كَرِيْمٍ سَيِّدِي
شَاهِ وَ لَوْلَا دَرْوِيْشِ كَرِيْمٍ
مَنْ لِك مَلِك كَرِيْمٍ سَيِّدِي
شَاهِ وَ لَوْلَا دَرْوِيْشِ كَرِيْمٍ
مَنْ لِك مَلِك كَرِيْمٍ سَيِّدِي
شَاهِ وَ لَوْلَا دَرْوِيْشِ كَرِيْمٍ

مَنْ لِك مَلِك كَرِيْمٍ سَيِّدِي
شَاهِ وَ لَوْلَا دَرْوِيْشِ كَرِيْمٍ
مَنْ لِك مَلِك كَرِيْمٍ سَيِّدِي
شَاهِ وَ لَوْلَا دَرْوِيْشِ كَرِيْمٍ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Ad Soyad : MELEK NUREDİNİ

Uyruğu : Makedon

Doğum Tarihi : 23/09/1983

Telefon

e-posta

[Redacted contact information]

Eğitim Derecesi	Okul	Mezuniyet Yılı
Doktora	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı	Devam ediyor
Yüksek Lisan (tezli)	Az. Kiril ve Metodi Üniversitesi Blaje Konevski Filoloji Fakültesi Üsküp	2014
Lisans	Az. Kiril ve Metodi Üniversitesi Blaje Konevski Filoloji Fakültesi Üsküp	2006
İş Deneyimi/Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
2006-2015	Tika Makedonya	Okutman
2010-.....	K. Makedonya Eğitim Bakanlığı	Memur
2013-2015	Az. Kiril ve Metodi Üniversitesi Blaje Konevski Filoloji Fakültesi Üsküp	Arş. Göv.

